

— ಶ್ರೀಃ —

ಓಂ ನಮಃಪರಮಾತ್ಮನೇ.

ವೇದಚೂಡಾಮಣಿಗಳೆನಿಸಿ ವೇದಾಂತಾಮೃತನಿಧಿಗಳಾದ

ಈಶ, ಕೇನ, ಕಠ, ಪ್ರಶ್ನ, ಮುಂಡ,

ಮಾಂಡೂಕ್ಯ, ತೈತ್ತಿರೀಯ, ಬೃಹದಾರಣ್ಯ,

ಛಾಂದೋಗ್ಯ, ಐತರೇಯ

ಎಂಬ

ಶ್ರೀಮದ್ದಶೋಪನಿಷದಃ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಸೀಗೆಬೇಲಿಯಲ್ಲಿರುವ

ಶ್ರೀ "ಶಾರದಾ" ಮಾಸಪತ್ರಿಕಾ ಸಂಪಾದಕ

ದೊಡ್ಡಬೆಲೆ ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿಯಿಂದ

ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು

ಸಿ. ಯಸ್. ರಾಮಸ್ಸುನ್ದರಂ ಐಯ್ಯರವರ

ವಿದ್ಯಾಶಙ್ಕರ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿ

ಪ್ರಚುರವಾಯಿತು.

ಬೆಂಗಳೂರು:

೧೯೧೨.

ಕ್ರಯ, ೧-೦-೦.

ಶ್ರೀ ಶಿವಗಂಗಾ ಶ್ರೀ ಮಠದ

ಶ್ರೀ "ಶಾರದಾ" ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕಾ.

ಚಂದಾ (ವರ್ಗಣಿ) ೨—೦—೦ ರೂ.

ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜರವರು
ಮತ್ತು ಬಹು ಮಂದಿ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ
ಪೋಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯಗಳು.

(೧) ಹತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಗೂ, ಕನ್ನಡ ಕಥಾ ರೂಪವಾದ ತಾತ್ಪರ್ಯ

(೨) ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ ಚರಿತ್ರ ಕಾಲ ವಿಚಾರ.

(೩) ಧರ್ಮಸಿಂಧುಸಾರ (೪೫೪) ವಿಷಯಗಳು (ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಮಯ)

(೪) ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯ ಅರ್ಥವಿಚಾರ. ಬಹು ಯುಕ್ತಿಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂ ದೊಡಗೂಡಿದೆ.

(೫) ಬಾಲಕರ ಭಂಡಾರ (ಕ) ನೀತಿ ಕಥೆಗಳು (ಖ) ನೀತಿಶ್ಲೋಕಗಳು (ಗ) ಅಂತರ್ಲಾಪಿಗಳು (ಘ) ಬಹಿರ್ಲಾಪಿಗಳು (ಙ) ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು ನ್ಯಾಯ ಮುಂತಾದುವುಗಳು, (ಅರ್ಥದೊಂದಿಗೆ)

(೬) ಕುಮಾರಸಂಭವ ಕಾವ್ಯ. ಪದ, ಶಬ್ದ, ಅನ್ವಯ, ಅರ್ಥ, ತಾತ್ಪರ್ಯ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ವಿಗ್ರಹ, ಧಾತುರೂಪ, ಧಾತ್ವರ್ಥ, ವಿಶೇಷಾಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ,

೨-೮-೧೯೧೦ ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭ.

ಈವರೆಗೆ ಎಳು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿವೆ.

ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ವಿಲಾಸ.—

ದೊಡ್ಡ ಬೆಲೆ ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿ.
ಶ್ರೀ 'ಶಾರದಾ' ಸಂಪಾದಕ,
ಸೀಗೆಬೇಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ಶ್ರೀಃ.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ

——:0:——

ಈ ಶಾ ವಾ ಸ್ಯೋ ಪ ನಿ ಷ ತ್.

ಹರಿಃ ಓಂ

ಈಶಾವಾಸ್ಯ ಮಿದಗ್ ಸರ್ವಂ ಯತ್ಕಿಂಚ ಜಗತ್ಯಾಂ ಜಗತ್ ।
ತೇನ ತ್ಯಕ್ತೇನ ಭುಞ್ಜೀಥಾ ಮಾಗೃಧಃ ಕಸ್ಯ ಸ್ವಿದ್ಧನಮ್ ॥ ೧ ॥
ಕುರ್ವನ್ನೇವೇಹ ಕರ್ಮಾಣಿ ಜಿಜೀವಿಷೇ ಚ್ಛತಗ್ ಸಮಾಃ ।
ಏವಂ ತ್ವಯಿ ನಾನ್ಯಥೇತೋಽಸ್ತಿ ನ ಕರ್ಮ ಲಿಪ್ಯತೇ ನರೇ ॥ ೨ ॥
ಅಸುರ್ಯಾ ನಾಮ ತೇ ಲೋಕಾ ಅನ್ಧೇನ ತಮಸಾ ವೃತಾಃ ।
ತಾಗ್ ಸ್ತೇ ಪ್ರೇತ್ಯಾಭಿಗಚ್ಛನ್ತಿ ಯೇ ಕೇ ಚಾ ತ್ಮಹನೋಜನಾಃ ॥ ೩ ॥
ಅನೇಜದೇಕಂಮನಸೋಜವೀಯೋನೈನದ್ದೇವಾಆಪ್ನುವನ್ಪೂರ್ವಮರ್ಷತ್ ।
ತದ್ಧಾವತೋ ನ್ಯಾ ನತ್ಯೇತಿ ತಿಷ್ಠತ್ತಸ್ಮಿನ್ನಪೋ ಮಾತರಿಶ್ವಾದಧಾತಿ ॥ ೪ ॥
ತದೇಜತಿ ತನ್ನೈಜತಿ ತದ್ದೂರೇ ತದ್ವನ್ತಿಕೇ ।
ತದನ್ತ ರಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ ತದು ಸರ್ವಸ್ಯಾಸ್ಯ ಬಾಹ್ಯತಃ ॥ ೫ ॥
ಯಸ್ತು ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಆತ್ಮನ್ಯೇವಾನುಪಶ್ಯತಿ ।
ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಚಾತ್ಮಾನಂ ತತೋ ನ ವಿಜುಗುಪ್ಸತೇ ॥ ೬ ॥
ಯಸ್ಮಿನ್ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಆತ್ಮೈವಾಭೂ ದ್ವಿಜಾನತಃ ।
ತತ್ರ ಕೋಮೋಹಃ ಕಶ್ಶೋಕ ಏಕತ್ವ ಮನುಪಶ್ಯತಃ ॥ ೭ ॥
ಸಪರ್ಯಗಾ ಚ್ಛುಕ್ರಮಕಾಯ ಮವ್ರಣ ಮಸ್ನಾವಿರಂ ಶುದ್ಧ ಮಪಾಪವಿದ್ಧಂ
ಕವಿ ರ್ಮನೀಷೀ ಪರಿಭೂ ಸ್ಸ್ವಯಂಭೂಃ ।
ಯಾಥಾತಥ್ಯತೋಽರ್ಥಾನ್ ವ್ಯದಧಾ ಚ್ಛಾಶ್ವತೀಭ್ಯ ಸ್ಸಮಾಭ್ಯಃ ॥ ೮ ॥
ಅನ್ಧಂತಮಃ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ಯೇಽವಿದ್ಯಾ ಮುಪಾಸತೇ ।
ತತೋಭೂಯಇವ ತೇ ತಮೋ ಯ ಉ ವಿದ್ಯಾಯಾಗ್ ರತಾಃ ॥ ೯ ॥
ಅನ್ಯದೇವಾಹು ರ್ವಿದ್ಯಯಾ ಅನ್ಯ ದಾಹು ರವಿದ್ಯಯಾ ।
ಇತಿ ಶುಶ್ರುಮ ಧೀರಾಣಾಂ ಯೇ ನಸ್ತದ್ವಿಚಚಕ್ಷಿರೇ ॥ ೧೦ ॥

ವಿದ್ಯಾಂ ಚಾ ವಿದ್ಯಾಂ ಚ ಯಸ್ತದ್ವೇದೋಭಯಗ್ಂ ಸಹ ।
ಅವಿದ್ಯಯಾ ಮೃತ್ಯುಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ವಿದ್ಯಯಾಮೃತಮಶ್ನುತೇ ॥ ೧೧ ॥
ಅನ್ಧಂತಮಃ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ಯೇ ಸಂಭೂತಿ ಮುಪಾಸತೇ ।
ತತೋ ಭೂಯ ಇವ ತೇ ತಮೋ ಯ ಉ ಸಂಭೂತ್ಯಾಗ್ಂ ರತಾಃ ॥ ೧೨ ॥
ಅನ್ಯದೇವಾಹುಃ ಸಂಭವಾ ದನ್ಯದಾಹು ರಸಂಭವಾತ್ ।
ಇತಿ ಶುಶ್ರುಮ ಧೀರಾಣಾಂ ಯೇ ನಸ್ತದ್ವಿಚಚಕ್ಷಿರೇ ॥ ೧೩ ॥
ಸಂಭೂತಿಂ ಚ ವಿನಾಶಂ ಚ ಯ ಸ್ತದ್ವೇದೋಭಯಗ್ಂ ಸಹ ।
ವಿನಾಶೇನ ಮೃತ್ಯುಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ಸಂಭೂತ್ಯಾಮೃತ ಮಶ್ನುತೇ ॥ ೧೪ ॥
ಹಿರಣ್ಮಯೇನ ಪಾತ್ರೇಣ ಸತ್ಯಸ್ಯಾಪಿಹಿತಂ ಮುಖಂ ।
ತತ್ತ್ವಂ ಪೂಷನ್ನಪಾವೃಣು ಸತ್ಯಧರ್ಮಾಯ ದೃಷ್ಟಯೇ ॥ ೧೫ ॥
ಪೂಷನ್ನೇಕರ್ಷೇ ಯಮ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ ವ್ಯೂಹ ರಶ್ಮೀನ್
ಸಮೂಹ ತೇಜಃ ಯತ್ತೇ ರೂಪಂ ಕಲ್ಯಾಣತಮಂ ತತ್ತೇ ಪಶ್ಯಾಮಿ
ಯೋಽಸಾ ವಸೌ ಪುರುಷ ಸ್ಸೋಽಹ ಮಸ್ಮಿ ॥ ೧೬ ॥
ವಾಯು ರನಿಲ ಮಮೃತ ಮಥೇದಂ ಭಸ್ಮಾನ್ತಗ್ಂ ಶರೀರಂ ।
ಓಂ ಕ್ರತೋ ಸ್ಮರ ಕೃತಗ್ಂ ಸ್ಮರ ಕ್ರತೋ ಸ್ಮರ ಕೃತಗ್ಂ ಸ್ಮರ ॥ ೧೭ ॥
ಅಗ್ನೇ ನಯ ಸುಪಥಾ ರಾಯೇ ಅಸ್ಮಾನ್ ವಿಶ್ವಾನಿ ದೇವ ವಯುನಾನಿ ವಿದ್ವಾನ್ ।
ಯುಯೋಧ್ಯಸ್ಮ ಜ್ಜುಹುರಾಣ ಮೇನೋ
ಭೂಯಿಷ್ಠಾಂ ತೇ ನಮ ಉಕ್ತಿಂ ವಿಧೇಮ ॥ ೧೮ ॥

ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

——:०:——

ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ.

ಕೇನೋಪನಿಷತ್—ಪ್ರಥಮಖಂಡಃ.

——:※:——

[illegible]

ಕೇನೇಷಿತಂ ಪತತಿ ಪ್ರೇಷಿತಂ ಮನಃ ಕೇನ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಥಮಃ ಪ್ರೈತಿ ಯುಕ್ತಃ ।
ಕೇನೇಷಿತಾಂ ವಾಚ ಮಿಮಾಂ ವದನ್ತಿ ಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರೋತ್ರಂ
ಕ ಉ ದೇವೋ ಯುನಕ್ತಿ ॥ ೧ ॥
ಶ್ರೋತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಮನಸೋ ಮನೋ

ಯದ್ವಾಚೋಹ ವಾಚಂ ಸ ಉ ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಃ ।
ಚಕ್ಷುಷಶ್ಚಕ್ಷುರತಿಮುಚ್ಯಧೀರಾಃಪ್ರೇತ್ಯಾಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾದಮೃತಾಭವನ್ತಿ ॥
ನ ತತ್ರ ಚಕ್ಷುರ್ಗಚ್ಛತಿ ನ ವಾಗ್ಗಚ್ಛತಿ ನೋ ಮನಃ ।
ನ ವಿದ್ಮೋ ನ ವಿಜಾನೀಮೋ ಯಥೈತದನುಶಿಷ್ಯಾತ್ ॥ ೩ ॥
ಅನ್ಯದೇವ ತದ್ವಿದಿತಾದಥೋ ಅವಿದಿತಾದಧಿ ।
ಇತಿ ಶುಶ್ರುಮ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ಯೇ ನಸ್ತದ್ವ್ಯಾಚಚಕ್ಷಿರೇ ॥ ೪ ॥
ಯದ್ವಾಚಾನಭ್ಯುದಿತಂ ಯೇನ ವಾಗಭ್ಯುದ್ಯತೇ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದ ಮುಪಾಸತೇ ॥ ೫ ॥
ಯನ್ಮನಸಾ ನ ಮನುತೇ ಯೇನಾಹುರ್ಮನೋಮತಮ್ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದ ಮುಪಾಸತೇ ॥ ೬ ॥
ಯಚ್ಚಕ್ಷುಷಾ ನ ಪಶ್ಯತಿ ಯೇನ ಚಕ್ಷೂಂಷಿ ಪಶ್ಯತಿ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದ ಮುಪಾಸತೇ ॥ ೭ ॥
ಯಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣ ನ ಶೃಣೋತಿ ಯೇನ ಶ್ರೋತ್ರ ಮಿದಂ ಶ್ರುತಂ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದ ಮುಪಾಸತೇ ॥ ೮ ।
ಯತ್ಪ್ರಾಣೇನ ನ ಪ್ರಾಣಿತಿ ಯೇನ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಣೀಯತೇ ।
ತದೇವ ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಂ ವಿದ್ಧಿ ನೇದಂ ಯದಿದ ಮುಪಾಸತೇ ॥ ೯ ॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ

ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ ಸುವೇದೇತಿ
ದಭ್ರಮೇವಾಪಿ ನೂನಂ ತ್ವಂವೇತ್ಥ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ರೂಪಂ ।
ಯದಸ್ಯ ತ್ವಂ ಯದಸ್ಯ ದೇವೇಷ್ವಥನು ಮೀಮಾಂಸ್ಯಮೇವ ತೇ ಮನ್ಯೇ ವಿದಿತಂ॥
ನಾಹಂ ಮನ್ಯೇ ಸುವೇದೇತಿ ನೋ ನ ವೇದೇತಿ ವೇದಚ ।
ಯೋ ನಸ್ತದ್ವೇದ ತದ್ವೇದ ನೋ ನ ವೇದೇತಿ ವೇದಚ ॥ ೨ ॥
ಯಸ್ಯಾಮತಂ ತಸ್ಯ ಮತಂ ಮತಂ ಯಸ್ಯ ನ ವೇದ ಸಃ ।
ಅವಿಜ್ಞಾತಂ ವಿಜಾನತಾಂ ವಿಜ್ಞಾತ ಮವಿಜಾನತಾಂ ॥ ೩ ॥
ಪ್ರತಿಬೋಧವಿದಿತಂ ಮತ ಮಮೃತತ್ವಂ ಹಿ ವಿನ್ದತೇ ।
ಆತ್ಮನಾ ವಿನ್ದತೇ ವೀರ್ಯಂ ವಿದ್ಯಯಾ ವಿನ್ದತೇಽಮೃತಮ್ ॥ ೪ ॥
ಇಹಚೇದವೇದೀದಥಸತ್ಯಮಸ್ತಿ ನಚೇದಿಹಾವೇದೀನ್ಮಹತೀವಿನಷ್ಟಿಃ ।

ಭೂತೇಷು ಭೂತೇಷು ವಿಚಿತ್ಯ ಧೀರಾಃ
ಪ್ರೇತ್ಯಾಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾದಮೃತಾ ಭವನ್ತಿ ॥೫॥

ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಬ್ರಹ್ಮ ಹ ದೇವೇಭ್ಯೋ ವಿಜಿಗ್ಯೇ ತಸ್ಯ ಹ
ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಿಜಯೇ ದೇವಾ ಅಮಹೀಯನ್ತ ।
ತ ಐಕ್ಷನ್ತಾಸ್ಮಾಕಮೇವಾಯಂ ವಿಜಯೋಽಸ್ಮಾಕಮೇವಾಯಂ ಮಹಿಮೇತಿ ॥
ತದ್ಧೈಷಾಂ ವಿಜಜ್ಞೌ ತೇಭ್ಯೋ ಹ ಪ್ರಾದುರ್ಬಭೂವ
ತನ್ನ ವ್ಯಜಾನನ್ತ ಕಿಮಿದಂ ಯಕ್ಷಮಿತಿ ॥ ೨ ॥
ತೇಽಗ್ನಿಮಬ್ರುವಞ್ಜಾತವೇದ ಏತದ್ವಿಜಾನೀಹಿ ಕಿಮೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ ತಥೇತಿ ॥೩॥
ತದಭ್ಯದ್ರವತ್ತಮಭ್ಯವದತ್ಕೋಽಸೀತಿ
ಅಗ್ನಿರ್ವಾ ಅಹಮಸ್ಮೀತ್ಯಬ್ರವೀಜ್ಜಾತವೇದಾ ವಾ ಅಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥ ೪ ॥
ತಸ್ಮಿಂಸ್ತ್ವಯಿ ಕಿಂ ವೀರ್ಯಮಿತ್ಯಪೀದಗ್
ಸರ್ವಂ ದಹೇಯಂ ಯದಿದಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಿತಿ ॥ ೫ ॥
ತಸ್ಮೈ ತೃಣಂ ನಿದಧಾವೇತದ್ದಹೇತಿ ತದುಪಪ್ರೇಯಾಯ ಸರ್ವಜವೇನ ತನ್ನ
ಶಶಾಕ ದಗ್ಧುಂ ಸ ತತ ಏವ ನಿವವೃತೇ ನೈತದಶಕಂ ವಿಜ್ಞಾತುಂ ಯದೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ ॥
ಅಥ ವಾಯುಮಬ್ರುವನ್ವಾಯವೇತದ್ವಿಜಾನೀಹಿ ಕಿಮೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ ತಥೇತಿ ॥
ತದಭ್ಯದ್ರವತ್ತಮಭ್ಯವದತ್ಕೋಽಸೀತಿ ವಾಯುರ್ವಾ
ಅಹಮಸ್ಮೀತ್ಯಬ್ರವೀನ್ಮಾತರಿಶ್ವಾ ವಾ ಅಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥ ೮ ॥
ತಸ್ಮಿಂಸ್ತ್ವಯಿ ಕಿಂ ವೀರ್ಯಮಿತ್ಯಪೀದಗ್
ಸರ್ವಮಾದದೀಯಂ ಯದಿದಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಿತಿ ॥ ೯ ॥
ತಸ್ಮೈ ತೃಣಂ ನಿದಧಾವೇತದಾದತ್ಸ್ವೇತಿ ತದುಪಪ್ರೇಯಾಯ
ಸರ್ವಜವೇನ ತನ್ನ ಶಶಾಕಾದಾತುಂ ಸ ತತ ಏವ ನಿವವೃತೇ ।
ನೈತದಶಕಂ ವಿಜ್ಞಾತುಂ ಯದೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ ॥ ೧೦ ॥
ಅಥೇನ್ದ್ರಮಬ್ರುವನ್ಮಘವನ್ನೇತದ್ವಿಜಾನೀಹಿ ಕಿಮೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ
ತಥೇತಿ ತದಭ್ಯದ್ರವತ್ತಸ್ಮಾತ್ತಿರೋದಧೇ ॥ ೧೧ ॥
ಸ ತಸ್ಮಿನ್ನೇವಾಕಾಶೇ ಸ್ತ್ರಿಯಮಾಜಗಾಮ ಬಹುಶೋಭಮಾನಾಮುಮಾಂ
ಹೈಮವತೀಂ ತಾಗ್ಂ ಹೋವಾಚ ಕಿಮೇತದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ ॥ ೧೨ ॥

— ಅಥ ಚತುರ್ಥಃ ಖಣ್ಡಃ. —

ಸಾ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಹೋವಾಚ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏತದ್ವಿಜಯೇ
ಮಹೀಯಧ್ವಮಿತಿ ತತೋ ಹೈವ ವಿದಾಞ್ಚಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ॥ ೧ ॥
ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಏತೇ ದೇವಾ ಅತಿತರಾಮಿವಾನ್ಯಾನ್ ದೇವಾನ್
ಯದಗ್ನಿ ರ್ವಾಯು ರಿಂದ್ರ ಸ್ತೇಹ್ಯೇ ನನ್ನೇದಿಷ್ಠಂ ಪಸ್ಪೃಶು ಸ್ತೇ
ಹ್ಯೇನ ತ್ಪ್ರಥಮೋ ವಿದಾಂಚಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ॥ ೨ ॥
ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಇನ್ದ್ರೋಽತಿತರಾಮಿವಾನ್ಯಾನ್ ದೇವಾನ್
ಸಹ್ಯೇ ನನ್ನೇದಿಷ್ಠಂ ಪಸ್ಪರ್ಶ
ಸಹ್ಯೇನ ತ್ಪ್ರಥಮೋ ವಿದಾಂಚಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ॥ ೩ ॥
ತಸ್ಯೈಷ ಆದೇಶೋ ಯದೇತ ದ್ವಿದ್ಯುತೋ ವ್ಯದ್ಯುತದಾ
ಇತಿ ನ್ನ್ಯಮೀಮಿಷದಾ ಇತ್ಯಧಿದೈವತಮ್ ॥ ೪ ॥
ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಯದೇತ ದ್ಗಚ್ಛತೀವ ಚ
ಮನೋನೇನ ಚೈತ ದುಪಸ್ಮರತ್ಯಭೀಕ್ಷ್ಣಂ ಸಂಕಲ್ಪಃ ॥ ೫ ॥
ತದ್ಧ ತದ್ವನಂನಾಮ ತದ್ವನಮಿತ್ಯು ಪಾಸಿತವ್ಯಂ ಸಯ ಏತದೇವಂ
ವೇದಾಭಿಹ್ಯೇನಂ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಸಂವಾಞ್ಛನ್ತಿ ॥ ೬ ॥
ಉಪನಿಷದಂ ಭೋ ಬ್ರೂಹೀತ್ಯುಕ್ತಾ ತ
ಉಪನಿಷದ್ಬ್ರಾಹ್ಮೀಂ ವಾವ ತ ಉಪನಿಷದ ಮಬ್ರೂಮೇತಿ ॥ ೭ ॥
ತಸ್ಯೈ ತಪೋ ದಮಃ ಕರ್ಮೇತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ವೇದಾ
ಸ್ಸರ್ವಾಙ್ಗಾನಿ ಸತ್ಯಮಾಯತನಂ ॥ ೮ ॥
ಯೋ ವಾ ಏತಾ ಮೇವಂ ವೇದಾಪಹತ್ಯ ಪಾಪ್ಮಾನ ಮನಂತೇ
ಸ್ವರ್ಗೇ ಲೋಕೇ ಜ್ಯೇಯೇ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ॥ ೯ ॥

ಕೇನೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

———:0:———

ಶ್ರೀಃ.

ಕಠೋಪನಿಷತ್.

———:():— —

—— ಅಥ ಪ್ರಥಮವಲ್ಲೀ. ——

ಹರಿಃ ಓಂ

ಉಶನ್ ಹ ವೈ ವಾಜಶ್ರವಸಃ ಸರ್ವವೇದಸಂ ದದೌ
ತಸ್ಯ ಹ ನಚಿಕೇತಾ ನಾಮ ಪುತ್ರ ಆಸ ॥ ೧ ॥
ತಗ್ಂ ಹ ಕುಮಾರಗ್ಂ ಸನ್ತಂ ದಕ್ಷಿಣಾಸು ನೀಯಮಾನಾಸು
ಶ್ರದ್ಧಾವಿವೇಶ ಸೋಽಮನ್ಯತ ॥ ೨ ॥
ಪೀತೋದಕಾ ಜಗ್ಧತೃಣಾ ದುಗ್ಧದೋಹಾ ನಿರಿಂದ್ರಿಯಾಃ ।
ಅನನ್ದಾ ನಾಮ ತೇ ಲೋಕಾಸ್ತಾನ್ ಸ ಗಚ್ಛತಿ ತಾ ದದತ್ ॥ ೩ ॥
ಸ ಹೋವಾಚ ಪಿತರಂ ತತ ಕಸ್ಮೈ ಮಾಂ ದಾಸ್ಯಸೀತಿ ।
ದ್ವಿತೀಯಂ ತೃತೀಯಂ ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ ಮೃತ್ಯವೇತ್ವಾದದಾಮೀತಿ॥ ೪ ॥
ಬಹೂನಾಮೇಮಿ ಪ್ರಥಮೋ ಬಹೂನಾಮೇಮಿ ಮಧ್ಯಮಃ ।
ಕಿಗ್ಂಸ್ವಿದ್ಯಮಸ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಯನ್ಮಯಾದ್ಯ ಕರಿಷ್ಯತಿ ॥ ೫ ॥
ಅನುಪಶ್ಯ ಯಥಾಪೂರ್ವೇ ಪ್ರತಿಪಶ್ಯ ತಥಾಪರೇ ।
ಸಸ್ಯಮಿವ ಮರ್ತ್ಯಃ ಪಚ್ಯತೇ ಸಸ್ಯಮಿವಾಜಾಯತೇ ಪುನಃ ॥ ೬ ॥
ವೈಶ್ವಾನರಃ ಪ್ರವಿಶತ್ಯತಿಥಿ ರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗೃಹಾನ್ ।
ತಸ್ಯೈತಾಗ್ಂ ಶಾನ್ತಿಂ ಕುರ್ವನ್ತಿ ಹರ ವೈವಸ್ವತೋದಕಮ್ ॥ ೭ ॥
ಆಶಾಪ್ರತೀಕ್ಷೇ ಸಙ್ಗತಗ್ಂ ಸೂನೃತಾಂ
ಚೇಷ್ಟಾಪೂರ್ತೇ ಪುತ್ರಪಶೂಗ್ಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ ।
ಏತದ್ವೃಙ್ಕ್ತೇ ಪುರುಷಸ್ಯಾಲ್ಪಮೇಧಸೋ
ಯಸ್ಯಾನಶ್ನನ್ವಸತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗೃಹೇ ॥ ೮ ॥
ತಿಸ್ರೋರಾತ್ರೀರ್ಯದವಾತ್ಸೀರ್ಗೃಹೇ ಮೇಽನಶ್ನನ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ನತಿಥಿರ್ನಮಸ್ಯಃ
ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಬ್ರಹ್ಮನ್ಸ್ವಸ್ತಿ ಮೇಽಸ್ತು ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರತಿ ತ್ರೀನ್ವರಾನ್ವೃಣೀಷ್ವ॥
ಶಾನ್ತಸಙ್ಕಲ್ಪಃ ಸುಮನಾ ಯಥಾ ಸ್ಯಾದ್ವೀತಮನ್ಯುರ್ಗೌತಮೋ ಮಾಭಿಮೃತ್ಯೋ।
ತ್ವತ್ಪ್ರಸೃಷ್ಟಂ ಮಾಭಿವದೇತ್ಪ್ರತೀತ ಏತತ್ತ್ರಯಾಣಾಂ ಪ್ರಥಮಂ ವರಂ ವೃಣೇ ॥
ಯಥಾ ಪುರಸ್ತಾದ್ಭವಿತಾ ಪ್ರತೀತ ಔದ್ದಾಲಕಿ ರಾರುಣಿರ್ಮತ್ಪ್ರಸೃಷ್ಟಃ ।
ಸುಖಗ್ಂ ರಾತ್ರೀಃ ಶಯಿತಾ ವೀತಮನ್ಯುಃ

ತ್ವಾಂ ದದೃಶಿವಾನ್ ಮೃತ್ಯುಮುಖಾತ್ಪ್ರಮುಕ್ತಮ್ ॥ ೧೧ ॥
ಸ್ವರ್ಗೇಲೋಕೇ ನ ಭಯಂ ಕಿಂಚನಾಸ್ತಿ ನತತ್ರತ್ವಂ ನಜರಯಾಬಿಭೇತಿ ।
ಉಭೇ ತೀರ್ತ್ವಾ ಅಶನಾಯಾಪಿಪಾಸೇ
ಶೋಕಾತಿಗೋ ಮೋದತೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ॥ ೧೨ ॥
ಸ ತ್ವ ಮಗ್ನಿಗ್‌ ಸ್ವರ್ಗ ಮಧ್ಯೇಷಿ ಮೃತ್ಯೋ
ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ತಗ್‌ ಶ್ರದಧಾನಾಯ ಮಹ್ಯಂ ।
ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಾಅಮೃತತ್ವಂಭಜಂತಏತದ್ದ್ವಿತೀಯೇನವೃಣೇವರೇಣ॥ ೧೩ ॥
ಪ್ರತೇಬ್ರವೀಮಿತದುಮೇನಿಬೋಧಸ್ವರ್ಗ್ಯಮಗ್ನಿಂನಚಿಕೇತಃಪ್ರಜಾನನ್ ।
ಅನಂತಲೋಕಾಪ್ತಿಮಥೋಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂವಿದ್ಧಿತ್ವಮೇನನ್ನಿಹಿತಂಗುಹಾಯಾಂ ॥
ಲೋಕಾದಿಮಗ್ನಿಂತಮುವಾಚತಸ್ಮೈಯಾಇಷ್ಟಕಾಯಾವತೀರ್ವಾಯಥಾವಾ ।
ಸಚಾಪಿತತ್ಪ್ರತ್ಯವದದ್ಯಥೋಕ್ತಮಥಾಸ್ಯಮೃತ್ಯುಃ ಪುನರೇವಾಹತುಷ್ಟಃ ॥
ತ ಮಬ್ರವೀತ್ ಪ್ರೀಯಮಾಣೋ ಮಹಾತ್ಮಾ
ವರಂ ತವೇಹಾದ್ಯ ದದಾಮಿ ಭೂಯಃ ।
ತವೈವ ನಾಮ್ನಾ ಭವಿತಾ ಯ ಮಗ್ನಿಃ
ಸೃಙ್ಕಾಂ ಚೇಮಾ ಮನೇಕರೂಪಾಂ ಗೃಹಾಣ ॥ ೧೬ ॥
ತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತ ಸ್ತ್ರಿಭಿರೇತ್ಯ ಸನ್ಧಿಂ ತ್ರಿಕರ್ಮಕೃ ತ್ತರತಿ ಜನ್ಮಮೃತ್ಯೂ ।
ಬ್ರಹ್ಮಜಜ್ಞಂ ದೇವ ಮೀಡ್ಯಂ ವಿದಿತ್ವಾ
ನಿಚಾಯ್ಯೇಮಾಗ್‌ ಶಾಂತಿ ಮತ್ಯಂತ ಮೇತಿ ॥ ೧೭ ॥
ತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತ ಸ್ತ್ರಯಮೇತ ದ್ವಿದಿತ್ವಾ
ಯ ಏವಂ ವಿದ್ವಾಗ್‌ ಶ್ಚಿನುತೇ ನಾಚಿಕೇತಂ ।
ಸ ಮೃತ್ಯುಪಾಶಾನ್ ಪುರತಃ ಪ್ರಣೋದ್ಯ
ಶೋಕಾತಿಗೋ ಮೋದತೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ॥ ೧೮ ॥
ಯೋ ವಾ ಪ್ಯೇತಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಜಜ್ಞಾತ್ಮಭೂತಾಂ
ಚಿತಿಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಚಿನುತೇ ನಾಚಿಕೇತಂ ।
ಸ ಏವ ಭೂತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಜಜ್ಞಾತ್ಮಭೂತಃ ।
ಕರೋತಿ ತದ್ಯೇನ ಪುನ ರ್ನಜಾಯತೇ ॥ ೧೯ ॥
ಏಷ ತೇ ಗ್ನಿ ರ್ನಚಿಕೇತ ಸ್ವರ್ಗ್ಯೋಯಮವೃಣೀಥಾದ್ವಿತೀಯೇನವರೇಣ
ಏತ ಮಗ್ನಿಂ ತವೈವ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಂತಿ ।

ಜನಾಸ ಸ್ತೃತೀಯಂ ವರ ನ್ನಚಿಕೇತೋ ವೃಣೀಷ್ವ ॥ ೨೦
ಯೇಯಂ ಪ್ರೇತೇ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ ಮನುಷ್ಯೇ
ಅಸ್ತೀತ್ಯೇಕೇ ನಾಯಮಸ್ತೀತಿ ಚೈಕೇ ।
ಏತದ್ವಿದ್ಯಾ ಮನುಶಿಷ್ಟ ಸ್ತ್ವಯಾಹಂ
ವರಾಣಾ ಮೇಷ ವರ ಸ್ತೃತೀಯಃ ॥ ೨೧ ॥
ದೇವೈ ರತ್ರಾಪಿ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಿತಂ ಪುರಾ
ನ ಹಿ ಸುವಿಜ್ಞೇಯ ಮಣು ರೇಷ ಧರ್ಮಃ ।
ಅನ್ಯಂ ವರಂ ನಚಿಕೇತೋ ವೃಣೀಷ್ವ
ಮಾ ಮೋಪರೋತ್ಸೀ ರತಿಮಾಸೃಜೈನಮ್ ॥ ೨೨ ॥
ದೇವೈ ರತ್ರಾಪಿ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಿತಂ ಕಿಲ ತ್ವಂಚ
[illegible] ಮಾತ್ಥ ।
[illegible] ಲಭ್ಯೋ
ನಾನ್ಯೋ ವರ ಸ್ತುಲ್ಯ ಏತಸ್ಯ ಕಶ್ಚಿತ್ ॥ ೨೩ ॥
ಶತಾಯುಷಃ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರಾನ್ ವೃಣೀಷ್ವ
ಬಹೂನ್ ಪಶೂನ್ ಹಸ್ತಿ ಹಿರಣ್ಯಮಶ್ವಾನ್ ।
ಭೂಮೇ ರ್ಮಹದಾಯತನಂ ವೃಣೀಷ್ವ
ಸ್ವಯಂಚ ಜೀವ ಶರದೋ ಯಾವದಿಚ್ಛಸಿ ॥ ೨೪ ॥
ಏತತ್ತುಲ್ಯಂ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ ವರಂ
ವೃಣೀಷ್ವ ವಿತ್ತಂ ಚಿರಜೀವಿಕಾಂಶ್ಚ ।
ಮಹಾಭೂಮೌ ನಚಿಕೇತ ಸ್ತ್ವಮೇಧಿ
ಕಾಮಾನಾಂ ತ್ವಾ ಕಾಮ ಭಾಜಂ ಕರೋಮಿ ॥ ೨೫ ॥
ಯೇ ಯೇ ಕಾಮಾ ದುರ್ಲಭಾ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕೇ
ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನ್ ಛಂದತಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯಸ್ವ
ಇಮಾ ರಾಮಾ ಸ್ಸರಥಾ ಸ್ಸತೂರ್ಯಾ
ನಹೀದೃಶಾ ಲಂಭನೀಯಾ ಮನುಷ್ಯೈಃ ಆಭಿರ್ಮತ್ಪ್ರತ್ತಾಭಿಃ
ಪರಿಚಾರಯಸ್ವ ನಚಿಕೇತೋ ಮರಣಂ ಮಾನುಪ್ರಾಕ್ಷೀಃ ॥ ೨೬
ಶ್ವೋಭಾವಾ ಮರ್ತ್ಯಸ್ಯ ಯದಂತ ಕೈತತ್
ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಜರಯಂತಿ ತೇಜಃ ।

ಅಪಿಸರ್ವಂ ಜೀವಿತ ಮಲ್ಪಮೇವ ತವೈವ ವಾಹಾಸ್ತವನೃತ್ಯಗೀತೇ ॥ ೨೬ ॥
ನ ವಿತ್ತೇನ ತರ್ಪಣೀಯೋ ಮನುಷ್ಯೋ
ಲಪ್ಸ್ಯಾಮಹೇ ವಿತ್ತಮದ್ರಾಕ್ಷ್ಮ ಚೇತ್ತ್ವಾ ।
ಜೀವಿಷ್ಯಾಮೋ ಯಾವ ದೀಶಿಷ್ಯಸಿ ತ್ವಂ
ವರಸ್ತು ಮೇ ವರಣೀಯ ಸ್ಸಏವ ॥ ೨೭ ॥
ಅಜೀರ್ಯತಾಮಮೃತಾನಾಮುಪೇತ್ಯ ಜೀರ್ಯನ್ಮರ್ತ್ಯಃ ಕ್ವಧಸ್ಥಃಪ್ರಜಾನನ್ ।
ಅಭಿಧ್ಯಾಯನ್ ವರ್ಣರತಿಪ್ರಮೋದಾನ ನತಿದೀರ್ಘೇಜೀವಿತೇ ಕೋರಮೇತ॥
ಯಸ್ಮಿನ್ನಿದಂ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಂತಿ ಮೃತ್ಯೋ
ಯತ್ಸಾಂಪರಾಯೇ ನಸ್ತತ್
ಯೋಯಂ ವರೋ ಗೂಢ ಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟೋ
ನಾನ್ಯಂ ತಸ್ಮಾ ನ್ನಚಿ ಕೇತಾ ವೃಣೀತೇ ॥ ೨೯ ॥

— ಅಥ ದ್ವಿತೀಯವಲ್ಲೀ —

ಹರಿಃ ಓಂ

ಅನ್ಯಚ್ಛ್ರೇಯೋ ಽನ್ಯ ದುತೈವ ಪ್ರೇಯಃ
ತೇ ಉಭೇ ನಾನಾರ್ಥೇ ಪುರುಷಗ್ಂ ಸಿನೀತಃ ।
ತಯೋಃ ಶ್ರೇಯ ಆದದಾನಸ್ಯ ಸಾಧು ಭವತಿ
ಹೀಯತೇರ್ಥಾ ದ್ಯ ಉ ಪ್ರೇಯೋ ವೃಣೀತೇ ॥ ೧ ॥
ಶ್ರೇಯಶ್ಚ ಪ್ರೇಯಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯಮೇತ
ಸ್ತೌ ಸಂಪರೀತ್ಯ ವಿವಿನಕ್ತಿ ಧೀರಃ ।
ಶ್ರೇಯೋ ಹಿ ಧೀರೋಭಿ ಪ್ರೇಯಸೋ ವೃಣೀತೇ
ಪ್ರೇಯೋಮಂದೋ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಾ ದ್ವೃಣೀತೇ ॥ ೨ ॥
ಸತ್ವಂ ಪ್ರಿಯಾನ್ ಪ್ರಿಯರೂಪಾಗ್ಂಶ್ಚ ಕಾಮಾನ್
ಅಭಿಧ್ಯಾಯ ನ್ನಚಿ ಕೇತೋ ತ್ಯಸ್ರಾಕ್ಷೀಃ ।
ನೈತಾಗ್ಂ ಸೃಙ್ಕಾಂ ವಿತ್ತಮಯೀ ಮವಾಪ್ತೋ
ಯಸ್ಯಾಂ ಮಜ್ಜಂತಿ ಬಹವೋ ಮನುಷ್ಯಾಃ ॥ ೩ ॥
ದೂರಮೇತೇ ವಿಪರೀತೇ ವಿಷೂಚೀ ಅವಿದ್ಯಾ ಯಾಚವಿದ್ಯೇತಿಜ್ಞಾತಾ ।
ವಿದ್ಯಾಭೀಪ್ಸಿನಂನಚಿಕೇತಸಂಮನ್ಯೇನತ್ವಾಕಾಮಾಬಹವೋಲೋಲುಪನ್ತ
ಅವಿದ್ಯಾಯಾ ಮಂತರೇ ವರ್ತಮಾನಾಃ

ಸ್ವಯಂಧೀರಾಃ ಪಂಡಿತಂ ಮನ್ಯಮಾನಾಃ ।
ದಂದ್ರಮ್ಯಮಾಣಾಃ ಪರಿಯಂತಿ ಮೂಢಾ
ಅಂಧೇನೈವ ನೀಯಮಾನಾ ಯಥಾಂಧಾಃ ॥ ೫ ॥
ನ ಸಾಂಪರಾಯಃ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಬಾಲಂ
ಪ್ರಮಾದ್ಯಂತಂ ವಿತ್ತಮೋಹೇನ ಮೂಢಂ ।
ಅಯಂ ಲೋಕೋ ನಾಸ್ತಿ ಪರ
ಇತಿ ಮಾನೀ ಪುನಃ ಪುನರ್ವಶಮಾಪದ್ಯತೇ ಮೇ ॥ ೬ ॥
ಶ್ರವಣಾಯಾಪಿ ಬಹುಭಿರ್ಯೋ ನ ಲಭ್ಯಃ
ಶೃಣ್ವಂತೋಽಪಿ ಬಹವೋ ಯಂ ನ ವಿದ್ಯುಃ ।
ಆಶ್ಚರ್ಯೋ ವಕ್ತಾ ಕುಶಲೋಽಸ್ಯ ಲಬ್ಧಾ
ಆಶ್ಚರ್ಯೋ ಜ್ಞಾತಾ ಕುಶಲಾನುಶಿಷ್ಟಃ ॥ ೭ ॥
ನನರೇಣಾವರೇಣ ಪ್ರೋಕ್ತ ಏಷ ಸುವಿಜ್ಞೇಯೋ ಬಹುಧಾ ಚಿಂತ್ಯಮಾನಃ
ಅನನ್ಯಪ್ರೋಕ್ತೇ ಗತಿರತ್ರ ನಾಸ್ತಿ ಅಣೀಯಾನ್ಹ್ಯತರ್ಕ್ಯಮಣುಪ್ರಮಾಣಾತ್ ॥
ನೈಷಾ ತರ್ಕೇಣ ಮತಿರಾಪನೇಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾನ್ಯೇನೈವ ಸುಜ್ಞಾನಾಯ ಪ್ರೇಷ್ಠ ।
ಯಾಂ ತ್ವಮಾಪಃ ಸತ್ಯಧೃತಿರ್ಬತಾಸಿ ತ್ವಾದೃಙ್ನೋ ಭೂಯಾನ್ನಚಿಕೇತಃ ಪ್ರಷ್ಟಾ ॥
ಜಾನಾಮ್ಯಹಂ ಶೇವಧಿರಿತ್ಯನಿತ್ಯಂ ನಹ್ಯಧ್ರುವೈಃ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಹಿ ಧ್ರುವಂ ತತ್ ।
ತತೋ ಮಯಾ ನಾಚಿಕೇತಶ್ಚಿತೋಽಗ್ನಿರನಿತ್ಯೈರ್ದ್ರವ್ಯೈಃ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನಸ್ಮಿ ನಿತ್ಯಂ ॥
ಕಾಮಸ್ಯಾಪ್ತಿಂ ಜಗತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಕ್ರತೋರಾನಂತ್ಯಮಭಯಸ್ಯ ಪಾರಂ ।
ಸ್ತೋಮ ಮಹ ದುರುಗಾಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧೃತ್ಯಾ ಧೀರೋ ನಚಿಕೇತೋಽತ್ಯಸ್ರಾಕ್ಷೀಃ ॥ ೧೧ ॥
ತಂ ದುರ್ದರ್ಶಂ ಗೂಢಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ಗುಹಾಹಿತಂ ಗಹ್ವರೇಷ್ಠಂ ಪುರಾಣಂ ।
ಅಧ್ಯಾತ್ಮಯೋಗಾಧಿಗಮೇನ ದೇವಂ ಮತ್ವಾ ಧೀರೋ ಹರ್ಷಶೋಕೌ ಜಹಾತಿ ॥
ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಸಂಪರಿಗೃಹ್ಯ ಮರ್ತ್ಯಃ ಪ್ರವೃಹ್ಯ ಧರ್ಮ್ಯಮಣುಮೇತಮಾಪ್ಯ ।
ಸ ಮೋದತೇ ಮೋದನೀಯಂ ಹಿ ಲಬ್ಧ್ವಾ ವಿವೃತಂ ಸದ್ಮ ನಚಿಕೇತಸಂ ಮನ್ಯೇ ॥
ಅನ್ಯತ್ರ ಧರ್ಮಾದನ್ಯತ್ರಾಧರ್ಮಾದನ್ಯತ್ರಾಸ್ಮಾತ್ಕೃತಾಕೃತಾತ್ ।
ಅನ್ಯತ್ರ ಭೂತಾಚ್ಚ ಭವ್ಯಾಚ್ಚ ಯತ್ತತ್ಪಶ್ಯಸಿ ತದ್ವದ ॥ ೧೪ ॥
ಸರ್ವೇ ವೇದಾ ಯತ್ಪದಮಾಮನಂತಿ ತಪಾಂಸಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಚ ಯದ್ವದಂತಿ ।
ಯದಿಚ್ಛಂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಚರಂತಿ

ತತ್ತೇ ಪದಗ್ ಸಂಗ್ರಹೇಣ ಬ್ರವೀ ಮ್ಯೋಮಿತ್ಯೇತತ್ ॥ ೧೫ ॥
ಏತದ್ಧ್ಯೇವಾಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಏತದ್ಧ್ಯೇವಾಕ್ಷರಂ ಪರಂ ।
ಏತದ್ಧ್ಯೇವಾಕ್ಷರಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಯೋಯದಿಚ್ಛತಿ ತಸ್ಯ ತತ್ ॥ ೧೬ ॥
ಏತದಾಲಂಬನಗ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೇ ತದಾಲಂಬನಂ ಪರಂ ।
ಏತದಾ ಲಂಬನಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ॥ ೧೭ ॥
ನಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇವಾವಿ ಪಶ್ಚಿನ್ನಾಯಂ ಕುತಶ್ಚಿನ್ನ ಬಭೂವಕಶ್ಚಿತ್।
ಅಜೋನಿತ್ಯಶ್ಶಾಶ್ವತೋಯಂ ಪುರಾಣೋ ನಹನ್ಯತೇ ಹನ್ಯಮಾನೇಶರೀರೇ॥
ಹಂತಾಚೇನ್ಮನ್ಯತೇಹಂತುಂ ಹತಶ್ಚೇನ್ಮನ್ಯತೇ ಹತಮ್ ।
ಉಭೌ ತೌ ನ ವಿಜಾನೀತೋ ನಾಯಗ್ ಹಂತಿ ನ ಹನ್ಯತೇ ॥ ೧೯ ॥
ಅಣೋ ರಣೀಯಾ ನ್ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾ
ನಾತ್ಮಾಸ್ಯ ಜಂತೋ ರ್ನಿಹಿತೋ ಗುಹಾಯಾಂ ।
ತ ಮಕ್ರತುಃ ಪಶ್ಯತಿ ವೀತಶೋಕೋ
ಧಾತುಃ ಪ್ರಸಾದಾ ನ್ಮಹಿಮಾನ ಮಾತ್ಮನಃ ॥ ೨೦ ॥
ಆಸೀನೋ ದೂರಂ ವ್ರಜತಿ ಶಯಾನೋ ಯಾತಿ ಸರ್ವತಃ ।
ಕಸ್ತಂ ಮದಾಮದಂ ದೇವಂ ಮದನ್ಯೋ ಜ್ಞಾತು ಮರ್ಹತಿ ॥ ೨೧ ॥
ಅಶರೀರಗ್ ಶರೀರೇ ಷ್ವನವಸ್ಥೇ ಷ್ವವಸ್ಥಿತಂ ।
ಮಹಾಂತಂ ವಿಭುಮಾತ್ಮಾನಂ ಮತ್ವಾ ಧೀರೋ ನ ಶೋಚತಿ ॥ ೨೨ ॥
ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರವಚನೇನ ಲಭ್ಯೋನಮೇಧಯಾನ ಬಹುನಾಶ್ರುತೇನ ।
ಯಮೇವೈಷವೃಣುತೇತೇನಲಭ್ಯಸ್ತಸ್ಯೈಷಆತ್ಮಾ ವಿವೃಣುತೇತನೂಗ್ ಸ್ವಾಂ॥
ನಾ ವಿರತೋ ದುಶ್ಚರಿತಾ ನ್ನಾಶಾಂತೋ ನಾ ಸಮಾಹಿತಃ ।
ನಾಶಾಂತ ಮಾನಸೋವಾಪಿ ಪ್ರಜ್ಞಾನೇನೈನ ಮಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥ ೨೪ ॥
ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಚ ಕ್ಷತ್ರಂಚ ಉಭೇ ಭವತ ಓದನಃ ।
ಮೃತ್ಯು ರ್ಯಸ್ಯೋಪಸೇಚನಂ ಕ ಇತ್ಥಾ ವೇದಯತ್ರಸಃ ॥ ೨೫ ॥

—❦ ಅಥ ತೃತೀಯವಲ್ಲೀ. ❦—

ಹರಿಃ

ಋತಂಪಿಬಂತೌ ಸುಕೃತಸ್ಯಲೋಕೇ ಗುಹಾಂಪ್ರವಿಷ್ಟೌಪರಮೇಪರಾರ್ಧ್ಯೇ
ಛಾಯಾತಪೌಬ್ರಹ್ಮವಿದೋವದಂತಿ ಪಂಚಾಗ್ನಯೋಯೇಚತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತಾಃ ।
ಯಸ್ಸೇತು ರೀಜಾನಾನಾ ಮಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಯ ತ್ಪರಂ

ಅಭಯಂ ತಿತೀರ್ಷತಾಂ ಪಾರಂ ನಾಚಿಕೇತಗ್ ಶಕೇಮಹಿ ॥ ೨ ॥
ಆತ್ಮಾನಗ್ ರಥಿನಂ ವಿದ್ಧಿ ಶರೀರಗ್ ರಥಮೇವತು ।
ಬುದ್ಧಿಂತು ಸಾರಥಿಂ ವಿದ್ಧಿ ಮನಃ ಪ್ರಗ್ರಹಮೇವಚ ॥ ೩ ॥
ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಹಯಾನಾಹು ರ್ವಿಷಯಾಗ್ ಸ್ತೇಷು ಗೋಚರಾನ್ ।
ಆತ್ಮೇಂದ್ರಿಯ ಮನೋಯುಕ್ತಂ ಭೋಕ್ತೇತ್ಯಾ ಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ ॥ ೪ ॥
ಯಸ್ತ್ವ ವಿಜ್ಞಾನವಾ ನ್ಭವತ್ಯ ಯುಕ್ತೇನ ಮನಸಾ ಸದಾ ।
ತಸ್ಯೇಂದ್ರಿಯಾ ಣ್ಯವಶ್ಯಾನಿ ದುಷ್ಟಾಶ್ವಾ ಇವ ಸಾರಥೇಃ ॥ ೫ ॥
ಯಸ್ತು ವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ಭವತಿ ಯುಕ್ತೇನ ಮನಸಾ ಸದಾ ।
ತಸ್ಯೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ವಶ್ಯಾನಿ ಸದಶ್ವಾ ಇವ ಸಾರಥೇಃ ॥ ೬ ॥
ಯಸ್ತ್ವ ವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ ಭವತ್ಯ ಮನಸ್ಕ ಸ್ಸದಾ ಶುಚಿಃ ।
ನ ಸ ತತ್ಪದ ಮಾಪ್ನೋತಿ ಸಗ್ಂಸಾರಂಚಾಧಿ ಗಚ್ಛತಿ ॥ ೭ ॥
ಯಸ್ತು ವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ಭವತಿ ಸಮನಸ್ಕ ಸ್ಸದಾ ಶುಚಿಃ ।
ಸತು ತತ್ಪದ ಮಾಪ್ನೋತಿ ಯಸ್ಮಾದ್ಭೂಯೋ ನಜಾಯತೇ ॥ ೮ ॥
ವಿಜ್ಞಾನಸಾರಥಿ ರ್ಯಸ್ತು ಮನಃ ಪ್ರಗ್ರಹವಾನ್ನರಃ ।
ಸೋಧ್ವನಃ ಪಾರ ಮಾಪ್ನೋತಿ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ ॥ ೯ ॥
ಇಂದ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ ಪರಾಹ್ಯರ್ಥಾ ಅರ್ಥೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪರಂ ಮನಃ ।
ಮನಸಸ್ತು ಪರಾಬುದ್ಧಿ ರ್ಬುದ್ಧೇರಾತ್ಮಾ ಮಹಾನ್ಪರಃ ॥ ೧೦ ॥
ಮಹತಃ ಪರಮ ವ್ಯಕ್ತ ಮವ್ಯಕ್ತಾತ್ಪುರುಷಃ ಪರಃ ।
ಪುರುಷಾನ್ನ ಪರಂ ಕಿಂಚಿ ತ್ಸಾ ಕಾಷ್ಠಾ ಸಾ ಪರಾ ಗತಿಃ ॥ ೧೧ ॥
ಏಷ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಗೂಢೋತ್ಮಾ ನ ಪ್ರಕಾಶತೇ ।
ದೃಶ್ಯತೇತ್ವಗ್ರ್ಯಯಾ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮಯಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿಭಿಃ ॥ ೧೨ ॥
ಯಚ್ಛೇದ್ವಾಙ್ಮನಸೀ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಸ್ತದ್ಯಚ್ಛೇದ್ಜ್ಞಾನ ಆತ್ಮನಿ ।
ಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ಮನಿ ಮಹತಿ ನಿಯಚ್ಛೇ ತ್ತದ್ಯಚ್ಛೇ ಚ್ಛಾಂತ ಆತ್ಮನಿ ॥ ೧೩ ॥
ಉತ್ತಿಷ್ಠತ ಜಾಗ್ರತ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವರಾನ್ನಿಬೋಧತ ।
ಕ್ಷುರಸ್ಯ ಧಾರಾ ನಿಶಿತಾ ದುರತ್ಯಯಾ ದುರ್ಗಂ ಪಥಸ್ತತ್ಕವಯೋ ವದಂತಿ ॥ ೧೪ ॥
ಅಶಬ್ದ ಮಸ್ಪರ್ಶ ಮರೂಪ ಮವ್ಯಯಂ ತಥಾರಸಂ ನಿತ್ಯಮಗನ್ಧವಚ್ಚಯತ್ ।
ಅನಾದ್ಯನಂತಂ ಮಹತಃ ಪರಂ ಧ್ರುವಂ
ನಿಚಾಯ್ಯ ತಂ ಮೃತ್ಯುಮುಖಾ ತ್ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ॥ ೧೫ ॥

ನಾಚಿಕೇತ ಮುಪಾಖ್ಯಾನಂ ಮೃತ್ಯುಪ್ರೋಕ್ತಗ್ಂ ಸನಾತನಮ್ ।
ಉಕ್ತ್ವಾ ಶ್ರುತ್ವಾಚ ಮೇಧಾವೀ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ॥ ೧೬ ॥
ಯ ಇಮಂ ಪರಮಂ ಗುಹ್ಯಂ ಶ್ರಾವಯೇ ದ್ಬ್ರಹ್ಮಸಂಸದಿ ।
ಪ್ರಯತಶ್ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲೇವಾತದಾನಂತ್ಯಾಯಕಲ್ಪತೇತದಾನಂತ್ಯಾಯಕಲ್ಪತಇತಿ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

-:0:-

ಕಠೋಪನಿಷದ್ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ ಚತುರ್ಥವಲ್ಲೀ.

ಪರಾಂಚಿ ಖಾನಿ ವ್ಯತೃಣ ತ್ಸ್ವಯಂ ಭೂಃ
ತಸ್ಮಾ ತ್ಪರಾ ಙ್ಪಶ್ಯತಿ ನಾಂತರಾತ್ಮನ್ ।
ಕಶ್ಚಿ ದ್ಧೀರಃ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮಾನ ಮೈಕ್ಷ ದಾವೃತ್ತ ಚಕ್ಷುರಮೃತತ್ವಮಿಚ್ಛನ್ ॥೧॥
ಪರಾಚಃ ಕಾಮಾ ನನುಯನ್ತಿ ಬಾಲಾಃ
ತೇ ಮೃತ್ಯೋ ರ್ಯನ್ತಿ ವಿತತಸ್ಯ ಪಾಶಂ ।
ಅಥ ಧೀರಾ ಅಮೃತತ್ವಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಧ್ರುವ
ಮಧ್ರುವೇ ಷ್ವಿಹ ನ ಪ್ರಾರ್ಥಯನ್ತೇ ॥ ೨ ॥
ಯೇನ ರೂಪಂ ರಸಂ ಗನ್ಧಂ ಶಬ್ದಾನ್ ಸ್ಪರ್ಶಾಗ್ಂಶ್ಚ ಮೈಥುನಾನ್ ।
ಏತೇನೈವ ವಿಜಾನಾತಿ ಕಿಮತ್ರ ಪರಿಶಿಷ್ಯತೇ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥ ೩ ॥
ಸ್ವಪ್ನಾನ್ತಂ ಜಾಗರಿತಾಂತಂ ಚೋಭೌ ಯೇನಾ ನುಪಶ್ಯತಿ ।
ಮಹಾನ್ತಂ ವಿಭು ಮಾತ್ಮಾನಂ ಮತ್ವಾಧೀರೋ ನಶೋಚತಿ ॥ ೪ ॥
ಯ ಇಮಂ ಮಧ್ವದಂ ವೇದ ಆತ್ಮಾನಂ ಜೀವ ಮನ್ತಿಕಾತ್ ।
ಈಶಾನಂ ಭೂತಭವ್ಯಸ್ಯ ನ ತತೋ ವಿಜುಗುಪ್ಸತೇ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥ ೫ ॥
ಯಃಪೂರ್ವಂ ತಪಸೋಜಾತ ಮದ್ಭ್ಯಃ ಪೂರ್ವಮಜಾಯತ ।
ಗುಹಾಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯತಿಷ್ಠನ್ತಂ ಯೋಭೂತೇ ಭಿರ್ವ್ಯಪಶ್ಯತ॥ಏತದ್ವೈತತ್॥೬॥
ಯಾ ಪ್ರಾಣೇನ ಸಂಭವತ್ಯ ದಿತಿ ರ್ದೇವತಾಮಯೀ ।
ಗುಹಾಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯತಿಷ್ಠಂತೀ ಯಾಭೂತೇಭಿರ್ವ್ಯಜಾಯತ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥
ಅರಣ್ಯೋ ರ್ನಿಹಿತೋಜಾತ ವೇದಾಗರ್ಭ ಇವಸು ಭೃತೋಗರ್ಭಿಣೀಭಿಃ ।
ದಿವೇದಿವ ಈಡ್ಯೋ ಜಾಗೃ ವದ್ಭಿ ರ್ಹವಿಷ್ಮದ್ಭಿ
ರ್ಮನುಷ್ಯೇಭಿ ರಗ್ನಿಃ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥ ೮ ॥

ಯತಶ್ಚೋದೇತಿ ಸೂರ್ಯೋ ಅಸ್ತಂ ಯತ್ರ ಚ ಗಚ್ಛತಿ ।
ತಂ ದೇವಾಸ್ಸರ್ವೇ ಽರ್ಪಿತಾಸ್ತದುನಾತ್ಯೇತಿಕಶ್ಚನ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥ ೯ ॥
ಯದೇವೇಹ ತದಮುತ್ರ ಯದಮುತ್ರ ತದನ್ವಿಹ ।
ಮೃತ್ಯೋಸ್ಸಮೃತ್ಯುಮಾಪ್ನೋತಿ ಯ ಇಹ ನಾನೇವಪಶ್ಯತಿ ॥೧೦॥
ಮನಸೈವೇದಮಾಪ್ತವ್ಯಂ ನೇಹ ನಾನಾಸ್ತಿ ಕಿಂಚನ ।
ಮೃತ್ಯೋಸ್ಸಮೃತ್ಯುಂ ಗಚ್ಛತಿ ಯ ಇಹ ನಾನೇವ ಪಶ್ಯತಿ ॥ ೧೧ ॥
ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋ ಮಧ್ಯ ಆತ್ಮನಿತಿಷ್ಠತಿ ।
ಈಶಾನೋ ಭೂತಭವ್ಯಸ್ಯ ನತತೋವಿಜುಗುಪ್ಸತೇ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್॥೧೨॥
ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋ ಜ್ಯೋತಿರಿವಾಧೂಮಕಃ ।
ಈಶಾನೋ ಭೂತಭವ್ಯಸ್ಯ ಸಏವಾದ್ಯಸಉಶ್ವಃ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥ ೧೩ ॥
ಯಥೋದಕಂ ದುರ್ಗೇವೃಷ್ಟಂ ಪರ್ವತೇಷು ವಿಧಾವತಿ ।
ಏವಂಧರ್ಮ್ಮಾನ್ ಪೃಥಕ್‌ಪಶ್ಯಂ ಸ್ತಾನೇವಾನು ವಿಧಾವತಿ ॥ ೧೪ ॥
ಯಥೋದಕಂ ಶುದ್ಧೇಶುದ್ಧ ಮಾಸಿಕ್ತಂ ತಾದೃಗೇವ ಭವತಿ ।
ಏವಂಮುನೇರ್ವಿಜಾನತ ಆತ್ಮಾಭವತಿ ಗೌತಮ ॥ ೧೫ ॥

— ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ ಪಂಚಮವಲ್ಲೀ. —

ಹರಿಃ ಓಂ

ಪುರಮೇಕಾದಶದ್ವಾರಮಜಸ್ಯಾವಕ್ರಚೇತಸಃ ।
ಅನುಷ್ಠಾಯ ನಶೋಚತಿ ವಿಮುಕ್ತಶ್ಚ ವಿಮುಚ್ಯತೇ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥೧॥
ಹಂಸಶ್ಶುಚಿಷದ್ವಸುರನ್ತರಿಕ್ಷಸದ್ಧೋತಾ ವೇದಿಷದತಿಥಿರ್ದುರೋಣಸತ್
ನೃಷದ್ವರಸದೃತಸದ್ವ್ಯೋಮಸದಬ್ಜಾ
ಗೋಜಾ ಋತಜಾ ಅದ್ರಿಜಾ ಋತಂ ಬೃಹತ್ ॥ ೨
ಊರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರಾಣಮುನ್ನಯತ್ಯಪಾನಂ ಪ್ರತ್ಯಗಸ್ಯತಿ ।
ಮಧ್ಯೇ ವಾಮನ ಮಾಸೀನಂ ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಉಪಾಸತೇ ॥ ೩ ॥
ಅಸ್ಯವಿಸ್ರಂಸಮಾನಸ್ಯ ಶರೀರಸ್ಥಸ್ಯ ದೇಹಿನಃ ।
ದೇಹಾದ್ವಿಮುಚ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಕಿಮತ್ರ ಪರಿಶಿಷ್ಯತೇ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥ ೪
ನ ಪ್ರಾಣೇನ ನಾಪಾನೇನ ಮರ್ತ್ಯೋ ಜೀವತಿ ಕಶ್ಚನ ।
ಇತರೇಣತು ಜೀವನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿನ್ನೇತಾ ವುಪಾಶ್ರಿತೌ ॥ ೫ ॥
ತ ಇದಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಗುಹ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸನಾತನಮ್ ।

ಯಥಾಚ ಮರಣಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಆತ್ಮಾ ಭವತಿಗೌತಮ ॥ ೬ ॥
ಯೋನಿ ಮನ್ಯೇ ಪ್ರಪದ್ಯನ್ತೇ ಶರೀರತ್ವಾಯ ದೇಹಿನಃ ।
ಸ್ಥಾಣು ಮನ್ಯೇ ನು ಸಂಯನ್ತಿ ಯಥಾಕರ್ಮ ಯಥಾಶ್ರುತಂ ॥ ೭ ॥
ಯಏಷ ಸುಪ್ತೇಷು ಜಾಗರ್ತಿ ಕಾಮಂ ಕಾಮಂ ಪುರುಷೋ ನಿರ್ಮಿಮಾಣಃ ।
ತದೇವ ಶುಕ್ರಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತದೇವಾಮೃತ ಮುಚ್ಯತೇ
ತಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕಾಶ್ರಿತಾಸ್ಸರ್ವೇ ತದುನಾತ್ಯೇತಿಕಶ್ಚನ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥ ೮ ॥
ಅಗ್ನಿರ್ಯಥೈಕೋಭುವನಂಪ್ರವಿಷ್ಟೋರೂಪಂರೂಪಂಪ್ರತಿರೂಪೋಬಭೂವ ।
ಏಕಸ್ತಥಾ ಸರ್ವಭೂತಾಂತರಾತ್ಮಾರೂಪಂರೂಪಂಪ್ರತಿರೂಪೋಬಹಿಶ್ಚ ॥೯॥
ವಾಯು ರ್ಯಥೈಕೋ ಭುವನಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ
ರೂಪಂ ರೂಪಂ ಪ್ರತಿರೂಪೋ ಬಭೂವ ।
ಏಕಸ್ತಥಾ ಸರ್ವಭೂತಾಂತರಾತ್ಮಾ ರೂಪಂ ರೂಪಂಪ್ರತಿ ರೂಪೋಬಹಿಶ್ಚ ॥
ಸೂರ್ಯೋ ಯಥಾ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಚಕ್ಷುಃ
ನ ಲಿಪ್ಯತೇ ಚಾಕ್ಷುಷೈ ರ್ಬಾಹ್ಯ ದೋಷೈಃ ।
ಏಕಸ್ತಥಾ ಸರ್ವಭೂತಾಂತರಾತ್ಮಾ ನಲಿಪ್ಯತೇ ಲೋಕದುಃಖೇನಬಾಹ್ಯಃ ॥
ಏಕೋ ವಶೀ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ತರಾತ್ಮಾ
ಏಕಂ ರೂಪಂ ಬೀಜಂ ಬಹುಧಾ ಯಃ ಕರೋತಿ ।
ತ ಮಾತ್ಮಸ್ಥಂ ಯೇ ನು ಪಶ್ಯನ್ತಿ ಧೀರಾಃ
ತೇಷಾಂ ಸುಖಂ ಶಾಶ್ವತಂ ನೇತರೇಷಾಮ್ ॥ ೧೨ ॥
ನಿತ್ಯೋ ನಿತ್ಯಾನಾಂ ಚೇತನ ಶ್ಚೇತನಾನಾಂ
ಏಕೋ ಬಹೂನಾಂ ಯೋ ವಿಧಧಾತಿ ಕಾಮಾನ್ ।
ತ ಮಾತ್ಮಸ್ಥಂ ಯೇ ನು ಪಶ್ಯನ್ತಿ ಧೀರಾ
ತೇಷಾಂ ಶಾನ್ತಿ ಶ್ಶಾಶ್ವತೀ ನೇತರೇಷಾಮ್ ॥ ೧೩ ॥
ತದೇತ ದಿತಿ ಮನ್ಯನ್ತೇ ನಿರ್ದೇಶ್ಯಂ ಪರಮಂ ಸುಖಂ ।
ಕಥನ್ನು ತದ್ವಿಜಾನೀಯಾಂ ಕಿಮು ಭಾತಿ ವಿಭಾತಿವಾ ॥ ೧೪ ॥
ನ ತತ್ರ ಸೂರ್ಯೋ ಭಾತಿ ನ ಚಂದ್ರತಾರಕಂ
ನೇಮಾ ವಿದ್ಯುತೋ ಭಾನ್ತಿ ಕುತೋಯಮಗ್ನಿಃ ।
ತಮೇವಭಾನ್ತ ಮನುಭಾತಿ ಸರ್ವಂ ತಸ್ಯಭಾಸಾ ಸರ್ವಮಿದಂ ವಿಭಾತಿ ॥೧೫॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ ಷಷ್ಠವಲ್ಲೀ.

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಊರ್ಧ್ವಮೂಲೋ ಅವಾಕ್ಶಾಖ ಏಷೋಽಶ್ವತ್ಥ ಸ್ಸನಾತನಃ
ತದೇವ ಶುಕ್ರಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತದೇವಾಮೃತ ಮುಚ್ಯತೇ ।
ತಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕಾಃ ಶ್ರಿತಾಸ್ಸರ್ವೇ ತದುನಾತ್ಯೇತಿ ಕಶ್ಚನ ॥ ಏತದ್ವೈತತ್ ॥೧॥
ಯದಿದಂ ಕಿಂಚ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಾಣ ಏಜತಿ ನಿಸ್ಸೃತಂ ।
ಮಹದ್ಭಯಂ ವಜ್ರಮುದ್ಯತಂ ಯಏತದ್ವಿದು ರಮೃತಾಸ್ತೇಭವನ್ತಿ ॥ ೨ ॥
ಭಯಾ ದಸ್ಯಾಗ್ನಿ ಸ್ತಪತಿ ಭಯಾ ತ್ತಪತಿ ಸೂರ್ಯಃ ।
ಭಯಾದಿನ್ದ್ರಶ್ಚ ವಾಯುಶ್ಚ ಮೃತ್ಯು ರ್ಧಾವತಿ ಪಂಚಮಃ ॥ ೩ ॥
ಇಹಚೇ ದಶಕದ್ಬೋದ್ಧುಂ ಪ್ರಾಕ್ಶರೀರಸ್ಯ ವಿಸ್ರಸಃ ।
ತತಸ್ಸರ್ಗೇಷು ಲೋಕೇಷು ಶರೀರತ್ವಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ॥ ೪ ॥
ಯಥಾದರ್ಶೇ ತಥಾತ್ಮನಿ ಯಥಾ ಸ್ವಪ್ನೇತಥಾ ಪಿತೃಲೋಕೇ ।
ಯಥಾಪ್ಸು ಪರೀವದದೃಶೇ ತಥಾಗನ್ಧರ್ವಲೋಕೇ
ಛಾಯಾ ತಪಯೋ ರಿವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ॥ ೫ ॥
ಇನ್ದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪೃಥಗ್ಭಾವ ಮುದಯಾಸ್ತ ಮಯೌ ಚ ಯತ್ ।
ಪೃಥ ಗುತ್ಪದ್ಯ ಮಾನಾನಾಂ ಮತ್ವಾ ಧೀರೋ ನ ಶೋಚತಿ ॥ ೬ ॥
ಇನ್ದ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ ಪರಂ ಮನೋ ಮನಸ ಸ್ಸತ್ವ ಮುತ್ತಮಂ ।
ಸತ್ವಾದಧಿ ಮಹಾನಾತ್ಮಾ ಮಹತೋ ವ್ಯಕ್ತ ಮುತ್ತಮಂ ॥ ೭ ॥
ಅವ್ಯಕ್ತಾತ್ತು ಪರಃ ಪುರುಷೋ ವ್ಯಾಪಕೋ ಲಿಂಗಏವಚ ।
ಯಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮುಚ್ಯತೇ ಜನ್ತು ರಮೃತತ್ವಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ ॥ ೮ ॥
ನ ಸಂದೃಶೇ ತಿಷ್ಠತಿ ರೂಪಮಸ್ಯ ನಚಕ್ಷುಷಾ ಪಶ್ಯತಿ ಕಶ್ಚನೈನಂ ।
ಹೃದಾಮನೀಷಾ ಮನಸಾಭಿಕ್ಲೃಪ್ತೋ ಯಏತದ್ವಿದುರ ಮೃತಾಸ್ತೇಭವನ್ತಿ॥
ಯದಾ ಪಂಚಾವತಿಷ್ಠನ್ತೇ ಜ್ಞಾನಾನಿ ಮನಸಾ ಸಹ ।
ಬುದ್ಧಿಶ್ಚ ನವಿಚೇಷ್ಟೇತ ತಾ ಮಾಹುಃ ಪರಮಾಂ ಗತಿಮ್ ॥ ೧೦
ತಾಂ ಯೋಗಮಿತಿಮನ್ಯನ್ತೇ ಸ್ಥಿರಾಮಿನ್ದ್ರಿಯ ಧಾರಣಾಮ್ ।
ಅಪ್ರಮತ್ತಸ್ತದಾ ಭವತಿ ಯೋಗೋಹಿ ಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯೌ ॥ ೧೧ ॥
ನೈವ ವಾಚಾ ನ ಮನಸಾ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ಶಕ್ಯೋ ನ ಚಕ್ಷುಷಾ
ಅಸ್ತೀತಿ ಬ್ರುವತೋಽನ್ಯತ್ರ ಕಥಂ ತ ದುಪಲಭ್ಯತೇ ॥ ೧೨ ॥
ಅಸ್ತೀತ್ಯೇವೋಪಲಬ್ಧವ್ಯ ಸ್ತತ್ತ್ವಭಾವೇನಚೋಭಯೋಃ ।

ಅಸ್ತೀತ್ಯೇವೋಪಲಬ್ಧಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಭಾವಃ ಪ್ರಸೀದತಿ ॥ ೧೩ ॥
ಯದಾ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಮುಚ್ಯನ್ತೇ ಕಾಮಾ ಯೇಽಸ್ಯ ಹೃದಿ ಶ್ರಿತಾಃ ।
ಅಥ ಮರ್ತ್ಯೋಽಮೃತೋ ಭವತ್ಯತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಶ್ನುತೇ ॥ ೧೪ ॥
ಯದಾ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಭಿದ್ಯನ್ತೇ ಹೃದಯಸ್ಯೇಹ ಗ್ರನ್ಥಯಃ ।
ಅಥ ಮರ್ತ್ಯೋಽಮೃತೋಽಭವತ್ಯೇ ತಾವ ದನುಶಾಸನಮ್ ॥ ೧೫ ॥
ಶತಂಚೈಕಾಚ ಹೃದಯಸ್ಯ ನಾಡ್ಯಸ್ತಾಸಾಂ ಮೂರ್ಧಾನಮಭಿನಿಸ್ಸೃತೈಕಾ ।
ತಯೋರ್ಧ್ವಮಾಯ ನ್ನಮೃತತ್ವಮೇತಿ ವಿಷ್ವಙ್ಙನ್ಯಾ ಉತ್ಕ್ರಮಣೇ ಭವನ್ತಿ ॥
ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃಪುರುಷೋಽನ್ತರಾತ್ಮಾ ಸದಾಜನಾನಾಂಹೃದಯೇಸನ್ನಿವಿಷ್ಟಃ ।
ತಂಸ್ವಾಚ್ಛರೀರಾತ್ಪ್ರವೃಹೇನ್ಮುಞ್ಜಾದಿವೇಷೀಕಾಂ ಧೈರ್ಯೇಣ ।
ತಂ ವಿದ್ಯಾಚ್ಛುಕ್ರಮಮೃತಂ ತಂವಿದ್ಯಾಚ್ಛುಕ್ರಮಮೃತಮಿತಿ ॥ ೧೭ ॥
ಮೃತ್ಯುಪ್ರೋಕ್ತಾಂ ನಚಿಕೇತೋಽಥ ಲಬ್ಧ್ವಾ
ವಿದ್ಯಾಮೇತಾಂ ಯೋಗವಿಧಿಂ ಚ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ।
ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಿರಜೋಽಭೂದ್ವಿಮೃತ್ಯುಃ
ಅನ್ಯೋಽಪ್ಯೇವಂ ಯೋ ವಿದಧ್ಯಾತ್ಮಮೇವ ॥ ೧೮ ॥

ಇತಿ ಕಠೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಓಂ ಪೂರ್ಣಮದಃ ಪೂರ್ಣಮಿದಂ ಪೂರ್ಣಾತ್ಪೂರ್ಣಮುದಚ್ಯತೇ ।
ಪೂರ್ಣಸ್ಯ ಪೂರ್ಣಮಾದಾಯ ಪೂರ್ಣಮೇವಾವಶಿಷ್ಯತೇ ॥
ಓಂ ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಃ. ಎಂದು ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿಗೂ,
ಓಂ ಆಪ್ಯಾಯನ್ತು ಮಮಾಂಗಾನಿ ವಾಕ್ಪ್ರಾಣಶ್ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರಮಥೋ ಬಲಮಿಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಸರ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪನಿಷದಂ ಮಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿರಾಕುರ್ಯಾಂ ಮಾಮಾಬ್ರಹ್ಮನಿರಾಕರೋದ ನಿರಾಕರಣಮಸ್ತ್ವ ನಿರಾಕರಣಂ ಮೇ ಅಸ್ತುತದಾತ್ಮನಿ ನಿರತೇ ಯ ಉಪನಿಷತ್ಸು ಧರ್ಮಾಸ್ತೇ ಮಯಿಸನ್ತುತೇ ಮಯಿಸನ್ತು ॥ ಓಂ ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಃ. ಎಂದು (ಸಾಮವೇದೀಯತಲವಕಾರೋಪನಿಷತ್) ಕೇನೋಪನಿಷತ್ತಿಗೂ,
ಸಹನಾ ವವತು ಸಹನೌ ಭುನಕ್ತು ಸಹ ವೀರ್ಯಂ ಕರವಾವಹೈ ।
ತೇಜಸ್ವಿ ನಾ ವಧೀತಮಸ್ತು ಮಾ ವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ ಓಂ ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಃ॥
ಎಂದು ಯಜುರ್ವೇದೀಯ ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿಗೂ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೂ, ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಠಿಸಿ ಉಪನಿಷತ್ಪಾರಾಯಣಮಾಡಬೇಕು.

ಅಥ ೧೯ ಯಾಜುಷೀ ಕಲಿಸಂತಾರಣೋಪನಿಷತ್.

———:0:———

—— ಸಹನಾವವತ್ವಿತಿ ಶಾಂತಿಃ. ——

ದ್ವಾಪರಾಂತೇ ನಾರದೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂಜಗಾಮ ಕಥಂಭಗವನ್ ಗಾಂಪರ್ಯಟನ್ ಕಲಿಂ ಸಂತರೇಯಮಿತಿ ಸಹೋವಾಚ ಬ್ರಹ್ಮಾ, ಸಾಧು ಪೃಷ್ಟೋಸ್ಮಿ ಸರ್ವಶ್ರುತಿರಹಸ್ಯಂ ಗೋಪ್ಯಂ, ತಚ್ಛೃಣುಯೇನ ಕಲಿಸಂಸಾರಂ ತರಿಷ್ಯಸಿ, ಭಗವತ ಆದಿಪುರುಷಸ್ಯ ನಾರಾಯಣಸ್ಯ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣ ಮಾತ್ರೇಣನಿರ್ಧೂತ ಕಲಿರ್ಭವತಿ. ನಾರದಃಪುನಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ತನ್ನಾಮ ಕಿಮಿತಿ, ಸಹೋವಾಚಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಃ.

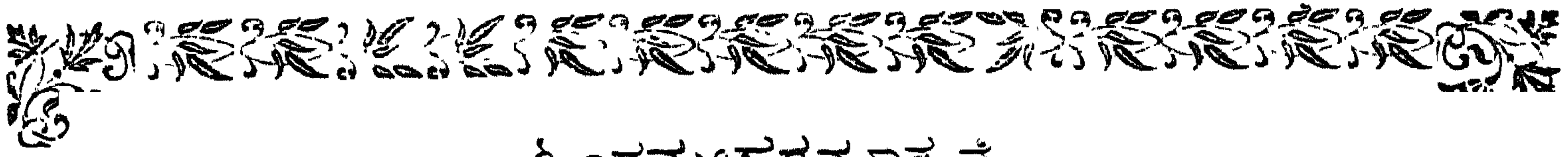
ಹರೇರಾಮ ಹರೇರಾಮ ರಾಮರಾಮ ಹರೇಹರೇ ।
ಹರೇ ಕೃಷ್ಣ ಹರೇಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣಕೃಷ್ಣ ಹರೇಹರೇ
ಇತಿಷೋಡಶಕಂನಾಮ್ನಾಂ ಕಲಿಕಲ್ಮಷನಾಶನಂ ।
ನಾತಃಪರತರೋಪಾಯಃ ಸರ್ವವೇದೇಷುದೃಶ್ಯತ ಇತಿ ।

ಷೋಡಶಕಲಾವೃತಸ್ಯ ಜೀವಸ್ಯಾವರಣ ವಿನಾಶನಂ । ತತಃಪ್ರಕಾಶತೇ ಪರಂಬ್ರಹ್ಮ ಮೇಘಾಪಾಯೇ ರವಿರಶ್ಮಿಮಂಡಲೀವೇತಿ । ಪುನರ್ನಾರದಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಭಗವನ್ಕೋಸ್ಯವಿಧಿರಿತಿ, ತಂ ಹೋವಾಚನಾಸ್ಯ ವಿಧಿರಿತಿ, ಸರ್ವದಾ ಶುಚಿರಶುಚಿರ್ವಾಪಠನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸಲೋಕತಾಂ ಸಮೀಪತಾಂ ಸರೂಪತಾಂ ಸಾಯುಜ್ಯತಾಮೇತಿ ಯದಾಸ್ಯ ಷೋಡಶೀಕಸ್ಯ ಸಾರ್ಧತ್ರಿಕೋಟೀರ್ಜಪತಿ, ತದಾ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಂ ತರತಿ, ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯಾತ್ಪೂತೋ ಭವತಿ, ವೃಷಲೀಗಮನಾತ್ಪೂತೋ ಭವತಿ, ಪಿತೃದೇವ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮಪಕಾರಾತ್ಪೂತೋಭವತಿ, ಸರ್ವಧರ್ಮ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಪಾಪಾತ್ಸದ್ಯಃಶುಚಿತಾಮಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥ ಸದ್ಯೋಮುಚ್ಯತೇ ಸದ್ಯೋಮುಚ್ಯತಇತ್ಯುಪನಿಷತ್ ॥

ಓಂ ಸಹನಾವವತ್ವಿತಿ ಶಾಂತಿಃ.

ಇತಿ ಕಲಿಸಂತಾರಣೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ. *

ಓಂನಮಃಪರಮಾತ್ಮನೇ.

-:0:--

ಅಥಾಥರ್ವಣವೇದೀಯ,

ಪ್ರಶ್ನೋಪನಿಷತ್-ಪ್ರಥಮಃಪ್ರಶ್ನಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಭದ್ರಂಕರ್ಣೇಭಿಶ್ಶೃಣುಯಾಮ ದೇವಾಃ । ಭದ್ರಂ ಪಶ್ಯೇಮಾಕ್ಷಭಿರ್ಯಜತ್ರಾಃ
ಸ್ಥಿರೈರಙ್ಗೈಸ್ತುಷ್ಟುವಾಗ್ಂಸಸ್ತನೂಭಿಃ । ವ್ಯಶೇಮದೇವಹಿತಂಯದಾಯುಃ॥
ಸ್ವಸ್ತಿನ ಇನ್ದ್ರೋ ವೃದ್ಧಶ್ರವಾಃ । ಸ್ವಸ್ತಿನಃಪೂಷಾ ವಿಶ್ವವೇದಾಃ ॥
ಸ್ವಸ್ತಿನಸ್ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯೋ ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಃ । ಸ್ವಸ್ತಿನೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿರ್ದಧಾತು ॥
ಓಂ ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಃ ॥

ಸುಕೇಶಾಚ ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಶೈಬ್ಯಶ್ಚ ಸತ್ಯಕಾಮಃ ಸೌರ್ಯಾಯಣೀಚ ಗಾರ್ಗ್ಯಃ ಕೌಸಲ್ಯಶ್ಚಾಶ್ವಲಾಯನೋ ಭಾರ್ಗವೋವೈದರ್ಭಿಃ ಕಬನ್ಧೀ ಕಾತ್ಯಾಯನಸ್ತೇಹೈತೇ ಬ್ರಹ್ಮಪರಾಃ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠಾಃ ಪರಂಬ್ರಹ್ಮಾನ್ವೇಷಮಾಣಾ ಏಷಹವೈ ತತ್ಸರ್ವಂವಕ್ಷ್ಯತೀತಿ ತೇಹ ಸಮಿತ್ಪಾಣಯೊ ಭಗವನ್ತಂ ಪಿಪ್ಪಲಾದಮುಪಸನ್ನಾಃ ॥ ೧ ॥ ತಾನ್ಹ ಸಋಷಿರುವಾಚ ಭೂಯ ಏವ ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಶ್ರದ್ಧಯಾಸಂವತ್ಸರಂ ಸಂವತ್ಸ್ಯಥ ಯಥಾಕಾಮಂ ಪ್ರಶ್ನಾನ್ಪೃಚ್ಛತ ಯದಿವಿಜ್ಞಾಸ್ಯಾಮಃ ಸರ್ವಂ ಹವೋವಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇತಿ ॥ ೨ ॥ ಅಥ ಕಬನ್ಧೀಕಾತ್ಯಾಯನ ಉಪೇತ್ಯಪ ಪ್ರಚ್ಛ ಭಗವನ್ಕುತೋಹವಾ ಇಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪ್ರಜಾಯನ್ತ ಇತಿ ॥ ೩ ॥ ತಸ್ಮೈಸಹೋವಾಚ ಪ್ರಜಾಕಾಮೋವೈಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಸತಪೋತಪ್ಯತ ಸತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ಸಮಿಥುನಮುತ್ಪಾದಯತೇ । ರಯಿಂಚ ಪ್ರಾಣಂಚೇತ್ಯೇತೌಮೇಬಹುಧಾ ಪ್ರಜಾಃ ಕರಿಷ್ಯತ ಇತಿ ॥ ೪ ॥ ಆದಿತ್ಯೋಹವೈಪ್ರಾಣೋ ರಯಿರೇವಚನ್ದ್ರಮಾಃ ರಯಿರ್ವಾ ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಯನ್ಮೂರ್ತಂಚಾಮೂರ್ತಂಚ ತಸ್ಮಾನ್ಮೂರ್ತಿರೇವರಯಿಃ ॥ ೫ ॥ ಅಥಾದಿತ್ಯಃ ಉದಯ ನ್ಯತ್ಪ್ರಾಚೀಂದಿಶಂ ಪ್ರವಿಶತಿ ತೇನಪ್ರಾಚ್ಯಾನ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ ರಶ್ಮಿಷುಸನ್ನಿಧತ್ತೇ । ಯದ್ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಯತ್ಪ್ರತೀಚೀಂ ಯದುದೀಚೀಂ ಯದಧೋಯದೂರ್ಧ್ವಂ ಯದನ್ತರಾ ದಿಶೋಯತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಕಾಶಯತಿ ತೇನಸರ್ವಾನ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ ರಶ್ಮಿಷು ಸನ್ನಿಧತ್ತೇ

|| ೬ || ಸ ಏಷ ವೈಶ್ವಾನರೋ ವಿಶ್ವರೂಪಃ ಪ್ರಾಣೋಽಗ್ನಿ ರುದಯತೇ ತದೇತ
ದೃಚಾಭ್ಯುಕ್ತಮ್ || ೭ || ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಹರಿಣಂ ಜಾತವೇದಸಂ ಪರಾಯಣಂ
ಜ್ಯೋತಿರೇಕಂ ತಪನ್ತಂ ಸಹಸ್ರರಶ್ಮಿಃ ಶತಧಾ ವರ್ತಮಾನಃ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರ
ಜಾನಾಮುದಯತ್ಯೇಷ ಸೂರ್ಯಃ || ೮ || ಸಂವತ್ಸರೋ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಸ್ತಸ್ಯಾ
ಯನೇ ದಕ್ಷಿಣಂ ಚೋತ್ತರಂ ಚ ತದ್ಯೇ ಹ ವೈ ತದಿಷ್ಟಾಪೂರ್ತೇ ಕೃತಮಿತ್ಯುಪಾ
ಸತೇ ತೇ ಚಾನ್ದ್ರಮಸಮೇವ ಲೋಕ ಮಭಿಜಯನ್ತೇ ತ ಏವ ಪುನರಾವರ್ತ
ನ್ತೇ ತಸ್ಮಾದೇತ ಋಷಯಃ ಪ್ರಜಾಕಾಮಾ ದಕ್ಷಿಣಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯನ್ತೇ | ಏಷ
ಹ ವೈ ರಯಿರ್ಯಃ ಪಿತೃಯಾಣಃ || ೯ || ಅಥೋತ್ತರೇಣ ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಚ
ರ್ಯೇಣ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ವಿದ್ಯಯಾತ್ಮಾನಮನ್ವಿಷ್ಯಾದಿತ್ಯ ಮಭಿಜಯನ್ತೇ ಏತದ್ವೈ
ಪ್ರಾಣಾನಾಮಾಯತನ ಮೇತದಮೃತಮಭಯ ಮೇತತ್ಪರಾಯಣಮೇತ
ಸ್ಮಾನ್ನ ಪುನರಾವರ್ತನ್ತ ಇತ್ಯೇಷ ನಿರೋಧಃ || ತದೇಷ ಶ್ಲೋಕಃ || ೧೦ ||
ಪಞ್ಚಪಾದಂ ಪಿತರಂ ದ್ವಾದಶಾಕೃತಿಂ ದಿವ ಆಹುಃ ಪರೇ ಅರ್ಧೇ ಪುರೀಷಿಣಂ |
ಅಥೇಮೇ ಅನ್ಯ ಉ ಪರೇ ವಿಚಕ್ಷಣಂ ಸಪ್ತಚಕ್ರೇ ಷಡರ ಆಹುರರ್ಪಿತಮಿತಿ
|| ೧೧ || ಮಾಸೋ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಸ್ತಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಏವ ರಯಿಃ ಶುಕ್ಲಃ
ಪ್ರಾಣ ಸ್ತಸ್ಮಾದೇತ ಋಷಯಃ ಶುಕ್ಲ ಇಷ್ಟಂ ಕುರ್ವನ್ತೀತರ ಇತರಸ್ಮಿನ್
|| ೧೨ || ಅಹೋರಾತ್ರೋ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಸ್ತಸ್ಯಾಹರೇವ ಪ್ರಾಣೋ
ರಾತ್ರಿರೇವ ರಯಿಃ ಪ್ರಾಣಂ ವಾ ಏತೇ ಪ್ರಸ್ಕನ್ದನ್ತಿ | ಯೇ ದಿವಾ ರತ್ಯಾ ಸಂಯು
ಜ್ಯನ್ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೇವ ತದ್ಯದ್ರಾತ್ರೌ ರತ್ಯಾ ಸಂಯುಜ್ಯನ್ತೇ || ೧೩ ||
ಅನ್ನಂ ವೈ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ತತೋ ಹ ವೈ ತದ್ರೇತ ಸ್ತಸ್ಮಾದಿಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ
ಪ್ರಜಾಯನ್ತ ಇತಿ || ತದ್ಯೇ ಹ ವೈ ತತ್ಪ್ರಜಾಪತಿ ವ್ರತಞ್ಚರನ್ತಿ ತೇ ಮಿಥುನ
ಮುತ್ಪಾದಯನ್ತೇ | ತೇಷಾಮೇವೈಷ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ಯೇಷಾಂ ತಪೋ
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಯೇಷು ಸತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ || ೧೫ || ತೇಷಾಮಸೌ ವಿರಜೋ
ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ನ ಯೇಷು ಜಿಹ್ಮಮನೃತಂ ನ ಮಾಯಾ ಚೇತಿ || ೧೬

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಶ್ನಃ.

ಅಥ ಹೈನಂ ಭಾರ್ಗವೋ ವೈದರ್ಭಿಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ | ಭಗವನ್ ಕತ್ಯೇವ ದೇವಾಃ ಪ್ರಜಾಂ ವಿಧಾರಯನ್ತೇ ಕತರ ಏತತ್ಪ್ರಕಾಶಯನ್ತೇ ಕಃ ಪುನರೇಷಾಂ ವರಿಷ್ಠ ಇತಿ || ೧ || ತಸ್ಮೈ ಸ ಹೋವಾಚಾ ಕಾಶೋ ಹ ವಾ ಏಷ

ದೇವೋವಾಯುರಗ್ನಿರಾಪಃ ಪೃಥಿವೀವಾಙ್ಮನಶ್ಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರೋತ್ರಂಚ ತೇ ಪ್ರ
ಕಾಶ್ಯಾಭಿವದನ್ತಿ ವಯಮೇತದ್ಬಾಣಮವಷ್ಟಭ್ಯ ವಿಧಾರಯಾಮಃ ॥ ೨ ॥
ತಾನ್ವರಿಷ್ಠಃ ಪ್ರಾಣಉವಾಚ ॥ ಮಾಮೋಹಮಾಪದ್ಯಥಾಹಮೇವೈತತ್
ಪಂಚಧಾತ್ಮಾನಂ ಪ್ರವಿಭಜ್ಯೈತದ್ಬಾಣಮವಷ್ಟಭ್ಯ ವಿಧಾರಯಾಮೀ
ತಿ ॥೩॥ ತೇಽಶ್ರದ್ದಧಾನಾಬಭೂವುಃ ಸೋಽಭಿಮಾನಾದೂರ್ಧ್ವಮುತ್ಕ್ರಾಮ
ತ ಇವತಸ್ಮಿನ್ನುತ್ಕ್ರಾಮತ್ಯಥೇತರೇ ಸರ್ವ ಏವೋತ್ಕ್ರಾಮನ್ತೇ ತಸ್ಮಿꣳಶ್ಚ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಮಾನೇ ಸರ್ವಏವ ಪ್ರತಿಷ್ಠನ್ತೇ । ತದ್ಯಥಾ ಮಕ್ಷಿಕಾ ಮಧುಕರ
ರಾಜಾನ ಮುತ್ಕ್ರಾಮನ್ತಂ ಸರ್ವಾ ಏವೋತ್ಕ್ರಾಮನ್ತೇ ತಸ್ಮಿꣳಶ್ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠ
ಮಾನೇ ಸರ್ವಾಏವ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠನ್ತ ಏವಂವಾಙ್ಮನಶ್ಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರೋತ್ರಂಚ
ತೇ ಪ್ರೀತಾಃ ಪ್ರಾಣಂಸ್ತುನ್ವನ್ತಿ ॥ ೪ ॥ ಏಷೋಽಗ್ನಿಸ್ತಪತ್ಯೇಷ ಸೂರ್ಯಏಷ
ಪರ್ಜನ್ಯೋ ಮಘವಾನೇಷವಾಯುಃ । ಏಷಪೃಥಿವೀರಯಿರ್ದೇವಃ ಸದಸಚ್ಚಾ
ಮೃತಞ್ಚಯತ್ ॥೫॥ ಅರಾಇವ ರಥನಾಭೌ ಪ್ರಾಣೇಸರ್ವಂಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ।
ಋಚೋ ಯಜೂꣳಷಿ ಸಾಮಾನಿ ಯಜ್ಞಃ ಕ್ಷತ್ರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚ॥೬॥ ಪ್ರಜಾಪ
ತಿಶ್ಚರಸಿ ಗರ್ಭೇ ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತಿಜಾಯಸೇ। ತುಭ್ಯಂಪ್ರಾಣಪ್ರಜಾಸ್ತ್ವಿಮಾ
ಬಲಿಂಹರನ್ತಿಯಃ ಪ್ರಾಣೈಃ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠಸಿ ॥೭॥ ದೇವಾನಾಮಸಿ ವಹ್ನಿತಮಃ
ಪಿತೄಣಾಂಪ್ರಥಮಾಸ್ವಧಾ । ಋಷೀಣಾಂ ಚರಿತಂಸತ್ಯ ಮಥರ್ವಾಂಗಿರಸಾ
ಮಸಿ ॥ ೮ ॥ ಇನ್ದ್ರಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಣತೇಜಸಾ ರುದ್ರೋಽಸಿ ಪರಿರಕ್ಷಿತಾ । ತ್ವ
ಮನ್ತರಿಕ್ಷೇಚರಸಿ ಸೂರ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂಪತಿಃ ॥೯॥ ಯದಾತ್ವ ಮಭಿ
ವರ್ಷಸ್ಯಥೇಮಾಃ ಪ್ರಾಣ ತೇ ಪ್ರಜಾಃ। ಆನನ್ದರೂಪಾಸ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿ ಕಾಮಾ
ಯಾನ್ನಂ ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ ॥ ೧೦ ॥ ವ್ರಾತ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಣೈಕ ಋಷಿ ರತ್ತಾ
ವಿಶ್ವಸ್ಯಸತ್ಪತಿಃ । ವಯಮಾದ್ಯಸ್ಯ ದಾತಾರಃ ಪಿತಾತ್ವಂ ಮಾತರಿಶ್ವನಃ ॥೧೧॥
ಯಾತೇತನೂರ್ವಾಚಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಯಾ ಶ್ರೋತ್ರೇಯಾಚ ಚಕ್ಷುಷಿ । ಯಾ
ಚ ಮನಸಿ ಸನ್ತತಾ ಶಿವಾಂ ತಾಂ ಕುರುಮೋತ್ಕ್ರಮೀಃ॥೧೨॥ ಪ್ರಾಣಸ್ಯೇದಂ
ವಶೇಸರ್ವಂ ತ್ರಿದಿವೇಯತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ಮಾತೇವ ಪುತ್ರಾನ್ರಕ್ಷಸ್ವಶ್ರೀಶ್ಚ
ಪ್ರಜ್ಞಾಂಚ ಧೇಹಿ ನ ಇತಿ ॥ ೧೩ ॥

ಅಥ ತೃತೀಯಃಪ್ರಶ್ನಃ.

ಮಂ. ೬೦.

ಅಥ ಹೈನಂ ಕೌಸಲ್ಯಶ್ಚಾಶ್ವಲಾಯನಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ । ಭಗವನ್ ಕುತಏಷ

ಪ್ರಾಣೋ ಜಾಯತೇ ಕಥ ಮಾಯಾತ್ಯಸ್ಮಿಂ ಚ್ಛರೀರೇ ಆತ್ಮಾನಂ ವಾ ಪ್ರವಿಭಜ್ಯ ಕಥಂ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತೇ ಕೇನೋತ್ಕ್ರಮತೇ ಕಥಂ ಬಾಹ್ಯಮಭಿಧತ್ತೇ ಕಥಮಧ್ಯಾತ್ಮಮಿತಿ ॥೧॥ ತಸ್ಮೈ ಸಹೋವಾಚಾತಿಪ್ರಶ್ನಾನ್ ಪೃಚ್ಛಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಿಷ್ಠೋಽಸೀತಿ ತಸ್ಮಾತ್ತೇಽಹಂ ಬ್ರವೀಮಿ ॥೨॥ ಆತ್ಮನ ಏಷ ಪ್ರಾಣೋ ಜಾಯತೇ। ಯಥೈಷಾ ಪುರುಷೇ ಛಾಯೈತಸ್ಮಿನ್ನೇತದಾತತಂ ಮನೋಕೃತೇನಾಯಾತ್ಯಸ್ಮಿಂಚ್ಛರೀರೇ ॥ ೩ ॥ ಯಥಾ ಸಮ್ರಾಡೇವಾಧಿಕೃತಾನ್ ವಿನಿಯುಙ್ಕ್ತೇ । ಏತಾನ್ ಗ್ರಾಮಾನೇತಾನ್ ಗ್ರಾಮಾನಧಿತಿಷ್ಠಸ್ವೇತ್ಯೇವಮೇವೈಷ ಪ್ರಾಣ ಇತರಾನ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಗೇವ ಸನ್ನಿಧತ್ತೇ ॥೪॥ ಪಾಯೂಪಸ್ಥೇಽಪಾನಂ ಚಕ್ಷುಃಶ್ರೋತ್ರೇ ಮುಖನಾಸಿಕಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಣಃ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತೇ ಮಧ್ಯೇ ತು ಸಮಾನಃ । ಏಷ ಹ್ಯೇತದ್ಧುತಮನ್ನಂ ಸಮಂ ನಯತಿ ತಸ್ಮಾದೇತಾಃ ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಷೋ ಭವಂತಿ ॥೫॥ ಹೃದಿ ಹ್ಯೇಷ ಆತ್ಮಾ । ಅತ್ರೈತದೇಕಶತಂ ನಾಡೀನಾಂ ತಾಸಾಂ ಶತಂ ಶತಮೇಕೈಕಸ್ಯಾಂ ದ್ವಾಸಪ್ತತಿರ್ದ್ವಾಸಪ್ತತಿಃ । ಪ್ರತಿಶಾಖಾನಾಡೀಸಹಸ್ರಾಣಿ ಭವಂತ್ಯಾಸು ವ್ಯಾನಶ್ಚರತಿ ॥೬॥ ಅಥೈಕಯೋರ್ಧ್ವ ಉದಾನಃ ಪುಣ್ಯೇನ ಪುಣ್ಯಂ ಲೋಕಂ ನಯತಿ ಪಾಪೇನ ಪಾಪಮುಭಾಭ್ಯಾಮೇವ ಮನುಷ್ಯಲೋಕಂ ॥ ೭ ॥ ಆದಿತ್ಯೋ ಹ ವೈ ಬಾಹ್ಯಃ ಪ್ರಾಣ ಉದಯತ್ಯೇಷ ಹ್ಯೇನಂ ಚಾಕ್ಷುಷಂ ಪ್ರಾಣಮನುಗೃಹ್ಣಾನಃ। ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯಾ ದೇವತಾ ಸೈಷಾ ಪುರುಷಸ್ಯ ಅಪಾನಮವಷ್ಟಭ್ಯಾಂತರಾ ಯದಾಕಾಶಃ ಸ ಸಮಾನೋ ವಾಯುರ್ವ್ಯಾನಃ ॥೮॥ ತೇಜೋ ಹ ವಾ ಉದಾನಸ್ತಸ್ಮಾದುಪಶಾಂತತೇಜಾಃ । ಪುನರ್ಭವಮಿಂದ್ರಿಯೈರ್ಮನಸಿ ಸಂಪದ್ಯಮಾನೈಃ ॥೯॥ ಯಚ್ಚಿತ್ತಸ್ತೇನೈಷ ಪ್ರಾಣಮಾಯಾತಿ ಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜಸಾ ಯುಕ್ತಃ । ಸಹಾತ್ಮನಾ ಯಥಾ ಸಂಕಲ್ಪಿತಂ ಲೋಕಂ ನಯತಿ ॥೧೦॥ ಯ ಏವಂ ವಿದ್ವಾನ್ ಪ್ರಾಣಂ ವೇದ । ನ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾ ಹೀಯತೇಽಮೃತೋ ಭವತಿ ತದೇಷ ಶ್ಲೋಕಃ ॥ ೧೧ ॥

ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಯತಿಂ ಸ್ಥಾನಂ ವಿಭುತ್ವಂ ಚೈವ ಪಂಚಧಾ । ಅಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಚೈವ ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾಯಾಮೃತಮಶ್ನುತೇ ವಿಜ್ಞಾಯಾಮೃತಮಶ್ನುತ ಇತಿ ॥೧೨॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃ ಪ್ರಶ್ನಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಅಥ ಹೈನಂ ಸೌರ್ಯಾಯಣೀ ಗಾರ್ಗ್ಯಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ । ಭಗವನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ ಪುರುಷೇ ಕಾನಿ ಸ್ವಪಂತಿ ಕಾನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಜಾಗ್ರತಿ ಕತರ ಏಷ ದೇವ

ಸ್ವಪ್ನಾನ್ಪಶ್ಯತಿಕಸ್ಯೈತತ್ಸುಖಂಭವತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಸರ್ವೇ ಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಭವನ್ತೀತಿ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮೈಸಹೋವಾಚಯಥಾಗಾರ್ಗ್ಯಮರೀಚಯೋಽರ್ಕಸ್ಯಾಸ್ತಂಗಚ್ಛತಃ ಸರ್ವಾ ಏತಸ್ಮಿಂಸ್ತೇಜೋಮಣ್ಡಲಏಕೀಭವನ್ತಿ । ತಾಃಪುನಃ ಪುನರುದಯತಃ ಪ್ರಚರನ್ತ್ಯೇವಗ್ಂಹವೈತತ್ಸರ್ವಂಪರೇದೇವೇಮನಸ್ಯೇಕೀಭವತಿ । ತೇನತರ್ಹ್ಯೇಷಪುರುಷೋನ ಶೃಣೋತಿ ನಪಶ್ಯತಿ ನಜಿಘ್ರತಿ ನ ರಸಯತೇನಸ್ಪೃಶತೇನಾಭಿವದತೇ ನಾದತ್ತೇ ನಾನನ್ದಯತೇನವಿಸೃಜತೇನೇಯಾಯತೇಸ್ವಪಿತೀತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ॥ ೨ ॥ ಪ್ರಾಣಾಗ್ನಯಏವೈತಸ್ಮಿನ್ಪುರೇ ಜಾಗ್ರತಿ । ಗಾರ್ಹಪತ್ಯೋಹವಾಏಷೋಽಪಾನೋವ್ಯಾನೋನ್ವಾಹಾರ್ಯಪಚನೋ ಯದ್ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾತ್ಪ್ರಣೀಯತೇ ಪ್ರಣಯನಾದಾಹವನೀಯಃ ಪ್ರಾಣಃ ॥ ೩ ॥ ಯದುಚ್ಛ್ವಾಸನಿಶ್ವಾಸಾವೇತಾವಾಹುತೀಸಮಂನಯತೀತಿಸಸಮಾನಃ । ಮನೋಹವಾವಯಜಮಾನ ಇಷ್ಟಫಲಮೇವೋದಾನಃಸಏನಂ ಯಜಮಾನಮಹರಹರ್ಬ್ರಹ್ಮಗಮಯತಿ ॥ ೪ ॥ ಅತ್ರೈಷದೇವಸ್ಸ್ವಪ್ನೇ ಮಹಿಮಾನಮನುಭವತಿ । ಯದ್ದೃಷ್ಟಂದೃಷ್ಟಮನುಪಶ್ಯತಿ ಶ್ರುತಗ್ಂಶ್ರುತಮೇವಾರ್ಥಮನುಶೃಣೋತಿ ದೇಶದಿಗನ್ತರೈಶ್ಚ ಪ್ರತ್ಯನುಭೂತಂಪುನಃಪುನಃ ಪ್ರತ್ಯನುಭವತಿ ದೃಷ್ಟಂಚಾದೃಷ್ಟಂಚ ಶ್ರುತಞ್ಚಾಶ್ರುತಞ್ಚಾನುಭೂತಞ್ಚಾನನುಭೂತಞ್ಚ ಸರ್ವಂಪಶ್ಯತಿಸರ್ವಃ ಪಶ್ಯತಿ ॥ ೫ ॥ ಸಯದಾತೇಜಸಾಭಿಭೂತೋ ಭವತಿ । ಅತ್ರೈಷದೇವಸ್ಸ್ವಪ್ನಾನ್ನಪಶ್ಯತ್ಯಥತದೈತಸ್ಮಿಂಛರೀರೇಏತತ್ಸುಖಂಭವತಿ ॥ ೬ ॥ ಸಯಥಾ ಸೋಮ್ಯವಯಾಂಸಿವಾಸೋವೃಕ್ಷಂ ಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠನ್ತೇ । ಏವಗ್ಂಹವೈತತ್ಸರ್ವಂಪರಆತ್ಮನಿಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠತೇ ॥ ೭ ॥ ಪೃಥಿವೀಚಪೃಥಿವೀಮಾತ್ರಾಚಾಪಶ್ಚಾಪೋಮಾತ್ರಾಚತೇಜಶ್ಚ ತೇಜೋಮಾತ್ರಾಚವಾಯುಶ್ಚ ವಾಯುಮಾತ್ರಾಚಾಕಾಶಶ್ಚಾ ಕಾಶಮಾತ್ರಾಚ ಚಕ್ಷುಶ್ಚದ್ರಷ್ಟವ್ಯಂಚಶ್ರೋತ್ರಂಚಶ್ರೋತವ್ಯಂಚ ಘ್ರಾಣಂಚಘ್ರಾತವ್ಯಂಚ ರಸಶ್ಚ ರಸಯಿತವ್ಯಂಚತ್ವಕ್ಚಸ್ಪರ್ಶಯಿತವ್ಯಂಚ ವಾಕ್ಚವಕ್ತವ್ಯಂಚಹಸ್ತೌಚಾದಾತವ್ಯಂಚೋಪಸ್ಥಶ್ಚಾ ನನ್ದಯಿತವ್ಯಞ್ಚಪಾಯುಶ್ಚವಿಸರ್ಜಯಿತವ್ಯಞ್ಚಪಾದೌಚಗನ್ತವ್ಯಂಚಮನಶ್ಚ ಮನ್ತವ್ಯಂಚಬುದ್ಧಿಶ್ಚಬೋದ್ಧವ್ಯಂಚಾಹಂಕಾರಶ್ಚಾಹಂಕರ್ತವ್ಯಞ್ಚಚಿತ್ತಞ್ಚ ಚೇತಯಿತವ್ಯಞ್ಚತೇಜಶ್ಚವಿದ್ಯೋತಯಿತವ್ಯಂಚ ಪ್ರಾಣಶ್ಚವಿಧಾರಯಿತವ್ಯಂಚ ॥ ೮ ॥ ಏಷಹಿದ್ರಷ್ಟಾಸ್ಪ್ರಷ್ಟಾಶ್ರೋತಾಘ್ರಾತಾ ರಸಯಿತಾ ಮನ್ತಾ ಬೋದ್ಧಾ ಕರ್ತಾ ವಿಜ್ಞಾನಾತ್ಮಾ

ತ್ಮಾಪುರುಷಃಸಪರೇಽಕ್ಷರಆತ್ಮನಿಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠತೇ ॥ ೯ ॥ ಸಯೋಹವೈತದಚ್ಛಾ
ಯಮಶರೀರಮಲೋಹಿತಂ ಶುಭ್ರಮಕ್ಷರಂ ವೇದಯತೇಯಸ್ತುಸೋಮ್ಯ ।
ಸಸರ್ವಜ್ಞಸ್ಸರ್ವೋಭವತಿತದೇಷಶ್ಲೋಕಃ ॥ ೧೦ ॥ ವಿಜ್ಞಾನಾತ್ಮಾಸಹದೇವೈಶ್ಚ
ಸರ್ವೈಃಪ್ರಾಣಾಭೂತಾನಿಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠಂತಿಯತ್ರ । ತದಕ್ಷರಂವೇದಯತೇಯ
ಸ್ತುಸೋಮ್ಯಸಸರ್ವಜ್ಞಸ್ಸರ್ವಮೇವಾವಿವೇಶೇತಿ ॥

ಅಥ ಪಂಚಮಃ ಪ್ರಶ್ನಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಅಥ ಹೈನಂ ಶೈಬ್ಯಸ್ಸತ್ಯಕಾಮಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ । ಸಯೋಹವೈತದ್ಭಗ
ವನ್ಮನುಷ್ಯೇಷು ಪ್ರಾಯಣಾಂತ ಮೋಂಕಾರಮಭಿಧ್ಯಾಯೀತ । ಕತ
ಮಂವಾವಸತೇನಲೋಕಂಜಯತೀತಿ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮೈಸಹೋವಾಚ । ಏತ
ದ್ವೈಸತ್ಯಕಾಮಪರಂಚಾಪರಂಚಬ್ರಹ್ಮಯದೋಂಕಾರಸ್ತಸ್ಮಾದ್ವಿದ್ವಾನೇ
ತೇನೈವಾಯತನೇನೈಕತರಮನ್ವೇತಿ ॥ ಸಯದ್ಯೇಕಮಾತ್ರಮಭಿಧ್ಯಾಯೀತ
ಸತೇನೈವಸಂವೇದಿತಸ್ತೂರ್ಣಮೇವ ಜಗತ್ಯಾಮಭಿಸಂಪದ್ಯತೇತಮೃಚೋ
ಮನುಷ್ಯಲೋಕಮುಪನಯಂತೇಸತತ್ರತಪಸಾಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಶ್ರದ್ಧಯಾ
ಸಂಪನ್ನೋಮಹಿಮಾನಮನುಭವತಿ ॥ ಅಥಯದಿದ್ವಿಮಾತ್ರೇಣಮನಸಿ ಸಂಪ
ದ್ಯತೇಸೋಽಂತರಿಕ್ಷಂಯಜುರ್ಭಿರುನ್ನೀಯತೇ । ಸಸೋಮಲೋಕಂಸಸೋ
ಮಲೋಕೇವಿಭೂತಿಮನುಭೂಯಪುನರಾವರ್ತತೇ ॥ ೪ ॥ ಯಃಪುನರೇತಂ
ತ್ರಿಮಾತ್ರೇಣೋಮಿತ್ಯೇತೇನೈವಾಕ್ಷರೇಣಪರಂ ಪುರುಷಮಭಿಧ್ಯಾಯೀ
ತಸತೇಜಸಿಸೂರ್ಯೇಸಂಪನ್ನಃ । ಯಥಾಪಾದೋದರಸ್ತ್ವಚಾವಿನಿರ್ಮುಚ್ಯತ
ಏವಂಹವೈಸಪಾಪ್ಮನಾವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಃ ಸಸಾಮಭಿರುನ್ನೀಯತೇಬ್ರಹ್ಮಲೋ
ಕಂ ಸಏತಸ್ಮಾಜ್ಜೀವಘನಾತ್ಪರಾತ್ಪರಂಪುರಿಶಯಂ ಪುರುಷಮೀಕ್ಷತೇತದೇ
ತೌಶ್ಲೋಕೌಭವತಃ ॥ ೫ ॥ ತಿಸ್ರೋಮಾತ್ರಾಮೃತ್ಯುಮತ್ಯಃಪ್ರಯುಕ್ತಾ
ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಕ್ತಾ ಅನವಿಪ್ರಯುಕ್ತಾಃ । ಕ್ರಿಯಾಸುಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರ
ಮಧ್ಯಮಾಸುಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರಯುಕ್ತಾಸುನಕಂಪತೇಜ್ಞಃ ॥ ೬ ॥ ಋಗ್ಭಿರೇತಂ
ಯಜುರ್ಭಿರಂತರಿಕ್ಷಂ ಸಾಮಭಿರ್ಯತ್ತತ್ಕವಯೋವೇದಯಂತೇ ತಮೋಂಕಾರೇ
ಣೈವಾಯತನೇನಾನ್ವೇತಿ ವಿದ್ವಾನ್ಯತ್ತಚ್ಛಾಂತಮಜರಮಮೃತ ಮಭಯಂಪ
ರಂಚೇತಿ ॥ ೭ ॥

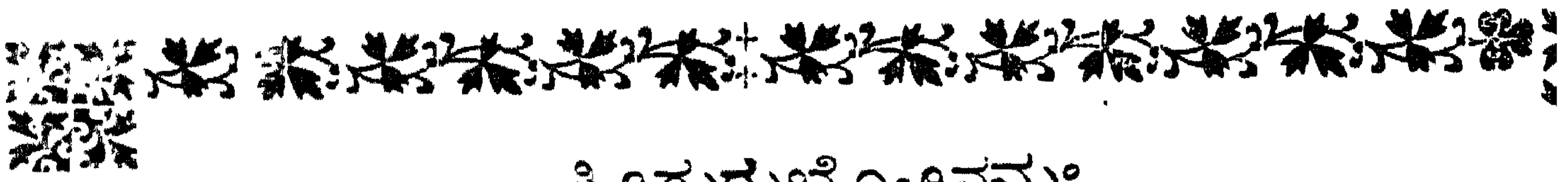
ಇತಿ ಪಂಚಮಃ ಪ್ರಶ್ನಃ.

—ಅಥ ಷಷ್ಠಃ ಪ್ರಶ್ನಃ.—

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಅಥ ಹೈನಂಸುಕೇಶಾಭಾರದ್ವಾಜಃಪಪ್ರಚ್ಛ ಭಗವನ್ ಹಿರಣ್ಯನಾಭಃ ಕೌಸಲ್ಯೋರಾಜಪುತ್ರೋಮಾಮುಪೇತ್ಯೈತಂ ಪ್ರಶ್ನಮಪೃಚ್ಛತ । ಷೋಡಶಕಲಂಭಾರದ್ವಾಜಪುರುಷಂವೇತ್ಥತಮಹಂಕುಮಾರಮಬ್ರುವಂ ನಾಹಮಿಮಂವೇದಯದ್ಯಹಮಿಮಮವೇದಿಷಂಕಥಂ ತೇನಾವಕ್ಷ್ಯಮಿತಿ ಸಮೂಲೋವಾ ಏಷಪರಿಶುಷ್ಯತಿಯೋ ನೃತ ಮಭಿವದತಿ ತಸ್ಮಾನ್ನಾರ್ಹಾಮ್ಯನೃತಂವಕ್ತುಂಸತೂಷ್ಣೀಂರಥಮಾರುಹ್ಯಪ್ರವವ್ರಾಜ । ತಂತ್ವಾಪೃಚ್ಛಾಮಿಕ್ವಾಸೌಪುರುಷಇತಿ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮೈಸಹೋವಾಚ । ಇಹೈವಾನ್ತಶ್ಶರೀರೇ ಸೋಮ್ಯಸಪುರುಷೋಯಸ್ಮಿನ್ನೇತಾಃ ಷೋಡಶಕಲಾಃಪ್ರಭವನ್ತೀತಿ ॥ ೨ ॥ ಸಈಕ್ಷಾಂಚಕ್ರೇ । ಕಸ್ಮಿನ್ನಹಮುತ್ಕ್ರಾನ್ತಉತ್ಕ್ರಾನ್ತೋಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಕಸ್ಮಿನ್ವಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸ್ಯಾಮೀತಿ ॥ ೩ ॥ ಸಪ್ರಾಣಮಸೃಜತಪ್ರಾಣಾಚ್ಛ್ರದ್ಧಾಂಖಂವಾಯುರ್ಜ್ಯೋತಿರಾಪಃಪೃಥಿವೀನ್ದ್ರಿಯಂ । ಮನೋನ್ನಮನ್ನಾದ್ವೀರ್ಯಂತಪೋಮನ್ತ್ರಾಃ ಕರ್ಮಲೋಕಾಲೋಕೇಷುಚನಾಮಚ ॥ ೪ ॥ ಸಯಥೇಮಾನದ್ಯಸ್ಸ್ಯನ್ದಮಾನಾಃ ಸಮುದ್ರಾಯಣಾಸ್ಸಮುದ್ರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಾಸ್ತಂಗಚ್ಛನ್ತಿಭಿದ್ಯೇತೇ ತಾಸಾಂನಾಮರೂಪೇಸಮುದ್ರಇತ್ಯೇವಂ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇಏವಮೇವಾಸ್ಯಪರಿದ್ರಷ್ಟುರಿಮಾಷೋಡಶಕಲಾಃ ಪುರುಷಾಯಣಾಃ ಪುರುಷಂಪ್ರಾಪ್ಯಾಸ್ತಂಗಚ್ಛನ್ತಿಭಿದ್ಯೇತೇತಾಸಾಂನಾಮರೂಪೇ ಪುರುಷಇತ್ಯೇವಂಪ್ರೋಚ್ಯತೇಸಏಷೋಕಲೋ ಮೃತೋಭವತಿತದೇಷಶ್ಲೋಕಃ ॥ ೫ ॥ ಅರಾಇವರಥನಾಭೌಕಲಾಯಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ । ತಂವೇದ್ಯಂ ಪುರುಷಂವೇದಯಥಾಮಾವೋಮೃತ್ಯುಃಪರಿವ್ಯಥಾಇತಿ ॥ ೬ ॥ ತಾನ್ಹೋವಾಚೈತಾವದೇವಾಹಮೇತತ್ಪರಂಬ್ರಹ್ಮವೇದನಾತಃಪರಮಸ್ತೀತಿ ॥ ೭ ॥ ತೇ ತಮರ್ಚಯನ್ತಸ್ತ್ವಂಹಿನಃಪಿತಾಯೋಸ್ಮಾಕಮವಿದ್ಯಾಯಾಃ ಪರಂಪಾರಂತಾರಯಸೀತಿ ನಮಃ ಪರಮಋಷಿಭ್ಯೋನಮಃ ಪರಮಋಷಿಭ್ಯಃ ॥ ೮ ॥

ಪ್ರಶ್ನೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್

ಪ್ರಥಮ ಮುಂಡಕೇ.

ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಬ್ರಹ್ಮಾದೇವಾನಾಂಪ್ರಥಮಸ್ಸಂಬಭೂವ ವಿಶ್ವಸ್ಯಕರ್ತಾ ಭುವನಸ್ಯ
ಗೋಪ್ತಾ । ಸಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂಸರ್ವವಿದ್ಯಾಪ್ರತಿಷ್ಠಾಮ ಥರ್ವಾಯಜ್ಯೇಷ್ಠ
ಪುತ್ರಾಯಪ್ರಾಹ ॥ ೧ ॥ ಅಥರ್ವಣೇಯಾಂಪ್ರವದೇತ ಬ್ರಹ್ಮಾಥರ್ವಾತಾಂಪು
ರೋವಾಚಾಂಗಿರೇಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ । ಸಭಾರದ್ವಾಜಾಯಸತ್ಯವಾಹಾಯ
ಪ್ರಾಹಭಾರದ್ವಾಜೋಽಙ್ಗಿರಸೇಪರಾವರಾಂ ॥ ೨ ॥ ಶೌನಕೋಹವೈಮ
ಹಾಶಾಲೋಽಙ್ಗಿರಸಂವಿಧಿವದುಪಸನ್ನಃಪಪ್ರಚ್ಛ । ಕಸ್ಮಿನ್ನುಭಗವೋವಿಜ್ಞಾ
ತೇಸರ್ವಮಿದಂವಿಜ್ಞಾತಂಭವತೀತಿ ॥ ೩ ॥ ತಸ್ಮೈಸಹೋವಾಚ । ದ್ವೇವಿದ್ಯೇ
ವೇದಿತವ್ಯೇಇತಿಹಸ್ಮಯದ್ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋವದನ್ತಿಪರಾಚೈವಾಪರಾಚ ॥ ೪ ॥ ತ
ತ್ರಾಪರಾಋಗ್ವೇದೋ ಯಜುರ್ವೇದ ಸ್ಸಾಮವೇದೋಽಥರ್ವ ವೇದಶ್ಶಿಕ್ಷಾ
ಕಲ್ಪೋ ವ್ಯಾಕರಣಂ ನಿರುಕ್ತಂಛಂದೋಜ್ಯೋತಿಷಮಿತಿ ಅಥಪರಾಯ
ಯಾ ತದಕ್ಷರಮಧಿಗಮ್ಯತೇ ॥ ೫ ॥ ಯತ್ತದದ್ರೇಶ್ಯಮಗ್ರಾಹ್ಯ ಮಗೋ
ತ್ರ ಮವರ್ಣಮ ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂತದಪಾಣಿಪಾದಂ । ನಿತ್ಯಂವಿಭುಂಸರ್ವಗ
ತಂಸುಸೂಕ್ಷ್ಮಂತದವ್ಯಯಂ ಯದ್ಭೂತಯೋನಿಂಪರಿಪಶ್ಯನ್ತಿಧೀರಾಃ ॥ ೬ ॥
ಯಸ್ಮಾತ್ಪರಂನಾಪರಮಸ್ತಿ ಕಿಂಚಿದ್ಯಸ್ಮಾನ್ನಾಣೀಯೋನಜ್ಯಾಯೋಽಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿ
ತ್ । ವೃಕ್ಷಇವಸ್ತಬ್ಧೋದಿವಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇಕಸ್ತೇನೇದಂಪೂರ್ಣಂಪುರುಷೇಣಸ
ರ್ವಮ್ ॥ ೭ ॥ ಯಥೋರ್ಣನಾಭಿಃಸೃಜತೇಗೃಹ್ಣತೇಚಯಥಾಪೃಥಿವ್ಯಾಮೋಷ
ಧಯಃಸಂಭವನ್ತಿ । ಯಥಾಸತಃಪುರುಷಾತ್ಕೇಶಲೋಮಾನಿ ತಥಾಕ್ಷರಾತ್ಸಂ
ಭವತೀಹವಿಶ್ವಂ ॥ ೮ ॥ ತಪಸಾಚೀಯತೇಬ್ರಹ್ಮತತೋ ನ್ನಮಭಿಜಾಯ
ತೇ । ಅನ್ನಾತ್ಪ್ರಾಣೋಮನಃಸತ್ಯಂಲೋಕಾಃ ಕರ್ಮಸುಚಾಮೃತಂ ॥ ೯ ॥
ಯಸ್ಸರ್ವಜ್ಞಸ್ಸರ್ವವಿದ್ಯಸ್ಯಜ್ಞಾನಮಯಂತಪಃ । ತಸ್ಮಾದೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮನಾಮ
ರೂಪಮನ್ನಂಚಜಾಯತೇ ॥ ೧೦ ॥

—* ಅಥ ಪ್ರಥಮಮುಂಡಕೇ - ದ್ವಿತೀಯಃಖಂಡಃ. *—

ಹರಿಃ ಓಂ.

ತದೇತತ್ಸತ್ಯಂ । ಮಂತ್ರೇಷುಕರ್ಮಾಣಿಕವಯೋಯಾನ್ಯಪಶ್ಯಂಸ್ತಾ
ನಿತ್ರೇತಾಯಾಂಬಹುಧಾಸನ್ತತಾನಿ । ತಾನ್ಯಾಚರಥನಿಯತಂಸತ್ಯಕಾಮಾ
ಏಷವಃ ಪನ್ಥಾಸ್ಸುಕೃತಸ್ಯಲೋಕೇ ॥ ೧ ॥ ಯದಾಲೇಲಾಯತೇಹ್ಯರ್ಚಿಸ್ಸ
ಮಿದ್ಧೇಹವ್ಯವಾಹನೇ । ತದಾಜ್ಯ ಭಾಗಾವನ್ತರೇಣಾಹುತೀಃ ಪ್ರತಿಪಾದ
ಯೇಚ್ಛ್ರದ್ಧಯಾಹುತಂ ॥ ೨ ॥ ಯಸ್ಯಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಮದರ್ಶಮಪೌರ್ಣಮಾ
ಸಮಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯಮನಾಗ್ರಯಣಮತಿಥಿವರ್ಜಿತಂಚ। ಅಹುತಮವೈಶ್ವದೇವ
ಮವಿಧಿನಾಹುತಮಾಸಪ್ತಮಾಂ ಸ್ತಸ್ಯಲೋಕಾನ್ಹಿನಸ್ತಿ ॥೩॥ ಕಾಳೀಕರಾ
ಳೀಚಮನೋಜವಾಚ ಸುಲೋಹಿತಾಯಾಚಸುಧೂಮ್ರವರ್ಣಾ । ಸ್ಫುಲಿಂಗಿ
ನೀವಿಶ್ವರೂಪೀಚದೇವೀಲೇಲಾಯಮಾನಾಇತಿಸಪ್ತಜಿಹ್ವಾಃ॥೪॥ ಏತೇಷು
ಯಶ್ಚರತೇಭ್ರಾಜಮಾನೇಷು ಯಥಾಕಾಲಂಚಾಹುತಯೋಹ್ಯಾದದಾಯನ್ ।
ತಂನಯನ್ತ್ಯೇತಾಸ್ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ರಶ್ಮಯೋಯತ್ರದೇವಾನಾಂಪತಿರೇಕೋಧಿವಾ
ಸಃ ॥ ಏಹ್ಯೇಹೀತಿತಮಾಹುತಯಸ್ಸುವರ್ಚಸಃ ಸೂರ್ಯಸ್ಯರಶ್ಮಿಭಿರ್ಯಜಮಾ
ನಂವಹನ್ತಿ । ಪ್ರಿಯಾಂವಾಚಮಭಿವದನ್ತ್ಯೋರ್ಚಯನ್ತ್ಯಏಷವಃ ಪುಣ್ಯಸ್ಸು
ಕೃತೋಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಃ ॥ ೬ ॥ ಪ್ಲವಾಹ್ಯೇತೇ ಅದೃಢಾಯಜ್ಞರೂಪಾಅ
ಷ್ಟಾದಶೋಕ್ತಮವರಂಯೇಷುಕರ್ಮ। ಏತಚ್ಛ್ರೇಯೋಯೇಭಿನಂದನ್ತಿಮೂ
ಢಾಃ ಜರಾಮೃತ್ಯುಂತೇಪುನರೇವಾಪಿಯನ್ತಿ ॥ ೭ ॥ ಅವಿದ್ಯಾಯಾಮನ್ತರೇ
ವರ್ತಮಾನಾಃ ಸ್ವಯಂಧೀರಾಃ ಪಂಡಿತಂಮನ್ಯಮಾನಾಃ । ಜಂಘನ್ಯಮಾನಾಃ
ಪರಿಯನ್ತಿಮೂಢಾ ಅನ್ಧೇನೈವನೀಯಮಾನಾಯಥಾನ್ಧಾಃ ॥ ೮ ॥ ಅವಿದ್ಯಾ
ಯಾಂಬಹುಧಾವರ್ತಮಾನಾ ವಯಂಕೃತಾರ್ಥಾ ಇತ್ಯಭಿಮನ್ಯನ್ತಿಬಾಲಾಃ ।
ಯತ್ಕರ್ಮಿಣೋನಪ್ರವೇದಯನ್ತಿರಾಗಾತ್ತೇನಾತುರಾಃ ಕ್ಷೀಣಲೋಕಾಶ್ಚ್ಯ
ವನ್ತೇ ॥ ೯ ॥ ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಂಮನ್ಯ ಮಾನಾವರಿಷ್ಠಂ ನಾನ್ಯಚ್ಛ್ರೇಯೋ
ವೇದಯನ್ತೇಪ್ರಮೂಢಾಃ । ನಾಕಸ್ಯಪೃಷ್ಠೇತೇಸುಕೃತೇ ನುಭೂತ್ವಾಇ
ಮಂಲೋಕಂಹೀನತರಂವಾ ವಿಶಂತಿ ॥ ೧೦ ॥ ತಪಶ್ಶ್ರದ್ಧೇಯೇಹ್ಯುಪವಸ
ನ್ತ್ಯರಣ್ಯೇ ಶಾನ್ತಾವಿದ್ವಾಂಸೋಭೈಕ್ಷಚರ್ಯಾಂಚರನ್ತಃ । ಸೂರ್ಯದ್ವಾ
ರೇಣತೇವಿರಜಾಃ ಪ್ರಯಾನ್ತಿಯತ್ರಾಮೃತಸ್ಸಪುರುಷೋಹ್ಯವ್ಯಯಾತ್ಮಾ ॥
ಪರೀಕ್ಷ್ಯಲೋಕಾನ್ಕರ್ಮಚಿತಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋನಿರ್ವೇದ ಮಾಯಾನ್ನಾಸ್ತ್ಯ

ಕೃತಃಕೃತೇನ ತದ್ವಿಜ್ಞಾನಾರ್ಥಂ ಸಗುರುಮೇವಾಭಿಗಚ್ಛೇತ್ಸಮಿತ್ಪಾಣಿಃ
ಶ್ರೋತ್ರಿಯಂಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠಂ ॥ ೧೨ ॥ ತಸ್ಮೈಸವಿದ್ವಾನುಪಸನ್ನಾಯಸ
ಮ್ಯಕ್ಪ್ರಶಾನ್ತಚಿತ್ತಾಯಶಮಾನ್ವಿತಾಯ । ಯೇನಾಕ್ಷರಂಪುರುಷಂವೇದ
ಸತ್ಯಂ ಪ್ರೋವಾಚತಾಂತತ್ತ್ವತೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ ॥ ೧೩ ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮಮುಂಡಕೇ ದ್ವಿತೀಯಃಖಂಡಃ.

ಇತಿ ಪ್ರಥಮ ಮುಂಡಕಂ.

—* ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಮುಂಡಕೇ - ಪ್ರಥಮಃಖಂಡಃ. *—

ಹರಿಃ ಓಂ.

ತದೇತತ್ಸತ್ಯಂ । ಯಥಾಸುದೀಪ್ತಾತ್ಪಾವಕಾದ್ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಃ ಸಹಸ್ರ
ಶಃಪ್ರಭವನ್ತೇಸರೂಪಾಃ । ತಥಾಕ್ಷರಾದ್ವಿವಿಧಾಸ್ಸೋಮ್ಯಭಾವಾಃ ಪ್ರಜಾ
ಯನ್ತೇತತ್ರಚೈವಾಪಿಯನ್ತಿ ॥ ೧ ॥ ದಿವ್ಯೋಹ್ಯಮೂರ್ತಃ ಪುರುಷಃಸಬಾ
ಹ್ಯಾಭ್ಯನ್ತರೋಹ್ಯಜಃ । ಅಪ್ರಾಣೋಹ್ಯಮನಾಶ್ಶುಭ್ರೋ ಹ್ಯಕ್ಷರಾತ್ಪರ
ತಃಪರಃ ॥ ೨ ॥ ಏತಸ್ಮಾಜ್ಜಾಯತೇ ಪ್ರಾಣೋಮನಸ್ಸರ್ವೇನ್ದ್ರಿಯಾಣಿಚ ।
ಖಂವಾಯುರ್ಜ್ಯೋತಿರಾಪಃ ಪೃಥಿವೀವಿಶ್ವಸ್ಯಧಾರಿಣೀ ॥ ೩ ॥ ಅಗ್ನಿರ್ಮೂ
ರ್ಧಾಚಕ್ಷುಷೀಚನ್ದ್ರ ಸೂರ್ಯೌದಿಶಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇವಾಗ್ವಿವೃತಾಶ್ಚವೇದಾಃ ।
ವಾಯುಃಪ್ರಾಣೋಹೃದಯಂವಿಶ್ವಮಸ್ಯ ಪದ್ಭ್ಯಾಂಪೃಥಿವೀಹ್ಯೇಷ ಸರ್ವ
ಭೂತಾನ್ತರಾತ್ಮಾ ॥ ೪ ॥ ತಸ್ಮಾದಗ್ನಿಸ್ಸಮಿಧೋಯಸ್ಯಸೂರ್ಯಃ ಸೋಮಾ
ತ್ಪರ್ಜನ್ಯಓಷಧಯಃಪೃಥಿವ್ಯಾಂ। ಪುಮಾನ್ರೇತಸ್ಸಿಂಚತಿ ಯೋಷಿತಾಯಾಂಬ
ಹ್ವೀಃ ಪ್ರಜಾಃಪುರುಷಾತ್ಸಂಪ್ರಸೂತಾಃ ॥ ೫ ॥ ತಸ್ಮಾದೃಚಸ್ಸಾಮಯಜೂಂ
ಷಿದೀಕ್ಷಾಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇಕ್ರತವೋದಕ್ಷಿಣಾಶ್ಚ । ಸಂವತ್ಸರಂಚಯಜಮಾನ
ಶ್ಚಲೋಕಾಃ ಸೋಮೋಯತ್ರಪವತೇಯತ್ರಸೂರ್ಯಃ ॥ ೬ ॥ ತಸ್ಮಾಚ್ಚದೇ
ವಾ ಬಹುಧಾಸಂಪ್ರಸೂತಾಃ ಸಾಧ್ಯಾಮನುಷ್ಯಾಃಪಶವೋವಯಾಂಸಿ । ಪ್ರಾ
ಣಾಪಾನೌ ವ್ರೀಹಿಯವೌತಪಶ್ಚ ಶ್ರದ್ಧಾಸತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂವಿಧಿಶ್ಚ ॥ ೭ ॥
ಸಪ್ತಪ್ರಾಣಾಃಪ್ರಭವನ್ತಿತಸ್ಮಾತ್ ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಷಸ್ಸಮಿಧಸ್ಸಪ್ತಹೋಮಾಃ। ಸಪ್ತ
ಇಮೇಲೋಕಾಯೇಷುಚರನ್ತಿ ಪ್ರಾಣಾಗುಹಾಶಯಾನಿಹಿತಾಸ್ಸಪ್ತಸಪ್ತ ॥
॥ ೮ ॥ ಅತಸ್ಸಮುದ್ರಾಗಿರಯಶ್ಚಸರ್ವೇ ಅಸ್ಮಾತ್ಸ್ಯನ್ದನ್ತೇಸಿನ್ಧವಸ್ಸರ್ವರೂ
ಪಾಃ । ಅತಶ್ಚಸರ್ವಾಓಷಧಯೋರಸಶ್ಚ । ಯೇನೈಷಭೂತೈಸ್ತಿಷ್ಠತೇಹ್ಯನ್ತ
ರಾತ್ಮಾ ॥ ೯ ॥ ಪುರುಷಏವೇದಂವಿಶ್ವಂಕರ್ಮ ತಪೋಬ್ರಹ್ಮಪರಾಮೃತಂ ।

ಏತದ್ಯೋ ವೇದ ನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಯಾಂ ಸೋಽವಿದ್ಯಾಗ್ರನ್ಥಿಂ ವಿಕಿರತೀಹ ಸೋಮ್ಯ ॥ ೧೦ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯಮುಣ್ಡಕೇ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ.

—* ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಮುಣ್ಡಕೇ - ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ. *—

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಆವಿಃ ಸನ್ನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಚರಂ ನಾಮ ಮಹತ್ಪದಮತ್ರೈತತ್ಸಮರ್ಪಿತಂ । ಏಜತ್ಪ್ರಾಣನ್ನಿಮಿಷಚ್ಚ ಯದೇತಜ್ಜಾನಥ ಸದಸದ್ವರೇಣ್ಯಂ ಪರಂ ವಿಜ್ಞಾನಾದ್ಯದ್ವರಿಷ್ಠಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ॥ ೧ ॥ ಯದರ್ಚಿಮದ್ಯದಣುಭ್ಯೋಽಣು ಚ ಯಸ್ಮಿನ್ ಲೋಕಾ ನಿಹಿತಾ ಲೋಕಿನಶ್ಚ । ತದೇತದಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ ಪ್ರಾಣಸ್ತದು ವಾಙ್ಮನಃ । ತದೇತತ್ಸತ್ಯಂ ತದಮೃತಂ ತದ್ವೇದ್ಧವ್ಯಂ ಸೋಮ್ಯ ವಿದ್ಧಿ ॥ ೨ ॥ ಧನುರ್ಗೃಹೀತ್ವೌಪನಿಷದಂ ಮಹಾಸ್ತ್ರಂ ಶರಂ ಹ್ಯುಪಾಸಾನಿಶಿತಂ ಸನ್ಧಯೀತ । ಆಯಮ್ಯ ತದ್ಭಾವಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ತದೇವಾಕ್ಷರಂ ಸೋಮ್ಯ ವಿದ್ಧಿ ॥ ॥ ೩ ॥ ಪ್ರಣವೋ ಧನುಃ ಶರೋ ಹ್ಯಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ ತಲ್ಲಕ್ಷ್ಯಮುಚ್ಯತೇ । ಅಪ್ರಮತ್ತೇನ ವೇದ್ಧವ್ಯಂ ಶರವತ್ತನ್ಮಯೋ ಭವೇತ್ ॥ ೪ ॥ ಯಸ್ಮಿನ್ ದ್ಯೌಃ ಪೃಥಿವೀ ಚಾನ್ತರಿಕ್ಷಮೋತಂ ಮನಃ ಸಹ ಪ್ರಾಣೈಶ್ಚ ಸರ್ವೈಃ । ತಮೇವೈಕಂ ಜಾನಥಾತ್ಮಾನಮನ್ಯಾ ವಾಚೋ ವಿಮುಞ್ಚಥ ಅಮೃತಸ್ಯೈಷ ಸೇತುಃ ॥ ೫ ॥ ಅರಾ ಇವ ರಥನಾಭೌ ಸಂಹತಾ ಯತ್ರ ನಾಡ್ಯಃ ಸ ಏಷೋಽನ್ತಶ್ಚರತೇ ಬಹುಧಾ ಜಾಯಮಾನಃ । ಓಮಿತ್ಯೇವಂ ಧ್ಯಾಯಥ ಆತ್ಮಾನಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ವಃ ಪಾರಾಯ ತಮಸಃ ಪರಸ್ತಾತ್ ॥ ೬ ॥ ಯಃ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವವಿದ್ಯಸ್ಯೈಷ ಮಹಿಮಾ ಭುವಿ । ದಿವ್ಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಪುರೇ ಹ್ಯೇಷ ವ್ಯೋಮ್ನ್ಯಾತ್ಮಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ । ೭ ॥ ಮನೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣಶರೀರನೇತಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋಽನ್ನೇ ಹೃದಯಂ ಸನ್ನಿಧಾಯ । ತದ್ವಿಜ್ಞಾನೇನ ಪರಿಪಶ್ಯನ್ತಿ ಧೀರಾ ಆನನ್ದರೂಪಮಮೃತಂ ಯದ್ವಿಭಾತಿ ॥ ೮ ॥ ಭಿದ್ಯತೇ ಹೃದಯಗ್ರನ್ಥಿಶ್ಛಿದ್ಯನ್ತೇ ಸರ್ವಸಂಶಯಾಃ । ಕ್ಷೀಯನ್ತೇ ಚಾಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ತಸ್ಮಿನ್ ದೃಷ್ಟೇ ಪರಾವರೇ ॥ ೯ ॥ ಹಿರಣ್ಮಯೇ ಪರೇ ಕೋಶೇ ವಿರಜಂ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿಷ್ಕಲಂ । ತಚ್ಛುಭ್ರಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಜ್ಯೋತಿಸ್ತದ್ಯದಾತ್ಮವಿದೋ ವಿದುಃ ॥ ೧೦ ॥ ನ ತತ್ರ ಸೂರ್ಯೋ ಭಾತಿ ನ ಚನ್ದ್ರತಾರಕಂ ನೇಮಾ ವಿದ್ಯುತೋ ಭಾನ್ತಿ ಕುತೋಽಯಮಗ್ನಿಃ । ತಮೇವ ಭಾನ್ತಮನುಭಾತಿ ಸರ್ವಂ ತಸ್ಯ ಭಾಸಾ ಸರ್ವಮಿದಂ ವಿಭಾತಿ ॥ ೧೧ ॥ ಬ್ರಹ್ಮೈವೇದಮಮೃತಂ ಪುರಸ್ತಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮ ಪ

ಶ್ಚಾತ್ಬ್ರಹ್ಮದಕ್ಷಿಣತಶ್ಚೋತ್ತರೇಣ । ಅಧಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಂಚಪ್ರಸೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮೈವೇದಂವಿಶ್ವಮಿದಂವರಿಷ್ಠಂ ॥ ೧೨ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯಮುಂಡಕೇ ದ್ವಿತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯ ಮುಣ್ಡಕಂ.

—* ಅಥ ತೃತೀಯಮುಂಡಕೇ - ಪ್ರಥಮಃಖಂಡಃ. *—

ಹರಿಃ ಓಂ.

ದ್ವಾಸುಪರ್ಣಾಸಯುಜಾಸಖಾಯಾಸಮಾನಂ ವೃಕ್ಷಂಪರಿಷಸ್ವಜಾತೇ ।
ತಯೋರನ್ಯಃಪಿಪ್ಪಲಂ ಸ್ವಾದ್ವತ್ತ್ಯನಶ್ನನ್ನನ್ಯೋಅಭಿಚಾಕಶೀತಿ ॥ ೧ ॥ ಸ
ಮಾನೇವೃಕ್ಷೇಪುರುಷೋನಿಮಗ್ನೋ ಅನೀಶಯಾಶೋಚತಿಮುಹ್ಯಮಾ
ನಃ । ಜುಷ್ಟಂಯದಾಪಶ್ಯತ್ಯನ್ಯಮೀಶಮಸ್ಯ ಮಹಿಮಾನಮಿತಿವೀತಶೋ
ಕಃ ॥ ೨ ॥ ಯದಾಪಶ್ಯಃಪಶ್ಯತೇರುಕ್ಮವರ್ಣಂ ಕರ್ತಾರಮೀಶಂಪುರುಷಂಬ್ರ
ಹ್ಮಯೋನಿಂ । ತದಾವಿದ್ವಾನ್ಪುಣ್ಯಪಾಪೇವಿಧೂಯನಿರಂಜನಃ ಪರಮಂಸಾ
ಮ್ಯಮುಪೈತಿ ॥ ೩ ॥ ಪ್ರಾಣೋಹ್ಯೇಷಯಸ್ಸರ್ವಭೂತೈರ್ವಿ ಭಾತಿವಿಜಾನನ್
ವಿದ್ವಾನ್ಭವತೇನಾತಿವಾದೀ । ಆತ್ಮಕ್ರೀಡಆತ್ಮರತಿಃ ಕ್ರಿಯಾವಾನೇಷಬ್ರಹ್ಮ
ವಿದಾಂವರಿಷ್ಠಃ ॥೪॥ ಸತ್ಯೇನಲಭ್ಯಸ್ತಪಸಾಹ್ಯೇಷ ಆತ್ಮಾಸಮ್ಯಕ್ಜ್ಞಾನೇ
ನಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣನಿತ್ಯಂ । ಅನ್ತಶ್ಶರೀರೇಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯೋಹಿಶುಭ್ರೋಯಂ
ಪಶ್ಯಂತಿಯತಯಃಕ್ಷೀಣದೋಷಾಃ ॥ ೫ ॥ ಸತ್ಯಮೇವಜಯತೇನಾನೃತಂ
ಸತ್ಯೇನಪಂಥಾವಿತತೋದೇವಯಾನಃ । ಯೇನಾಕ್ರಮನ್ತ್ಯೃಷಯೋಹ್ಯಾ
ಪ್ತಕಾಮಾ ಯತ್ರತತ್ಸತ್ಯಸ್ಯಪರಮಂನಿಧಾನಂ ॥ ೬ ॥ ಬೃಹಚ್ಚ ತದ್ದಿವ್ಯಮ
ಚಿಂತ್ಯರೂಪಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಚ್ಚ ತತ್ಸೂಕ್ಷ್ಮತರಂವಿಭಾತಿ । ದೂರಾತ್ಸುದೂರೇ
ತದಿಹಾಂತಿಕೇಚ ಪಶ್ಯತ್ಸ್ವಿಹೈವನಿಹಿತಂಗುಹಾಯಾಂ ॥ ೭ ॥ ನಚಕ್ಷುಷಾ
ಗೃಹ್ಯತೇನಾಪಿ ವಾಚಾನಾನ್ಯೈರ್ದೇವೈಸ್ತಪಸಾಕರ್ಮಣಾವಾ । ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾ
ದೇನವಿಶುದ್ಧಸತ್ವ ಸ್ತತಸ್ತುತಂಪಶ್ಯತೇ ನಿಷ್ಕಲಂಧ್ಯಾಯಮಾನಃ ॥ ೮ ॥ ಏ
ಷೋಣುರಾತ್ಮಾಚೇತಸಾವೇದಿತವ್ಯೋಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಾಣಃಪಂಚಧಾಸಂವಿವೇ
ಶ ಪ್ರಾಣೈಶ್ಚಿತ್ತಂಸರ್ವಮೋತಂಪ್ರಜಾನಾಂಯಸ್ಮಿನ್ ವಿಶುದ್ಧೇವಿಭವತ್ಯೇ
ಷಆತ್ಮಾ ॥ ೯ ॥ ಯಂಯಂಲೋಕಂಮನಸಾಸಂವಿಭಾತಿ । ವಿಶುದ್ಧಸತ್ವಃ
ಕಾಮಯತೇಯಾಂಶ್ಚ ಕಾಮಾನ್ । ತಂತಂಲೋಕಂಜಯತೇತಾಂಶ್ಚ ಕಾ
ಮಾಂಸ್ತಸ್ಮಾದಾತ್ಮಜ್ಞಂಹ್ಯರ್ಚಯೇದ್ಭೂತಿಕಾಮಃ ॥ ೧೦ ॥ ಪ್ರ॥ಖಣ್ಡಃ.

ಅಥ ತೃತೀಯಮುಂಡಕೇ-ದ್ವಿತೀಯಃಖಂಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಸವೇದೈತತ್ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಧಾಮಯತ್ರವಿಶ್ವಂನಿಹಿತಂಭಾತಿಶುಭ್ರಂ। ಉಪಾಸತೇ ಪುರುಷಂ ಯೇಹ್ಯ ಕಾಮಾಸ್ತೇ ಶುಕ್ರಮೇತದತಿ ವರ್ತನ್ತಿ ಧೀರಾಃ ॥೧॥ ಕಾಮಾನ್ಯಃ ಕಾಮಯತೇ ಮನ್ಯಮಾನಃ ಸಕಾಮಭಿರ್ಜಾಯತೇ ತತ್ರತತ್ರ। ಪರ್ಯಾಪ್ತ ಕಾಮಸ್ಯ ಕೃತಾತ್ಮನಸ್ತು ಇಹೈವಸರ್ವೇ ಪ್ರವಿಲೀಯನ್ತಿ ಕಾಮಾಃ ॥೨॥ ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರವಚನೇನ ಲಭ್ಯೋನ ಮೇಧಯಾ ನ ಬಹುನಾಶ್ರುತೇನ। ಯಮೇವೈಷ ವೃಣುತೇತೇನ ಲಭ್ಯ ಸ್ತಸ್ಯೈಷ ಆತ್ಮಾ ವಿವೃಣುತೇತನೂಂ ಸ್ವಾಂ ॥ ೩ ॥ ನಾಯಮಾತ್ಮಾ ಬಲಹೀನೇನ ಲಭ್ಯೋ ನಚ ಪ್ರಮಾದಾತ್ತಪಸೋ ವಾಪ್ಯಲಿಂಗಾತ್। ಏತೈರುಪಾಯೈರ್ಯತತೇಯಸ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸ್ತಸ್ಯೈಷ ಆತ್ಮಾ ವಿಶತೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಧಾಮ ॥ ೪ ॥ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯೈ ನಮೃಷಯೋ ಜ್ಞಾನತೃಪ್ತಾಃ ಕೃತಾತ್ಮಾನೋ ವೀತರಾಗಾಃ ಪ್ರಶಾನ್ತಾಃ। ತೇ ಸರ್ವಗಂ ಸರ್ವತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯಧೀರಾ ಯುಕ್ತಾತ್ಮಾನ ಸ್ಸರ್ವಮೇವಾ ವಿಶನ್ತಿ ॥೫॥ ವೇದಾನ್ತ ವಿಜ್ಞಾನ ಸುನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಾ ಸ್ಸನ್ನ್ಯಾಸ ಯೋಗಾದ್ಯತ ಯಶ್ಶುದ್ಧ ಸತ್ವಾಃ। ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇಷು ಪರಾನ್ತಕಾಲೇ ಪರಾಮೃತಾಃ ಪರಿಮುಚ್ಯನ್ತಿ ಸರ್ವೇ ॥ ೬ ॥ ಗತಾಃ ಕಲಾಃಪಂಚದಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ದೇವಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇಪ್ರತಿ ದೇವತಾಸು। ಕರ್ಮಾಣಿ ವಿಜ್ಞಾನಮಯಶ್ಚ ಆತ್ಮಾಪರೇ ವ್ಯಯೇ ಸರ್ವ ಏಕೀಭವನ್ತಿ ॥ ೭ ॥ ಯಥಾ ನದ್ಯಸ್ಸ್ಯನ್ದಮಾನಾ ಸ್ಸಮುದ್ರೇ ಅಸ್ತಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ನಾಮರೂಪೇ ವಿಹಾಯ। ತಥಾ ವಿದ್ವಾನ್ನಾಮರೂಪಾ ದ್ವಿಮುಕ್ತಃ ಪರಾತ್ಪರಂ ಪುರುಷ ಮುಪೈತಿ ದಿವ್ಯಂ ॥೮॥ ಸಯೋಹವೈ ತತ್ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮವೇದ ಬ್ರಹ್ಮೈವಭವತಿನಾಸ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ಕುಲೇ ಭವತಿ। ತರತಿ ಶೋಕಂ ತರತಿಪಾಪ್ಮಾನಂ ಗುಹಾಗ್ರನ್ಥಿಭ್ಯೋ ವಿಮುಕ್ತೋ ಮೃತೋ ಭವತಿ ॥ ೯ ॥ ತದೇತ ದೃಚಾಭ್ಯುಕ್ತಂ ಕ್ರಿಯಾವಂತಶ್ರೋತ್ರಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠಾ ಸ್ಸ್ವಯಂ ಜುಹ್ವತೇ ಏಕರ್ಷಿಂ ಶ್ರದ್ಧಯನ್ತಃ। ತೇಷಾಮೇ ವೈತಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ ವದೇತ ಶಿರೋವ್ರತಂ ವಿಧಿವದ್ಯೈಸ್ತು ಚೀರ್ಣಮ್ ॥ ೧೦ ॥ ತದೇತತ್ಸತ್ಯ ಮೃಷಿರಂಗಿರಾಃ ಪುರೋವಾಚನೈ ತದಚೀರ್ಣ ವ್ರತೋಧೀತೇ। ನಮಃ ಪರಮಋಷಿಭ್ಯೋ ನಮಃ ಪರಮಋಷಿಭ್ಯಃ ॥೧೧॥

ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ.

ಮಾಂಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷತ್.

ಪ್ರಥಮಃ ಖಂಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ.

ಓಮಿತ್ಯೇತದಕ್ಷರಮಿದಗ್ ಸರ್ವಂ ತಸ್ಯೋಪ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ಭೂ
ತಂ ಭವ ದ್ಭವಿಷ್ಯದಿತಿ । ಸರ್ವಮೋಂಕಾರ ಏವಯಚ್ಚಾನ್ಯತ್ ತ್ರಿಕಾಲಾತೀ
ತಂ ತದಪ್ಯೋಂಕಾರ ಏವ ॥ ೧ ॥ ಸರ್ವಗ್ ಹ್ಯೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಯ ಮಾತ್ಮಾ
ಬ್ರಹ್ಮ ಸೋಽಯಮಾತ್ಮಾ ಚತುಷ್ಪಾತ್ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಂಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ

ಜಾಗರಿತಸ್ಥಾನೋ ಬಹಿಃ ಪ್ರಜ್ಞಃ ಸಪ್ತಾಂಗ ಏಕೋನವಿಂಶತಿ ಮು
ಖಃ ಸ್ಥೂಲಭುಗ್ವೈಶ್ವಾನರಃ ಪ್ರಥಮಃ ಪಾದಃ ॥ ೧ ॥ ಸ್ವಪ್ನಸ್ಥಾನೋಽನ್ತಃ
ಪ್ರಜ್ಞಃ ಸಪ್ತಾಂಗ ಏಕೋನವಿಂಶತಿ ಮುಖಃ ಪ್ರವಿವಿಕ್ತ ಭುಕ್ತೈಜಸೋ
ದ್ವಿತೀಯಃ ಪಾದಃ ॥ ೨ ॥ ಯತ್ರ ಸುಪ್ತೋ ನ ಕಂಚನ ಕಾಮಂ ಕಾಮಯ
ತೇ ನ ಕಂಚನ ಸ್ವಪ್ನಂ ಪಶ್ಯತಿ ತತ್ಸುಷುಪ್ತಂ । ಸುಷುಪ್ತಸ್ಥಾನ ಏಕೀಭೂತಃ
ಪ್ರಜ್ಞಾನಘನ ಏವಾನಂದ ಮಯೋ ಹ್ಯಾನಂದ ಭುಕ್ಚೇತೋಮುಖಃ ಪ್ರಾಜ್ಞ
ಸ್ತೃತೀಯಃ ಪಾದಃ ॥ ೩ ॥ ಏಷ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಏಷ ಸರ್ವಜ್ಞ ಏಷೋಽನ್ತರ್ಯಾ
ಮ್ಯೇಷ ಯೋನಿಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯೌ ಹಿ ಭೂತಾನಾಂ ॥ ೪ ॥ ಅತ್ರೈತೇ
ಶ್ಲೋಕಾ ಭವನ್ತಿ ॥ ಬಹಿಷ್ಪ್ರಜ್ಞೋ ವಿಭುರ್ವಿಶ್ವೋ ಹ್ಯನ್ತಃ ಪ್ರಜ್ಞಸ್ತು ತೈ
ಜಸಃ । ಘನಪ್ರಜ್ಞಸ್ತಥಾ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಏಕ ಏವ ತ್ರಿಧಾ ಸ್ಮೃತಃ ॥ ೫ ॥ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ಷಿ
ಮುಖೇ ವಿಶ್ವೋ ಮನಸ್ಯನ್ತಸ್ತು ತೈಜಸಃ । ಆಕಾಶೇ ಚ ಹೃದಿ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತ್ರಿ
ಧಾ ದೇಹೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ॥ ೬ ॥ ವಿಶ್ವೋ ಹಿ ಸ್ಥೂಲಭುಙ್ನಿತ್ಯಂ ತೈಜಸಃ ಪ್ರವಿ
ವಿಕ್ತಭುಕ್ । ಆನನ್ದಭುಕ್ತಥಾ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತ್ರಿಧಾ ಭೋಗಂ ನಿಬೋಧತ ॥
೭ ॥ ಸ್ಥೂಲಂ ತರ್ಪಯತೇ ವಿಶ್ವಂ ಪ್ರವಿವಿಕ್ತಂತು ತೈಜಸಂ । ಆನನ್ದಶ್ಚ ತ
ಥಾ ಪ್ರಾಜ್ಞಂ ತ್ರಿಧಾ ತೃಪ್ತಿಂ ನಿಬೋಧತ ॥ ೮ ॥ ತ್ರಿಷು ಧಾಮಸು ಯದ್ಭೋ
ಜ್ಯಂ ಭೋಕ್ತಾ ಯಶ್ಚ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ । ವೇದೈತದುಭಯಂ ಯಸ್ತು ಸ ಭುಂ
ಜಾನೋ ನ ಲಿಪ್ಯತೇ ॥ ೯ ॥ ಪ್ರಭವಃ ಸರ್ವ ಭಾವಾನಾಂ ಸತಾಮಿತಿ ವಿನಿಶ್ಚ
ಯಃ । ಸರ್ವಂ ಜನಯತಿ ಪ್ರಾಣಶ್ಚೇತೋಂಶೂನ್ ಪುರುಷಃ ಪೃಥಕ್ ॥ ೧೦ ॥
ವಿಭೂತಿಂ ಪ್ರಸವಂ ತ್ವನ್ಯೇ ಮನ್ಯನ್ತೇ ಸೃಷ್ಟಿಚಿನ್ತಕಾಃ । ಸ್ವಪ್ನಮಾಯಾ

ಸ್ವರೂಪೇತಿ ಸೃಷ್ಟಿರನ್ಯೈ ರ್ವಿಕಲ್ಪಿತಾ ॥೧೧॥ ಇಚ್ಛಾಮಾತ್ರಂ ಪ್ರಭೋಃ ಸೃಷ್ಟಿ ರಿತಿಸೃಷ್ಟೌ ವಿನಿಶ್ಚಿತಾಃ । ಕಾಲಾತ್ಪ್ರಸೂತಿಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮನ್ಯಂತೇ ಕಾಲಚಿಂತಕಾಃ ॥೧೨॥ ಭೋಗಾರ್ಥಂ ಸೃಷ್ಟಿರಿತ್ಯನ್ಯೇ ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಮಿತಿಚಾಪರೇ । ದೇವಸ್ಯೈಷ ಸ್ವಭಾವೋಽಯ ಮಾಪ್ತಕಾಮಸ್ಯಕಾಸ್ಪೃಹೇತಿ ॥ ೧೩ ॥ ನಾಂತಃಪ್ರಜ್ಞಂ ನಬಹಿಃಪ್ರಜ್ಞಂ ನೋಭಯತಃ ಪ್ರಜ್ಞಂ ನಪ್ರಜ್ಞಾನಘನಂ ನಪ್ರಜ್ಞಂ ನಾಪ್ರಜ್ಞಂ । ಅದೃಷ್ಟಮವ್ಯವಹಾರ್ಯಮಗ್ರಾಹ್ಯಮಲಕ್ಷಣಮಚಿಂತ್ಯ ಮವ್ಯಪದೇಶ್ಯಮೇಕಾತ್ಮ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯಸಾರಂ ಪ್ರಪಂಚೋಪಶಮಂ ಶಾಂತಂ ಶಿವಮದ್ವೈತಂ ಚತುರ್ಥಂ ಮನ್ಯಂತೇಸಆತ್ಮಾ ಸವಿಜ್ಞೇಯಃ ॥೧೪॥ ಅತ್ರೈತೇ ಶ್ಲೋಕಾ ಭವಂತಿ ನಿವೃತ್ತೇಸ್ಸರ್ವದುಃಖಾನಾಮೀಶಾನಃಪ್ರಭುರವ್ಯಯಃ।ಅದ್ವೈತಸ್ಸರ್ವಭಾವಾನಾಂದೇವಸ್ತುರ್ಯೋ ವಿಭುಸ್ಸ್ಮೃತಃ॥೧೫॥ಕಾರ್ಯಕಾರಣಬದ್ಧೌತೌವಿಷ್ಯೇತೇ ವಿಶ್ವತೈಜಸೌ। ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕಾರಣಬದ್ಧಸ್ತುದ್ವೌತೌತುರ್ಯೇ ನಸಿಧ್ಯತಃ॥೧೬॥ನಾತ್ಮಾನಂ ನಾಪರಾಂಶ್ಚೈವ ನ ಸತ್ಯಂನಾಪಿ ಚಾನೃತಂ । ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕಿಂಚನ ಸಂವೇತ್ತಿ ತುರ್ಯಂತತ್ಸರ್ವದೃಕ್ಸದಾ ॥ ೧೭ ॥ ದ್ವೈತಸ್ಯಾ ಗ್ರಹಣಂತುಲ್ಯ ಮುಭಯೋಃ ಪ್ರಾಜ್ಞತುರ್ಯಯೋಃ । ಬೀಜನಿದ್ರಾಯುತಃಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸಾಚತುರ್ಯೇನವಿದ್ಯತೇ॥೧೮॥ ಸ್ವಪ್ನನಿದ್ರಾಯುತಾ ವಾದ್ಯೌಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತ್ವಸ್ವಪ್ನನಿದ್ರಯಾ । ನನಿದ್ರಾಂ ನೈವಚಸ್ವಪ್ನಂ ತುರ್ಯೇಪಶ್ಯಂತಿನಿಶ್ಚಿತಾಃ॥೧೯॥ಅನ್ಯಥಾ ಗೃಹ್ಣತಸ್ಸ್ವಪ್ನೋ ನಿದ್ರಾತತ್ತ್ವಮಜಾನತಃ। ವಿಪರ್ಯಾಸೇ ತಯೋಃಕ್ಷೀಣೇ ತುರೀಯಂ ಪದಮಶ್ನುತೇ॥೨೦॥ ಅನಾದಿ ಮಾಯಯಾಸುಪ್ತೋ ಯದಾಜೀವಃ ಪ್ರಬುಧ್ಯತೇ। ಅಜಮನಿದ್ರಮಸ್ವಪ್ನಮದ್ವೈತಂಬುಧ್ಯತೇತದಾ ॥ ೨೧ ॥ ಪ್ರಪಂಚೋಯದಿವಿದ್ಯೇತನಿವರ್ತೇತನಸಂಶಯಃ । ಮಾಯಾಮಾತ್ರಮಿದಂದ್ವೈತ ಮದ್ವೈತಂಪರಮಾರ್ಥತಃ ॥ ೨೨ ॥ ವಿಕಲ್ಪೋವಿನಿವರ್ತೇತ ಕಲ್ಪಿತೋಯದಿಕೇನಚಿತ್ । ಉಪದೇಶಾದಯಂವಾದೋ ಜ್ಞಾತೇದ್ವೈತಂನವಿದ್ಯತೇ ॥ ೨೩ ॥ ದ್ವಿ॥ಖಂಡಃ

—* ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಖಂಡಃ. *—

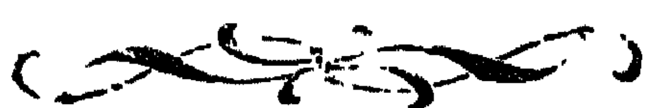
ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಸೋಽಯಮಾತ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷರಮೋಂಕಾರೋಧಿಮಾತ್ರಂ ಪಾದಾಮಾತ್ರಾಮಾತ್ರಾಶ್ಚಪಾದಾ ಅಕಾರಉಕಾರೋಮಕಾರಇತಿ ॥ ೧ ॥ ಜಾಗರಿತಸ್ಥಾನೋವೈಶ್ವಾನರೋಽಕಾರಃಪ್ರಥಮಾಮಾತ್ರಾ ಆಪ್ತೇರಾದಿಮತ್ತ್ವಾದ್ವಾ ಆಪ್ನೋತಿಹವೈಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನಾದಿಶ್ಚ ಭವತಿಯಏವಂವೇದ ॥೨॥

ಸ್ವಪ್ನಸ್ಥಾನಸ್ತೈಜಸಉಕಾರೋ ದ್ವಿತೀಯಾಮಾತ್ರೋತ್ಕರ್ಷಾದುಭಯತ್ವಾದ್ವಾ ಉತ್ಕರ್ಷತಿಹವೈಜ್ಞಾನಸನ್ತತಿಂ ಸಮಾನಶ್ಚ ಭವತಿ ನಾಸ್ಯಾಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ಕುಲೇಭವತಿಯಏವಂವೇದ ॥ ೩ ॥ ಸುಷುಪ್ತಸ್ಥಾನಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೋಮಕಾರಸ್ತೃತೀಯಾ ಮಾತ್ರಾಮಿತೇರಪೀತೇರ್ವಾಮಿನೋತಿಹವಾ ಇದಗ್ ಸರ್ವಮಪೀತಿಶ್ಚ ಭವತಿಯಏವಂವೇದ ॥ ೪ ॥ ಅತ್ರೈತೇಶ್ಲೋಕಾಭವನ್ತಿ ॥ ವಿಶ್ವಸ್ಯಾತ್ವವಿವಕ್ಷಾಯಾ ಮಾದಿಸಾಮಾನ್ಯಮುತ್ಕಟಂ । ಮಾತ್ರಾಸಂಪ್ರತಿಪತ್ತೌಸ್ಯಾದಾಪ್ತಿಸಾಮಾನ್ಯಮೇವಚ ॥ ೫ ॥ ತೈಜಸಸ್ಯೋತ್ವವಿಜ್ಞಾನೇ ಉತ್ಕರ್ಷೋದೃಶ್ಯತೇಸ್ಫುಟಂ । ಮಾತ್ರಾಸಂಪ್ರತಿಪತ್ತೌಸ್ಯಾ ದುಭಯತ್ವಂ ತಥಾವಿಧಂ ॥ ೬ ॥ ಮಕಾರಭಾವೇಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ಯ ಮಾನಸಾಮಾನ್ಯಮುತ್ಕಟಂ । ಮಾತ್ರಾಸಂಪ್ರತಿಪತ್ತೌತು ಲಯಸಾಮಾನ್ಯಮೇವಚ ॥ ೭ ॥ ತ್ರಿಷುಧಾಮಸು ಯತ್ತುಲ್ಯಂ ಸಾಮಾನ್ಯಂವೇತ್ತಿನಿಶ್ಚಿತಃ । ಸಪೂಜ್ಯ ಸ್ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ವಂದ್ಯಶ್ಚೈವ ಮಹಾಮುನಿಃ ॥ ೮ ॥ ಅಕಾರೋನಯತೇವಿಶ್ವ ಮುಕಾರಶ್ಚಾಪಿ ತೈಜಸಂ । ಮಕಾರಶ್ಚ ಪುನಃಪ್ರಾಜ್ಞಂ ನಾಮಾತ್ರೇವಿದ್ಯತೇಗತಿಃ ॥ ೯ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಂಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಅಮಾತ್ರಶ್ಚತುರ್ಥೋ ವ್ಯವಹಾರ್ಯಃ ಪ್ರಪಂಚೋಪಶಮಶ್ಶಿವೋದ್ವೈತಏವಮೋಂಕಾರ ಆತ್ಮೈವಸಂವಿಶತ್ಯಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಂಯಏವಂವೇದ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧ ॥ ಓಂಕಾರಂ ಪಾದಶೋವಿದ್ಯಾ ತ್ಪಾದಾಮಾತ್ರಾನಸಂಶಯಃ। ಓಂಕಾರಂಪಾದಶೋಜ್ಞಾತ್ವಾನಕಿಂಚಿದಪಿಚಿಂತಯೇತ್॥೨॥ ಯುಂಜೀತ ಪ್ರಣವೇಚೇತಃ ಪ್ರಣವೋ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ಭಯಂ । ಪ್ರಣವೇನಿತ್ಯಯುಕ ಸ್ಯನಭಯಂವಿದ್ಯತೇಕ್ವಚಿತ್ ॥೩॥ ಪ್ರಣವೋಹ್ಯಪರಂಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಣವಶ್ಚಪರಸ್ಸ್ಮೃತಃ । ಅಪೂರ್ವೋ ನನ್ತರೋಬಾಹ್ಯೋ ನಪರಃಪ್ರಣವೋವ್ಯಯಃ ॥ ೪ ॥ ಸರ್ವಸ್ಯಪ್ರಣವೋಹ್ಯಾದಿ ರ್ಮಧ್ಯಮನ್ತಸ್ತಥೈವಚ । ಏವಂಹಿ ಪ್ರಣವಂಜ್ಞಾತ್ವಾವ್ಯಶ್ನುತೇ ತದನನ್ತರಂ ॥ ೫ ॥ ಪ್ರಣವಂಹೀಶ್ವರಂವಿದ್ಯಾತ್ಸರ್ವಸ್ಯಹೃದಿಸಂಸ್ಥಿತಂ । ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿನಮೋಂಕಾರಂ ಮತ್ವಾಧೀರೋನಶೋಚತಿ ॥ ೬ ॥ ಅಮಾತ್ರೋನನ್ತಮಾತ್ರಶ್ಚ ದ್ವೈತಸ್ಯೋಪಶಮಶ್ಶಿವಃ । ಓಂಕಾರೋವಿದಿತೋಯೇನ ಸಮುನಿರ್ನೇತರೋಜನ ಇತಿ ॥ ೭ ॥ ॥ ೨೯ ॥

ಮಾಂಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

———:o:———

ಶ್ರೀ ಗೌಡಪಾದೀಯಕಾರಿಕಾಯಾಂ ದ್ವಿತೀಯಂ

ವೈತಥ್ಯಪ್ರಕರಣಂ.

ವೈತಥ್ಯಂ ಸರ್ವಭಾವಾನಾಂ ಸ್ವಪ್ನ ಆಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ ।
ಅನ್ತಸ್ಸ್ಥಾನಾತ್ತು ಭಾವಾನಾಂ ಸಂವೃತತ್ವೇನ ಹೇತುನಾ ॥ ೧ ॥
ಅದೀರ್ಘತ್ವಾಚ್ಚ ಕಾಲಸ್ಯ ಗತ್ವಾ ದೇಶಾನ್ನಪಶ್ಯತಿ ।
ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಶ್ಚ ವೈಸರ್ವಸ್ತಸ್ಮಿನ್ದೇಶೇನವಿದ್ಯತೇ ॥ ೨ ॥
ಅಭಾವಶ್ಚ ರಥಾದೀನಾಂ ಶ್ರೂಯತೇ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕಂ ।
ವೈತಥ್ಯಂ ತೇನ ವೈಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸ್ವಪ್ನ ಆಹುಃ ಪ್ರಕಾಶಿತಂ ॥ ೩ ॥
ಅನ್ತಸ್ಸ್ಥಾನಾತ್ತು ಭೇದಾನಾಂ ತಸ್ಮಾಜ್ಜಾಗರಿತೇಸ್ಮೃತಂ ।
ಯಥಾ ತತ್ರ ತಥಾಸ್ವಪ್ನೇ ಸಂವೃತತ್ವೇನ ಭಿದ್ಯತೇ ॥ ೪ ॥
ಸ್ವಪ್ನಜಾಗರಿತೇ ಸ್ಥಾನೇ ಹ್ಯೇಕ ಮಾಹು ರ್ಮನೀಷಿಣಃ ।
ಭೇದಾನಾಂ ಹಿ ಸಮತ್ವೇನ ಪ್ರಸಿದ್ಧೇನೈವ ಹೇತುನಾ ॥ ೫ ॥
ಆದಾ ವನ್ತೇಚ ಯನ್ನಾಸ್ತಿ ವರ್ತಮಾನೇಪಿ ತತ್ತಥಾ ।
ವಿತಥೈ ಸ್ಸದೃಶಾ ಸ್ಸನ್ತೋ ವಿತಥಾ ಇವ ಲಕ್ಷಿತಾಃ ॥ ೬ ॥
ಸಪ್ರಯೋಜನತಾ ತೇಷಾಂ ಸ್ವಪ್ನೇ ವಿಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ।
ತಸ್ಮಾ ದಾದ್ಯನ್ತವತ್ತ್ವೇನ ಮಿಥ್ಯೈವ ಖಲು ತೇ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ ೭ ॥
ಅಪೂರ್ವಂ ಸ್ಥಾನಿಧರ್ಮೋಹಿ ಯಥಾ ಸ್ವರ್ಗನಿವಾಸಿನಾಂ ।
ತಾನಯಂ ಪ್ರೇಕ್ಷತೇ ಗತ್ವಾ ಯಥೈವೇಹ ಸುಶಿಕ್ಷಿತಃ ॥ ೮ ॥
ಸ್ವಪ್ನವೃತ್ತಾವಪಿ ತ್ವನ್ತ ಶ್ಚೇತಸಾ ಕಲ್ಪಿತಂ ತ್ವಸತ್ ।
ಬಹಿಶ್ಚೇತೋಗೃಹೀತಂ ಸ ದ್ದೃಷ್ಟಂ ವೈತಥ್ಯಮೇತಯೋಃ ॥ ೯ ॥
ಜಾಗ್ರದ್ವೃತ್ತಾವಪಿ ತ್ವನ್ತ ಶ್ಚೇತಸಾ ಕಲ್ಪಿತಂ ತ್ವಸತ್ ।
ಬಹಿಶ್ಚೇತೋ ಗೃಹೀತಂ ಸ ದ್ಯುಕ್ತಂ ವೈತಥ್ಯ ಮೇತಯೋಃ ॥ ೧೦ ॥
ಉಭಯೋರಪಿ ವೈತಥ್ಯಂ ಭೇದಾನಾಂ ಸ್ಥಾನಯೋರ್ಯದಿ ।
ಕ ಏತಾನ್ಬುಧ್ಯತೇ ಭೇದಾನ್ ಕೋವೈತೇಷಾಂ ವಿಕಲ್ಪಕಃ ॥ ೧೧ ॥
ಕಲ್ಪಯತ್ಯಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನ ಮಾತ್ಮಾ ದೇವ ಸ್ಸ್ವಮಾಯಯಾ ।
ಸಏವ ಬುಧ್ಯತೇಭೇದಾ ನಿತಿ ವೇದಾನ್ತನಿಶ್ಚಯಃ ॥ ೧೨ ॥
ವಿಕರೋ ತ್ಯಪರಾನ್ ಭಾವಾ ನನ್ತಶ್ಚಿತ್ತೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾನ್ ।
ನಿಯತಾಂಶ್ಚ ಬಹಿಶ್ಚಿತ್ತ ಏವಂ ಕಲ್ಪಯತೇ ಪ್ರಭುಃ ॥ ೧೩ ॥

ಚಿತ್ತಕಾಲಾ ಹಿ ಯೇಽನ್ತಸ್ತು ದ್ವಯಕಾಲಾಶ್ಚ ಯೇಬಹಿಃ ।
ಕಲ್ಪಿತಾ ಏವ ತೇಸರ್ವೇ ವಿಶೇಷೋ ನಾನ್ಯಹೇತುಕಃ ॥ ೧೪ ॥
ಅವ್ಯಕ್ತಾ ಏವ ಯೇಽನ್ತಸ್ತು ಸ್ಫುಟಾ ಏವಚ ಯೇಬಹಿಃ ।
ಕಲ್ಪಿತಾಏವತೇಸರ್ವೇ ವಿಶೇಷಸ್ತ್ವಿನ್ದ್ರಿಯಾನ್ತರೇ ॥ ೧೫ ॥
ಜೀವಂ ಕಲ್ಪಯತೇಪೂರ್ವಂ ತತೋ ಭಾವಾನ್ ಪೃಥಗ್ವಿಧಾನ್ ।
ಬಾಹ್ಯಾನಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಾಂಶ್ಚೈವ ಯಥಾ ವಿದ್ಯಸ್ತಥಾ ಸ್ಮೃತಿಃ ॥ ೧೬ ॥
ಅನಿಶ್ಚಿತಾ ಯಥಾ ರಜ್ಜುರನ್ಧಕಾರೇ ವಿಕಲ್ಪಿತಾ ।
ಸರ್ಪಧಾರಾದಿಭಿರ್ಭಾವೈಸ್ತದ್ವದಾತ್ಮಾ ವಿಕಲ್ಪಿತಃ ॥ ೧೭ ॥
ನಿಶ್ಚಿತಾಯಾಂ ಯಥಾರಜ್ಜ್ವಾಂ ವಿಕಲ್ಪೋ ವಿನಿವರ್ತತೇ ।
ರಜ್ಜುರೇವೇತಿ ಚಾದ್ವೈತಂ ತದ್ವದಾತ್ಮವಿನಿಶ್ಚಯಃ ॥ ೧೮ ॥
ಪ್ರಾಣಾದಿಭಿರನನ್ತೈಶ್ಚ ಭಾವೈರೇತೈರ್ವಿಕಲ್ಪಿತಃ ।
ಮಾಯೈಷಾ ತಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಯಯಾಸಮ್ಮೋಹಿತಸ್ಸ್ವಯಂ ॥ ೧೯ ॥
ಪ್ರಾಣ ಇತಿಪ್ರಾಣವಿದೋ ಭೂತಾನೀತಿಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಗುಣಾಇತಿ ಗುಣವಿದ ಸ್ತತ್ವಾನೀತಿಚ ತದ್ವಿದಃ ॥ ೨೦ ॥
ಪಾದಾಇತಿ ಪಾದವಿದೋ ವಿಷಯಾಇತಿ ತದ್ವಿದಃ ।
ಲೋಕಾಇತಿ ಲೋಕವಿದೋ ದೇವಾ ಇತಿಚ ತದ್ವಿದಃ ॥ ೨೧ ॥
ವೇದಾಇತಿಚ ವೇದವಿದೋ ಯಜ್ಞಾಇತಿಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಭೋಕ್ತೇತಿಚ ಭೋಕ್ತೃವಿದೋ ಭೋಜ್ಯಮಿತಿಚ ತದ್ವಿದಃ ॥ ೨೨ ॥
ಸೂಕ್ಷ್ಮಇತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿದಃ ಸ್ಥೂಲಇತಿಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಮೂರ್ತಇತಿ ಮೂರ್ತವಿದೋ ಅಮೂರ್ತಇತಿಚ ತದ್ವಿದಃ ॥ ೨೩ ॥
ಕಾಲಇತಿ ಕಾಲವಿದೋ ದಿಶಇತಿಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ವಾದಾಇತಿ ವಾದವಿದೋ ಭುವನಾನೀತಿ ತದ್ವಿದಃ ॥ ೨೪ ॥
ಮನಇತಿ ಮನೋವಿದೋ ಬುದ್ಧಿರಿತಿಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಚಿತ್ತಮಿತಿ ಚಿತ್ತವಿದೋ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮೌಚ ತದ್ವಿದಃ ॥ ೨೫ ॥
ಪಞ್ಚವಿಂಶಕ ಇತ್ಯೇಕೇ ಷಡ್ವಿಂಶಇತಿಚಾಪರೇ ।
ಏಕತ್ರಿಂಶಕ ಇತ್ಯಾಹು ರನನ್ತ ಇತಿಚಾಪರೇ ॥ ೨೬ ॥
ಲೋಕಾನ್ ಲೋಕ ವಿದಃ ಪ್ರಾಹು ರಾಶ್ರಮಾಇತಿ ತದ್ವಿದಃ ।
ಸ್ತ್ರೀಪುನ್ನಪುಂಸಕಂ ಲೈಙ್ಗಾಃ ಪರಾಪರ ಮಥಾಪರೇ ॥ ೨೭ ॥

ಸೃಷ್ಟಿರಿತಿ ಸೃಷ್ಟಿವಿದೋ ಲಯಇತಿಚ ತದ್ವಿದಃ ।
ಸ್ಥಿತಿರಿತಿ ಸ್ಥಿತಿವಿದಃ ಸರ್ವೇಚೇಹತು ಸರ್ವದಾ ॥೨೮॥
ಯಂಭಾವಂ ದರ್ಶಯೇದ್ಯಸ್ಯ ತಂಭಾವಂ ಸತುಪಶ್ಯತಿ ।
ತಂಚಾವತಿ ಸಭೂತ್ವಾಸೌ ತದ್ಗ್ರಹ ಸ್ಸಮುಪೈತಿತಮ್ ॥ ೨೯ ॥
ಏತೈ ರೇಷೋಽಪೃಥಗ್ಭಾವೈಃ ಪೃಥಗೇವೇತಿ ಲಕ್ಷಿತಃ ।
ಏವಂ ಯೋವೇದತತ್ವೇನ ಕಲ್ಪಯೇತ್ಸೋವಿಶಙ್ಕಿತಃ ॥೩೦॥
ಸ್ವಪ್ನಮಾಯೇ ಯಥಾದೃಷ್ಟೇ ಗನ್ಧರ್ವನಗರಂ ಯಥಾ ।
ತಥಾ ವಿಶ್ವಮಿದಂ ದೃಷ್ಟಂ ವೇದಾನ್ತೇಷು ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥ ೩೧ ॥
ನನಿರೋಧೋ ನಚೋತ್ಪತ್ತಿ ರ್ನಬದ್ಧೋ ನಚ ಸಾಧಕಃ ।
ನ ಮುಮುಕ್ಷು ರ್ನವೈಮುಕ್ತ ಇತ್ಯೇಷಾ ಪರಮಾರ್ಥತಾ ॥ ೩೨ ॥
ಭಾವೈ ರಸದ್ಭಿರೇವಾಯ ಮದ್ವಯೇನಚ ಕಲ್ಪಿತಃ ।
ಭಾವಾ ಅಪ್ಯದ್ವಯೇನೈವ ತಸ್ಮಾದದ್ವಯತಾ ಶಿವಾ ॥ ೩೩ ॥
ನಾತ್ಮಭಾವೇನ ನಾನೇದಂ ನಸ್ವೇನಾಪಿ ಕಥಂಚನ ।
ನಪೃಥಙ್ನಾಪೃಥಕ್ಕಿಂಚಿ ದಿತಿ ತತ್ತ್ವವಿದೋ ವಿದುಃ ॥ ೩೪ ॥
ವೀತರಾಗಭಯಕ್ರೋಧೈ ರ್ಮುನಿಭಿ ರ್ವೇದಪಾರಗೈಃ ।
ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪೋ ಹ್ಯಯಂ ದೃಷ್ಟಃ ಪ್ರಪಞ್ಚೋಪಶಮೋಽದ್ವಯಃ ॥೩೫॥
ತಸ್ಮಾದೇವಂವಿದಿತ್ವೈನ ಮದ್ವೈತೇ ಯೋಜಯೇತ್ಸ್ಮೃತಿಂ ।
ಅದ್ವೈತಂ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಜಡವಲ್ಲೋಕ ಮಾಚರೇತ್ ॥ ೩೬ ॥
ನಿಸ್ತುತಿ ರ್ನಿರ್ನಮಸ್ಕಾರೋ ನಿಸ್ಸ್ವಧಾಕಾರ ಏವಚ ।
ಚಲಾಚಲ ನಿಕೇತಶ್ಚ ಯತಿ ರ್ಯಾದೃಚ್ಛಿಕೋ ಭವೇತ್ ॥ ೩೭ ॥
ತತ್ತ್ವ ಮಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತ್ತ್ವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾತು ಬಾಹ್ಯತಃ ।
ತತ್ತ್ವೀಭೂತ ಸ್ತದಾರಾಮ ಸ್ತತ್ತ್ವಾದಪ್ರಚ್ಯುತೋ ಭವೇತ್ ॥ ೩೮ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯ ವೈತಥ್ಯಪ್ರಕರಣಂ.

— ಅಥ ತೃತೀಯಮದ್ವೈತಪ್ರಕರಣಮ್. —

ಉಪಾಸನಾಶ್ರಿತೋ ಧರ್ಮೋ ಜಾತೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಿ ವರ್ತತೇ ।
ಪ್ರಾಗುತ್ಪತ್ತೇ ರಜಂ ಸರ್ವಂ ತೇನಾಸೌ ಕೃಪಣಸ್ಸ್ಮೃತಃ ॥ ೧ ॥
ಅತೋ ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಮಜಾತಿ ಸಮತಾಂಗತಮ್ ।
ಯಥಾ ನ ಜಾಯತೇ ಕಿಂಚಿ ಜ್ಜಾಯಮಾನಂ ಸಮನ್ತತಃ ॥ ೨ ॥

ಆತ್ಮಾಹ್ಯಾ ಕಾಶವಜ್ಜೀವೈ ರ್ಘಟಾಕಾಶೈ ರಿವೋದಿತಃ ।
ಘಟಾದಿ ವಚ್ಚ ಸಂಘಾತೈ ರ್ಜಾತಾವೇ ತನ್ನಿದರ್ಶನಮ್ ॥ ೩ ॥
ಘಟಾದಿಷು ಪ್ರಲೀನೇಷು ಘಟಾಕಾಶಾ ದಯೋ ಯಥಾ ।
ಆಕಾಶೇ ಸಂಪ್ರಲೀಯನ್ತೇ ತದ್ವಜ್ಜೀವ ಇಹಾತ್ಮನಿ ॥ ೪ ॥
ಯಥೈಕಸ್ಮಿನ್ ಘಟಾಕಾಶೇ ರಜೋಧೂಮಾದಿಭಿರ್ಯುತೇ ।
ನ ಸರ್ವೇ ಸಂಪ್ರಯುಜ್ಯನ್ತೇ ತದ್ವಜ್ಜೀವಾ ಸ್ಸುಖಾದಿಭಿಃ ॥ ೫ ॥
ರೂಪಕಾರ್ಯ ಸಮಾಖ್ಯಾಶ್ಚ ಭಿದ್ಯನ್ತೇ ತತ್ರತತ್ರವೈ ।
ಆಕಾಶಸ್ಯ ನ ಭೇದೋಽಸ್ತಿ ತದ್ವಜ್ಜೀವೇಷು ನಿರ್ಣಯಃ ॥ ೬ ॥
ನಾಕಾಶಸ್ಯ ಘಟಾಕಾಶೋ ವಿಕಾರಾ ವಯವೌ ಯಥಾ ।
ನೈವಾತ್ಮನ ಸ್ಸದಾಜೀವೋ ವಿಕಾರಾವಯವೌ ತಥಾ ॥ ೭ ॥
ಯಥಾಭವತಿ ಬಾಲಾನಾಂ ಗಗನಂ ಮಲಿನಂಮಲೈಃ ।
ತಥಾಭವತ್ಯ ಬುದ್ಧಾ ನಾ ಮಾತ್ಮಾಪಿ ಮಲಿನೋಮಲೈಃ ॥ ೮ ॥
ಮರಣೇ ಸಂಭವೇಚೈವ ಗತ್ಯಾ ಗಮನಯೋರಪಿ ।
ಸ್ಥಿತೌ ಸರ್ವ ಶರೀರೇಷು ಆಕಾಶೇ ನಾವಿಲಕ್ಷಣಃ ॥ ೯ ॥
ಸಙ್ಘಾತಾ ಸ್ಸ್ವಪ್ನವತ್ಸರ್ವೇ ಆತ್ಮಮಾಯಾ ವಿಸರ್ಜಿತಾಃ ।
ಆಧಿಕ್ಯೇ ಸರ್ವಸಾಮ್ಯೇವಾ ನೋಪಪತ್ತಿರ್ಹಿ ವಿದ್ಯತೇ ॥ ೧೦ ॥
ರಸಾದಯೋಹಿ ಯೇಕೋಶಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾಸ್ತೈತ್ತಿರೀಯಕೇ ।
ತೇಷಾ ಮಾತ್ಮಾ ಪರೋಜೀವಃ ಖಂ ಯಥಾ ಸಂಪ್ರಕಾಶಿತಃ ॥ ೧೧
ದ್ವಯೋ ರ್ದ್ವಯೋ ರ್ಮಧುಜ್ಞಾನೇ ಪರಂಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಕಾಶಿತಂ ।
ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಮುದರೇಚೈವ ಯಥಾಕಾಶಃ ಪ್ರಕಾಶಿತಃ ॥ ೧೨ ॥
ಜೀವಾತ್ಮನೋ ರನನ್ಯತ್ವ ಮಭೇದೇನ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ ।
ನಾನಾತ್ವಂ ನಿನ್ದ್ಯತೇಯಚ್ಚ ತದೇವಂಹಿ ಸಮಂಜಸಂ ॥ ೧೩ ॥
ಜೀವಾತ್ಮನೋಃ ಪೃಥಕ್ತ್ವಂ ಯತ್ಪ್ರಾಗುತ್ಪತ್ತೇಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್
ಭವಿಷ್ಯದ್ವೃತ್ತ್ಯಾ ಗೌಣಂ ತ ನ್ಮುಖ್ಯತ್ವಂ ಹಿ ನ ಯುಜ್ಯತೇ ॥ ೧೪ ॥
ಮೃಲ್ಲೋಹವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾದ್ಯೈಃ ಸೃಷ್ಟಿರ್ಯಾ ಚೋದಿತಾನ್ಯಥಾ ।
ಉಪಾಯ ಸ್ಸೋಽವತಾರಾಯ ನಾಸ್ತಿಭೇದಃ ಕಥಂಚನ ॥ ೧೫ ॥
ಆಶ್ರಮಾಸ್ತ್ರಿವಿಧಾ ಹೀನ ಮಧ್ಯಮೋತ್ಕೃಷ್ಟದೃಷ್ಟಯಃ ।
ಉಪಾಸನೋಪದಿಷ್ಟೇಯಂ ತದರ್ಥ ಮನುಕಮ್ಪಯಾ ॥ ೧೬ ॥

ಸ್ವಸಿದ್ಧಾನ್ತವ್ಯವಸ್ಥಾಸು ದ್ವೈತಿನೋ ನಿಶ್ಚಿತಾ ದೃಢಮ್ ।
ಪರಸ್ಪರಂ ವಿರುಧ್ಯನ್ತೇ ತೈರಯಂ ನ ವಿರುಧ್ಯತೇ ॥ ೧೭ ॥
ಅದ್ವೈತಂ ಪರಮಾರ್ಥೋ ಹಿ ದ್ವೈತಂ ತದ್ಭೇದ ಉಚ್ಯತೇ ।
ತೇಷಾಮುಭಯಥಾ ದ್ವೈತಂ ತೇನಾಯಂ ನ ವಿರುಧ್ಯತೇ ॥ ೧೮ ॥
ಮಾಯಯಾ ಭಿದ್ಯತೇ ಹ್ಯೇತನ್ನಾನ್ಯಥಾಜಂ ಕಥಂಚನ ।
ತತ್ತ್ವತೋ ಭಿದ್ಯಮಾನೇ ಹಿ ಮರ್ತ್ಯತಾಮಮೃತಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥ ೧೯ ॥
ಅಜಾತಸ್ಯೈವ ಭಾವಸ್ಯ ಜಾತಿಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ವಾದಿನಃ ।
ಅಜಾತೋ ಹ್ಯಮೃತೋ ಭಾವೋ ಮರ್ತ್ಯತಾಂ ಕಥಮೇಷ್ಯತಿ ॥ ೨೦ ॥
ನ ಭವತ್ಯಮೃತಂ ಮರ್ತ್ಯಂ ನ ಮರ್ತ್ಯಮಮೃತಂ ತಥಾ ।
ಪ್ರಕೃತೇರನ್ಯಥಾಭಾವೋ ನ ಕಥಂಚಿದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೨೧ ॥
ಸ್ವಭಾವೇನಾಮೃತೋ ಯಸ್ಯ ಭಾವೋ ಗಚ್ಛತಿ ಮರ್ತ್ಯತಾಮ್ ।
ಕೃತಕೇನಾಮೃತಸ್ತಸ್ಯ ಕಥಂ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ನಿಶ್ಚಲಃ ॥ ೨೨ ॥
ಭೂತತೋಽಭೂತತೋ ವಾಪಿ ಸೃಜ್ಯಮಾನೇ ಸಮಾ ಶ್ರುತಿಃ ।
ನಿಶ್ಚಿತಂ ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತಂ ಚ ಯತ್ತದ್ಭವತಿ ನೇತರತ್ ॥ ೨೩ ॥
ನೇಹ ನಾನೇತಿ ಚಾಮ್ನಾಯಾದಿನ್ದ್ರೋ ಮಾಯಾಭಿರಿತ್ಯಪಿ ।
ಅಜಾಯಮಾನೋ ಬಹುಧಾ ಮಾಯಯಾ ಜಾಯತೇ ತು ಸಃ ॥ ೨೪ ॥
ಸಂಭೂತೇರಪವಾದಾಚ್ಚ ಸಂಭವಃ ಪ್ರತಿಷಿಧ್ಯತೇ ।
ಕೋ ನ್ವೇನಂ ಜನಯೇದಿತಿ ಕಾರಣಂ ಪ್ರತಿಷಿಧ್ಯತೇ ॥ ೨೫ ॥
ಸ ಏಷ ನೇತಿ ನೇತೀತಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಂ ನಿಹ್ನುತೇ ಯತಃ ।
ಸರ್ವಮಗ್ರಾಹ್ಯಭಾವೇನ ಹೇತುನಾಜಂ ಪ್ರಕಾಶತೇ ॥ ೨೬ ॥
ಸತೋ ಹಿ ಮಾಯಯಾ ಜನ್ಮ ಯುಜ್ಯತೇ ನ ತು ತತ್ತ್ವತಃ ।
ತತ್ತ್ವತೋ ಜಾಯತೇ ಯಸ್ಯ ಜಾತಂ ತಸ್ಯ ಹಿ ಜಾಯತೇ ॥ ೨೭ ॥
ಅಸತೋ ಮಾಯಯಾ ಜನ್ಮ ತತ್ತ್ವತೋ ನೈವ ಯುಜ್ಯತೇ ।
ವನ್ಧ್ಯಾಪುತ್ರೋ ನ ತತ್ತ್ವೇನ ಮಾಯಯಾ ವಾಪಿ ಜಾಯತೇ ॥ ೨೮ ॥
ಯಥಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಸ್ಪನ್ದತೇ ಮಾಯಯಾ ಮನಃ ।
ತಥಾ ಜಾಗ್ರದ್ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಸ್ಪನ್ದತೇ ಮಾಯಯಾ ಮನಃ ॥ ೨೯ ॥
ಅದ್ವಯಂ ಚ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಮನಃ ಸ್ವಪ್ನೇ ನ ಸಂಶಯಃ ।
ಅದ್ವಯಂ ಚ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ತಥಾ ಜಾಗ್ರನ್ನ ಸಂಶಯಃ ॥ ೩೦ ॥

ಮನೋದೃಶ್ಯಮಿದಂ ದ್ವೈತಂ ಯತ್ಕಿಂಚಿ ತ್ಸಚರಾಚರಂ ।
ಮನಸೋ ಹ್ಯಮನೀಭಾವೇ ದ್ವೈತಂ ನೈವೋಪಲಭ್ಯತೇ ॥ ೩೧ ॥
ಆತ್ಮಸತ್ಯಾನುಬೋಧೇನ ನ ಸಙ್ಕಲ್ಪಯತೇ ಯದಾ ।
ಅಮನಸ್ತಾಂ ತದಾ ಯಾತಿ ಗ್ರಾಹ್ಯಾಭಾವೇ ತದಗ್ರಹಂ ॥ ೩೨ ॥
ಅಕಲ್ಪಕ ಮಜಂ ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞೇಯಾಭಿನ್ನಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ।
ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞೇಯ ಮಜಂ ನಿತ್ಯ ಮಜೇನಾಜಂ ವಿಬುಧ್ಯತೇ ॥ ೩೩ ॥
ನಿಗೃಹೀತಸ್ಯ ಮನಸೋ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಸ್ಯ ಧೀಮತಃ ।
ಪ್ರಚಾರ ಸ್ಸತುವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸುಷುಪ್ತೇ ನ್ಯೋ ನ ತತ್ಸಮಃ ॥ ೩೪ ॥
ಲೀಯತೇಹಿ ಸುಷುಪ್ತೇತ ನ್ನಿಗೃಹೀತಂ ನ ಲೀಯತೇ ।
ತದೇವ ನಿರ್ಭಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನಾಲೋಕಂ ಸಮನ್ತತಃ ॥ ೩೫ ॥
ಅಜ ಮನಿದ್ರ ಮಸ್ವಪ್ನ ಮನಾಮಕ ಮರೂಪಕಮ್ ।
ಸಕೃದ್ವಿಭಾತಂ ಸರ್ವಜ್ಞಂ ನೋಪಚಾರಃ ಕಥಂಚನ ॥ ೩೬ ॥
ಸರ್ವಾಭಿಲಾಪ ವಿಗತ ಸ್ಸರ್ವಚಿನ್ತಾಸಮುತ್ಥಿತಃ ।
ಸುಪ್ರಶಾನ್ತ ಸ್ಸಕೃಜ್ಜ್ಯೋತಿ ಸ್ಸಮಾಧಿ ರಚಲೋಭಯಃ ॥ ೩೭ ॥
ಗ್ರಹೋ ನ ತತ್ರ ನೋತ್ಸರ್ಗ ಶ್ಚಿನ್ತಾ ಯತ್ರ ನವಿದ್ಯತೇ ।
ಆತ್ಮಸಂಸ್ಥಂ ತದಾಜ್ಞಾನ ಮಜಾತಿಸಮತಾಂ ಗತಂ ॥ ೩೮ ॥
ಅಸ್ಪರ್ಶಯೋಗೋ ವೈ ನಾಮ ದುರ್ದರ್ಶ ಸ್ಸರ್ವಯೋಗಿಭಿಃ ।
ಯೋಗಿನೋ ಬಿಭ್ಯತಿ ಹ್ಯಸ್ಮಾ ದಭಯೇಭಯದರ್ಶಿನಃ ॥ ೩೯ ॥
ಮನಸೋ ನಿಗ್ರಹಾಯತ್ತ ಮಭಯಂ ಸರ್ವಯೋಗಿನಾಂ ।
ದುಃಖಕ್ಷಯಃ ಪ್ರಬೋಧಶ್ಚಾಪ್ಯ ಕ್ಷಯಾ ಶಾನ್ತಿರೇವ ಚ ॥ ೪೦ ॥
ಉತ್ಸೇಕ ಉದಧೇರ್ಯದ್ವ ತ್ಕುಶಾಗ್ರೇಣೈಕಬಿನ್ದುನಾ ।
ಮನಸೋ ನಿಗ್ರಹ ಸ್ತದ್ವ ದ್ಭವೇ ದಪರಿಖೇದತಃ ॥ ೪೧ ॥
ಉಪಾಯೇನ ನಿಗೃಹ್ಣೀಯಾ ದ್ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಂಕಾಮಭೋಗಯೋಃ ।
ಸುಪ್ರಸನ್ನಂ ಲಯೇಚೈವ ಯಥಾ ಕಾಮೋಲಯ ಸ್ತಥಾ ॥ ೪೨ ॥
ದುಃಖಂ ಸರ್ವಮನುಸ್ಮೃತ್ಯ ಕಾಮಭೋಗಾ ನ್ನಿವರ್ತಯೇತ್ ।
ಅಜಂ ಸರ್ವಮನುಸ್ಮೃತ್ಯ ಜಾತಂ ನೈವತು ಪಶ್ಯತಿ ॥ ೪೩ ॥
ಲಯೇ ಸಂಬೋಧಯೇಚ್ಚಿತ್ತಂ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಶಮಯೇ ತ್ಪುನಃ ।
ಸಕಷಾಯಂ ವಿಜಾನೀಯಾ ತ್ಸಮಪ್ರಾಪ್ತಂ ನಚಾಲಯೇತ್ ॥ ೪೪ ॥

ನಾಸ್ವಾದಯೇ ತ್ಸುಖಂ ತತ್ರ ನಿಸ್ಸಙ್ಗಃ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಭವೇತ್ ।
ನಿಶ್ಚಲಂ ನಿಶ್ಚರಚ್ಚಿತ್ತ ಮೇಕೀ ಕುರ್ಯಾ ತ್ಪ್ರಯತ್ನತಃ ॥ ೪೫ ॥
ಯದಾ ನ ಲೀಯತೇ ಚಿತ್ತಂ ನಚ ವಿಕ್ಷಿಪ್ಯತೇ ಪುನಃ ।
ಅನಿಙ್ಗನ ಮನಾಭಾಸಂ ನಿಷ್ಪನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತತ್ತದಾ ॥ ೪೬ ॥
ಸ್ವಸ್ಥಂ ಶಾನ್ತಂ ಸನಿರ್ವಾಣ ಮಕಥ್ಯಂ ಸುಖ ಮುತ್ತಮಂ ।
ಅಜ ಮಜೇನ ಜ್ಞೇಯೇನ ಸರ್ವಜ್ಞಂ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ ॥ ೪೭ ॥
ನ ಕಶ್ಚಿ ಜ್ಜಾಯತೇ ಜೀವ ಸ್ಸಂಭವೋಽಸ್ಯ ನ ವಿದ್ಯತೆ ।
ಏತತ್ತ ದುತ್ತಮಂ ಸತ್ಯಂ ಯತ್ರ ಕಿಂಚಿ ನ್ನ ಜಾಯತೆ ॥ ೪೮ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥ ಮಲಾತಶಾನ್ತಿಪ್ರಕರಣಮ್.

ಜ್ಞಾನೇ ನಾಕಾಶಕಲ್ಪೇನ ಧರ್ಮಾನ್ಯೋ ಗಗನೋಪಮಾನ್ ।
ಜ್ಞೇಯಾಭಿನ್ನೇನ ಸಂಬುದ್ಧ ಸ್ತಂ ವನ್ದೇ ದ್ವಿಪದಾಂ ವರಮ್ ॥ ೧ ॥
ಅಸ್ಪರ್ಶಯೋಗೋ ವೈ ನಾಮ ಸರ್ವಸತ್ತ್ವಸುಖೋ ಹಿತಃ ।
ಅವಿವಾದೋ ವಿರುದ್ಧಶ್ಚ ದೇಶಿತ ಸ್ತಂ ನಮಾಮ್ಯಹಮ್ ॥ ೨ ॥
ಭೂತಸ್ಯ ಜಾತಿಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ವಾದಿನಃ ಕೇಚಿದೇವಹಿ ।
ಅಭೂತಸ್ಯಾ ಪರೇ ಧೀರಾ ವಿವದನ್ತಃ ಪರಸ್ಪರಂ ॥ ೩ ॥
ಭೂತಂ ನ ಜಾಯತೇ ಕಿಂಚಿ ದಭೂತಂ ನೈವ ಜಾಯತೇ ।
ವಿವದನ್ತೋ ದ್ವಯಾ ಹ್ಯೇವ ಮಜಾತಿಂ ಖ್ಯಾಪಯನ್ತಿ ತೇ ॥ ೪ ॥
ಖ್ಯಾಪ್ಯಮಾನಾ ಮಜಾತಿಂ ತೈ ರನುಮೋದಾ ಮಹೇ ವಯಂ ।
ವಿವದಾಮೋ ನ ತೈಸ್ಸಾರ್ಧ ಮವಿವಾದಂ ನಿಬೋಧತ ॥ ೫ ॥
ಅಜಾತಸ್ಯೈವ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಜಾತಿ ಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ವಾದಿನಃ ।
ಅಜಾತೋ ಹ್ಯ ಮೃತೋ ಧರ್ಮೋ ಮರ್ತ್ಯತಾಂ ಕಥ ಮೇಷ್ಯತಿ ॥ ೬ ॥
ನ ಭವತ್ಯಮೃತಂ ಮರ್ತ್ಯಂ ನಮರ್ತ್ಯ ಮಮೃತಂ ತಥಾ ।
ಪ್ರಕೃತೇ ರನ್ಯಥಾ ಭಾವೋ ನ ಕಥಂಚಿ ದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೭ ॥
ಸ್ವಭಾವೇ ನಾಮೃತೋ ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮೋ ಗಚ್ಛತಿ ಮರ್ತ್ಯತಾಂ ।
ಕೃತಕೇ ನಾಮೃತ ಸ್ತಸ್ಯ ಕಥಂ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ನಿಶ್ಚಲಃ ॥ ೮ ॥
ಸಾಂಸಿದ್ಧಿಕೀ ಸ್ವಾಭಾವಿಕೀ ಸಹಜಾ ಅಕೃತಾಚ ಯಾ ।
ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ಸೇತಿ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಸ್ವಭಾವಂ ನ ಜಹಾತಿ ಯಾ ॥ ೯ ॥
ಜರಾಮರಣ ನಿರ್ಮುಕ್ತಾಃ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾ ಸ್ಸ್ವಭಾವತಃ ।

ಜರಾಮರಣ ಮಿಚ್ಛನ್ತ ಶ್ಚ್ಯವನ್ತೇ ತನ್ಮನೀಷಯಾ ॥ ೧೦ ॥
ಕಾರಣಂ ಯಸ್ಯ ವೈಕಾರ್ಯಂ ಕಾರಣಂ ತಸ್ಯ ಜಾಯತೇ ।
ಜಾಯಮಾನಂ ಕಥಮಜಂ ಭಿನ್ನಂ ನಿತ್ಯಂ ಕಥಂಚ ತತ್ ॥ ೧೧ ॥
ಕಾರಣಾ ದ್ಯದ್ಯ ನನ್ಯತ್ವ ಮತಃ ಕಾರ್ಯ ಮಜಂ ಯದಿ ।
ಜಾಯ ಮಾನಾದ್ಧಿವೈ ಕಾರ್ಯಾತ್ ಕಾರಣಂ ತೇ ಕಥಂ ಧ್ರುವಮ್ ॥೧೨॥
ಅಜಾದ್ವೈ ಜಾಯತೇಯಸ್ಯ ದೃಷ್ಟಾನ್ತ ಸ್ತಸ್ಯ ನಾಸ್ತಿವೈ ।
ಜಾತಾಚ್ಚ ಜಾಯಮಾನಸ್ಯ ನ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಪ್ರಸಜ್ಯತೇ ॥ ೧೩ ॥
ಹೇತೋರಾದಿಃ ಫಲಂ ಯೇಷಾ ಮಾದಿರ್ಹೇತುಃ ಫಲಸ್ಯಚ ।
ಹೇತೋಃ ಫಲಸ್ಯ ಚಾನಾದಿಃ ಕಥಂ ತೈ ರುಪವರ್ಣ್ಯತೇ ॥ ೧೪ ॥
ಹೇತೋ ರಾದಿಃ ಫಲಂ ಯೇಷಾ ಮಾದಿರ್ಹೇತುಃ ಫಲಸ್ಯಚ ।
ತಥಾಜನ್ಮ ಭವೇತ್ತೇಷಾಂ ಪುತ್ರಾಜ್ಜನ್ಮ ಪಿತು ರ್ಯಥಾ ॥ ೧೫ ॥
ಸಂಭವೇ ಹೇತುಫಲಯೋ ರೇಷಿತವ್ಯಃ ಕ್ರಮಸ್ತ್ವಯಾ ।
ಯುಗಪತ್ಸಂಭವೇ ಯಸ್ಮಾ ದಸಂಬನ್ಧೋ ವಿಷಾಣವತ್ ॥ ೧೬ ॥
ಫಲಾದುತ್ಪದ್ಯ ಮಾನಸ್ಸ ನ್ನ ತೇ ಹೇತುಃ ಪ್ರಸಿಧ್ಯತಿ ।
ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಃ ಕಥಂ ಹೇತುಃ ಫಲಮುತ್ಪಾದ ಯಿಷ್ಯತಿ ॥ ೧೭ ॥
ಯದಿ ಹೇತೋಃ ಫಲಾತ್ಸಿದ್ಧಿಃ ಫಲಸಿದ್ಧಿಶ್ಚ ಹೇತುತಃ ।
ಕತರತ್ಪೂರ್ವ ನಿಷ್ಪನ್ನಂ ಯಸ್ಯಸಿದ್ಧಿ ರಪೇಕ್ಷಯಾ ॥ ೧೮ ॥
ಅಶಕ್ತಿ ರಪರಿಜ್ಞಾನಂ ಕ್ರಮಕೋಪೋ ಥವಾ ಪುನಃ ।
ಏವಂಹಿ ಸರ್ವಥಾ ಬುದ್ಧೈ ರಜಾತಿಃ ಪರಿದೀಪಿತಾ ॥ ೧೯ ॥
ಬೀಜಾಙ್ಕು ರಾಖ್ಯೋ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಃ ಸದಾ ಸಾಧ್ಯಸಮೋಹಿ ಸಃ
ನ ಹಿ ಸಾಧ್ಯಸಮೋ ಹೇತುಃ ಸಿದ್ಧೌ ಸಾಧ್ಯಸ್ಯ ಯುಜ್ಯತೇ ॥ ೨೦
ಪೂರ್ವಾಪರಾಪರಿಜ್ಞಾನ ಮಜಾತೇಃ ಪರಿದೀಪಕಂ ।
ಜಾಯಮಾನಾದ್ಧಿ ವೈ ಧರ್ಮಾ ತ್ಕಥಂ ಪೂರ್ವಂ ನ ಗೃಹ್ಯತೇ ॥ ೨೧ ॥
ಸ್ವತೋವಾ ಪ ರತೋವಾಪಿ ನ ಕಿಂಚಿ ದ್ವಸ್ತು ಜಾಯತೆ ।
ಸದಸ ತ್ಸದ ಸದ್ವಾಪಿ ನ ಕಿಂಚಿ ದ್ವಸ್ತು ಜಾಯತೇ ॥ ೨೨ ॥
ಹೇತು ರ್ನಜಾಯತೇ ನಾದೇಃ ಫಲಂಚಾಪಿ ಸ್ವಭಾವತಃ ।
ಆದಿ ರ್ನವಿದ್ಯತೇ ಯಸ್ಯ ತಸ್ಯಹ್ಯಾದಿ ರ್ನವಿದ್ಯತೇ ॥ ೨೩ ॥
ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತೇಃ ಸ್ಸನಿಮಿತ್ತತ್ವ ಮನ್ಯಥಾ ದ್ವಯನಾಶತಃ ।

ಸಂಕ್ಲೇಶಸ್ಯೋಪಲಬ್ಧಿಶ್ಚ ಪರತನ್ತ್ರಾಸ್ತಿತಾ ಮತಾ ॥ ೨೪ ॥
ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತೇ ಸ್ಸನಿಮಿತ್ತತ್ವ ಮಿಷ್ಯತೇ ಯುಕ್ತಿದರ್ಶನಾತ್ ।
ನಿಮಿತ್ತಸ್ಯಾ ನಿಮಿತ್ತತ್ವ ಮಿಷ್ಯತೇ ಭೂತದರ್ಶನಾತ್ ॥ ೨೫ ॥
ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಂಸ್ಪೃಶತ್ಯರ್ಥಂ ನಾರ್ಥಾಭಾಸಂ ತಥೈವಚ ।
ಅಭೂತೋ ಹಿ ಯತಶ್ಚಾರ್ಥೋ ನಾರ್ಥಾಭಾಸ ಸ್ತತಃಪೃಥಕ್ ॥ ೨೬ ॥
ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಸದಾಚಿತ್ತಂ ಸಂಸ್ಪೃಶತ್ಯ ಧ್ವಸು ತ್ರಿಷು ।
ಅನಿಮಿತ್ತೋ ವಿಪರ್ಯಾಸಃ ಕಥಂ ತಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೨೭ ॥
ತಸ್ಮಾ ನ್ನಜಾಯತೇ ಚಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತದೃಶ್ಯಂ ನ ಜಾಯತೆ ।
ತಸ್ಯ ಪಶ್ಯನ್ತಿ ಯೇಜಾತಿಂ ಖೇ ವೈ ಪಶ್ಯನ್ತಿ ತೇಪದಂ ॥ ೨೮ ॥
ಅಜಾತಂ ಜಾಯತೆ ಯಸ್ಮಾ ದಜಾತಿಃ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ತತಃ ।
ಪ್ರಕೃತೇ ರನ್ಯಥಾಭಾವೋ ನ ಕಥಂ ಚಿದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೨೯ ॥
ಅನಾದೇ ರನ್ತವತ್ತ್ವಂಚ ಸಂಸಾರಸ್ಯ ನಸೇತ್ಸ್ಯತಿ ।
ಅನನ್ತತಾ ಚಾದಿಮತೋ ಮೋಕ್ಷಸ್ಯ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೩೦ ॥
ಆದಾ ವನ್ತೇಚಯನ್ನಾಸ್ತಿ ವರ್ತಮಾನೇಪಿ ತತ್ತಥಾ ।
ವಿತಥೈ ಸ್ಸದೃಶಾ ಸ್ಸನ್ತೋ ವಿತಥಾ ಇವ ಲಕ್ಷಿತಾಃ ॥ ೩೧ ॥
ಸಪ್ರಯೋಜನತಾ ತೇಷಾಂ ಸ್ವಪ್ನೇ ವಿಪ್ರತಿಪದ್ಯತೆ ।
ತಸ್ಮಾ ದಾದ್ಯನ್ತವತ್ತ್ವೇನ ಮಿಥ್ಯೈವ ಖಲು ತೇ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ ೩೨ ॥
ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾ ಮೃಷಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ಕಾಯಸ್ಯಾನ್ತ ರ್ನಿದರ್ಶನಾತ್ ।
ಸಂವೃತೇಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರದೇಶೇ ವೈ ಭೂತಾನಾಂ ದರ್ಶನಂ ಕುತಃ ॥ ೩೩ ॥
ನ ಯುಕ್ತಂ ದರ್ಶನಂ ಗತ್ವಾ ಕಾಲಸ್ಯಾನಿಯಮಾ ದ್ಗತೌ ।
ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಶ್ಚ ವೈಸರ್ವ ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ದೇಶೇ ನ ವಿದ್ಯತೆ ॥ ೩೪ ॥
ಮಿತ್ರಾದ್ಯೈ ಸ್ಸಹಸಮ್ಮನ್ತ್ರ್ಯ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ನ ಪ್ರಪದ್ಯತೆ ।
ಗೃಹೀತಂಚಾಪಿ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧೋ ನ ಪಶ್ಯತಿ ॥ ೩೫ ॥
ಸ್ವಪ್ನೇಚಾ ವಸ್ತುಕಃ ಕಾಯಃ ಪೃಥಗನ್ಯಸ್ಯ ದರ್ಶನಾತ್ ।
ಯಥಾಕಾಯ ಸ್ತಥಾಸರ್ವಂ ಚಿತ್ತದೃಶ್ಯ ಮವಸ್ತುಕಂ ॥ ೩೬ ॥
ಗ್ರಹಣಾ ಜ್ಜಾಗರಿತ ವತ್ತದ್ಧೇತು ಸ್ಸ್ವಪ್ನ ಇಷ್ಯತೇ ।
ತದ್ಧೇತುತ್ವಾತ್ತು ತಸ್ಯೈವ ಸಜ್ಜಾಗರಿತ ಮಿಷ್ಯತೆ ॥ ೩೭ ॥
ಉತ್ಪಾದಸ್ಯಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧತ್ವಾ ದಜಂ ಸರ ಮುದಾಹೃತಂ ।

ನಚ ಭೂತಾ ದಭೂತಸ್ಯ ಸಮ್ಭವೋಽಸ್ತಿ ಕಥಂಚನ ॥ ೩೮ ॥
ಅಸಜ್ಜಾಗರಿತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ಪಶ್ಯತಿ ತನ್ಮಯಃ ।
ಅಸತ್ಸ್ವಪ್ನೇಽಪಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾಚ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧೋ ನ ಪಶ್ಯತಿ ॥ ೩೯ ॥
ನಾಸ್ತ್ಯಸದ್ಧೇತುಕ ಮಸತ್ ಸದಸದ್ಧೇತುಕಂ ತಥಾ ।
ಸಚ್ಚ ಸದ್ಧೇತುಕಂ ನಾಸ್ತಿ ಸದ್ಧೇತುಕ ಮಸತ್ಕುತಃ ॥ ೪೦ ॥
ವಿಪರ್ಯಾಸಾ ದ್ಯಥಾ ಜಾಗ್ರ ದಚಿನ್ತ್ಯಾನ್ ಭೂತವ ತ್ಸ್ಪೃಶೇತ್ ।
ತಥಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ವಿಪರ್ಯಾಸಾ ದ್ಧರ್ಮಾಂ ಸ್ತತ್ರೈವ ಪಶ್ಯತಿ ॥ ೪೧ ॥
ಉಪಲಮ್ಭಾ ತ್ಸಮಾಚಾರಾ ದಸ್ತಿ ವಸ್ತುತ್ವ ವಾದಿನಾಂ ।
ಜಾತಿಸ್ತು ದೇಶಿತಾಬುದ್ಧೈ ರಜಾತೇ ಸ್ತ್ರಸತಾಂ ಸದಾ ॥ ೪೨ ॥
ಅಜಾತೇ ಸ್ತ್ರಸತಾಂ ತೇಷಾ ಮುಪಲಮ್ಭಾ ದ್ವಿಯನ್ತಿ ಯೇ ।
ಜಾತಿದೋಷಾ ನ ಸೇತ್ಸ್ಯನ್ತಿ ದೋಷೋಽಪ್ಯಲ್ಪೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೪೩ ॥
ಉಪಲಮ್ಭಾ ತ್ಸಮಾಚಾರಾ ನ್ಮಾಯಾಹಸ್ತೀ ಯಥೋಚ್ಯತೇ ।
ಉಪಲಮ್ಭಾ ತ್ಸಮಾಚಾರಾ ದಸ್ತಿ ವಸ್ತು ತಥೋಚ್ಯತೇ ॥ ೪೪ ॥
ಜಾತ್ಯಾಭಾಸಂ ಚಲಾಭಾಸಂ ವಸ್ತ್ವಾಭಾಸಂ ತಥೈವಚ ।
ಅಜಾಚಲ ಮವಸ್ತುತ್ವಂ ವಿಜ್ಞಾನಂ ಶಾನ್ತ ಮದ್ವಯಂ ॥ ೪೫ ॥
ಏವಂ ನ ಜಾಯತೇ ಚಿತ್ತ ಮೇವಂ ಧರ್ಮಾ ಅಜಾಸ್ಸ್ಮೃತಾಃ ।
ಏವಮೇವ ವಿಜಾನನ್ತೋ ನ ಪತನ್ತಿ ವಿಪರ್ಯಯೇ ॥ ೪೬ ॥
ಋಜುವಕ್ರಾದಿಕಾಭಾಸ ಮಲಾತ ಸ್ಪನ್ದಿತಂ ಯಥಾ ।
ಗ್ರಹಣಗ್ರಾಹಕಾಭಾಸಂ ವಿಜ್ಞಾನ ಸ್ಪನ್ದಿತಂ ತಥಾ ॥ ೪೭ ॥
ಅಸ್ಪನ್ದಮಾನ ಮಲಾತ ಮನಾಭಾಸ ಮಜಂ ಯಥಾ ।
ಅಸ್ಪನ್ದಮಾನಂ ವಿಜ್ಞಾನ ಮನಾಭಾಸ ಮಜಂ ತಥಾ ॥ ೪೮ ॥
ಅಲಾತೇಸ್ಪನ್ದಮಾನೇ ವೈ ನಾ ಭಾಸಾ ಅನ್ಯತೋಭುವಃ ।
ನ ತತೋಽನ್ಯತ್ರ ನಿಸ್ಸ್ಪನ್ದಾ ನ್ನಾಲಾತಂ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ತೇ ॥ ೪೯ ॥
ನ ನಿರ್ಗತಾ ಅಲಾತಾತ್ತೇ ದ್ರವ್ಯತ್ವಾ ಭಾವಯೋಗತಃ ।
ವಿಜ್ಞಾನೇಽಪಿ ತಥೈವ ಸ್ಯು ರಾಭಾಸಸ್ಯಾ ವಿಶೇಷತಃ ॥೫೦॥
ವಿಜ್ಞಾನೇ ಸ್ಪನ್ದಮಾನೇ ವೈ ನಾಭಾಸಾ ಅನ್ಯತೋಭುವಃ ।
ನ ತತೋ ನ್ಯತ್ರ ನಿಸ್ಪನ್ದಾ ನ್ನ ವಿಜ್ಞಾನಂ ವಿಶನ್ತಿ ತೇ ॥ ೫೧ ॥
ನ ನಿರ್ಗತಾ ವಿಜ್ಞಾನಾ ತ್ತೇ ದ್ರವ್ಯತ್ವಾ ಭಾವಯೋಗತಃ ।

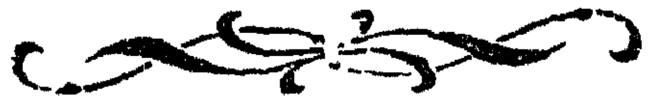
ಕಾರ್ಯಕಾರಣತಾಭಾವಾ ದ್ಯತೋಽಚಿನ್ತ್ಯಾ ಸ್ಸದೈವ ತೇ ॥೫೨॥
ದ್ರವ್ಯಂ ದ್ರವ್ಯಸ್ಯ ಹೇತು ಸ್ಸ್ಯಾ ದನ್ಯದನ್ಯಸ್ಯ ಚೈವಹಿ ।
ದ್ರವ್ಯತ್ವಮನ್ಯ ಭಾವೋ ವಾ ಧರ್ಮಾಣಾಂ ನೋಪಪದ್ಯತೇ ॥ ೫೩ ॥
ಏವಂ ನ ಚಿತ್ತಜಾ ಧರ್ಮಾಶ್ಚಿತ್ತಂ ವಾಪಿ ನ ಧರ್ಮಜಂ ।
ಏವಂ ಹೇತು ಫಲಾಜಾತಿಂ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ಮನೀಷಿಣಃ ॥ ೫೪ ॥
ಯಾವದ್ಧೇತು ಫಲಾವೇಶ ಸ್ತಾವದ್ಧೇತು ಫಲೋದ್ಭವಃ ।
ಕ್ಷೀಣೇ ಹೇತು ಫಲಾವೇಶೇ ನಾಸ್ತಿ ಹೇತು ಫಲೋದ್ಭವಃ ॥ ೫೫ ॥
ಯಾವದ್ಧೇತುಫಲಾವೇಶಃ ಸಂಸಾರ ಸ್ತಾವ ದಾಯತಃ ।
ಕ್ಷೀಣೇ ಹೇತು ಫಲಾವೇಶೇ ಸಂಸಾರಂ ನ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ ॥ ೫೬ ॥
ಸಂವೃತ್ಯಾ ಜಾಯತೇ ಸರ್ವಂ ಶಾಶ್ವತಂ ನಾಸ್ತಿತೇನ ವೈ ।
ಸದ್ಭಾವೇನ ಹ್ಯಜಂ ಸರ್ವ ಮುಚ್ಛೇದ ಸ್ತೇನ ನಾಸ್ತಿವೈ ॥ ೫೭ ॥
ಧರ್ಮಾಯ ಇತಿ ಜಾಯನ್ತೇ ಜಾಯನ್ತೆ ತೇನ ತತ್ತ್ವತಃ ।
ಜನ್ಮಮಾಯೊ ಪಮಂ ತೇಷಾಂ ಸಾಚ ಮಾಯಾ ನ ವಿದ್ಯತೆ ॥೫೮॥
ಯಥಾಮಾಯಾ ಮಯಾದ್ಬೀಜಾ ಜ್ಜಾಯತೇ ತನ್ಮಯೋಽಙ್ಕುರಃ ।
ನಾಸೌ ನಿತ್ಯೋ ನಚೋಚ್ಛೇದೀ ತದ್ವದ್ಧರ್ಮೇಷುಯೋಜನಾ ॥ ೫೯ ॥
ನಾಜೇಷು ಸರ್ವಧರ್ಮೇಷು ಶಾಶ್ವತಾ ಶಾಶ್ವತಾಭಿಧಾ ।
ಯತ್ರವರ್ಣಾ ನ ವರ್ತನ್ತೆವಿವೇಕ ಸ್ತತ್ರ ನೋಚ್ಯತೆ ॥ ೬೦ ॥
ಯಥಾ ಸ್ವಪ್ನೇ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಚಲತಿ ಮಾಯಯಾ ।
ತಥಾಜಾಗ್ರ ದ್ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಚಲತಿ ಮಾಯಯಾ ॥ ೬೧ ॥
ಅದ್ವಯಂಚ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಸ್ವಪ್ನೇ ನ ಸಂಶಯಃ ।
ಅದ್ವಯಂಚ ದ್ವಯಾಭಾಸಂ ತಥಾ ಜಾಗ್ರ ನ್ನಸಂಶಯಃ ॥ ೬೨ ॥
ಸ್ವಪ್ನದೃಕ್ಪ್ರಚರನ್ ಸ್ವಪ್ನೇ ದಿಕ್ಷುವೈ ದಶಸು ಸ್ಥಿತಾನ್ ।
ಅಣ್ಡಜಾನ್ ಸ್ವೇದಜಾನ್ವಾಪಿ ಜೀವಾನ್ಪಶ್ಯತಿ ಯಾನ್ಸದಾ ॥ ೬೩ ॥
ಸ್ವಪ್ನದೃಕ್ಚಿತ್ತದೃಶ್ಯಾಸ್ತೇ ನ ವಿದ್ಯನ್ತೆ ತತಃ ಪೃಥಕ್ ।
ತಥಾ ತದ್ದೃಶ್ಯ ಮೇವೇದಂ ಸ್ವಪ್ನದೃಕ್ಚಿತ್ತಮಿಷ್ಯತೆ ॥ ೬೪ ॥
ಚರನ್ಜಾಗರಿತೇ ಜಾಗ್ರ ದ್ದಿಕ್ಷುವೈ ದಶಸು ಸ್ಥಿತಾನ್ ।
ಅಣ್ಡಜಾನ್ ಸ್ವೇದಜಾನ್ವಾಪಿ ಜೀವಾನ್ ಪಶ್ಯತಿ ಯಾನ್ ಸದಾ ॥ ೬೫ ॥
ಜಾಗ್ರಚ್ಚಿತ್ತೇ ಕ್ಷಣೀಯಾಸ್ತೇ ನ ವಿದ್ಯನ್ತೇ ತತಃಪೃಥಕ್ ।

ತಥಾತದ್ದೃಶ್ಯ ಮೇವೇದಂ ಜಾಗ್ರತ ಶ್ಚಿತ್ತಮಿಷ್ಯತೇ ॥ ೬೬ ॥
ಉಭೇ ಹ್ಯನ್ಯೋನ್ಯದೃಶ್ಯೇ ತೇ ಕಿಂ ತದಸ್ತೀತಿಚೋಚ್ಯತೇ ।
ಲಕ್ಷಣಾಶೂನ್ಯಮುಭಯಂ ತನ್ಮತೇನೈವ ಗೃಹ್ಯತೇ ॥ ೬೭ ॥
ಯಥಾಸ್ವಪ್ನ ಮಯೋಜೀವೋ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇಽಪಿಚ ।
ತಥಾ ಜೀವಾ ಅಮೀಸರ್ವೇ ಭವನ್ತಿ ನ ಭವನ್ತಿಚ ॥ ೬೮ ॥
ಯಥಾಮಾಯಾ ಮಯೋ ಜೀವೋ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇಽಪಿಚ ।
ತಥಾ ಜೀವಾ ಅಮೀಸರ್ವೇ ಭವನ್ತಿನ ಭವನ್ತಿಚ ॥ ೬೯ ॥
ಯಥಾ ನಿರ್ಮಿತಕೋ ಜೀವೋ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇ ಪುನಃ ।
ತಥಾಜೀವಾ ಅಮೀ ಸರ್ವೇ ಭವನ್ತಿ ನ ಭವನ್ತಿಚ ॥ ೭೦ ॥
ನ ಕಶ್ಚಿಜ್ಜಾಯತೇ ಜೀವಃ ಸಮ್ಭವೋಽಸ್ಯ ನ ವಿದ್ಯತೇ ।
ಏತತ್ತದುತ್ತಮಂ ಸತ್ಯಂ ಯತ್ರಕಿಂಚಿ ನ್ನಜಾಯತೇ ॥ ೭೧ ॥
ಚಿತ್ತಸ್ಪನ್ದಿತ ಮೇವೇದಂ ಗ್ರಾಹ್ಯಗ್ರಾಹಕವದ್ದ್ವಯಂ ।
ಚಿತ್ತಂ ನಿರ್ವಿಷಯಂ ನಿತ್ಯ ಮಸಙ್ಗಂ ತೇನ ಕೀರ್ತಿತಂ ॥ ೭೨ ॥
ಯೋಽಸ್ತಿ ಕಲ್ಪಿತಸಂವೃತ್ಯಾ ಪರಮಾರ್ಥೇನ ನಾಸ್ತ್ಯಸೌ
ಪರತನ್ತ್ರಾಭಿಸಂವೃತ್ಯಾ ಸ್ಯಾನ್ನಾಸ್ತಿ ಪರಮಾರ್ಥತಃ ॥ ೭೩ ॥
ಅಜಃ ಕಲ್ಪಿತಸಂವೃತ್ಯಾ ಪರಮಾರ್ಥೇನ ನಾಪ್ಯಜಃ ।
ಪರತನ್ತ್ರಾಭಿನಿಷ್ಪತ್ತ್ಯಾ ಸಂವೃತ್ಯಾ ಜಾಯತೇ ತು ಸಃ ॥ ೭೪ ॥
ಅಭೂತಾಭಿ ನಿವೇಶೋಽಸ್ತಿ ದ್ವಯಂ ತತ್ರ ನ ವಿದ್ಯತೇ ।
ದ್ವಯಾಭಾವಂ ಸಬುದ್ಧ್ವೈವ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತೋ ನ ಜಾಯತೇ ॥ ೭೫ ॥
ಯದಾ ನ ಲಭತೇಹೇತೂ ನುತ್ತಮಾಧಮಮಧ್ಯಮಾನ್ ।
ತದಾ ನ ಜಾಯತೇಚಿತ್ತಂ ಹೇತ್ವಭಾವೇ ಫಲಂ ಕುತಃ ॥ ೭೬ ॥
ಅನಿಮಿತ್ತಸ್ಯ ಚಿತ್ತಸ್ಯ ಯಾ ನುತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಸಮಾದ್ವಯಾ ।
ಅಜಾತಸ್ಯೈವ ಸರ್ವಸ್ಯ ಚಿತ್ತದೃಶ್ಯಂ ಹಿ ತದ್ಯತಃ ॥ ೭೭ ॥
ಬುದ್ಧ್ವಾನಿಮಿತ್ತತಾಂ ಸತ್ಯಾಂ ಹೇತುಂ ಪೃಥಗನಾಪ್ನುವನ್ ।
ವೀತಶೋಕಂ ತಥಾಕಾಮ ಮಭಯಂ ಪದ ಮಶ್ನುತೇ ॥ ೭೮ ॥
ಅಭೂತಾಭಿನಿವೇಶಾದ್ಧಿ ಸದೃಶೇ ತತ್ಪ್ರವರ್ತತೇ ।
ವಸ್ತ್ವಭಾವಂ ಸ ಬುದ್ಧ್ವೈವ ನಿಸ್ಸಙ್ಗಂ ವಿನಿವರ್ತತೇ ॥ ೭೯ ॥
ನಿವೃತ್ತಸ್ಯಾಪ್ರವೃತ್ತಸ್ಯ ನಿಶ್ಚಲಾ ಹಿ ತದಾಸ್ಥಿತಿಃ ।

ವಿಷಯ ಸ್ಸ ಹಿಬುದ್ಧಾನಾಂ ತತ್ಸಾಮ್ಯ ಮಜಮದ್ವಯಂ ॥ ೮೦ ॥
ಅಜಮ ನಿದ್ರ ಮಸ್ವಪ್ನಂ ಪ್ರಭಾತಂ ಭವತಿ ಸ್ವಯಂ ।
ಸಕೃ ದ್ವಿ ಭಾತೋ ಹ್ಯೇ ವೈಷ ಧರ್ಮೋ ಧಾತು ಸ್ವಭಾವತಃ ॥ ೮೧ ॥
ಸುಖಮಾ ವ್ರಿಯತೇ ನಿತ್ಯಂ ದುಃಖಂ ವಿವ್ರಿಯತೇ ಸದಾ ।
ಯಸ್ಯ ಕಸ್ಯಚ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಗ್ರಹೇಣ ಭಗವಾ ನಸೌ ॥ ೮೨ ॥
ಅಸ್ತಿನಾ ಸ್ತ್ಯಸ್ತಿ ನಾಸ್ತೀತಿ ನಾಸ್ತಿ ನಾಸ್ತೀತಿ ವಾಪುನಃ ।
ಚಲಸ್ಥಿರೋ ಭಯಾಭಾವೈ ರಾವೃಣೋ ತ್ಯೇವ ಬಾಲಿಶಃ ॥ ೮೩ ॥
ಕೋಟ್ಯಶ್ಚ ತಸ್ರ ಏತಾಸ್ತು ಗ್ರಹೈ ರ್ಯಾಸಾಂ ಸದಾವೃತಃ ।
ಭಗವಾ ನಾಭಿ ರಸ್ಪೃಷ್ಟೋ ಯೇನ ದೃಷ್ಟಸ್ಸ ಸರ್ವದೃಕ್ ॥ ೮೪ ॥
ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸರ್ವಜ್ಞತಾಂ ಕೃತ್ಸ್ನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಪದಮದ್ವಯಂ ।
ಅನಾ ಪನ್ನಾದಿ ಮಧ್ಯಾನ್ತಂ ಕಿಮತಃ ಪರಮೀಹತೇ ॥ ೮೫ ॥
ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ವಿನಯೋ ಹ್ಯೇಷ ಶಮಃ ಪ್ರಾಕೃತ ಉಚ್ಯತೇ ।
ದಮಃ ಪ್ರಕೃತಿದಾನ್ತತ್ವಾ ದೇವಂ ವಿದ್ವಾಞ್ಛಮಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥ ೮೬ ॥
ಸವಸ್ತು ಸೋಪ ಲಮ್ಭಂಚ ದ್ವಯಂ ಲೌಕಿಕ ಮಿಷ್ಯತೇ ।
ಅವಸ್ತು ಸೋಪ ಲಮ್ಭಂಚ ಶುದ್ಧಂ ಲೌಕಿಕ ಮಿಷ್ಯತೇ ॥ ೮೭ ॥
ಅವಸ್ತ್ವ ನುಪಲಮ್ಭಂಚ ಲೋಕೋತ್ತರ ಮಿತಿಸ್ಮೃತಂ ।
ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞೇಯಂಚ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಸದಾಬುದ್ಧೈಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥ ೮೮ ॥
ಜ್ಞಾನೇಚ ತ್ರಿವಿಧೇಜ್ಞೇಯೇ ಕ್ರಮೇಣ ವಿದಿತೇ ಸ್ವಯಂ ।
ಸರ್ವಜ್ಞ ತಾ ಹಿ ಸರ್ವತ್ರ ಭವತೀಹ ಮಹಾಧಿಯಃ ॥ ೮೯ ॥
ಹೇಯಜ್ಞೇ ಯಾಪ್ಯ ಪಾಕ್ಯಾನಿ ವಿಜ್ಞೇಯಾನ್ಯ ಗ್ರಯಾಣತಃ ।
ತೇಷಾ ಮನ್ಯತ್ರ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ದುಪಲಮ್ಭ ಸ್ತ್ರಿಷು ಸ್ಮೃತಃ ॥ ೯೦ ॥
ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಕಾಶವ ಜ್ಜ್ಞೇಯಾ ಸ್ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾ ಅನಾದಯಃ ।
ವಿದ್ಯತೇ ನ ಹಿ ನಾನಾತ್ವಂ ತೇಷಾಂ ಕ್ವಚನ ಕಿಂಚನ ॥ ೯೧ ॥
ಆದಿಬುದ್ಧಾಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯೈವ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾಸ್ಸು ನಿಶ್ಚಿತಾಃ ।
ಯಸ್ಯೈವಂ ಭವತಿ ಕ್ಷಾನ್ತಿಃ ಸೋ ಮೃತತ್ವಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ॥ ೯೨ ॥
ಆದಿಶಾನ್ತಾ ಹ್ಯನುತ್ಪನ್ನಾಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯೈವ ಸುನಿರ್ವೃತಾಃ ।
ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾ ಸ್ಸಮಾಭಿನ್ನಾ ಅಜಂ ಸಾಮ್ಯಂ ವಿಶಾರದಂ ॥ ೯೩ ॥
ವೈಶಾರದ್ಯಂ ತುವೈ ನಾಸ್ತಿ ಭೇದೇ ವಿಚರತಾಂ ಸದಾ ।

ಭೇದ ನಿಮ್ನಾಃ ಪೃಥಗ್ವಾದಾ ಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ಕೃಪಣಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ ೯೪ ॥
ಅಜೇ ಸಾಮ್ಯೇತು ಯೇಕೇ ಚಿನ್ಭವಿಷ್ಯನ್ತಿ ಸುನಿಶ್ಚಿತಾಃ ।
ತೇಹಿ ಲೋಕೇ ಮಹಾ ಜ್ಞಾನಾ ಸ್ತಚ್ಚ ಲೋಕೋ ನ ಗಾಹತೇ ॥೯೫॥
ಅಜೇಷ್ವಜ ಮಸಙ್ಕ್ರಾನ್ತಂ ಧರ್ಮೇಷು ಜ್ಞಾನ ಮಿಷ್ಯತೇ ।
ಯತೋ ನ ಕ್ರಮತೇ ಜ್ಞಾನ ಮಸಙ್ಗಂ ತೇನ ಕೀರ್ತಿತಂ ॥೯೬॥
ಅಣುಮಾತ್ರೇಪಿ ವೈಧರ್ಮ್ಯೇ ಜಾಯಮಾನೇ ವಿಪಶ್ಚಿತಃ ।
ಅಸಙ್ಗತಾ ಸದಾ ನಾಸ್ತಿ ಕಿಮುತಾ ವರಣಚ್ಯುತಿಃ ॥ ೯೭ ॥
ಅಲಬ್ಧಾವರಣಾ ಸ್ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಾಃ ಪ್ರಕೃತಿ ನಿರ್ಮಲಾಃ ।
ಆದೌ ಬುದ್ಧಾ ಸ್ತಥಾ ಮುಕ್ತಾ ಬುಧ್ಯನ್ತ ಇತಿ ನಾಯಕಾಃ ॥ ೯೮ ॥
ಕ್ರಮತೇ ನ ಹಿ ಬುದ್ಧಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಂ ಧರ್ಮೇಷು ತಾಪಿನಃ ।
ಸರ್ವೇಧರ್ಮಾ ಸ್ತಥಾ ಜ್ಞಾನಂ ನೈತದ್ಬುದ್ಧೇನ ಭಾಷಿತಮ್ ॥ ೯೯ ॥
ದುರ್ದರ್ಶ ಮತಿ ಗಮ್ಭೀರ ಮಜಂ ಸಾಮ್ಯಂ ವಿಶಾರದಂ ।
ಬುದ್ಧ್ವಾ ಪದಮ ನಾನಾತ್ವಂ ನಮಸ್ಕುರ್ಮೋ ಯಥಾಬಲಮ್ ॥೧೦೦॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಗೌಡಪಾದಾಚಾರ್ಯಕೃತಾ ಮಾಣ್ಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷ ದರ್ಥಾ ವಿಷ್ಕರಣಕಾರಿಕಾ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಾ.

ಶ್ರೀಮಚ್ಛಂಕರಾಚಾರ್ಯಕೃತ ಮಂಗಳಶ್ಲೋಕಾಃ.

ಅಜಮಪಿ ಜನಿಯೋಗಂ ಪ್ರಾಪ ದೈಶ್ವರ್ಯಯೋಗಾ ದಗತಿಚ ಗತಿ ಮತ್ತಾಂ ಪ್ರಾಪದೇಕಂ ಹ್ಯನೇಕಂ । ವಿವಿಧ ವಿಷಯ ಧರ್ಮಗ್ರಾಹಿ ಮುಗ್ಧೇಕ್ಷಣಾನಾಂ ಪ್ರಣತ ಭಯ ವಿಹನ್ತೃ ಬ್ರಹ್ಮ ಯತ್ತನ್ನತೋಸ್ಮಿ ॥ ॥೧॥

ಪ್ರಜ್ಞಾವೈಶಾಖವೇಧ ಕ್ಷುಭಿತ ಜಲನಿಧೇ ರ್ವೇದ ನಾಮ್ನೋನ್ತರಸ್ಥಂ ಭೂತಾನ್ಯಾ ಲೋಕ್ಯ ಮಗ್ನಾ ನ್ಯ ವಿರತ ಜನನ ಗ್ರಾಹ ಘೋರೇ ಸಮುದ್ರ। ಕಾರುಣ್ಯಾದುದ್ಧಧಾರಾಮೃತಮಿದ ಮಮರೈರ್ದುರ್ಲಭಂ ಭೂತ ಹೇತೋರ್ಯ ಸ್ತಂಪೂಜ್ಯಾಭಿಪೂಜ್ಯಂಪರಮಗುರುಮಮುಂಪಾದಪಾತೈರ್ನತೋಸ್ಮಿ ॥೨॥

ಯತ್ಪ್ರಜ್ಞಾಲೋಕಭಾಸಾಪ್ರತಿಹತಿಮಗಮತ್ಸ್ವಾನ್ತ ಮೋಹಾನ್ಧಕಾರೋ ಮಜ್ಜೋನ್ಮಜ್ಜಚ್ಚ ಘೋರೇ ಹ್ಯಸಕೃ ದುಪಜನೋ ದನ್ವತಿತ್ರಾಸನೇ ಮೇ। ಯತ್ಪಾದಾವಾಶ್ರಿತಾನಾಂಶ್ರುತಿಶಮವಿನಯಪ್ರಾಪ್ತಿರಗ್ರ್ಯಾಹ್ಯಮೋಘಾ ತತ್ಪಾದೌ ಪಾವನೀಯೌ ಭವಭಯವಿನುದೌ ಸರ್ವಭಾವೈ ರ್ನಮಸ್ಯೇ ॥೩॥

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಶ್ರೀಮತೇ ನಾರಾಯಣ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇನಮಃ.

———:O:———

ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್-ಶೀಕ್ಷಾವಲ್ಲೀ.

ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯೇ-ಪ್ರಥಮೋ ನುವಾಕಃ.

ಹರಿಃ ಓಮ್ ॥ ಶಂನೊ ಮಿತ್ರಶ್ಶಂ ವರುಣಃ । ಶಂನೋ ಭವತ್ವರ್ಯಮಾ । ಶಂನ ಇನ್ದ್ರೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ । ಶಂನೋ ವಿಷ್ಣುರುರುಕ್ರಮಃ । ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ । ನಮಸ್ತೇವಾಯೋ । ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸಿ। ತ್ವಾಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮವದಿಷ್ಯಾಮಿ । ಋತಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ । ಸತ್ಯಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ ॥೧॥ ತನ್ಮಾಮವತು । ತದ್ವಕ್ತಾರ ಮವತು । ಅವತುಮಾಂ । ಅವತುವಕ್ತಾರಂ । ಓಂ ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಃ ॥ ಸತ್ಯಂವದಿಷ್ಯಾಮಿಪಞ್ಚ ಚ॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯೋ ನುವಾಕಃ.

ಶೀಕ್ಷಾಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ । ವರ್ಣಸ್ಸ್ವರಃ । ಮಾತ್ರಾಬಲಂ । ಸಾಮಸಂತಾನಃ । ಇತ್ಯುಕ್ತಶ್ಶೀಕ್ಷಾಧ್ಯಾಯಃ ॥ ಶೀಕ್ಷಾಂಪಞ್ಚ ॥

ಅಥ ತೃತೀಯೋ ನುವಾಕಃ.

ಸಹನೌಯಶಃ । ಸಹನೌ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂ । ಅಥಾತಸ್ಸಗ್ ಹಿತಾಯಾ ಉಪನಿಷದಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ । ಪಞ್ಚಸ್ವಧಿಕರಣೇಷು । ಅಧಿಲೋಕಮಧಿಜ್ಯೌತಿಷ ಮಧಿವಿದ್ಯ ಮಧಿಪ್ರಜ ಮಧ್ಯಾತ್ಮಂ । ತಾಮಹಾಸಗ್ ಹಿತಾ ಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ । ಅಥಾಧಿಲೋಕಂ । ಪೃಥಿವೀ ಪೂರ್ವರೂಪಂ । ದ್ಯೌರುತ್ತರರೂಪಂ । ಆಕಾಶಸ್ಸಂಧಿಃ ॥೧॥ ವಾಯುಸ್ಸಂಧಾನಂ । ಇತ್ಯಧಿಲೋಕಂ । ಅಥಾಧಿಜ್ಯೌತಿಷಂ । ಅಗ್ನಿಃ ಪೂರ್ವರೂಪಂ । ಆದಿತ್ಯ ಉತ್ತರರೂಪಂ । ಆಪಸ್ಸಂಧಿಃ । ವೈದ್ಯುತ ಸ್ಸಂಧಾನಂ । ಇತ್ಯಧಿಜ್ಯೌತಿಷಂ । ಅಥಾಧಿವಿದ್ಯಂ । ಆಚಾರ್ಯಃ ಪೂರ್ವರೂಪಂ ॥೨॥ ಅನ್ತೇವಾ ಸ್ಯುತ್ತರರೂಪಂ । ವಿದ್ಯಾಸಂಧಿಃ । ಪ್ರವಚನಗ್ ಸಂಧಾನಂ । ಇತ್ಯಧಿವಿದ್ಯಂ । ಅಥಾಧಿಪ್ರಜಂ । ಮಾತಾಪೂರ್ವರೂಪಂ । ಪಿತೋತ್ತರ ರೂಪಂ । ಪ್ರಜಾಸಂಧಿಃ । ಪ್ರಜನನಗ್ ಸಂಧಾನಂ। ಇತ್ಯಧಿಪ್ರಜಂ॥೩॥ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ। ಅಧರಾಹನುಃಪೂರ್ವರೂಪಂ। ಉತ್ತರಾಹನುರುತ್ತರರೂಪಂ । ವಾಕ್ಸಂಧಿಃ।ಜಿಹ್ವಾಸಂಧಾನಂ।ಇತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮಂ।ಇತೀಮಾಮಹಾಸಗ್ ಹಿತಾಃ।ಯಏವ ಮೇತಾಮಹಾಸಗ್ ಹಿತಾವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾವೇದ । ಸಂಧೀಯತೇ ಪ್ರಜಯಾಪಶುಭಿ ರ್ಬ್ರಹ್ಮ ವರ್ಚಸೇನಾನ್ನಾದ್ಯೇನಸುವರ್ಗ್ಯೇಣ ಲೋಕೇನ॥೪॥ ಸಂಧಿರಾಚಾರ್ಯಃಪೂರ್ವರೂಪಮಿತ್ಯಧಿಪ್ರಜಂಲೋಕೇನ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥೋಽನುವಾಕಃ.

ಯಶ್ಛನ್ದಸಾಮೃಷಭೋ ವಿಶ್ವರೂಪಃ । ಛನ್ದೋಭ್ಯೋಽಧ್ಯಮೃತಾತ್ಸಂಬಭೂವ । ಸಮೇನ್ದ್ರೋ ಮೇಧಯಾಸ್ಪೃಣೋತು । ಅಮೃತಸ್ಯ ದೇವಧಾರಣೋ ಭೂಯಾಸಂ । ಶರೀರಂಮೇ ವಿಚರ್ಷಣಂ । ಜಿಹ್ವಾಮೇ ಮಧುಮತ್ತಮಾ । ಕರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ಭೂರಿವಿಶ್ರುವಂ । ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕೋಶೋಽಸಿ ಮೇಧಯಾ ಪಿಹಿತಃ । ಶ್ರುತಂ ಮೇಗೋಪಾಯ । ಆವಹನ್ತೀ ವಿತನ್ವಾನಾ ॥೧॥ ಕುರ್ವಾಣಾ ಚೀರಮಾತ್ಮನಃ । ವಾಸಾಗ್ಂಸಿಮಮಗಾವಶ್ಚ । ಅನ್ನಪಾನೇಚ ಸರ್ವದಾ । ತತೋಮೇ ಶ್ರಿಯಮಾವಹ । ಲೋಮಶಾಂಪಶುಭಿಸ್ಸಹಸ್ವಾಹಾ ।ಆಮಾಯನ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಸ್ಸ್ವಾಹಾ ।ಯಶೋಜನೇಽಸಾನಿಸ್ವಾಹಾ । ಶ್ರೇಯಾನ್ವಸ್ಯಸೋಽಸಾನಿಸ್ವಾಹಾ । ತಂತ್ವಾಭಗ ಪ್ರವಿಶಾನಿಸ್ವಾಹಾ । ಸಮಾಭಗಪ್ರವಿಶಸ್ವಾಹಾ ॥ ೨ ॥ ತಸ್ಮಿಂತ್ಸಹಸ್ರ ಶಾಖೇ । ನಿಭಗಾಹಂ ತ್ವಯಿಮೃಜೇ ಸ್ವಾಹಾ। ಯಥಾಪಃ ಪ್ರವತಾಯನ್ತಿ। ಯಥಾಮಾಸಾಅಹರ್ಜರಂ । ಏವಂಮಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ । ಧಾತರಾಯನ್ತು ಸರ್ವತಸ್ಸ್ವಾಹಾ । ಪ್ರತಿವೇಶೋಽಸಿ ಪ್ರಮಾ * ಪಾಹಿಪ್ರಮಾ ಪದ್ಯಸ್ವ ॥ ೩ ॥ ವಿತನ್ವಾ ನಾಪ್ರವಿಶಸ್ವಾಹಾಸಪ್ತ ಚ ॥

ಅಥ ಪಞ್ಚಮೋಽನುವಾಕಃ.

ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರಿತಿವಾ ಏತಾಸ್ತಿಸ್ರೋವ್ಯಾಹೃತಯಃ । ತಾಸಾಮುಹಸ್ಮೈತಾಂಚತುರ್ಥೀಂ।ಮಾಹಾಚಮಸ್ಯಃಪ್ರವೇದಯತೇ।ಮಹಇತಿತದ್ಬ್ರಹ್ಮ । ಸಆತ್ಮಾ।ಅಙ್ಗಾನ್ಯನ್ಯಾದೇವತಾಃ। ಭೂರಿತಿವಾಅಯಂಲೋಕಃ।ಭುವಇತ್ಯಂತರಿಕ್ಷಂ।ಸುವರಿತ್ಯಸೌಲೋಕಃ॥೧॥ ಮಹಇತ್ಯಾದಿತ್ಯಃ। ಆದಿತ್ಯೇನವಾವ ಸರ್ವೇ ಲೋಕಾಮಹೀಯಂತೇ। ಭೂರಿತಿವಾಅಗ್ನಿಃ।ಭುವ ಇತಿ ವಾಯುಃ । ಸುವರಿತ್ಯಾದಿತ್ಯಃ । ಮಹಇತಿ ಚನ್ದ್ರಮಾಃ। ಚಂದ್ರಮಸಾವಾವ ಸರ್ವಾಣಿಜ್ಯೋತೀಗ್ಂಷಿಮಹೀಯಂತೇ । ಭೂರಿತಿವಾಋಚಃ। ಭುವಇತಿ ಸಾಮಾನಿ । ಸುವರಿತಿಯಜೂಗ್ಂಷಿ ॥ ೨ ॥ ಮಹಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮ । ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವಾವಸರ್ವೇವೇದಾಮಹೀಯಂತೇ । ಭೂರಿತಿವೈಪ್ರಾಣಃ । ಭುವಇತ್ಯಪಾನಃ । ಸುವರಿತಿವ್ಯಾನಃ । ಮಹ ಇತ್ಯನ್ನಂ । ಅನ್ನೇನ ವಾವ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣಾಮಹೀಯಂತೇ । ತಾವಾ ಏತಾಶ್ಚತಸ್ರಶ್ಚತುರ್ಧಾ । ಚತಸ್ರಶ್ಚತಸ್ರೋವ್ಯಾಹೃತಯಃ ।

---

* ಛಾ. [illegible]

ತಾಯೋವೇದ । ಸವೇದಬ್ರಹ್ಮ । ಸರ್ವೇಽಸ್ಮೈ ದೇವಾ ಬಲಿಮಾವಹಂತಿ॥೩॥ ಅಸಾವಲೋಕೋ ಯಜೂಗ್‌ಷಿ ವೇದದ್ವೇಚ ॥

—ಅಥಷಷ್ಠೋಽನುವಾಕಃ.—

ಸಯಏಷೋಽಂತರ್ಹೃದಯಆಕಾಶಃ । ತಸ್ಮಿನ್ನಯಂ ಪುರುಷೋಮನೋಮಯಃ । ಅಮೃತೋಹಿರಣ್ಮಯಃ । ಅಂತರೇಣತಾಲುಕೇ । ಯಏಷಸ್ತನಇವಾವಲಂಬತೇ । ಸೇಂದ್ರಯೋನಿಃ । ಯತ್ರಾಸೌಕೇಶಾಂತೋವಿವರ್ತತೇ । ವ್ಯಪೋಹ್ಯಶೀರ್ಷಕಪಾಲೇ । ಭೂರಿತ್ಯಗ್ನೌಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಭುವಇತಿವಾಯೌ ॥ ೧ ॥ ಸುವರಿತ್ಯಾದಿತ್ಯೇ । ಮಹಇತಿಬ್ರಹ್ಮಣಿ । ಆಪ್ನೋತಿಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂ । ಆಪ್ನೋತಿಮನಸಸ್ಪತಿಂ । ವಾಕ್ಪತಿಶ್ಚಕ್ಷುಷ್ಪತಿಃ । ಶ್ರೋತ್ರಪತಿರ್ವಿಜ್ಞಾನಪತಿಃ । ಏತತ್ತತೋಭವತಿ । ಆಕಾಶಶರೀರಂಬ್ರಹ್ಮ । ಸತ್ಯಾತ್ಮಪ್ರಾಣಾರಾಮಂಮನಆನಂದಂ । ಶಾಂತಿಸಮೃದ್ಧಮಮೃತಂ ॥ ೨ ॥ ಇತಿ ಪ್ರಾಚೀನಯೋಗ್ಯೋಪಾಸ್ಸ್ವ ॥ ವಾಯಾವಮೃತನೇಕಂಚ ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತಮೋಽನುವಾಕಃ.—

ಪೃಥಿವ್ಯಂತರಿಕ್ಷಂದ್ಯೌರ್ದಿಶೋಽವಾಂತರದಿಶಃ । ಅಗ್ನಿರ್ವಾಯುರಾದಿತ್ಯಶ್ಚಂದ್ರಮಾನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ । ಆಪಓಷಧಯೋವನಸ್ಪತಯಆಕಾಶಆತ್ಮಾ । ಇತ್ಯಧಿಭೂತಂ। ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ। ಪ್ರಾಣೋವ್ಯಾನೋಽಪಾನ ಉದಾನಸ್ಸಮಾನಃ । ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂ ಮನೋವಾಕ್ತ್ವಕ್ । ಚರ್ಮಮಾಗ್‌ಸಗ್‌ಸ್ನಾವಾಸ್ಥಿಮಜ್ಜಾ । ಏತದಧಿವಿಧಾಯಋಷಿರವೋಚತ್ । ಪಾಙ್ಕ್ತಂವಾಇದಗ್‌ಸರ್ವಂ ॥೧॥ ಪಾಙ್ಕ್ತೇನೈವಪಾಙ್ಕ್ತಗ್ಗ್ ಸ್ಪೃಣೋತೀತಿ॥ಸರ್ವಮೇಕಂಚ ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಮೋಽನುವಾಕಃ.—

ಓಮಿತಿಬ್ರಹ್ಮ । ಓಮಿತೀದಗ್‌ಸರ್ವಂ । ಓಮಿತ್ಯೇತದನುಕೃತಿರ್ಹಸ್ಮವಾಅಪ್ಯೋ ಶ್ರಾವಯೇತ್ಯಾಶ್ರಾವಯಂತಿ । ಓಮಿತಿಸಾಮಾನಿಗಾಯಂತಿ । ಓಗ್‌ಶೋಮಿತಿಶಸ್ತ್ರಾಣಿಶಗ್‌ಸಂತಿ । ಓಮಿತ್ಯಧ್ವರ್ಯುಃ ಪ್ರತಿಗರಂ ಪ್ರತಿಗೃಣಾತಿ । ಓಮಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಪ್ರಸೌತಿ । ಓಮಿತ್ಯಗ್ನಿಹೋತ್ರಮನುಜಾನಾತಿ । ಓಮಿತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯನ್ನಾಹ । ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಪ್ನವಾನೀತಿ । ಬ್ರಹ್ಮೈವೋಪಾಪ್ನೋತಿ ॥ ೧ ॥ ಓಂದಶ ॥

—ಅಥನವಮೋಽನುವಾಕಃ.—

ಋತಂಚಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇಚ । ಸತ್ಯಂಚಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚ

ನೇಚ । ತಪಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇಚ । ದಮಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇಚ । ಶಮಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇಚ । ಅಗ್ನಯಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇಚ । ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಂಚಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇಚ । ಅತಿಥಯಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇಚ । ಮಾನುಷಂಚಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇಚ । ಪ್ರಜಾಚಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇಚ ॥ ೧ ॥ ಪ್ರಜನಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇಚ । ಪ್ರಜಾತಿಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇಚ । ಸತ್ಯಮಿತಿಸತ್ಯವಚಾ ರಾಥೀತರಃ । ತಪಇತಿತಪೋನಿತ್ಯಃಪೌರುಶಿಷ್ಟಿಃ । ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇಏವೇತಿನಾಕೋಮೌದ್ಗಲ್ಯಃ । ತದ್ಧಿ ತಪಸ್ತದ್ಧಿ ತಪಃ ॥ ಪ್ರಜಾಚಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರವಚನೇಚಷಟ್ಚ ॥

ಅಥನವಮೋಽನುವಾಕಃ.

ಅಹಂವೃಕ್ಷಸ್ಯರೇರಿವಾ । ಕೀರ್ತಿಃಪೃಷ್ಠಂಗಿರೇರಿವ । ಊರ್ಧ್ವಪವಿತ್ರೋವಾಜಿನೀವಸ್ವಮೃತಮಸ್ಮಿ । ದ್ರವಿಣಗ್‌ಂಸುವರ್ಚಸಂ । ಸುಮೇಧಾಅಮೃತೋಕ್ಷಿತಃ । ಇತಿತ್ರಿಶಂಕೋರ್ವೇದಾನುವಚನಂ ॥ ಅಹಗ್‌ಂಷಟ್ ॥

ಅಥಏಕಾದಶೋಽನುವಾಕಃ.

ವೇದಮನೂಚ್ಯಾಚಾರ್ಯೋಂತೇವಾಸಿನಮನುಶಾಸ್ತಿ । ಸತ್ಯಂವದ । ಧರ್ಮಂಚರ । ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾನ್ಮಾಪ್ರಮದಃ । ಆಚಾರ್ಯಾಯಪ್ರಿಯಂ ಧನಮಾಹೃತ್ಯಪ್ರಜಾತನ್ತುಂಮಾವ್ಯವಚ್ಛೇತ್ಸೀಃ । ಸತ್ಯಾನ್ನಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ । ಧರ್ಮಾನ್ನಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ । ಕುಶಲಾನ್ನಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ । ಭೂತ್ಯೈನಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ । ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನಾಭ್ಯಾಂನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ ॥ ೧ ॥ ದೇವಪಿತೃಕಾರ್ಯಾಭ್ಯಾಂನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ । ಮಾತೃದೇವೋಭವ । ಪಿತೃದೇವೋಭವ । ಆಚಾರ್ಯದೇವೋಭವ । ಅತಿಥಿದೇವೋಭವ । ಯಾನ್ಯನವದ್ಯಾನಿಕರ್ಮಾಣಿ । ತಾನಿಸೇವಿತವ್ಯಾನಿ । ನೋಇತರಾಣಿ । ಯಾನ್ಯಸ್ಮಾಕಗ್‌ಂಸುಚರಿತಾನಿ । ತಾನಿತ್ವಯೋಪಾಸ್ಯಾನಿ ॥ ೨ ॥ ನೋಇತರಾಣಿ । ಯೇಕೇಚಾಸ್ಮಚ್ಛ್ರೇಯಾಗ್‌ಂಸೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ । ತೇಷಾಂತ್ವಯಾಸನೇನ ಪ್ರಶ್ವಸಿತವ್ಯಂ । ಶ್ರದ್ಧಯಾದೇಯಂ । ಅಶ್ರದ್ಧಯಾದೇಯಂ । ಶ್ರಿಯಾದೇಯಂ । ಹ್ರಿಯಾದೇಯಂ । ಭಿಯಾದೇಯಂ । ಸಂವಿದಾದೇಯಂ । ಅಥಯದಿತೇಕರ್ಮವಿಚಿಕಿತ್ಸಾವಾ ವೃತ್ತವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಾಸ್ಯಾತ್ ॥ ೩ ॥ ಯೇ ತತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ಸಮ್ಮರ್ಶಿನಃ । ಯುಕ್ತಾಆಯುಕ್ತಾಃ । ಅಲೂಕ್ಷಾಧರ್ಮಕಾಮಾಸ್ಸ್ಯುಃ । ಯಥಾತೇತತ್ರವರ್ತೇರನ್ ।

ತಥಾತತ್ರವರ್ತೇಥಾಃ । ಅಥಾಭ್ಯಾಖ್ಯಾತೇಷು । ಯೇ ತತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ಸಂಮರ್ಶಿನಃ । ಯುಕ್ತಾ ಆಯುಕ್ತಾಃ । ಅಲೂಕ್ಷಾಧರ್ಮಕಾಮಾಸ್ಸ್ಯುಃ । ಯಥಾತೇ ತೇಷುವರ್ತೇರನ್ ॥ ೪ ॥ ತಥಾತೇಷುವರ್ತೇಥಾಃ । ಏಷಆದೇಶಃ । ಏಷಉಪದೇಶಃ । ಏಷಾವೇದೋಪನಿಷತ್ । ಏತದನುಶಾಸನಂ । ಏವಮುಪಾಸಿತವ್ಯಂ । ಏವಮುಚೈತದುಪಾಸ್ಯಂ ॥ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನಾಭ್ಯಾಂ ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ । ತಾನಿತ್ವಯೋಪಾಸ್ಯಾನಿ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಾವಾಸ್ಯಾತ್ತೇಷು ವರ್ತೇರನ್ ಸಪ್ತ ಚ ॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶೋನುವಾಕಃ.

ಶಂನೋಮಿತ್ರಶ್ಶಂವರುಣಃ । ಶಂನೋಭವತ್ವರ್ಯಮಾ । ಶಂನಇನ್ದ್ರೋಬೃಹಸ್ಪತಿಃ । ಶಂನೋವಿಷ್ಣುರುರುಕ್ರಮಃ । ನಮೋಬ್ರಹ್ಮಣೇ । ನಮಸ್ತೇವಾಯೋ । ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸಿ । ತ್ವಾಮೇವಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಾವಾದಿಷಂ । ಋತಮವಾದಿಷಂ । ಸತ್ಯಮವಾದಿಷಂ ॥ ೧ ॥ ತನ್ಮಾಮಾವೀತ್ । ತದ್ವಕ್ತಾರಮಾವೀತ್ । ಆವೀನ್ಮಾಂ । ಆವೀದ್ವಕ್ತಾರಂ । ಓಂ ಶಾಂತಿಶ್ಶಾಂತಿಶ್ಶಾಂತಿಃ । ಸತ್ಯಂವದಿಷ್ಯಾಮಿಪಂಚ ಚ ॥

ಇತಿ ಶೀಕ್ಷಾವಲ್ಲೀ ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಶಂನಶ್ಶೀಕ್ಷಾಗ್ ಸಹನೌಯಶ್ಛಂದಸಾಂಭೂಃಸಯಃ ಪೃಥಿವ್ಯೋಮಿತ್ಯೃತಂ ಚಾಹಂ ವೇದಮನೂಚ್ಯ ಶಂನೋದ್ವಾದಶ । ಶಂನೋಮಹಇತ್ಯಾದಿತ್ರ್ಯೋ ನೋ ಇತರಾಣಿ ತ್ರಯೋವಿಂಶತಿಃ ॥ ಶಂನೋವಕ್ತಾರಂ ॥

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು.

ಆನನ್ದವಲ್ಲೀ-ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ-ಪ್ರಥಮೋನುವಾಕಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಸಹನಾವವತು । ಸಹನೌಭುನಕ್ತು । ಸಹವೀರ್ಯಂಕರವಾವಹೈ । ತೇಜಸ್ವಿನಾವಧೀತಮಸ್ತು । ಮಾವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ । ಓಂ ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾಂತಿಶ್ಶಾಂತಿಃ ॥ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಪ್ನೋತಿಪರಂ । ತದೇಷಾಭ್ಯುಕ್ತಾ । ಸತ್ಯಂಜ್ಞಾನಮನಂತಂಬ್ರಹ್ಮ । ಯೋವೇದನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಯಾಂ ಪರಮೇವ್ಯೋಮನ್ ॥ ೧ ॥ ಸೋಶ್ನುತೇಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನ್ ಸಹ । ಬ್ರಹ್ಮಣಾವಿಪಶ್ಚಿತೇತಿ । ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಏತಸ್ಮಾದಾತ್ಮನ ಆಕಾಶ ಸ್ಸಂಭೂತಃ । ಆಕಾಶಾದ್ವಾಯುಃ । ವಾಯೋರಗ್ನಿಃ । ಅಗ್ನೇರಾಪಃ । ಅದ್ಭ್ಯಃಪೃಥಿವೀ । ಪೃಥಿವ್ಯಾಓಷಧಯಃ । ಓಷಧೀಭ್ಯೋನ್ನಂ । ಅನ್ನಾತ್ಪುರುಷಃ ॥ ೨ ॥ ಸವಾಏಷ ಪುರುಷೋನ್ನರಸಮ

ಯಃ । ತಸ್ಯೇದಮೇವಶಿರಃ । ಅಯಂ ದಕ್ಷಿಣಃ ಪಕ್ಷಃ । ಅಯಮುತ್ತರಃ ಪಕ್ಷಃ। ಅಯಮಾತ್ಮಾ। ಇದಂಪುಚ್ಛಂಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ।ತದಪ್ಯೇಷಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯೋನುವಾಕಃ.

ಅನ್ನಾದ್ವೈ ಪ್ರಜಾಃ ಪ್ರಜಾಯಂತೇ । ಯಾಃಕಾಶ್ಚ ಪೃಥಿವೀಗ್ಂಶ್ರಿತಾಃ । ಅಥೋಅನ್ನೇ ನೈವಜೀವಂತಿ । ಅಥೈನದಪಿಯಂತ್ಯಂತತಃ। ಅನ್ನಗ್ಂಹಿ ಭೂತಾನಾಂಜ್ಯೇಷ್ಠಂ । ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವೌಷಧಮುಚ್ಯತೇ। ಸರ್ವಂವೈತೇಽನ್ನಮಾಪ್ನುವಂತಿ । ಯೇಽನ್ನಂಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸತೇ । ಅನ್ನಗ್ಂಹಿ ಭೂತಾನಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ । ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವೌಷಧಮುಚ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥ ಅನ್ನಾದ್ಭೂತಾನಿಜಾಯಂತೇ । ಜಾತಾನ್ಯನ್ನೇನವರ್ಧನ್ತೇ । ಅದ್ಯತೇಽತ್ತಿಚಭೂತಾನಿ । ತಸ್ಮಾದನ್ನಂತದುಚ್ಯತಇತಿ । ತಸ್ಮಾದ್ವಾಏತಸ್ಮಾದನ್ನರಸಮಯಾತ್ । ಅನ್ಯೋಽಂತರ ಆತ್ಮಾ ಪ್ರಾಣಮಯಃ । ತೇನೈಷಪೂರ್ಣಃ । ಸವಾಏಷಪುರುಷವಿಧಏವ । ತಸ್ಯಪುರುಷವಿಧತಾಂ । ಅನ್ವಯಂಪುರುಷವಿಧಃ ॥೨॥ ತಸ್ಯಪ್ರಾಣಏವಶಿರಃ।ವ್ಯಾನೋ ದಕ್ಷಿಣಃಪಕ್ಷಃ । ಅಪಾನಉತ್ತರಃಪಕ್ಷಃ। ಆಕಾಶಆತ್ಮಾ । ಪೃಥಿವೀಪುಚ್ಛಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ । ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ ॥

ಅಥ ತೃತೀಯೋನುವಾಕಃ.

ಪ್ರಾಣಂದೇವಾ ಅನುಪ್ರಾಣಂತಿ । ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಶವಶ್ಚಯೇ। ಪ್ರಾಣೋಹಿ ಭೂತಾನಾಮಾಯುಃ । ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾಯುಷಮುಚ್ಯತೇ । ಸರ್ವಮೇವತ ಆಯುರ್ಯಂತಿ । ಯೇಪ್ರಾಣಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸತೇ । ಪ್ರಾಣೋಹಿಭೂತಾನಾಮಾಯುಃ । ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾಯುಷಮುಚ್ಯತಇತಿ । ತಸ್ಯೈಷಏವ ಶಾರೀರ ಆತ್ಮಾ । ಯಃಪೂರ್ವಸ್ಯ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮಾದ್ವಾಏತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಣಮಯಾತ್ । ಅನ್ಯೋಽಂತರ ಆತ್ಮಾ ಮನೋಮಯಃ । ತೇನೈಷಪೂರ್ಣಃ । ಸವಾಏಷಪುರುಷವಿಧಏವ । ತಸ್ಯಪುರುಷವಿಧತಾಂ । ಅನ್ವಯಂ ಪುರುಷವಿಧಃ । ತಸ್ಯ ಯಜುರೇವಶಿರಃ । ಋಗ್ದಕ್ಷಿಣಃಪಕ್ಷಃ । ಸಾಮೋತ್ತರಃಪಕ್ಷಃ। ಆದೇಶಆತ್ಮಾ॥೨॥ ಅಥರ್ವಾಙ್ಗಿರಸಃಪುಚ್ಛಂಪ್ರತಿಷ್ಠಾ । ತದಪ್ಯೇಷಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥೋನುವಾಕಃ.

ಯತೋವಾಚೋನಿವರ್ತಂತೇ । ಅಪ್ರಾಪ್ಯಮನಸಾಸಹ । ಆನಂದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋವಿದ್ವಾನ್ । ನಬಿಭೇತಿಕದಾಚನೇತಿ । ತಸ್ಯೈಷಏವಶಾರೀರಆ

ತ್ಮಾ । ಯಃಪೂರ್ವಸ್ಯ । ತಸ್ಮಾದ್ವಾಏತಸ್ಮಾನ್ಮನೋಮಯಾತ್। ಅನ್ಯೋಽಂತರಆತ್ಮಾ ವಿಜ್ಞಾನಮಯಃ। ತೇನೈಷಪೂರ್ಣಃ। ಸವಾಏಷಪುರುಷವಿಧಏವ॥೧॥ ತಸ್ಯಪುರುಷ ವಿಧತಾಂ। ಅನ್ವಯಂಪುರುಷವಿಧಃ। ತಸ್ಯಶ್ರದ್ಧೈವಶಿರಃ। ಋತಂದಕ್ಷಿಣಃಪಕ್ಷಃ। ಸತ್ಯಮುತ್ತರಃಪಕ್ಷಃ ಯೋಗಆತ್ಮಾ। ಮಹಃಪುಚ್ಛಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ। ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ॥

—ಅಥ ಪಂಚಮೋಽನುವಾಕಃ.—

ವಿಜ್ಞಾನಂ ಯಜ್ಞಂತನುತೇ। ಕರ್ಮಾಣಿತನುತೇಽಪಿಚ। ವಿಜ್ಞಾನಂದೇವಾಸ್ಸರ್ವೇ। ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಯೇಷ್ಠಮುಪಾಸತೇ। ವಿಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಚೇದ್ವೇದ। ತಸ್ಮಾಚ್ಚೇನ್ನ ಪ್ರಮಾದ್ಯತಿ। ಶರೀರೇ ಪಾಪ್ಮನೋಹಿತ್ವಾ। ಸರ್ವಾನ್ಕಾಮಾನ್ ಸಮಶ್ನುತಇತಿ। ತಸ್ಯೈಷ ಏವಶಾರೀರ ಆತ್ಮಾ। ಯಃ ಪೂರ್ವಸ್ಯ॥೧॥ ತಸ್ಮಾದ್ವಾಏತಸ್ಮಾದ್ವಿಜ್ಞಾನಮಯಾತ್। ಅನ್ಯೋಽಂತರ ಆತ್ಮಾನಂದಮಯಃ। ತೇನೈಷಪೂರ್ಣಃ। ಸವಾಏಷಪುರುಷವಿಧಏವ। ತಸ್ಯಪುರುಷವಿಧತಾಂ। ಅನ್ವಯಂ ಪುರುಷವಿಧಃ। ತಸ್ಯಪ್ರಿಯಮೇವಶಿರಃ। ಮೋದೋದಕ್ಷಿಣಃಪಕ್ಷಃ। ಪ್ರಮೋದಉತ್ತರಃಪಕ್ಷಃ। ಆನಂದಆತ್ಮಾ ॥೨॥ ಬ್ರಹ್ಮಪುಚ್ಛಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ। ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ॥

—ಅಥ ಷಷ್ಠೋಽನುವಾಕಃ.—

ಅಸನ್ನೇವಸಭವತಿ। ಅಸದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿವೇದಚೇತ್। ಅಸ್ತಿಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಚೇದ್ವೇದ। ಸಂತಮೇನಂತತೋವಿದುರಿತಿ। ತಸ್ಯೈಷಏವಶಾರೀರಆತ್ಮಾ। ಯಃಪೂರ್ವಸ್ಯ। ಅಥಾತೋಽನುಪ್ರಶ್ನಾಃ। ಉತಾವಿದ್ವಾನಮುಂಲೋಕಂಪ್ರೇತ್ಯ। ಕಶ್ಚನಗಚ್ಛತಿ। ಆಹೋವಿದ್ವಾನಮುಂ ಲೋಕಂ ಪ್ರೇತ್ಯ॥೧॥ ಕಶ್ಚಿತ್ಸಮಶ್ನುತಾ೩ಉ। ಸೋಽಕಾಮಯತ। ಬಹುಸ್ಯಾಂ ಪ್ರಜಾಯೇಯೇತಿ। ಸತಪೋಽತಪ್ಯತ। ಸತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ। ಇದಗ್ ಸರ್ವಮಸೃಜತ। ಯದಿದಂಕಿಂಚ। ತತ್ಸೃಷ್ಟ್ವಾ। ತದೇವಾನು ಪ್ರಾವಿಶತ್। ತದನು ಪ್ರವಿಶ್ಯ॥೨॥ ಸಚ್ಚತ್ಯಚ್ಚಾಭವತ್। ನಿರುಕ್ತಂಚಾ ನಿರುಕ್ತಂಚ। ನಿಲಯನಂಚಾ ನಿಲಯನಂಚ। ವಿಜ್ಞಾನಂಚಾವಿಜ್ಞಾನಂಚ। ಸತ್ಯಂಚಾ ನೃತಂಚ ಸತ್ಯಮಭವತ್। ಯದಿದಂಕಿಂಚ। ತತ್ಸತ್ಯ ಮಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ। ತದಪ್ಯೇಷಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತಮೋಽನುವಾಕಃ.—

ಅಸದ್ವಾಇದಮಗ್ರಆಸೀತ್। ತತೋವೈಸದಜಾಯತ। ತದಾತ್ಮಾನ

ಗ್ ಸ್ವಯಮಕುರುತ। ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ಸುಕೃತ ಮುಚ್ಯತ ಇತಿ। ಯದ್ವೈತತ್ಸುಕೃತಂ।ರಸೋವೈಸಃ। ರಸಗ್ಂ ಹ್ಯೇವಾಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾನಂದೀಭವತಿ। ಕೋಹ್ಯೇವಾನ್ಯಾತ್ಕಃ ಪ್ರಾಣ್ಯಾತ್। ಯದೇಷ ಆಕಾಶ ಆನಂದೋನಸ್ಯಾತ್। ಏಷಹ್ಯೇವಾನಂ ದಯಾತಿ ॥೧॥ ಯದಾಹ್ಯೇವೈಷಏತಸ್ಮಿ ನ್ನದೃಶ್ಯೇನಾತ್ಮ್ಯೇ ನಿರುಕ್ತೇ ನಿಲಯನೇಭಯಂಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂವಿಂದತೇ। ಅಥಸೋಭಯಂಗತೋ ಭವತಿ। ಯದಾಹ್ಯೇವೈಷಏತಸ್ಮಿ ನ್ನುದರಮಂತರಂ ಕುರುತೇ। ಅಥತಸ್ಯ ಭಯಂಭವತಿ। ತತ್ತ್ವೇವ ಭಯಂ ವಿದುಷೋ ಮನ್ವಾನಸ್ಯ। ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ ॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಮೋನುವಾಕಃ.

ಭೀಷಾಸ್ಮಾದ್ವಾತಃಪವತೇ। ಭೀಷೋದೇತಿಸೂರ್ಯಃ। ಭೀಷಾಸ್ಮಾದಗ್ನಿಶ್ಚೇಂದ್ರಶ್ಚ। ಮೃತ್ಯುರ್ಧಾವತಿ ಪಂಚಮ ಇತಿ।ಸೈಷಾನಂದಸ್ಯ ಮೀಮಾಗ್ಂ ಸಾಭವತಿ। ಯುವಾಸ್ಯಾತ್ಸಾಧು ಯುವಾಧ್ಯಾಯಕಃ। ಆಶಿಷ್ಠೋದ್ರಢಿಷ್ಠೋ ಬಲಿಷ್ಠಃ। ತಸ್ಯೇಯಂ ಪೃಥಿವೀಸರ್ವಾ ವಿತ್ತಸ್ಯ ಪೂರ್ಣಾಸ್ಯಾತ್। ಸಏಕೋ ಮಾನುಷ ಆನಂದಃ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ ॥೧॥ ತೇಯೇಶತಂ ಮಾನುಷಾ ಆನಂದಾಃ। ಸಏಕೋ ದೇವ ಗಂಧರ್ವಾಣಾಮಾನಂದಃ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾ ಮಹತಸ್ಯ। ತೇಯೇಶತಂ ಮನುಷ್ಯಗಂಧರ್ವಾಣಾಮಾನಂದಾಃ। ಸಏಕೋಮನುಷ್ಯ ಗಂಧರ್ವಾಣಾ ಮಾನಂದಃ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾ ಮಹತಸ್ಯ। ತೇಯೇಶತಂ ಮನುಷ್ಯ ಗಂಧರ್ವಾಣಾ ಮಾನಂದಾಃ। ಸಏಕೋ ದೇವ ಗಂಧರ್ವಾಣಾ ಮಾನಂದಃ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ।ತೇಯೇಶತಂದೇವ ಗಂಧರ್ವಾಣಾಮಾನಂದಾಃ। ಸಏಕಃಪಿತೄಣಾಂಚಿರ ಲೋಕಲೋಕಾನಾ ಮಾನಂದಃ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ। ತೇಯೇಶತಂ ಪಿತೄಣಾಂಚಿರಲೋಕಲೋಕಾ ನಾಮಾನಂದಾಃ ॥೨॥ ಸಏಕಆಜಾನ ಜಾನಾಂದೇವಾನಾ ಮಾನಂದಃ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯಚಾಕಾಮ ಹತಸ್ಯ। ತೇಯೇ ಶತಮಾಜಾನಜಾನಾಂದೇವಾನಾಮಾನಂದಾಃ। ಸಏಕಃಕರ್ಮ ದೇವಾನಾಂ ದೇವಾನಾಮಾನಂದಃ। ಯೇಕರ್ಮಣಾ ದೇವಾನಪಿಯಂತಿ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ। ತೇಯೇಶತಂಕರ್ಮದೇವಾನಾಂ ದೇವಾನಾಮಾನಂದಾಃ।ಸಏಕೋದೇವಾನಾ ಮಾನಂದಃ। ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ। ತೇ ಯೇಶತಂದೇವಾನಾ ಮಾನಂದಾಃ ॥೩॥

ಸಏಕಇಂದ್ರಸ್ಯಾನಂದಃ । ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ತೇಯೇಶತಮಿನ್ದ್ರಸ್ಯಾನನ್ದಾಃ । ಸಏಕೋ ಬೃಹಸ್ಪತೇರಾನನ್ದಃ । ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ತೇಯೇಶತಂ ಬೃಹಸ್ಪತೇರಾನನ್ದಾಃ । ಸಏಕಃಪ್ರಜಾಪತೇರಾನನ್ದಃ । ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ತೇಯೇಶತಂ ಪ್ರಜಾಪತೇರಾನನ್ದಾಃ । ಸಏಕೋಬ್ರಹ್ಮಣ ಆನಂದಃ ॥ ೪ ॥ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯಚಾಕಾಮಹತಸ್ಯ । ಸಯಶ್ಚಾಯಂಪುರುಷೇ । ಯಶ್ಚಾಸಾವಾದಿತ್ಯೇ। ಸಏಕಃ ॥ ಸಯಏವಂವಿತ್ । ಅಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರೇತ್ಯ । ಏತಮನ್ನಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ । ಏತಂಪ್ರಾಣಮಯಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ । ಏತಂಮನೋಮಯ ಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ । ಏತಂವಿಜ್ಞಾನಮಯಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ ॥೫ ॥ ಏತಮಾನನ್ದಮಯಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಸಂಕ್ರಾಮತಿ । ತದಪ್ಯೇಷ ಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ ॥

ಅಥ ನವಮೋನುವಾಕಃ.

ಯತೋವಾಚೋ ನಿವರ್ತನ್ತೇ । ಅಪ್ರಾಪ್ಯಮನಸಾಸಹ । ಆನಂದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋವಿದ್ವಾನ್ । ನಬಿಭೇತಿ ಕುತಶ್ಚನೇತಿ । ಏತಗ್ಂ ಹವಾವನತಪತಿ । ಕಿಮಹಗ್ಂ ಸಾಧುನಾಕರವಂ । ಕಿಮಹಂ ಪಾಪಮಕರವಮಿತಿ । ಸಯಏವಂ ವಿದ್ವಾನೇತೇ ಆತ್ಮಾನಗ್ಂ ಸ್ಪೃಣುತೇ। ಉಭೇಹ್ಯೇ ವೈಷ ಏತೇ ಆತ್ಮಾನಗ್ಂ ಸ್ಪೃಣುತೇ । ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧ ॥ ಇತ್ಯುಪನಿಷತ್ ।

ಇತ್ಯಾನಂದವಲ್ಲೀ ದ್ವಿತೀಯೋಧ್ಯಾಯ ಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಬ್ರಹ್ಮವಿದಿದಮಯಮಿದ ಮೇಕವಿಗ್ಂ ಶತಿ ರನ್ನಾದನ್ನರಸಮಯಾದನ್ಯಾತ್ಪ್ರಾಣೋ ವ್ಯಾನೋಪಾನ ಆಕಾಶಃ ಪೃಥಿವೀಪುಚ್ಛಗ್ಂ ಷಡ್ವಿಗ್ಂ ಶತಿಃಪ್ರಾಣಾ ಯಜುಋಕ್ಸಾಮಾದೇಶೋ ಥರ್ವಾಂಗಿರಸಃ ಪುಚ್ಛಂದ್ವಾವಿಗ್ಂ ಶತಿರ್ವೃತಶ್ರದ್ಧರ್ತಗ್ಂಸತ್ಯಂಯೋಗೋಮಹೋಷ್ಟಾ ದಶವಿಜ್ಞಾನಂಪ್ರಿಯಂಮೋದಃಪ್ರಮೋದ ಆನನ್ದೋ ಬ್ರಹ್ಮಪುಚ್ಛಂ ದ್ವಾವಿಗ್ಂ ಶತಿ ರಸನ್ನೇ ವಾಥಾಷ್ಟಾವಿಗ್ಂ ಶತಿರಸತ್ ಷೋಡಶ ಭೀಷಾಸ್ಮಾ ನ್ಮಾನುಷೋ ಮನುಷ್ಯಗನ್ಧರ್ವಾಣಾಂ ಪಿತೄಣಾಂ ಚಿರಲೋಕಲೋಕಾನಾ ಮಾಜಾನಜಾನಾಂ ಕರ್ಮದೇವಾನಾಂ ಯೇ ಕರ್ಮಣಾದೇವಾನಾಮಿನ್ದ್ರಸ್ಯ ಬೃಹಸ್ಪತೇಃ ಪ್ರಜಾಪತೇರ್ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸಯಶ್ಚ ಸಙ್ಕ್ರಾಮತ್ಯೇಕ ಪಂಚಾಶತ್ಯತಃ ಕುತಶ್ಚ ನೈತಮೇಕಾದಶನವ ॥

-:O:-

ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್-ಭೃಗುವಲ್ಲೀ.

—ಅಥ ಪ್ರಥಮೋಽನುವಾಕಃ.—

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಸಹನಾವವತು । ಸಹನೌಭುನಕ್ತು । ಸಹವೀರ್ಯಂ ಕರವಾವಹೈ । ತೇಜಸ್ವಿನಾವಧೀತಮಸ್ತು । ಮಾವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ । ಓಂ ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾಂತಿಶ್ಶಾಂತಿಃ ॥ ಭೃಗುರ್ವೈವಾರುಣಿಃ । ವರುಣಂಪಿತರ ಮುಪಸಸಾರ । ಅಧೀಹಿಭಗವೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ತಸ್ಮಾ ಏತತ್ಪ್ರೋವಾಚ । ಅನ್ನಂಪ್ರಾಣಂಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂ ಮನೋವಾಚಮಿತಿ । ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ । ಯತೋವಾ ಇಮಾನಿ ಭೂತಾನಿಜಾಯಂತೇ । ಯೇನಜಾತಾನಿ ಜೀವಂತಿ । ಯತ್ಪ್ರಯಂತ್ಯಭಿಸಂವಿಶಂತಿ । ತದ್ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವ । ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ಸತಪೋಽತಪ್ಯತ । ಸತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ॥

—ಅಥ ದ್ವಿತೀಯೋಽನುವಾಕಃ.—

ಅನ್ನಂಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವ್ಯಜಾನಾತ್ । ಅನ್ನಾದ್ಧ್ಯೇವ ಖಲ್ವಿಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯನ್ತೇ । ಅನ್ನೇನಜಾತಾನಿಜೀವಂತಿ । ಅನ್ನಂ ಪ್ರಯಂತ್ಯಭಿ ಸಂವಿಶಂತೀತಿ । ತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ । ಪುನರೇವವರುಣಂ ಪಿತರಮುಪಸಸಾರ । ಅಧೀಹಿಭಗವೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ತಗ್ಂಹೋವಾಚ । ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವ । ತಪೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ಸತಪೋಽತಪ್ಯತ । ಸತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ॥

—ಅಥ ತೃತೀಯೋಽನುವಾಕಃ.—

ಪ್ರಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿವ್ಯಜಾನಾತ್ । ಪ್ರಾಣಾದ್ಧ್ಯೇವಖಲ್ವಿ ಮಾನಿ ಭೂತಾನಿಜಾಯಂತೇ । ಪ್ರಾಣೇನಜಾತಾನಿ ಜೀವಂತಿ । ಪ್ರಾಣಂ ಪ್ರಯಂತ್ಯಭಿಸಂವಿಶಂತೀತಿ । ತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ । ಪುನರೇವವರುಣಂ ಪಿತರಮುಪಸಸಾರ । ಅಧೀಹಿಭಗವೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ತಗ್ಂಹೋವಾಚ । ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವ । ತಪೋಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ಸತಪೋಽತಪ್ಯತ । ಸ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ಥೋಽನುವಾಕಃ.—

ಮನೋಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವ್ಯಜಾನಾತ್ । ಮನಸೋಹ್ಯೇವ ಖಲ್ವಿಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯಂತೇ । ಮನಸಾಜಾತಾನಿ ಜೀವಂತಿ । ಮನಃ ಪ್ರಯಂತ್ಯಭಿಸಂವಿಶಂತೀತಿ । ತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ । ಪುನರೇವವರುಣಂ ಪಿತರಮುಪಸಸಾರ । ಅಧೀಹಿಭಗವೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ತಗ್ಂಹೋವಾಚ । ತಪಸಾಬ್ರಹ್ಮ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವ । ತಪೋಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ಸತಪೋಽತಪ್ಯತ । ಸತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ॥

ಅಥ ಪಂಚಮೋಽನುವಾಕಃ.

ವಿಜ್ಞಾನಂಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವ್ಯಜಾನಾತ್ । ವಿಜ್ಞಾನಾದ್ಧ್ಯೇವಖಲ್ವಿಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯಂತೇ । ವಿಜ್ಞಾನೇನ ಜಾತಾನಿಜೀವಂತಿ । ವಿಜ್ಞಾನಂಪ್ರಯಂತ್ಯಭಿಸಂ ವಿಶಂತೀತಿ । ತದ್ವಿಜ್ಞಾಯ । ಪುನರೇವವರುಣಂ ಪಿತರಮುಪಸಸಾರ । ಅಧೀಹಿಭಗವೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ತಗ್ಂಹೋವಾಚ । ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವ ! ತಪೋಬ್ರಹ್ಮೇತಿ । ಸತಪೋತಪ್ಯತ । ಸತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ॥

ಅಥ ಷಷ್ಠೋಽನುವಾಕಃ.

ಆನಂದೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿವ್ಯಜಾನಾತ್ । ಆನಂದಾದ್ಧ್ಯೇವ ಖಲ್ವಿಮಾನಿ ಭೂತಾನಿಜಾಯಂತೇ । ಆನಂದೇನ ಜಾತಾನಿಜೀವಂತಿ । ಆನಂದಂ ಪ್ರಯಂತ್ಯಭಿಸಂವಿಶಂತೀತಿ । ಸೈಷಾ ಭಾರ್ಗವೀ ವಾರುಣೀವಿದ್ಯಾ ಪರಮೇವ್ಯೋಮನ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ । ಸಯಏವಂ ವೇದ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಅನ್ನವಾನನ್ನಾದೋ ಭವತಿ । ಮಹಾನ್ಭವತಿ । ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನ । ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ॥

ಅಥ ಸಪ್ತಮೋಽನುವಾಕಃ.

ಅನ್ನಂ ನ ನಿಂದ್ಯಾತ್। ತದ್ವ್ರತಂ। ಪ್ರಾಣೋವಾಅನ್ನಂ । ಶರೀರಮನ್ನಾದಂ । ಪ್ರಾಣೇಶರೀರಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ಶರೀರೇ ಪ್ರಾಣಃಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ । ತದೇತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ಸಯಏತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ವೇದ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಅನ್ನವಾನನ್ನಾದೋಭವತಿ । ಮಹಾನ್ಭವತಿ । ಪ್ರಜಯಾಪಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನ । ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಮೋಽನುವಾಕಃ.

ಅನ್ನಂ ನ ಪರಿಚಕ್ಷೀತ। ತದ್ವ್ರತಂ। ಆಪೋವಾ ಅನ್ನಂ । ಜ್ಯೋತಿರನ್ನಾದಂ । ಅಪ್ಸುಜ್ಯೋತಿಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಾಪಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ । ತದೇತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ಸಯ ಏತದನ್ನ ಮನ್ನೇಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ವೇದ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಅನ್ನವಾನನ್ನಾದೋಭವತಿ । ಮಹಾನ್ಭವತಿ । ಪ್ರಜಯಾಪಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನ । ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ॥

ಅಥ ನವಮೋಽನುವಾಕಃ.

ಅನ್ನಂ ಬಹುಕುರ್ವೀತ । ತದ್ವ್ರತಂ । ಪೃಥಿವೀವಾನ್ನಂ । ಆಕಾಶೋನ್ನಾದಃ । ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ । ಆಕಾಶೇ ಪೃಥಿವೀ ಪ್ರತಿ

ಷ್ಠಿತಾ । ತದೇತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ಸಯ ಏತದನ್ನಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂವೇದ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ । ಅನ್ನವಾನನ್ನಾದೋಭವತಿ । ಮಹಾನ್ಭವತಿ । ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನ । ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ॥

ಅಥ ದಶಮೋಽನುವಾಕಃ.

ನ ಕಂಚನ ವಸತೌ ಪ್ರತ್ಯಾಚಕ್ಷೀತ । ತದ್ವ್ರತಂ । ತಸ್ಮಾದ್ಯಯಾಕಯಾಚ ವಿಧಯಾಬಹ್ವನ್ನಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ । ಅರಾಧ್ಯಸ್ಮಾ ಅನ್ನಮಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ । ಏತದ್ವೈಮುಖತೋಽನ್ನಗ್ಂ ರಾದ್ಧಂ । ಮುಖತೋಽಸ್ಮಾ ಅನ್ನಗ್ಂ ರಾಧ್ಯತೇ । ಏತದ್ವೈಮಧ್ಯತೋಽನ್ನಗ್ಂ ರಾದ್ಧಂ । ಮಧ್ಯತೋಽಸ್ಮಾಅನ್ನಗ್ಂ ರಾಧ್ಯತೇ । ಏತದ್ವಾಅಂತತೋಽನ್ನಗ್ಂ ರಾದ್ಧಂ । ಅಂತತೋಽಸ್ಮಾಅನ್ನಗ್ಂ ರಾಧ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥ ಯಏವಂವೇದ । ಕ್ಷೇಮಇತಿವಾಚಿ । ಯೋಗಕ್ಷೇಮಇತಿ ಪ್ರಾಣಾಪಾನಯೋಃ । ಕರ್ಮೇತಿಹಸ್ತಯೋಃ । ಗತಿರಿತಿಪಾದಯೋಃ । ವಿಮುಕ್ತಿರಿತಿಪಾಯೌ । ಇತಿಮಾನುಷೀಃ ಸಮಾಜ್ಞಾಃ । ಅಥದೈವೀಃ । ತೃಪ್ತಿರಿತಿವೃಷ್ಟೌ । ಬಲಮಿತಿವಿದ್ಯುತಿ ॥ ೨ ॥ ಯಶ ಇತಿಪಶುಷು । ಜ್ಯೋತಿರಿತಿನಕ್ಷತ್ರೇಷು । ಪ್ರಜಾತಿರಮೃತಮಾನಂದ ಇತ್ಯುಪಸ್ಥೇ । ಸರ್ವಮಿತ್ಯಾಕಾಶೇ । ತತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠೇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಾನ್ಭವತಿ । ತನ್ಮಹಇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಮಹಾನ್ಭವತಿ । ತನ್ಮನಇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಮಾನವಾನ್ಭವತಿ ॥ ೩ ॥ ತನ್ನಮಇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ನಮ್ಯಂತೇಽಸ್ಮೈಕಾಮಾಃ । ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಬ್ರಹ್ಮವಾನ್ಭವತಿ । ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಣಃಪರಿಮರಇತ್ಯುಪಾಸೀತ । ಪರ್ಯೇಣಂ ಮ್ರಿಯಂತೇದ್ವಿಷಂತ ಸ್ಸಪತ್ನಾಃ । ಪರಿಯೇಽಪ್ರಿಯಾಭ್ರಾತೃವ್ಯಾಃ । ಸಯಶ್ಚಾಯಂಪುರುಷೇ । ಯಶ್ಚಾಸಾವಾದಿತ್ಯೇ । ಸಏಕಃ ॥ ೪ ॥ ಸಯಏವಂವಿತ್ । ಅಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರೇತ್ಯ । ಏತಮನ್ನಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಮ್ಯ । ಏತಂಪ್ರಾಣಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಮ್ಯ । ಏತಂಮನೋಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಮ್ಯ । ಏತಮಾನಂದಮಯಮಾತ್ಮಾನಮುಪಸಂಕ್ರಮ್ಯ । ಇಮಾಲ್ಲೋಕಾನ್ಕಾಮಾನ್ನೀ ಕಾಮರೂಪ್ಯನುಸಂಚರನ್ । ಏತತ್ಸಾಮಗಾಯನ್ನಾಸ್ತೇ । ಹಾ೩ವುಹಾ೩ವುಹಾ೩ವು ॥ ೫ ॥ ಅಹಮನ್ನಮಹಮನ್ನಮಹಮನ್ನಂ । ಅಹಮನ್ನಾದೋ೩ಽಹಮನ್ನಾದೋ೩ಽಹಮನ್ನಾದಃ । ಅಹಗ್ಂಶ್ಲೋಕಕೃದಹಗ್ಂಶ್ಲೋಕಕೃದಹಗ್ಂಶ್ಲೋಕಕೃತ್ । ಅಹಮಸ್ಮಿಪ್ರಥಮಜಾಋತಾ೩ಸ್ಯ । ಪೂರ್ವಂದೇವೇಭ್ಯೋಽಮೃತಸ್ಯನಾ೩ಭಾ೩ಇ । ಯೋಮಾದದಾತಿಸಇದೇವ

ಮಾಹಿವಾಹಿಃ । ಅಹಮನ್ನಮನ್ನಮದಂತಮಾಹಿದ್ಮಿ । ಅಹಂವಿಶ್ವಂ ಭುವನಮ
ಭ್ಯಭವಾಹಿಮ್ । ಸುವರ್ಣಜ್ಯೋತೀಃ। ಯಏವಂವೇದ। ಇತ್ಯುಪನಿಷತ್॥೬॥
ರಾಧ್ಯತೇವಿದ್ಯುತಿಮಾನವಾನ್ಭವತ್ಯೇಕೋಹಾಹಿವುಯಏವಂವೇದೈಕಂಚ॥

ಭೃಗುಸ್ತಸ್ಮೈ ಯತೋವಿಶಂತಿ ತದ್ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಸ್ವತತ್ತ್ರಯೋದಶಾ
ನ್ನಂಪ್ರಾಣಂ ಮನೋ ವಿಜ್ಞಾನಮಿತಿ ವಿಜ್ಞಾಯ ತಂ ತಪಸಾ ದ್ವಾವಶ ದ್ವಾವಶಾ
ನಂದ ಇತಿಸೈಷಾಪಶಾನ್ನಂ ನನಿಂದ್ಯಾತ್ಪ್ರಾಣ ಶ್ಶರೀರಮನ್ನಂ ನಪರಿಚಕ್ಷೀ
ತಾಪ್ಸೋ ಜ್ಯೋತಿರನ್ನಂ ಬಹು ಕುರ್ವೀತ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಮಾಕಾಶ ಏಕಾದಶೈ
ಕಾದಶ ನಕಂಚ ನ್ಯೈಕಷಷ್ಠಿ ರೇಕಾನ್ನವಿಗ್ ಶತಿರೇಕಾನ್ನ ವಿಗ್ ಶತಿಃ ।
ಸಹನಾವವತು । ಸಹನೌಭುನಕ್ತು । ಸಹವೀರ್ಯಂಕರವಾವಹೈ । ತೇಜಸ್ವಿ
ನಾವಧೀತಮಸ್ತು ॥ ಮಾವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ । ಓಂ ಶಾಂತಿಶ್ಶಾಂತಿಶ್ಶಾಂತಿಃ ॥

ಓಂ ತತ್ಸತ್‌ಹರಿಃ, ಓಂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು.

ಇತಿ ಭೃಗುವಲ್ಲೀ ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್- ಷಷ್ಠಃಪ್ರಶ್ನಃ - ನಾರಾಯಣಂ.

ಷಷ್ಠಪ್ರಶ್ನೇ ಪ್ರಥಮೋನುವಾಕಃ.

ಅಂಭಸ್ಯಪಾರೇ ಭುವನಸ್ಯಮಧ್ಯೇ ನಾಕಸ್ಯಪೃಷ್ಠೇಮಹತೋಮ
ಹೀಯಾನ್ । ಶುಕ್ರೇಣಜ್ಯೋತೀಗ್‌ಷಿ ಸಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಶ್ಚ
ರತಿಗರ್ಭೇಅಂತಃ ॥

ಯಸ್ಮಿನ್ನಿದಗ್‌ ಸಂಚವಿಚೈತಿಸರ್ವಂ ಯಸ್ಮಿನ್ದೇವಾ ಅಧಿವಿಶ್ವೇನಿ
ಷೇದುಃ । ತದೇವಭೂತಂ ತದುಭವ್ಯಮಾ ಇದಂ ತದಕ್ಷರೇ ಪರಮೇವ್ಯೋ
ಮನ್ ॥ ೨ ॥ ಯೇನಾವೃತಂ ಖಂಚದಿವಂ ಮಹೀಂಚ ಯೇನಾದಿತ್ಯಸ್ತಪತಿ
ತೇಜಸಾ ಭ್ರಾಜಸಾಚ । ಯಮಂತಸ್ಸಮುದ್ರೇ ಕವಯೋವಯಂತಿ ತದಕ್ಷ
ರೇಪರಮೇಪ್ರಜಾಃ ॥೩॥ ಯತಃಪ್ರಸೂತಾ ಜಗತಃ ಪ್ರಸೂತೀ ತೋಯೇ
ನಜೀವಾನ್ವ್ಯಸಸರ್ಜ ಭೂಮ್ಯಾಂ । ಯದೋಷಧೀಭಿಃ ಪುರುಷಾನ್ಪಶೂ
ಗ್‌ಶ್ಚ ವಿವೇಶಭೂತಾನಿ ಚರಾಚರಾಣಿ ॥ ೪ ॥ ಅತಃಪರಂ ನಾನ್ಯದಣೀಯ
ಸಗ್‌ಹಿ ಪರಾತ್ಪರಂ ಯನ್ಮಹತೋ ಮಹಾಂತಂ । ಯದೇಕ ಮವ್ಯಕ್ತ ಮ
ನಂತರೂಪಂ ವಿಶ್ವಂಪುರಾಣಂತ ಮಸಃಪರಸ್ತಾತ್ ॥ ೫ ॥ ತದೇವರ್ತಂ ತದು

ಸತ್ಯಮಾಹು ಸ್ತದೇವಬ್ರಹ್ಮ ಪರಮಂ ಕವೀನಾಂ । ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಂ ಬಹು
ಧಾಜಾತಂ ಜಾಯಮಾನಂ । ವಿಶ್ವಂಬಿಭರ್ತಿ ಭುವನಸ್ಯನಾಭಿಃ ॥ ೬ ॥ ತದೇ
ವಾಗ್ನಿ ಸ್ತದ್ವಾಯು ಸ್ತತ್ಸೂರ್ಯ ಸ್ತದುಚಂದ್ರಮಾಃ । ತದೇವ ಶುಕ್ರಮಮೃ
ತಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತದಾಪಸ್ಸಪ್ರಜಾಪತಿಃ ॥ ೭ ॥ ಸರ್ವೇನಿಮೇಷಾ ಜಜ್ಞಿರೇ ವಿ
ದ್ಯುತಃಪುರುಷಾದಧಿ । ಕಲಾಮುಹೂರ್ತಾಃ ಕಾಷ್ಠಾಶ್ಚಾ ಹೋರಾತ್ರಾಶ್ಚಸ
ರ್ವಶಃ । ಅರ್ಧಮಾಸಾ ಮಾಸಋತವ ಸ್ಸಂವತ್ಸರಶ್ಚ ಕಲ್ಪತಾಂ ॥೮॥ ಸಆಪಃ
ಪ್ರದುಘೇಉಭೇ ಇಮೇ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಮಥೋಸುವಃ । ನೈನಮೂರ್ಧ್ವಂನತಿ
ರ್ಯಞ್ಚಂ ನಮಧ್ಯೇ ಪರಿಜಗ್ರಭತ್ । ನ ತಸ್ಯೇಶೇಕ ಶ್ಚನ ತಸ್ಯನಾಮ ಮಹ
ದ್ಯಶಃ ॥ ೯॥ ನಸಂದೃಶೇ ತಿಷ್ಠತಿರೂಪಮಸ್ಯ ನಚಕ್ಷುಷಾಪಶ್ಯತಿಕಶ್ಚನೈನಂ ।
ಹೃದಾಮನೀಷಾ ಮನಸಾಭಿಕ್ಲೃಪ್ತೋ ಯಏನಂ ವಿದುರ ಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವಂ
ತಿ ॥ ೧೦ ॥ ಅದ್ಭ್ಯ ಸ್ಸಂಭೂತೋ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ ಇತ್ಯಷ್ಟೌ । ಏಷಹಿದೇವಃ
ಪ್ರದಿಶೋನುಸರ್ವಾಃ ಪೂರ್ವೋಹಿಜಾತ ಸ್ಸಉಗರ್ಭೇ ಅಂತಃ । ಸವಿಜಾಯ
ಮಾನ ಸ್ಸಜನಿಷ್ಯಮಾಣಃ ಪ್ರತ್ಯಙ್ಮುಖಾಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ವಿಶ್ವತೋ ಮುಖಃ॥೧೧॥
ವಿಶ್ವತಶ್ಚಕ್ಷುರುತ ವಿಶ್ವತೋ ಮುಖೋ ವಿಶ್ವತೋಹಸ್ತ ಉತವಿಶ್ವತಸ್ಪಾ
ತ್ । ಸಂ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ನಮತಿ ಸಂಪತತ್ರೈ ರ್ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವೀಜನಯನ್
ದೇವಏಕಃ ॥೧೨॥ ವೇನಸ್ತತ್ಪಶ್ಯನ್ವಿಶ್ವಾ ಭುವನಾನಿವಿದ್ವಾನ್ ಯತ್ರವಿಶ್ವಂ
ಭವತ್ಯೇಕನೀಡಂ ॥ ಯಸ್ಮಿನ್ನಿದಂ ಸಞ್ಚ ವಿಚೈತಿಸರ್ವಂ । ಸಓತಃಪ್ರೋತಶ್ಚ ವಿ
ಭುಃ ಪ್ರಜಾಸು ॥೧೩॥ಪ್ರತದ್ವೋಚೇಅಮೃತನ್ನು ವಿದ್ವಾನ್ಗಂಧರ್ವೋ ನಾಮ
ನಿಹಿತಂಗುಹಾಸು । ತ್ರೀಣಿಪದಾನಿಹಿತಾ ಗುಹಾಸುಯಸ್ತ ದ್ವೇದಸಪಿತುಃ
ಪಿತಾಸತ್ ॥ ೧೪ ॥ ಸನೋಬಂಧುರ್ಜನಿತಾ ಸವಿಧಾತಾಧಾಮಾನಿ ವೇದಭು
ವನಾನಿವಿಶ್ವಾ । ಯತ್ರದೇವಾ ಅಮೃತಮಾನಶಾನಾ ಸ್ತೃತೀಯೇಧಾಮನ್ನ
ಭ್ಯೈರಯಂತ ॥ ೧೫ ॥ ಪರಿದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವೀಯಾತಿಸದ್ಯಃ ಪರಿಲೋಕಾನ್ಪ
ರಿದಿಶಃಪರಿಸುವಃ । ಋತಸ್ಯತಂತುಂವಿತತಂ ವಿಚೃತ್ಯತದಪಶ್ಯತ್ತ ದಭವತ್ಪ್ರಜಾ
ಸು ॥ ೧೬ ॥ ಪರೀತ್ಯಲೋಕಾ ನ್ಪರೀತ್ಯಭೂತಾನಿ ಪರೀತ್ಯಸರ್ವಾಃ ಪ್ರದಿ
ಶೋದಿಶಶ್ಚ । ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪ್ರಥಮಜಾ ಋತಸ್ಯಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನ ಮಭಿಸಂಬ
ಭೂವ ॥ ೧೭ ॥ ಸದಸಸ್ಪತಿಮದ್ಭುತಂ ಪ್ರಿಯಮಿಂದ್ರಸ್ಯಕಾಮ್ಯಂ । ಸನಿಂ
ಮೇಧಾಮಯಾಸಿಷಂ ॥ ೧೮ ॥ ಉದ್ದೀಪ್ಯಸ್ವಜಾತವೇದೋಪಘ್ನನ್ ನಿಋ
ಋತಿಂಮಮ । ಪಶೂಗ್ಂಶ್ಚ ಮಹ್ಯಮಾವಹ ಜೀವನಂಚದಿಶೋದಶ ॥೧೯॥

ಮಾನೋಹಿಗ್ ಸೀರಜ್ಞತವೇದೋಗಾಮಶ್ವಂ ಪುರುಷಂಜಗತ್ । ಅಬಿಭ್ರ ದಗ್ನ ಆಗಹಿಶ್ರಿಯಾಮಾ ಪರಿಪಾತಯ ॥ ೨೦ ॥ ಪುರುಷಸ್ಯವಿದ್ಮ ಸಹಸ್ರಾ ಕ್ಷಸ್ಯ ಮಹಾದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ। ತನ್ನೋರುದ್ರಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್॥೨೧॥ ತತ್ಪುರುಷಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಮಹಾದೇವಾಯಧೀಮಹಿ । ತನ್ನೋರುದ್ರಃಪ್ರ ಚೋದಯಾತ್ ॥ ೨೨ ॥ ತತ್ಪುರುಷಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ವಕ್ರತುಂಡಾಯಧೀ ಮಹಿ । ತನ್ನೋದಂತಿಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥ ೨೩ ॥ ತತ್ಪುರುಷಾಯ ವಿದ್ಮ ಹೇ ಸುವರ್ಣಪಕ್ಷಾಯಧೀಮಹಿ । ತನ್ನೋಗರುಡಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥ ಕಾತ್ಯಾಯನಾಯವಿದ್ಮಹೇ ಕನ್ಯಕುಮಾರಿಧೀಮಹಿ । ತನ್ನೋದುರ್ಗಿಃಪ್ರ ಚೋದಯಾತ್ ॥ ೨೪ ॥ ನಾರಾಯಣಾಯವಿದ್ಮಹೇ ವಾಸುದೇವಾಯಧೀ ಮಹಿ । ತನ್ನೋವಿಷ್ಣುಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥ ೨೬ ॥ ಸಹಸ್ರ ಪರಮಾದೇ ವೀ ಶತಮೂಲಾ ಶತಾಙ್ಕುರಾ । ಸರ್ವಗ್ಂಹರತುಮೇಪಾಪಂ ದೂರ್ವಾದು ಸ್ಸ್ವಪ್ನನಾಶನೀ ॥ ೨೭ ॥ ಅಶ್ವಕ್ರಾಂತೇ ರಥಕ್ರಾಂತೇ ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತೇವಸುಂ ಧರಾ । ಶಿರಸಾಧಾರಿತಾದೇವಿ ರಕ್ಷಸ್ವಮಾಂ ಪದೇಪದೇ । ಉದ್ಧೃತಾಸಿವ ರಾಹೇಣ ಕೃಷ್ಣೇನ ಶತಬಾಹುನಾ ॥ ೨೮ ॥ ಭೂಮಿರ್ಧೇನುರ್ಧರಣೀಲೋ ಕಧಾರಿಣೀ । ಮೃತ್ತಿಕೇಹನಮೇಪಾಪಂ ಯನ್ಮಯಾ ದುಷ್ಕೃತಂಕೃತಂ । ತ್ವಯಾಹತೇನ ಪಾಪೇನ ಜೀವಾಮಿ ಶರದಶ್ಶತಂ । ಮೃತ್ತಿಕೇದೇಹಿಮೇ ಪುಷ್ಟಿಂ ತ್ವಯಿಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ॥ ೨೯ ॥ ಗಂಧದ್ವಾರಾಂ ದುರಾಧರ್ಷಾಂ ನಿತ್ಯಪುಷ್ಟಾಂಕರೀಷಿಣೀಂ। ಈಶ್ವರೀಗ್‌ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತ್ವಾಮಿಹೋಪಹ್ವ ಯೇಶ್ರಿಯಂ ॥೩೦॥ ಹಿರಣ್ಯಶೃಂಗಂವರುಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇತೀರ್ಥಂಮೇ ದೇಹಿ ಯಾಚತಃ । ಯನ್ಮಯಾ ಭುಕ್ತಮಸಾಧೂನಾಂ ಪಾಪೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಃ । ಯನ್ಮೇಮನಸಾವಾಚಾ ಕರ್ಮಣಾವಾ ದುಷ್ಕೃತಂಕೃತಂ । ತನ್ನಇಂದ್ರೋ ವರುಣೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿಸ್ಸವಿತಾಚ ಪುನಂತುಪುನಃಪುನಃ ॥ ೩೧ ॥ ಸುಮಿತ್ರಾನ ಆಪಓಷಧಯಸ್ಸಂತು ದುರ್ಮಿತ್ರಾಸ್ತಸ್ಮೈ ಭೂಯಾಸುರ್ಯೋಽಸ್ಮಾನ್ ದ್ವೇ ಷ್ಟಿಯಂಚವಯಂದ್ವಿಷ್ಮಃ॥೩೨॥ ನಮೋಽಗ್ನಯೇಽಪ್ಸುಮತೇನಮ ಇಂದ್ರಾ ಯ ನಮೋವರುಣಾಯನಮೋವಾರುಣ್ಯೈ ನಮೋಽದ್ಭ್ಯಃ॥೩೩॥ಯದಪಾಂ ಕ್ರೂರಂಯದಮೇಧ್ಯಂ ಯದಶಾಂತಂ ತದಪಗಚ್ಛತಾತ್ । ಅತ್ಯಾಶನಾದತೀ ಪಾನಾದ್ಯಚ್ಚ ಉಗ್ರಾತ್ಪ್ರತಿಗ್ರಹಾತ್ । ತನ್ಮೇವರುಣೋರಾಜಾ ಪಾಣಿನಾ ಹ್ಯವಮರ್ಶತು॥೩೪॥ ಸೋಽಹಮಪಾಪೋ ವಿರಜೋ ನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ಮುಕ್ತ

ಕಿಲ್ಬಿಷಃ । ನಾಕಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠಮಾರುಹ್ಯ ಗಚ್ಛೇದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಸಲೋಕತಾಂ ॥
॥ ೩೫ ॥ ಇಮಂಮೇ ಗಂಗೇಯಮುನೇ ಸರಸ್ವತಿ ಶುತುದ್ರಿಸ್ತೋಮಗ್
ಸಚತಾಪರುಷ್ಣಿಯಾ । ಅಸಿಕ್ನಿಯಾಮರುದ್ವೃಧೇ ವಿತಸ್ತಯಾರ್ಜೀಕೀ
ಯೇ ಶೃಣುಹ್ಯಾ ಸುಷೋಮಯಾ ॥ ೩೬ ॥ ಋತಂಚಸತ್ಯಂಚಾಭೀದ್ಧಾತ್ತ
ಪಸೋಧ್ಯ ಜಾಯತ ತತೋರಾತ್ರಿರಜಾಯತ । ತತಸ್ಸಮುದ್ರೋಅರ್ಣವಃ।
ಸಮುದ್ರಾದರ್ಣವಾದಧಿ ಸಂವತ್ಸರೋ ಅಜಾಯತ ॥ ೩೭ ॥ ಅಹೋರಾ
ತ್ರಾಣಿವಿದಧ ದ್ವಿಶ್ವಸ್ಯಮಿಷತೋವಶೀ । ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮ ಸೌ ಧಾತಾ ಯ
ಥಾ ಪೂರ್ವಮಕಲ್ಪಯತ್ । ದಿವಂಚ ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಂತರಿಕ್ಷ ಮಥೋಸುವಃ॥
॥೩೮॥ ಯತ್ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ರಜಸ್ಸ್ವಮಾಂತರಿಕ್ಷೇ ವಿರೋದಸೀ। ಇಮಾಗ್ಸ್ತ
ದಾಪೋ ವರುಣಃಪುನಾತ್ವಘ ಮರ್ಷಣಃ ॥ ೩೯ ॥ ಏಷಭೂತಸ್ಯ ಭವ್ಯೇ ಭು
ವನಸ್ಯಗೋಪ್ತಾ । ಏಷಪುಣ್ಯ ಕೃತಾಂಲೋಕಾ ನೇಷಮೃತ್ಯೋರ್ಹಿರ
ಣ್ಮಯಂ । ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವ್ಯೋರ್ಹಿರಣ್ಮಯಗ್ ಸಗ್ಂಶ್ರಿತಂಸುವಃ । ಸನ
ಸ್ಸುವಸ್ಸಗ್ಂಶಿಶಾಧಿ ॥ ೪೦ ॥ ಆರ್ದ್ರಂ ಜ್ವಲತಿ ಜ್ಯೋತಿರಹಮಸ್ಮಿ । ಜ್ಯೋ
ತಿರ್ಜ್ವಲತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಹಮಸ್ಮಿ । ಯೋಹಮಸ್ಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಹಮಸ್ಮಿ । ಅಹಮೇ
ವಾಹಂ ಮಾಂಜುಹೋಮಿಸ್ವಾಹಾ ॥ ೪೧ ॥ ಅಕಾರ್ಯಕಾರ್ಯವಕೀರ್ಣೀಸ್ತೇ
ನೋಭ್ರೂಣ ಹಾ ಗುರುತಲ್ಪಗಃ । ವರುಣೋಪಾ ಮಘಮರ್ಷಣ ಸ್ತಸ್ಮಾ
ತ್ಪಾಪಾತ್ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ॥ ೪೨ ॥ ರಜೋಭೂಮಿಸ್ತ್ವಮಾಂ ರೋದಯಸ್ವಪ್ರ
ವದಂತಿಧೀರಾಃ । ಪುನಂತು ಋಷಯಃ ಪುನಂತು ವಸವಃ ಪುನಾತುವರುಣಃ
ಪುನಾತ್ವಘಮರ್ಷಣಃ ॥೪೩॥ ಆಕ್ರಾನ್ಸಮುದ್ರಃ ಪ್ರಥಮೇವಿಧರ್ಮನ್ ಜನಯ
ನ್ಪ್ರಜಾ ಭುವನಸ್ಯರಾಜಾ । ವೃಷಾಪವಿತ್ರೇ ಅಧಿಸಾನೋ ಅವ್ಯೇ ಬೃಹ
ತ್ಸೋಮೋವಾ ವೃಧೇಸುವಾನ ಇಂದುಃ ॥ ೪೪ ॥ ಜಾತವೇದಸೇ ಸುನ
ವಾಮ ಸೋಮಮರಾತೀಯತೋ ನಿದಹಾತಿವೇದಃ । ಸನಃಪರ್ಷದತಿದು
ರ್ಗಾಣಿ ವಿಶ್ವಾನಾವೇವ ಸಿಂಧುಂ ದುರಿತಾತ್ಯಗ್ನಿಃ ॥ ೪೫ ॥ ತಾಮಗ್ನಿವರ್ಣಾಂ
ತಪಸಾ ಜ್ವಲಂತೀಂ ವೈರೋಚನೀಂ ಕರ್ಮಫಲೇಷು ಜುಷ್ಟಾಂ । ದು
ರ್ಗಾಂದೇವೀಂ ಶರಣಮಹಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಸುತರ ಸಿತರಸೇನಮಃ ॥ ೪೬ ॥
ಅಗ್ನೇತ್ವಂ ಪಾರಯಾನವ್ಯೋ ಅಸ್ಮಾನ್ಸ್ವಸ್ತಿ ಭಿರತಿ ದುರ್ಗಾಣಿವಿಶ್ವಾ । ಪೂ
ಶ್ಚ ಪೃಥ್ವೀಬಹುಲಾನಉರ್ವೀ ಭವಾತೋಕಾಯತನಯಾಯಶಂಯೋಃ॥೪೭॥
ವಿಶ್ವಾನಿನೋ ದುರ್ಗಹಾ ಜಾತವೇದ ಸ್ಸಿಂಧುಂನನಾವಾ ದುರಿತಾತಿಪರ್ಷಿ ।

ಅಗ್ನೇಽತ್ರಿವನ್ನಮಸಾ ಗೃಣಾನೋಽಸ್ಮಾಕಂ ಭೂತ್ವವಿತಾ ತನೂನಾಂ ॥ ೪೭ ॥
ಪೃತನಾಜಿತಗ್ಂ ಸಹಮಾನಮುಗ್ರಮಗ್ನಿಗ್ಂ ಹುವೇಮ ಪರಮಾತ್ಸಧಸ್ಥಾತ್ । ಸನಃ ಪರ್ಷದತಿ ದುರ್ಗಾಣಿ ವಿಶ್ವಾ ಕ್ಷಾಮದ್ದೇವೋಽತಿ ದುರಿತಾತ್ಯಗ್ನಿಃ ॥
॥೪೮॥ ಪ್ರತ್ನೋಷಿ ಕಮೀಡ್ಯೋ ಅಧ್ವರೇಷು ಸನಾಚ್ಚ ಹೋತಾ ನವ್ಯಶ್ಚ ಸತ್ಸಿ । ಸ್ವಾಂಚಾಗ್ನೇ ತನುವಂ ಪಿಪ್ರಯಸ್ವಾಸ್ಮಭ್ಯಂ ಚ ಸೌಭಗಮಾಯಜಸ್ವ ॥

—— ಅಥ ದ್ವಿತೀಯೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಭೂರಗ್ನಯೇ ಪೃಥಿವ್ಯೈ ಸ್ವಾಹಾ । ಭುವೋ ವಾಯವೇಽನ್ತರಿಕ್ಷಾಯ ಸ್ವಾಹಾ । ಸುವರಾದಿತ್ಯಾಯ ದಿವೇ ಸ್ವಾಹಾ । ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವಶ್ಚಂದ್ರಮಸೇ ದಿಗ್ಭ್ಯಸ್ಸ್ವಾಹಾ ॥ ನಮೋ ದೇವೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಧಾ ಪಿತೃಭ್ಯೋ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರೋಂ ॥

—— ಅಥ ತೃತೀಯೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಭೂರನ್ನಮಗ್ನಯೇ ಪೃಥಿವ್ಯೈ ಸ್ವಾಹಾ । ಭುವೋಽನ್ನಂ ವಾಯವೇಽನ್ತರಿಕ್ಷಾಯ ಸ್ವಾಹಾ । ಸುವರನ್ನಮಾದಿತ್ಯಾಯ ದಿವೇ ಸ್ವಾಹಾ । ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರನ್ನಂ ಚಂದ್ರಮಸೇ ದಿಗ್ಭ್ಯಸ್ಸ್ವಾಹಾ । ನಮೋ ದೇವೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಧಾ ಪಿತೃಭ್ಯೋ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರನ್ನಮೋಂ ॥

—— ಅಥ ಚತುರ್ಥೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಭೂರಗ್ನಯೇ ಚ ಪೃಥಿವ್ಯೈ ಚ ಮಹತೇ ಚ ಸ್ವಾಹಾ । ಭುವೋ ವಾಯವೇ ಚಾನ್ತರಿಕ್ಷಾಯ ಚ ಮಹತೇ ಚ ಸ್ವಾಹಾ । ಸುವರಾದಿತ್ಯಾಯ ಚ ದಿವೇ ಚ ಮಹತೇ ಚ ಸ್ವಾಹಾ । ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವಶ್ಚಂದ್ರಮಸೇ ಚ ನಕ್ಷತ್ರೇಭ್ಯಶ್ಚ ದಿಗ್ಭ್ಯಶ್ಚ ಮಹತೇ ಚ ಸ್ವಾಹಾ । ನಮೋ ದೇವೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಧಾ ಪಿತೃಭ್ಯೋ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರ್ಮಹರೋಂ ॥

—— ಅಥ ಪಂಚಮೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಪಾಹಿ ನೋ ಅಗ್ನ ಏನಸೇ ಸ್ವಾಹಾ । ಪಾಹಿ ನೋ ವಿಶ್ವವೇದಸೇ ಸ್ವಾಹಾ । ಯಜ್ಞಂ ಪಾಹಿ ವಿಭಾವಸೋ ಸ್ವಾಹಾ । ಸರ್ವಂ ಪಾಹಿ ಶತಕ್ರತೋ ಸ್ವಾಹಾ ॥

—— ಅಥ ಷಷ್ಠೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಯಶ್ಛಂದಸಾಮೃಷಭೋ ವಿಶ್ವರೂಪಶ್ಛಂದೋಭ್ಯಶ್ಛಂದಾಗ್ಂಸ್ಯಾವಿವೇಶ । ಸತಾಗ್ಂ ಶಿಕ್ಯಃ ಪುರೋವಾಚೋಪನಿಷದಿಂದ್ರೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಇಂದ್ರಿ

ಯಾಯ ಋಷಿಭ್ಯೋ ನಮೋ ದೇವೇಭ್ಯಸ್ಸ್ವಧಾ ಪಿತೃಭ್ಯೋ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರೋಂ ॥

—— ಅಥ ಸಪ್ತಮೋಽನುವಾಕಃ. ——

ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ಧಾರಣಂ ಮೇ ಅಸ್ತ್ವನಿರಾಕರಣಂ ಧಾರಯಿತಾ ಭೂಯಾಸಂ ಕರ್ಣಯೋಃ ಶ್ರುತಂ ಮಾಚ್ಯೋಢ್ವಂ ಮಮಾಮುಷ್ಯ ಓಂ ॥

—— ಅಥ ಅಷ್ಟಮೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಋತಂತಪಸ್ಸತ್ಯಂ ತಪಶ್ಶ್ರುತಂ ತಪಶ್ಶಾನ್ತಂ ತಪೋದಾನಂ ತಪೋ ಯಜ್ಞಂ ತಪೋ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವ ಬ್ರಹ್ಮೈತ ದುಪಾಸ್ಯೈತತ್ತಪಃ ॥

—— ಅಥ ನವಮೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಯಥಾವೃಕ್ಷಸ್ಯ ಸಂಪುಷ್ಪಿತಸ್ಯ ದೂರಾದ್ಗಂಧೋವಾತ್ಯೇವಂ ಪುಣ್ಯಸ್ಯ ಕರ್ಮಣೋ ದೂರಾದ್ಗಂಧೋವಾತಿ । ಯಥಾಸಿಧಾರಾಂ ಕರ್ತೇಽವಹಿತಾಮವಕ್ರಾಮೇ । ಯದ್ಯುವೇಯುವೇಹವಾವಿಹ್ವಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕರ್ತಂ ಪತಿಷ್ಯಾಮೀತ್ಯೇವ ಮಮೃತಾ ದಾತ್ಮಾನಂ ಜುಗುಪ್ಸೇತ್ ॥

—— ಅಥ ದಶಮೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಅಣೋರಣೀಯಾ ನ್ಮಹತೋಮಹೀಯಾ ನಾತ್ಮಾಗುಹಾಯಾಂ ನಿಹಿತೋಽಸ್ಯ ಜಂತೋಃ । ತಮಕ್ರತುಂ ಪಶ್ಯತಿವೀತಶೋಕೋ ಧಾತುಃಪ್ರಸಾದಾನ್ಮಹಿಮಾನಮೀಶಂ ॥ ೧ ॥ ಸಪ್ತಪ್ರಾಣಾಃ ಪ್ರಭವನ್ತಿತಸ್ಮಾ ತ್ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಷಸ್ಸಮಿಧಸ್ಸಪ್ತಜಿಹ್ವಾಃ । ಸಪ್ತ ಇಮೇ ಲೋಕಾಯೇಷು ಚರಂತಿಪ್ರಾಣಾ ಗುಹಾಶಯಾ ನ್ನಿಹಿತಾಸ್ಸಪ್ತಸಪ್ತ ॥ ೨ ॥ ಅತಸ್ಸಮುದ್ರಾ ಗಿರಯಶ್ಚ ಸರ್ವೇಽಸ್ಮಾತ್ಸ್ಯಂದನ್ತೇ ಸಿಂಧವಸ್ಸರ್ವರೂಪಾಃ। ಅತಶ್ಚ ವಿಶ್ವಾ ಓಷಧಯೋ ರಸಾಶ್ಚ ಯೇನೈಷ ಭೂತಸ್ತಿಷ್ಠತ್ಯಂತರಾತ್ಮಾ ॥ ೩ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಾದೇವಾನಾಂ ಪದವೀಃಕವೀನಾ ಮೃಷಿರ್ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಮಹಿಷೋ ಮೃಗಾಣಾಂ । ಶ್ಯೇನೋಗೃಧ್ರಾಣಾಂ ಸ್ವಧಿತಿರ್ವನಾನಾಂ ಸೋಮಃಪವಿತ್ರ ಮತ್ಯೇತಿರೇಭನ್ ॥ ೪ ॥ ಅಜಾಮೇಕಾಂ ಲೋಹಿತ ಶುಕ್ಲಕೃಷ್ಣಾಂ ಬಹ್ವೀಂ ಪ್ರಜಾಂ ಜನಯನ್ತೀಂ ಸರೂಪಾಂ । ಅಜೋಹ್ಯೇಕೋ ಜುಷಮಾಣೋಽನುಶೇತೇ ಜಹಾತ್ಯೇನಾಂ ಭುಕ್ತಭೋಗಾಮಜೋಽನ್ಯಃ ॥ ೫ ॥ ಹಗ್ಂಸಶ್ಶುಚಿಷದ್ವಸುರನ್ತರಿಕ್ಷ ಸದ್ಧೋತಾ ವೇದಿಷದ ತಿಥಿರ್ದುರೋಣಸತ್ । ನೃಷದ್ವರ ಸದೃತಸದ್ವ್ಯೋಮ ಸದಬ್ಜಾಗೋಜಾ ಋತಜಾ ಅದ್ರಿಜಾಋತಂ ಬೃಹತ್ ॥ ೬ ॥

ಯಸ್ಮಾಜ್ಜಾತಾ ನ ಪರಾಸ್ನೈವ ಕಿಂಚನಾಸಯು ಆವಿವೇಶ ಭುವನಾನಿವಿಶ್ವಾ।
ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪ್ರಜಯಾಸಂ ವಿದಾನಸ್ತ್ರೀಣಿ ಜ್ಯೋತೀಗ್ಂಷಿ ಸ ಚತೇಸ ಷೋ
ಡಶೀ ॥ ೭ ॥ ವಿಧರ್ತಾರಂಹವಾಮಹೇ । ವಸೋಃಕುವಿದ್ವನಾತಿನಃ । ಸವಿತಾ
ರಾನೃಚಕ್ಷಸಂ ॥ ೮ ॥ ಅದ್ಯಾನೋ ದೇವಸವಿತಃ ಪ್ರಜಾವತ್ಸಾವೀಸ್ಸೌ
ಭಗಂ । ಪರಾದುಷ್ಷ್ವಪ್ನಿಯಂಸುವ ॥ ೯ ॥ ವಿಶ್ವಾನಿದೇವಸವಿತ ದುರಿತಾನಿಪ
ರಾಸುವ । ಯದ್ಭದ್ರಂತನ್ಮಆಸುವ ॥ ೧೦ ॥ ಮಧುವಾತಾ ಋತಾಯತೇ ಮ
ಧುಕ್ಷರನ್ತಿಸಿಂಧವಃ । ಮಾಧ್ವೀರ್ನಸ್ಸಂತ್ವೋಷಧೀಃ ॥೧೧॥ ಮಧುನಕ್ತಮು
ತೋಷಸಿ ಮಧುಮತ್ಪಾರ್ಥಿವಗ್ಂರಜಃ । ಮಧುದ್ಯೌರಸ್ತುನಃಪಿತಾ ॥ ೧೨ ॥
ಮಧುಮಾನ್ನೋ ವನಸ್ಪತಿ ರ್ಮಧುಮಾಗ್ಂ ಅಸ್ತುಸೂರ್ಯಃ । ಮಾಧ್ವೀರ್ಗಾ
ವೋಭವಂತುನಃ ॥ ೧೩ ॥ ಘೃತಂಮಿಮಿಕ್ಷೇ ಘೃತಮಸ್ಯಯೋನಿ ರ್ಘೃತೇಶ್ರಿ
ತೋಘೃತಮುವಸ್ಯಧಾಮ । ಅನುಷ್ವಧಮಾವಹ ಮಾದಯಸ್ವ ಸ್ವಾಹಾಕೃತಂ
ವೃಷಭವಕ್ಷಿಹವ್ಯಂ ॥ ೧೪ ॥ ಸಮುದ್ರಾದೂರ್ಮಿ ರ್ಮಧುಮಾಂ ಉದಾರದು
ಪಾಗ್ಂಶುನಾ ಸಮಮೃತತ್ವಮಾನಟ್ । ಘೃತಸ್ಯನಾಮ ಗುಹ್ಯಂ ಯದಸ್ತಿಜಿ
ಹ್ವಾ ದೇವಾನಾ ಮಮೃತಸ್ಯನಾಭಿಃ ॥ ೧೫ ॥ ವಯಂನಾಮ ಪ್ರಬ್ರವಾಮಾ
ಘೃತೇನಾಸ್ಮಿ ನ್ಯಜ್ಞೇಧಾರಯಾ ಮಾನಮೋಭಿಃ । ಉಪಬ್ರಹ್ಮಾ ಶೃಣವಚ್ಛ
ಸ್ಯಮಾನಂ ಚತುಶ್ಶೃಂಗೋವಮೀ ದ್ಗೌರಏತತ್ ॥ ೧೬ ॥ ಚತ್ವಾರಿಶೃಂಗಾ ತ್ರ
ಯೋಅಸ್ಯಪಾದಾದ್ವೇ ಶೀರ್ಷೇ ಸಪ್ತಹಸ್ತಾಸೋ ಅಸ್ಯ। ತ್ರಿಧಾಬದ್ಧೋ
ವೃಷಭೋ ರೋರವೀತಿ ಮಹೋದೇವೋ ಮರ್ತ್ಯಾಗ್ಂ ಆವಿವೇಶ ॥ ೧೭ ॥
ತ್ರಿಧಾಹಿತಂ ಪಣಿಭಿರ್ಗುಹ್ಯಮಾನಂಗವಿ ದೇವಾಸೋ ಘೃತಮನ್ವವಿಂದನ್ । ಇಂ
ದ್ರಏಕಂ ಸೂರ್ಯಏಕಂ ಜಜಾನವೇನಾದೇಕಂ ಸ್ವಧಯಾನಿಷ್ಟತಕ್ಷುಃ॥೧೮॥
ಯೋದೇವಾನಾಂ ಪ್ರಥಮಂ ಪುರಸ್ತಾದ್ವಿಶ್ವಾಧಿಕೋ ರುದ್ರೋಮಹರ್ಷಿಃ।
ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಂ ಪಶ್ಯತಜಾಯಮಾನಂ ಸನೋದೇವಶ್ಶುಭಯಾಸ್ಮೃತ್ಯಾಸಂ
ಯುನಕ್ತು ॥ ೧೯ ॥ ಯಸ್ಮಾತ್ಪರಂ ನಾಪರಮಸ್ತಿ ಕಿಂಚಿದ್ಯಸ್ಮಾನ್ನಾಣೀ
ಯೋನಜ್ಯಾಯೋಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿತ್ । ವೃಕ್ಷಇವಸ್ತಬ್ಧೋದಿ ವಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇಕಸ್ತೇ
ನೇದಂ ಪೂರ್ಣಂ ಪುರುಷೇಣ ಸರ್ವಂ ॥ ೨೦ ॥ ನಕರ್ಮಣಾನಪ್ರಜಯಾಧ
ನೇನ ತ್ಯಾಗೇನೈಕೇ ಅಮೃತತ್ವಮಾನಶುಃ । ಪರೇಣನಾಕಂ ನಿಹಿತಂಗು
ಹಾಯಾಂ । ವಿಭ್ರಾಜತೇಯದ್ಯತಯೋವಿಶಂತಿ ॥ ೨೧ ॥ ವೇದಾಂತ ವಿಜ್ಞಾ
ನಸುನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಾಃ ಸನ್ಯಾಸಯೋಗಾ ದ್ಯತಯಶ್ಶುದ್ಧಸತ್ವಾಃ । ತೇಬ್ರಹ್ಮ

ತಲೋಕೇತು ಪರಾನ್ತಕಾಲೇ ಪರಾಮೃತಾತ್ಪರಿಮುಚ್ಯನ್ತಿಸರ್ವೇ ॥೨೨॥ ದಹ್ರಂವಿಪಾಪ್ಮಂ ವರವೇಶ್ಮಭೂತಂ ಯತ್ಪುಂಡರೀಕಂ ಪುರಮಧ್ಯಸಂಸ್ಥಂ। ತತ್ರಾಪಿದಹ್ರಂ ಗಗನಂವಿಶೋಕ ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಯದಂತ ಸ್ತದುಪಾಸಿತವ್ಯಂ॥೨೩॥ ಯೋವೇದಾದೌ ಸ್ವರಃ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ವೇದಾಂತೇಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ। ತಸ್ಯಪ್ರಕೃತಿಲೀನಸ್ಯ ಯಃಪರಸ್ಸಮಹೇಶ್ವರಃ ॥ ೨೪ ॥

ಅಥ ಏಕಾದಶೋಽನುವಾಕಃ.

ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಂ ದೇವಂ ವಿಶ್ವಾಕ್ಷಂ ವಿಶ್ವಶಂಭುವಂ। ವಿಶ್ವಂ ನಾರಾಯಣಂ ದೇವಮಕ್ಷರಂ ಪರಮಂ ಪ್ರಭುಂ। ವಿಶ್ವತಃಪರಮಂ ನಿತ್ಯಂ ವಿಶ್ವಂ ನಾರಾಯಣಂ ಹರಿಂ। ವಿಶ್ವಮೇವೇದಂ ಪುರುಷಸ್ತದ್ವಿಶ್ವಮುಪಜೀವತಿ। ಪತಿಂ ವಿಶ್ವಸ್ಯಾತ್ಮೇಶ್ವರಂ ಶಾಶ್ವತಗ್ ಶಿವಮಚ್ಯುತಂ। ನಾರಾಯಣಂ ಮಹಾಜ್ಞೇಯಂ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಪರಾಯಣಂ। ನಾರಾಯಣ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತತ್ವಂ ನಾರಾಯಣಃಪರಃ। ನಾರಾಯಣ ಪರೋಜ್ಯೋತಿರಾತ್ಮಾ ನಾರಾಯಣಃಪರಃ। ಯಚ್ಚ ಕಿಂಚಿಜ್ಜಗತ್ಯಸ್ಮಿನ್ ದೃಶ್ಯತೇ ಶ್ರೂಯತೇಪಿವಾ। ಅಂತರ್ಬಹಿಶ್ಚ ತತ್ಸರ್ವಂ ವ್ಯಾಪ್ಯನಾರಾಯಣಸ್ಸ್ಥಿತಃ। ಅನಂತಮವ್ಯಯಂಕವಿಂ ಸಮುದ್ರೇಂತಂ ವಿಶ್ವಶಂಭುವಂ। ಪದ್ಮಕೋಶ ಪ್ರತೀಕಾಶಂ ಹೃದಯಂಚಾಪ್ಯಧೋಮುಖಂ। ಅಧೋನಿಷ್ಟ್ಯಾವಿತಸ್ತ್ಯಾಂತು ನಾಭ್ಯಾಮುಪರಿತಿಷ್ಠತಿ। ಹೃದಯಂ ತದ್ವಿಜಾನೀಯಾ ದ್ವಿಶ್ವಸ್ಯಾಯತನಂ ಮಹತ್। ಸಂತತಂ ಸಿರಾಭಿಸ್ತುಲಂಬತ್ಯ ಕೋಶಸನ್ನಿಭಂ। ತಸ್ಯಾನ್ತೇ ಸುಷಿರಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ತಸ್ಮಿನ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ। ತಸ್ಯಮಧ್ಯೇ ಮಹಾನಗ್ನಿ ರ್ವಿಶ್ವಾರ್ಚಿ ರ್ವಿಶ್ವತೋಮುಖಃ। ಸೋಗ್ರ ಭುಗ್ವಿ ಭಜನ್ ತಿಷ್ಠನ್ನಾಹಾರ ಮಜರಃ ಕವಿಃ। ಸಂತಾಪಯತಿ ಸ್ವಂದೇಹಮಾಪಾದತಲ ಮಸ್ತಕಂ। ತಸ್ಯಮಧ್ಯೇ ವಹ್ನಿಶಿಖಾ ಅಣೀಯೋರ್ಧ್ವಾಸ್ಯವಸ್ಥಿತಃ। ನೀಲತೋಯದಮಧ್ಯಸ್ಥಾ ದ್ವಿದ್ಯುಲ್ಲೇಖೇವ ಭಾಸ್ವರಾ। ನೀವಾರ ಶೂಕವತ್ತನ್ವೀ ಪೀತಾಭಾಸ್ವತ್ಯಣೂಪಮಾ। ತಸ್ಯಾಶ್ಶಿಖಾಯಾ ಮಧ್ಯೇ ಪರಮಾತ್ಮಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ। ಸಬ್ರಹ್ಮಾ ಸ ಶಿವ ಸ್ಸೇಂದ್ರಸ್ಸೋಕ್ಷರಃ ಪರಮಸ್ಸ್ವರಾಟ್ ॥ * ॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶೋಽನುವಾಕಃ.

ಋತಂಸತ್ಯಂ ಪರಂಬ್ರಹ್ಮ ಪುರುಷಂ ಕೃಷ್ಣಪಿಂಗಳಂ। ಊರ್ಧ್ವರೇತಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ವಿಶ್ವರೂಪಾಯವೈನಮಃ.

ಅಥ ತ್ರಯೋದಶೋನುವಾಕಃ.

ಆದಿತ್ಯೋವಾ ಏಷಏತನ್ಮಂಡಲಂ ತಪತಿ ತತ್ರತಾ ಋಚಸ್ತದೃಚಾಂ ಮಂಡಲಂ ಸಋುಚಾಂ ಲೋಕೋಥ ಯ ಏಷಏತಸ್ಮಿನ್ಮಂಡಲೇರ್ಚಿರ್ದೀಪ್ಯತೇತಾನಿ ಸಾಮಾನಿತತ್ಸಾಮ್ನಾಂ ಮಂಡಲಂ ಸಸಾಮ್ನಾಂ ಲೋಕೋಥಯ ಏಷಏತಸ್ಮಿನ್ಮಂಡಲೇರ್ಚಿಷಿ ಪುರುಷಸ್ತಾನಿಯಜೂಂಷಿ ಸಯಜುಷಾಂ ಮಂಡಲಂ ಸಯಜುಷಾಂ ಲೋಕಸ್ಸೈಷಾ ತ್ರಯ್ಯೇವವಿದ್ಯಾ ತಪತಿ ಯಏಷೋಂತರಾದಿತ್ಯೇ ಹಿರಣ್ಮಯಃಪುರುಷಃ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ದಶೋನುವಾಕಃ.

ಆದಿತ್ಯೋವೈತೇಜ ಓಜೋಬಲಂ ಯಶಶ್ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋತ್ರಮಾತ್ಮಾ ಮನೋಮನ್ಯುರ್ಮನುರ್ಮೃತ್ಯು ಸ್ಸತ್ಯೋಮಿತ್ರೋ ವಾಯುರಾಕಾಶಃ ಪ್ರಾಣೋಲೋಕಪಾಲಃ ಕಃ ಕಿಂ ಕಂ ತತ್ಸತ್ಯಮನ್ನ ಮಾಯುರಮೃತೋ ಜೀವೋ ವಿಶ್ವಃ ಕತಮಸ್ಸ್ವಯಂಭುಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ಸಂವತ್ಸರ ಇತಿ ಸಂವತ್ಸರೋ ಸಾವಾದಿತ್ಯೋಯ ಏಷಪುರುಷ ಏಷಭೂತಾನಾಮಧಿಪತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಸಲೋಕತಾಮಾಪ್ನೋ ತ್ಯೇತಾಸಾಮೇವದೇವತಾನಾಂ ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಸಾರ್ಷ್ಟಿತಾಂ ಸಮಾನಲೋಕತಾ ಮಾಪ್ನೋತಿ ಯಏವಂ ವೇದೇತ್ಯುಪನಿಷತ್ ॥

ಅಥ ಪಂಚದಶೋನುವಾಕಃ.

ಘೃಣಿಸ್ಸೂರ್ಯಆದಿತ್ಯೋ ಮರ್ಚಯಂತಿ ತಪಸ್ಸತ್ಯಂ ಮಧುಕ್ಷರಂತಿ। ತದ್ಬ್ರಹ್ಮತದಾಪಆಪೋಜ್ಯೋತೀರಸೋಮೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರೋಂ॥

ಅಥ ಷೋಡಶೋನುವಾಕಃ.

ಸರ್ವೋವೈರುದ್ರಸ್ತಸ್ಮೈ ರುದ್ರಾಯನಮೋಅಸ್ತು । ಪುರುಷೋವೈರುದ್ರಸ್ಸನ್ಮಹೋ ನಮೋನಮಃ । ವಿಶ್ವಂಭೂತಂ ಭುವನಂಚಿತ್ರಂ ಬಹುಧಾಜಾತಂ ಜಾಯಮಾನಂಚಯತ್ । ಸರ್ವೋಹ್ಯೇಷರುದ್ರಸ್ತಸ್ಮೈರುದ್ರಾಯನಮೋಅಸ್ತು ॥

ಅಥ ಸಪ್ತದಶೋನುವಾಕಃ.

ಕದ್ರುದ್ರಾಯ ಪ್ರಚೇತಸೇಮೀಢುಷ್ಟಮಾಯತವ್ಯಸೇ । ವೋಚೇಮಶಂತಮಂಹೃದೇ। ಸರ್ವೋಹ್ಯೇಷರುದ್ರಸ್ತಸ್ಮೈರುದ್ರಾಯನಮೋಅಸ್ತು ॥

—— ಅಥ ಅಷ್ಟಾದಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ನಮೋಽಹಿರಣ್ಯ ಬಾಹವೇಽಹಿರಣ್ಯ ಪತಯೇಽಂಬಿಕಾಪತಯ ಉಮಾಪ
ತಯೇ ನಮೋಽನಮಃ ॥

—— ಅಥ ಏಕೋನವಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಯಸ್ಯವೈಕಙ್ಕತ್ಯಗ್ನಿಹೋತ್ರಹವಣೀಭವತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಪ್ರತ್ಯೇ
ವಾಸ್ಯಾಹುತ ಯಸ್ತಿಷ್ಠಂತ್ಯಥೋ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ್ಯೈ ॥

—— ಅಥ ವಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಕೃಣುಷ್ವಪಾಜ ಇತಿಪಂಚ ॥

—— ಅಥ ಏಕವಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಅದಿತಿರ್ದೇವಾ ಗಂಧರ್ವಾ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಿತರೋಽ ಸುರಾಸ್ತೇಷಾಂ ಸರ್ವ
ಭೂತಾನಾಂ ಮಾತಾಮೇದಿನೀ ಮಹತೀಮಹೀಸಾವಿತ್ರೀ ಗಾಯತ್ರೀ ಜಗ
ತ್ಯುರ್ವೀ ಪೃಥ್ವೀ ಬಹುಲಾವಿಶ್ವಾಭೂತಾ ಕತಮಾಕಾಯಾ ಸಾಸತ್ಯೇತ್ಯ
ಮೃತೇತಿವಸಿಷ್ಠಃ ॥

—— ಅಥ ದ್ವಾವಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಆಪೋವಾ ಇದಂಸರ್ವಂ ವಿಶ್ವಾಭೂತಾನ್ಯಾಪಃ ಪ್ರಾಣಾವಾ ಆಪಃ
ಪಶವ ಆಪೋಽಮೃತಮಾಪೋ ಸ್ನಮಾಪಸ್ಸಮ್ರಾ ಡಾಪೋವಿರಾಡಾ ಪಸ್ಸ್ವ
ರಾಡಾಪಶ್ಛಂದಾಗ್ ಸ್ಯಾಪೋಜ್ಯೋತೀಗ್ ಷ್ಯಾಪಸ್ಸತ್ಯ ಮಾಪಸ್ಸರ್ವಾದೇ
ವತಾ ಆಪೋಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರಾಪ ಓಂ ॥

—— ಅಥ ತ್ರಯೋವಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಆಪಃಪುನಂತು ಪೃಥಿವೀಂ ಪೃಥಿವೀಪೂತಾ ಪುನಾತುಮಾಂ । ಪುನಂತು
ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತಿಃ । ಬ್ರಹ್ಮಪೂತಾ ಪುನಾತುಮಾಂ । ಯದುಚ್ಛಿಷ್ಟಮಭೋ
ಜ್ಯಂ ಯದ್ವಾದುಶ್ಚರಿತಂ ಮಮ ಸರ್ವಂ ಪುನಂತುಮಾಮಾಪೋ ಸತಾಂಚ
ಪ್ರತಿಗ್ರಹಂಸ್ವಾಹಾ ॥

—— ಅಥ ಚತುರ್ವಿಂಶಾನುವಾಕಃ ——

ಅಗ್ನಿಶ್ಚ ಮಾಮನ್ಯುಶ್ಚ ಮನ್ಯು ಪತಯಶ್ಚ ಮನ್ಯು ಕೃತೇಭ್ಯಃ । ಪಾಪೇ
ಭ್ಯೋರಕ್ಷಂತಾಂ । ಯದಹ್ನಾ ಪಾಪಮಕಾರ್ಷಂ ಮನಸಾವಾಚಾ ಹಸ್ತಾ
ಭ್ಯಾಂ । ಪದ್ಭ್ಯಾಮುದರೇಣಶಿಶ್ನಾ । ಅಹಸ್ತದವಲುಂಪತು । ಯತ್ಕಿಂಚ
ದುರಿತಂಮಯಿ । ಇದಮಹಂ ಮಾ ಮಮೃತಯೋನೌ । ಸತ್ಯೇಜ್ಯೋತಿಷಿ
ಜುಹೋಮಿಸ್ವಾಹಾ ॥

—— ಅಥ ಪಂಚವಿಂಶಾನುವಾಕಃ. ——

ಸೂರ್ಯಶ್ಚಮಾಮನ್ಯುಶ್ಚ ಮನ್ಯುಪತಯಶ್ಚ ಮನ್ಯುಕೃತೇಭ್ಯಃ। ಪಾಪೇಭ್ಯೋ ರಕ್ಷಂತಾಂ। ಯದ್ರಾತ್ರ್ಯಾಪಾಪಮಕಾರ್ಷಂ। ಮನಸಾವಾಚಾಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ। ಪದ್ಭ್ಯಾಮುದರೇಣಶಿಶ್ನಾ। ರಾತ್ರಿಸ್ತದವಲುಂಪತು। ಯತ್ಕಿಂಚದುರಿತಂಮಯಿ। ಇದಮಹಂ ಮಾಮಮೃತಯೊನೌ। ಸೂರ್ಯೇಜ್ಯೋತಿಷಿ ಜುಹೋಮಿಸ್ವಾಹಾ ॥

—— ಅಥ ಷಡ್ವಿಂಶಾನುವಾಕಃ. ——

ಆಯಾತು ವರದಾದೇವೀ। ಅಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮಸಮ್ಮಿತಂ। ಗಾಯತ್ರೀಂ ಛಂದಸಾಂಮಾತೇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಜುಷಸ್ವನಃ। ಓಜೋಸಿ ಸಹೋಸಿ ಬಲಮಸಿ ಭ್ರಾಜೋಸಿ ದೇವಾನಾಂ ಧಾಮನಾಮಾಸಿ। ವಿಶ್ವಮಸಿ ವಿಶ್ವಾಯುಸ್ಸರ್ವಮಸಿ ಸರ್ವಾಯುರಭಿಭೂರೋಂ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಾವಾಹಯಾಮಿ ॥

—— ಅಥ ಸಪ್ತವಿಂಶಾನುವಾಕಃ. ——

ಓಂಭೂಃ। ಓಂಭುವಃ। ಓಂಸುವಃ। ಓಂಮಹಃ। ಓಂಜನಃ। ಓಂತಪಃ। ಓಂಸತ್ಯಂ। ಓಂ ತತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣಿಯಂ। ಭರ್ಗೋದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ। ಧಿಯೋಯೋನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥

—— ಅಥ ಅಷ್ಟವಿಂಶಾನುವಾಕಃ. ——

ಓಮಾಪೋಜ್ಯೋತೀರಸೋಮೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರೋಂ॥

—— ಅಥ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶಾನುವಾಕಃ. ——

ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸು ವರ್ಮಹರ್ಜನ ಸ್ತಪಸ್ಸತ್ಯಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮತದಾಪ ಆಪೋಜ್ಯೋತೀ ರಸೋಮೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರೋಂ। ಓಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ। ಓಂ ತದ್ವಾಯುಃ। ಓಂ ತದಾತ್ಮಾ। ಓಂ ತತ್ಸರ್ವಂ। ಓಂ ತತ್ಪುರೋರ್ನಮಃ ॥

—— ಅಥ ತ್ರಿಂಶೋನುವಾಕಃ. ——

ಉತ್ತಮೇಶಿಖರೇದೇವೀ ಭೂಮ್ಯಾಂಪರ್ವತ ಮೂರ್ಧನಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಹ್ಯನುಜ್ಞಾನಂ ಗಚ್ಛದೇವಿ ಯಥಾಸುಖಂ।

—— ಅಥ ಏಕತ್ರಿಂಶಾನುವಾಕಃ. ——

ಓಮಂತಶ್ಚರತಿ ಭೂತೇಷು ಗುಹಾಯಾಂ ವಿಶ್ವಮೂರ್ತಿಷು। ತ್ವಂಯಜ್ಞಸ್ತ್ವಂ ವಿಷ್ಣುಸ್ತ್ವಂ ವಷಟ್ಕಾರಸ್ತ್ವಂರುದ್ರಸ್ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಂಪ್ರಜಾಪತಿಃ ॥

—— ಅಥ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಅಮೃತೋಪಸ್ತರಣಮಸಿ । ಪ್ರಾಣೇನಿಷ್ಟೋಽಮೃತಂ ಜುಹೋಮಿ ಪ್ರಾಣಾಯಸ್ವಾಹಾ । ಅಪಾನೇ ನಿವಿಷ್ಟೋಽಮೃತಂ ಜುಹೋಮಿ । ಅಪಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ । ವ್ಯಾನೇ ನಿವಿಷ್ಟೋಽಮೃತಂ ಜುಹೋಮಿ ವ್ಯಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ। ಉದಾನೇನಿವಿಷ್ಟೋ ಽಮೃತಂ ಜುಹೋಮಿ। ಉದಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ। ಸಮಾನೇ ನಿವಿಷ್ಟೋಽಮೃತಂ ಜುಹೋಮಿ । ಸಮಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ । ಬ್ರಹ್ಮಣಿಮ ಆತ್ಮಾಮೃತತ್ವಾಯ ॥

—— ಅಥ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಪ್ರಾಣೇನಿವಿಷ್ಟೋ ಽಮೃತಂ ಜುಹೋಮಿ ಶಿವೋ ಮಾವಿಶಾ ಪ್ರದಾಹಾಯ ಪ್ರಾಣಾಯಸ್ವಾಹಾ । ಅಪಾನೇ ನಿವಿಷ್ಟೋಽಮೃತಂ ಜುಹೋಮಿ ಶಿವೋಮಾವಿಶಾ ಪ್ರದಾಹಾಯಾ ಪಾನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ । ವ್ಯಾನೇನಿವಿಷ್ಟೋಽಮೃತಂಜುಹೋಮಿ ಶಿವೋಮಾ ವಿಶಾಪ್ರದಾಹಾಯ ವ್ಯಾನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ । ಉದಾನೇನಿವಿಷ್ಟೋ ಽಮೃತಂಜುಹೋಮಿ ಶಿವೋಮಾ ವಿಶಾಪ್ರದಾಹಾಯ । ಉದಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ । ಸಮಾನೇನಿವಿಷ್ಟೋಽಮೃತಂಜುಹೋಮಿ ಶಿವೋ ಮಾ ವಿಶಾಪ್ರದಾಹಾಯ ಸಮಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ । ಬ್ರಹ್ಮಣಿಮ ಆತ್ಮಾಮೃತತ್ವಾಯ । ಅಮೃತಾಪಿಧಾನಮಸಿ ॥

—— ಅಥ ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಶ್ರದ್ಧಾಯಾಂ ಪ್ರಾಣೇನಿವಿಶ್ಯಾ ಮೃತಂಹುತಂ ಪ್ರಾಣಮನ್ನೇನಾಪ್ಯಾಯಸ್ವ । ಅಪಾನೇನಿವಿಶ್ಯಾಮೃತಂ ಹುತಂ । ಅಪಾನಮನ್ನೇನಾಪ್ಯಾಯಸ್ವ । ವ್ಯಾನೇನಿವಿಶ್ಯಾಮೃತಂ ಹುತಂ ವ್ಯಾನಮನ್ನೇನಾಪ್ಯಾಯಸ್ವ । ಉದಾನೇನಿವಿಶ್ಯಾ ಮೃತಂಹುತ ಮುದಾನಮನ್ನೇ ನಾಪ್ಯಾಯಸ್ವ। ಸಮಾನೇನಿವಿಶ್ಯಾಮೃತಂಹುತಂಸಮಾನಮನ್ನೇನಾಪ್ಯಾಯಸ್ವ । ಬ್ರಹ್ಮಣಿಮಆತ್ಮಾಮೃತತ್ವಾಯ ॥

—— ಅಥ ಪಞ್ಚತ್ರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ಗ್ರಂಥಿರಸಿ ರುದ್ರೋಮಾ ವಿಶಾನ್ತಕಸ್ತೇನಾನ್ನೇನಾಪ್ಯಾಯಸ್ವ ॥

—— ಅಥ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ. ——

ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋಽಙ್ಗುಷ್ಠಂಚ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ ॥ ಈಶಸ್ಸರ್ವಸ್ಯಜಗತಃಪ್ರಭುಃ ಪ್ರೀಣಾತಿ ವಿಶ್ವಭುಕ್ ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶೋऽನುವಾಕಃ.—

ಮೇಧಾದೇವೀ ಜುಷಮಾಣಾ ನ ಆಗಾದ್ವಿಶ್ವಾಚೀ ಭದ್ರಾಸುಮನಸ್ಯ ಮಾನಾ । ತ್ವಯಾ ಜುಷ್ಟಾ ಜುಷಮಾಣಾ ದುರುಕ್ತಾ ನ್ಬೃಹದ್ವದೇಮ ವಿದಥೇಸುವೀರಾಃ । ತ್ವಯಾಜುಷ್ಟಋಷಿರ್ಭವತಿ ದೇವಿ ತ್ವಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಗತಶ್ರೀರುತ ತ್ವಯಾ । ತ್ವಯಾಜುಷ್ಟಶ್ಚಿತ್ರಂ ವಿಂದತೇ ವಸುಸಾನೋ ಜುಷಸ್ವ ದ್ರವಿಣೇನ ಮೇಧೇ ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶೋऽನುವಾಕಃ.—

ಮೇಧಾಂ ಮ ಇಂದ್ರೋ ದದಾತು ಮೇಧಾಂ ದೇವೀ ಸರಸ್ವತೀ ಮೇಧಾಂಮೇ ಅಶ್ವಿನಾದೇವಾ ವಾಧತ್ತಾಂ ಪುಷ್ಕರಸ್ರಜಾ । ಅಪ್ಸರಾಸು ಯಾಮೇಧಾ ಗಂಧರ್ವೇಷು ಚ ಯನ್ಮನಃ । ದೈವೀಮೇಧಾ ಮನುಷ್ಯಜಾಸಾ ಮಾಂ ಮೇಧಾ ಸುರಭಿ ರ್ಜುಷತಾಂ ॥

—ಅಥ ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶೋऽನುವಾಕಃ.—

ಸದ್ಯೋಜಾತಂ ಪ್ರಪದ್ಯಾಮಿ ಸದ್ಯೋಜಾತಾಯವೈನಮಃ ॥

—ಅಥ ಚತ್ವಾರಿಂಶೋऽನುವಾಕಃ.—

ಭವೇಭವೇನಾತಿ ಭವೇ ಭಜಸ್ವಮಾಂ ಭವೋದ್ಭವಾಯನಮಃ ॥

—ಅಥ ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶೋऽನುವಾಕಃ.—

ವಾಮದೇವಾಯ ನಮೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯ ನಮೋ ರುದ್ರಾಯನಮಃ ಕಾಲಾಯನಮಃಕಲವಿಕರಣಾಯನಮೋಬಲವಿಕರಣಾಯ ನಮೋಬಲಪ್ರಮಥನಾಯನಮಸ್ಸರ್ವಭೂತದಮನಾಯನಮೋ ಮನೋನ್ಮನಾಯನಮಃ ॥

—ಅಥ ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋऽನುವಾಕಃ.—

ಅಘೋರೇಭ್ಯೋ ಥಘೋರೇಭ್ಯೋ ಘೋರಘೋರ ತರೇಭ್ಯಸ್ಸರ್ವತಸ್ಸರ್ವಶರ್ವೇಭ್ಯೋ ನಮಸ್ತೇ ಅಸ್ತುರುದ್ರ ರೂಪೇಭ್ಯಃ ॥

—ಅಥ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋऽನುವಾಕಃ.—

ತತ್ಪುರುಷಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಮಹಾದೇವಾಯ ಧೀಮಹಿ ॥ ತನ್ನೋ ರುದ್ರಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥

—ಅಥ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶೋऽನುವಾಕಃ.—

ಈಶಾನ ಸ್ಸರ್ವವಿದ್ಯಾನಾ ಮೀಶ್ವರಸ್ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಧಿಪತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋऽಧಿಪತಿ ರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಶಿವೋಮೇ ಅಸ್ತುಸದಾಶಿವೋಂ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ಬ್ರಹ್ಮಮೇತುಮಾಂ । ಮಧುಮೇತುಮಾಂ ।ಬ್ರಹ್ಮಮೇವಮಧುಮೇ ತುಮಾಂ । ಯಾಸ್ತೇಸೋಮಪ್ರಜಾ ವತ್ಸೋಽಭಿಸೋ ಅಹಂ । ದುಸ್ಸ್ವಪ್ನ ಹಂ ದುರುಷ್ಷಹಾ । ಯಾಸ್ತೇಸೋಮ ಪ್ರಾಣಾಗ್ಂಸ್ತಾನ್ಜುಹೋಮಿ । ತ್ರಿಸು ಪರ್ಣ ಮಯಾಚಿತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ದದ್ಯಾತ್ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಂವಾ ಏತೇ ಘ್ನಂತಿ । ಯೇಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತ್ರಿ ಸುಪರ್ಣಂ ಪಠಂತಿ । ತೇಸೋಮಂ ಪ್ರಾಪ್ನು ವಂತಿ । ಆಸಹಸ್ರಾತ್ಪಙ್ಕ್ತಿಂ ಪುನನ್ತಿ ಓಮ್ ॥

—ಅಥ ಷಟ್ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ಬ್ರಹ್ಮಮೇಧಯಾ ಮಧುಮೇಧಯಾ । ಬ್ರಹ್ಮಮೇವ ಮಧುಮೇಧ ಯಾ। ಬ್ರಹ್ಮಮೇಧವಾ । ಮಧುಮೇಧವಾ। ಬ್ರಹ್ಮಮೇವಮಧುಮೇಧವಾ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ಬ್ರಹ್ಮಾದೇವಾನಾಂ ಪದವೀಃಕವೀನಾಮೃಷಿರ್ವಿಪ್ರಾಣಾಂಮಹಿಷೋ ಮೃಗಾಣಾಂ । ಶ್ಯೇನೋಗೃಧ್ರಾಣಾಂ ಸ್ವಧಿತಿರ್ವನಾನಾಂ ಸೋಮಃಪವಿ ತ್ರಮತ್ಯೇತಿರೇಭ ॥ । ಹಗ್ಂಸಶ್ಶುಚಿಷದ್ವಸುರಂತರಿಕ್ಷಸದ್ಧೋತಾವೇದಿಷದತಿ ಥಿರ್ದುರೋಣಸತ್ । ನೃಷದ್ವರಸದೃತ ಸದ್ವ್ಯೋಮ ಸದಬ್ಜಾ ಗೋಜಾ ಋತಜಾ ಅದ್ರಿಜಾ ಋತಂ ಬೃಹತ್।ಯಇಮಂ ತ್ರಿಸುಪರ್ಣಮಯಾಚಿತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯದದ್ಯಾತ್ । ವೀರಹತ್ಯಾಂವಾಏತೇಘ್ನಂತಿ । ಯೇಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸ್ತ್ರಿಸುಪರ್ಣಂ ಪಠನ್ತಿ । ತೇಸೋಮಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವನ್ತಿ । ಆಸಹಸ್ರಾತ್ಪ ಙ್ಕ್ತಿಂಪುನನ್ತಿ ಓಂ

—ಅಥ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽನುವಾಕಃ.—

ಪ್ರಾಣಾಪಾನವ್ಯಾನೋದಾನಸಮಾನಾ ಮೇ ಶುಧ್ಯನ್ತಾಂಜ್ಯೋತಿ ರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್ಂಸ್ವಾಹಾ । ವಾಙ್ಮನಶ್ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರೋ ತ್ರ ಜಿಹ್ವಾಘ್ರಾಣರೇತೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾಕೂತಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾ ಮೇಶುಧ್ಯನ್ತಾಂ ಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್ಂಸ್ವಾಹಾ । ಶಿರಃಪಾಣಿ ಪಾ ದಪಾರ್ಶ್ವ ಪೃಷ್ಠೋದರಜಙ್ಘಶಿಶ್ನೋಪಸ್ಥಪಾಯವೋ ಮೇ ಶುಧ್ಯನ್ತಾಂ ಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್ಂಸ್ವಾಹಾ । ತ್ವಕ್ಚರ್ಮ ಮಾಂಸರುಧಿರ ಮೇದೋಽಸ್ಥಿ ಮಜ್ಜಾಮೇ ಶುಧ್ಯನ್ತಾಂ ಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರ ಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್ಂಸ್ವಾಹಾ । ಶಬ್ದಸ್ಪರ್ಶರೂಪ ರಸಗನ್ಧಾಮೇ

ಶುಧ್ಯನ್ತಾಂ ಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್‌ಸ್ವಾಹಾ । ಪೃಥಿವ್ಯ ಪ್ತೇಜೋವಾಯ್ವಾಕಾಶಾಮೇ ಶುಧ್ಯನ್ತಾಂ ಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್‌ಸ್ವಾಹಾ । ಅನ್ನಮಯ ಪ್ರಾಣಮಯ ಮನೋಮಯ ವಿಜ್ಞಾನಮಯಾ ನಂದಮಯಾ ಮೇ ಶುಧ್ಯನ್ತಾಂ ಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್‌ಸ್ವಾಹಾ ! ವಿವಿಟ್ಯೈಸ್ವಾಹಾ । ಘಷೋತ್ಕಾಯಸ್ವಾಹಾ । ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಪುರುಷಾ ಹರೀಲೋಹಿತ ಪಿಂಗಳಾಕ್ಷಿದೇಹಿ ದೇಹಿ ದದಾಪಯಿತಾ ಮೇ ಶುಧ್ಯನ್ತಾಂ ಜ್ಯೋತಿರಹಂ ವಿರಜಾವಿಪಾಪ್ಮಾ ಭೂಯಾಸಗ್‌ಸ್ವಾಹಾ । ಓಂ ಸ್ವಾಹಾ ॥

—ಅಥ ಏಕೋನ ಪಂಚಾಶೋನುವಾಕಃ.—

ಸತ್ಯಂಪರಂ ಪರಂಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯೇನ ನಸುವರ್ಗಾ ಲ್ಲೋಕಾಚ್ಚ್ಯವನ್ತೇ ಕದಾಚನಸತಾಂಹಿಸತ್ಯಂ ತಸ್ಮಾತ್ಸತ್ಯೇರಮನ್ತೇ । ತಪಇತಿ ತಪೋನಾಶನಾತ್ಪರಂ ಯದ್ಧಿಪರಂ ತಪಸ್ತದ್ದುರ್ಧರ್ಷಂ ತದ್ದುರಾಧರ್ಷಂ ತಸ್ಮಾತ್ತಪಸಿರಮನ್ತೇ । ದಮಇತಿನಿಯತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣ ಸ್ತಸ್ಮಾದ್ದಮೇರಮನ್ತೇ । ಶಮಇತ್ಯರಣ್ಯೇ ಮುನಯಸ್ತಸ್ಮಾಚ್ಛಮೇರಮನ್ತೇ । ದಾನಮಿತಿಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ದಾನಾನ್ನಾತಿದುಷ್ಕರಂ ತಸ್ಮಾದ್ದಾನೇರಮನ್ತೇ । ಧರ್ಮ ಇತಿ ಧರ್ಮೇಣ ಸರ್ವಮಿದಂ ಪರಿಗೃಹೀತಂ ಧರ್ಮಾನ್ನಾತಿದುಶ್ಚರಂ ತಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮೇರಮಂತೇ । ಪ್ರಜನಇತಿಭೂಯಾಂಸ ಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಭೂಯಿಷ್ಠಾಃ ಪ್ರಜಾಯಂತೇ । ತಸ್ಮಾದ್ಭೂಯಿಷ್ಠಾಃ ಪ್ರಜನನೇರಮಂತೇ । ಅಗ್ನಯ ಇತ್ಯಾಹ ತಸ್ಮಾದಗ್ನಯ ಆಧಾತವ್ಯಾ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಮಿತ್ಯಾಹ ತಸ್ಮಾದಗ್ನಿಹೋತ್ರೇರಮಂತೇ । ಯಜ್ಞ ಇತಿಯಜ್ಞೋಹಿ ದೇವಾನಾಂ ಯಜ್ಞೇನಹಿ ದೇವಾದಿವಂಗತಾ ಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞೇರಮಂತೇ । ಮಾನಸಮಿತಿವಿದ್ವಾಂಸ ಸ್ತಸ್ಮಾದ್ವಿದ್ವಾಂಸ ಏವ ಮಾನಸೇ ರಮಂತೇ । ನ್ಯಾಸಇತಿಬ್ರಹ್ಮಾಹಿ ಪರಃಪರೋಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತಾನಿವಾ ಏತಾನ್ಯಪರಾಣಿ ತಪಾಂಸಿ ನ್ಯಾಸ ಏವಾತ್ಯರೇಚಯ ಯ ದ್ವಏವಂ ವೇದೇತ್ಯುಪನಿಷತ್ ॥

—ಅಥ ಪಂಚಾಶೋನುವಾಕಃ.—

ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯೋ ಹಾರುಣಿಸ್ಸುಪರ್ಣೇಯಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಂ ಪಿತರಮು ಪಸಸಾರ ಕಿಂ ಭಗವಂತಃ ಪರಮಂವದಂತೀತಿ । ತಸ್ಮೈಪ್ರೋವಾಚ। ಸತ್ಯೇನವಾಯುರಾವಾತಿ ಸತ್ಯೇ ನಾದಿತ್ಯೋ ರೋಚತೇ ದಿವಿ ಸತ್ಯಂವಾಚಃ ಪ್ರತಿ

ಷ್ಠಾಸತ್ಯೇಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ತಸ್ಮಾತ್ಸತ್ಯಂ ಪರಮಂವದಂತಿ । ತಪಸಾದೇ
ವಾ ದೇವತಾಮಗ್ರ ಆಯನ್ತಪಸರ್ಷಯಸ್ಸುವ ರನ್ವವಿಂದನ್ತಪಸಾ ಸಪತ್ನಾ
ನ್ಪ್ರಣುದಾಮಾರಾತೀಂ ಸ್ತಪಸಿಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ತಸ್ಮಾತ್ತಪಃ ಪರಮಂ
ವದಂತಿ । ದಮೇನದಾನ್ತಾಃ ಕಿಲ್ಬಿಷಮವಧೂನ್ವಂತಿ ದಮೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣ
ಸ್ಸುವರಗಚ್ಛನ್ ದಮೋಭೂತಾನಾಂ ದುರಾಧರ್ಷಂ ದಮೇಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿ
ತಂ ತಸ್ಮಾದ್ದಮಃ ಪರಮಂವದಂತಿ । ಶಮೇನಶಾಂತಾ ಶ್ಶಿವಮಾಚರಂತಿಶ
ಮೇನನಾಕಂ ಮುನಯೋನ್ವವಿನ್ದನ್ ಶಮೋಭೂತಾನಾಂದುರಾಧರ್ಷಂ ಶಮೇ
ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ತಸ್ಮಾಚ್ಛಮಃ ಪರಮಂವದಂತಿ । ದಾನಂಯಜ್ಞಾನಾಂವ
ರೂಥಂ ದಕ್ಷಿಣಾಲೋಕೇ ದಾತಾರಂ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ಯುಪಜೀವಂತಿ ದಾನೇನಾ
ರಾತೀ ರಪಾನುದಂತ ದಾನೇನ ದ್ವಿಷಂತೋಮಿತ್ರಾ ಭವಂತಿ ದಾನೇ ಸರ್ವಂ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ತಸ್ಮಾದ್ದಾನಂ ಪರಮಂವದಂತಿ । ಧರ್ಮೋವಿಶ್ವಸ್ಯಜಗತಃ ಪ್ರತಿ
ಷ್ಠಾ ಲೋಕೇ ಧರ್ಮಿಷ್ಠಂ ಪ್ರಜಾಉಪಸರ್ಪಂತಿ ಧರ್ಮೇಣಪಾಪಮಪನುದತಿ
ಧರ್ಮೇಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ತಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮಂ ಪರಮಂವದಂತಿ । ಪ್ರಜನನಂವೈ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸಾಧು ಪ್ರಜಾಯಾಸ್ತಂತುಂತನ್ವಾನಃ ಪಿತೃಣಾಮನೃಣೋಭವತಿ ।
ತದೇವತಸ್ಯಾನೃಣಂ । ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಜನನಂ ಪರಮಂವದನ್ತಿ । ಅಗ್ನಯೋವೈತ್ರ
ಯೀವಿದ್ಯಾ ದೇವಯಾನಃ ಪಂಥಾ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ ಋಕ್ಪೃಥಿವೀರಥನ್ತರಮ
ನ್ವಾಹಾರ್ಯ ಪಚನೋಯಜುರಂತರಿಕ್ಷಂ ವಾಮದೇವ್ಯ ಮಾಹವನೀಯಸ್ಸಾ
ಮಸುವರ್ಗೋ ಲೋಕೋ ಬೃಹತ್ತಸ್ಮಾದಗ್ನೀ ನ್ಪರಮಂವದನ್ತಿ । ಅಗ್ನಿಹೋ
ತ್ರಂಸಾಯಂ ಪ್ರಾತರ್ಗೃಹಾಣಾಂ ನಿಷ್ಕೃತಿಸ್ಸ್ವಿಷ್ಟಂ ಸುಹುತಂ ಯಜ್ಞ
ಕ್ರತೂನಾಂ ಪ್ರಾಯಣಂ ಸುವರ್ಗಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಸ್ತಸ್ಮಾದಗ್ನಿ
ಹೋತ್ರಂ ಪರಮಂವದನ್ತಿ । ಯಜ್ಞ ಇತಿ ಯಜ್ಞೋಹಿದೇವಾನಾಂಯಜ್ಞೇ
ನಹಿ ದೇವಾದಿವಂಗತಾ ಯಜ್ಞೇನಾಸುರಾನಪಾನುದನ್ತ । ಯಜ್ಞೇನ ದ್ವಿಷ
ನ್ತೋ ಮಿತ್ರಾಭವನ್ತಿ ಯಜ್ಞೇಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಂಪರ
ಮಂವದನ್ತಿ । ಮಾನಸಂವೈ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಂ ಪವಿತ್ರಂ ಮಾನಸೇನ ಮನಸಾಸಾ
ಧುಪಶ್ಯತಿ ಮಾನಸಾ ಋಷಯಃಪ್ರಜಾ ಅಸೃಜನ್ತಮಾನಸೇಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿ
ತಂ ತಸ್ಮಾನ್ಮಾನಸಂಪರಮಂವದನ್ತಿ । ನ್ಯಾಸಇತ್ಯಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣೋಬ್ರಹ್ಮಾ
ಣಂಬ್ರಹ್ಮಾವಿಶ್ವಃ ಕತಮಸ್ಸ್ವಯಂಭುಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ಸಂವತ್ಸರಇತಿ ಸಂವತ್ಸ
ರೋಸಾವಾದಿತ್ಯೋಯ ಏಷ ಆದಿತ್ಯೇ ಪುರುಷ ಸ್ಸ ಪರಮೇಷ್ಠೀ ಬ್ರಹ್ಮಾ

ಶ್ಮಿ ಯಾಭಿರಾದಿತ್ಯ ಸ್ತಪತಿರಶ್ಮಿಭಿಸ್ತಾಭಿಃ ಪರ್ಜನ್ಯೋವರ್ಷತಿ ಪರ್ಜನ್ಯೇನೌ ಷಧಿ ವನಸ್ಪತಯಃ ಪ್ರಜಾಯನ್ತ ಓಷಧಿ ವನಸ್ಪತಿಭಿ ರನ್ನಂ ಭವತ್ಯನ್ನೇನ ಪ್ರಾಣಾಃಪ್ರಾಣೈರ್ಬಲಂ ಬಲೇನತಪಸ್ತಪಸಾ ಶ್ರದ್ಧಾಶ್ರದ್ಧಯಾ ಮೇಧಾ ಮೇಧಯಾ ಮನೀಷಾ ಮನೀಷಯಾ ಮನೋ ಮನಸಾ ಶಾಂತಿಶ್ಶಾನ್ತ್ಯಾ ಚಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತೇನ ಸ್ಮೃತಿಂಸ್ಮೃತ್ಯಾ ಸ್ಮಾರಂ ಸ್ಮಾರೇಣ ವಿಜ್ಞಾನಂವಿಜ್ಞಾನೇನಾ ತ್ಮಾನಂ ವೇದಯತಿ ತಸ್ಮಾದನ್ನಂ ದದನ್ಸರ್ವಾಣ್ಯೇತಾನಿ ದದಾತ್ಯನ್ನಾತ್ಪ್ರಾ ಣಾಭವನ್ತಿ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಾಣೈರ್ಮನೋ ಮನಸಶ್ಚ ವಿಜ್ಞಾನಂ ವಿಜ್ಞಾನಾದಾ ನಂದೋ ಬ್ರಹ್ಮಯೋನಿಸ್ಸವಾ ಏಷಪುರುಷಃ ಪಂಚಧಾಪಂಚಾತ್ಮಾಯೇನ ಸರ್ವಮಿದಂಪ್ರೋತಂ ಪೃಥಿವೀಚಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ದ್ಯೌಶ್ಚ ದಿಶಶ್ಚಾವಾನ್ತರ ದಿಶಾ ಶ್ಚ ಸವೈ ಸರ್ವಮಿದಂಜಗತ್ ಸಚಭೂತಂ ಸಚಭವ್ಯಂ । ಜಿಜ್ಞಾಸಕ್ಲ್ಪ್ತ ಋತಜಾರಯಿಷ್ಠಾ ಶ್ರದ್ಧಾ ಸತ್ಯೋ ಮಹಸ್ವಾ꣡ನ್। ತಪಸೋವರಿಷ್ಠಾದ್ಜ್ಞಾ ತ್ವಾ । ತಮೇವಂ ಮನಸಾಹೃದಾಚ । ಭೂಯೋನಮೃತ್ಯು ಮುಪಯಾಹಿ ವಿದ್ವಾ꣡ನ್ । ತಸ್ಮಾನ್ನ್ಯಾಸ ಮೇಷಾಂ ತಪಸಾ ಮತಿರಿಕ್ತ ಮಾಹುಃ ॥

ಅಥ ಏಕಪಂಚಾಶೋನುವಾಕಃ.

ವಸುರಣ್ವೋ ವಿಭೂರಸಿ। ಪ್ರಾಣೇತ್ವಮಸಿ ಸಂಧಾತಾ । ಬ್ರಹ್ಮನ್ತ್ವ ಮಸಿವಿಶ್ವಸೃಕ್ । ತೇಜೋದಾಸ್ತ್ವಮಸ್ಯಗ್ನೇ ರ್ವರ್ಚೋದಾಸ್ತ್ವಮಸಿ ಸೂರ್ಯಸ್ಯದ್ಯುಮ್ನೋದಾ ಸ್ತ್ವಮಸಿ ಚನ್ದ್ರಮಸ ಉಪಯಾಮ ಗೃಹೀತೋ ಸಿ । ಬ್ರಹ್ಮಣೇತ್ವಾ ಮಹಸ ಓಮಿತ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ಯುಂಜೀತೈ ತದ್ವೈಮ ಹೋಪನಿಷದಂ ದೇವಾನಾಂ ಗುಹ್ಯಂ ಯಏವಂ ವೇದ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಮಹಿ ಮಾನಮಾಪ್ನೋತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಮಹಿಮಾನ ಮಿತ್ಯುಪನಿಷತ್ ॥

ಅಥ ದ್ವಿಪಂಚಾಶೋನುವಾಕಃ.

ತಸ್ಯೈವಂ ವಿದುಷೋಯಜ್ಞಸ್ಯಾತ್ಮಾ ಯಜಮಾನಃ । ಶ್ರದ್ಧಾಪತ್ನೀ ಶರೀರಮಿಧ್ಮಮುರೋ ವೇದಿ ರ್ಲೋಮಾನಿ ಬರ್ಹಿ ರ್ವೇದ ಶ್ಶಿಖಾ ಹೃದಯಂ ಯೂಪಃ ಕಾಮ ಆಜ್ಯಂ ಮನ್ಯುಃ ಪಶುಸ್ತಪೋಗ್ನಿಃ।ಶಮಯಿತಾದಕ್ಷಿಣಾ । ವಾಗ್ಘೋತಾ ಪ್ರಾಣಉದ್ಗಾತಾ ಚಕ್ಷುರಧ್ವರ್ಯು ರ್ಮನೋಬ್ರಹ್ಮಾ ಶ್ರೋತ್ರ ಮಗ್ನೀನ್ಯಾವದ್ಧ್ರಿಯತೇಸಾ ದೀಕ್ಷಾ । ಯದಶ್ನಾತಿಯತ್ಪಿಬತಿತದಸ್ಯ ಸೋಮ ಪಾನಂ ಯದ್ರಮತೇ ತದುಪಸದಃ । ಯತ್ಸಂಚರತ್ಯುಪವಿಶತ್ಯುತ್ತಿಷ್ಠತೇ ಚ ಸಪ್ರವರ್ಗ್ಯೋಯನ್ಮುಖಂ।ತದಾಹವನೀಯಃಯದಸ್ಯವಿಜ್ಞಾನಂತಜ್ಜುಹೋತಿ

ಯತ್ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತರತ್ತಿ ತತ್ಸಮಿಧೋಯತ್ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತರ್ಮಧ್ಯಾಂದಿನಂ ಚ ತಾನಿ ಸವನಾನಿ ಯೇಽಹೋರಾತ್ರೇ ತೇ ದರ್ಶಪೂರ್ಣಮಾಸೌ ಯೇಽರ್ಧಮಾಸಾಶ್ಚಮಾಸಾಶ್ಚ ತೇ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯಾನಿಯ ಋತವಸ್ತೇಪಶುಬಂಧಾಯೇ ಸಂವತ್ಸರಾಶ್ಚ ಪರಿವತ್ಸರಾಶ್ಚ ತೇಽಹರ್ಗಣಾಃ । ಸರ್ವವೇದಸಂ ವಾ ಏತತ್ಸತ್ರಂ। ಯನ್ಮರಣಂ ತದವಭೃಥ ಏತದ್ವೈ ಜರಾಮರ್ಯ ಮಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ । ಯಏವಂ ವಿದ್ವಾನುದಗಯನೇ ಪ್ರಮೀಯತೇ । ದೇವಾನಾಮೇವ ಮಹಿಮಾನಂಗತ್ವಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಗಚ್ಛತ್ಯಥಯೋದಕ್ಷಿಣೇ ಪ್ರಮೀಯತೇ ಪಿತ್ರೂಣಾಮೇವ ಮಹಿಮಾನಂ ಗತ್ವಾ ಚಂದ್ರಮಸ ಸ್ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಗಚ್ಛತ್ಯೇತೌ ವೈ ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮಸೋ ರ್ಮಹಿಮಾನೌ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವಿದ್ವಾ ನಭಿಜಯತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಮಹಿಮಾನಮಾಪ್ನೋತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಮಹಿಮಾನಮಿತ್ಯುಪನಿಷತ್

ಷಷ್ಠಪ್ರಶ್ನಃ ಸಮಾಪ್ತಃ.

ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಹರಿಃ ಓಂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು.

ಪುರುಷಸೂಕ್ತಂ.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ತಚ್ಛಂಯೋರಾವೃಣೀಮಹೇ । ಗಾತುಂಯಜ್ಞಾಯ । ಗಾತುಂಯಜ್ಞಪತಯೇ । ದೈವೀಸ್ಸ್ವಸ್ತಿರಸ್ತುನಃ। ಸ್ವಸ್ತಿರ್ಮಾನುಷೇಭ್ಯಃ । ಊರ್ಧ್ವಂಜಿಗಾತುಭೇಷಜಂ । ಶಂನೋಽಸ್ತುದ್ವಿಪದೇ । ಶಂಚತುಷ್ಪದೇ। ಓಂ ಶಾಂತಿಶ್ಶಾಂತಿಶ್ಶಾಂತಿಃ

ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಾಪುರುಷಃ । ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ಸ್ಸಹಸ್ರಪಾತ್ । ಸಭೂಮಿಂ ವಿಶ್ವತೋವೃತ್ವಾ । ಅತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ದಶಾಂಗುಲಂ ॥ ೧ ॥ ಪುರುಷಏವೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ । ಯದ್ಭೂತಂ ಯಚ್ಚಭವ್ಯಂ । ಉತಾಮೃತತ್ವಸ್ಯೇಶಾನಃ । ಯದನ್ನೇನಾತಿರೋಹತಿ ॥ ೨ ॥ ಏತಾವಾನಸ್ಯಮಹಿಮಾ । ಅತೋಜ್ಯಾಯಾಗ್ಂಶ್ಚ ಪುರುಷಃ । ಪಾದೋಽಸ್ಯವಿಶ್ವಾಭೂತಾನಿ । ತ್ರಿಪಾದಸ್ಯಾಮೃತಂದಿವಿ ॥೩॥ ತ್ರಿಪಾದೂರ್ಧ್ವ ಉದೈತ್ಪುರುಷಃ । ಪಾದೋಽಸ್ಯೇಹಾ ಭವಾತ್ಪುನಃ । ತತೋ ವಿಷ್ವಙ್ವ್ಯಕ್ರಾಮತ್ । ಸಾಶನಾನಶನೇಅಭಿ ॥೪॥ ತಸ್ಮಾದ್ವಿರಾಡಜಾಯತ ವಿರಾಜೋಅಧಿಪೂರುಷಃ । ಸಜಾತೋಽತ್ಯರಿಚ್ಯತ । ಪಶ್ಚಾದ್ಭೂಮಿಮಥೋಪುರಃ ॥ ೫ ॥ ಯತ್ಪುರುಷೇಣಹವಿಷಾ । ದೇವಾಯಜ್ಞ ಮತನ್ವತ ।

ವಸನ್ತೋಽಸ್ಯಾಸೀದಾಜ್ಯಂ । ಗ್ರೀಷ್ಮ ಇಧ್ಮಶ್ಶರದ್ಧವಿಃ ॥ ೬ ॥ ಸಪ್ತಾಸ್ಯಾ
ಸನ್ಪರಿಧಯಃ । ತ್ರಿಸ್ಸಪ್ತ ಸಮಿಧಃ ಕೃತಾಃ । ದೇವಾ ಯದ್ಯಜ್ಞಂ ತನ್ವಾನಾಃ ।
ಅಬಧ್ನನ್ ಪುರುಷಂ ಪಶುಂ ॥ ೭ ॥ ತಂ ಯಜ್ಞಂ ಬರ್ಹಿಷಿ ಪ್ರೌಕ್ಷನ್ । ಪು
ರುಷಂ ಜಾತಮಗ್ರತಃ । ತೇನ ದೇವಾ ಅಯಜಂತ । ಸಾಧ್ಯಾ ಋಷಯಶ್ಚ
ಯೇ ॥ ೮ ॥ ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಾತ್ಸರ್ವಹುತಃ । ಸಂಭೃತಂ ಪೃಷದಾಜ್ಯಂ । ಪಶೂ
ಗ್ಂಸ್ತಾಗ್ಂಶ್ಚಕ್ರೇ ವಾಯವ್ಯಾನ್ । ಆರಣ್ಯಾನ್ ಗ್ರಾಮ್ಯಾಶ್ಚ ಯೇ ॥ ೯ ॥
ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಾತ್ಸರ್ವಹುತಃ । ಋಚಸ್ಸಾಮಾನಿ ಜಜ್ಞಿರೇ । ಛಂದಾಗ್ಂಸಿ ಜ
ಜ್ಞಿರೇ ತಸ್ಮಾತ್ । ಯಜುಸ್ತಸ್ಮಾದಜಾಯತ ॥ ೧೦ ॥ ತಸ್ಮಾದಶ್ವಾ ಅಜಾ
ಯನ್ತ । ಯೇ ಕೇ ಚೋಭಯಾದತಃ । ಗಾವೋ ಹ ಜಜ್ಞಿರೇ ತಸ್ಮಾತ್ । ತಸ್ಮಾ
ಜ್ಜಾತಾ ಅಜಾವಯಃ ॥ ೧೧ ॥ ಯತ್ಪುರುಷಂ ವ್ಯದಧುಃ । ಕತಿಧಾ ವ್ಯಕಲ್ಪ
ಯನ್ । ಮುಖಂ ಕಿಮಸ್ಯ ಕೌ ಬಾಹೂ । ಕಾವೂರೂ ಪಾದಾವುಚ್ಯೇತೇ ॥
॥ ೧೨ ॥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಸ್ಯ ಮುಖಮಾಸೀತ್ । ಬಾಹೂ ರಾಜನ್ಯಃ ಕೃತಃ ।
ಊರೂ ತದಸ್ಯ ಯದ್ವೈಶ್ಯಃ । ಪದ್ಭ್ಯಾಗ್ಂ ಶೂದ್ರೋ ಅಜಾಯತ ॥ ೧೩ ॥
ಚಂದ್ರಮಾ ಮನಸೋ ಜಾತಃ । ಚಕ್ಷೋಸ್ಸೂರ್ಯೋ ಅಜಾಯತ । ಮು
ಖಾದಿಂದ್ರಶ್ಚಾಗ್ನಿಶ್ಚ । ಪ್ರಾಣಾದ್ವಾಯುರಜಾಯತ ॥ ೧೪ ॥ ನಾಭ್ಯಾ ಆ
ಸೀದಂತರಿಕ್ಷಂ । ಶೀರ್ಷ್ಣೋ ದ್ಯೌಸ್ಸಮವರ್ತತ । ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಭೂಮಿರ್ದಿಶ
ಶ್ಶ್ರೋತ್ರಾತ್ । ತಥಾ ಲೋಕಾಗ್ಂ ಅಕಲ್ಪಯನ್ ॥ ೧೫ ॥ ವೇದಾಹ
ಮೇತಂ ಪುರುಷಂ ಮಹಾನ್ತಂ । ಆದಿತ್ಯವರ್ಣಂ ತಮಸಸ್ತು ಪಾರೇ । ಸರ್ವಾ
ಣಿ ರೂಪಾಣಿ ವಿಚಿತ್ಯ ಧೀರಃ । ನಾಮಾನಿ ಕೃತ್ವಾಭಿವದನ್ ಯದಾಸ್ತೇ ॥ ೧೬ ॥
ಧಾತಾ ಪುರಸ್ತಾದ್ಯಮುದಾಜಹಾರ । ಶಕ್ರಃ ಪ್ರವಿದ್ವಾನ್ ಪ್ರದಿಶಶ್ಚತಸ್ರಃ ।
ತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನಮೃತ ಇಹ ಭವತಿ । ನಾನ್ಯಃ ಪಂಥಾ ಅಯನಾಯ ವಿದ್ಯತೇ ॥
॥ ೧೭ ॥ ಯಜ್ಞೇನ ಯಜ್ಞಮಯಜನ್ತ ದೇವಾಃ । ತಾನಿ ಧರ್ಮಾಣಿ ಪ್ರಥಮಾ
ನ್ಯಾಸನ್ । ತೇ ಹ ನಾಕಂ ಮಹಿಮಾನಸ್ಸಚಂತೇ । ಯತ್ರ ಪೂರ್ವೇ ಸಾಧ್ಯಾ
ಸ್ಸಂತಿ ದೇವಾಃ ॥ ೧೮ ॥ ಅದ್ಭ್ಯಸ್ಸಂಭೂತಃ ಪೃಥಿವ್ಯೈ ರಸಾಚ್ಚ । ವಿಶ್ವಕ
ರ್ಮಣಸ್ಸಮವರ್ತತಾಧಿ । ತಸ್ಯ ತ್ವಷ್ಟಾ ವಿದಧದ್ರೂಪಮೇತಿ । ತತ್ಪುರುಷ
ಸ್ಯ ವಿಶ್ವಮಾಜಾನಮಗ್ರೇ ॥ ೧೯ ॥ ವೇದಾಹಮೇತಂ ಪುರುಷಂ ಮಹಾನ್ತಂ ।
ಆದಿತ್ಯವರ್ಣಂ ತಮಸಃ ಪರಸ್ತಾತ್ । ತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನಮೃತ ಇಹ ಭವತಿ ।
ನಾನ್ಯಃ ಪಂಥಾ ವಿದ್ಯತೇಽಯನಾಯ ॥ ೨೦ ॥ ಪ್ರಜಾಪತಿಶ್ಚರತಿ ಗರ್ಭೇ ಅನ್ತಃ ।

ಅಜಾಯಮಾನೋ ಬಹುಧಾವಿಜಾಯತೇ । ತಸ್ಯಧೀರಾಃ ಪರಿಜಾನನ್ತಿ
ಯೋನಿಂ । ಮರೀಚೀನಾಂ ಪದಮಿಚ್ಛನ್ತಿವೇಧಸಃ ॥ ೨೧ ॥ ಯೋದೇವೇಭ್ಯ
ಆತಪತಿ । ಯೋದೇವಾನಾಂ ಪುರೋಹಿತಃ।ಪೂರ್ವೋಯೋ ದೇವೇಭ್ಯೋ
ಜಾತಃ । ನಮೋರುಚಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಯೇ ॥ ೨೨ ॥ ರುಚಂಬ್ರಾಹ್ಮಂ ಜನ
ಯನ್ತಃ । ದೇವಾಅಗ್ರೇತದಬ್ರುವನ್ । ಯಸ್ತ್ವೈವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವಿದ್ಯಾ
ತ್ । ತಸ್ಯದೇವಾ ಅಸನ್ವಶೇ ॥ ೨೩ ॥ ಹ್ರೀಶ್ಚತೇಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ಚಪತ್ನ್ಯೌ ।
ಅಹೋರಾತ್ರೇಪಾರ್ಶ್ವೇ । ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿರೂಪಂ । ಅಶ್ವಿನೌವ್ಯಾತ್ತಂ ॥ ೨೪ ॥
ಇಷ್ಟಂಮನಿಷಾಣ । ಅಮುಂಮನಿಷಾಣ । ಸರ್ವಂಮನಿಷಾಣ । ಓಂ ಶಾ
ನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಶ್ಶಾನ್ತಿಃ ॥ ೨೫ ॥

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ - ತೃತೀಯಾಧ್ಯಾಯಃ.

ಅಥ ಪ್ರಥಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಹರಿಃ ಓಮ್ ॥ ಉಷಾವಾ ಅಶ್ವಸ್ಯಮೇಧ್ಯಸ್ಯಶಿರಃ । ಸೂರ್ಯಶ್ಚಕ್ಷು
ರ್ವಾತಃ ಪ್ರಾಣೋವ್ಯಾತ್ತ ಮಗ್ನಿರ್ವೈಶ್ವಾನರಃ ಸಂವತ್ಸರ ಆತ್ಮಾಶ್ವಸ್ಯಮೇ
ಧ್ಯಸ್ಯದ್ಯೌಃ ಪೃಷ್ಠಮನ್ತರಿಕ್ಷ ಮುದರಂ ಪೃಥಿವೀ ಪಾಜಸ್ಯನ್ದಿಶಃ ಪಾರ್ಶ್ವೇ
ಅವಾನ್ತರ ದಿಶಃ ಪರ್ಶವಋತವೋಽಙ್ಗಾನಿ ಮಾಸಾಶ್ಚಾರ್ಧ ಮಾಸಾಶ್ಚ ಪರ್ವಾ
ಣ್ಯಹೋರಾತ್ರಾಣಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಷತ್ರಾಣ್ಯಸ್ಥೀನಿನಭೋಮಾಂಸಾನಿ । ಊವ
ಧ್ಯಂ ಸಿಕತಾಃ ಸಿನ್ಧವೋಗುದಾಯಕೃಚ್ಚಕ್ಲೋಮಾನಶ್ಚಪರ್ವತಾ ಓಷಧ
ಯಶ್ಚವನಸ್ಪತಯಶ್ಚ ಲೋಮಾನಿ ಉದ್ಯನ್ಪೂರ್ವಾರ್ಧೋ ನಿಮ್ಲೋಚಞ್ಜಘ
ನಾರ್ಧೋಯ ದ್ವಿಜೃಂಭತೇ ತದ್ವಿದ್ಯೋತತೇಯದ್ವಿಧೂನುತೇತತ್ ಸ್ತನಯ
ತಿಯನ್ಮೇಹತಿ ತದ್ವರ್ಷತಿ ವಾಗೇವಾಸ್ಯವಾಕ್ ॥೧॥ ಅಹರ್ವಾ ಅಶ್ವಂ ಪುರ
ಸ್ತಾನ್ಮಹಿಮಾನ್ವಜಾಯತ ತಸ್ಯಪೂರ್ವೇ ಸಮುದ್ರೇಯೋನೀರಾತ್ರಿರೇನಂ ಪ
ಶ್ಚಾನ್ಮಹಿಮಾನ್ವಜಾಯತತಸ್ಯಾಪರೇ ಸಮುದ್ರೇಯೋನಿರೇತೌವಾ ಅಶ್ವಂಮ
ಹಿಮಾ ನಾಭಿತಸ್ಸಂಬಭೂವತುಃ ಹಯೋಭೂತ್ವಾ ದೇವಾನವಹದ್ವಾಜೀ
ಗನ್ಧರ್ವಾನರ್ವಾ ಸುರಾನಶ್ವೋ ಮನುಷ್ಯಾನ್ ಸಮುದ್ರಏವಾಸ್ಯ ಬನ್ಧುಃ ಸಮು
ದ್ರೋಯೋನಿಃ ॥ ೨ ॥ ಇತಿ ತೃತೀಯಾಧ್ಯಾಯೆ ಪ್ರಥಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ.

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಂಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ನೈವೇಹ ಕಿಂಚನಾಗ್ರ ಆಸೀನ್ಮೃತ್ಯು ನೈವೇದಮಾವೃ
ತಮಾಸೀ ದಶನಾಯಯಾ ಅಶನಾಯಾಹಿಮೃತ್ಯು ಸ್ತನ್ಮನೋ ಕುರುತಾ
ತ್ಮನ್ವೀ ಸ್ಯಾಮಿತಿ ಸೋರ್ಚನ್ನ ಚರತ್ತಸ್ಯಾರ್ಚ್ಚತ ಆಪೋಜಾಯನ್ತಾರ್ಚತೇವೈ
ಮೇಕಮಭೂದಿತಿ ತದೇವಾರ್ಕಸ್ಯಾರ್ಕತ್ವಂ। ಕಗ್ಂಹವಾ ಅಸ್ಮೈ ಭವತಿ ಯ ಏ
ವಮೇತದರ್ಕಸ್ಯಾರ್ಕತ್ವಂವೇದ ॥ ೧ ॥ ಆಪೋವಾ ಅರ್ಕಸ್ತದ್ಯದಪಾಗ್ಂಶರ ಆ
ಸೀತ್ತತ್ಸಮಹನ್ಯತ ಸಾಪೃಥಿವ್ಯಭವ ತ್ತಸ್ಯಾ ಮಶ್ರಾಮ್ಯತ್ ತಸ್ಯಶ್ರಾನ್ತಸ್ಯ
ತಪ್ತಸ್ಯ ತೇಜೋರಸೋ ನಿರವರ್ತತಾಗ್ನಿಃ ॥೨॥ ಸ ತ್ರೇಧಾತ್ಮಾನಂ ವ್ಯ
ಕುರುತಾದಿತ್ಯಂ ತೃತೀಯಂ ವಾಯುಂ ತೃತೀಯಗ್ಂ ಸ ಏಷಪ್ರಾಣಸ್ತ್ರೇಧಾ
ವಿಹಿತಃ ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಚೀದಿಕ್ಛಿರೋ ಅಸೌಚಾಸೌಚೇರ್ಮೌ ಅಥಾಸ್ಯಪ್ರತೀಚೀ
ದಿಕ್ಪುಚ್ಛಮಸೌ ಚಾಸೌಚಸಕ್ಥ್ಯೌ ದಕ್ಷಿಣಾಚೋ ದೀಚೀಚಪಾರ್ಶ್ವೇ
ದ್ಯೌಃ ಪೃಷ್ಠಮನ್ತರಿಕ್ಷ ಮುದರಮಿಯ ಮುರಸ್ಸ ಏಷೋಪ್ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋ
ಯತ್ರ ಕ್ವಚೈತಿತದೇವ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ ॥೩॥ ಸೋಕಾಮಯತ
ದ್ವಿತೀಯೋಮ ಆತ್ಮಾಜಾಯೇತೇತಿ ಸಮನಸಾವಾಚಂ ಮಿಥುನಗ್ಂಸಮ
ಭವತ್ ಅಶನಾಯಾಮೃತ್ಯುಸ್ತದ್ಯದ್ರೇತ ಆಸೀತ್ಸಸಂವತ್ಸರೋ ಭವತ್ ನಹಪು
ರಾತತ ಸ್ಸಂವತ್ಸರ ಆಸ ತಮೇತಾವನ್ತಂ ಕಾಲಮಬಿಭಃ । ಯಾವಾನ್ಸಂ
ವತ್ಸರಸ್ತಮೇತಾವತಃ ಕಾಲಸ್ಯ ಪರಸ್ತಾದಸೃಜತ । ತಂ ಜಾತ ಮಭಿವ್ಯಾದ
ದಾತ್ ಸಭಾಣಕರೋತ್ಸೈವ ವಾಗಭವತ್ ॥ ೪ ॥ ಸಐಕ್ಷತ ಯದಿವಾಇಮ
ಮಭಿಮಗ್ಂಸ್ಯೇ ಕನೀಯೋನ್ನಂ ಕರಿಷ್ಯ ಇತಿ ಸತಯಾವಾಚಾತೇನಾತ್ಮನೇ
ದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಸೃಜತ ಯದಿದಂ ಕಿಞ್ಚರ್ಚೋಯಜೂಗ್ಂಷಿಸಾಮಾನಿಛನ್ದಾಗ್ಂ
ಸಿಯಜ್ಞಾನ್ ಪ್ರಜಾಃಪಶೂನ್ । ಸಯದ್ಯದೇವಾಸೃಜತ ತತ್ತದತ್ತುಮಧ್ರಿ
ಯತ ಸರ್ವಂವಾ ಅತ್ತೀತಿ ತದದಿತೇರದಿತಿತ್ವಗ್ಂ ಸರ್ವಸ್ಯೈತಸ್ಯಾತ್ತಾ ಭವತಿ
ಸರ್ವಮಸ್ಯಾನ್ನಂಭವತಿ ಯಏವಮೇತದದಿತೇರದಿತಿತ್ವಂವೇದ ॥ ೫ ॥ ಸೋ
ಕಾಮಯತ ಭೂಯಸಾಯಜ್ಞೇನ ಭೂಯೋಯಜೇಯೇತಿಸೋಶ್ರಾಮ್ಯ
ತ್ಸತಪೋತಪ್ಯತ ತಸ್ಯ ಶ್ರಾನ್ತಸ್ಯತಪ್ತಸ್ಯ ಯಶೋವೀರ್ಯಮುದಕ್ರಾಮತ್ ।
ಪ್ರಾಣಾವೈ ಯಶೋವೀರ್ಯಂ ತತ್ಪ್ರಾಣೇಷೂ ತ್ಕ್ರಾನ್ತೇಷು ಶರೀರಗ್ಂ
ಶ್ವಯಿತುಮಧ್ರಿಯತ ತಸ್ಯ ಶರೀರಏವಮನಆಸೀತ್ ॥ ೬ ॥ಸೋಕಾಮಯ
ತಮೇಧ್ಯಂಮ ಇದಗ್ಂ ಸ್ಯಾದಾತ್ಮನ್ವ್ಯನೇನಸ್ಯಾಮಿತಿ ।

ತತೋಽಶ್ವಸ್ಸಮಭವದ್ಯ ದಶ್ವತ್ತನ್ಮೇಧ್ಯ ಮಭೂದಿತಿ ತದೇವಾ ಶ್ವಮೇಧಸ್ಯಾಶ್ವ ಮೇಧತ್ವಂ । ಏಷಹವಾ ಅಶ್ವಮೇಧಂ ವೇದ ಯ ಏನಮೇವಂವೇದ । ತಮನವರುಧ್ಯೈವಾಮನ್ಯತ ತಗ್ಂ ಸಂವತ್ಸರಸ್ಯ ಪರಸ್ತಾದಾತ್ಮನ ಆಲಭತ । ಪಶೂನ್ ದೇವತಾಭ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯೌಹತ್ । ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವದೈವತ್ಯಂ ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಂ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಮಾಲಭನ್ತೇ । ಏಷವಾಅಶ್ವಮೇಧೋಯಏಷತಪತಿತಸ್ಯ ಸಂವತ್ಸರ ಆತ್ಮಾಯ ಮಗ್ನಿರರ್ಕಸ್ತಸ್ಯೇಮೇ ಲೋಕಾ ಆತ್ಮಾನಸ್ತಾವೇತಾವರ್ಕಾಶ್ವಮೇಧೌ ಸೋ ಪುನರೇಕೈವ ದೇವತಾಭವ ತಿ ಮೃತ್ಯುರೇವಾಪ ಪುನರ್ಮೃತ್ಯುಂಜಯತಿನೈನಂ ಮೃತ್ಯುರಾಪ್ನೋತಿ ಮೃತ್ಯುರಸ್ಯಾತ್ಮಾಭವತಿ ಏತಾಸಾಂ ದೇವತಾನಾಮೇಕೋ ಭವತಿ ॥ ೭ ॥

ಅಥ ತೃತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ದ್ವಯಾಹ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾ ದೇವಾಶ್ಚಾಸುರಾಶ್ಚ । ತತಃಕಾನೀಯಸಾಏವ ದೇವಾಜ್ಯಾಯಸಾ ಅಸುರಾಃ ತಏಷುಲೋಕೇಷ್ವಸ್ಪರ್ಧನ್ತ ತೇಹ ದೇವಾ ಊಚುರ್ಹನ್ತಾಸುರಾ ನ್ಯಜ್ಞ ಉದ್ಗೀಥೇನಾ ತ್ಯಯಾಮೇತಿ ॥ ೧ ॥
ತೇಹವಾಚಮೂಚುಸ್ತ್ವಂ ನ ಉದ್ಗಾಯೇತಿ ತಥೇತಿ ತೇಭ್ಯೋವಾಗುದಗಾಯತ್ ಯೋವಾಚಿ ಭೋಗಸ್ತಂ ದೇವೇಭ್ಯ ಆಗಾಯತ್ ಯತ್ಕಲ್ಯಾಣಂವದತಿ ತದಾತ್ಮನೇ ತೇವಿದುರನೇನ ವೈ ನ ಉದ್ಗಾತ್ರಾ ತ್ಯೇಷ್ಯನ್ತೀತಿ ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಪಾಪ್ಮನಾ ವಿಧ್ಯನ್ ಸಯಸ್ಸಪಾಪ್ಮಾ ಯ ದೇವೇದಮ ಪ್ರತಿರೂಪಂ ವದತಿ ಸ ಏವ ಸಪಾಪ್ಮಾ ॥ ೨ ॥
ಅಥಹ ಪ್ರಾಣಮೂಚುಸ್ತ್ವಂ ನ ಉದ್ಗಾಯೇತಿ ತಥೇತಿ ತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಣ ಉದಗಾಯ ದ್ಯಃ ಪ್ರಾಣೇಭೋಗಸ್ತಂ ದೇವೇಭ್ಯ ಆಗಾಯತ್ ಯತ್ಕಲ್ಯಾಣಂ ಜಿಘ್ರತಿ ತದಾತ್ಮನೇ ತೇ ವಿದುರನೇನವೈನ ಉದ್ಗಾತ್ರಾತ್ಯೇಷ್ಯನ್ತೀತಿ ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಪಾಪ್ಮನಾವಿಧ್ಯನ್ಸಯಸ್ಸಪಾಪ್ಮಾಯದೇವೇದಮಪ್ರತಿರೂಪಂ ಜಿಘ್ರತಿ ಸಏವಸಪಾಪ್ಮಾ ॥೩॥
ಅಥಹ ಚಕ್ಷುರೂಚುಸ್ತ್ವಂ ನ ಉದ್ಗಾಯೇತಿ ತಥೇತಿ ತೇಭ್ಯಶ್ಚಕ್ಷುರುದಗಾಯತ್ ಯಶ್ಚಕ್ಷುಷಿ ಭೋಗಸ್ತಂ ದೇವೇಭ್ಯ ಆಗಾಯದ್ಯತ್ಕಲ್ಯಾಣಂ ಪಶ್ಯತಿತದಾತ್ಮನೇ ತೇ ವಿದುರನೇನವೈನ ಉದ್ಗಾತ್ರಾತ್ಯೇಷ್ಯನ್ತೀತಿ ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಪಾಪ್ಮನಾವಿಧ್ಯನ್ ಸಯಸ್ಸ ಪಾಪ್ಮಾಯದೇವೇದಮಪ್ರತಿರೂಪಂ

---

೭. ಯದಶ್ವಯದಿತಿರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಪಶ್ಯತಿ ಸ ಏವ ಸ ಪಾಪ್ಮಾ ॥ ೪ ॥ ಅಥ ಹ ಶ್ರೋತ್ರಮೂಚುಸ್ತ್ವಂ ನ ಉ
ದ್ಗಾಯೇತಿ ತಥೇತಿ ತೇಭ್ಯಃ ಶ್ರೋತ್ರಮುದಗಾಯತ್ ಯಃ ಶ್ರೋತ್ರೇ
ಭೋಗಸ್ತಂ ದೇವೇಭ್ಯ ಆಗಾಯದ್ಯತ್ಕಲ್ಯಾಣಗ್ ಶೃಣೋತಿ ತದಾತ್ಮನೇ
ತೇ ವಿದುರನೇನ ವೈ ನ ಉದ್ಗಾತ್ರಾತ್ಯೇಷ್ಯನ್ತೀತಿ ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಪಾಪ್ಮನಾ
ವಿಧ್ಯನ್ ಸ ಯಃ ಸ ಪಾಪ್ಮಾ ಯದೇವೇದಮಪ್ರತಿರೂಪಗ್ ಶೃಣೋತಿ ಸ ಏವ
ಸ ಪಾಪ್ಮಾ ॥ ೫ ॥ ಅಥ ಹ ಮನ ಊಚುಸ್ತ್ವಂ ನ ಉದ್ಗಾಯೇತಿ ತಥೇತಿ ತೇ
ಭ್ಯೋ ಮನ ಉದಗಾಯತ್ ಯೋ ಮನಸಿ ಭೋಗಸ್ತಂ ದೇವೇಭ್ಯ ಆಗಾ
ಯದ್ಯತ್ಕಲ್ಯಾಣಗ್ ಸಙ್ಕಲ್ಪಯತಿ ತದಾತ್ಮನೇ ತೇ ವಿದುರನೇನ ವೈ ನ ಉದ್ಗಾ
ತ್ರಾತ್ಯೇಷ್ಯನ್ತೀತಿ ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಪಾಪ್ಮನಾವಿಧ್ಯನ್ ಸ ಯಃ ಸ ಪಾಪ್ಮಾ ಯ
ದೇವೇದಮಪ್ರತಿರೂಪಗ್ ಸಙ್ಕಲ್ಪಯತಿ ಸ ಏವ ಸ ಪಾಪ್ಮೈವಮು ಖಲ್ವೇ
ತಾ ದೇವತಾಃ ಪಾಪ್ಮಭಿರುಪಾಸೃಜನ್ನೇವಮೇನಾಃ ಪಾಪ್ಮನಾವಿಧ್ಯನ್ ॥ ೬ ॥
ಅಥ ಹೇಮಮಾಸನ್ಯಂ ಪ್ರಾಣಮೂಚುಸ್ತ್ವಂ ನ ಉದ್ಗಾಯೇತಿ ತಥೇತಿ
ತೇಭ್ಯ ಏಷ ಪ್ರಾಣ ಉದಗಾಯತ್ತೇ ವಿದುರನೇನ ವೈ ನ ಉದ್ಗಾತ್ರಾತ್ಯೇ
ಷ್ಯನ್ತೀತಿ ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಪಾಪ್ಮನಾ ವಿವ್ಯತ್ಸನ್ ಸ ಯಥಾಶ್ಮಾನಮೃತ್ವಾ ಲೋ
ಷ್ಟೋ ವಿಧ್ವಗ್ ಸೇತೈವಗ್ ಹೈವ ವಿಧ್ವಗ್ ಸಮಾನಾ ವಿಷ್ವಞ್ಚೋ ವಿನೇ
ಶುಸ್ತತೋ ದೇವಾ ಅಭವನ್ ಪರಾಸುರಾ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಾ ಪರಾಸ್ಯ ದ್ವಿಷನ್
ಪಾಪ್ಮಾ ಭ್ರಾತೃವ್ಯೋ ಭವತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದ ॥ ೭ ॥ ತೇ ಹೋಚುಃ ಕ್ವ ನು
ಸೋಽಭೂದ್ಯೋ ನ ಇತ್ಥಮಸಕ್ತೇತ್ಯಯಮಾಸ್ಯೇಽನ್ತರಿತಿ ಸೋಽಯಾಸ್ಯ ಆ
ಙ್ಗಿರಸೋಽಙ್ಗಾನಾಗ್ ಹಿ ರಸಃ ॥ ೮ ॥ ಸಾ ವಾ ಏಷಾ ದೇವತಾ ದೂರ್ನಾಮ ದೂರ
ಗ್ ಹ್ಯಸ್ಯಾ ಮೃತ್ಯುರ್ದೂರಗ್ ಹ ವಾ ಅಸ್ಮಾನ್ಮೃತ್ಯುರ್ಭವತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದ
॥ ೯ ॥ ಸಾ ವಾ ಏಷಾ ದೇವತೈತಾಸಾಂ ದೇವತಾನಾಂ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಮೃತ್ಯು
ಮಪಹತ್ಯ ಯತ್ರಾಸಾಂ ದಿಶಾಮನ್ತಸ್ತದ್ಗಮಯಾಞ್ಚಕಾರ ತದಾಸಾಂ ಪಾಪ್ಮ
ನೋ ವಿನ್ಯದಧಾತ್ತಸ್ಮಾನ್ನ ಜನಮಿಯಾನ್ನಾನ್ತಮಿಯಾನ್ನೇತ್ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಮೃ
ತ್ಯುಮನ್ವವಾಯಾನೀತಿ ॥ ೧೦ ॥ ಸಾ ವಾ ಏಷಾ ದೇವತೈತಾಸಾಂ ದೇವತಾ
ನಾಂ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಮೃತ್ಯುಮಪಹತ್ಯಾಥೈನಾ ಮೃತ್ಯುಮತ್ಯವಹತ್ ॥ ೧೧ ॥
ಸ ವೈ ವಾಚಮೇವ ಪ್ರಥಮಾಮತ್ಯವಹತ್ಸಾ ಯದಾ ಮೃತ್ಯುಮತ್ಯಮುಚ್ಯತ
ಸೋಽಗ್ನಿರಭವತ್ಸೋಽಯಮಗ್ನಿಃ ಪರೇಣ ಮೃತ್ಯುಮತಿಕ್ರಾನ್ತೋ ದೀಪ್ಯತೇ
॥ ೧೨ ॥ ಅಥ ಪ್ರಾಣಮತ್ಯವಹತ್ಸ ಯದಾ ಮೃತ್ಯುಮತ್ಯಮುಚ್ಯತ ಸ ವಾ

ಯುರಭವತ್ಸೋಽಯಂ ವಾಯುಃ ಪರೇಣಮೃತ್ಯು ಮತಿಕ್ರಾನ್ತಃಪವತೇ
॥ ೧೩ ॥ ಅಥ ಚಕ್ಷುರತ್ಯವಹತ್ತದ್ಯದಾ ಮೃತ್ಯು ಮತ್ಯಮುಚ್ಯತ ಸ ಆದಿ
ತ್ಯೋಽಭವತ್ಸೋಽಸಾವಾದಿತ್ಯಃ ಪರೇಣ ಮೃತ್ಯು ಮತಿಕ್ರಾನ್ತಸ್ತಪತಿ ॥೧೪॥
ಅಥ ಶ್ರೋತ್ರಮತ್ಯವಹತ್ತದ್ಯ ದಾ ಮೃತ್ಯು ಮತ್ಯಮುಚ್ಯತ ತಾ ದಿಶೋಽಭವ
ಗ್ಸ್ತಾ ಇಮಾದಿಶಃ ಪರೇಣಮೃತ್ಯು ಮತಿಕ್ರಾನ್ತಾಃ ॥ ೧೫ ॥ ಅಥ ಮ
ನೋಽತ್ಯವಹತ್ತದ್ಯದಾ ಮೃತ್ಯು ಮತ್ಯಮುಚ್ಯತ ಸ ಚನ್ದ್ರಮಾ ಅಭವ
ತ್ಸೋಽಸೌ ಚನ್ದ್ರಃ ಪರೇಣ ಮೃತ್ಯುಮತಿಕ್ರಾನ್ತೋ ಭಾತ್ಯೇವಗ್ಹವಾ
ಏನಮೇಷಾ ದೇವತಾ ಮೃತ್ಯುಮತಿವಹತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧೬ ॥ ಅಥಾ
ತ್ಮನೇಽನ್ನಾದ್ಯ ಮಾಗಾಯದ್ಯದ್ಧಿ ಕಿಂಚಾನ್ನ ಮದ್ಯತೇಽನೇನೈವ ತದದ್ಯತ
ಇಹ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ॥ ೧೭ ॥ ತೇದೇವಾ ಅಬ್ರುವ ನ್ನೇತಾವದ್ವಾ ಇದಗ್ಸ
ರ್ವಂ ಯದನ್ನಂ ತದಾತ್ಮನ ಆಗಾಸೀರನುನೋಽಸ್ಮಿನ್ನನ್ನ ಆಭಜಸ್ವೇತಿ ತೇವೈ
ಮಾಭಿಸಂವಿಶತೇತಿ ತಥೇತಿ ತಗ್ಸಮನ್ತಂ ಪರಿಣ್ಯ ವಿಶನ್ತ ತಸ್ಮಾದ್ಯದನೇ
ನಾನ್ನ ಮತ್ತಿತೇನೈತಾ ಸ್ತೃಪ್ಯನ್ತ್ಯೇವಗ್ಹವಾ ಏನಗ್ ಸ್ವಾ ಅಭಿಸಂವಿಶನ್ತಿ
ಭರ್ತಾಸ್ವಾನಾಗ್ ಶ್ರೇಷ್ಠಃಪುರ ಏತಾಭವತ್ಯನ್ನಾದೋಽಧಿಪತಿ ರ್ಯಏವಂವೇ
ದ ಯಉಹೈವಂವಿದಗ್ ಸ್ವೇಷು ಪ್ರತಿಪತ್ತಿರ್ಬ್ಬುಭೂಷತಿ ನಹೈವಾಲಂ ಭಾ
ರ್ಯೇಭ್ಯೋ ಭವತ್ಯಥಯ ಏವೈತಮನುಭವತಿ ಯೋವೈತಮನು ಭಾರ್ಯಾನ್
ಬುಭೂರ್ಷತಿ ಸಹೈವಾಲಂ ಭಾರ್ಯೇಭ್ಯೋ ಭವತಿ ॥ ೧೮ ॥ ಸೋಽಯಾ
ಸ್ಯ ಆಙ್ಗಿರಸೋಽಙ್ಗಾನಾಗ್ಂಹಿ ರಸಃ । ಪ್ರಾಣೋವಾ ಅಙ್ಗಾನಾಗ್ ರಸಃ
ಪ್ರಾಣೋಹಿವಾ ಅಙ್ಗಾನಾಗ್ ರಸಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಯ ಸ್ಮಾತ್ಕಸ್ಮಾಚ್ಚಾಙ್ಗಾತ್ಪ್ರಾ
ಣ ಉತ್ಕ್ರಾಮತಿ ತದೇವತಚ್ಛುಷ್ಯತ್ಯೇಷಹಿವಾ ಅಙ್ಗಾನಾಗ್ರಸಃ॥೧೯॥
ಏಷ ಉಏವ ಬೃಹಸ್ಪತಿರ್ವಾಗ್ವೈ ಬೃಹತೀತಸ್ಯಾ ಏಷಪತಿ ಸ್ತಸ್ಮಾದು ಬೃ
ಹಸ್ಪತಿಃ ॥ ೨೦ ॥ ಏಷಉಏವಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತಿರ್ವಾಗ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮ ತಸ್ಯಾ ಏಷ
ಪತಿಸ್ತಸ್ಮಾದು ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತಿಃ ॥ ೨೧ ॥ ಏಷ ಉಏವಸಾಮವಾಗ್ವೈ ಸಾಮ
ಏಷಸಾಚಾಮ ಶ್ಚೇತಿ ತತ್ಸಾಮ್ನಃ ಸಾಮತ್ವಂ । ಯದ್ವೇವಸಮಃಪ್ಲು
ಷಿಣಾಸಮೋಮಶಕೇನ ಸಮೋನಾಗೇನ ಸಮ ಏಭಿ ಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ಲೋಕೈಸ್ಸ
ಮೋಽನೇನ ಸರ್ವೇಣ ತಸ್ಮಾದ್ವೇವಸಾಮಾಶ್ನುತೇ ಸಾಮ್ನಃ ಸಾಯುಜ್ಯಗ್
ಸಲೋಕತಾಂ ಜಯತಿ ಯಏವಮೇತತ್ಸಾಮವೇದ ॥ ೨೨ ॥ ಏಷ ಉವಾ
ಉದ್ಗೀಥಃ ಪ್ರಾಣೋವಾ ಉತ್ಪ್ರಾಣೇನ ಹೀದಗ್ ಸರ್ವಮುತ್ತಬ್ಧಂ ವಾ

ಗೇವ ಗೀಥೋಽಚ್ಚ ಗೀಥಾ ಚೇತಿಸ ಉದ್ಗೀಥಃ ॥ ೨೩ ॥ * ತದ್ಧಾಪಿ ಬ್ರಹ್ಮ
ದತ್ತಶ್ಚೈಕಿತಾನೇಯೋ ರಾಜಾನಂ ಭಕ್ಷಯನ್ನುವಾಚಾಯಂತಸ್ಯ ರಾಜಾ
ಮೂರ್ಧಾನಂ ವಿಪಾತಯತಾದ್ಯದಿತೋಽಯಾಸ್ಯಾಙ್ಗಿರಸೋಽನ್ಯೇನೋದ
ಗಾಯದಿತಿ ವಾಚಾಚಹ್ಯೇವ ಸಪ್ರಾಣೇನ ಚೋದಗಾಯದಿತಿ ॥ ೨೪ ॥
ತಸ್ಯ ಹೈತಸ್ಯ ಸಾಮ್ನೋಯಃ ಸ್ವಂ ವೇದ ಭವತಿ ಹಾಸ್ಯ ಸ್ವಂತಸ್ಯವೈ ಸ್ವರ
ಏವ ಸ್ವಂತಸ್ಮಾದಾರ್ತ್ವಿಜ್ಯಂ ಕರಿಷ್ಯನ್ವಾಚಿ ಸ್ವರಮಿಚ್ಛೇತ ತಯಾ ವಾಚಾ
ಸ್ವರಸಂಪನ್ನಯಾರ್ತ್ವಿಜ್ಯಂ ಕುರ್ಯಾತ್ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞೇ ಸ್ವರವನ್ತಂ ದಿದೃಕ್ಷ
ನ್ತ ಏವ । ಅಥೋ ಯಸ್ಯಸ್ವಂ ಭವತಿ ಭವತಿ ಹಾಸ್ಯಸ್ವಂ ಯಏವಮೇತ
ತ್ಸಾಮ್ನಃಸ್ವಂ ವೇದ ॥೨೫॥ ತಸ್ಯಹೈತಸ್ಯ ಸಾಮ್ನೋಯಸ್ಸುವರ್ಣಂ ವೇದ
ಭವತಿ ಹಾಸ್ಯ ಸುವರ್ಣಂ ತಸ್ಯವೈ ಸ್ವರಏವ ಸುವರ್ಣಂ ಭವತಿ ಹಾಸ್ಯಸುವ
ರ್ಣಂ ಯಏವಮೇತತ್ಸಾಮ್ನಸ್ಸುವರ್ಣಂ ವೇದ ॥ ೨೬ ॥ ‡ ತಸ್ಯಹೈತಸ್ಯ ಸಾ
ಮ್ನೋಯಃಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂವೇದ ಪ್ರತಿಹತಿಷ್ಠತಿ ತಸ್ಯವೈವಾಗೇವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಾ
ಚಿಹಿಖಲ್ವೇಷ ಏತತ್ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋಗೀಯತೇಽನ್ನ ಇತ್ಯುಹೈಕ
ಆಹುಃ ॥ ೨೭ ॥ ಅಥಾತಃ ಪವಮಾನಾನಾಮೇವಾಭ್ಯಾರೋಹಃ ಸವೈಖ
ಲುಪ್ರಸ್ತೋತಾ ಸಾಮ ಪ್ರಸ್ತೌತಿ ಸ ಯತ್ರ ಪ್ರಸ್ತುಯಾತ್ತದೇತಾನಿ ಜ
ಪೇತ್ ಅಸತೋ ಮಾಸದ್ಗಮಯ ತಮಸೋಮಾಜ್ಯೋತಿರ್ಗಮಯ ಮೃ
ತ್ಯೋರ್ಮಾಮೃತಂಗಮಯೇತಿ ಸಯದಾಹಾಸತೋ ಮಾಸದ್ಗಮಯೇತಿ ಮೃ
ತ್ಯುರ್ವಾ ಅಸತ್ಸದಮೃತಂ ಮೃತ್ಯೋರ್ಮಾಮೃತಂಗಮಯಾಮೃತಂ ಮಾಕುರ್ವಿ
ತ್ಯೇವೈತದಾಹ ತಮಸೋಮಾಜ್ಯೋತಿರ್ಗಮಯೇತಿ ಮೃತ್ಯುರ್ವೈತಮೋ
ಜ್ಯೋತಿರಮೃತಂ ಮೃತ್ಯೋರ್ಮಾಮೃತಂ ಗಮಯಾಮೃತಂ ಮಾಕುರ್ವಿತ್ಯೇ
ವೈ ತದಾಹ ಮೃತ್ಯೋರ್ಮಾಮೃತಂಗಮಯೇ ತಿ ನಾತ್ರ ತಿರೋಹಿತಮಿವಾಸ್ತಿ
ಅಥ ಯಾನೀತರಾಣಿ ಸ್ತೋತ್ರಾಣಿ ತೇಷ್ವಾತ್ಮನೇಽನ್ನಾದ್ಯಮಾಗಾಯೇತ್ತಸ್ಮಾ
ದುತೇಷು ವರಂ ವೃಣೀತ ಯಂ ಕಾಮಂಕಾಮಯೇತ ತಗ್ಂ ಸ ಏಷಏವಂ ವಿ
ದುದ್ಗಾತಾತ್ಮನೇವಾ ಯಜಮಾನಾಯ ವಾ ಯಂಕಾಮಂಕಾಮಯತೇ ತ
ಮಾಗಾಯತಿ ತದ್ಧೈತಲ್ಲೋಕಜಿದೇವ ನ ಹೈ ವಾಲೋಕ್ಯತಾಯಾ ಆಶಾಸ್ತಿ
ಯಏವಮೇತತ್ಸಾಮವೇದ ॥ .... *

* ಚೈಕಿತಾಯನೇಯ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

‡ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋಗೀಯತೇ ಇತ್ಯುಹೈಕ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ಅಥ ಚತುರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಆತ್ಮೈವೇದಮಗ್ರಆಸೀತ್ ಪುರುಷವಿಧಃಸೋಽನುವೀಕ್ಷ್ಯನಾನ್ಯದಾತ್ಮನೋಽಪಶ್ಯತ್ ಸೋಽಹಮಸ್ಮೀತ್ಯಗ್ರೇವ್ಯಾಹರತ್ತತೋಽಹನ್ನಾಮಾಭವತ್ ತಸ್ಮಾದಪ್ಯೇತರ್ಹ್ಯಾಮಂತ್ರಿತೋಽಹಮಯಮಿತ್ಯೇವಾಗ್ರಉಕ್ತ್ವಾಥಾನ್ಯನ್ನಾಮ ಪ್ರಬ್ರೂತೇ ಯದಸ್ಯಭವತಿ ಸಯತ್ಪೂರ್ವೋಽಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾನ್ ಪಾಪ್ಮನ ಔಷತ್ತಸ್ಮಾತ್ಪುರುಷ ಔಷತಿ ಹವೈಸತಂ ಯೋಽಸ್ಮಾತ್ಪೂರ್ವೋಽಬುಭೂಷತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧ ॥ ಸೋಽಬಿಭೇತ್ತಸ್ಮಾದೇಕಾಕೀ ಬಿಭೇತಿ ಸಹಾಯಮೀಕ್ಷಾಂಚಕ್ರೇ ಯನ್ಮದನ್ಯನ್ನಾಸ್ತಿ ಕಸ್ಮಾನ್ನು ಬಿಭೇಮೀತಿ ತತ ಏವಾಸ್ಯ ಭಯಂವೀಯಾಯ ಕಸ್ಮಾದ್ಧ್ಯಭೇಷ್ಯತ್ ದ್ವಿತೀಯಾದ್ವೈಭಯಂಭವತಿ ॥ ೨ ॥ ‡ ಸವೈ ನೈವರೇಮೇ ತಸ್ಮಾದೇಕಾಕೀನರಮತೇ ಸದ್ವಿತೀಯಮೈಚ್ಛತ್ । ಸಹೈತಾವಾನಾಸಯಥಾಸ್ತ್ರೀಪುಮಾಗ್ಂಸೌ ಸಂಪರಿಷ್ವಕ್ತೌ ಸ ಇಮಮೇವಾತ್ಮಾನಂ ದ್ವೇಧಾಪಾತಯತ್ತತಃ ಪತಿಶ್ಚಪತ್ನೀ ಚಾಭವತಾಂತಸ್ಮಾದಿದಮರ್ಧಬೃಗಲಮಿವ ಸ್ವ ಇತಿ ಹಸ್ಮಾಹ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸ್ತಸ್ಮಾದಯಮಾಕಾಶಃ । ಸ್ತ್ರಿಯಾಪೂರ್ಯತಏವ ತಾಗ್ಂ ಸಮಭವತ್ತತೋ ಮನುಷ್ಯಾ ಅಜಾಯಂತ ॥ ೩ ॥ * ಸೋ ಹೇಯಮೀಕ್ಷಾಂಚಕ್ರೇ ಕಥಂನು ಮಾತ್ಮನ ಏವಜನಯಿತ್ವಾ ಸಂಭವತಿ ಹಂತತಿರೋಽಸಾನೀತಿ ಸಾ ಗೌರಭವದೃಷಭ ಇತರಸ್ತಾಗ್ಂ ಸಮೇವಾಭವತ್ತತೋಗಾವೋಽಜಾಯಂತ ಬಡಬೇತರಾಭವದಶ್ವವೃಷ ಇತರೋ ಗರ್ದಭೀತರಾಗರ್ದಭ ಇತರಸ್ತಾಗ್ಂ ಸಮೇವಾಭವತ್ತತ ಏಕಶಫಮಜಾಯತಾಜೇತರಾಭವದ್ಬಸ್ತ ಇತರೋಽವಿರಿತರಾಮೇಷ ಇತಿರಸ್ತಾಗ್ಂ ಸಮೇವಾಭವತ್ತತೋಽಜಾವಯೋಽಜಾಯಂತೈವಮೇವ ಯದಿದಂ ಕಿಂಚಮಿಥುನ ಮಾಪಿಪೀಲಿಕಾಭ್ಯ ಸ್ತತ್ಸರ್ವಮಸೃಜತ ॥ ೪ ॥ ಸೋಽವೇದಹಂವಾವ ಸೃಷ್ಟಿರಸ್ಮ್ಯಹಗ್ಂ ಹೀದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಸೃಕ್ಷೀತಿ ತತಃ ಸೃಷ್ಟಿರಭವತ್ಸೃಷ್ಟ್ಯಾಗ್ಂಹಾಸ್ಯೈತಸ್ಯಾಂಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೫ ॥ ಅಥೇತ್ಯಭ್ಯಮಂಥತ್ಸಮುಖಾಚ್ಚಯೋನೇ ರ್ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಚಾಗ್ನಿಮಸೃಜತ ತಸ್ಮಾದೇತದುಭಯಮಲೋಮಕಮಂತರತೋಽಲೋಮಕಾಹಿಯೋನಿರಂತರತಃ ತದ್ಯದಿದಮಾಹುರಮುಂ

---

‡ ತಸ್ಮಾದಯಮಾಕಾಶ ಸ್ತ್ರಿಯಾಪೂರ್ಯತ ಏವೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

* ಮೇಷ ಇತರಸ್ತಾಗ್ಂ ಸಮೇವಾಭವದಿತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ

ಯಜಾ ಮುಂಯಜೇತ್ಯೇಕೈಕಂ ದೇವಮೇತಸ್ಯೈವ ಸಾ ವಿಸೃಷ್ಟಿ
ರೇಷ ಉ ಹ್ಯೇವ ಸರ್ವೇದೇವಾಃ । ಅಥ ಯತ್ಕಿಂಚೇದ ಮಾರ್ದ್ರಂ ತ ದ್ರೇ
ತಸೋಽ ಸೃಜತ ತದುಸೋಮಃ ಏತಾವದ್ವಾ ಇದಗ್ ಸರ್ವಮನ್ನಂ ಚೈವಾ
ನ್ನಾದಶ್ಚ ಸೋಮ ಏವಾನ್ನ ಮಗ್ನಿರನ್ನಾದಃ ಸೈಷಾ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽತಿ
ಸೃಷ್ಟಿಃ । ಯಚ್ಛ್ರೇಯಸೋದೇವಾನಸೃಜತಾಥ ಯನ್ಮರ್ತ್ಯ ಸ್ಸನ್ನಮ
ತಾನ ಸೃಜತ ತಸ್ಮಾದತಿ ಸೃಷ್ಟಿರತಿ ಸೃಷ್ಟ್ಯಾಗ್ ಹಾಸ್ಯೈ ತಸ್ಯಾಂಭವತಿ
ಯಏವಂವೇದ ॥ ೬ ॥ * ತದ್ಧೇದಂ ತರ್ಹ್ಯವ್ಯಾಕೃತಮಾಸೀತ್ ತನ್ನಾಮ
ರೂಪಾಭ್ಯಾಮೇವ ವ್ಯಾಕ್ರಿಯತಾಸೌ ನಾಮಾಯಮಿದಗ್ ರೂಪ ಇತಿ
ತದಿದಮಪ್ಯೇ ತರ್ಹಿನಾಮ ರೂಪಾಭ್ಯಾಮೇವವ್ಯಾ ಕ್ರಿಯತೇಽಸೌ ನಾಮಾ
ಯಮಿದಗ್ ರೂಪ ಇತಿ ಸ ಏಷ ಇಹ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಆ ನಖಾಗ್ರೇಭ್ಯೋ
ಯಥಾಕ್ಷುರಃ ಕ್ಷುರಧಾನೇ ವಹಿತಃ ಸ್ಯಾದ್ವಿಶ್ವಂಭರೋವಾ ವಿಶ್ವಮ್ಭರಕು
ಲಾಯೇತನ್ನ ಪಶ್ಯನ್ತ್ಯಕೃತ್ಸ್ನೋಹಿ ಸ ಪ್ರಾಣನ್ನೇವ ಪ್ರಾಣೋನಾಮ
ಭವತಿ ವದನ್ವಾಕ್ಪಶ್ಯಗ್ ಶ್ಚಕ್ಷುಃ ಶೃಣ್ವಞ್ಛ್ರೋತ್ರಂ ಮನ್ವಾನೋ ಮನ
ಸ್ತಾನ್ಯಸ್ಯೈತಾನಿ ಕರ್ಮನಾಮಾನ್ಯೇವ ಸಯೋಽತಯೇಕೈಕಮುಪಾಸ್ತೇ
ನಸವೇದಾ ಕೃತ್ಸ್ನೋ ಹ್ಯೇಷೋಽತ ಏಕೈಕೇನಭವತ್ಯಾತ್ಮೇ ತ್ಯೇವೋಪಾ
ಸೀತಾತ್ರಹ್ಯೇತೇ ಸರ್ವ ಏಕಂ ಭವನ್ತಿ ತದೇತತ್ಪದನೀಯಮಸ್ಯ ಸರ್ವ ಸ್ಯ
ಯದಯಮಾತ್ಮಾನೇನ ಹ್ಯೇತತ್ಸರ್ವಂವೇದ । ಯಥಾಹವೈ ಪದೇನಾನು ವಿ
ನ್ದೇದೇವಂ ಕೀರ್ತಿಂ ಶ್ಲೋಕಂ ವಿನ್ದತೇ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೭ ॥ ‡ ತದೇತ
ತ್ಪ್ರೇಯಃ ಪುತ್ರಾ ತ್ಪ್ರೇಯೋ ವಿತ್ತಾ ತ್ಪ್ರೇಯೋಽನ್ಯ ಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಸ್ಮಾ
ದನ್ತರತರಂ ಯದಯ ಮಾತ್ಮಾಸಯೋಽನ್ಯ ಮಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಿಯಂಬ್ರುವಾಣಂ
ಬ್ರೂಯಾತ್ ಪ್ರಿಯಗ್ ರೋತ್ಸ್ಯತೀತೀಶ್ವರೋಹ ತಥೈವಸ್ಯಾದಾತ್ಮಾನ
ಮೇವ ಪ್ರಿಯಮುಪಾಸೀತ ಸಯ ಆತ್ಮಾನ ಮೇವ ಪ್ರಿಯಮುಪಾಸ್ತೇನ
ಹಾಸ್ಯಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಮಾಯುಕಂ ಭವತಿ ॥ ೮ ॥ ತದಾಹುರ್ಯದ್ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯ
ಯಾಸರ್ವಂ ಭವಿಷ್ಯನ್ತೋ ಮನುಷ್ಯಾಮನ್ಯನ್ತೇ । ಕಿಮುತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾವೈ

---

* ತಂನಪಶ್ಯತ್ಯಕೃತ್ಸ್ನಃ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

‡ ಪ್ರೇಯಃಪುತ್ರಾತ್ಪ್ರೇಯೋವಿತ್ತಾದಿತಿ ಅನ್ತರತರೋಯದಯಮಿತಿಚ
ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ನ್ಯಸ್ಮಾತ್ತತ್ಸರ್ವಮಭವದಿತಿ ॥ ೯ ॥ ಬ್ರಹ್ಮವಾ ಇದಮಗ್ರ ಆಸೀತ್ತದಾ
ತ್ಮಾನಮೇವಾವೈತ್ । ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮೀತಿ ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ಸರ್ವಮಭವತ್ ತದ್ಯೋ
ಯೋ ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರತ್ಯಬುಧ್ಯತ ಸ ಏವ ತದಭವತ್ತಥಾ ಋಷೀಣಾಂ
ತಥಾ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ತದ್ಧೈತತ್ಪಶ್ಯನ್ನೃಷಿರ್ವಾಮದೇವಃ ಪ್ರತಿಪೇ
ದೇಹಂ ಮನುರಭವಗ್ಂ ಸೂರ್ಯಶ್ಚೇತಿ ತದಿದಮಪ್ಯೇತರ್ಹಿ ಯ ಏವಂ ವೇದಾ
ಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮೀತಿ ಸ ಇದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ಭವತಿ ತಸ್ಯ ಹ ನ ದೇವಾಶ್ಚ ನಾ ಭೂ
ತ್ಯಾ ಈಶತೇ ಆತ್ಮಾ ಹ್ಯೇಷಾಗ್ಂ ಸ ಭವತಿ ಅಥ ಯೋಽನ್ಯಾಂ ದೇವತಾ
ಮುಪಾಸ್ತೇಽನ್ಯೋಽಸಾವನ್ಯೋಽಹಮಸ್ಮೀತಿ ನ ಸ ವೇದ ಯಥಾ ಪಶುರೇ
ವಗ್ಂ ಸ ದೇವಾನಾಂ ಯಥಾ ಹ ವೈ ಬಹವಃ ಪಶವೋ ಮನುಷ್ಯಂ ಭು
ಞ್ಜ್ಯುರೇವಮೇಕೈಕಃ ಪುರುಷೋ ದೇವಾನ್ ಭುನಕ್ತ್ಯೇಕಸ್ಮಿನ್ನೇವ
ಪಶಾವಾದೀಯಮಾನೇಽಪ್ರಿಯಂ ಭವತಿ ಕಿಮು ಬಹುಷು ತಸ್ಮಾದೇಷಾಂತ
ನ್ನಪ್ರಿಯಂ ಯದೇತನ್ಮನುಷ್ಯಾ ವಿದ್ಯುಃ ॥ ೧೦ ॥ ಬ್ರಹ್ಮವಾ ಇದಮಗ್ರ ಆಸೀ
ದೇಕಮೇವ ತದೇಕಗ್ಂ ಸನ್ನವ್ಯಭವತ್ ತಚ್ಛ್ರೇಯೋ ರೂಪಮತ್ಯಸೃಜತ
ಕ್ಷತ್ರಂ ಯಾನ್ಯೇತಾನಿ ದೇವತ್ರಾ ಕ್ಷತ್ರಾಣೀನ್ದ್ರೋ ವರುಣಃ ಸೋಮೋ
ರುದ್ರಃ ಪರ್ಜನ್ಯೋ ಯಮೋ ಮೃತ್ಯುರೀಶಾನ ಇತಿ ತಸ್ಮಾತ್ ಕ್ಷತ್ರಾತ್ಪರಂ
ನಾಸ್ತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಮಧಸ್ತಾದುಪಾಸ್ತೇ ರಾಜಸೂಯೇ
ಕ್ಷತ್ರ ಏವ ತದ್ಯಶೋ ದಧಾತಿ ಸೈಷಾ ಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಯೋನಿರ್ಯದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತಸ್ಮಾದ್ಯ
ದ್ಯಪಿ ರಾಜಾ ಪರಮತಾಂ ಗಚ್ಛತಿ ಬ್ರಹ್ಮೈವಾನ್ತತ ಉಪನಿಶ್ರಯತಿ ಸ್ವಾಂ
ಯೋನಿಂ ಯ ಉ ಏನಗ್ಂ ಹಿನಸ್ತಿ ಸ್ವಾಗ್ಂ ಸ ಯೋನಿಮೃಚ್ಛತಿ ಸ ಪಾಪೀ
ಯಾನ್ ಭವತಿ ಯಥಾ ಶ್ರೇಯಾಗ್ಂಸಗ್ಂ ಹಿಗ್ಂಸಿತ್ವಾ ॥ ೧೧ ॥ ಸ ನೈವ
ವ್ಯಭವತ್ ಸ ವಿಶಮಸೃಜತ ಯಾನ್ಯೇತಾನಿ ದೇವಜಾತಾನಿ ಗಣಶ ಆಖ್ಯಾ
ಯನ್ತೇ ವಸವೋ ರುದ್ರಾ ಆದಿತ್ಯಾ ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಮರುತ ಇತಿ ॥ ೧೨ ॥
ಸ ನೈವವ್ಯಭವತ್ ಸ ಶೌದ್ರಂ ವರ್ಣಮಸೃಜತ ಪೂಷಣಮಿಯಂ ವೈ ಪೂ
ಷೇಯಗ್ಂ ಹೀದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ಪುಷ್ಯತಿ ಯದಿದಂ ಕಿಞ್ಚ ॥ ೧೩ ॥ ಸ ನೈವ
ವ್ಯಭವತ್ತಚ್ಛ್ರೇಯೋ ರೂಪಮತ್ಯಸೃಜತ ಧರ್ಮಂ ತದೇತತ್ ಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ
ಕ್ಷತ್ರಂ ಯದ್ಧರ್ಮಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮಾತ್ಪರಂ ನಾಸ್ತ್ಯಥೋ ಅಬಲೀಯಾನ್ ಬ
ಲೀಯಾಗ್ಂಸಮಾಶಗ್ಂಸತೇ ಧರ್ಮೇಣ ಯಥಾ ರಾಜ್ಞೈವಂ ಯೋ ವೈ ಸ
ಧರ್ಮಃ ಸತ್ಯಂ ವೈ ತತ್ತಸ್ಮಾತ್ಸತ್ಯಂ ವದನ್ತಮಾಹುರ್ಧರ್ಮಂ ವದತೀತಿ ಧರ್ಮಂ ವಾ

ವದನ್ತಗ್ ಸತ್ಯಂ ವದತೀ ತ್ಯೇತದ್ಧ್ಯೇವೈ ತದುಭಯಂ ಭವತಿ ॥ ೧೪ ॥ ತದೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಕ್ಷತ್ರಂ ವಿಟ್ಛೂದ್ರಸ್ತದಗ್ನಿನೈವದೇವೇಷು ಬ್ರಹ್ಮಾಭವದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಮನುಷ್ಯೇಷು ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಣಕ್ಷತ್ರಿಯೋವೈಶ್ಯೇನವೈಶ್ಯಃ ಶೂದ್ರೇಣ ಶೂದ್ರಸ್ತಸ್ಮಾದಗ್ನಾ ವೇವದೇವೇಷು ಲೋಕಮಿಚ್ಛನ್ತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಮನುಷ್ಯೇಷ್ವೇತಾಭ್ಯಾಗ್ ಹಿ ರೂಪಾಭ್ಯಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಭವತ್ ಅಥಯೋಹವಾ ಅಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಸ್ವಂ ಲೋಕಮದೃಷ್ಟ್ವಾಪ್ರೈತಿ ಸ ಏನಮವಿದಿತೋನ ಭುನಕ್ತಿ ಯಥಾವೇದೋವಾ ನನೂಕ್ತೋನ್ಯದ್ವಾ ಕರ್ಮಾಕೃತಂ ಯದಿಹವಾ ಅಪ್ಯನೇವಂ ವಿನ್ಮಹತ್ಪುಣ್ಯಂ ಕರ್ಮಕರೋತಿ ತದ್ಧಾಸ್ಯಾನ್ತತಃ ಕ್ಷೀಯತ ಏವಾತ್ಮಾನ ಮೇವಲೋಕ ಮುಪಾಸೀತ ಸಯ ಆತ್ಮಾನಮೇವಲೋಕಮುಪಾಸ್ತೇ ನ ಹಾಸ್ಯಕರ್ಮಕ್ಷೀಯತೇ ಅಸ್ಮಾದ್ಧ್ಯೇವಾತ್ಮನೋ ಯದ್ಯತ್ಕಾಮಯತೆ ತತ್ತತ್ಸೃಜತೇ ॥ ೧೫ ॥ * ಅಥೋ ಅಯಂ ವಾ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಲೋಕಃ ಸ ಯಜ್ಜುಹೋತಿ ಯದ್ಯಜತೆ ತೇನದೇವಾನಾಂ ಲೋಕೋಥ ಯದನುಬ್ರೂತೆ ತೇನ ಋಷೀಣಾಮಥಯತ್ಪಿತೃಭ್ಯೋ ನಿಪೃಣಾತಿಯತ್ಪ್ರಜಾಮಿಚ್ಛತೆ ತೇನ ಪಿತೄಣಾಮಥಯನ್ಮನುಷ್ಯಾನ್ವಾಸಯತೆ ಯದೇಭ್ಯೋಶನಂ ದದಾತಿ ತೇನ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಅಥ ಯತ್ಪಶುಭ್ಯಸ್ತೃಣೋದಕಂ ವಿನ್ದತಿ ತೇನ ಪಶೂನಾಂ ಯದಸ್ಯಗೃಹೇಷು ಶ್ವಾಪದಾವಯಾಗ್ಸ್ಯಾಪಿಪೀಲಿಕಾಭ್ಯ ಉಪಜೀವನ್ತಿ ತೇನ ತೇಷಾಂ ಲೋಕೋ ಯಥಾಹ ವೈ ಸ್ವಾಯ ಲೋಕಾಯಾರಿಷ್ಟಿ ಮಿಚ್ಛೇದೇವಗ್ಹೈವಂವಿದೇ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನ್ಯರಿಷ್ಟಿಮಿಚ್ಛನ್ತಿತದ್ವಾ ಏತದ್ವಿದಿತಂ ಮೀಮಾಗ್ಸಿತಮ್ ॥ ೧೬ ॥ † ಆತ್ಮೈವೇದಮಗ್ರ ಆಸೀದೇಕಏವ ಸೋಕಾಮಯತ ಜಾಯಾಮೇಸ್ಯಾದಥ ಪ್ರಜಾಯೇಯಾಥ ವಿತ್ತಂ ಮೇಸ್ಯಾದಥ ಕರ್ಮಕುರ್ವೀಯೆತ್ಯೇತಾವಾನ್ವೈ ಕಾಮೋನೇಚ್ಛಗ್ ಶ್ಚನಾತೋ ಭೂಯೋವಿನ್ದೇತ್ತಸ್ಮಾದಪ್ಯೇತರ್ಹ್ಯೇಕಾಕೀ ಕಾಮಯತೆ ಜಾಯಾಮೇಸ್ಯಾದಥ ಪ್ರಜಾಯೇಯಾಥವಿತ್ತಂ ಮೇಸ್ಯಾದಥ ಕರ್ಮಕುರ್ವೀಯೇತಿ ಸಯಾವದಪ್ಯೇತೇಷಾಮೇಕೈ

* ಅರಿಷ್ಟಿಮಿಚ್ಛೇದಿತಿ, ಅರಿಷ್ಟಿಮಿಚ್ಛನ್ತೀತಿಚ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

† ತಸ್ಮಿತ್ರಾಸಿಸಕ್ಷೀಯನ್ತ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಕಂ ನ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಕೃತ್ಸ್ನ ಏವ ತಾವನ್ಮನ್ಯತೇ ತಸ್ಯೋ ಕೃತ್ಸ್ನತಾ ಮನ ಏವಾಸ್ಯಾತ್ಮಾ ವಾಗ್ಜಾಯಾ । ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಜಾ ಚಕ್ಷುರ್ಮಾನುಷಂ ವಿತ್ತಂ ಚಕ್ಷುಷಾ ಹಿ ತದ್ವಿನ್ದತೇ ಶ್ರೋತ್ರಂ ದೈವಗ್ ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಹಿ ತಚ್ಛೃಣೋತ್ಯಾತ್ಮೈವಾಸ್ಯ ಕರ್ಮಾತ್ಮನಾ ಹಿ ಕರ್ಮ ಕರೋತಿ ಸ ಏಷ ಪಾಙ್ಕ್ತೋ ಯಜ್ಞಃ ಪಾಙ್ಕ್ತಃ ಪಶುಃ ಪಾಙ್ಕ್ತಃ ಪುರುಷಃ ಪಾಙ್ಕ್ತಮಿದಗ್ ಸರ್ವಂ ಯದಿದಂ ಕಿಂಚ ತದಿದಗ್ ಸರ್ವಮಾಪ್ನೋತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದ ॥ ೧೭ ॥ ....

ಅಥ ಪಞ್ಚಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಯತ್ಸಪ್ತಾನ್ನಾನಿ ಮೇಧಯಾ ತಪಸಾ ಜನಯತ್ಪಿತಾ ಏಕಮಸ್ಯ ಸಾಧಾರಣಂ ದ್ವೇ ದೇವಾನಭಾಜಯತ್ ತ್ರೀಣ್ಯಾತ್ಮನೇ ಕುರುತ ಪಶುಭ್ಯ ಏಕಂ ಪ್ರಾಯಚ್ಛತ್ತಸ್ಮಿನ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ಯಚ್ಚ ಪ್ರಾಣಿತಿ ಯಚ್ಚ ನ ಕಸ್ಮಾತ್ತಾನಿ ನ ಕ್ಷೀಯನ್ತೇದ್ಯ ಮಾನಾನಿ ಸರ್ವದಾ ಯೋ ವೈತಾಮಕ್ಷಿತಿಂ ವೇದ ಸೋನ್ನಮತ್ತಿ ಪ್ರತೀಕೇನ ಸ ದೇವಾನಪಿ ಗಚ್ಛತಿ ಸ ಊರ್ಜಮುಪಜೀವತೀತಿ ಶ್ಲೋಕಾಃ ॥೧ ॥ * ಯತ್ಸಪ್ತಾನ್ನಾನಿ ಮೇಧಯಾ ತಪಸಾ ಜನಯತ್ಪಿತೇತಿ ಮೇಧಯಾ ಹಿ ತಪಸಾ ಜನಯತ್ಪಿತೈಕಮಸ್ಯ ಸಾಧಾರಣಮಿತೀದಮೇವಾಸ್ಯ ತತ್ಸಾಧಾರಣಮನ್ನಂ ಯದಿದಮದ್ಯತೇ । ಸ ಯ ಏತದುಪಾಸ್ತೇ ನ ಸ ಪಾಪ್ಮನೋ ವ್ಯಾವರ್ತತೇ ಮಿಶ್ರಗ್ ಹ್ಯೇತತ್ । ದ್ವೇ ದೇವಾನಭಾಜಯದಿತಿ ಹುತಂ ಚ ಪ್ರಹುತಂ ಚ ತಸ್ಮಾದ್ದೇವೇಭ್ಯೋ ಜುಹ್ವತಿ ಪ್ರ ಚ ಜುಹ್ವತ್ಯಥೋ ಆಹುರ್ದರ್ಶಪೂರ್ಣಮಾಸಾವಿತಿ ತಸ್ಮಾನ್ನೇಷ್ಟಿಯಾಜುಕಃ ಸ್ಯಾತ್ಪಶುಭ್ಯ ಏಕಂ ಪ್ರಾಯಚ್ಛದಿತಿ ತತ್ಪಯಃ । ಪಯೋ ಹ್ಯೇವಾಗ್ರೇ ಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚ ಪಶವಶ್ಚೋಪಜೀವನ್ತಿ ತಸ್ಮಾತ್ಕುಮಾರಂ ಜಾತಂ ಘೃತಂ ವೈವಾಗ್ರೇ ಪ್ರತಿಲೇಹಯನ್ತಿ ಸ್ತನಂ ವಾನುಧಾಪಯನ್ತ್ಯಥ ವತ್ಸಂ ಜಾತಮಾಹುರತೃಣಾದ ಇತಿ ತಸ್ಮಿನ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ । ಯಚ್ಚ ಪ್ರಾಣಿತಿ ಯಚ್ಚ ನೇತಿ ಪಯಸಿ ಹೀದಗ್ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ಯಚ್ಚ ಪ್ರಾಣಿತಿ ಯಚ್ಚ ನ । ತದ್ಯದಿದಮಾಹುಃ ಸಂವತ್ಸರಂ ಪಯಸಾ ಜುಹ್ವದಪ ಪುನರ್ಮೃತ್ಯುಂ ಜಯತೀತಿ ನ ತಥಾ ವಿದ್ಯಾದ್ಯದಹರೇವ ಜುಹೋತಿ ತದಹಃ ಪುನರ್ಮೃತ್ಯುಮಪಜಯತ್ಯೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಸರ್ವಗ್ ಹಿ ದೇವೇಭ್ಯೋ

---

* ಪ್ರತಿಲಿಲೇಹಯನ್ತೀತಿ, ತಸ್ಮಾತ್ತಾನಿ ನ ಕ್ಷೀಯನ್ತ ಇತಿ ಚ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ನ್ನಾದ್ಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿಕಸ್ಮಾತ್ತಾನಿನಕ್ಷೀಯನ್ತೇ ದ್ಯಮಾನಾನಿ ಸರ್ವದೇತಿಪು
ರುಷೋವಾ ಅಕ್ಷಿತಿಃ ಸಹೀದಮನ್ನಂ ಪುನಃಪುನರ್ಜ್ಜನಯತೇ । ಯೋವೈತಾಮ
ಕ್ಷಿತಂವೇದೇತಿ ಪುರುಷೋವಾಅಕ್ಷಿತಿಃಸಹೀದಮನ್ನಂಧಿಯಾಧಿಯಾ ಜನಯ
ತೇ ಕರ್ಮಭಿರ್ಯದ್ಧೈತನ್ನಕುರ್ಯಾತ್ ಕ್ಷೀಯೇತಹಸೋನ್ನ ಮತ್ತಿಪ್ರತೀಕೇ
ನೇತಿಮುಖಂ ಪ್ರತೀಕಂಮುಖೇನೇತ್ಯೇ ತತ್ಸದೇವಾನಪಿಗಚ್ಛತಿಸಊರ್ಜ್ಜಮು
ಪಜೀವತೀತಿಪ್ರಶಗ್ಂಸಾ ॥೨॥ ತ್ರೀಣ್ಯಾತ್ಮನೇಕುರುತೇತಿ ಮನೋವಾಚಂ
ಪ್ರಾಣಂತಾನ್ಯಾತ್ಮನೇ ಕುರುತಾನ್ಯತ್ರಮನಾ ಅಭೂವಂನಾದರ್ಶ ಮನ್ಯತ್ರಮ
ನಾಅಭೂವಂನಾಶ್ರೌಷಮಿತಿ ಮನಸಾಹ್ಯೇವಪಶ್ಯತಿ ಮನಸಾಶೃಣೋತಿ। ಕಾ
ಮಸ್ಸಂಕಲ್ಪೋವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ ಶ್ರದ್ಧಾಶ್ರದ್ಧಾಧೃತಿರಧೃತಿ ರ್ಹ್ರೀರ್ಧೀ ರ್ಭೀರಿತ್ಯೇ
ತತ್ಸರ್ವಂಮನಏವ ತಸ್ಮಾದಪಿಪೃಷ್ಠತ ಉಪಸ್ಪೃಷ್ಟೋಮನಸಾವಿಜಾನಾತಿಯಃ
ಕಶ್ಚ ಶಬ್ದೋವಾಗೇವಸಾ । ಏಷಾಹ್ಯನ್ತಮಾಯತ್ತೈಷಾಹಿ ನ ಪ್ರಾಣೋ
ಪಾನೋವ್ಯಾನ ಉದಾನಸ್ಸಮಾನೋನ ಇತ್ಯೇತತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಾಣ ಏವೈ
ತನ್ಮಯೋವಾ ಅಯಮಾತ್ಮಾ ವಾಙ್ಮಯೋಮನೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣ
ಮಯಃ ॥ ೩ ॥ ತ್ರಯೋಲೋಕಾ ಏತ ಏವವಾಗೇವಾಯಂಲೋಕೋ
ಮನೋ ನ್ತರಿಕ್ಷಲೋಕಃ ಪ್ರಾಣೋಸೌಲೋಕಃ ॥ ೪ ॥ ತ್ರಯೋ
ವೇದಾಏತಏವ ವಾಗೇವರ್ಗ್ವೇದೋ ಮನೋಯಜುರ್ವೇದಃ ಪ್ರಾಣಸ್ಸಾ
ಮವೇದಃ ॥ ೫ ॥ ದೇವಾಃಪಿತರೋ ಮನುಷ್ಯಾ ಏತಏವವಾಗೇವದೇವಾ
ಮನಃಪಿತರಃ ಪ್ರಾಣೋಮನುಷ್ಯಾಃ ॥ ೬ ॥ ಪಿತಾಮಾತಾಪ್ರಜೈತ ಏವಮ
ನಏವಪಿತಾವಾಙ್ಮಾತಾ ಪ್ರಾಣಃಪ್ರಜಾ ॥೭॥ ವಿಜ್ಞಾತಂವಿಜಿಜ್ಞಾಸ್ಯ ಮವಿಜ್ಞಾತ
ಮೇತ ಏವಯತ್ಕಿಂಚವಿಜ್ಞಾತಂ ವಾಚಸ್ತದ್ರೂಪಂ ವಾಗ್ಧಿವಿಜ್ಞಾತಾವಾಗೇನಂ
ತದ್ಭೂತ್ವಾವತಿ ॥ ೮ ॥ ಯತ್ಕಿಂಚವಿಜಿಜ್ಞಾಸ್ಯಂ ಮನಸಸ್ತದ್ರೂಪಂ ಮನೋ
ಹಿವಿಜಿಜ್ಞಾಸ್ಯಂ ಮನ ಏನಂತದ್ಭೂತ್ವಾವತಿ ॥೯ ॥ ಯತ್ಕಿಂಚಾವಿಜ್ಞಾತಂ ಪ್ರಾ
ಣಸ್ಯತದ್ರೂಪಂ ಪ್ರಾಣೋಹ್ಯವಿಜ್ಞಾತಃ ಪ್ರಾಣಏನಂತದ್ಭೂತ್ವಾ ವತಿ ॥೧೦॥
ತಸ್ಯೈವಾಚಃಪೃಥಿವೀಶರೀರಂ ಜ್ಯೋತಿರೂಪ ಮಯಮಗ್ನಿಸ್ತದ್ಯಾವತ್ಯೇ
ವವಾಕ್ತಾವತೀಪೃಥಿವೀತಾವಾನಯಮಗ್ನಿಃ ॥ ೧೧ ॥ ಅಥೈತಸ್ಯಮನಸೋ
ದ್ಯೌಶ್ಶರೀರಂ ಜ್ಯೋತೀರೂಪಮಸಾ ವಾದಿತ್ಯಸ್ತದ್ಯಾವದೇವ ಮನಸ್ತಾವ
ತೀದ್ಯೌ ಸ್ತಾವಾನಸಾವಾದಿತ್ಯಸ್ತೌ ಮಿಥುನಗ್ಂಸಮೈತಾಂತತಃ ಪ್ರಾಣೋ
ಜಾಯತ ಸ ಇನ್ದ್ರಃ ಸ ಏಷೋ ಸಪತ್ನೋದ್ವಿತೀಯೋವೈ ಸಪತ್ನೋನಾಸ್ಯ

ಸಪತ್ನೋಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧೨ ॥ ಅಥೈತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಸ್ಯಾಪಃ ಶರೀ
ರಂಜ್ಯೋತಿರೂಪಮಸೌ ಚನ್ದ್ರಸ್ತದ್ಯಾವಾನೇವ ಪ್ರಾಣಸ್ತಾವತ್ಯ ಆಪ
ಸ್ತಾವಾನಸೌಚನ್ದ್ರಸ್ತ ಏತೇಸರ್ವಏವಸಮಾಸ್ಸರ್ವೇ ನನ್ತಾಃ ಸಯೋಹೈತಾ
ನನ್ತವತ ಉಪಾಸ್ತೇ ನ್ತವನ್ತಗ್ಂ ಸಲೋಕಂಜಯತ್ಯಥ ಯೋಹೈತಾ
ನನನ್ತಾನುಪಾಸ್ತೇ ನನ್ತಗ್ಂ ಸಲೋಕಂಜಯತಿ ॥ ೧೩ ॥ ಸಏಷಸಂ
ವತ್ಸರಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಷೋಡಶಕಲಸ್ತಸ್ಯರಾತ್ರಯ ಏವಪಞ್ಚದಶ ಕಲಾ
ಧ್ರುವೈವಾಸ್ಯ ಷೋಡಶೀ ಕಲಾಸರಾತ್ರಿಭಿರೇವಾಚ ಪೂರ್ಯತೇಽಪಚಕ್ಷೀ
ಯತೇಸೋಮಾವಾಸ್ಯಾಗ್ಂ ರಾತ್ರಿಮೇತಯಾ ಷೋಡಶ್ಯಾಕಲಯಾಸರ್ವ
ಮಿದಂ ಪ್ರಾಣಭೃದನುಪ್ರವಿಶ್ಯ ತತಃ ಪ್ರಾತರ್ಜಾಯತೆ ತಸ್ಮಾದೇತಾಗ್ಂ
ರಾತ್ರಿಂಪ್ರಾಣಭೃತಃ ಪ್ರಾಣಂನವಿಚ್ಛಿನ್ದ್ಯಾದಪಿ ಕೃಕಲಾಸಸ್ಯೈತಸ್ಯಾ
ಏವದೇವತಾಯಾ ಅಪಚಿತ್ಯೈ ॥ ೧೪ ॥ ಯೋವೈಸಸಂವತ್ಸರಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ
ಷೋಡಶಕಲೋ ಯಮೇವಸಯೋ ಯಮೇವಂ ವಿತ್ಪುರುಷಸ್ತಸ್ಯ
ವಿತ್ತಮೇವ ಪಞ್ಚದಶಕಲಾ ಆತ್ಮೈವಾಸ್ಯಷೋಡಶೀ ಕಲಾಸವಿತ್ತೇನೈ
ವಾಚಪೂರ್ಯತೇಽಪಚಕ್ಷೀಯತೇ ತದೇತನ್ನಭ್ಯಂ ಯದಯಮಾತ್ಮಾಪ್ರಧಿ
ರ್ವಿತ್ತಂ ತಸ್ಮಾದ್ಯದ್ಯಪಿ ಸರ್ವಜ್ಯಾನಿಂಜೀಯತ ಆತ್ಮನಾಚೇಜ್ಜೀವತಿ ಪ್ರಧಿ
ನಾಗಾದಿತ್ಯೇವಾಹುಃ ॥೧೫॥ ಅಥತ್ರಯೋವಾವಲೋಕಾ ಮನುಷ್ಯಲೋ
ಕಃ ಪಿತೃಲೋಕೋ ದೇವಲೋಕಇತಿ ಸೋಯಂಮನುಷ್ಯಲೋಕಃ ಪು
ತ್ರೇಣೈವಜಯ್ಯೋ ನಾನ್ಯೇನಕರ್ಮಣಾ ಕರ್ಮಣಾಪಿತೃಲೋಕೋ ವಿದ್ಯಯಾ
ದೇವಲೋಕೋ ದೇವಲೋಕೋ ವೈ ಲೋಕಾನಾಗ್ಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತಸ್ಮಾ
ದ್ವಿದ್ಯಾಂ ಪ್ರಶಗ್ಂಸನ್ತಿ ॥ ೧೬ ॥ ಅಥಾತಃಸಮ್ಪ್ರತ್ತಿರ್ಯದಾ ಪ್ರೈಷ್ಯನ್ಮನ್ಯತೇ
ಥಪುತ್ರಮಾಹ ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಂ ಯಜ್ಞಸ್ತ್ವಂ ಲೋಕಇತಿ ಸಪುತ್ರಃಪ್ರತ್ಯಾ
ಹಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಹಂ ಯಜ್ಞೋಹಂ ಲೋಕ ಇತಿ ಯದ್ವೈಕಿಂಚಾನೂ
ಕ್ತಂ ತಸ್ಯಸರ್ವಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯೇಕತಾ । ಯೇವೈಕೇಚಯಜ್ಞಾಸ್ತೇಷಾಗ್ಂ ಸ
ರ್ವೇಷಾಂಯಜ್ಞ ಇತ್ಯೇಕತಾಯೇವೈಕೇಚ ಲೋಕಾಸ್ತೇಷಾಗ್ಂ ಸರ್ವೇ
ಷಾಂಲೋಕ ಇತ್ಯೇಕತೈತಾವದ್ವಾ ಇದಗ್ಂಸರ್ವಮೇತನ್ಮಾಸರ್ವಗ್ಂ ಸನ್ನ
ಯಮಿತೋ ಭುನಜದಿತಿತಸ್ಮಾತ್ಪುತ್ರಮನುಶಿಷ್ಟಂ ಲೋಕ್ಯಮಾಹುಸ್ತ
ಸ್ಮಾದೇನ ಮನುಶಾಸತಿಸಯುದೈವಂ ವಿದಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರೈತ್ಯಥೈಭಿರೇವ
ಪ್ರಾಣೈಸ್ಸಹಪುತ್ರಮಾವಿಶತಿ । ಸಯದ್ಯನೇನಕಿಂಚಿ ದಕ್ಷ್ಣಯಾಕೃತಂಭವತಿ

ತಸ್ಮಾದೇನಗ್ ಸರ್ವಸ್ಮಾತ್ಪುತ್ರೋ ಮುಞ್ಚತಿ ತಸ್ಮಾತ್ಪುತ್ರೋನಾಮ ಸ ಪುತ್ರೇಣೈವಾಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕೇಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತ್ಯಥೈನಮೇತೇದೈವಾಃ ಪ್ರಾಣಾ ಅಮೃತಾಆವಿಶನ್ತಿ ॥೧೭॥ ಪೃಥಿವ್ಯೈಚೈನಮಗ್ನೇಶ್ಚ ದೈವೀವಾಗಾವಿಶತಿ ಸಾ ವೈದೈವೀವಾಗ್ಯಯಾಯದ್ಯ ದೇವವದತಿತತ್ತದ್ಭವತಿ ॥ ೧೮ ॥ ದಿವಶ್ಚೈನಮಾ ದಿತ್ಯಾಚ್ಚ ದೈವಂ ಮನಆವಿಶತಿತದ್ವೈದೈವಂ ಮನೋಯೇನಾನನ್ದ್ಯೇವ ಭ ವತ್ಯಥೋನಶೋಚತಿ ॥ ೧೯ ॥ ಅದ್ಭ್ಯಶ್ಚೈನಂ ಚನ್ದ್ರಮಸಶ್ಚ ದೈವಃ ಪ್ರಾ ಣಆವಿಶತಿಸವೈದೈವಃ ಪ್ರಾಣೋಯಸ್ಸಞ್ಚರಗ್ ಶ್ಚಾಸಞ್ಚರಗ್ಶ್ಚನವ್ಯಥ ತೇ ಥೋನರಿಷ್ಯತಿ ಸ ಏವಂವಿತ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಮಾತ್ಮಾಭವತಿ ಯ ಥೈಷಾದೇವತೈವಗ್ ಸಯಥೈತಾಂ ದೇವತಾಗ್ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನ್ಯವ ನ್ತ್ಯೇವಗ್ ಹೈವಂವಿದಗ್ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನ್ಯವನ್ತಿ । ಯದುಕಿಂಚೇಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃಶೋಚನ್ತ್ಯಮೈ ವಾಸಾಂ ತದ್ಭವತಿ ಪುಣ್ಯಮೇವಾಮುಂ ಗಚ್ಛತಿ ನಹವೈದೇವಾನ್ಪಾಪಂಗಚ್ಛತಿ ॥ ೨೦ ॥ ಅಥಾತೋ ವ್ರತಮೀಮಾಗ್ ಸಾ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಹಕರ್ಮಾಣಿ ಸ ಸೃಜೆ ತಾನಿ ಸೃಷ್ಟಾನ್ಯನ್ಯೋ ನ್ಯೇನಾಸ್ಪರ್ಧನ್ತವದಿ ಷ್ಯಾನ್ಯೇವಾಹಮಿವಾಗ್ದಧ್ರೇ ಈಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಹಮಿತಿಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರೋಷ್ಯಾ ಮ್ಯಹಮಿತಿ ಶ್ರೋತ್ರಮೇವ ಮನ್ಯಾನಿಕರ್ಮಾಣಿ ಯಥಾಕರ್ಮ ತಾನಿ ಮೃತ್ಯುಃ ಶ್ರಮೋಭೂತ್ವೋಪಯೇಮೇ ತಾನ್ಯಾಪ್ನೋತ್ತಾನ್ಯಾಪ್ತ್ವಾ ಮೃತ್ಯುರವಾ ರುನ್ಧತ್ತಸ್ಮಾಚ್ಛ್ರಾಮ್ಯತ್ಯೇವವಾಕ್ ಶ್ರಾಮ್ಯತಿಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರಾಮ್ಯತಿಶ್ರೋತ್ರ ಮಥೇಮಮೇವ ನಾಪ್ನೋದ್ಯೋಯಂಮಧ್ಯಮಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತಾನಿಜ್ಞಾತುಂದ ಧ್ರಿರೇ ಅಯಂವೈನಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋಯಸ್ಸಂಚರಗ್ ಶ್ಚಾಸಂಚರಗ್ಶ್ಚನವ್ಯಥ ತೇನರಿಷ್ಯತಿಹನ್ತಾ ಸ್ಯೈವಸರ್ವೇರೂಪಮಸಾಮೇತಿ ತಏತಸ್ಯೈವಸರ್ವೇ ರೂಪಮಭವಗ್ ಸ್ತಸ್ಮಾದೇತ ಏತೇನಾಖ್ಯಾಯನ್ತೇ ಪ್ರಾಣಾಇತಿ ತೇನಹ ವಾವ ತತ್ಕುಲಮಾಚಕ್ಷತೆ ಯಸ್ಮಿನ್ಕುಲೇಭವತಿ ಯಏವಂವೇದಯಉಹೈವಂ ವಿ ದಾಸ್ಪರ್ಧತೇ ನುಶುಷ್ಯತ್ಯನುಶುಷ್ಯಹೈವಾನ್ತತೋಮ್ರಿಯತ ಇತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮಮ್ ॥ ೨೧ ॥ ಅ ಥಾಧಿದೈವತಂ ಜ್ವಲಿಷ್ಯಾಮ್ಯೇವಾಹ ಮಿತ್ಯಗ್ನಿರ್ದಧ್ರೇತಪ್ಸ್ಯಾಮ್ಯಹಮಿತ್ಯಾ ದಿತ್ಯೋ ಭಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಮಿತಿ ಚನ್ದ್ರಮಾ ಏವಮನ್ಯಾದೇವತಾ ಯಥಾದೇ ವತಗ್ ಸ ಯಥೈಷಾಂ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ಮಧ್ಯಮಃ ಪ್ರಾಣ ಏವಮೇತಾ ಸಾಂ ದೇವತಾನಾಂವಾಯುಃ ಮ್ಲೋಚನ್ತಿಹ್ಯನ್ಯಾ ದೇವತಾನವಾಯುಃ ಸೈ ಷಾನಸ್ತಮಿತಾ ದೇವತಾಯದ್ವಾಯುಃ ॥ ೨೨ ॥ ಅಥೈಷಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ

ಯತಶ್ಚೋದೇತಿ ಸೂರ್ಯೋಸ್ತಂ ಯತ್ರಚಗಚ್ಛತೀತಿ ಪ್ರಾಣಾದ್ವಾ ಏಷಉ ದೇತಿಪ್ರಾಣೇಸ್ತಮೇತಿತಂದೇವಾಶ್ಚಕ್ರಿರೇಧರ್ಮಗ್‌ ಸಏವಾದ್ಯಸ ಉಶ್ವಇ ತಿಯದ್ವಾ ಏತೇಮುರ್ಹ್ಯಧ್ರಿಯನ್ತ ತದೇವಾಪ್ಯದ್ಯಕುರ್ವನ್ತಿ । ತಸ್ಮಾದೇಕ ಮೇವವ್ರತಂಚರೇತ್ಪ್ರಾಣ್ಯಾಚ್ಚೈವಾಪಾನ್ಯಾಚ್ಚ ನೇ ನ್ಮಾಪಾಪ್ಮಾ ಮೃ ತ್ಯುರಾಪ್ನುವದಿತಿ ಯದ್ಯುಚರೇತ್ಸಮಾಪಿಪಯಿಷೇತ್ತೇನೋ ಏತಸ್ಯೈದೇ ವತಾಯೈ ಸಾಯುಜ್ಯಗ್‌ ಸಲೋಕತಾಂಜಯತಿ ॥ ॥೨೩॥

—ಅಥ ಷಷ್ಠಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ತ್ರಯಂ ವಾ ಇದಂ ನಾಮರೂಪಂ ಕರ್ಮತೇಷಾಂ ನಾಮ್ನಾಂವಾಗಿ ತ್ಯೇತದೇಷಾಮುಕ್ಥಮತೋಹಿ ಸರ್ವಾಣಿ ನಾಮಾನ್ಯುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿ । ಏತದೇಷಾ ಗ್‌ಸಾಮೈತದ್ಧಿಸರ್ವೈರ್ನಾಮಭಿ ಸ್ಸಮಮೇತದೇಷಾಂ ಬ್ರಹ್ಮೈತದ್ಧಿಸರ್ವಾ ಣಿ ನಾಮಾನಿಬಿಭರ್ತಿ ॥ ೧ ॥ ಅಥ ರೂಪಾಣಾಂ ಚಕ್ಷುರಿತ್ಯೇತದೇಷಾ ಮು ಕ್ಥಮತೋಹಿಸರ್ವಾಣಿ ರೂಪಾಣ್ಯುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತ್ಯೇ ತದೇಷಾಗ್‌ ಸಾಮೈತದ್ಧಿ ಸರ್ವೈರೂಪೈಸ್ಸಮಮೇತದೇಷಾಂ ಬ್ರಹ್ಮೈ ತದ್ಧಿಸರ್ವಾಣಿ ರೂಪಾಣಿಬಿ ಭರ್ತಿ ॥ ೨ ॥ ಅಥ ಕರ್ಮಣಾಮಾತ್ಮೇ ತ್ಯೇತದೇಷಾ ಮುಕ್ಥಮತೋಹಿಸ ರ್ವಾಣಿ ಕರ್ಮಾಣ್ಯುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತ್ಯೇತದೇಷಾಗ್‌ ಸಾಮೈತದ್ಧಿ ಸರ್ವೈಃ ಕರ್ಮಭಿಃ ಸಮಮೇತದೇಷಾಂ ಬ್ರಹ್ಮೈತದ್ಧಿಸರ್ವಾಣಿ ಕರ್ಮಾಣಿಬಿಭರ್ತಿ ತದೇತ ತ್ತ್ರಯಂ ಸದೇಕಮಯಮಾತ್ಮಾತ್ಮೋ ಏಕಸ್ಸನ್ನೇತತ್ತ್ರಯಂ ತದೇತ ದಮೃತಗ್‌ ಸತ್ಯೇನಚ್ಛನ್ನಂ ಪ್ರಾಣೋವಾ ಅಮೃತಂ ನಾಮರೂಪೇಸತ್ಯಂ ತಾಭ್ಯಾಮಯಂ ಪ್ರಾಣಶ್ಛನ್ನಃ .... ॥ ೩ ॥

ಇತಿ ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೇ - ತೃತೀಯೋಧ್ಯಾಯಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯೇ - ಪ್ರಥಮಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ.

ಹರಿಃ ಓಮ್ ॥ ದೃಪ್ತಬಾಲಾಕಿರ್ಹಾನೂಚಾನೋಗಾರ್ಗ್ಯಆಸ ಸಹೋ ವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುಂ ಕಾಶ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮತೇಬ್ರುವಾಣೀತಿ ಸಹೋವಾಚಾಜಾ ತಶತ್ರುಃ ಸಹಸ್ರಮೇತಸ್ಯಾಂ ವಾಚಿದದ್ಮೋಜನಕೋಜನಕ ಇತಿವೈಜನಾ ಧಾವನ್ತೀತಿ ॥ ೧ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯೋ ಯಏವಾಸಾವಾದಿತ್ಯೇಪುರು ಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾ ಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ಅತಿಷ್ಠಾಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮೂರ್ಧಾ

ರಾಜೇತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸಯ ಏತಮೇವ ಮುಪಾಸ್ತೇಽ
ತಿಷ್ಠಾಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮೂರ್ಧಾ ರಾಜಾಭವತಿ ॥ ೨ ॥ ಸಹೋ
ವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯೋ ಯಏವಾಸೌ ಚನ್ದ್ರೇಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರ
ಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವದಿಷ್ಠಾ
ಬೃಹನ್ಪಾಣ್ಡರವಾಸಾಃ ಸೋಮೋರಾಜೇತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ
ಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ಹರಹರ್ಹಸುತಃ ಪ್ರಸುತೋ ಭವತಿ ನಾಸ್ಯಾ
ನ್ನಂ ಕ್ಷೀಯತೇ ॥ ೩ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯೋ ಯಏವಾಸೌ ವಿದ್ಯುತಿ
ಪುರುಷಏವಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾ ಜಾತಶತ್ರು
ರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ಸ್ತೇಜಸ್ವೀತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿಸ
ಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ತೇಜಸ್ವೀಹ ಭವತಿತೇಜಸ್ವಿನೀಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾ
ಭವತಿ ॥ ೪ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯೋಯ ಏವಾಯಮಾಕಾಶೇಪುರುಷ
ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈ
ತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾಃ ಪೂರ್ಣಮಪ್ರವರ್ತೀತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿಸ
ಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ಪೂರ್ಯತೇಹ ಪ್ರಜಯಾಪಶುಭಿ ರ್ನಾಸ್ಯಾಸ್ಮಾ
ಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರಜೋದ್ವರ್ತತೇ ॥ ೫ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯೋಯಏವಾ
ಯಂವಾಯೌ ಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾ
ಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ಇನ್ದ್ರೋ ವೈಕುಣ್ಠೋಽಪರಾ
ಜಿತಾಸೇನೇತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ
ಜಿಷ್ಣುರ್ಹಾಪರಾಜಿಷ್ಣುರ್ಭವತ್ಯನ್ಯತಸ್ತ್ಯಜಾಯೀ ॥ ೬ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಗಾ
ರ್ಗ್ಯೋಯಏವಾ ಯಮಗ್ನೌಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ
ಸಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ವಿಷಾಸಹಿರಿತಿವಾ ಅ
ಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿಸಯಏತಮೇವ ಮುಪಾಸ್ತೇ ವಿಷಾಸಹಿರ್ಹ ಭವತಿ
ವಿಷಾಸಹಿರ್ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಭವತಿ॥೭॥ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯೋಯ ಏವಾಯ
ಮಪ್ಸುಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿಸಹೋವಾಚಾಜಾತ
ಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾಃ ಪ್ರತಿರೂಪ ಇತಿ ವಾಅಹಮೇತ ಮುಪಾ
ಸಇತಿ ಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ಪ್ರತಿರೂಪಗ್ ಹೈವೈನಮುಪಗಚ್ಛತಿ
ನಾ ಪ್ರತಿರೂಪಮಥೋ ಪ್ರತಿರೂಪೋಽಸ್ಮಾಜ್ಜಾಯತೇ ॥ ೮ ॥ ಸಹೋವಾ
ಚಗಾರ್ಗ್ಯೋಯ ಏವಾಯಮಾದರ್ಶೇಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋ

ಪಾಸ ಇತಿಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ರೋಚಿ
ಷ್ಣು ರಿತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇರೋಚಿ
ಷ್ಣುರ್ಹ ಭವತಿರೋ ಚಿಷ್ಣು ರ್ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಭವತ್ಯಥೋಯೈ ಸ್ಸನ್ನಿಗಚ್ಛತಿಸ
ರ್ವಾಗ್ಂ ಸ್ತಾನತಿರೋಚತೇ ॥ ೯॥ ಸಹೋವಾಚಗಾರ್ಗ್ಯೋಯ ಏವಾಯಂ
ಯನ್ತಂ ಪಶ್ಚಾಚ್ಛಬ್ದೋನೂದೇತ್ಯೇತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ
ಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ಅಸುರಿತಿವಾ ಅಹ
ಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸಯ ಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇಸರ್ವಗ್ಂ ಹೈವಾಸ್ಮಿ
ಲ್ಲೋಕ ಆಯುರೇತಿನೈನಂ ಪುರಾಕಾಲಾತ್ಪ್ರಾಣೋಜಹಾತಿ ॥ ೧೦ ॥ ಸ
ಹೋವಾಚಗಾರ್ಗ್ಯೋಯ ಏವಾಯಂ ದಿಕ್ಷುಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರ
ಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾ ಜಾತಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾ
ದ್ವಿತೀಯೋನಪಗಇತಿ ವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸಯ ಏತಮೇವಮು
ಪಾಸ್ತೇ ದ್ವಿತೀಯವಾನ್ ಹಭವತಿ ನಾಸ್ಮಾದ್ಗಣಶ್ಛಿದ್ಯತೇ ॥ ೧೧ ॥ ಸಹೋ
ವಾಚಗಾರ್ಗ್ಯೋಯ ಏವಾಯಂಛಾಯಾಮಯಃಪುರುಷ ಏತಮೇವಾಹಂ
ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿ
ಷ್ಠಾ ಮೃತ್ಯುರಿತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸಯಏತಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ
ಸರ್ವಗ್ಂ ಹೈವಾಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕ ಆಯುರೇತಿನೈನಂ ಪುರಾಕಾಲಾನ್ಮೃತ್ಯುರಾಗ
ಚ್ಛತಿ ॥ ೧೨ ॥ ಸಹೋವಾಚಗಾರ್ಗ್ಯೋಯ ಏವಾಯಮಾತ್ಮನಿ ಪುರುಷಏ
ತಮೇವಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಾ ಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಮಾಮೈ
ತಸ್ಮಿನ್ ಸಂವದಿಷ್ಠಾ ಆತ್ಮನ್ವೀತಿವಾ ಅಹಮೇತಮುಪಾಸ ಇತಿ ಸಯ ಏತ
ಮೇವಮುಪಾಸ್ತೇ ಆತ್ಮನ್ವೀಹಭವತ್ಯಾತ್ಮನ್ವಿನೀಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಭವತಿ ಸಹ
ತೂಷ್ಣೀಮಾಸಗಾರ್ಗ್ಯಃ ॥ ೧೩ ॥ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರೇತಾವನ್ನೂ
ಇತ್ಯೇತಾವದ್ಧೀತಿನೈತಾವತಾ ವಿದಿತಂಭವತೀತಿ ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗ್ಯಉ
ಪತ್ವಾಯಾನೀತಿ ॥ ೧೪ ॥ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುಃ ಪ್ರತಿಲೋಮಂವೈತ
ದ್ಯದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಮುಪೇಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಮೇವಕ್ಷ್ಯತೀತಿ ವ್ಯೇವತ್ವಾಜ್ಞಾ
ಪಯಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ತಂ ಪಾಣಾವಾದಾಯೋತ್ತಸ್ಥೌ ತೌಹ ಪುರುಷಗ್ಂ ಸುಪ್ತ
ಮಾಜಗ್ಮತು ಸ್ತಮೇತೈರ್ನಾಮಭಿ ರಾಮನ್ತ್ರಯಾಂ ಚಕ್ರೇ ಬೃಹನ್ಪಾಣ್ಡರ
ವಾಸಃ ಸೋಮರಾಜನ್ನಿತಿಸನೋತ್ತಸ್ಥೌ ತಂಪಾಣಿನಾಪೇಷಂ ಬೋಧಯಾಂ
ಚಕಾರ ಸಹೋತ್ತಸ್ಥೌ ॥ ೧೫ ॥ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತ ಶತ್ರುರ್ಯತ್ರೈಷ

ಏತತ್ಸುಪ್ತೋಽಭೂದ್ಯ ಏಷವಿಜ್ಞಾನಮಯಃ ಪುರುಷಃಕ್ವೈಷ ತದಾಭೂತ್ಕುತ ಏತದಾಗಾದಿತಿ ತದುಹನಮೇನೇ ಗಾರ್ಗ್ಯಃ ॥ ೧೬ ॥ ಸಹೋವಾಚಾಜಾತಶತ್ರುರ್ಯತ್ರೈಷ ಏತತ್ಸುಪ್ತೋಽಭೂದ್ಯ ಏಷವಿಜ್ಞಾನಮಯಃ ಪುರುಷಸ್ತದೇಷಾಂ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ವಿಜ್ಞಾನೇನ ವಿಜ್ಞಾನಮಾದಾಯ ಏಷೋಽನ್ತರ್ಹೃದಯ ಆಕಾಶಸ್ತಸ್ಮಿಂಛೇತೇ ತಾನಿ ಯದಾಗೃಹ್ಣಾತ್ಯಥಹೈತತ್ಪುರುಷಃ ಸ್ವಪಿತಿನಾಮ ತದ್ಗೃಹೀತಏವ ಪ್ರಾಣೋಽಭವತಿ ಗೃಹೀತಾವಾಕ್ ಗೃಹೀತಂಚಕ್ಷುರ್ಗೃಹೀತಗ್ಂ ಶ್ರೋತ್ರಂಗೃಹೀತಂಮನಃ ॥ ೧೭ ॥ ಸಯತ್ರೈತತ್ಸ್ವಪ್ನ್ಯಯಾಚರತಿ ತೇಹಾಸ್ಯಲೋಕಾಸ್ತದುತೇವ ಮಹಾರಾಜೋ ಭವತ್ಯುತೇವ ಮಹಾಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉತೇವೋಚ್ಚಾವಚಂ ನಿಗಚ್ಛತಿ ಸಯಥಾ ಮಹಾರಾಜೋಜಾನಪದಾನ್ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಸ್ವೇಜನಪದೇಯಥಾಕಾಮಂ ಪರಿವರ್ತೇತ ಏವಮೇವೈಷಏತತ್ಪ್ರಾಣಾನ್ಗೃಹೀತ್ವಾಸ್ವೇ ಶರೀರೇ ಯಥಾಕಾಮಂಪರಿವರ್ತತೇ ॥ ೧೮ ॥ ಅಥಯದಾಸುಷುಪ್ತೋಽಭವತಿ ಯದಾ ನ ಕಸ್ಯಚನ ವೇದಹಿತಾನಾಮನಾಡ್ಯೋದ್ವಾಸಪ್ತತಿ ಸಹಸ್ರಾಣಿಹೃದಯಾತ್ಪುರೀತತಮಭಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠನ್ತೇತಾಭಿಃ ಪ್ರತ್ಯವಸೃಪ್ಯಪುರೀತತಿಶೇತೇ ಸ ಯಥಾಕುಮಾರೋವಾ ಮಹಾರಾಜೋ ವಾ ಮಹಾಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವಾತಿಘ್ನೀ ಮಾನನ್ದಸ್ಯಗತ್ವಾ ಶಯೀತೈವಮೇವೈಷ ಏತಚ್ಛೇತೇ ॥ ೧೯ ॥ ಸಯಥೋರ್ಣನಾಭಿಸ್ತನ್ತುನೋಚ್ಚರೇದ್ಯಥಾಗ್ನೇಃ ಕ್ಷುದ್ರಾವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾ ವ್ಯುಚ್ಚರನ್ತ್ಯೇವಮೇವಾಸ್ಮಾದಾತ್ಮನಃ ಸರ್ವೇಪ್ರಾಣಾಸ್ಸರ್ವೇ ಲೋಕಾಸ್ಸರ್ವೇ ದೇವಾಸ್ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿವ್ಯುಚ್ಚರನ್ತಿತಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ಸತ್ಯಸ್ಯ ಸತ್ಯಮಿತಿಪ್ರಾಣಾವೈಸತ್ಯಂ ತೇಷಾಮೇಷಸತ್ಯಮ್ ॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಯೋಹವೈಶಿಶುಗ್ಂ ಸಾಧಾನಗ್ಂ ಸಪ್ರತ್ಯಾಧಾನಗ್ಂ ಸಸ್ಥೂಣಗ್ಂ ಸದಾಮಂವೇದಸಪ್ತಹದ್ವಿಷತೋ ಭ್ರಾತೃವ್ಯಾನವರುಣದ್ಧಿ । ಅಯಂವಾವಶಿಶುರ್ಯೋಽಯಂಮಧ್ಯಮಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತಸ್ಯೇದಮೇವಾಧಾನಮಿದಂ ಪ್ರತ್ಯಾಧಾನಂ ಪ್ರಾಣಃಸ್ಥೂಣಾನ್ನಂದಾಮ ॥ ೧ ॥ ತಮೇತಾಃ ಸಪ್ತಾಕ್ಷಿತಯ ಉಪತಿಷ್ಠನ್ತೇತದ್ಯಾ ಇಮಾಅಕ್ಷನ್ಲೋಹಿನ್ಯೋ ರಾಜಯಸ್ತಾಭಿರೇನಗ್ಂ ರುದ್ರೋನ್ವಾಯತ್ತೋಽಥಯಾ ಅಕ್ಷನ್ನಾಪಸ್ತಾಭಿಃ ಪರ್ಜನ್ಯೋಯಾಕನೀನಿಕಾ ತಯಾದಿತ್ಯೋಯತ್ಕೃಷ್ಣಂ ತೇನಾಗ್ನಿರ್ಯಚ್ಛುಕ್ಲಂ ತೇನೇನ್ದ್ರೋಽಧರಯೈನಂವರ್ತನ್ಯಾ ಪೃಥಿವ್ಯನ್ವಾಯತ್ತಾದ್ಯೌರುತ್ತರಯಾನಾಸ್ಯಾನ್ನಂ ಕ್ಷೀಯತೇ

ಯಏವಂವೇದ ॥ ೨ ॥ *ತದೇಷಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ ಅರ್ವಾಗ್ಬಿಲಶ್ಚಮಸ ಊರ್ಧ್ವಬುಧ್ನಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಯಶೋನಿಹಿತಂ ವಿಶ್ವರೂಪಂತಸ್ಯಾ ಸತ ಋಷಯಃ ಸಪ್ತತೀರೇವಾಗಷ್ಟಮೀ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಸಂವಿದಾನೇತಿ ಅರ್ವಾಗ್ಬಿಲಶ್ಚಮಸ ಊರ್ಧ್ವಬುಧ್ನಇತೀದಂತಚ್ಛಿರ ಏಷಹ್ಯರ್ವಾಗ್ಬಿಲಶ್ಚಮಸ ಊರ್ಧ್ವಬುಧ್ನಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಯಶೋನಿಹಿತಂ ವಿಶ್ವರೂಪಮಿತಿ ಪ್ರಾಣಾವೈಯಶೋನಿಹಿತಂ ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಪ್ರಾಣಾನೇತದಾಹತಸ್ಯಾ ಸತಋಷಯಃ ಸಪ್ತತೀರಇತಿಪ್ರಾಣಾವಾಋಷಯಃ ಪ್ರಾಣಾನೇತದಾಹವಾಗಷ್ಟಮೀ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಸಂವಿದಾನೇತಿ ವಾಗ್ಘ್ಯಷ್ಟಮೀ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಸಂವಿತ್ತೇ ॥ ೩ ॥ ‡ಇಮಾವೇವ ಗೌತಮಭರದ್ವಾಜಾವಯಮೇವ ಗೌತಮೋಽಯಂ ಭರದ್ವಾಜ ಇಮಾವೇವ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಜಮದಗ್ನೀ ಅಯಮೇವ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಽಯಂ ಜಮದಗ್ನಿರಿಮಾವೇವ ವಸಿಷ್ಠಕಶ್ಯಪಾವಯಮೇವ ವಸಿಷ್ಠೋಽಯಂ ಕಶ್ಯಪೋ ವಾಗೇವಾತ್ರಿರ್ವಾ ಚಾಹ್ಯನ್ನ ಮದ್ಯತೇಽತ್ತಿರ್ಹವೈನಾಮೈತದ್ಯ ದತ್ರಿರಿತಿ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ತಾಭವತಿ ಸರ್ವಮಸ್ಯಾನ್ನಂಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ತೃತೀಯಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ದ್ವೇವಾವ ಬ್ರಹ್ಮಣೋರೂಪೇ ಮೂರ್ತಂಚೈವಾ ಮೂರ್ತಂಚ ಮರ್ತ್ಯಂಚಾಮೃತಂಚಸ್ಥಿತಂಚ ಯಚ್ಚ ಸಚ್ಚ ತ್ಯಚ್ಚ ॥ ೧ ॥ ತದೇತನ್ಮೂರ್ತಂ ಯದನ್ಯದ್ವಾಯೋಶ್ಚಾನ್ತರಿಕ್ಷಾಚ್ಚೈತನ್ಮರ್ತ್ಯ ಮೇತತ್ಸ್ಥಿತಮೇತತ್ಸತ್ತಸ್ಯೈತಸ್ಯಮೂರ್ತಸ್ಯೈತಸ್ಯಮರ್ತ್ಯಸ್ಯೈತಸ್ಯಸ್ಥಿತಸ್ಯೈತಸ್ಯ ಸತ ಏಷರಸೋಯ ಏಷತಪತಿ ಸತೋಹ್ಯೇಷರಸಃ ॥ ೨ ॥ ಅಥಾಮೂರ್ತಂ ವಾಯುಶ್ಚಾನ್ತರಿಕ್ಷಂಚೈತದಮೃತಮೇತದ್ಯ ದೇತತ್ತ್ಯತ್ತಸ್ಯೈತಸ್ಯಾಮೂರ್ತಸ್ಯೈತಸ್ಯಾಮೃತಸ್ಯೈತಸ್ಯ ಯತ ಏತಸ್ಯತ್ಯಸ್ಯೈಷರಸೋಯ ಏಷಏತಸ್ಮಿನ್ಮಣ್ಡಲೇ ಪುರುಷಸ್ತ್ಯಸ್ಯ ಹ್ಯೇಷರಸ ಇತ್ಯಧಿದೈವತಮ್ ॥ ೩ ॥ ಅಥಾಧ್ಯಾಮಿದಮೇವಮೂರ್ತಂ ಯದನ್ಯತ್ಪ್ರಾಣಾಚ್ಚ ಯಶ್ಚಾಯಮನ್ತರಾತ್ಮನ್ನಾಕಾಶ ಏತನ್ಮರ್ತ್ಯಮೇತತ್ಸ್ಥಿತಮೇತತ್ಸತ್ತಸ್ಯೈತಸ್ಯ ಮೂರ್ತಸ್ಯೈತಸ್ಯ

---

*ಇದಂತದೇವಶಿರಇತಿ, ವಾಗ್ಘ್ಯಷ್ಟಮೀ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಸಂವಿತ್ತೇತಿಚ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

‡ ಅತ್ರಿರ್ಹವೈನಾಮೈತದ್ಯದತ್ತಿರಿತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಮರ್ತ್ಯಸ್ಯೈತಸ್ಯ ಸ್ಥಿತಸ್ಯೈತಸ್ಯ ಸತಏಷರಸೋಯಚ್ಚಕ್ಷುಃ ಸತೋ ಹ್ಯೇಷರಸಃ॥೪॥ ಅಥಾಮೂರ್ತಂ ಪ್ರಾಣಶ್ಚಯಶ್ಚಾಯಮನ್ತರಾತ್ಮನ್ನಾಕಾಶ ಏತ ದಮೃತಮೇತದ್ಯದೇತತ್ತ್ಯ ತ್ತ್ಯಸ್ಯೈತಸ್ಯಾಮೂರ್ತಸ್ಯೈತಸ್ಯಾಮೃತ ಸ್ಯೈತಸ್ಯಯತ ಏತಸ್ಯತ್ಯಸ್ಯೈಷರಸೋಯೋಯಂ ದಕ್ಷಿಣೇಕ್ಷನ್ ಪುರುಷ ಸ್ತ್ಯಸ್ಯ ಹ್ಯೇಷರಸಃ ॥೫॥ ತಸ್ಯಹೈತಸ್ಯ ಪುರುಷಸ್ಯರೂಪಂ ಯಥಾಮಾ ಹಾರಜನಂವಾಸೋ ಯಥಾಪಾಣ್ಡ್ವಾವಿಕಂ ಯಥೇನ್ದ್ರಗೋಪೋಯ ಥಾಗ್ನ್ಯರ್ಚಿರ್ಯಥಾಪುಣ್ಡರೀಕಂ । ಯಥಾಸಕೃದ್ವಿದ್ಯುತ್ತಗ್ಂ ಸಕೃದ್ವಿದ್ಯುತ್ತೇ ವಹವಾ ಅಸ್ಯಶ್ರೀರ್ಭವತಿ ಯಏವಂವೇದಾಥಾತ ಆದೇಶೋನೇತಿನೇತಿ । ನ ಹ್ಯೇತಸ್ಮಾದಿತಿ ನೇತ್ಯನ್ಯತ್ಪರಮಸ್ತ್ಯಥ ನಾಮಧೇಯಗ್ಂ ಸತ್ಯಸ್ಯಸತ್ಯ ಮಿತಿ ಪ್ರಾಣಾವೈಸತ್ಯಂ ತೇಷಾಮೇಷಸತ್ಯಂ ॥ ೬ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ಥಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಮೈತ್ರೇಯೀತಿಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉದ್ಯಾಸ್ಯನ್ವಾ ಅರೇಹ ಮಸ್ಮಾತ್ಸ್ಥಾನಾದಸ್ಮಿ ಹನ್ತತೇಽನಯಾ ಕಾತ್ಯಾಯನ್ಯಾನ್ತಂಕರವಾಣೀತಿ॥ ॥೧॥ ಸಾಹೋವಾಚ ಮೈತ್ರೇಯೀ । ಯನ್ನುಮ ಇಯಂಭಗೋಃ ಸರ್ವಾ ಪೃಥಿವೀವಿತ್ತೇನ ಪೂರ್ಣಾಸ್ಯಾತ್ಕಥಂತೇನಾಮೃತಾಸ್ಯಾಮಿತಿ ನೇತಿಹೋ ವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ಯಥೈವೋಪಕರಣವತಾಂಜೀವಿತಂ ತಥೈವತೇ ಜೀವಿತಗ್ಂ ಸ್ಯಾದಮೃತತ್ವಸ್ಯತು ನಾಶಾಸ್ತಿ ವಿತ್ತೇನೇತಿ ॥೨॥ ಸಾಹೋವಾ ಚ ಮೈತ್ರೇಯೀ ಯೇನಾಹಂ ನಾಮೃತಾಸ್ಯಾಂ ಕಿಮಹಂ ತೇನ ಕುರ್ಯಾಂ ಯದೇವ ಭಗವಾನ್ವೇದ ತದೇವಮೇಬ್ರೂಹೀತಿ॥೩॥ * ಸಹೋವಾಚ ಯಾ ಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪ್ರಿಯಾಬತಾರೇನಃ ಸತೀಪ್ರಿಯಂಭಾಷಸ ಏಹ್ಯಾಸ್ಸ್ವ ವ್ಯಾ ಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ತೇವ್ಯಾಚಕ್ಷಾಣಸ್ಯತುಮೇನಿದಿಧ್ಯಾಸಸ್ವೇತಿ ॥೪॥ ‡ ಸಹೋ ವಾಚ ನವಾ ಅರೇಪತ್ಯುಃ ಕಾಮಾಯಪತಿಃ ಪ್ರಿಯೋಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾ ಮಾಯಪತಿಃ ಪ್ರಿಯೋ ಭವತಿನವಾ ಅರೇಜಾಯಾಯೈಕಾಮಾಯಜಾಯಾ ಪ್ರಿಯಾ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯಜಾಯಾಪ್ರಿಯಾಭವತಿ । ನವಾಅರೇ

* ನಿದಿಧ್ಯಾಸಸ್ವೇತಿ ಬ್ರವೀತುಮೇಭಗವಾನಿತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

‡ ಸರ್ವಂ ವಿದಿತಂಭವತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಕಾಮಾಯಪುತ್ರಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ಪುತ್ರಾಃಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾಅರೇವಿತ್ತಸ್ಯಕಾಮಾಯ ವಿತ್ತಂಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯವಿತ್ತಂ ಪ್ರಿಯಂಭವತಿ । ನವಾ ಅರೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕಾಮಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಿಯಂ ಭವತಿ । ನವಾ ಅರೇಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಕಾಮಾಯಕ್ಷತ್ರಂ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ಕ್ಷತ್ರಂ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತಿ ನವಾ ಅರೇಲೋಕಾನಾಂ ಕಾಮಾಯ ಲೋಕಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ಲೋಕಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ಲೋಕಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾ ಅರೇದೇವಾನಾಂ ಕಾಮಾಯದೇವಾಃ ಪ್ರಿಯಾ ಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ದೇವಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ ! ನವಾ ಅರೇಭೂತಾನಾಂ ಕಾಮಾಯಭೂತಾನಿ ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ಭೂತಾನಿ ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಭವನ್ತಿ । ನವಾ ಅರೇ ಸರ್ವಸ್ಯ ಕಾಮಾಯ ಸರ್ವಂಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯಸರ್ವಂ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮಾವಾ ಅರೇದ್ರಷ್ಟವ್ಯಃ ಶ್ರೋತವ್ಯೋಮನ್ತವ್ಯೋನಿದಿಧ್ಯಾಸಿತವ್ಯೋ ಮೈತ್ರೇಯ್ಯಾತ್ಮನೋವಾ ಅರೇದರ್ಶನೇನಶ್ರವಣೇನ ಮತ್ಯಾವಿಜ್ಞಾನೇನೇದಗ್ ಸರ್ವಂವಿದಿತಂ ॥೫॥ ಬ್ರಹ್ಮತಂಪರಾದಾದ್ಯೋನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋ ಬ್ರಹ್ಮವೇದ ಕ್ಷತ್ರಂತಂ ಪರಾದಾದ್ಯೋನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನಃ ಕ್ಷತ್ರಂ ವೇದ ಲೋಕಾಸ್ತಂ ಪರಾದುರ್ಯೋನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋ ಲೋಕಾನ್ವೇದ ದೇವಾಸ್ತಂ ಪರಾದುರ್ಯೋನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋ ದೇವಾನ್ವೇದ ಭೂತಾನಿತಂ ಪರಾದುರ್ಯೋನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋ ಭೂತಾನಿ ವೇದ ಸರ್ವನ್ತಂ ಪರಾದಾದ್ಯೋನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನಃ ಸರ್ವಂ ವೇದೇದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಂ ಕ್ಷತ್ರಮಿಮೇಲೋಕಾ ಇಮೇ ದೇವಾ ಇಮಾನಿ ಭೂತಾನೀದಗ್ ಸರ್ವಂಯದಯಮಾತ್ಮಾ॥೬॥ಸ ಯಥಾದುನ್ದುಭೇರ್ಹನ್ಯಮಾನಸ್ಯ ನಬಾಹ್ಯಾಞ್ಛಬ್ದಾಞ್ ಶಕ್ನುಯಾದ್ಗ್ರಹಣಾಯ ದುನ್ದುಭೇಸ್ತುಗ್ರಹಣೇನ ದುನ್ದುಭ್ಯಾಘಾತಸ್ಯವಾ ಶಬ್ದೋಗೃಹೀತಃ॥೭॥ *ಸ ಯಥಾಶಙ್ಖಸ್ಯಧ್ಮಾಯಮಾನಸ್ಯ ನ ಬಾಹ್ಯಾಞ್ಛಬ್ದಾಞ್ ಶಕ್ನುಯಾದ್ಗ್ರಹಣಾಯ ಶಙ್ಖಸ್ಯತುಗ್ರಹಣೇನ ಶಙ್ಖಧ್ಮಸ್ಯವಾಶಬ್ದೋಗೃಹೀತಃ ॥೮॥ ಸ ಯಥಾ ವೀಣಾಯೈವಾದ್ಯಮಾನಾಯೈ ನ ಬಾಹ್ಯಾಞ್ಛಬ್ದಾಞ್ ಶಕ್ನುಯಾದ್ಗ್ರಹಣಾ

---

* ಶಙ್ಖಧ್ಮನಸ್ಯೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ಯವೀಣಾಯೈತು ಗ್ರಹಣೇನ ವೀಣಾವಾದಸ್ಯ ವಾ ಶಬ್ದೋ ಗೃಹೀತಃ॥೯॥
ಸ ಯಥಾರ್ದ್ರೈಧಾಗ್ನೇರಭ್ಯಾಹಿತಾತ್ಪೃಥಗ್ಧೂಮಾ ವಿನಿಶ್ಚರನ್ತ್ಯೇವಂ ವಾ
ಅರೇಽಸ್ಯ ಮಹತೋ ಭೂತಸ್ಯ ನಿಶ್ವಸಿತಮೇತದ್ಯದೃಗ್ವೇದೋ ಯಜುರ್ವೇ
ದಃ ಸಾಮವೇದೋಽಥರ್ವಾಙ್ಗಿರಸ ಇತಿಹಾಸಃ ಪುರಾಣಂ ವಿದ್ಯಾ ಉಪನಿ
ಷದಃ ಶ್ಲೋಕಾಃ ಸೂತ್ರಾಣ್ಯನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾನಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾನ್ಯಸ್ಯೈವೈ
ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ನಿಶ್ವಸಿತಾನಿ ॥೧೦॥ ಸ ಯಥಾ ಸರ್ವಾಸಾಮಪಾಗ್ ಸಮುದ್ರ
ಏಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ಸ್ಪರ್ಶಾನಾಂ ತ್ವಗೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸ
ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ರಸಾನಾಂ ಜಿಹ್ವೈಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ಗನ್ಧಾನಾ
ಗ್ ನಾಸಿಕೈಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ರೂಪಾಣಾಂ ಚಕ್ಷುರೇಕಾ
ಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ಶಬ್ದಾನಾಗ್ ಶ್ರೋತ್ರಮೇಕಾಯನಮೇವಗ್
ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾನಾಗ್ ಮನ ಏಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವಾಸಾಗ್ ವಿ
ದ್ಯಾನಾಗ್ ಹೃದಯಮೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ಕರ್ಮಣಾಗ್ ಹ
ಸ್ತಾವೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಮಾನನ್ದಾನಾಮುಪಸ್ಥ ಏಕಾಯನ
ಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ವಿಸರ್ಗಾಣಾಗ್ ಪಾಯುರೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸ
ರ್ವೇಷಾಮಧ್ವನಾಗ್ ಪಾದಾವೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ವೇದಾನಾ
ಗ್ ವಾಗೇಕಾಯನಮ್॥೧೧॥*ಸ ಯಥಾ ಸೈನ್ಧವಖಿಲ್ಯ ಉದಕೇ ಪ್ರಾಸ್ತ ಉದಕ
ಮೇವಾನುವಿಲೀಯೇತ ನ ಹಾಸ್ಯೋದ್ಗ್ರಹಣಾಯೇವ ಸ್ಯಾತ್ ಯತೋ ಯ
ತಸ್ತ್ವಾದದೀತ ಲವಣಮೇವೈವಂ ವಾ ಅರ ಇದಂ ಮಹದ್ಭೂತಮನನ್ತಮ
ಪಾರಂ ವಿಜ್ಞಾನಘನ ಏವ । ಏತೇಭ್ಯೋ ಭೂತೇಭ್ಯಃ ಸಮುತ್ಥಾಯ ತಾನ್ಯೇ
ವಾನು ವಿನಶ್ಯತಿ ನ ಪ್ರೇತ್ಯ ಸಂಜ್ಞಾಸ್ತೀತ್ಯರೇ ಬ್ರವೀಮೀತಿ ಹೋವಾಚ
ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ॥೧೨॥ ಸಾ ಹೋವಾಚ ಮೈತ್ರೇಯ್ಯತ್ರೈವ ಮಾ ಭಗವಾ
ನಮೂಮುಹನ್ನ ಪ್ರೇತ್ಯ ಸಂಜ್ಞಾಸ್ತೀತಿ ಸ ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ನ
ವಾ ಅರೇಽಹಂ ಮೋಹಂ ಬ್ರವೀಮ್ಯಲಂ ವಾ ಅರ ಇದಂ ವಿಜ್ಞಾಯ ॥೧೩॥ ಯ
ತ್ರ ಹಿ ದ್ವೈತಮಿವ ಭವತಿ ತದಿತರ ಇತರಂ ಪಶ್ಯತಿ ತದಿತರ ಇತರಂ ಜಿಘ್ರತಿ ತದಿ
ತರ ಇತರಗ್ ಶೃಣೋತಿ ತದಿತರ ಇತರಮಭಿವದತಿ ತದಿತರ ಇತರಂ ಮನು
ತೇ ತದಿತರ ಇತರಂ ವಿಜಾನಾತಿ ಯತ್ರ ವಾ ಅಸ್ಯ ಸರ್ವಮಾತ್ಮೈವಾಭೂತ್ತತ್ಕೇ

---

* ನಹಾಸ್ಯೋದ್ಗ್ರಹಣಾಯೇವ ಸ್ಯಾದಿತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ನಕಂಜಿಘ್ರೇತ್ತತ್ಕೇನ ಕಂ ಪಶ್ಯೇತ್ತತ್ಕೇನಕಗ್ ಶೃಣುಯಾತ್ತತ್ಕೇನ ಕಮ ಭಿವದೇತ್ತತ್ಕೇನಕಂ ಮನ್ವೀತತತ್ಕೇನಕಂ ವಿಜಾನೀಯಾತ್ । ಯೇನೇದಗ್ ಸರ್ವಂ ವಿಜಾನಾತಿ ತಂ ಕೇನವಿಜಾನೀಯಾತ್ ವಿಜ್ಞಾತಾರಮರೇಕೇನ ವಿ ಜಾನೀಯಾದಿತಿ ॥ .... ॥ ೧೪ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಮಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಇಯಂ ಪೃಥಿವೀ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯೈಪೃಥಿವ್ಯೈ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿಮಧುಯಶ್ಚಾಯಮಸ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ತೇಜೋಮ ಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಶ್ಚಾಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ ಶಾರೀರಸ್ತೇ ಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಮೇವ ಸಯೋಯಮಾತ್ಮೇ ದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ಸರ್ವಮ್॥೧॥ಇಮಾಆಪಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾ ನಾಂಮಧ್ವಾಸಾಮಪಾಗ್ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯಮಾಸ್ವಪ್ಸು ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಶ್ಚಾಯ ಮಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ರೈತ ಸಸ್ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃಪುರುಷೋಯಮೇವ ಸಯೋಯಮಾ ತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ಸರ್ವಮ್ ॥ ೨ ॥ ಅಯಮಗ್ನಿಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯಾಗ್ನೇಃ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯಮಸ್ಮಿ ನ್ನಗ್ನೌ ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಶ್ಚಾಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಂ ವಾಙ್ಮಯಸ್ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಮೇವಸಯೋ ಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ ಸರ್ವಮ್ ॥೩॥ ಅಯಂವಾಯು ಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯವಾಯೋಃ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಮಧು ಯಶ್ಚಾಯಮಸ್ಮಿನ್ವಾಯೌ ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋ ಯಶ್ಚಾಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಂಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃಪುರುಷೋ ಯ ಮೇವಸಯೋಯಮಾತ್ಮೇದ ಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ ಸರ್ವಮ್ ॥ ॥ ೪ ॥ ಅಯಮಾದಿತ್ಯಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ಸರ್ವಾ ಣಿಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯ ಮಸ್ಮಿನ್ನಾದಿತ್ಯೇ ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತ ಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಶ್ಚಾಯ ಮಧ್ಯಾತ್ಮಂಚಾಕ್ಷುಷ ಸ್ತೇಜೋಮಯೋಽ ಮೃತಮಯಃಪುರುಷೋ ಯಮೇವಸಯೋಯಮಾತ್ಮೇ ದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ ಸರ್ವಮ್ ॥ ೫ ॥ ಇಮಾದಿಶಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಾ ಸಾಂದಿಶಾಗ್ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯ ಮಾಸುದಿಕ್ಷು ತೇಜೋ

ಮಯೋಽ ಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯಶ್ಚಾಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ ಶ್ರೌತ್ರಃಪ್ರಾ
ತಿಶ್ರುತ್ಕ ಸ್ತೇಽಜೋಽಮಯೋಽ ಮೃತಮಯಃಪುರುಷೋಽ ಯಮೇಽವಸಯೋಽ
ಯಮಾತ್ಮೇಽದ ಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇಽದಗ್ ಸರ್ವಮ್ ॥೬॥ ಅಯಂ ಚನ್ದ್ರ
ಸ್ಸರ್ವೇಽಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯಚನ್ದ್ರಸ್ಯ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಮಧುಯ
ಶ್ಚಾಯಮಸ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚನ್ದ್ರೇತೇಽಜೋಽಮಯೋಽ ಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯ
ಶ್ಚಾಯ ಮಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಮಾನಸಸ್ತೇಽಜೋಽಮಯೋಽ ಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽ
ಯಮೇಽವ ಸಯೋಽ ಯಮಾತ್ಮೇಽದ ಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇಽದಗ್ ಸರ್ವಂ ॥
॥ ೭ ॥ ಇಯಂ ವಿದ್ಯುತ್ಸರ್ವೇಽಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯೈವಿದ್ಯುತೇಽಸ
ರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯಮಸ್ಯಾಂ ವಿದ್ಯುತಿತೇಽಜೋಽಮಯೋಽ ಮೃ
ತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯಶ್ಚಾಯ ಮಧ್ಯಾತ್ಮಂ ತೈಜಸಸ್ತೇಽಜೋಽಮಯೋಽ
ಮೃತಮಯಃಪುರುಷೋಽ ಯಮೇಽವ ಸಯೋಽಯಮಾತ್ಮೇಽದಮಮೃತಮಿ
ದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇಽದಗ್ ಸರ್ವಂ ॥ ೮ ॥ ಅಯಗ್ ಸ್ತನಯಿತ್ನುಃ ಸರ್ವೇಽಷಾಂ ಭೂ
ತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯಸ್ತನಯಿತ್ನೋಽಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯಮ
ಸ್ಮಿಗ್ ಸ್ತನಯಿತ್ನೌ ತೇಽಜೋಽಮಯೋಽ ಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯ
ಶ್ಚಾಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ ಶಾಬ್ದಸ್ಸೌವರಸ್ತೇಽಜೋಽಮಯೋಽ ಮೃತಮಯಃ
ಪುರುಷೋಽ ಯಮೇಽವ ಸಯೋಽಯಮಾತ್ಮೇಽದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇಽ
ದಗ್ ಸರ್ವಮ್ ॥೯॥ ಅಯಮಾಕಾಶ ಸ್ಸರ್ವೇಽಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯಾ
ಕಾಶಸ್ಯ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯಮಸ್ಮಿನ್ನಾಕಾಶೇ ತೇಽಜೋಽ
ಮಯೋಽ ಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯಶ್ಚಾಯ ಮಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ ಹೃದ್ಯಾ
ಕಾಶ ಸ್ತೇಽಜೋಽಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯಮೇಽವ ಸಯೋಽ
ಯಮಾತ್ಮೇಽದ ಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇಽದಗ್ ಸರ್ವಂ ॥ ೧೦ ॥ ಅಯಂಧರ್ಮ
ಸ್ಸರ್ವೇಽಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯಧರ್ಮಸ್ಯ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿಮಧುಯ
ಶ್ಚಾಯಮಸ್ಮಿನ್ ಧರ್ಮೇತೇಽಜೋಽಮಯೋಽ ಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯಶ್ಚಾ
ಯಮಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಧಾರ್ಮಸ್ತೇಽಜೋಽಮಯೋಽ ಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽ ಯ
ಮೇಽವ ಸಯೋಽ ಯಮಾತ್ಮೇಽದ ಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇಽದಗ್ ಸರ್ವಮ್ ॥
॥ ೧೧ ॥ ಇದಗ್‌ಸತ್ಯಗ್ ಸರ್ವೇಽಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯಸತ್ಯಸ್ಯ ಸರ್ವಾ
ಣಿಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯ ಮಸ್ಮಿನ್ಸತ್ಯೇಽ ತೇಽಜೋಽಮಯೋಽ ಮೃತಮ
ಯಃ ಪುರುಷೋಽಯಶ್ಚಾಯ ಮಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ ಸಾತ್ಯಸ್ತೇಽಜೋಽಮಯೋಽಮೃತ

ಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯಮೇವ ಸಯೋಽಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರ
ಹ್ಮೇದಗ್ ಸರ್ವಮ್ ॥ ೧೨ ॥ ಇದಂಮಾನುಷಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ
ಮಧ್ವಸ್ಯ ಮಾನುಷಸ್ಯ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಮಧುಯಶ್ಚಾಯ ಮಸ್ಮಿನ್ಮಾ
ನುಷೇ ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಶ್ಚಾಯ ಮಧ್ಯಾ
ತ್ಮಂ ಮಾನುಷಸ್ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯಮೇವ ಸ
ಯೋಽಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ ಸರ್ವಮ್ ॥೧೩॥ ಅಯ
ಮಾತ್ಮಾ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಮಧ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ
ಮಧುಯಶ್ಚಾಯ ಮಸ್ಮಿನ್ನಾತ್ಮನಿ ತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರು
ಷೋಽಯಶ್ಚಾಯ ಮಾತ್ಮಾತೇಜೋಮಯೋಽಮೃತಮಯಃ ಪುರುಷೋಽಯ
ಮೇವ ಸಯೋಽಯಮಾತ್ಮೇದಮಮೃತಮಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಗ್ ಸರ್ವಮ್ ॥೧೪॥
ಸವಾಅಯಮಾತ್ಮಾ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಮಧಿಪತಿ ಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂ
ತಾನಾಗ್ ರಾಜಾ ತದ್ಯಥಾ ರಥನಾಭೌಚರಥ ನೇಮೌಚಾರಾಃ ಸರ್ವೇಸಮ
ರ್ಪಿತಾ ಏವಮೇವಾಸ್ಮಿನ್ನಾತ್ಮನಿಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣಾಸ್ಸರ್ವೇ ಲೋಕಾಸ್ಸರ್ವೇ
ದೇವಾಸ್ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿಸರ್ವ ಏತಆತ್ಮಾನಸ್ಸಮರ್ಪಿತಾಃ ॥ ೧೫ ॥ ಇದಂ
ವೈತನ್ಮಧುದಧ್ಯಙ್ಙಾಥರ್ವ ಣೋಽಶ್ವಿಭ್ಯಾಮುವಾಚತದೇತದೃಷಿಃ ಪಶ್ಯನ್ನ
ವೋಚತ್ ತದ್ವಾಂ ನರಾಸನಯೇದಗ್ ಸ ಉಗ್ರಮಾ ವಿಷ್ಕೃಣೋಮಿತನ್ಯತು
ರ್ನವೃಷ್ಟಿಂ । ದಧ್ಯಙ್ಹಯನ್ಮಧ್ವಾ ಥರ್ವಣೋವಾಮಶ್ವಸ್ಯ ಶೀರ್ಷ್ಣಾ
ಪ್ರಯದೀಮುವಾಚೇತಿ ॥ ೧೬ ॥ ಇದಂವೈತನ್ಮಧುದಧ್ಯಙ್ಙಾ ಥರ್ವಣೋ
ಶ್ವಿಭ್ಯಾ ಮುವಾಚತದೇತದೃಷಿಃ ಪಶ್ಯನ್ನವೋಚತ್ ಆಥರ್ವಣಾಯಾಶ್ವಿನಾ
ದಧೀಚೇಽಶ್ವ್ಯಗ್ಶಿರಃ ಪ್ರತ್ಯೈರಯತಂ । ಸವಾಂಮಧು ಪ್ರವೋಚದೃತಾ
ಯನ್ ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಂಯದ್ದಸ್ರಾವಪಿಕಕ್ಷ್ಯಂವಾಮಿತಿ ॥ ೧೭ ॥ *ಇದಂವೈತನ್ಮ
ಧು ದಧ್ಯಙ್ಙಾಥರ್ವಣೋಽಶ್ವಿಭ್ಯಾಮುವಾಚ ತದೇತದೃಷಿಃ ಪಶ್ಯನ್ನವೋಚತ್
ಪುರಶ್ಚಕ್ರೇದ್ವಿಪದಃ ಪುರಶ್ಚಕ್ರೇಚತುಷ್ಪದಃ । ಪುರಃಸಪಕ್ಷೀಭೂತ್ವಾಪುರಃ
ಪುರುಷ ಆವಿಶದಿತಿ ಸವಾಅಯಂಪುರುಷಃಸರ್ವಾಸುಪೂರ್ಷುಪುರಿಶಯೋನೈನೇ
ನಕಿಂಚ ನಾನಾವೃತಂ ನೈನೇನಕಿಂಚನಾಸಂವೃತಮ್ ॥ ೧೮ ॥ ಇದಂವೈತ

* ನಾನೇನಕಿಂಚನಾನಾವೃತಂ ನಾನೇನಕಿಂಚನೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾ
ನುಜೀಯಪಾಠಃ.

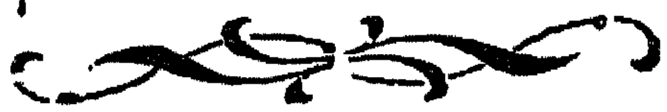
ನ್ಮಧುದಧ್ಯಙ್ಙಾಥರ್ವಣೋಽಶ್ವಿಭ್ಯಾ ಮುವಾಚತದೇತದೃಷಿಃ ಪಶ್ಯನ್ನವೋ
ಚತ್ ರೂಪಗ್ಂರೂಪಂ ಪ್ರತಿರೂಪೋ ಬಭೂವ ತದಸ್ಯರೂಪಂ ಪ್ರತಿಚಕ್ಷ
ಣಾಯ। ಇನ್ದ್ರೋ ಮಾಯಾಭಿಃ ಪುರುರೂಪ ಈಯತೇ ಯುಕ್ತಾಹ್ಯಸ್ಯ ಹ
ರಯಃ ಶತಾದಶೇತಿ ಅಯಂ ವೈ ಹರಯೋಽಯಂ ವೈ ದಶ ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಬಹೂ
ನಿ ಚಾನನ್ತಾನಿ ಚ ತದೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪೂರ್ವಮನಪರಮನನ್ತರ ಮಬಾಹ್ಯ
ಮಯಮಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ ಸರ್ವಾನುಭೂ ರಿತ್ಯನುಶಾಸನಮ್ ॥ ೧೯ ॥

ಅಥ ಷಷ್ಠಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಅಥವಗ್ಂಶಃ ಪೌತಿಮಾಷ್ಯೋ ಗೌಪವನಾದ್ಗೌಪವನಃ ಪೌತಿಮಾ
ಷ್ಯಾತ್ಪೌತಿ ಮಾಷ್ಯೋ ಗೌಪವನಾದ್ಗೌಪವನಃ ಕೌಶಿಕಾತ್ಕೌಶಿಕಃ ಕೌಣ್ಡಿ
ನ್ಯಾತ್ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯಃ ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಾಚ್ಛಾಣ್ಡಿಲ್ಯಃ ಕೌಶಿಕಾಚ್ಚ ಗೌತಮಾಚ್ಚ ಗೌತಮಃ
॥ ೧ ॥ ಆಗ್ನಿವೇಶ್ಯಾದಾಗ್ನಿ ವೇಶ್ಯಃ ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಾಚ್ಚಾ ನಭಿಮ್ಲಾತಾಚ್ಚಾನಭಿ
ಮ್ಲಾತ ಆನಭಿಮ್ಲಾತಾ ದಾನಭಿಮ್ಲಾತ ಆನಭಿಮ್ಲಾತಾದಾ ನಭಿಮ್ಲಾತೋ
ಗೌತಮಾದ್ಗೌತಮಃ ಸೈತವಪ್ರಾಚೀನಯೋಗ್ಯಾಭ್ಯಾಗ್ಂ ಸೈತವ ಪ್ರಾಚೀ
ನಯೋಗ್ಯೌ ಪಾರಾಶರ್ಯಾತ್ಪಾರಾಶರ್ಯೋ ಭಾರದ್ವಾಜಾದ್ಭಾರದ್ವಾಜೋ
ಭಾರದ್ವಾಜಾಚ್ಚ ಗೌತಮಾಚ್ಚ ಗೌತಮೋ ಭಾರದ್ವಾಜಾ ದ್ಭಾರದ್ವಾಜಃ
ಪಾರಾಶರ್ಯಾ ತ್ಪಾರಾಶರ್ಯೋ ವೈಜವಾಪಾಯನಾದ್ವೈಜವಾಪಾಯನಃ ಕೌ
ಶಿಕಾಯನೇಃ ಕೌಶಿಕಾಯನಿಃ ॥ ೨ ॥ ಘೃತಕೌಶಿಕಾ ದ್ಘೃತಕೌಶಿಕಃ ಪಾರಾ
ಶರ್ಯಾಯಣಾ ತ್ಪಾರಾಶರ್ಯಾಯಣಃ ಪಾರಾಶರ್ಯಾತ್ಪಾರಾಶರ್ಯೋ ಜಾತೂ
ಕರ್ಣ್ಯಾಜ್ಜಾತೂಕರ್ಣ್ಯ ಆಸುರಾಯಣಾಚ್ಚ ಯಾಸ್ಕಾಚ್ಚಾ ಸುರಾಯಣ
ಸ್ತ್ರೈವಣೇಸ್ತ್ರೈವಣಿ ರೌಪಜನ್ಧನೇ ರೌಪಜನ್ಧನಿರಾಸುರೇ ರಾಸುರಿರ್ಭಾ
ರದ್ವಾಜಾ ದ್ಭಾರದ್ವಾಜ ಆತ್ರೇಯಾದಾತ್ರೇಯೋ ಮಾಣ್ಟೇ ರ್ಮಾಣ್ಟಿರ್ಗೌ
ತಮಾ ದ್ಗೌತಮೋ ಗೌತಮಾದ್ಗೌತಮೋ ವಾತ್ಸ್ಯಾದ್ವಾತ್ಸ್ಯಃ ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಾಚ್ಛಾ
ಣ್ಡಿಲ್ಯಃ ಕೈಶೋರ್ಯಾ ತ್ಕಾಪ್ಯಾತ್ಕೈಶೋರ್ಯಃ ಕಾಪ್ಯಃ ಕುಮಾರಹಾರಿತಾ
ತ್ಕುಮಾರ ಹಾರಿತೋ ಗಾಲವಾದ್ಗಾಲವೋ ವಿದರ್ಭೀಕೌಣ್ಡಿನ್ಯಾದ್ವಿದರ್ಭೀ
ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯೋ ವತ್ಸನಪಾತೋ ಬಾಭ್ರವಾ ದ್ವತ್ಸನಪಾ ದ್ಬಾಭ್ರವಃ ಪಥಃ ಸೌಭ
ರಾತ್ಪನ್ಥಾಃ ಸೌಭರೋ ಯಾಸ್ಯಾದಾಙ್ಗಿರಸಾದಯಾಸ್ಯ ಆಙ್ಗಿರಸ ಆಭೂತೇ
ಸ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಾದಾಭೂತಿಸ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರೋ ವಿಶ್ವರೂಪಾತ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಾದ್ವಿಶ್ವರೂಪ
ಸ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರೋಽಶ್ವಿಭ್ಯಾಮಶ್ವಿನೌ ದಧೀಚ ಆಥರ್ವಣಾದ್ದಧ್ಯಙ್ಙಾಥರ್ವಣೋ

ಥರ್ವಣೋಽಥರ್ವಾದೈವೋ ಮೃತ್ಯೋಃಪ್ರಾಧ್ವಗ್ಂಸನಾ ನ್ಮೃತ್ಯುಃ ಪ್ರಾಧ್ವಗ್ಂಸನಃ ಪ್ರಧ್ವಗ್ಂ ಸನಾತ್ಪ್ರಧ್ವಗ್ಂ ಸನ ಏಕಋಷೇ ರೇಕಋಷಿ ರ್ವಿಪ್ರಚಿತ್ತೇ ರ್ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿರ್ವ್ಯಷ್ಟೇ ರ್ವ್ಯಷ್ಟಿಸ್ಸನಾರೋಃ ಸನಾರುಸ್ಸನಾತನಾತ್ಸನಾತನಸ್ಸನಕಾ ತ್ಸನಕಃ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಃ ಪರಮೇಷ್ಠೀಬ್ರಹ್ಮಣೋಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವಯಮ್ಭು ಬ್ರಹ್ಮಣೇನಮಃ ॥ ೬ ॥

ಇತಿ ಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ-ಓಂ ತತ್ಸತ್.

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್-ಪಞ್ಚಮಾಧ್ಯಾಯಃ.

—ಅಥ ಪ್ರಥಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಹರಿಃ ಓಮ್॥ ಜನಕೋಹವೈದೇಹೋ ಬಹುದಕ್ಷಿಣೇನ ಯಜ್ಞೇನೇಜೇ ತತ್ರಹ ಕುರುಪಾಞ್ಚಾಲಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಭಿಸಮೇತಾಬಭೂವುಸ್ತಸ್ಯಹ ಜನಕಸ್ಯ ವೈದೇಹಸ್ಯವಿಜಿಜ್ಞಾಸಾ ಬಭೂವ ಕಸ್ಸ್ವಿದೇಷಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾ ಮನೂಚಾನತಮ ಇತಿ ಸಹಗವಾಗ್ಂಸಹಸ್ರಮವರುರೋಧ ದಶದಶಪಾದಾ ಏಕೈಕಸ್ಯಾಃ ಶೃಙ್ಗಯೋರಾಬದ್ಧಾ ಬಭೂವುಃ॥೧॥ ತಾನ್ಹೋವಾಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಭಗವನ್ತೋಯೋವೋ ಬ್ರಹ್ಮಿಷ್ಠಸ್ಸಏತಾಗಾ ಉದಜತಾಮಿತಿ । ತೇಹಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನದಧೃಷುರಥಹ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಸ್ವಮೇವ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಮುವಾಚೈತಾ ಸ್ಸೋಮ್ಯೋದಜಸಾಮಶ್ರವ ಇತಿತಾಹೋದಾಚಕಾರ ತೇಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚುಕ್ರುಧುಃ ಕಥಂನೋಬ್ರಹ್ಮಿಷ್ಠೋ ಬ್ರುವೀತೇತ್ಯಥಹ ಜನಕಸ್ಯ ವೈದೇಹಸ್ಯಹೋತಾಶ್ವಲೋಬಭೂವ ಸಹೈನಂ ಪಪ್ರಚ್ಛತ್ವಂ ನುಖಲುನೋಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಿಷ್ಠೋಽಸಿ ೩ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚ ನಮೋವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಿಷ್ಠಾಯಕುರ್ಮೋಗೋಕಾಮಾ ಏವವಯಗ್ಂಸ್ಮ ಇತಿ ತಗ್ಂ ಹತತ ಏವ ಪ್ರಷ್ಟುಂದಧ್ರೇಹೋತಾಶ್ವಲಃ ॥ ೨ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಯದಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂಮೃತ್ಯುನಾಪ್ತಗ್ಂ ಸರ್ವಂಮೃತ್ಯುನಾಭಿಪನ್ನಂ ಕೇನ ಯಜಮಾನೋ ಮೃತ್ಯೋರಾಪ್ತಿಮತಿಮುಚ್ಯತ ಇತಿ ಹೋತ್ರರ್ತ್ವಿಜಾಗ್ನಿನಾವಾಚಾವಾಗ್ವೈ ಯಜ್ಞಸ್ಯಹೋತಾ ತದ್ಯೇಯಂ ವಾಕ್ಸೋಽಯಮಗ್ನಿಸ್ಸಹೋತಾ ಸಮುಕ್ತಿಸ್ಸಾತಿಮುಕ್ತಿಃ ॥ ೩ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿಹೋವಾಚಯದಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಹೋರಾತ್ರಾಭ್ಯಾ ಮಾಪ್ತಗ್ಂ ಸರ್ವಮಹೋರಾತ್ರಾಭ್ಯಾಮಭಿಪನ್ನಂ ಕೇನ ಯಜಮಾನೋಽಹೋ ರಾತ್ರಯೋರಾಪ್ತಿಮತಿ

ಮುಚ್ಯತ ಇತ್ಯಧ್ವರ್ಯುಣರ್ತ್ವಿಜಾ ಚಕ್ಷುಷಾದಿತ್ಯೇಚಕ್ಷುರ್ವೈ ಯಜ್ಞಸ್ಯಾ
ಧ್ವರ್ಯುಸ್ತದ್ಯದಿದಂ ಚಕ್ಷುಸ್ಸೋಽಸಾವಾದಿತ್ಯಃ ಸೋಽಧ್ವರ್ಯು ಸ್ಸಮುಕ್ತಿಸ್ಸಾತಿ
ಮುಕ್ತಿಃ ॥ ೪ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಯದಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ಪೂರ್ವ
ಪಕ್ಷಾ ಪರಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಮಾಪ್ತಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಾ ಪರಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಮ
ಭಿಪನ್ನಂಕೇನ ಯಜಮಾನಃ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಾ ಪರಪಕ್ಷಯೋರಾಪ್ತಿ ಮತಿಮು
ಚ್ಯತ ಇತ್ಯುದ್ಗಾತ್ರರ್ತ್ವಿಜಾವಾಯುನಾ ಪ್ರಾಣೇನ ಪ್ರಾಣೋವೈ ಯಜ್ಞ
ಸ್ಯೋದ್ಗಾತಾತದ್ಯೋಽಯಂ ಪ್ರಾಣಸ್ಸವಾಯು ಸ್ಸಉದ್ಗಾತಾಸಮುಕ್ತಿಸ್ಸಾ
ತಿಮುಕ್ತಿಃ ॥ ೫ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಯದಿದ ಮನ್ತರಿಕ್ಷ ಮ
ನಾರಮ್ಬಣ ಮಿವ ಕೇನಾಕ್ರಮೇಣ ಯಜಮಾನಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಲೋಕಮಾಕ್ರ
ಮತಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮಣರ್ತ್ವಿಜಾ ಮನಸಾ ಚನ್ದ್ರೇಣ ಮನೋಯಜ್ಞಸ್ಯ ಬ್ರ
ಹ್ಮಾತದ್ಯದಿದಂ ಮನಸ್ಸೋಽಸೌ ಚನ್ದ್ರಸ್ಸಬ್ರಹ್ಮಾಸಮುಕ್ತಿ ಸ್ಸಾತಿಮುಕ್ತಿರಿ
ತ್ಯತಿಮೋಕ್ಷಾ ಅಥಸಮ್ಪದಃ ॥೬॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಕತಿಭಿ
ರಯಮದ್ಯರ್ಗ್ಭಿರ್ಹೋತಾಸ್ಮಿನ್ಯಜ್ಞೇ ಕರಿಷ್ಯತೀತಿ ತಿಸೃಭಿರಿತಿ ಕತಮಾಸ್ತಾ
ಸ್ತಿಸ್ರ ಇತಿ ಪುರೋಽನುವಾಕ್ಯಾಚಯಾಜ್ಯಾಚ ಶಸ್ಯೈವಚ ತೃತೀಯಾಕಿಂ
ತಾಭಿ ರ್ಜಯತೀತಿ ಯತ್ಕಿಂಚೇದಂ ಪ್ರಾಣಭೃದಿತಿ ॥೭॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ
ಹೋವಾಚಕತ್ಯಯ ಮದ್ಯಾಧ್ವರ್ಯುರಸ್ಮಿನ್ಯಜ್ಞ ಆಹುತೀರ್ಹೋಷ್ಯತೀತಿ
ತಿಸ್ರ ಇತಿಕತಮಾಸ್ತಾಸ್ತಿಸ್ರ ಇತಿಯಾಹುತಾ ಉಜ್ಜ್ವಲಂತಿ ಯಾಹುತಾ ಅ
ತಿನೇದನ್ತೇಯಾಹುತಾ ಅಧಿಶೇರತೇ ಕಿಂತಾಭಿರ್ಜಯತೀತಿ ಯಾಹುತಾ ಉ
ಜ್ಜ್ವಲನ್ತಿ ದೇವಲೋಕಮೇವತಾ ಭಿರ್ಜಯತಿ ದೀಪ್ಯತ ಇವಹಿ ದೇವಲೋ
ಕೋಯಾಹುತಾ ಅತಿನೇದನ್ತೇ ಪಿತೃಲೋಕ * ಮೇವತಾಭಿರ್ಜಯತ್ಯತೀವ
ಹಿ ಪಿತೃಲೋಕೋಯಾಹುತಾ ಅಧಿಶೇರತೇ ಮನುಷ್ಯಲೋಕಮೇವತಾಭಿ
ರ್ಜಯತ್ಯಧ ಇವಹಿ ಮನುಷ್ಯಲೋಕಃ ॥ ೮ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿಹೋ
ವಾಚ ಕತಿಭಿರಯಮದ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಯಜ್ಞಂ ದಕ್ಷಿಣತೋ ದೇವತಾಭಿರ್ಗೋ
ಪಾಯತೀತ್ಯೇಕಯೇತಿ ಕತಮಾಸ್ಯೈಕೇತಿಮನ ಏವೇತ್ಯನನ್ತಂವೈ ಮನೋನ
ನ್ತಾ ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಅನನ್ತಮೇವಸತೇನ ಲೋಕಂಜಯತಿ ॥ ೯ ॥ ಯಾಜ್ಞ
ವಲ್ಕ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ಕತ್ಯಯಮದ್ಯೋ ದ್ಗಾತಾಸ್ಮಿನ್ ಯಜ್ಞೇಸ್ತೋ

* ಏವಮಿವಹಿ ಪಿತೃಲೋಕ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ,

ತ್ರಿಯಾಸ್ತ್ರೋಽಸ್ಯತೀತಿ ತಿಸ್ರ ಇತಿ ಕತಮಾಸ್ತಾಸ್ತಿಸ್ರ ಇತಿಪುರೋಽನುವಾ
ಕ್ಯಾಚಯಾಜ್ಯಾ ಚಶಸ್ಯೈವಚ ತೃತೀಯಾಕತಮಾಸ್ತಾಯಾ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಮಿ
ತಿಪ್ರಾಣಏವ ಪುರೋಽನುವಾಕ್ಯಾ ಪಾನೋಽಯಾಜ್ಯಾ ವ್ಯಾನಶ್ಶಸ್ಯಾ ಕಿಂ
ತಾಭಿರ್ಜಯತೀತಿ ಪೃಥಿವೀಲೋಕಮೇವ ಪುರೋಽನುವಾಕ್ಯಯಾಜಯತ್ಯ
ನ್ತರಿಕ್ಷಲೋಕಂ ಯಾಜ್ಯಯಾದ್ಯುಲೋಕಗ್ಂ ಶಸ್ಯಯಾ ತತೋಽಹ ಹೋ
ತಾಶ್ವಲ ಉಪರರಾಮ ॥ ೧೦ ॥

— ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ಅಥ ಹೈನಂ ಜಾರತ್ಕಾರವ ಆರ್ತಭಾಗಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ
ಹೋವಾಚ ಕತಿಗ್ರಹಾಃ ಕತ್ಯತಿಗ್ರಹಾ ಇತಿ । ಅಷ್ಟೌಗ್ರಹಾ ಅಷ್ಟಾವತಿಗ್ರಹಾ
ಇತಿ । ಯೇತೇಽಷ್ಟೌಗ್ರಹಾಃ । ಅಷ್ಟಾವತಿಗ್ರಹಾಃ ಕತಮೇತ ಇತಿ ॥ ೧ ॥
*ಪ್ರಾಣೋ ವೈ ಗ್ರಹಸ್ಸೋಽಪಾನೇನಾತಿಗ್ರಾಹೇಣ ಗೃಹೀತೋಽಪಾನೇನ ಹಿ ಗ
ನ್ಧಾಞ್ಜಿಘ್ರತಿ ॥ ೨ ॥ ವಾಗ್ವೈ ಗ್ರಹಃ ಸ ನಾಮ್ನಾತಿಗ್ರಾಹೇಣ ಗೃಹೀತೋ
ವಾಚಾ ಹಿ ನಾಮಾನ್ಯಭಿವದತಿ ॥ ೩ ॥ ಜಿಹ್ವಾ ವೈ ಗ್ರಹಃ ಸ ರಸೇನಾತಿಗ್ರಾಹೇ
ಣ ಗೃಹೀತೋ ಜಿಹ್ವಯಾ ಹಿ ರಸಾನ್ವಿಜಾನಾತಿ ॥ ೪ ॥ ಚಕ್ಷುರ್ವೈ ಗ್ರಹಃ
ಸ ರೂಪೇಣಾತಿಗ್ರಾಹೇಣ ಗೃಹೀತಶ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಹಿ ರೂಪಾಣಿ ಪಶ್ಯತಿ ॥ ೫ ॥
ಶ್ರೋತ್ರಂ ವೈ ಗ್ರಹಸ್ಸ ಶಬ್ದೇನಾತಿಗ್ರಾಹೇಣ ಗೃಹೀತಃ ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಹಿ ಶ
ಬ್ದಾಞ್ಛೃಣೋತಿ ॥ ೬ ॥ ಮನೋ ವೈ ಗ್ರಹಃ ಸ ಕಾಮೇನಾತಿಗ್ರಾಹೇಣ ಗೃ
ಹೀತೋ ಮನಸಾ ಹಿ ಕಾಮಾನ್ ಕಾಮಯತೇ ॥ ೭ ॥ ಹಸ್ತೌ ವೈ ಗ್ರಹ
ಸ್ಸ ಕರ್ಮಣಾತಿಗ್ರಾಹೇಣ ಗೃಹೀತೋ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಗ್ಂ ಹಿ ಕರ್ಮ ಕರೋತಿ ॥ ೮ ॥
ತ್ವಗ್ವೈ ಗ್ರಹಃ ಸ ಸ್ಪರ್ಶೇನಾತಿಗ್ರಾಹೇಣ ಗೃಹೀತಸ್ತ್ವಚಾ ಹಿ ಸ್ಪರ್ಶಾನ್ವೇ
ದಯತ ಇತ್ಯೇತೇಽಷ್ಟೌ ಗ್ರಹಾ ಅಷ್ಟಾವತಿಗ್ರಹಾಃ ॥ ೯ ॥ ‡ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇ
ತಿ ಹೋವಾಚ ಯದಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ಮೃತ್ಯೋರನ್ನಂ ಕಾಸ್ವಿತ್ಸಾ ದೇವತಾ ಯ
ಸ್ಯಾ ಮೃತ್ಯುರನ್ನಮಿತ್ಯಗ್ನಿರ್ವೈ ಮೃತ್ಯುಃ ಸೋಽಪಾಮನ್ನಮಪ ಪುನರ್ಮೃ
ತ್ಯುಂ ಜಯತಿ ॥ ೧೦ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಯತ್ರಾಯಂ ಪುರು

* ದ್ವಿತೀಯಾದಿ ನವಮಾನ್ತಖಣ್ಡೇಷು – ಅತಿಗ್ರಾಹೇಣ ಗೃಹೀತ ಇತಿ
ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

‡ ಅಪಃ ಪುನರ್ಮೃತ್ಯುಂ ಜಯತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನು
ಜೀಯಪಾಠಃ.

ಷೋಽಮ್ರಿಯತ ಉದಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಣಾಃ ಕ್ರಾಮನ್ತ್ಯಾಹೋಽನೇತಿಽನೇತಿಹೋಽವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋಽತ್ರೈವಸಮವನೀಽಯನ್ತೇಽ ಸಉಚ್ಛ್ವಯತ್ಯಾಧ್ಮಾಯತ್ಯಾಧ್ಮಾಯತ್ಯಾಧ್ಮಾತೋಽ ಮೃತಶ್ಶೇಽತೇಽ ॥ ೧೧ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇಽ ತಿ ಹೋಽವಾಚಯತ್ರಾಯಂ ಪುರುಷೋಽಮ್ರಿಯತೇಽಕಿಮೇನಂನಜಹಾತೀತಿ ನಾಮೇತ್ಯನನ್ತಂ ಹವೈನಾಮಾನನ್ತಾ ವಿಶ್ವೇಽದೇವಾ ಅನನ್ತಮೇಽವಸತೇನ ಲೋಽಕಂಜಯತಿ ॥೧೨॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇಽತಿ ಹೋಽವಾಚ ಯತ್ರಾಸ್ಯ ಪುರುಷಸ್ಯ ಮೃತಸ್ಯಾಗ್ನಿಂ ವಾಗಪ್ಯೇಽತಿವಾತಂ ಪ್ರಾಣಶ್ಚಕ್ಷುರಾದಿತ್ಯಂ ಮನಶ್ಚನ್ದ್ರಂ ದಿಶಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂ ಪೃಥಿವೀಗ್ಂ ಶರೀರಮಾಕಾಶ ಮಾತ್ಮೌಷಧೀರ್ಲೋಮಾನಿ ವನಸ್ಪತೀನ್ಕೇಶಾ ಅಪ್ಸುಲೋಹಿತಂಚ ರೇತಶ್ಚ ನಿಧೀಯತೇಽಕ್ವಾಯಂ ತದಾಪುರುಷೋಽ ಭವತೀತ್ಯಾಹರ ಸೋಽಮ್ಯಹಸ್ತ ಮಾರ್ತಭಾಗಾವಾಮೇಽವೈತಸ್ಯ ವೇದಿಷ್ಯಾವೋಽನನಾವೇತ ತ್ಸಜನ ಇತಿತೌಹೋತ್ಕ್ರಮ್ಯ ಮನ್ತ್ರಯಾಞ್ಚಕ್ರಾತೇತೌಹ ಯದೂಚತುಃ ಕರ್ಮಹೈವತದೂಚತುರಥ ಯತ್ಪ್ರಶಶಗ್ಂಸತುಃ ಕರ್ಮ ಹೈವ ತತ್ಪ್ರಶಶಗ್ಂಸತುಃ ಪುಣ್ಯೋಽವೈಪುಣ್ಯೇನ ಕರ್ಮಣಾಭವತಿಪಾಪಃ ಪಾಪೇನೇತಿ ತತೋಽಹ ಜಾರತ್ಕಾರವ ಆರ್ತಭಾಗ ಉಪರರಾಮ ॥ ೧೩ ॥

ಅಥ ತೃತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

† ಅಥಹೈನಂಭುಜ್ಯುರ್ಲಾಹ್ಯಾಯನಿಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋಽವಾಚ । ಮದ್ರೇಷುಚರಕಾಃ ಪರ್ಯವ್ರಜಾಮತೇ ಪತಞ್ಚಲಸ್ಯಕಾಪ್ಯಸ್ಯಗೃಹಾನ್ಯಮತಸ್ಯಾಸೀದ್ದುಹಿತಾ ಗನ್ಧರ್ವ ಗೃಹೀತಾ ತಮಪೃಚ್ಛಾಮ ಕೋಽಸೀತಿ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್ಸುಧನ್ವಾಙ್ಗಿರಸ ಇತಿ ತಂ ಯದಾಲೋಕಾನಾಮನ್ತಾನಪೃಚ್ಛಾಮಾಥೈನ ಮಬ್ರೂಮ ಕ್ವಪಾರಿಕ್ಷಿತಾ ಅಭವನ್ನಿತಿಕ್ವಪಾರಿಕ್ಷಿತಾ ಅಭವನ್ಸತ್ವಾಪೃಚ್ಛಾಮಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಕ್ವಪಾರಿಕ್ಷಿತಾ ಅಭವನ್ನಿತಿ ॥೧॥ ಸಹೋಽವಾಚೋಽವಾಚವೈ ಸೋಽಗಚ್ಛನ್ವೈತೇತದ್ಯತ್ರಾಶ್ವಮೇಧಯಾಜಿನೋಽಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಕ್ವನ್ವಶ್ವಮೇಧಯಾಜಿನೋ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿದ್ವಾತ್ರಿಗ್ಂ ಶತಂವೈದೇವರಥಾಹ್ನ್ಯಾನ್ಯಯಂ ಲೋಕಸ್ತಗ್ಂ ಸಮನ್ತಂಪೃಥಿವೀದ್ವಿಸ್ತಾವತ್ಪರ್ಯೇತಿ ತಾಗ್ಂ ಸಮನ್ತಂ ಪೃಥಿವೀಂದ್ವಿಸ್ತಾ ವತ್ಸಮುದ್ರಃ ಪರ್ಯೇತಿ

ಅಥಹೈನಂ ಬ್ರೂಮಕ್ವಪಾರಿಕ್ಷಿತಾ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ತದ್ಯಾವತೀ ಕ್ಷುರಸ್ಯ ಧಾರಾ ಯಾವದ್ವಾ ಮಕ್ಷಿಕಾಯಾಃ ಪತ್ರಂ ತಾವಾನಂತರೇಣಾಕಾಶಸ್ತಾನಿಂದ್ರಸ್ಸುಪರ್ಣೋ ಭೂತ್ವಾ ವಾಯವೇ ಪ್ರಾಯಚ್ಛತ್ತಾನ್ವಾಯುರಾತ್ಮನಿ ಧಿತ್ವಾ ತತ್ರಾಗಮಯದ್ಯತ್ರಾಶ್ವಮೇಧಯಾಜಿನೋಽಭವನ್ನಿತ್ಯೇವಮಿವ ವೈ ಸ ವಾಯುಮೇವ ಪ್ರಶಶಂಸ ತಸ್ಮಾದ್ವಾಯುರೇವ ವ್ಯಷ್ಟಿರ್ವಾಯುಸ್ಸಮಷ್ಟಿರಪ ಪುನರ್ಮೃತ್ಯುಂ ಜಯತಿ ಯ ಏವಂ ವೇದ ತತೋ ಹ ಭುಜ್ಯುರ್ಲಾಹ್ಯಾಯನಿರುಪರರಾಮ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಅಥ ಹೈನಮುಷಸ್ತಶ್ಚಾಕ್ರಾಯಣಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಯತ್ಸಾಕ್ಷಾದಪರೋಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಯ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾಂತರಸ್ತಂ ಮೇ ವ್ಯಾಚಕ್ಷ್ವೇತ್ಯೇಷ ತ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾಂತರಃ ಕತಮೋ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸರ್ವಾಂತರೋ ಯಃ ಪ್ರಾಣೇನ ಪ್ರಾಣಿತಿ ಸ ತ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾಂತರೋ ಯೋಽಪಾನೇನಾಪಾನಿತಿ ಸ ತ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾಂತರೋ ಯೋ ವ್ಯಾನೇನ ವ್ಯಾನಿತಿ ಸ ತ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾಂತರೋ ಯ ಉದಾನೇನೋದಾನಿತಿ ಸ ತ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾಂತರ ಏಷ ತ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾಂತರಃ ॥ ೧ ॥ ಸ ಹೋವಾಚೋಷಸ್ತಶ್ಚಾಕ್ರಾಯಣೋ ಯಥಾ ವಿಬ್ರೂಯಾದಸೌ ಗೌರಸಾವಶ್ವ ಇತ್ಯೇವಮೇವೈತದ್ವ್ಯಪದಿಷ್ಟಂ ಭವತಿ ಯದೇವ ಸಾಕ್ಷಾದಪರೋಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಯ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾಂತರಸ್ತಂ ಮೇ ವ್ಯಾಚಕ್ಷ್ವೇತ್ಯೇಷ ತ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾಂತರಃ ಕತಮೋ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸರ್ವಾಂತರಃ । ನ ದೃಷ್ಟೇರ್ದ್ರಷ್ಟಾರಂ ಪಶ್ಯೇರ್ನ ಶ್ರುತೇಶ್ಶ್ರೋತಾರಂ ಶೃಣುಯಾ ನ ಮತೇರ್ಮಂತಾರಂ ಮನ್ವೀಥಾ ನ ವಿಜ್ಞಾತೇರ್ವಿಜ್ಞಾತಾರಂ ವಿಜಾನೀಯಾಃ । ಏಷ ತ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾಂತರೋಽತೋಽನ್ಯದಾರ್ತಂ ತತೋ ಹೋಷಸ್ತಶ್ಚಾಕ್ರಾಯಣ ಉಪರರಾಮ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಪಂಚಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

* ಅಥ ಹೈನಂ ಕಹೋಳಃ ಕೌಷೀತಕೇಯಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಯದೇವ ಸಾಕ್ಷಾದಪರೋಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಯ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾಂತರಸ್ತಂ ಮೇ ವ್ಯಾಚಕ್ಷ್ವೇತ್ಯೇಷ ತ ಆತ್ಮಾ ಸರ್ವಾಂತರಃ । ಕತಮೋ ಯಾಜ್ಞವ

* ಪುತ್ರೈಷಣಾ ವಿತ್ತೈಷಣಾ ಲೋಕೈಷಣೇತಿ, ಉಭೇ ಹ್ಯೇತೇ ಏಷಣೇ ಏವೇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಲ್ಕ್ಯ ಸರ್ವಾನ್ತರೋ ಯೋಽಶನಾಯಾಪಿಪಾಸೇ ಶೋಕಂ ಮೋಹಂ ಜರಾಂ ಮೃತ್ಯುಮತ್ಯೇತಿ ॥ ಏತಂ ವೈ ತಮಾತ್ಮಾನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಪುತ್ರೈಷಣಾಯಾಶ್ಚ ವಿತ್ತೈಷಣಾಯಾಶ್ಚ ಲೋಕೈಷಣಾಯಾಶ್ಚ ವ್ಯುತ್ಥಾಯ । ಅಥ ಭಿಕ್ಷಾಚರ್ಯಂ ಚರನ್ತಿ ಯಾ ಹ್ಯೇವ ಪುತ್ರೈಷಣಾ ಸಾ ವಿತ್ತೈಷಣಾ ಯಾ ವಿತ್ತೈಷಣಾ ಸಾ ಲೋಕೈಷಣೋಭೇ ಹ್ಯೇತೇ ಏಷಣೇ ಏವ ಭವತಃ । ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪಾಣ್ಡಿತ್ಯಂ ನಿರ್ವಿದ್ಯ ಬಾಲ್ಯೇನ ತಿಷ್ಠಾಸೇತ್ ಬಾಲ್ಯಂ ಚ ಪಾಣ್ಡಿತ್ಯಂ ಚ ನಿರ್ವಿದ್ಯಾಥ ಮುನಿರಮೌನಂ ಚ ಮೌನಂ ಚ ನಿರ್ವಿದ್ಯಾಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕೇನ ಸ್ಯಾದ್ಯೇನ ಸ್ಯಾತ್ತೇನೇದೃಶ ಏವಾತೋಽನ್ಯದಾರ್ತಂ ತತೋ ಹ ಕಹೋಳಃ ಕೌಷೀತಕೇಯ ಉಪರರಾಮ ॥ ೧ ॥

—ಅಥ ಷಷ್ಠಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಅಥ ಹೈನಂ ಗಾರ್ಗೀ ವಾಚಕ್ನವೀ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ಯದಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಪ್ಸ್ವೋತಂ ಚ ಪ್ರೋತಂ ಚ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಖಲ್ವಾಪ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ । ವಾಯೌ ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಖಲು ವಾಯುರೋತಶ್ಚ ಪ್ರೋತಶ್ಚೇತ್ಯನ್ತರಿಕ್ಷಲೋಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಖಲ್ವನ್ತರಿಕ್ಷಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ ಗನ್ಧರ್ವಲೋಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಖಲು ಗಂಧರ್ವಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತ್ಯಾದಿತ್ಯಲೋಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಖಲ್ವಾದಿತ್ಯಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ ಚನ್ದ್ರಲೋಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಖಲು ಚನ್ದ್ರಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಖಲು ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ ದೇವಲೋಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಖಲು ದೇವಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತೀನ್ದ್ರಲೋಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಖಲ್ವಿನ್ದ್ರಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಲೋಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಖಲು ಪ್ರಜಾಪತಿಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇಷು ಗಾರ್ಗೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ಖಲು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಓತಾಶ್ಚ ಪ್ರೋತಾಶ್ಚೇತಿ ಸಹೋವಾಚ ಗಾರ್ಗಿ ಮಾತಿ ಪ್ರಾಕ್ಷೀರ್ಮಾ ತೇ ಮೂರ್ಧಾ ವ್ಯಪಪ್ತದನತಿಪ್ರಶ್ನ್ಯಾಂ ವೈ ದೇವತಾಮತಿಪೃಚ್ಛಸಿ ಗಾರ್ಗಿ ಮಾತಿ ಪ್ರಾಕ್ಷೀರಿತಿ ತತೋ ಹ ಗಾರ್ಗೀ ವಾಚಕ್ನವ್ಯುಪರರಾಮ ॥ ೧ ॥ ....

—ಅಥ ಸಪ್ತಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಅಥ ಹೈನಮುದ್ದಾಲಕ ಆರುಣಿಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ
ಹೋವಾಚ ಮದ್ರೇಷ್ವವಸಾಮ ಪತಂಚಲಸ್ಯ ಕಾಪ್ಯಸ್ಯ ಗೃಹೇಷುಯ
ಜ್ಞಮಧೀಯಾನಾಸ್ತಸ್ಯಾಸೀದ್ಭಾರ್ಯಾ ಗಂಧರ್ವಗೃಹೀತಾ ತ ಮಪೃಚ್ಛಾ
ಮಕೋಽಸೀತಿಸೋಽಬ್ರವೀತ್ ಕಬಂಧ ಆಥರ್ವಣ ಇತಿ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್ಪತಂ
ಚಲಂಕಾಪ್ಯಂ ಯಾಜ್ಞಿಕಾಗ್ಂಶ್ಚ ವೇತ್ಥನುತ್ವಂಕಾಪ್ಯ ತತ್ಸೂತ್ರಂಯೇನಾ
ಯಂಚಲೋಕಃಪರಶ್ಚ ಲೋಕಃ ಸರ್ವಾಣಿಚಭೂತಾನಿ ಸಂದೃಬ್ಧಾನಿಭವಂ
ತೀತಿ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್ಪತಂಚಲಃ ಕಾಪ್ಯೋಽನಾಹಂ ತದ್ಭಗವನ್ವೇದೇತಿ ಸೋಽ
ಬ್ರವೀತ್ಪತಂಚಲಂಕಾಪ್ಯಂ ಯಾಜ್ಞಿಕಾಗ್ಂಶ್ಚ ವೇತ್ಥನುತ್ವಂಕಾಪ್ಯ ತಮಂ
ತರ್ಯಾಮಿಣಂ ಯ ಇಮಂಚ ಲೋಕಂ ಪರಂಚಲೋಕಗ್ಂ ಸರ್ವಾಣಿಚಭೂ
ತಾನಿ ಯೋಽಂತರೋಯಮಯತೀತಿ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್ಪತಂಚಲಃ ಕಾಪ್ಯೋ
ನಾಹಂತಂ ಭಗವನ್ವೇದೇತಿ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್ಪತಂಚಲಂ ಕಾಪ್ಯಂಯಾಜ್ಞಿ
ಕಾಗ್ಂಶ್ಚ ಯೋಽವೈತತ್ಕಾಪ್ಯಸೂತ್ರಂ ವಿದ್ಯಾತ್ತಂ ಚಾಂತರ್ಯಾಮಿಣಮಿತಿ
ಸಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ಸ ಲೋಕವಿತ್ಸ ದೇವವಿತ್ಸ ವೇದವಿತ್ಸ ಭೂತವಿತ್ಸ ಆತ್ಮವಿತ್ಸ
ಸರ್ವವಿದಿತಿ ತೇಭ್ಯೋಽಬ್ರವೀತ್ತದಹಂ ವೇದ ತಚ್ಚೇತ್ತ್ವಂ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ
ಸೂತ್ರಮವಿದ್ವಾಗ್ಂಸ್ತಂಚಾಂತರ್ಯಾಮಿಣಂ ಬ್ರಹ್ಮಗವೀರುದಜಸೇ ಮೂ
ರ್ಧಾತೇವಿ ಪತಿಷ್ಯತೀತಿ ವೇದವಾ ಅಹಂ ಗೌತಮತತ್ಸೂತ್ರಂ ತಂಚಾಂತ
ರ್ಯಾಮಿಣಮಿತಿ ಯೋವಾ ಇದಂ ಕಶ್ಚಿದ ಬ್ರೂಯಾದ್ವೇದವೇದೇತಿ ಯಥಾ
ವೇತ್ಥತಥಾಬ್ರೂಹೀತಿ ॥ ೧ ॥ ಸಹೋವಾಚವಾಯುರ್ವೈಗೌತಮತತ್ಸೂ
ತ್ರಂ ವಾಯುನಾವೈಗೌತಮ ಸೂತ್ರೇಣಾಯಂಚ ಲೋಕಃ ಪರಶ್ಚ ಲೋಕಃ
ಸರ್ವಾಣಿಚಭೂತಾನಿ ಸಂದೃಬ್ಧಾನಿಭವಂತಿ ತಸ್ಮಾದ್ವೈಗೌತಮಪುರುಷಂ
ಪ್ರೇತಮಾಹುರ್ವ್ಯಸ್ರಗ್ಂಸಿಷತಾಸ್ಯಾಂಗಾನೀತಿ ವಾಯುನಾಹಿ ಗೌತಮಸೂ
ತ್ರೇಣ ಸಂದೃಬ್ಧಾನಿಭವಂತೀತ್ಯೇವ ಮೇವೈತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಾಂತರ್ಯಾಮಿ
ಣಂಬ್ರೂಹೀತಿ ॥ ೨ ॥ ಯಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂತಿಷ್ಠನ್ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಅಂತರೋ
ಯಂ ಪೃಥಿವೀನ ವೇದ ಯಸ್ಯ ಪೃಥಿವೀಶರೀರಂ ಯಃ ಪೃಥಿವೀಮಂತರೋ
ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾಂತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೩ ॥ ಯೋಽಪ್ಸುತಿಷ್ಠನ್ನ
ದ್ಭ್ಯೋಽಂತರೋಯ ಮಾಪೋನವಿದುರ್ಯಸ್ಯಾಪ ಶ್ಶರೀರಂಯೋಽಪೋ ಮಂತ
ರೋಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾಂತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೪ ॥ ಯೋಽಗ್ನೌತಿಷ್ಠ
ನ್ನಗ್ನೇ ರಂತರೋಯಮಗ್ನಿರ್ನವೇದ ಯಸ್ಯಾಗ್ನಿಶ್ಶರೀರಂ ಯೋಽಗ್ನಿಮಂತ

ರೋಽಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥೫॥ ಯೋಽನ್ತರಿಕ್ಷೇತಿ
ಷ್ಠನ್ನನ್ತರಿಕ್ಷಾ ದನ್ತರೋಽಯಮನ್ತರಿಕ್ಷಂ ನ ವೇದಯಸ್ಯಾನ್ತರಿಕ್ಷಗ್ ಶರೀ
ರಂ ಯೋಽನ್ತರಿಕ್ಷಮನ್ತರೋಽಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥
॥ ೬ ॥ ಯೋಽವಾಯೌತಿಷ್ಠನ್ವಾಯೋಽ ರನ್ತರೋಽ ಯಂ ವಾಯುರ್ನವೇದ
ಯಸ್ಯ ವಾಯುಶ್ಶರೀರಂಯೋಽ ವಾಯು ಮನ್ತರೋಽಯಮ ಯತ್ಯೇಷತ ಆ
ತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೭ ॥ ಯೋಽದಿವಿ ತಿಷ್ಠನ್ದಿವೋಽನ್ತರೋಽ ಯಂದ್ಯೌ
ರ್ನವೇದಯಸ್ಯ ದ್ಯೌ ಶ್ಶರೀರಂಯೋಽ ದಿವಮನ್ತರೋಽಯ ಮಯತ್ಯೇಷತ ಆ
ತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೮ ॥ ಯ ಆದಿತ್ಯೇತಿಷ್ಠನ್ನಾದಿ ತ್ಯಾದನ್ತರೋಽ ಯ
ಮಾದಿತ್ಯೋ ನವೇದಯಸ್ಯಾದಿತ್ಯಶ್ಶರೀರಂ ಯ ಆದಿತ್ಯಮನ್ತರೋಽಯಮ
ಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೯ ॥ ಯೋಽದಿಕ್ಷುತಿಷ್ಠನ್ದಿಗ್ಭ್ಯೋಽ
ನ್ತರೋಽಯಂ ದಿಶೋಽನವಿದುರ್ಯಸ್ಯದಿಶಶ್ಶರೀರಂಯೋಽದಿಶೋಽನ್ತರೋಽಯಮ
ಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೧೦ ॥ ಯಶ್ಚನ್ದ್ರತಾರಕೇತಿಷ್ಠ
ಗ್ ಶ್ಚನ್ದ್ರತಾರಕಾದನ್ತರೋಽ ಯಂ ಚನ್ದ್ರತಾರಕಂ ನವೇದಯಸ್ಯ ಚ
ನ್ದ್ರತಾರಕಗ್ಶರೀರಂ ಯಶ್ಚನ್ದ್ರತಾರಕ ಮನ್ತರೋಽಯಮಯತ್ಯೇಷತ
ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೧೧ ॥ ಯಆಕಾಶೇತಿಷ್ಠನ್ನಾಕಾಶಾ ದನ್ತರೋಽ
ಯಮಾಕಾಶೋಽ ನವೇದ ಯಸ್ಯಾಕಾಶ ಶ್ಶರೀರಂ ಯಆಕಾಶಮನ್ತರೋಽ
ಯ ಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥೧೨॥ ಯಸ್ತಮಸಿತಿಷ್ಠಗ್
ಸ್ತಮಸೋಽನ್ತರೋಽ ಯಂತಮೋಽನವೇದಯಸ್ಯ ತಮಶ್ಶರೀರಂಯಸ್ತಮೋಽ
ನ್ತರೋಽ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೧೩ ॥ ಯಸ್ತೇಜ
ಸಿತಿಷ್ಠಗ್ ಸ್ತೇಜಸೋಽನ್ತರೋಽಯಸ್ತೇಜೋಽ ನವೇದ ಯಸ್ಯ ತೇಜಶ್ಶರೀ
ರಂ ಯಸ್ತೇಜೋಽನ್ತರೋಽ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತ ಇ
ತ್ಯಧಿದೈವತ ಮಥಾಧಿಭೂತಮ್ ॥ ೧೪ ॥ ಯಸ್ಸರ್ವೇಷುಭೂತೇಷು ತಿಷ್ಠನ್ಸ
ರ್ವೇಭ್ಯೋ ಭೂತೇಭ್ಯೋಽನ್ತರೋಽಯಗ್ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ನವಿದುರ್ಯ
ಸ್ಯ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಶರೀರಂಯಸ್ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನ್ಯನ್ತರೋಽ ಯಮಯ
ತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತ ಇತ್ಯಧಿಭೂತಮಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಮ್ ॥ ೧೫ ॥
ಯಃಪ್ರಾಣೇತಿಷ್ಠನ್ ಪ್ರಾಣಾದಂತರೋಽಯಂ ಪ್ರಾಣೋಽನ ವೇದ ಯಸ್ಯ
ಪ್ರಾಣಶ್ಶರೀರಂಯಃ ಪ್ರಾಣಮನ್ತರೋಽ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾ
ಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೧೬ ॥ ಯೋಽವಾಚಿತಿಷ್ಠನ್ವಾಚೋಽನ್ತರೋಽಯಂ ವಾಃ

ದಯಸ್ಯ ವಾಕ್ಶರೀರಂ ಯೋ ವಾಚ ಮನ್ತರೋ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾ
ನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೧೭ ॥ ಯಶ್ಚಕ್ಷುಷಿತಿಷ್ಠಗ್ ಶ್ಚಕ್ಷುಷೋಽನ್ತರೋಽಯಂ
ಚಕ್ಷುರ್ನವೇದಯಸ್ಯ ಚಕ್ಷುಶ್ಶರೀರಂ ಯಶ್ಚಕ್ಷುರನ್ತರೋ ಯಮಯತ್ಯೇ
ಷತಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೧೮ ॥ ಯಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇತಿಷ್ಠಞ್ ಶ್ರೋತ್ರಾದ
ನ್ತರೋಽಯಗ್ ಶ್ರೋತ್ರಂ ನವೇದಯಸ್ಯ ಶ್ರೋತ್ರಗ್ ಶರೀರಂ ಯಶ್ಶ್ರೋ
ತ್ರಮನ್ತರೋ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೧೯ ॥ ಯೋ
ಮನಸಿ ತಿಷ್ಠನ್ಮನಸೋಽನ್ತರೋಽಯಂ ಮನೋನವೇದಯಸ್ಯ ಮನಶ್ಶರೀರಂ
ಯೋ ಮನೋಽನ್ತರೋ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥
॥೨೦॥ ಯಸ್ತ್ವಚಿತಿಷ್ಠಗ್ ಸ್ತ್ವಚೋಽನ್ತರೋಽಯ ಸ್ತ್ವಙ್ನವೇದಯಸ್ಯತ್ವ
ಗ್ ಶರೀರಂ ಯಸ್ತ್ವಚಮನ್ತರೋ ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯ
ಮೃತಃ ॥ ೨೧ ॥ ಯೋವಿಜ್ಞಾನೇತಿಷ್ಠಞ್ ವಿಜ್ಞಾನಾದನ್ತರೋಽಯಂ ವಿಜ್ಞಾನಂ
ನವೇದಯಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಗ್ ಶರೀರಂಯೋ ವಿಜ್ಞಾನಮನ್ತರೋ ಯಮಯತ್ಯೇ
ಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ ॥ ೨೨ ॥ ಯೋರೇತಸಿತಿಷ್ಠಞ್ ರೇತಸೋಽನ್ತ
ರೋಽಯಗ್ ರೇತೋನವೇದಯಸ್ಯ ರೇತಶ್ಶರೀರಂಯೋ ರೇತೋಽನ್ತರೋ
ಯಮಯತ್ಯೇಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾ ಮಮೃತೋ ದೃಷ್ಟೋದ್ರಷ್ಟಾ ಶ್ರುತಃ
ಶ್ರೋತಾಮತೋಮನ್ತಾ ವಿಜ್ಞಾತೋವಿಜ್ಞಾತಾನಾನ್ಯೋತೋಽಸ್ತಿದ್ರಷ್ಟಾ ನಾ
ನ್ಯೋತೋಽಸ್ತಿಶ್ರೋತಾ ನಾನ್ಯೋತೋಽಸ್ತಿ ಮನ್ತಾ ನಾನ್ಯೋತೋಽಸ್ತಿ
ವಿಜ್ಞಾತೈಷತ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತೋ ತೋ ಽನ್ಯದಾರ್ತಂ ತತೋ ಹೋ
ದ್ದಾಲಕ ಆರುಣಿ ರುಪರರಾಮ ॥ ೨೩ ॥ ಇತಿ ಬೃ, ಪಂ, ಸ, ಬ್ರಾ.

—ಅಥ ಅಷ್ಟಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

* ಅಥಹವಾಚಕ್ನವ್ಯುವಾಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭಗವನ್ತೋಹನ್ತಾಹಮಿ
ಮಂ ದ್ವೌಪ್ರಶ್ನೌ ಪ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿತೌಚೇನ್ಮೆವಕ್ಷ್ಯತಿ ನವೈಜಾತುಯುಷ್ಮಾಕಮಿ
ಮಂಕಶ್ಚಿದ್ಬ್ರಹ್ಮೋದ್ಯಂ ಜೇತೇತಿ ಪೃಚ್ಛಗಾರ್ಗೀತಿ ॥೧॥ † ಸಾಹೋವಾ
ಚಾಹಂವೈತ್ವಾಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಯಥಾಕಾಶ್ಯೋವಾ ವೈದೇಹೋವೋಗ್ರ

* ಬ್ರಹ್ಮೋದ್ಯಂಜೇತೇತಿತೌ ಚೇನ್ಮೇನ ವಿವಕ್ಷ್ಯತಿ ಮೂರ್ಧಾಸ್ಯ
ವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿ ಪೃಚ್ಛಗಾರ್ಗೀತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

† ಅಹಂವೈ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಪುತ್ರ ಉಜ್ಜ್ಯಂಧನುರಧಿಜ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾದ್ವೌ ಬಾಣವಂತೌ ಸಪತ್ನಾತಿ ವ್ಯಾಧಿ
ನೌ ಹಸ್ತೇಕೃತ್ವೋಪೋತ್ತಿಷ್ಠೇ ದೇವಮೇವಾಹಂತ್ವಾ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರ
ಶ್ನಾಭ್ಯಾ ಮುಪೋದಸ್ಥಾಂ ತೌಮೇ ಬ್ರೂಹೀತಿ ಪೃಚ್ಛ ಗಾರ್ಗೀತಿ ॥ ೨ ॥ ಸಾ
ಹೋವಾಚಯದೂರ್ಧ್ವಗ್ಂ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ದಿವೋಯದ ವಾಕ್ಪೃಥಿವ್ಯಾಯ
ದನ್ತರಾ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ಇಮೇಯದ್ಭೂತಂಚ ಭವಚ್ಚ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಚೇತ್ಯಾ
ಚಕ್ಷತೇಕಸ್ಮಿಗ್ಂ ಸ್ತದೋತಂಚಪ್ರೋತಂಚೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಸಹೋವಾಚಯ
ದೂರ್ಧ್ವಗ್ಂ ಗಾರ್ಗಿದಿವೋಯದವಾಕ್ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಯದನ್ತರಾದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ
ಇಮೇಯದ್ಭೂತಂಚ ಭವಚ್ಚ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಚೇತ್ಯಾ ಚಕ್ಷತ ಆಕಾಶೇತದೋ
ತಂಚಪ್ರೋತಂಚೇತಿ ॥ ೪ ॥ * ಸಾಹೋವಾಚ ನಮಸ್ತೇ ಸ್ತು ಯಾಜ್ಞವ
ಲ್ಕ್ಯಯೋಮ ಏತಂ ವ್ಯವಚೋ ಪರಸ್ಮೈ ಧಾರಯಸ್ವೇತಿ ಪೃಚ್ಛ ಗಾರ್ಗೀ
ತಿ ॥ ೫ ॥ ಸಾಹೋವಾಚ ಯದೂರ್ಧ್ವಗ್ಂ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ದಿವೋಯದ ವಾ
ಕ್ಪೃಥಿವ್ಯಾಯ ದನ್ತರಾದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವೀ ಇಮೇಯದ್ಭೂತಂ ಭವಚ್ಚ ಭವಿ
ಷ್ಯ ಚ್ಚೇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಕಸ್ಮಿಗ್ಂ ಸ್ತದೋತಂಚ ಪ್ರೋತಂಚೇತಿ ॥ ೬ ॥ ‡ ಸ
ಹೋವಾಚಯ ದೂರ್ಧ್ವಂಗಾರ್ಗಿದಿವೋ ಯದವಾಕ್ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಯದನ್ತರಾ
ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ಇಮೇಯದ್ಭೂತಂಚ ಭವಚ್ಚ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಚೇತ್ಯಾಚಕ್ಷತ
ಆಕಾಶಏವತದೋತಂಚ ಪ್ರೋತಂಚೇತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನುಖಲ್ವಾಕಾಶ ಓತಶ್ಚ
ಪ್ರೋತಶ್ಚೇತಿ ॥ ೭ ॥ ಸಹೋವಾಚೈ ತದ್ವೈತದಕ್ಷರಂಗಾರ್ಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅ
ಭಿವದನ್ತ್ಯ ಸ್ಥೂಲ ಮನಣ್ವಹ್ರಸ್ವ ಮದೀರ್ಘಮಲೋಹಿತ ಮಸ್ನೇಹ ಮ
ಚ್ಛಾಯ ಮತಮೋವಾಯ್ವನಾಕಾಶ ಮಸಙ್ಗ ಮರಸ ಮಗನ್ಧ ಮಚಕ್ಷು
ಷ್ಕಮ ಶ್ರೋತ್ರಮವಾಗಮನೋ ತೇಜಸ್ಕ ಮಪ್ರಾಣಮಮುಖಮಮಾತ್ರ
ಮನನ್ತರಮಬಾಹ್ಯಂನತದಶ್ನಾತಿ ಕಿಞ್ಚ ನ ನತದಶ್ನಾತಿಕಶ್ಚನ ॥ ೮ ॥ ಏತಸ್ಯವಾ
ಅಕ್ಷರಸ್ಯ ಪ್ರಶಾಸನೇ ಗಾರ್ಗಿ ಸೂರ್ಯಾ ಚನ್ದ್ರಮಸೌ ವಿಧೃತೌ ತಿಷ್ಠತ ಏತ
ಸ್ಯವಾ ಅಕ್ಷರಸ್ಯ ಪ್ರಶಾಸನೇ ಗಾರ್ಗಿದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವ್ಯೌ ವಿಧೃತೇತಿಷ್ಠತಃ ।

---

* ಯೋಮಏತಂ ವ್ಯವೋಚೋಪರಸ್ಮೈ ಇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನು ಜೀಯಪಾಠಃ.

‡ ಸಾಹೋವಾಚ ಯದೂರ್ಧ್ವಂ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯದಿವೋಯದರ್ವಾ ಕ್ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಏತಸ್ಯವಾ ಅಕ್ಷರಸ್ಯ ಪ್ರಶಾಸನೇಗಾರ್ಗಿ ನಿಮೇಷಾಮುಹೂರ್ತಾ ಅಹೋ
ರಾತ್ರಾಣ್ಯರ್ಧಮಾಸಾಮಾಸಾ ಋತವಸ್ಸಂವತ್ಸರಾ ಇತಿ ವಿಧೃತಾಸ್ತಿಷ್ಠನ್ತ್ಯೇ
ತಸ್ಯವಾ ಅಕ್ಷರಸ್ಯ ಪ್ರಶಾಸನೇಗಾರ್ಗಿ ಪ್ರಾಚ್ಯೋನ್ಯಾ ನದ್ಯಸ್ಸ್ಯನ್ದನ್ತೇ ಶ್ವೇತೇ
ಭ್ಯಃ ಪರ್ವತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರತೀಚ್ಯೋನ್ಯಾಯಾಂ ಯಾಂಚ ದಿಶಮನ್ವೇತಸ್ಯವಾ
ಅಕ್ಷರಸ್ಯಪ್ರಶಾಸನೇ ಗಾರ್ಗಿದದತೋಮನುಷ್ಯಾಃ ಪ್ರಶಗ್ಂಸನ್ತಿ ಯಜಮಾನಂ
ದೇವಾದರ್ವೀಂ ಪಿತರೋನ್ವಾಯತ್ತಾಃ ॥೯॥ ಯೋವಾಏತದಕ್ಷರಂ ಗಾರ್ಗ್ಯವಿ
ತ್ವಾಸ್ಮಿನ್ ಲೋಕೇ ಜುಹೋತಿ ಯಜತೇತಪಸ್ತಪ್ಯತೇ ಬಹೂನಿವರ್ಷ
ಹಸ್ರಾಣ್ಯನ್ತವದೇವಾಸ್ಯ ತದ್ಭವತಿ ಯೋವಾ ಏತದಕ್ಷರಂ ಗಾರ್ಗ್ಯವಿದಿತ್ವಾ
ಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರೈತಿ ಸ ಕೃಪಣೋಥ ಯ ಏತದಕ್ಷರಂ ಗಾರ್ಗಿ ವಿದಿತ್ವಾ
ಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರೈತಿ ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ॥ ೧೦ ॥ ತದ್ವಾಏತದಕ್ಷರಂ ಗಾರ್ಗ್ಯ
ದೃಷ್ಟಂ ದ್ರಷ್ಟೃಶ್ರುತಗ್ಂ ಶ್ರೋತ್ರಮತಂ ಮನ್ತ್ರವಿಜ್ಞಾತಂ ವಿಜ್ಞಾತೃನಾನ್ಯ
ದತೋಸ್ತಿದ್ರಷ್ಟೃನಾನ್ಯದತೋಸ್ತಿಶ್ರೋತೃನಾನ್ಯದತೋಸ್ತಿ ಮನ್ತೃನಾ
ನ್ಯದತೋಸ್ತಿ ವಿಜ್ಞಾತ್ರೇ ತಸ್ಮಿನ್ನುಖಲ್ವಕ್ಷರೇ ಗಾರ್ಗ್ಯಾಕಾಶ ಓತಶ್ಚಪ್ರೋ
ತಶ್ಚೇತಿ ॥ ೧೧ ॥ ಸಾಹೋವಾಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭಗವನ್ತಸ್ತದೇವಬಹುಮ
ನ್ಯೇಧ್ವಂ ಯದಸ್ಮಾನ್ನಮಸ್ಕಾರೇಣ ಮುಚ್ಯೇಧ್ವಂ ನವೈಜಾತು ಯುಷ್ಮಾ
ಕಮಿಮಂ ಕಶ್ಚಿದ್ಬ್ರಹ್ಮೋದ್ಯಂ ಜೇತೇತಿತತೋಹವಾಚಕ್ನವ್ಯುಪರರಾಮ

ಅಥ ನವಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಅಥಹೈನಂವಿದಗ್ಧಶ್ಶಾಕಲ್ಯಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಕತಿದೇವಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ
ಹೈತಯೈವ ನಿವಿದಾಪ್ರತಿಪೇದೇ ಯಾವನ್ತೋವೈಶ್ವದೇವಸ್ಯನಿವಿದ್ಯುಚ್ಯ
ನ್ತೇತ್ರಯಶ್ಚತ್ರೀಚ ಶತಾತ್ರಯಶ್ಚ ತ್ರೀಚಸಹಸ್ರೇತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾ
ಚಕತ್ಯೇವ ದೇವಾಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಗ್ಂಶದಿತ್ಯೋಮಿತಿ ಹೋ
ವಾಚಕತ್ಯೇವ ದೇವಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ಷಡಿತ್ಯೋಮಿತಿ ಹೋವಾಚಕ
ತ್ಯೇವ ದೇವಾಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ತ್ರಯ ಇತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾಚಕತ್ಯೇವ
ದೇವಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿ ದ್ವಾವಿತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾಚ ಕತ್ಯೇವದೇವಾ
ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತ್ಯಧ್ಯರ್ಧ ಇತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾಚಕತ್ಯೇವ ದೇವಾಯಾ
ಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತ್ಯೇಕ ಇತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾಚ ಕತಮೇತೇ ತ್ರಯಶ್ಚತ್ರೀಚ
ಶತಾತ್ರಯಶ್ಚ ತ್ರೀಚಸಹಸ್ರೇತಿ ॥ ೧ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಮಹಿಮಾನಏವೈಷಾ
ಮೇತೇ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಗ್ಂಶತ್ತ್ವೇವದೇವಾ ಇತಿಕತಮೇತೇ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಗ್ಂ

ಶದಿತ್ಯಷ್ಟೌವಸವ ಏಕಾದಶರುದ್ರಾ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯಾಸ್ತ ಏಕತ್ರಿಗ್ ಶದಿಂದ್ರಶ್ಚೈವ ಪ್ರಜಾಪತಿಶ್ಚ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಗ್‌ಶಾವಿತಿ ॥ ೨ ॥ ಕತಮೇವಸವ ಇತ್ಯಗ್ನಿಶ್ಚ ಪೃಥಿವೀಚ ವಾಯುಶ್ಚಾನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಚಾದಿತ್ಯಶ್ಚ ದ್ಯೌಶ್ಚ ಚನ್ದ್ರಮಾಶ್ಚ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿಚೈತೇ ವಸವಏತೇಷುಹೀದಂವಸುಸರ್ವಗ್ ಹಿತಮಿತಿತಸ್ಮಾದ್ವಸವಇತಿ ॥ ೩ ॥ ಕತಮೇರುದ್ರಾ ಇತಿದಶೇಮೇಪುರುಷೇ ಪ್ರಾಣಾಆತ್ಮೈಕಾದಶಸ್ತೇ ಯದಾಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಾ ನ್ಮರ್ತ್ಯಾದುತ್ಕ್ರಾಮನ್ತ್ಯ ಥರೋದಯನ್ತಿ ತದ್ಯದ್ರೋದಯನ್ತಿ ತಸ್ಮಾದ್ರುದ್ರಾಇತಿ ॥ ೪ ॥ ಕತಮಆದಿತ್ಯಾ ಇತಿ ದ್ವಾದಶವೈ ಮಾಸಾಸ್ಸಂವತ್ಸರಸ್ಯೈತ ಆದಿತ್ಯಾಏತೇಹೀದಗ್ ಸರ್ವಮಾದದಾನಾಯನ್ತಿ ತೇ ಯದಿದಗ್ ಸರ್ವಮಾದದಾನಾಯನ್ತಿ ತಸ್ಮಾದಾದಿತ್ಯಾಇತಿ ॥ ೫ ॥ ಕತಮಇನ್ದ್ರಃ ಕತಮಃಪ್ರಜಾಪತಿರಿತಿ ಸ್ತನಯಿತ್ನುರೇವೇನ್ದ್ರೋಯಜ್ಞಃ ಪ್ರಜಾಪತಿರಿತಿ ಕತಮ ಸ್ತನಯಿತ್ನುರಿತ್ಯ ಶನಿರಿತಿಕತಮೋ ಯಜ್ಞ ಇತಿಪಶವಇತಿ ॥ ೬ ॥ ಕತಮೇಷಡಿತ್ಯಗ್ನಿಶ್ಚ ಪೃಥಿವೀಚ ವಾಯುಶ್ಚಾನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಚಾದಿತ್ಯಶ್ಚ ದ್ಯೌಶ್ಚೈತೇ ಷಡೇತೇಹೀದಗ್ ಸರ್ವಗ್‌ಷಡಿತಿ ॥ ೭ ॥ ಕತಮೇತೇ ತ್ರಯೋದೇವಾ ಇತೀಮಏವ ತ್ರಯೋಲೋಕಾಏಷುಹೀಮೇ ಸರ್ವೇದೇವಾ ಇತಿಕತಮೌತೌದ್ವೌ ದೇವಾವಿತ್ಯನ್ನಂಚೈವ ಪ್ರಾಣಶ್ಚೇತಿ ಕತಮೋಧ್ಯರ್ಧ ಇತಿಯೋಽಯಂಪವತಇತಿ ॥ ೮ ॥ * ತದಾಹುರ್ಯದಯಮೇಕ ಇವೈವ ಪವತೇಽಥ ಕಥಮಧ್ಯರ್ಧ ಇತಿಯದಸ್ಮಿನ್ನಿದಗ್ ಸರ್ವಮಧ್ಯಾರ್ಧ್ನೋತ್ತೇನಾಧ್ಯರ್ಧ ಇತಿಕತಮ ಏಕೋದೇವಇತಿ ಪ್ರಾಣಇತಿಸ ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯದಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ॥ ೯ ॥ ಪೃಥಿವ್ಯೇವಯಸ್ಯಾಯತನ ಮಗ್ನಿರ್ಲೋಕೋ ಮನೋಜ್ಯೋತಿರ್ಯೋವೈತಂ ಪುರುಷಂ ವಿದ್ಯಾತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ ಸವೈವೇದಿತಾಸ್ಯಾತ್ । ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ವೇದವಾಅಹನ್ತಂ ಪುರುಷಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಂ ಯಮಾತ್ಥ ಯ ಏವಾಯಗ್‌ಶಾರೀರಃ ಪುರುಷಸ್ಸಏಷವ ದೈವಶಾಕಲ್ಯತಸ್ಯಕಾದೇವತೇತ್ಯ ಮೃತಮಿತಿಹೋವಾಚ ॥ ೧೦ ॥ ಕಾಮಏವಯಸ್ಯಾಯತನಗ್ ಹೃದಯಂಲೋಕೋ ಮನೋಜ್ಯೋತಿರ್ಯೋವೈತಂ ಪುರುಷಂವಿದ್ಯಾ ತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ ಸವೈವೇದಿತಾಸ್ಯಾತ್ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ವೇದವಾಅಹನ್ತಂ ಪುರುಷಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಂ

* ಯದಯಮೇಕ ಏವೇವ ಪವತ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಯಮಾತ್ಥ ಯಏವಾಯಂ ಕಾಮಮಯಃ ಪುರುಷಸ್ಸಏಷವದೈವಶಾಕಲ್ಯ ತಸ್ಯಕಾದೇವತೇತಿಸ್ತ್ರಿಯ ಇತಿಹೋವಾಚ ॥ ೧೧ ॥ ರೂಪಾಣ್ಯೇವಯ ಸ್ಯಾಯತನಂ ಚಕ್ಷುರ್ಲೋಕೋ ಮನೋಜ್ಯೋತಿ ರ್ಯೋ ವೈತಂಪುರುಷಂ ವಿದ್ಯಾತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ ಸವೈವೇದಿತಾ ಸ್ಯಾದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ವೇದವಾ ಅಹನ್ತಂ ಪುರುಷಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಂ ಯಮಾತ್ಥ ಯ ಏವಾಸಾವಾದಿತ್ಯೇ ಪುರುಷಸ್ಸಏಷವದೈವ ಶಾಕಲ್ಯತಸ್ಯಕಾದೇವತೇತಿ ಸತ್ಯ ಮಿತಿಹೋವಾಚ ॥ ೧೨ ॥ ಆಕಾಶಏವಯಸ್ಯಾಯತನಗ್ ಶ್ರೋತ್ರಂಲೋಕೋ ಮನೋಜ್ಯೋತಿರ್ಯೋವೈತಂ ಪುರುಷಂವಿದ್ಯಾ ತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ ಸವೈವೇದಿತಾ ಸ್ಯಾದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯವೇದವಾ ಅಹನ್ತಂಪುರು ಷಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಂಯಮಾತ್ಥ ಯ ಏವಾಯಗ್ ಶ್ರೌತ್ರಃ ಪ್ರಾ ತಿಶ್ರುತ್ಕಃಪುರುಷಃ ಸಏಷವದೈವಶಾಕಲ್ಯ ತಸ್ಯಕಾದೇವತೇತಿ ದಿಶಇತಿಹೋ ವಾಚ ॥ ೧೩ ॥ ತಮಏವಯಸ್ಯಾಯತನಗ್ ಹೃದಯಂಲೋಕೋ ಮನೋ ಜ್ಯೋತಿರ್ಯೋವೈತಂ ಪುರುಷಂವಿದ್ಯಾ ತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ ಸ ವೈವೇದಿತಾಸ್ಯಾ ದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ವೇದವಾ ಅಹನ್ತಂಪುರುಷಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮ ನಃ ಪರಾಯಣಂಯಮಾತ್ಥ ಯ ಏವಾಯಂಛಾಯಾಮಯಃಪುರುಷಃ ಸಏಷ ವದೈವ ಶಾಕಲ್ಯ ತಸ್ಯಕಾದೇವತೇತಿ ಮೃತ್ಯುರಿತಿಹೋವಾಚ ॥ ೧೪ ॥ ರೂ ಪಾಣ್ಯೇವಯಸ್ಯಾಯತನಂ ಚಕ್ಷುರ್ಲೋಕೋ ಮನೋಜ್ಯೋತಿರ್ಯೋ ವೈತಂಪುರುಷಂ ವಿದ್ಯಾತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ ಸವೈವೇದಿತಾಸ್ಯಾ ದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯವೇದವಾ ಅಹನ್ತಂಪುರುಷಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಂ ಯಮಾತ್ಥಯ ಏವಾಯಮಾದರ್ಶೇ ಪುರುಷಸ್ಸಏಷವ ದೈವಶಾಕಲ್ಯತಸ್ಯಕಾ ದೇವತೇತ್ಯ ಸುರಿತಿಹೋವಾಚ॥೧೫॥ ಆಪಏವಯಸ್ಯಾಯತನಗ್ ಹೃದಯಂ ಲೋಕೋ ಮನೋಜ್ಯೋತಿರ್ಯೋವೈತಂ ಪುರುಷಂವಿದ್ಯಾ ತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾ ತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ ಸವೈವೇದಿತಾಸ್ಯಾದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯವೇದವಾ ಅಹನ್ತಂ ಪುರುಷಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಂ ಯಮಾತ್ಥ ಯ ಏವಾಯಮಪ್ಸು ಪುರುಷಸ್ಸಏಷವ ದೈವಶಾಕಲ್ಯತಸ್ಯಕಾದೇವತೇತಿ ವರುಣ ಇತಿಹೋವಾಚ॥ ॥೧೬॥ ರೇತಏವಯಸ್ಯಾಯತನಗ್ ಹೃದಯಂಲೋಕೋ ಮನೋಜ್ಯೋ ತಿರ್ಯೋವೈತಂ ಪುರುಷಂ ವಿದ್ಯಾತ್ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪರಾಯಣಗ್ ಸವೈವೇ ದಿತಾಸ್ಯಾದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯವೇದವಾ ಅಹನ್ತಂ ಪುರುಷಗ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪ

ರಾಯಣಂ ಯಮಾತ್ಥಯಏವಾಯಂ ಪುತ್ರಮಯಃ ಪುರುಷಸ್ಸ ಏಷವದೈವ
ಶಾಕಲ್ಯತಸ್ಯಕಾದೇವತೇತಿ ಪ್ರಜಾಪತಿರಿತಿಹೋವಾಚ ॥೧೭॥ ಶಾಕಲ್ಯೇತಿ
ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಸ್ತ್ವಾಗ್‌ಂ ಸ್ವಿದಿಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಙ್ಗಾರಾವ
ಕ್ಷಯಣಮಕ್ರತಾ೩ಇತಿ ॥ ೧೮ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ಶಾಕ
ಲ್ಯೋಯದಿದಂ ಕುರುಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನತ್ಯವಾದೀಃ ಕಿಂಬ್ರ
ಹ್ಮವಿದ್ವಾನಿತಿ ದಿಶೋವೇದಸದೇವಾಸ್ಸ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಇತಿ ಯದ್ದಿಶೋವೇತ್ಥ
ಸದೇವಾಸ್ಸಪ್ರತಿಷ್ಠಾಃ ॥ ೧೯ ॥ ಕಿಂದೇವತೋಽಸ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಚ್ಯಾಂದಿಶ್ಯಸೀ
ತ್ಯಾದಿತ್ಯದೇವತ ಇತಿಸ ಆದಿತ್ಯಃ ಕಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇತಿ ಚಕ್ಷುಷೀತಿ ಕಸ್ಮಿ
ನ್ನುಚಕ್ಷುಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮಿತಿ ರೂಪೇಷ್ವಿತಿ ಚಕ್ಷುಷಾಹಿರೂಪಾಣಿ ಪಶ್ಯತಿ
ಕಸ್ಮಿನ್ನುರೂಪಾಣಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾನೀತಿ ಹೃದಯ ಇತಿಹೋವಾಚ ಯಸ್ಮಾ
ದ್ಧೃದಯೇನಹಿ ರೂಪಾಣಿ ಸರ್ವೋಲೋಕೋಜಾನಾತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಧೃದಯೇ
ಹ್ಯೇವರೂಪಾಣಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾನಿ ಭವಂತೀತ್ಯೇವಮೇವೈ ತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ॥
॥ ೨೦ ॥ ಕಿಂದೇವತೋಽಸ್ಯಾಂ ದಕ್ಷಿಣಾಯಾಂ ದಿಶ್ಯಸೀತಿ ಯಮದೇವತ
ಇತಿ ಸಯಮಃ ಕಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇತಿ ಯಜ್ಞ ಇತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನುಯಜ್ಞಃ ಪ್ರತಿ
ಷ್ಠಿತ ಇತಿ ದಕ್ಷಿಣಾಯಾಮಿತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇತಿ ಶ್ರದ್ಧಾಯಾ
ಮಿತಿ ಯದಾಹ್ಯೇವಶ್ರದ್ಧತ್ತೇಽಥ ದಕ್ಷಿಣಾಂದದಾತಿ ಶ್ರದ್ಧಾಯಾಗ್‌ಂ ಹ್ಯೇವ
ದಕ್ಷಿಣಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇತಿಕಸ್ಮಿನ್ನು ಶ್ರದ್ಧಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇತಿಹೃದಯಇತಿ ಹೋ
ವಾಚ ಹೃದಯೇನಹಿಶ್ರದ್ಧಾಂಜಾನಾತಿಹೃದಯೇ ಹ್ಯೇವ ಶ್ರದ್ಧಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿ
ತಾಭವತೀತ್ಯೇವ ಮೇವೈತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥ ೨೧ ॥ ಕಿಂದೇವತೋಽಸ್ಯಾಂ
ಪ್ರತೀಚ್ಯಾಂ ದಿಶ್ಯಸೀತಿ ವರುಣದೇವತ ಇತಿ ಸವರುಣಃ ಕಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ
ಇತ್ಯಪ್ಸ್ವಿತಿಕಸ್ಮಿನ್ನ್ವಾಪಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಇತಿ ರೇತಸೀತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನುರೇತಃ ಪ್ರ
ತಿಷ್ಠಿತಮಿತಿಹೃದಯ ಇತಿ ತಸ್ಮಾದಪಿ ಪ್ರತಿರೂಪಂಜಾತ ಮಾಹುರ್ಹೃದಯಾ
ದಿವಸೃಪ್ತೋ ಹೃದಯಾದಿವನಿರ್ಮಿತ ಇತಿ ಹೃದಯೇ ಹ್ಯೇವರೇತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿ
ತಂಭವತೀತ್ಯೇವಮೇವೈ ತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥ ೨೨ ॥ ಕಿಂದೇವತೋಽಸ್ಯಾ
ಮುದೀಚ್ಯಾಂ ದಿಶ್ಯಸೀತಿ ಸೋಮದೇವತಇತಿ ಸಸೋಮಃ ಕಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿ
ಷ್ಠಿತ ಇತಿ ದೀಕ್ಷಾಯಾಮಿತಿಕಸ್ಮಿನ್ನು ದೀಕ್ಷಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇತಿ ಸತ್ಯಇತಿತ
ಸ್ಮಾದಪಿ ದೀಕ್ಷಿತಮಾಹುಸ್ಸತ್ಯಂವದೇತಿ ಸತ್ಯೇಹ್ಯೇವದೀಕ್ಷಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇ
ತಿಕಸ್ಮಿನ್ನುಸತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮಿತಿ ಹೃದಯ ಇತಿ ಹೋವಾಚಹೃದಯೇನಹಿ

ಸತ್ಯಂಜಾನಾತಿ ಹೃದಯೇ ಹ್ಯೇವಸತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ಭವತೀತ್ಯೇವಮೇ
ವೈ ತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥ ೨೩ ॥ ಕಿಂದೇವತೋಽಸ್ಯಾಂ ಧ್ರುವಾಯಾಂ ದಿಶ್ಯ
ಸೀತ್ಯಗ್ನಿ ದೇವತಇತಿಸೋಽಗ್ನಿಃ ಕಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಇತಿ ವಾಚೀತಿಕಸ್ಮಿನ್ನು
ವಾಕ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೇತಿ ಹೃದಯಇತಿ ಕಸ್ಮಿನ್ನುಹೃದಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮಿತಿ ॥೨೪॥
ಅಹಲ್ಲಿಕೇತಿಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ಯತ್ರೈತದನ್ಯತ್ರಾಸ್ಮನ್ಮನ್ಯಾ
ಸೈಯದ್ಧ್ಯೇತದನ್ಯತ್ರಾಸ್ಮತ್ಸ್ಯಾಚ್ಛ್ವಾನೋ ವೈನದದ್ಯುರ್ವಯಾಂಸಿ ವೈ
ನದ್ವಿಮಥ್ನೀರನ್ನಿತಿ ॥ ೨೫ ॥ ಕಸ್ಮಿನ್ನುತ್ವಂಚಾತ್ಮಾಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೌಸ್ಥ ಇತಿ
ಪ್ರಾಣ ಇತಿಕಸ್ಮಿನ್ನು ಪ್ರಾಣಃಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇತ್ಯಪಾನ ಇತಿಕಸ್ಮಿನ್ನ್ವಪಾನಃ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇತಿವ್ಯಾನ ಇತಿಕಸ್ಮಿನ್ನು ವ್ಯಾನಃಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಇತ್ಯುದಾನಇತಿಕಸ್ಮಿ
ನ್ನುದಾನಃಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಇತಿ ಸಮಾನಇತಿ ಸಏಷನೇತಿನೇತೀತ್ಯಾತ್ಮಾಗೃಹ್ಯೋ
ನಹಿಗೃಹ್ಯತೇ ಶೀರ್ಯೋನಹಿಶೀರ್ಯತೇ ಸಙ್ಗೋನಹಿಸಜ್ಯತೇ ಸಿತೋನವ್ಯಥ
ತೇನರಿಷ್ಯತಿ । ಏತಾನ್ಯಷ್ಟಾವಾಯತನಾನ್ಯಷ್ಟೌ ಲೋಕಾಅಷ್ಟೌದೇವಾ ಅ
ಷ್ಟೌಪುರುಷಾಸ್ಸಯಸ್ತಾನ್ಪುರುಷಾನ್ನಿರೂಹ್ಯ ಪ್ರತ್ಯೂಹ್ಯಾತ್ಯಕ್ರಾಮತ್ತಂ
ತ್ವೌಪನಿಷದಂ ಪುರುಷಂ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ತಂಚೇನ್ಮೇನವಿವಕ್ಷ್ಯಸಿ ಮೂರ್ಧಾತೇ
ವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿ । ತಗ್ಂಹ ನಮೇನೇ ಶಾಕಲ್ಯಸ್ತಸ್ಯಹ ಮೂರ್ಧಾ ವಿಪಪಾ
ತಾಪಿ ಹಾಸ್ಯ ಪರಿಮೋಷಿಣೋಽಸ್ಥೀನ್ಯಪ ಜಹ್ರು ರನ್ಯನ್ಮನ್ಯಮಾನಾಃ॥೨೬॥
ಅಥಹೋವಾಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಭಗವನ್ತೋಯೋವಃ ಕಾಮಯತೇ ಸಮಾ
ಪೃಚ್ಛತು ಸರ್ವೇವಾಮಾ ಪೃಚ್ಛತ ಯೋವಃ ಕಾಮಯತೇತಂವಃ ಪೃಚ್ಛಾ
ಮಿಸರ್ವಾನ್ವಾವಃ ಪೃಚ್ಛಾಮೀತಿ ತೇಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನದಧೃಷುಃ ॥೨೭ ॥ ತಾಗ್ಂ
ಹೈತೈಶ್ಶ್ಲೋಕೈಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ । ಯಥಾವೃಕ್ಷೋವನಸ್ಪತಿ ಸ್ತಥೈವಪುರು
ಷೋಽಮೃಷಾ । ತಸ್ಯ ಲೋಮಾನಿ ಪರ್ಣಾನಿತ್ವಗಸ್ಯೋತ್ಪಾಟಿಕಾಬಹಿಃ ।
ತ್ವಚಏವಾಸ್ಯರುಧಿರಂ ಪ್ರಸ್ಯಂದಿತ್ವಚ ಉತ್ಪಟಃ । ತಸ್ಮಾತ್ತದಾತೃಣ್ಣಾ
ತ್ಪ್ರೈತಿರಸೋ ವೃಕ್ಷಾದಿವಾಹತಾತ್ । ಮಾಗ್ಂಸಾನ್ಯಸ್ಯ ಶಕರಾಣಿಕಿನಾ
ಟಗ್ಂ ಸ್ನಾವತತ್ಸ್ಥಿರಂ । ಅಸ್ಥೀನ್ಯನ್ತರತೋ ದಾರೂಣಿಮಜ್ಜಾಮಜ್ಜೋಪ
ಮಾಕೃತಾ । ಯದ್ವೃಕ್ಷೋ ವೃಕ್ಣೋರೋಹತಿ ಮೂಲಾನ್ನವತರಃಪುನಃ ।
ಮರ್ತ್ಯಸ್ಸ್ವಿನ್ಮೃತ್ಯುನಾವೃಕ್ಣಃ ಕಸ್ಮಾನ್ಮೂಲಾತ್ಪ್ರರೋಹತಿ । ರೇತಸ ಇ
ತಿಮಾವೋಚತಜೀವತ ಸ್ತತ್ಪ್ರಜಾಯತೇ । ಧಾನಾರುಹಇವವೈವೃಕ್ಷೋಽಞ್ಜ
ಸಾಪ್ರೇತ್ಯ ಸಂಭವಃ । ಯತ್ಸಮೂಲಮಾವೃಹೇಯು ರ್ವೃಕ್ಷಂನಪುನರಾಭ

ವೇತ್ । ಮರ್ತ್ಯಸ್ಸ್ವಿನ್ಮೃತ್ಯುನಾವೃಕ್ಣಃ ಕಸ್ಮಾನ್ಮೂಲಾ ತ್ಪ್ರರೋಹತಿ । ಜಾತಏವನಜಾಯತೇ ಕೋನ್ವೇನಂ ಜನಯೇತ್ಪುನಃ । ವಿಜ್ಞಾನಮಾನಂದಂ ಬ್ರಹ್ಮರಾತಿರ್ದಾತುಃ ಪರಾಯಣಂ । ತಿಷ್ಠಮಾನಸ್ಯತದ್ವಿದಇತಿ ॥೨೮॥

ಇತಿ ಪಞ್ಚಮಾಧ್ಯಾಯಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ - ಓಂತತ್ಸತ್.

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್-ಷಷ್ಠಾಧ್ಯಾಯಃ.

ಅಥ ಪ್ರಥಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಹರಿಃ ಓಂ॥ ಜನಕೋಹವೈದೇಹಆಸಾಂಚಕ್ರೇಥ ಹಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಆವವ್ರಾಜ । ತಗ್ ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಕಿಮರ್ಥಮಚಾರೀಃ ಪಶೂನಿಚ್ಛನ್ನಣ್ವನ್ತಾನಿತಿ । ಉಭಯಮೇವ ಸಮ್ರಾಡಿತಿಹೋವಾಚ ॥ ೧ ॥ ಯತ್ತೇಕಶ್ಚಿದಬ್ರವೀತ್ತ ಚ್ಛೃಣವಾಮೇತ್ಯ ಬ್ರವೀನ್ಮೇಜಿತ್ವಾ ಶೈಲಿನಿರ್ವಾಗ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಯಥಾಮಾತೃಮಾ ನ್ಪಿತೃಮಾ ನಾಚಾರ್ಯವಾನ್ಬ್ರೂಯಾ ತ್ತಥಾತ ಚ್ಛೈಲಿನೋ ಬ್ರವೀದ್ವಾಗ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯವದತೋಹಿಕಿಗ್‌ಸ್ಯಾದಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ತುತೇತಸ್ಯಾಯತನಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂನಮೇ ಬ್ರವೀದಿತ್ಯೇಕಪಾದ್ವಾ ಏತತ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿಸವೈನೋಬ್ರೂಹಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ವಾಗೇವಾಯತನಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಪ್ರಜ್ಞೇತ್ಯೇನದುಪಾಸೀತ । ಕಾಪ್ರಜ್ಞತಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ । ವಾಗೇವ ಸಮ್ರಾಡಿತಿಹೋವಾಚ । ವಾಚಾವೈಸಮ್ರಾಡ್ಬನ್ಧುಃ ಪ್ರಜ್ಞಾಯತ ಋಗ್ವೇದೋ ಯಜುರ್ವೇದ ಸ್ಸಾಮವೇದೋಥರ್ವಾಙ್ಗಿರಸ ಇತಿಹಾಸಃ ಪುರಾಣಂ ವಿದ್ಯಾಉಪನಿಷದ ಶ್ಶ್ಲೋಕಾ ಸ್ಸೂತ್ರಾಣ್ಯನುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾನೀಷ್ಟಗ್ ಹುತ ಮಾಶಿತಂಪಾಯಿತಮಯಂಚ ಲೋಕಃಪರಶ್ಚ ಲೋಕ ಸ್ಸರ್ವಾಣಿಚಭೂತಾನಿ ವಾಚೈವ ಸಮ್ರಾಡ್ಜ್ಞಾಯತೇ ವಾಗ್ವೈಸಮ್ರಾಟ್ಪರಮಂಬ್ರಹ್ಮ । ನೈನಂ ವಾಗ್ಜಹಾತಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇನಂ ಭೂತಾನ್ಯಭಿಕ್ಷರನ್ತಿ ದೇವೋಭೂತ್ವಾ ದೇವಾನಪ್ಯೇತಿ ಯ ಏವಂವಿದ್ವಾನೇತದುಪಾಸ್ತೇ । ಹಸ್ತ್ಯೃಷಭಗ್ ಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮೀತಿಹೋವಾಚ ಜನಕೋವೈದೇಹಃ। ಸಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪಿತಾಮೇ ಮನ್ಯತ ನಾನನುಶಿಷ್ಯಹರೇತೇತಿ ॥೨ ॥ * ಯದೇವತೇ ಕಶ್ಚಿದಬ್ರವೀತ್ತಚ್ಛೃಣವಾಮೇತ್ಯ ಬ್ರವೀನ್ಮ ಉದಙ್ಕಶ್ಶೌಲ್ಬಾಯನಃ ಪ್ರಾಣೋ

* ತತ್ರವಧಾಶಙ್ಕಾ ಭವತೀತಿ, ಶಾಙ್ಕರಃಪಾಠಃ.

ವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಯಥಾಮಾತೃ ಮಾನ್ಪಿತೃಮಾನಾಚಾರ್ಯ ವಾನ್ಬ್ರೂಯಾತ್ತಥಾ ತಚ್ಛೌಲ್ಬಾಯನೋಽ ಬ್ರವೀತ್ಪ್ರಾಣೋವೈಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯಪ್ರಾಣತೋಹಿಕಿಗ್ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ತು ತೇ ತಸ್ಯಾಯತನಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ನಮೇಽ ಬ್ರವೀದಿತ್ಯೇಕ ಪಾದ್ವಾ ಏತತ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿ ಸವೈನೋಽಬ್ರೂಹಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಪ್ರಾಣ ಏವಾ ಯತನಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ಯೇನದುಪಾಸೀತ ಕಾಪ್ರಿಯತಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಪ್ರಾಣಏವ ಸಮ್ರಾಡಿತಿಹೋವಾಚ ಪ್ರಾಣಸ್ಯವೈ ಸಮ್ರಾ ಟ್ಕಾಮಾಯಾ ಯಾಜ್ಯಂ ಯಾಜಯತ್ಯ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತ್ಯಪಿ ತತ್ರವಧಾ ಶಙ್ಕಂ ಭವತಿಯಾಂ ದಿಶಮೇತಿ ಪ್ರಾಣಸ್ಯೈವ ಸಮ್ರಾಟ್ಕಾಮಾ ಯ ಪ್ರಾಣೋವೈ ಸಮ್ರಾಟ್ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮನೈನಂ ಪ್ರಾಣೋ ಜಹಾತಿಸ ರ್ವಾಣ್ಯೇನಂ ಭೂತಾನ್ಯಭಿಕ್ಷರನ್ತಿ ದೇವೋ ಭೂತ್ವಾ ದೇವಾನಪ್ಯೇತಿ ಯಏ ವಂ ವಿದ್ವಾನೇತದುಪಾಸ್ತೇ ಹಸ್ತ್ಯೃಷಭಗ್ ಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮೀತಿಹೋವಾ ಚ ಜನಕೋ ವೈದೇಹಸ್ಸಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪಿತಾಮೇಽ ಮನ್ಯ ತನಾನನುಶಿಷ್ಯಹರೇತೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಯದೇವ ತೇ ಕಶ್ಚಿದಬ್ರವೀತ್ತಚ್ಛೃಣ ವಾಮೇತ್ಯ ಬ್ರವೀನ್ಮೇಬರ್ಕುರ್ವಾರ್ಷ್ಣ ಶ್ಚಕ್ಷುರ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಯಥಾಮಾತೃ ಮಾನ್ಪಿತೃ ಮಾನಾಚಾರ್ಯವಾ ನ್ಬ್ರೂಯಾತ್ತಥಾ ತದ್ವಾರ್ಷ್ಣೋಽ ಬ್ರವೀಚ್ಚ ಕ್ಷುರ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯ ಪಶ್ಯತೋಹಿಕಿಗ್ ಸ್ಯಾ ದಿತ್ಯ ಬ್ರವೀತ್ತು ತೇ ತಸ್ಯಾ ಯತನಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ನಮೇಽ ಬ್ರವೀದಿತ್ಯೇಕಪಾದ್ವಾ ಏತತ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿ ಸವೈ ನೋಽ ಬ್ರೂಹಿಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಚಕ್ಷುರೇವಾಯತನ ಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಸ ತ್ಯಮಿತ್ಯೇನ ದುಪಾಸೀತ ಕಾಸತ್ಯತಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಚಕ್ಷುರೇವ ಸಮ್ರಾ ಡಿತಿಹೋವಾಚ ಚಕ್ಷುಷಾವೈ ಸಮ್ರಾಟ್ ಪಶ್ಯನ್ತಮಾಹುರದ್ರಾಕ್ಷೀರಿತಿಸ ಆಹಾದ್ರಾಕ್ಷಮಿತಿ ತತ್ಸತ್ಯಂಭವತಿ ಚಕ್ಷುರ್ವೈಸಮ್ರಾಟ್ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ ನೈನಂ ಚಕ್ಷುರ್ಜಹಾತಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇನಂ ಭೂತಾನ್ಯಭಿಕ್ಷರನ್ತಿ ದೇವೋಭೂ ತ್ವಾ ದೇವಾನಪ್ಯೇತಿ ಯಏವಂ ವಿದ್ವಾನೇತದುಪಾಸ್ತೇ ಹಸ್ತ್ಯೃಷಭಗ್ ಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮೀತಿಹೋವಾಚ ಜನಕೋವೈದೇಹಃ ಸಹೋವಾಚ ಯಾ ಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪಿತಾಮೇಽಮನ್ಯತನಾನನುಶಿಷ್ಯ ಹರೇತೇತಿ ॥ ೪ ॥ ಯದೇವತೇ ಕಶ್ಚಿದಬ್ರವೀತ್ತ ಚ್ಛೃಣವಾಮೇತ್ಯ ಬ್ರವೀನ್ಮೇಗರ್ದಭೀವಿಪೀತೋ ಭಾರ ದ್ವಾಜಃ ಶ್ರೋತ್ರಂವೈಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಯಥಾಮಾತೃಮಾನ್ಪಿತೃಮಾನಾಚಾರ್ಯ ವಾ ನ್ಬ್ರೂಯಾತ್ತಥಾ ತದ್ಭಾರದ್ವಾಜೋಽ ಬ್ರವೀಚ್ಛ್ರೋತ್ರಂವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯ ಶ್ರ

ಣ್ವಾತೋಽಹಿಕಿಗ್ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯ ಬ್ರವೀತ್ತುತೇತಸ್ಯಾಯತನಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂನಮೇ
ಬ್ರವೀದಿತ್ಯೇಕಪಾದ್ವಾ ಏತತ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿಸವೈನೋಬ್ರೂಹಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ
ಶ್ರೋತ್ರಮೇವಾಯತನಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನನ್ತ ಇತ್ಯೇನದುಪಾಸೀತ ಕಾ
ನನ್ತತಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯದಿಶಏವ ಸಮ್ರಾಡಿತಿಹೋವಾಚ ತಸ್ಮಾದ್ವೈ ಸಮ್ರಾ
ಡಪಿಯಾಂಕಾಂಚ ದಿಶಂಗಚ್ಛತಿನೈವಾಸ್ಯಾ ಅನ್ತಂಗಚ್ಛತ್ಯನನ್ತಾಹಿ ದಿಶೋ
ದಿಶೋವೈ ಸಮ್ರಾಟ್ಛ್ರೋತ್ರಗ್ ಶ್ರೋತ್ರಂವೈಸ ಮ್ರಾಟ್ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ
ನೈನಗ್ ಶ್ರೋತ್ರಂಜಹಾತಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇನಂ ಭೂತಾನ್ಯಭಿಕ್ಷರನ್ತಿ ದೇವೋ
ಭೂತ್ವಾದೇವಾನಪ್ಯೇತಿ ಯಏವಂ ವಿದ್ವಾನೇತದುಪಾಸ್ತೇಹ ಸ್ತ್ಯೃಷಭಗ್
ಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮೀತಿಹೋವಾಚ ಜನಕೋ ವೈದೇಹಃಸ ಹೋವಾಚ ಯಾ
ಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪಿತಾಮೇಮನ್ಯತನಾ ನನುಶಿಷ್ಯಹರೇತೇತಿ ॥೫॥ ಯದೇವತೇ
ಕಶ್ಚಿ ದಬ್ರವೀತ್ತಚ್ಛೃಣವಾಮೇತ್ಯಬ್ರವೀನ್ಮೇ ಸತ್ಯಕಾಮೋ ಜಾಬಾ
ಲೋಮನೋವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಯಥಾಮಾತೃ ಮಾನ್ಪಿತೃಮಾನಾಚಾರ್ಯವಾ
ನ್ಬ್ರೂಯಾತ್ತಥಾತಜ್ಜಾಬಾಲೋಽಬ್ರವೀನ್ಮನೋವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯ ಮನಸೋ
ಹಿಕಿಗ್ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ತುತೇ ತಸ್ಯಾಯತನಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂನಮೇಽಬ್ರವೀದಿ
ತ್ಯೇಕಪಾದ್ವಾ ಏತತ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿಸವೈನೋ ಬ್ರೂಹಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಮನ
ಏವಾಯತನಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನನ್ದ ಇತ್ಯೇನದುಪಾಸೀತ ಕಾಽಽನನ್ದತಾ
ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಮನ ಏವಸಮ್ರಾಡಿತಿಹೋವಾಚ ಮನಸಾವೈಸಮ್ರಾಟ್ಸ್ತ್ರಿ
ಯಮಭಿಹಾರ್ಯತೇ ತಸ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿರೂಪಃಪುತ್ರೋ ಜಾಯತೇಸ ಆನನ್ದೋ
ಮನೋವೈ ಸಮ್ರಾಟ್ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮನೈನಂ ಮನೋಜಹಾತಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇ
ನಂ ಭೂತಾನ್ಯಭಿಕ್ಷರನ್ತಿದೇವೋಭೂತ್ವಾ ದೇವಾನಪ್ಯೇತಿಯ ಏವಂ ವಿದ್ವಾ
ನೇತದುಪಾಸ್ತೇ ಹಸ್ತ್ಯೃಷಭಗ್ ಸಹಸ್ರಂದದಾಮೀತಿಹೋವಾಚ ಜನ
ಕೋವೈದೇಹಸ್ಸಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪಿತಾಮೇ ಮನ್ಯತನಾನನು
ಶಿಷ್ಯಹರೇತೇತಿ ॥ ೬ ॥ ಯದೇವತೇಕಶ್ಚಿ ದಬ್ರವೀತ್ತ ಚ್ಛೃಣವಾಮೇತ್ಯ
ಬ್ರವೀನ್ಮೇವಿದಗ್ಧಶ್ಶಾಕಲ್ಯೋ ಹೃದಯಂವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಯಥಾಮಾತೃ ಮಾ
ನ್ಪಿತೃಮಾನಾಚಾರ್ಯ ವಾನ್ಬ್ರೂಯಾತ್ತಥಾತಚ್ಛಾಕಲ್ಯೋಽಬ್ರವೀದ್ಧೃದಯಂ
ವೈ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯ ಹೃದಯಸ್ಯಹಿಕಿಗ್ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ತುತೇ ತಸ್ಯಾಯತನಂ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂನ ಮೇಽಬ್ರವೀದಿತ್ಯೇಕಪಾದ್ವಾಏತತ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿಸವೈನೋಬ್ರೂಹಿ
ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಹೃದಯಮೇವಾಯತನಮಾಕಾಶಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸ್ಥಿತಿರಿತ್ಯೇ

ಮುಪಾಸೀತ ಕಾಸ್ಥಿತತಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಹೃದಯಮೇವ ಸಮ್ರಾಡಿತಿಹೋ
ವಾಚ ಹೃದಯಂ ವೈ ಸಮ್ರಾಟ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಮಾಯತನಗ್ ಹೃದ
ಯಂವೈ ಸಮ್ರಾಟ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಹೃದಯೇ ಹ್ಯೇವ ಸ
ಮ್ರಾಟ್ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾನಿ ಭವನ್ತಿ ಹೃದಯಂವೈ ಸಮ್ರಾಟ್ಪ
ರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ ನೈನಗ್ ಹೃದಯಂಜಹಾತಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇನಂ ಭೂತಾನ್ಯಭಿಕ್ಷ
ರನ್ತಿ ದೇವೋ ಭೂತ್ವಾ ದೇವಾನಪ್ಯೇತಿ ಯಏವಂವಿದ್ವಾನೇತದುಪಾಸ್ತೇ
ಹಸ್ತ್ಯೃಷಭಗ್ ಸಹಸ್ರಂದದಾಮೀತಿ ಹೋವಾಚ ಜನಕೋ ವೈದೇಹಸ್ಸ
ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪಿತಾಮೇ ಮನ್ಯತನಾನನುಶಿಷ್ಯಹರೇತೇತಿ॥

— ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ಜನಕೋ ಹ ವೈದೇಹಃ ಕೂರ್ಚಾದುಪಾವಸರ್ಪನ್ನುವಾಚ ನಮಸ್ತೇ
ಽಸ್ತು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಾನುಮಾಶಾಧೀತಿ ಸಹೋವಾಚ ಯಥಾವೈಸ ಮ್ರಾಣ್ಮ
ಹಾನ್ತಮಧ್ವಾನಮೇಷ್ಯನ್ರಥಂವಾ ನಾವಂವಾಸಮಾದದೀತೈವ ಮೇವೈ ತಾ
ಭಿರುಪನಿಷದ್ಭಿ ಸ್ಸಮಾಹಿತಾತ್ಮಾ ಸ್ಯೇವಂಬೃನ್ದಾರಕ ಆಢ್ಯಸ್ಸನ್ನಧೀತವೇದ
ಉಕ್ತೋಪನಿಷತ್ಕ ಇತೋವಿಮುಚ್ಯಮಾನಃ ಕ್ವಗಮಿಷ್ಯಸೀತಿನಾಹನ್ತ
ದ್ಭಗವನ್ವೇದಯತ್ರಗಮಿಷ್ಯಾಮೀ ತ್ಯಥವೈತೇಽಹಂ ತದ್ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯತ್ರಗ
ಮಿಷ್ಯಸೀತಿ ಬ್ರವೀತು ಭಗವಾನಿತಿ ॥ ೧ ॥ ಇನ್ಧೋ ಹವೈನಾಮೈಷಯೋ
ಽಯಂ ದಕ್ಷಿಣೇಽಕ್ಷನ್ಪುರುಷಸ್ತಂ ವಾಏತಮಿನ್ಧಗ್ ಸನ್ತಮಿನ್ದ್ರ ಇತ್ಯಾಚ
ಕ್ಷತೇ ಪರೋಕ್ಷೇಣೈವ ಪರೋಕ್ಷಪ್ರಿಯಾ ಇವಹಿದೇವಾಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದ್ವಿಷಃ॥
॥ ೨ ॥ ಅಥೈತದ್ವಾಮೇಽಕ್ಷಣಿಪುರುಷರೂಪ ಮೇಷಾಸ್ಯಪತ್ನೀ ವಿರಾಟ್ತ
ಯೋರೇಷಸಗ್ಸ್ತಾವೋಯ ಏಷೋಽನ್ತರ್ಹೃದಯಆಕಾಶೋಽಥೈನಯೋ
ರೇತದನ್ನಂ ಯ ಏಷೋಽನ್ತರ್ಹೃದಯೇ ಲೋಹಿತಪಿಂಡೋಽಥೈನಯೋರೇತ
ತ್ಪ್ರಾವರಣಂ ಯದೇತದನ್ತರ್ಹೃದಯೇ ಜಾಲಕಮಿವಾಥೈನಯೋರೇಷಾ
ಸೃತಿಸ್ಸಂಚರಣೀಯೈಷಾ ಹೃದಯಾದೂರ್ಧ್ವಾ ನಾಡ್ಯುಚ್ಚರತಿ ಯಥಾಕೇಶ
ಸ್ಸಹಸ್ರಧಾಭಿನ್ನ ಏವಮಸ್ಯೈತಾ ಹಿತಾನಾಮನಾಡ್ಯೋಽನ್ತರ್ಹೃದಯೇ ಪ್ರ
ತಿಷ್ಠಿತಾಭವನ್ತ್ಯೇತಾಭಿರ್ವಾ ಏತದಾಸ್ರವ ದಾಸ್ರವತಿ ತಸ್ಮಾದೇಷ ಪ್ರವಿವಿ
ಕ್ತಾಹಾರತರ ಇವೈವಭವತ್ಯಸ್ಮಾಚ್ಛಾರೀರಾದಾತ್ಮನಃ ॥ ೩ ॥ ತಸ್ಯಪ್ರಾ
ಚೀದಿಕ್ಪ್ರಾಞ್ಚಃ ಪ್ರಾಣಾದಕ್ಷಿಣಾದಿಗ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಪ್ರಾಣಾಃ ಪ್ರತೀಚೀದಿ
ಕ್ಪ್ರತ್ಯಞ್ಚಃಪ್ರಾಣಾ ಉದೀಚೀದಿಗುದಞ್ಚಃ ಪ್ರಾಣಾ ಊರ್ಧ್ವಾದಿಗೂ

ರ್ಧ್ವಾಃ ಪ್ರಾಣಾ ಅವಾಚೀದಿಗವಾಂಚಃಪ್ರಾಣಾ ಸ್ಸರ್ವಾದಿಶಸ್ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣಾಸ್ಸ ಏಷನೇತಿನೇತ್ಯಾತ್ಮಾ ಗೃಹ್ಯೋನಹಿಗೃಹ್ಯತೇ ಶಿರ್ಯೋನಹಿಶೀರ್ಯತೇ ಸಂಗೋನಹಿಸಜ್ಯತೇ ಸಿತೋನವ್ಯಥತೇ ನರಿಷ್ಯತ್ಯಭಯಂವೈಜನಕ ಪ್ರಾಪ್ತೋಸೀತಿಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ । ಸಹೋವಾಚಜನಕೋವೈದೇಹೋಭಯನ್ತ್ವಾಗಚ್ಛತಾ ದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಯೋನೋ ಭಗವನ್ನಭಯಂವೇದಯಸೇ ನಮಸ್ತೇ ಸ್ತ್ವಿಮೇವಿದೇಹಾ ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ತೃತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಜನಕಗ್‌ವೈದೇಹಂ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ಜಗಾಮಸಮೇನೇ ನ ವದಿಷ್ಯ ಇತ್ಯಥಹ ಯಜ್ಜನಕಶ್ಚ ವೈದೇಹೋ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಶ್ಚಾಗ್ನಿಹೋತ್ರೇ ಸಮುದಾತೇತಸ್ಮೈಹ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋವರಂದದೌ ಸಹಕಾಮಪ್ರಶ್ನಮೇವವ ವ್ರೇತಗ್ ಹಾಸ್ಮೈದದೌತಗ್ ಸಮ್ರಾಡೇವಪೂರ್ವಂಪಪ್ರಚ್ಛ ॥ ೧ ॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಕಿಂಜ್ಯೋತಿರಯಂ ಪುರುಷಇತಿ । ಆದಿತ್ಯಜ್ಯೋತಿಃ ಸಮ್ರಾಡಿತಿಹೋವಾಚ ಆದಿತ್ಯೇನೈವ ಜ್ಯೋತಿಷಾಸ್ತೇಪಲ್ಯಯತೇ ಕರ್ಮಕುರುತೇ ವಿಪಲ್ಯೇತೀತ್ಯೇವಮೇವೈ ತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥ ೨ ॥ ಅಸ್ತಮಿತಆದಿತ್ಯೇ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಕಿಂಜ್ಯೋತಿರೇವಾಯಂ ಪುರುಷ ಇತಿ ಚನ್ದ್ರಮಾ ಏವಾಸ್ಯ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭ್ಭವತೀತಿ ಚಂದ್ರಮಸೈವಾಯಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಸ್ತೇಪಲ್ಯಯತೇಕರ್ಮ ಕುರುತೇ ವಿಪಲ್ಯೇತೀತ್ಯೇ ವಮೇವೈತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥ ೩ ॥ ಅಸ್ತಮಿತಆದಿತ್ಯೇ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಚಂದ್ರಮಸ್ಯಸ್ತಮಿತೇ ಕಿಂಜ್ಯೋತಿರೇವಾಯಂ ಪುರುಷ ಇತ್ಯಗ್ನಿರೇವಾಸ್ಯ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭ್ಭವತೀತ್ಯಗ್ನಿನೈವಾಯಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಸ್ತೇಪಲ್ಯಯತೇ ಕರ್ಮಕುರುತೇ ವಿಪಲ್ಯೇತೀತ್ಯೇವಮೇವೈ ತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥ ೪ ॥ ಅಸ್ತಮಿತಆದಿತ್ಯೇ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಚಂದ್ರಮಸ್ಯಸ್ತಮಿತೇಶಾನ್ತೇಗ್ನೌ ಕಿಂಜ್ಯೋತಿರೇವಾಯಂ ಪುರುಷ ಇತಿ ವಾಗೇವಾಸ್ಯ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭ್ಭವತೀತಿ ವಾಚೈವಾಯಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಸ್ತೇಪಲ್ಯ ಯತೇಕರ್ಮಕುರುತೇ ವಿಪಲ್ಯೇತೀತಿ ತಸ್ಮಾದ್ವೈಸ ಮ್ರಾಡಪಿಯತ್ರಸ್ವಃ ಪಾಣಿರ್ನ್ನವಿನಿರ್ಜ್ಞಾಯತೇಥ ಯತ್ರ ವಾಗುಚ್ಚರತ್ಯುಪೈವತತ್ರನ್ಯೇತೀತ್ಯೇವಮೇವೈ ತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ॥ ೫ ॥ ಅಸ್ತಮಿತ ಆದಿತ್ಯೇ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಚಂದ್ರಮಸ್ಯಸ್ತಮಿತೇ ಶಾಂತೇಗ್ನೌ ಶಾಂತಾಯಾಂವಾಚಿ ಕಿಂಜ್ಯೋತಿರೇವಾಯಂ ಪುರುಷ ಇತ್ಯಾತ್ಮೈವಾಸ್ಯ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭ್ಭವತೀತ್ಯಾತ್ಮನೈವಾಯಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಸ್ತೇ

ಪಲ್ಯಯತೇಕರ್ಮ ಕುರುತೇವಿಪಲ್ಯೇತೀತಿ ॥ ೬॥ ಕತಮಆತ್ಮೇತಿಯೋಽಯಂ
ವಿಜ್ಞಾನಮಯಃ ಪ್ರಾಣೇಷುಹೃದ್ಯನ್ತ ಜ್ಯೋರ್ತಿಃಪುರುಷಃ । ಸಸಮಾನಸ್ಸ
ನ್ನುಭೌಲೋಕಾ ವನುಸಂಚರತಿಧ್ಯಾಯತೀವ ಲೇಲಾಯತೀವ । ಸಹಿಸ್ವ
ಪ್ನೋಭೂತ್ವೇಮಂ ಲೋಕಮತಿಕ್ರಾಮತಿ ಮೃತ್ಯೋರೂಪಾಣಿ ॥ ೭ ॥
ಸವಾಅಯಂ ಪುರುಷೋ ಜಾಯಮಾನಶ್ಶರೀರ ಮಭಿಸಂಪದ್ಯಮಾನಃ ಪಾ
ಪ್ಮಭಿಸ್ಸಗ್ ಸೃಜ್ಯತೇ ಸ ಉತ್ಕ್ರಾಮನ್ಮ್ರಿಯಮಾಣಃ ಪಾಪ್ಮನೋವಿಜ
ಹಾತಿ ॥ ೮ ॥ ತಸ್ಯವಾಏತಸ್ಯ ಪುರುಷಸ್ಯ ದ್ವೇಏವಸ್ಥಾನೇಭವತ ಇದಞ್ಚ
ಪರಲೋಕಸ್ಥಾನಂಚ ಸಂಧ್ಯಂತೃತೀಯಗ್ ಸ್ವಪ್ನಸ್ಥಾನಂತಸ್ಮಿನ್ ಸಂಧ್ಯೇ
ಸ್ಥಾನೇತಿಷ್ಠನ್ನೇತೇ ಉಭೇಸ್ಥಾನೇಪಶ್ಯತೀದಂಚ ಪರಲೋಕಸ್ಥಾನಂಚ ।
ಅಥಯಥಾಕ್ರಮೋಽಯಂ ಪರಲೋಕ ಸ್ಥಾನೇಭವತಿ ತಮಾಕ್ರಮಮಾಕ್ರ
ಮ್ಯೋಭಯಾನ್ಪಾಪ್ಮನ ಆನಂದಾಗ್ಶ್ಚ ಪಶ್ಯತಿ ॥ ಸಯತ್ರ ಪ್ರಸ್ವಪಿತ್ಯಸ್ಯ
ಲೋಕಸ್ಯ ಸರ್ವಾವತೋಮಾತ್ರಾಮ ಪಾದಾಯಸ್ವಯಂ ವಿಹತ್ಯಸ್ವಯಂ
ನಿರ್ಮಾಯಸ್ವೇನಭಾಸಾಸ್ವೇನ ಜ್ಯೋತಿಷಾ ಪ್ರಸ್ವಪಿತ್ಯತ್ರಾಯಂ ಪುರುಷ
ಸ್ಸ್ವಯಂ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭವತಿ ॥೯॥ ನತತ್ರರಥಾ ನರಥಯೋಗಾನಪನ್ಥಾನೋಭ
ವನ್ತ್ಯಥರಥಾನ್ ರಥಯೋಗಾನ್ಪಥಸ್ಸೃಜತೇ ನ ತತ್ರಾನನ್ದಾಮುದಃ ಪ್ರಮು
ದೋ ಭವನ್ತ್ಯಥಾ ನಂದಾನ್ಮುದಃ ಪ್ರಮುದಸ್ಸೃಜತೇನತ ತ್ರವೇಶಾನ್ತಾಃ
ಪುಷ್ಕರಿಣ್ಯಸ್ಸ್ರವನ್ತ್ಯೋ ಭವನ್ತ್ಯಥವೇಶಾನ್ತಾಃ ಪುಷ್ಕರಿಣ್ಯಸ್ಸ್ರವ
ನ್ತ್ಯಸ್ಸೃಜತೇಸಹಿಕರ್ತಾ ॥ ೧೦ ॥ ತದೇತೇಶ್ಲೋಕಾಭವನ್ತಿ ॥ ಸ್ವಪ್ನೇ
ನಶಾರೀರಮಭಿ ಪ್ರಹತ್ಯಾಸುಪ್ತಸ್ಸುಪ್ತಾನಭಿಚಾಕಶೀತಿ । ಶುಕ್ರಮಾದಾ
ಯ ಪುನರೇತಿಸ್ಥಾನಗ್ ಹಿರಣ್ಮಯಃ ಪುರುಷ ಏಕಹಗ್ಸಃ ॥ ೧೧ ॥ ಪ್ರಾ
ಣೇನರಕ್ಷನ್ನವರಂ ಕುಲಾಯಂ ಬಹಿಷ್ಕುಲಾಯಾ ದಮೃತಶ್ಚರಿತ್ವಾ । ಸಈ
ಯತೇ ಅಮೃತೋಯತ್ರ ಕಾಮಗ್ ಹಿರಣ್ಮಯಃ ಪುರುಷಏಕಹಗ್ಸಃ ॥
॥ ೧೨ ॥ ಸ್ವಪ್ನಾಂತಉಚ್ಚಾ ವಚಮೀಯಮಾನೋ ರೂಪಾಣಿದೇವಃ ಕು
ರುತೇಬಹೂನಿ। ಉತೇವಸ್ತ್ರೀಭಿ ಸ್ಸಹಮೋದಮಾನೋ ಜಕ್ಷದುತೇವಾಪಿ
ಭಯಾನಿಪಶ್ಯನ್ ॥ ೧೩ ॥ ಆರಾಮಮಸ್ಯ ಪಶ್ಯನ್ತಿನತಂ ಪಶ್ಯತಿಕಶ್ಚನೇತಿ
ತಂನಾಯತಮ್ಬೋಧಯೇದಿತ್ಯಾಹುಃ । ದುರ್ಭಿಷಜ್ಯಗ್ ಹಾಸ್ಮೈಭವತಿಯ
ಮೇಷನ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ಅಥೋಖಲ್ವಾಹುರ್ಜಾಗರಿತ ದೇಶಏವಾಸ್ಯೈಷ ಇತಿ
ಯಾನಿಹ್ಯೇವ ಜಾಗ್ರತ್ಪಶ್ಯತಿತಾನಿಸುಪ್ತ ಇತ್ಯತ್ರಾಯಂ ಪುರುಷಸ್ಸ್ವಯಂ

ಜ್ಯೋತಿರ್ಭವತಿಸೋಽಹಂ ಭಗವತೇಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮ್ಯತಊರ್ಧ್ವಂ ವಿಮೋ
ಕ್ಷಾಯಬ್ರೂಹೀತಿ ॥ ೧೪ ॥ ಸವಾಏಷ ಏತಸ್ಮಿನ್ ಸಂಪ್ರಸಾದೇರತ್ವಾಚರಿ
ತ್ವಾ ದೃಷ್ಟ್ವೈವಪುಣ್ಯಂಚ ಪಾಪಂಚ । ಪುನಃಪ್ರತಿನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರತಿಯೋ
ನ್ಯಾದ್ರವತಿ ಸ್ವಪ್ನಾಯೈವ ಸಯತ್ತತ್ರ ಕಿಂಚಿತ್ಪಶ್ಯತ್ಯ ನನ್ವಾಗತಸ್ತೇನಭವ
ತ್ಯ ಸಂಗೋಹ್ಯಯಂ ಪುರುಷ ಇತ್ಯೇವಮೇವೈ ತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸೋ
ಹಂಭಗವತೇ ಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮ್ಯತಊರ್ಧ್ವಂ ವಿಮೋಕ್ಷಾಯೈವ ಬ್ರೂಹೀ
ತಿ ॥ ೧೫ ॥ * ಸವಾಏಷಏತಸ್ಮಿನ್ ಸ್ವಪ್ನೇರತ್ವಾ ಚರಿತ್ವಾದೃಷ್ಟ್ವೈವ
ಪುಣ್ಯಂಚಪಾಪಂಚಪುನಃ ಪ್ರತಿನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರತಿಯೋನ್ಯಾದ್ರವತಿ ಬುದ್ಧಾನ್ತಾ
ಯೈವ ಸಯತ್ತತ್ರ ಕಿಂಚಿತ್ಪಶ್ಯತ್ಯ ನನ್ವಾಗತಸ್ತೇನ ಭವತ್ಯಸಂ ಗೋಹ್ಯ
ಯಂ ಪುರುಷಇತ್ಯೇವಮೇವೈ ತದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸೋಹಂಭಗವತೇ ಸಹ
ಸ್ರಂ ದದಾಮ್ಯತಊರ್ಧ್ವಂ ವಿಮೋಕ್ಷಾಯೈವ ಬ್ರೂಹೀತಿ ॥ ೧೬ ॥ ಸವಾ
ಏಷ ಏತಸ್ಮಿನ್ ಬುದ್ಧಾನ್ತೇರತ್ವಾ ಚರಿತ್ವಾದೃಷ್ಟ್ವೈವಪುಣ್ಯಂಚ ಪಾಪಂಚ
ಪುನಃ ಪ್ರತಿನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರತಿಯೋನ್ಯಾದ್ರವತಿಸ್ವಪ್ನಾನ್ತಾಯೈವ ॥೧೭॥ ತದ್ಯ
ಥಾಮಹಾಮತ್ಸ್ಯ ಉಭೇಕೂಲೇ ಅನುಸಂಚರತಿ ಪೂರ್ವಂಚಾಪರಂಚೈವ
ಮೇವಾಯಂ ಪುರುಷಏತಾ ವುಭಾವನ್ತಾವನುಸಂಚರತಿ ಸ್ವಪ್ನಾನ್ತಂಚಬು
ದ್ಧಾನ್ತಂಚ ॥ ೧೮ ॥ ತದ್ಯಥಾಸ್ಮಿನ್ನಾಕಾಶೇ ಶ್ಯೇನೋವಾಸುಪರ್ಣೋವಾ
ವಿಪರಿಪತ್ಯ ಶ್ರಾನ್ತಸ್ಸಂಹತ್ಯಪಕ್ಷೌ ಸಲ್ಲಯಾಯೈವಧ್ರಿಯತ ಏವಮೇವಾ
ಯಂ ಪುರುಷಏತಸ್ಮಾ ಅನ್ತಾಯಧಾವತಿ ಯತ್ರಸುಪ್ತೋನ ಕಂಚನಕಾಮಂ
ಕಾಮಯತೇನ ಕಂಚನಸ್ವಪ್ನಂಪಶ್ಯತಿ ॥ ೧೯ ॥ ತಾವಾಅಸ್ಯೈತಾಹಿತಾ ನಾ
ಮನಾಡ್ಯೋಯಥಾಕೇಶ ಸ್ಸಹಸ್ರಧಾ ಭಿನ್ನಸ್ತಾವತಾಣಿಮ್ನಾತಿಷ್ಠನ್ತಿ ಶು
ಕ್ಲಸ್ಯನೀಲಸ್ಯ ಪಿಂಗಳಸ್ಯ ಹರಿತಸ್ಯ ಲೋಹಿತಸ್ಯಪೂರ್ಣಾ ಅಥಯತ್ರೈನಂ
ಘ್ನನ್ತೀವ ಜಿನನ್ತೀವಹಸ್ತೀವ ವಿಚ್ಛಾಯಯತಿಗರ್ತಮಿವಪತತಿ । ಯದೇವ
ಜಾಗ್ರದ್ಭಯಂಪಶ್ಯತಿ ತದತ್ರಾವಿದ್ಯಯಾಮನ್ಯತೇ ಅಥಯತ್ರದೇವ ಇವರಾ
ಜೇವಾಹಮೇ ವೇದಗ್ ಸರ್ವೋಸ್ಮೀತಿಮನ್ಯತೇ ಸೋಸ್ಯಪರಮೋಲೋ
ಕಃ॥೨೦॥ ತದ್ವಾಅಸ್ಯೈತ ತದತಿಚ್ಛನ್ದಾ ಅಪಹತಪಾಪ್ಮಾ ಭಯಗ್‌ರೂಪಂ ।
ತದ್ಯಥಾ ಪ್ರಿಯಯಾಸ್ತ್ರಿಯಾ ಸಮ್ಪರಿಷ್ವಕ್ತೋನ ಬಾಹ್ಯಂಕಿಂಚನ ವೇ

---

* ಏತಸ್ಮಿನ್ ಸ್ವಪ್ನಾನ್ತೇರತ್ವೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ದನಾನ್ತರ ಮೇವಮೇವಾಯಂ ಪುರುಷಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೇನಾತ್ಮನಾ ಸಂಪರಿಷ್ವಕ್ತೋ ನ ಬಾಹ್ಯಂಕಿಂಚನ ವೇದನಾನ್ತರಮ್ । ತದ್ವಾಅಸ್ಯೈತದಾಪ್ತಕಾಮಮಾತ್ಮಕಾಮ ಮಕಾಮಗ್ಂ ರೂಪಗ್ಂ ಶೋಕಾನ್ತರಮ್ ॥ ೨೧ ॥ ಅತ್ರಪಿತಾ ಪಿತಾಭವತಿಮಾತಾ ಮಾತಾಲೋಕಾ ಅಲೋಕಾ ದೇವಾಅದೇವಾ ವೇದಾಅವೇದಾಃ । ಅತ್ರಸ್ತೇನೋ ಸ್ತೇನೋಭವತಿಭ್ರೂಣಹಾ ಭ್ರೂಣಹಾಚಾಂಡಾಲೋ ಚಾಂಡಾಲಃಪೌಲ್ಕಸೋ ಪೌಲ್ಕಸಶ್ಶ್ರಮಣೋ ಶ್ರಮಣಸ್ತಾಪಸೋ ತಾಪಸೋ ನನ್ವಾಗತಂ ಪುಣ್ಯೇನಾನನ್ವಾಗತಂಪಾಪೇನತೀರ್ಣೋಹಿ ತದಾಸರ್ವಾಂ ಚ್ಛೋಕಾನ್ಹೃದಯಸ್ಯಭವತಿ ॥೨೨॥ ಯದ್ವೈತನ್ನಪಶ್ಯತಿಪಶ್ಯನ್ವೈತನ್ನಪಶ್ಯತಿ । ನಹಿದ್ರಷ್ಟುರ್ದೃಷ್ಟೇರ್ವಿಪರಿಲೋಪೋವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾತ್ । ನತುತದ್ದ್ವಿತೀಯಮಸ್ತಿತತೋ ನ್ಯದ್ವಿಭಕ್ತಂಯತ್ಪಶ್ಯೇತ್ ॥ ೨೩ ॥ ಯದ್ವೈತನ್ನಜಿಘ್ರತಿ ಜಿಘ್ರನ್ವೈ ತನ್ನಜಿಘ್ರತಿನಹಿಘ್ರಾತುರ್ಘ್ರಾತೇರ್ವಿ ಪರಿಲೋಪೋವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾ ನ್ನತುತದ್ದ್ವಿತೀಯಮಸ್ತಿತತೋ ನ್ಯದ್ವಿಭಕ್ತಂ ಯಜ್ಜಿಘ್ರೇತ್ ॥ ೨೪ ॥ ಯದ್ವೈತನ್ನರಸಯತೇರಸಯನ್ವೈ ತನ್ನರಸಯತೇ ನಹಿರಸಯಿತೂ ರಸಯತೇ ರ್ವಿಪರಿಲೋಪೋವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾನ್ನತು ತದ್ದ್ವಿತೀಯಮಸ್ತಿ ತತೋನ್ಯ ದ್ವಿಭಕ್ತಂಯದ್ರಸಯೇತ್ ॥೨೫॥ ಯದ್ವೈತನ್ನವದತಿವದನ್ವೈ ತನ್ನವದತಿನಹಿವಕ್ತುರ್ವಕ್ತೇ ರ್ವಿಪರಿಲೋಪೋ ವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾನ್ನತುತದ್ದ್ವಿತೀಯಮಸ್ತಿತತೋ ನ್ಯದ್ವಿಭಕ್ತಂ ಯದ್ವದೇತ್ ॥ ೨೬ ॥ ಯದ್ವೈತನ್ನಶೃಣೋತಿಶೃಣ್ವನ್ವೈತನ್ನಶೃಣೋತಿನಹಿಶ್ರೋತುಶ್ಶ್ರುತೇ ರ್ವಿಪರಿಲೋಪೋ ವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾನ್ನತುತದ್ದ್ವಿತೀಯ ಮಸ್ತಿತತೋನ್ಯದ್ವಿಭಕ್ತಂ ಯಚ್ಛೃಣುಯಾತ್ ॥ ೨೭ ॥ ಯದ್ವೈತನ್ನಮನುತೇ ಮನ್ವಾನೋವೈ ತನ್ನಮನುತೇನಹಿಮನ್ತುರ್ಮತೇರ್ವಿಪರಿಲೋಪೋವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾನ್ನತುತದ್ದ್ವಿತೀಯಮಸ್ತಿತತೋ ನ್ಯದ್ವಿಭಕ್ತಂಯನ್ಮನ್ವೀತ ॥ ೨೮ ॥ ಯದ್ವೈತನ್ನಸ್ಪೃಶತಿ ಸ್ಪೃಶನ್ವೈತನ್ನ ಸ್ಪೃಶತಿನಹಿ ಸ್ಪ್ರಷ್ಟುಃ ಸ್ಪೃಷ್ಟೇರ್ವಿಪರಿಲೋಪೋವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾನ್ನತು ತದ್ದ್ವಿತೀಯಮಸ್ತಿತತೋನ್ಯದ್ವಿಭಕ್ತಂ ಯತ್ಸ್ಪೃಶೇತ್ ॥ ೨೯ ॥ ಯದ್ವೈತನ್ನವಿಜಾನಾತಿ ವಿಜಾನನ್ವೈತನ್ನ ವಿಜಾನಾತಿ ನಹಿವಿಜ್ಞಾತುರ್ವಿಜ್ಞಾತೇರ್ವಿಪರಿಲೋಪೋವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶಿತ್ವಾನ್ನತುತದ್ದ್ವಿತೀಯ ಮಸ್ತಿತತೋನ್ಯದ್ವಿಭಕ್ತಂಯದ್ವಿಜಾನೀಯಾತ್ ॥ ೩೦ ॥ ಯತ್ರವಾಅನ್ಯದಿವಸ್ಯಾತ್ತತ್ರಾನ್ಯೋನ್ಯತ್ಪಶ್ಯೇ

ದನ್ಯೋಽನ್ಯ ಜ್ಜಿಘ್ರೇದನ್ಯೋಽನ್ಯ ದ್ರಸಯೇದನ್ಯೋಽನ್ಯದ್ವದೇದನ್ಯೋಽ
ನ್ಯಚ್ಛೃಣುಯಾದನ್ಯೋಽನ್ಯನ್ಮನ್ವೀತಾನ್ಯೋಽನ್ಯತ್ಸ್ಪೃಶೇದನ್ಯೋಽನ್ಯದ್ವಿ
ಜಾನೀಯಾತ್ ॥ ೩೧ ॥ ಸಲಿಲ ಏಕೋ ದ್ರಷ್ಟಾದ್ವೈತೋ ಭವತ್ಯೇಷ ಬ್ರ
ಹ್ಮಲೋಕಸ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿ ಹೈನಮನುಶಶಾಸ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಏಷಾಸ್ಯ ಪರ
ಮಾಗತಿರೇಷಾಸ್ಯ ಪರಮಾಸಂಪದೇಷೋಽಸ್ಯ ಪರಮೋಲೋಕ ಏಷೋಽ
ಸ್ಯ ಪರಮ ಆನನ್ದ ಏತಸ್ಯೈವಾನನ್ದಸ್ಯಾನ್ಯಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಮಾತ್ರಾಮುಪಜೀ
ವನ್ತಿ ॥ ೩೨ ॥ ಸಯೋ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಗ್ಂ ರಾದ್ಧಸ್ಸಮೃದ್ಧೋ ಭವತ್ಯನ್ಯೇ
ಷಾಮಧಿಪತಿಸ್ಸರ್ವೈರ್ಮಾನುಷ್ಯಕೈರ್ಭೋಗೈಸ್ಸಂಪನ್ನತಮಸ್ಸ ಮನುಷ್ಯಾ
ಣಾಂಪರಮ ಆನನ್ದೋಽಥ ಯೇ ಶತಂ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮಾನನ್ದಾಸ್ಸ ಏಕಃ ಪಿತೄ
ಣಾಂ ಜಿತಲೋಕಾನಾಮಾನನ್ದೋಽಥ ಯೇ ಶತಂ ಪಿತೄಣಾಂ ಜಿತಲೋಕಾ
ನಾಮಾನನ್ದಾಸ್ಸ ಏಕೋ ಗನ್ಧರ್ವಲೋಕ ಆನನ್ದೋಽಥ ಯೇ ಶತಂ ಗನ್ಧ
ರ್ವಲೋಕ ಆನನ್ದಾಸ್ಸ ಏಕಃ ಕರ್ಮದೇವಾನಾಮಾನನ್ದೋ ಯೇ ಕರ್ಮಣಾ
ದೇವತ್ವಮಭಿಸಂಪದ್ಯನ್ತೇ । ಅಥ ಯೇ ಶತಂ ಕರ್ಮದೇವಾನಾಮಾನನ್ದಾಸ್ಸ ಏ
ಕ ಆಜಾನದೇವಾನಾಮಾನನ್ದೋ ಯಶ್ಚ ಶ್ರೋತ್ರಿಯೋಽವೃಜಿನೋಽಕಾಮ
ಹತೋಽಥ ಯೇ ಶತಮಾಜಾನದೇವಾನಾಮಾನನ್ದಾಸ್ಸ ಏಕಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಲೋ
ಕ ಆನನ್ದೋ ಯಶ್ಚ ಶ್ರೋತ್ರಿಯೋಽವೃಜಿನೋಽಕಾಮಹತೋಽಥ ಯೇ ಶತಂ
ಪ್ರಜಾಪತಿಲೋಕ ಆನನ್ದಾಸ್ಸ ಏಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಆನನ್ದೋ ಯಶ್ಚ
ಶ್ರೋತ್ರಿಯೋಽವೃಜಿನೋಽಕಾಮಹತೋಽಥೈಷ ಏವ ಪರಮ ಆನನ್ದಃ । ಏಷ
ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿ ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಸ್ಸೋಽಹಂ ಭಗವತೇ
ಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮ್ಯತ ಊರ್ಧ್ವಂ ವಿಮೋಕ್ಷಾಯೈವ ಬ್ರೂಹೀತ್ಯತ್ರ ಹ ಯಾ
ಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ಬಿಭಯಾಂಚಕಾರ ಮೇಧಾವೀ ರಾಜಾ ಸರ್ವೇಭ್ಯೋ ಮಾ
ನ್ತೇಭ್ಯ ಉದರೌತ್ಸೀದಿತಿ ॥ ೩೩ ॥ ಸ ವಾ ಏಷ ಏತಸ್ಮಿನ್ಸ್ವಪ್ನಾನ್ತೇ ರತ್ವಾ ಚ
ರಿತ್ವಾ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಪುಣ್ಯಂ ಚ ಪಾಪಂ ಚ ಪುನಃ ಪ್ರತಿನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರತಿಯೋನ್ಯಾ
ದ್ರವತಿ ಬುದ್ಧಾನ್ತಾಯೈವ ॥ ೩೪ ॥ * ತದ್ಯಥಾನಸ್ಸುಸಮಾಹಿತ ಮುತ್ಸರ್ಜ
ದ್ಯಾಯಾದೇವಮೇವಾಯಗ್ಂ ಶಾರೀರ ಆತ್ಮಾ ಪ್ರಾಜ್ಞೇನಾತ್ಮನಾನ್ವಾರೂಢ
ಉತ್ಸರ್ಜನ್ಯಾತಿ ಯತ್ರೈತದೂರ್ಧ್ವೋಚ್ಛ್ವಾಸೀ ಭವತಿ ॥ ೩೫ ॥ ಸ ಯತ್ರಾ

---

* ಏತದೂರ್ಧ್ವೋಚ್ಛ್ವಾಸೀ ಭವತೀತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ಯುವಾಣಿಮಾನಂನ್ಯೇತಿಜರಯಾವೋಪತಪತಾವಾಣಿಮಾನಂ ನಿಗಚ್ಛತಿತದ್ಯ ಥಾಮ್ರಂವೋದುಂಬರಂವಾ ಪಿಪ್ಪಲಂವಾ ಬನ್ಧನಾತ್ಪ್ರಮುಚ್ಯತ ಏವಮೇ ವಾಯಂಪುರುಷ ಏಭ್ಯೋಙ್ಗೇಭ್ಯಸ್ಸಂಪ್ರಮುಚ್ಯಪುನಃ ಪ್ರತಿನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರ ತಿಯೋನ್ಯಾದ್ರವತಿ ಪ್ರಾಣಾಯೈವ ॥ ೩೬ ॥ ತದ್ಯಥಾರಾಜಾನ ಮಾಯಾನ್ತ ಮುಗ್ರಾಃ ಪ್ರತ್ಯೇನಸಃಸೂತಗ್ರಾಮಣ್ಯೋನ್ನೈಃ ಪಾನೈರಾವಸಥೈಃ ಪ್ರತಿ ಕಲ್ಪಂತೇಯಮಾಯಾತ್ಯಯಮಾಗಚ್ಛತೀತ್ಯೇವಗ್ ಹೈವಂವಿದಗ್ ಸರ್ವಾ ಣಿಭೂತಾನಿ ಪ್ರತಿಕಲ್ಪನ್ತ ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಯಾತೀದಮಾಗಚ್ಛತೀತಿ ॥ ೩೭ ॥ ‡ ತದ್ಯಥಾರಾಜಾನಂ ಪ್ರಯಿಯಾಸನ್ತಮುಗ್ರಾಃ ಪ್ರತ್ಯೇನಸಸ್ಸೂತಗ್ರಾಮ ಣ್ಯೋ ಭಿಸಮಾಯಂತ್ಯೇವಮೇವೇಮ ಮಾತ್ಮಾನಮನ್ತಕಾಲೇಸರ್ವೇಪ್ರಾ ಣಾಅಭಿಸಮಾಯನ್ತಿ ಯತ್ರೈತದೂರ್ಧ್ವೋಚ್ಛ್ವಾಸೀಭವತಿ ॥ ೩೮ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

* ಸಯತ್ರಾಯಮಾತ್ಮಾಬಲ್ಯಂ ನ್ಯೇತ್ಯಸಮ್ಮೋಹಮಿವನ್ಯೇತ್ಯಥೈನ ಮೇತೇ ಪ್ರಾಣಾಅಭಿಸಮಾಯನ್ತಿ ಸಏತಾಸ್ತೇಜೋಮಾತ್ರಾ ಸ್ಸಮಭ್ಯಾ ದದಾನೋ ಹೃದಯಮೇವಾನ್ವ ವಕ್ರಾಮತಿ ಸಯತ್ರೈಷಚಾಕ್ಷುಷಃ ಪುರು ಷಃ ಪರಾಙ್ಪರ್ಯಾವರ್ತತೇತಥಾ ರೂಪಜ್ಞೋಭವತಿ ॥ ೧ ॥ ಏಕೀಭವತಿನ ಪಶ್ಯತೀತ್ಯಾಹು ರೇಕೀಭವತಿ ನಜಿಘ್ರತೀತ್ಯಾಹು ರೇಕೀಭವತಿ ನರಸಯ ತ ಇತ್ಯಾಹುರೇಕೀಭವತಿ ನವದತೀತ್ಯಾಹುರೇಕೀ ಭವತಿನಶೃಣೋತೀ ತ್ಯಾಹು ರೇಕೀಭವತಿನಮನುತ ಇತ್ಯಾಹುರೇಕೀಭವತಿನಸ್ಪೃಶತೀತ್ಯಾಹು ರೇಕೀಭವತಿ ನವಿಜಾನಾತೀತ್ಯಾಹು ಸ್ತಸ್ಯಹೈತಸ್ಯಹೃದಯಸ್ಯಾಗ್ರಂ ಪ್ರ ದ್ಯೋತತೇತೇನ ಪ್ರದ್ಯೋತೇನೈಷ ಆತ್ಮಾನಿಷ್ಕ್ರಾಮತಿ । ಚಕ್ಷುಷೋವಾ ಮೂರ್ಧ್ನೋವಾ ನ್ಯೇಭ್ಯೋವಾ ಶರೀರದೇಶೇಭ್ಯ ಸ್ತಮುತ್ಕ್ರಾಮನ್ತಂ ಪ್ರಾಣೋ ನೂತ್ಕ್ರಾಮತಿ ಪ್ರಾಣಮನೂತ್ಕ್ರಾಮನ್ತಗ್ ಸರ್ವೇಪ್ರಾಣಾ ಅ ನೂತ್ಕ್ರಾಮನ್ತಿ ಸವಿಜ್ಞಾನೋ ಭವತಿ ಸ ವಿಜ್ಞಾನಮೇವಾನ್ವವಕ್ರಾಮತಿ। ತಂ ವಿದ್ಯಾಕರ್ಮಣೀ ಸಮನ್ವಾರಭೇತೇ ಪೂರ್ವಪ್ರಜ್ಞಾಚ ॥ ೨ ॥ ತದ್ಯಥಾತೃಣ

‡ ಯತ್ರೈತದೂರ್ಧ್ವೋಚ್ಛ್ವಾಸಿ ಭವತೀತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾ ನುಜೀಯಪಾಠಃ.

* ಪರ್ಯಾವರ್ತತೇ ಥಾರೂಪಜ್ಞೋಭವತೀತಿ,ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಜಲಾಯುಕಾತೃಣಸ್ಯಾನ್ತಂಗತ್ವಾ ನ್ಯಮಾಕ್ರಮಮಾ ಕ್ರಮ್ಯಾತ್ಮಾನ ಮು
ಪಸಗ್ ಹರತ್ಯೇವ ಮೇವಾಯಮಾತ್ಮೇದಗ್ ಶರೀರಂನಿಹತ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾಂಗ
ಮಯಿತ್ವಾನ್ಯ ಮಾಕ್ರಮಮಾ ಕ್ರಮ್ಯಾತ್ಮಾನಮುಪಸಗ್ ಹರತಿ ॥ ೩ ॥
ತದ್ಯಥಾಪೇಶಸ್ಕಾರೀ ಪೇಶಸೋಮಾತ್ರಾ ಮುಪಾದಾಯಾನ್ಯನ್ನವತರಂ ಕ
ಲ್ಯಾಣತರಗ್ ರೂಪಂತನುತಏವಮೇವಾಯ ಮಾತ್ಮೇದಗ್ ಶರೀರಂನಿಹತ್ಯಾ
ವಿದ್ಯಾಂ ಗಮಯಿತ್ವಾನ್ಯನ್ನ ವತರಂ ಕಲ್ಯಾಣತರಗ್ರೂಪಂ ಕುರುತೇಪಿ
ತ್ರ್ಯಂ ವಾಗಾಂಧರ್ವಂ ವಾದೈವಂವಾ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಂವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಂವಾ ಸ್ಯೇ
ಷಾಂವಾ ಭೂತಾನಾಮ್ ॥ ೪ ॥ ಸವಾಅಯಮಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನಮಯೋ
ಮನೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣಮಯ ಶ್ಚಕ್ಷುರ್ಮಯ ಶ್ರೋತ್ರಮಯಃ ಪೃಥಿ
ವೀಮಯ ಆಪೋಮಯೋವಾಯುಮಯ ಆಕಾಶಮಯ ಸ್ತೇಜೋಮ
ಯೋ ತೇಜೋಮಯಃ ಕಾಮಮಯೋ ಕಾಮಮಯಃ ಕ್ರೋಧಮಯೋ
ಕ್ರೋಧಮಯೋ ಧರ್ಮಮಯೋ ಧರ್ಮಮಯಸ್ಸರ್ವಮಯ ಸ್ತದ್ಯದೇತದಿದಂ
ಮಯೋ ದೋಮಯ ಇತಿ ಯಥಾಕಾರೀಯಥಾ ಚಾರೀತಥಾಭವತಿಸಾಧು
ಕಾರೀ ಸಾಧುರ್ಭವತಿ ಪಾಪಕಾರೀಪಾಪೋಭವತಿಪುಣ್ಯಃ ಪುಣ್ಯೇನಕರ್ಮ
ಣಾಭವತಿಪಾಪಃ ಪಾಪೇನ । ಅಥೋಖಲ್ವಾಹುಃ ಕಾಮಮಯ ಏವಾ
ಯಂಪುರುಷ ಇತಿಸಯಥಾಕಾಮೋಭವತಿ ತತ್ಕ್ರತುರ್ಭವತಿ ಯತ್ಕ್ರತುರ್ಭ
ವತಿ ತತ್ಕರ್ಮ ಕುರುತೇ ಯತ್ಕರ್ಮ ಕುರುತೇ ತದಭಿಸಂಪದ್ಯತೇ ॥೫॥ ತದೇಷ
ಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ ತದೇವಸಕ್ತಸ್ಸಹಕರ್ಮಣೈತಿ ಲಿಂಗಂಮನೋಯತ್ರ ನಿಷ
ಕ್ತಮಸ್ಯ । ಪ್ರಾಪ್ಯಾನ್ತಂಕರ್ಮಣ ಸ್ತಸ್ಯಯತ್ಕಿಂಚೇಹ ಕರೋತ್ಯಯಮ್ ।
ತಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪುನ ರೇತ್ಯಸ್ಮೈಲೋಕಾಯಕರ್ಮಣ ಇತಿತುಕಾಮಯ
ಮಾನೋಥಾಕಾಮಯಮಾನೋಯೋ ಕಾಮೋನಿಷ್ಕಾಮ ಆಪ್ತಕಾಮ
ಆತ್ಮಕಾಮಃನತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಉತ್ಕ್ರಾಮಂತಿ ಬ್ರಹ್ಮೈವಸನ್ ಬ್ರಹ್ಮಾಪ್ಯೇ
ತಿ ॥ ೬ ॥ ತದೇಷಶ್ಲೋಕೋಭವತಿ । ಯದಾಸರ್ವೇ ಪ್ರಮುಚ್ಯನ್ತೇ ಕಾ
ಮಾಯೇಸ್ಯ ಹೃದಿಶ್ರಿತಾಃ । ಅಥಮರ್ತ್ಯೋ ಮೃತೋಭವತ್ಯತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಸ
ಮಶ್ನುತ ಇತಿ ತದ್ಯಥಾ ಹಿನಿರ್ಲ್ವಯನೀವಲ್ಮೀಕೇಮೃತಾ ಪ್ರತ್ಯಸ್ತಾಶಯಾ
ತೈವಮೇ ವೇದಗ್ ಶರೀರಗ್ಶೇತೇ । ಅಥಾಯಮಶರೀರೋ ಮೃತಃಪ್ರಾ
ಣೋ ಬ್ರಹ್ಮೈವತೇಜಏವ ಸೋಹಂಭಗವತೇ ಸಹಸ್ರಂ ದದಾಮೀತಿಹೋ
ವಾಚ ಜನಕೋವೈದೇಹಃ ॥೭॥ ತದೇತೇಶ್ಲೋಕಾಭವನ್ತಿ । ಅಣುಃಪನ್ಥಾ

ವಿತತಃ ಪುರಾಣೋಽಮಾಗ್ ಸ್ಪೃಷ್ಟೋಽನುವಿತ್ತೋಽಮಯೈವ । ತೇನಧೀ
ರಾ ಅಪಿಯನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಸ್ಸ್ವರ್ಗಂ ಲೋಕಮಿತ ಊರ್ಧ್ವಂವಿಮುಕ್ತಾಃ॥೮॥
ತಸ್ಮಿಂಚ್ಛುಕ್ಲಮುತ ನೀಲಮಾಹುಃ ಪಿಙ್ಗಳಗ್ ಹರಿತಂಲೋಹಿತಂಚ । ಏ
ಷಪಂಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಹಾನುವಿತ್ತಃ ತೇನೈತಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ಪುಣ್ಯ ಕೃತ್ತೈಜಸ
ಶ್ಚ ॥ ೯ ॥ ಅನ್ಧಂತಮಃ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿಯೇಽ ವಿದ್ಯಾಮುಪಾಸತೇ । ತತೋಭೂ
ಯ ಇವತೇತಮೋಯ ಉ ವಿದ್ಯಾಯಾಗ್ರತಾಃ ॥೧೦॥ ಅನನ್ದಾನಾಮತೇ
ಲೋಕಾ ಅನ್ಧೇನತಮಸಾವೃತಾಃ । ತಾಗ್ಸ್ತೇಪ್ರೇತ್ಯಾಭಿಗಚ್ಛನ್ತ್ಯ ವಿದ್ವಾ
ಗ್ಸೋ ಬುಧೋಜನಾಃ ॥ ೧೧ ॥ ಆತ್ಮಾನಂಚೇ ದ್ವಿಜಾನೀಯಾ ದಯ
ಮಸ್ಮೀತಿಪೂರುಷಃ । ಕಿಮಿಚ್ಛನ್ಕಸ್ಯಕಾಮಾಯ ಶರೀರಮನುಸಂಜ್ವರೇ
ತ್ ॥ ೧೨ ॥ * ಯಸ್ಯಾನುವಿತ್ತಃ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಆತ್ಮಾ ಸ್ಮಿನ್ಸನ್ದೇಹ್ಯೇಗಹನೇ
ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ । ಸವಿಶ್ವಕೃತ್ಸಹಿ ಸರ್ವಸ್ಯ ಕರ್ತಾತಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಸಉಲೋಕಏ
ವ ॥ ೧೩ ॥ ಇಹೈವಸನ್ತೋ ಥವಿದ್ಮಸ್ತದ್ವಯಂ ನಚೇದವೇದಿರ್ಮಹತೀ
ವಿನಷ್ಟಿಃ । ಯೇತದ್ವಿದುರಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವನ್ತ್ಯಥೇತರೇ ದುಃಖಮೇವಾ
ಪಿಯನ್ತಿ ॥ ೧೪ ॥ ಯದೈತಮನು ಪಶ್ಯತ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ದೇವಮಂಜಸಾ । ಈ
ಶಾನಂ ಭೂತಭವ್ಯಸ್ಯನತತೋ ವಿಜುಗುಪ್ಸತೇ ॥ ೧೫ ॥ ‡ ಯಸ್ಮಾದರ್ವಾ
ಕ್ಸಂವತ್ಸರೋಽಹೋಭಿಃಪರಿವರ್ತತೇ । ತದ್ದೇವಾ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂಜ್ಯೋತಿರಾ
ಯುರ್ಹೋಪಾ ಸತೇಽಮೃತಂ ॥ ೧೬ ॥ ಯಸ್ಮಿನ್ಪಂಚ ಪಂಚಜನಾ ಆಕಾ
ಶಶ್ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ । ತಮೇವಮನ್ಯ ಆತ್ಮಾನಂ ವಿದ್ವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಮೃತೋಽ
ಮೃತಂ ॥ ೧೭ ॥ ಪ್ರಾಣಸ್ಯಪ್ರಾಣ ಮುತಚಕ್ಷುಷಶ್ಚಕ್ಷುರುತ ಶ್ರೋತ್ರಸ್ಯ
ಶ್ರೋತ್ರಂ । ಮನಸೋಯೇಮನೋವಿದುಃ । ತೇನಿಚಿಕ್ಯುರ್ಬ್ರಹ್ಮ ಪುರಾ
ಣಮಗ್ರ್ಯಮ್ ॥ ೧೮ ॥ ಮನಸೈವಾನುದ್ರಷ್ಟವ್ಯಂ ನೇಹನಾನಾಸ್ತಿಕಿಂಚನ ।
ಮೃತ್ಯೋಸ್ಸ ಮೃತ್ಯುಮಾಪ್ನೋತಿ ಯಇಹನಾನೇವಪಶ್ಯತಿ ॥ ೧೯ ॥ ಏಕ
ಧೈವಾನು ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಮೇ ತದಪ್ರಮೇಯಂಧ್ರುವಂ । ವಿರಜಃಪರಆಕಾಶಾ
ದಜಆತ್ಮಾ ಮಹಾನ್ಧ್ರುವಃ ॥ ೨೦ ॥ ತಮೇವಧೀರೋವಿಜ್ಞಾಯ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ
ಕುರ್ವೀತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ । ನಾನುಧ್ಯಾಯಾ ದ್ಬಹೂನ್ಶಬ್ದಾನ್ವಾಚೋ ವಿಗ್ಲಾ

* ಅಸ್ಮಿನ್ಸನ್ದೇಹೇ ಗಹನೇ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

‡ ತಂದೇವಾ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಪನಗ್ ಹಿತದಿತಿ ॥ ೨೧ ॥ * ಸವಾಏಷಮಹಾನಜ ಆತ್ಮಾಯೋಽಯಂ ವಿಜ್ಞಾನ
ಮಯಃ ಪ್ರಾಣೇಷು ಯಏಷೋಽಂತರ್ಹೃದಯ ಆಕಾಶಸ್ತಸ್ಮಿಂಛೇತೇ ಸರ್ವಸ್ಯ
ವಶೀಸರ್ವಸ್ಯೇಶಾನಃ ಸರ್ವಸ್ಯಾಧಿಪತಿಸ್ಸನಸಾಧುನಾಕರ್ಮಣಾ ಭೂಯಾ
ನ್ನೋಏವಾ ಸಾಧುನಾಕನೀಯಾನ್ । ಏಷಸರ್ವೇಶ್ವರ ಏಷಭೂತಾಧಿಪತಿ
ರೇಷ ಭೂತಪಾಲಏಷ ಸೇತುರ್ವಿಧರಣಏಷಾಂ ಲೋಕಾನಾಮಸಂ ಭೇದಾ
ಯ ತಮೇತಂ ವೇದಾನುವಚನೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾವಿವಿದಿಷನ್ತಿ । ಯಜ್ಞೇನದಾ
ನೇನತಪಸಾ ನಾಶಕೇನೈತಮೇವವಿದಿತ್ವಾ ಮುನಿರ್ಭವತಿ । ಏತಮೇವಪ್ರ
ವ್ರಾಜಿನೋಲೋಕಮಿಚ್ಛನ್ತಃ ಪ್ರವ್ರಜಂತಿ । ಏತದ್ಧಸ್ಮವೈ ತತ್ಪೂರ್ವೇ ವಿ
ದ್ವಾಗ್‌ಸಃ ಪ್ರಜಾಂನಕಾಮಯನ್ತೇಕಿಂ ಪ್ರಜಯಾಕರಿಷ್ಯಾಮಃ । ಯೇ
ಷಾಂನೋಽಯಮಾತ್ಮಾಯಂ ಲೋಕಇತಿತೇ ಹಸ್ಮಪುತ್ರೈಷಣಾಯಾಶ್ಚ
ವಿತ್ತೈಷಣಾಯಾಶ್ಚ ಲೋಕೈಷಣಾಯಾಶ್ಚ ವ್ಯುತ್ಥಾಯಾಥಭಿಕ್ಷಾಚರ್ಯ
ಞ್ಚರನ್ತಿ ಯಾಹ್ಯೇವ ಪುತ್ರೈಷಣಾ ಸಾ ವಿತ್ತೈಷಣಾ ಯಾ ವಿತ್ತೈಷಣಾಸಾ
ಲೋಕೈಷಣೋಭೇಹ್ಯೇತೇ ಏಷಣೇಏವಭವತಃ । ಸಏಷನೇತಿನೇತ್ಯಾ
ತ್ಮಾ ಗೃಹ್ಯೋನಹಿಗೃಹ್ಯತೇ ಶೀರ್ಯೋನಹಿಶೀರ್ಯತೇ ಸಂಗೋನಹಿಸಜ್ಯ
ತೇ ಸಿತೋನವ್ಯಥತೇನರಿಷ್ಯತ್ಯೇತ ಮುಹೈವೈತೇನತರತಇತಿ । ಅತಃಪಾ
ಪಮಕರವಮಿತ್ಯತಃ ಕಲ್ಯಾಣಮಕರವಮಿತ್ಯುಭೇ ಉಹೈವೈಷಏತೇತರತಿ
ನೈನಂ ಕೃತಾಕೃತೇತಪತಃ ॥ ೨೨ ॥ ತದೇತದೃಚಾಭ್ಯುಕ್ತಂ । ಏಷನಿತ್ಯೋ
ಮಹಿಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯನವರ್ಧತೇ ಕರ್ಮಣಾನೋಕನೀಯಾನ್ ॥ ತಸ್ಯೈ
ವಸ್ಯಾತ್ಪದವಿತ್ತಂ ವಿದಿತ್ವಾನಲಿಪ್ಯತೇ ಕರ್ಮಣಾಪಾಪಕೇನೇತಿ । ತಸ್ಮಾದೇ
ವಂವಿಚ್ಛಾಂತೋದಾಂತ ಉಪರತಸ್ತಿತಿಕ್ಷುಃ ಸಮಾಹಿತೋಭೂತ್ವಾ ತ್ಮನ್ಯೇ
ವಾತ್ಮಾನಂ ಪಶ್ಯತಿಸರ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ ಪಶ್ಯತಿನೈನಂ ಪಾಪ್ಮಾತರತಿಸರ್ವಂ ಪಾ
ಪ್ಮಾನಂತರತಿನೈನಂ ಪಾಪ್ಮಾತಪತಿಸರ್ವಂ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ತಪತಿ ವಿಪಾಪೋವಿರ
ಜೋವಿಚಿಕಿತ್ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಭವತ್ಯೇಷ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸ್ಸಮ್ರಾಡಿತಿ
ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಸ್ಸೋಽಹಂ ಭಗವತೇ ವಿದೇಹಾನ್ದದಾಮಿಮಾಂ
ಚಾಪಿ ಸಹದಾಸ್ಯಾಯೇತಿ ॥ ೨೩ ॥ ಸವಾಏಷಮಹಾನಜ ಆತ್ಮಾನ್ನಾದೋ

* ಪುತ್ರೈಷಣಾ ವಿತ್ತೈಷಣಾ ಲೋಕೈಷಣೇತಿ ಉಭೇಇತ್ಯಸ್ಯೈಷ
ಇತಿಚ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ವಸುದಾನೋಽವಿನ್ದತೇ ವಸು ಯಏವಂವೇದ ॥ ೨೪ ॥ ಸವಾಏಷ ಮಹಾನಜ
ಆತ್ಮಾ ಜರೋಽಮರೋಽಮೃತೋಽ ಭಯೋಽ ಬ್ರಹ್ಮಾಭಯಂವೈ ಬ್ರಹ್ಮಾಭ
ಯಗ್ಂಹಿವೈ ಬ್ರಹ್ಮಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೨೫ ॥

— ಅಥ ಪಞ್ಚಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ಅಥಹ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಸ್ಯದ್ವೇಽಭಾರ್ಯೇ ಬಭೂವತುರ್ಮೈತ್ರೇಯೀಚ ಕಾತ್ಯಾಯನೀಚ ತಯೋರ್ಹಮೈತ್ರೇಯೀ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನೀ ಬಭೂವಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಜ್ಞೈವತರ್ಹಿ ಕಾತ್ಯಾಯನ್ಯಥಹ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋಽನ್ಯದ್ವೃತ್ತ ಮುಪಾಕರಿಷ್ಯನ್ ॥೧॥ ಮೈತ್ರೇಯೀತಿಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪ್ರವ್ರಜಿಷ್ಯನ್ವಾಅರೇಽಹಮಸ್ಮಾತ್ಸ್ಥಾನಾದಸ್ಮಿಹಂತತೇಽನಯಾ ಕಾತ್ಯಾಯನ್ಯಾಂತಂ ಕರವಾಣೀತಿ ॥೨॥ ಸಾಹೋವಾಚ ಮೈತ್ರೇಯೀಯನ್ನುಮ ಇಯಂಭಗೋಃ ಸರ್ವಾ ಪೃಥಿವೀವಿತ್ತೇನ ಪೂರ್ಣಾಸ್ಯಾತ್ಸ್ಯಾನ್ನ್ವಹಂತೇನಾಮೃತಾ ಆಹೋನೇತಿನೇತಿಹೋವಾಚಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋಯಥೈವೋಪಕರಣವತಾಂ ಜೀವಿತಂ ತಥೈವತೇ ಜೀವಿತಗ್ಂ ಸ್ಯಾದಮೃತತ್ವಸ್ಯತು ನಾಶಾಸ್ತಿವಿತ್ತೇನೇತಿ॥೩॥ ಸಾಹೋವಾಚ ಮೈತ್ರೇಯೀಯೇನಾಹಂ ನಾಮೃತಾಸ್ಯಾಂ ಕಿಮಹಂತೇನ ಕುರ್ಯಾಂ ಯದೇವಭಗವಾನ್ವೇತ್ಥ ತದೇವಮೇವಿಬ್ರೂಹೀತಿ ॥೪॥ ಸಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ಪ್ರಿಯಾವೈಖಲುನೋ ಭವತೀಸತೀ ಪ್ರಿಯಮವೃಧದ್ಧನ್ತತರ್ಹಿಭವತ್ಯೇ ತದ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ತೇವ್ಯಾಚ ಕ್ಷಾಣಸ್ಯತುಮೇನಿದಿಧ್ಯಾಸಸ್ವೇತಿ ॥೫॥ ಸಹೋವಾಚ ನವಾಅರೇಪತ್ಯುಃ ಕಾಮಾಯಪತಿಃ ಪ್ರಿಯೋಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯಪತಿಃ ಪ್ರಿಯೋಭವತಿ। ನವಾಅರೇಜಾಯಾಯೈ ಕಾಮಾಯಜಾಯಾ ಪ್ರಿಯಾಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯಜಾಯಾಪ್ರಿಯಾಭವತಿ । ನವಾಅರೇಪುತ್ರಾಣಾಂ ಕಾಮಾಯಪುತ್ರಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯಪುತ್ರಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾಅರೇವಿತ್ತಸ್ಯ ಕಾಮಾಯವಿತ್ತಂಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯವಿತ್ತಂ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತಿ । ನವಾಅರೇಪಶೂನಾಂ ಕಾಮಾಯಪಶವಃಪ್ರಿಯಾ ಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತುಕಾಮಾಯ ಪಶವಃಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾಅರೇಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕಾಮಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತುಕಾಮಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಿಯಂಭವತಿ । ನವಾಅರೇಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಕಾಮಾಯಕ್ಷತ್ರಂ ಪ್ರಿಯಂಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯಕ್ಷತ್ರಂಪ್ರಿಯಂಭವತಿ । ನವಾಅರೇಲೋಕಾನಾಂ ಕಾಮಾಯಲೋಕಾಃ ಪ್ರಿ

ಯಾಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ಲೋಕಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾಅರೇದೇವಾನಾಂಕಾಮಾಯದೇವಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯ ದೇವಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾಅರೇವೇದಾನಾಂ ಕಾಮಾಯವೇದಾಃಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯವೇದಾಃ ಪ್ರಿಯಾಭವನ್ತಿ । ನವಾಅರೇ ಭೂತಾನಾಂ ಕಾಮಾಯಭೂತಾನಿ ಪ್ರಿಯಾಣಿಭವನ್ತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯಭೂತಾನಿಪ್ರಿಯಾಣಿಭವನ್ತಿ । ನವಾಅರೇಸರ್ವಸ್ಯಕಾಮಾಯ ಸರ್ವಂಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತು ಕಾಮಾಯಸರ್ವಂ ಪ್ರಿಯಂಭವತಿ । ಆತ್ಮಾವಾ ಅರೇ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಶ್ಶ್ರೋತವ್ಯೋಮನ್ತವ್ಯೋ ನಿದಿಧ್ಯಾಸಿತವ್ಯೋ ಮೈತ್ರೇಯ್ಯಾತ್ಮನಿಖಲ್ವರೇ ದೃಷ್ಟೇ ಶ್ರುತೇಮತೇವಿಜ್ಞಾತ ಇದಗ್ ಸರ್ವಂವಿದಿತಮ್॥ ॥ ೬ ॥ ಬ್ರಹ್ಮತಂ ಪರಾದಾದ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋ ಬ್ರಹ್ಮವೇದಕ್ಷತ್ರಂತಂ ಪರಾದಾದ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನಃಕ್ಷತ್ರಂ ವೇದಲೋಕಾಸ್ತಂಪರಾದುರ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋಲೋಕಾನ್ವೇದದೇವಾ ಸ್ತಂಪರಾ ದುರ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋದೇವಾನ್ವೇದ ವೇದಾಸ್ತಂಪರಾದುರ್ಯೋ ಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋವೇದಾನ್ವೇದ ಭೂತಾನಿ ತಂಪರಾದುರ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನೋಭೂತಾನಿ ವೇದಸರ್ವಂತಂ ಪರಾದಾದ್ಯೋಽನ್ಯತ್ರಾತ್ಮನ ಸ್ಸರ್ವಂವೇದೇದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇದಂಕ್ಷತ್ರಮಿಮೇಲೋಕಾ ಇಮೇ ದೇವಾ ಇಮೇವೇದಾ ಇಮಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನೀದಗ್ ಸರ್ವಂಯದಯಮಾತ್ಮಾ ॥೭ ॥ ಸಯಥಾದುಂದುಭೇರ್ಹನ್ಯಮಾನಸ್ಯನಬಾಹ್ಯಾಞ್ಛಬ್ದಾಞ್ ಶಕ್ನುಯಾದ್ಗ್ರಹಣಾಯ ದುನ್ದುಭೇಸ್ತುಗ್ರಹಣೇನ ದುಂದುಭ್ಯಾಘಾತಸ್ಯವಾಶಬ್ದೋ ಗೃಹೀತಃ ॥ ೮ ॥ ಸಯಥಾಶಂಖಸ್ಯಧ್ಮಾಯಮಾನಸ್ಯ ನಬಾಹ್ಯಾಞ್ ಶಬ್ದಾಞ್ ಶಕ್ನುಯಾದ್ಗ್ರಹಣಾಯ ಶಂಖಸ್ಯತುಗ್ರಹಣೇನ ಶಂಖಧ್ಮಸ್ಯ ವಾಶಬ್ದೋಗೃಹೀತಃ ॥ ೯ ॥ ಸಯಥಾವೀಣಾಯೈ ವಾದ್ಯಮಾನಾಯೈ ನಬಾಹ್ಯಾಞ್ ಶಬ್ದಾಞ್ ಶಕ್ನುಯಾದ್ಗ್ರಹಣಾಯ ವೀಣಾಯೈತುಗ್ರಹಣೇನ ವೀಣಾವಾದಸ್ಯ ವಾಶಬ್ದೋಗೃಹೀತಃ ॥ ೧೦ ॥ ಸಯಥಾರ್ದ್ರೈಧಾಗ್ನೇ ರಭ್ಯಾಹಿತಸ್ಯ ಪೃಥಗ್ಧೂಮಾನಿಶ್ಚರನ್ತ್ಯೇವಂವಾಅರೇ ಸ್ಯಮಹತೋಭೂತಸ್ಯನಿಶ್ಶ್ವಸಿತಮೇತದ್ಯ ದೃಗ್ವೇದೋ ಯಜುರ್ವೇದಸ್ಸಾಮವೇದೋ ಥರ್ವಾಙ್ಗಿರಸ ಇತಿಹಾಸಃಪುರಾಣಂವಿದ್ಯಾ ಉಪನಿಷದ ಶ್ಶ್ಲೋಕಾಸ್ಸೂತ್ರಾಣ್ಯನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾನಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾನೀಷ್ಟಗ್ ಹುತಮಾಶಿತಂಪಾಯಿತಮಯಂಚಲೋಕಃಪರಶ್ಚ ಲೋಕಸ್ಸರ್ವಾಣಿಚ ಭೂತಾನ್ಯಸ್ಯೈವೈತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿನಿಶ್ಶ್ವಸಿತಾನಿ॥೧೧

ಸಯಥಾಸರ್ವಾಸಾಮಪಾಗ್ ಸಮುದ್ರಏಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ಸ್ಪರ್ಶಾನಾಸ್ತ್ವಗೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ರಸಾನಾಂಜಿಹ್ವೈಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಂಗನ್ಧಾನಾಂ ನಾಸಿಕೈಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ರೂಪಾಣಾಂ ಚಕ್ಷುರೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ಶಬ್ದಾನಾಗ್ ಶ್ರೋತ್ರಮೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ಸಂಕಲ್ಪಾನಾಂಮನ ಏಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವಾಸಾಂವಿದ್ಯಾನಾಗ್ ಹೃದಯಮೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಗ್ ಕರ್ಮಣಾಗ್ ಹಸ್ತಾವೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಮಾನನ್ದಾನಾಮುಪಸ್ಥ ಏಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಂವಿಸರ್ಗಾಣಾಗ್ ಪಾಯುರೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಮಧ್ವನಾಂ ಪಾದಾವೇಕಾಯನಮೇವಗ್ ಸರ್ವೇಷಾಂವೇದಾನಾಗ್ ವಾಗೇಕಾಯನಂ ॥೧೨॥ ಸಯಥಾಸೈನ್ಧವಘನೋಽನನ್ತರೋಽಬಾಹ್ಯಃಕೃತ್ಸ್ನೋ ರಸಘನ ಏವೈವಂವಾಅರೇಽಯಮಾತ್ಮಾನನ್ತರೋಽಬಾಹ್ಯಃಕೃತ್ಸ್ನಃ ಪ್ರಜ್ಞಾನಘನ ಏವೈತೇಭ್ಯೋಭೂತೇಭ್ಯಸ್ಸಮುತ್ಥಾಯ ತಾನ್ಯೇವಾನುವಿನಶ್ಯತಿನಪ್ರೇತ್ಯ ಸಂಜ್ಞಾಸ್ತೀತ್ಯರೇ ಬ್ರವೀಮೀತಿಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಃ ॥೧೩॥ ಸಾಹೋವಾಚ ಮೈತ್ರೇಯ್ಯತ್ರೈವಮಾಭಗವಾನ್ ಮೋಹಾನ್ತಮಾಪೀಪಿಪನ್ನವಾ ಅಹಮಿಮಂ ವಿಜಾನಾಮೀತಿ ಸಹೋವಾಚನವಾ ಅರೇಽಹಂಮೋಹಂ ಬ್ರವೀಮ್ಯವಿನಾಶೀವಾ ಅರೇಽಯಮಾತ್ಮಾನುಚ್ಛಿತ್ತಿಧರ್ಮಾ ॥ ೧೪ ॥ ಯತ್ರಹಿದ್ವೈತಮಿವಭವತಿ ತದಿತರಇತರಂಪಶ್ಯತಿ ತದಿತರ ಇತರಂಜಿಘ್ರತಿ ತದಿತರಇತರಗ್ ರಸಯತೇ ತದಿತರಇತರಮಭಿವದತಿ ತದಿತರಇತರಗ್ ಶೃಣೋತಿತದಿತರ ಇತರಂಮನುತೇ ತದಿತರಇತರಗ್ ಸ್ಪೃಶತಿತದಿತರ ಇತರಂವಿಜಾನಾತಿಯತ್ರತ್ವಸ್ಯ ಸರ್ವಮಾತ್ಮೈವಾಭೂತ್ತತ್ಕೇನಕಂ ಪಶ್ಯೇತ್ತತ್ಕೇನಕಂ ಜಿಘ್ರೇತ್ತತ್ಕೇನಕಗ್ ರಸಯೇತ್ತತ್ಕೇನಕಮಭಿವದೇತ್ತತ್ಕೇನಕಗ್ ಶೃಣುಯಾತ್ತತ್ಕೇನಕಂ ಮನ್ವೀತ ತತ್ಕೇನಕಗ್ ಸ್ಪೃಶೇತ್ತತ್ಕೇನಕಂ ವಿಜಾನೀಯಾದ್ಯೇನೇದಗ್ ಸರ್ವಂ ವಿಜಾನಾತಿತಂಕೇನ ವಿಜಾನೀಯಾತ್ಸ ಏಷನೇತಿನೇತ್ಯಾತ್ಮಾ ಗೃಹ್ಯೋನಹಿಗೃಹ್ಯತೇಽಶೀರ್ಯೋನಹಿಶೀರ್ಯತೇ ಸಙ್ಗೋನಹಿಸಜ್ಯತೇಽಸಿತೋನವ್ಯಥತೇನರಿಷ್ಯತಿವಿಜ್ಞಾತಾರಮರೇಕೇನ ವಿಜಾನೀಯಾದಿತ್ಯುಕ್ತಾನುಶಾಸನಾಸಿಮೈತ್ರೇಯ್ಯೇತಾವದರೇಖಲ್ವಮೃತತ್ವಮಿತಿಹೋಕ್ತ್ವಾ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ವಿಜಹಾರ ॥ ೧೫ ॥ ಅಥವಗ್ಂಶಃಪೌತಿಮಾಷ್ಯಾತ್ಪೌತಿಮಾಷ್ಯೋ ಗೌಪವನಾ

ದ್ಗೌಪವನಃ ಪೌತಿಮಾಷ್ಯಾತ್ಪೌತಿಮಾಷ್ಯೋ ಗೌಪವನಾದ್ಗೌಪವನಃ ಕೌಶಿಕಾತ್ಕೌಶಿಕಃ ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯಾತ್ಕೌಣ್ಡಿನ್ಯಃ ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಾಚ್ಛಾಣ್ಡಿಲ್ಯಃ ಕೌಶಿಕಾಚ್ಚ ಗೌತಮಾಚ್ಚ ಗೌತಮಃ ॥೧॥ ಆಗ್ನಿವೇಶ್ಯಾದಾಗ್ನಿವೇಶ್ಯೋ ಗಾರ್ಗ್ಯಾದ್ಗಾರ್ಗ್ಯೋ ಗಾರ್ಗ್ಯಾದ್ಗಾರ್ಗ್ಯೋ ಗೌತಮಾದ್ಗೌತಮಃ ಸೈತವಾತ್ಸೈತವಃ ಪಾರಾಶರ್ಯಾಯಣಾತ್ಪಾರಾಶರ್ಯಾಯಣೋ ಗಾರ್ಗ್ಯಾಯಣಾದ್ಗಾರ್ಗ್ಯಾಯಣ ಉದ್ದಾಲಕಾಯನಾದುದ್ದಾಲಕಾಯನೋ ಜಾಬಾಲಾಯನಾಜ್ಜಾಬಾಲಾಯನೋ ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಾಯನಾನ್ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಾಯನಸ್ಸೌಕರಾಯಣಾತ್ಸೌಕರಾಯಣಃ ಕಾಷಾಯಣಾತ್ಕಾಷಾಯಣಃ ಸಾಯಕಾಯನಾತ್ಸಾಯಕಾಯನಃ ಕೌಶಿಕಾಯನೇಃ ಕೌಶಿಕಾಯನಿಃ ॥೨॥ ಘೃತಕೌಶಿಕಾದ್ಘೃತಕೌಶಿಕಃ ಪಾರಾಶರ್ಯಾಯಣಾತ್ಪಾರಾಶರ್ಯಾಯಣಃ ಪಾರಾಶರ್ಯಾತ್ಪಾರಾಶರ್ಯೋ ಜಾತೂಕರ್ಣ್ಯಾಜ್ಜಾತೂಕರ್ಣ್ಯ ಆಸುರಾಯಣಾಚ್ಚ ಯಾಸ್ಕಾಚ್ಚಾಸುರಾಯಣಸ್ತ್ರೈವಣೇಸ್ತ್ರೈವಣಿರೌಪಜನ್ಧನೇರೌಪಜನ್ಧನಿರಾಸುರೇರಾಸುರಿರ್ಭರದ್ವಾಜಾದ್ಭರದ್ವಾಜ ಆತ್ರೇಯಾದಾತ್ರೇಯೋ ಮಾಣ್ಟೇರ್ಮಾಣ್ಟಿರ್ಗೌತಮಾದ್ಗೌತಮೋ ಗೌತಮಾದ್ಗೌತಮೋ ವಾತ್ಸ್ಯಾದ್ವಾತ್ಸ್ಯಃ ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಾಚ್ಛಾಣ್ಡಿಲ್ಯಃ ಕೈಶೋರ್ಯಾತ್ಕಾಪ್ಯಾತ್ಕೈಶೋರ್ಯಃ ಕಾಪ್ಯಃ ಕುಮಾರಹಾರಿತಾತ್ಕುಮಾರಹಾರಿತೋ ಗಾಲವಾದ್ಗಾಲವೋ ವಿದರ್ಭೀಕೌಣ್ಡಿನ್ಯಾದ್ವಿದರ್ಭೀಕೌಣ್ಡಿನ್ಯೋ ವತ್ಸನಪಾತೋ ಬಾಭ್ರವಾದ್ವತ್ಸನಪಾದ್ಬಾಭ್ರವಃ ಪಥಸ್ಸೌಭರಾತ್ಪನ್ಥಾಸ್ಸೌಭರೋ ಯಾಸ್ಯಾದಾಙ್ಗಿರಸಾದಯಾಸ್ಯ ಆಙ್ಗಿರಸ ಆಭೂತೇಸ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಾದಾಭೂತಿಸ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರೋ ವಿಶ್ವರೂಪಾತ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಾದ್ವಿಶ್ವರೂಪಸ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರೋಽಶ್ವಿಭ್ಯಾಮಶ್ವಿನೌ ದಧೀಚ ಆಥರ್ವಣಾದ್ದಧ್ಯಙ್ಙಾಥರ್ವಣೋಽಥರ್ವಣೋ ದೈವಾದಥರ್ವಾ ದೈವೋ ಮೃತ್ಯೋಃ ಪ್ರಾಧ್ವಗ್ ಸನಾನ್ಮೃತ್ಯುಃ ಪ್ರಾಧ್ವಗ್ ಸನಃ ಪ್ರಧ್ವಗ್ ಸನಾತ್ಪ್ರಧ್ವಗ್ ಸನ ಏಕರ್ಷೇರೇಕರ್ಷಿರ್ವಿಪ್ರಚಿತ್ತೇರ್ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿರ್ವ್ಯಷ್ಟೇರ್ವ್ಯಷ್ಟಿಸ್ಸನಾರೋಃ ಸನಾರುಃ ಸನಾತನಾತ್ಸನಾತನಃ ಸನಕಾತ್ಸನಕಃ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಃ ಪರಮೇಷ್ಠೀ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವಯಮ್ಭು ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ ॥೩॥

ಷಷ್ಠಾಧ್ಯಾಯಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ - ಓಂ ತತ್ಸತ್.

———:0:———

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್-ಸಪ್ತಮಾಧ್ಯಾಯಃ.

ಅಥ ಪ್ರಥಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಹರಿಃ ಓಮ್ ॥ ಪೂರ್ಣಮದಃ ಪೂರ್ಣಮಿದಂ ಪೂರ್ಣಾತ್ಪೂರ್ಣಮುದಚ್ಯತೇ । ಪೂರ್ಣಸ್ಯ ಪೂರ್ಣಮಾದಾಯ ಪೂರ್ಣಮೇವಾವಶಿಷ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥ ಓಂ ಖಂ ಬ್ರಹ್ಮ । ಖಂ ಪುರಾಣಂ ವಾಯುರಂ ಖಮಿತಿ ಹ ಸ್ಮಾಹ ಕೌರವ್ಯಾಯಣೀಪುತ್ರೋ ವೇದೋಽಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಿದುರ್ವೇದೈನೇನ ಯದ್ವೇದಿತವ್ಯಮ್ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ತ್ರಯಾಃ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾಃ ಪ್ರಜಾಪತೌ ಪಿತರಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೂಷುರ್ದೇವಾ ಮನುಷ್ಯಾ ಅಸುರಾ ಉಷಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ದೇವಾ ಊಚುರ್ಬ್ರವೀತು ನೋ ಭವಾನಿತಿ ತೇಭ್ಯೋ ಹೈತದಕ್ಷರಮುವಾಚ ದ ಇತಿ ವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಟಾ೩ ಇತಿ ವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಮೇತಿ ಹೋಚುರ್ದಾಮ್ಯತೇತಿ ನ ಆತ್ಥೇತ್ಯೋಮಿತಿ ಹೋವಾಚ ವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಟೇತಿ ॥ ೧ ॥ ಅಥ ಹೈನಂ ಮನುಷ್ಯಾ ಊಚುರ್ಬ್ರವೀತು ನೋ ಭವಾನಿತಿ ತೇಭ್ಯೋ ಹೈತದೇವಾಕ್ಷರಮುವಾಚ ದ ಇತಿ ವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಟಾ೩ ಇತಿ ವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಮೇತಿ ಹೋಚುರ್ದಯಧ್ವಮಿತಿ ನ ಆತ್ಥೇತ್ಯೋಮಿತಿ ಹೋವಾಚ ವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಟೇತಿ ॥ ೨ ॥ ಅಥ ಹೈನಮಸುರಾ ಊಚುರ್ಬ್ರವೀತು ನೋ ಭವಾನಿತಿ ತೇಭ್ಯೋ ಹೈತದೇವಾಕ್ಷರಮುವಾಚ ದ ಇತಿ ವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಟಾ೩ ಇತಿ ವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಮೇತಿ ಹೋಚುರ್ದಯಧ್ವಮಿತಿ ನ ಆತ್ಥೇತ್ಯೋಮಿತಿ ಹೋವಾಚ ವ್ಯಜ್ಞಾಸಿಷ್ಟೇತಿ ತದೇತದೇವೈಷಾ ದೈವೀ ವಾಗನುವದತಿ ಸ್ತನಯಿತ್ನುರ್ದದದ ಇತಿ ದಾಮ್ಯತ ದತ್ತ ದಯಧ್ವಮಿತಿ ತದೇತತ್ತ್ರಯಗ್ಂ ಶಿಕ್ಷೇದ್ದಮಂ ದಾನಂ ದಯಾಮಿತಿ ॥ ೩ ॥

ಅಥ ತೃತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಏಷ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಯದ್ಧೃದಯಮೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮೈತತ್ಸರ್ವಂ ತದೇತತ್ತ್ರ್ಯಕ್ಷರಗ್ಂ ಹೃದಯಮಿತಿ ಹೃ ಇತ್ಯೇಕಮಕ್ಷರಮಭಿಹರಂತ್ಯಸ್ಮೈ ಸ್ವಾಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಯ ಏವಂ ವೇದ ದ ಇತ್ಯೇಕಮಕ್ಷರಂ ದದತ್ಯಸ್ಮೈ ಸ್ವಾಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಯ ಏವಂ ವೇದ ಯಮಿತ್ಯೇಕಮಕ್ಷರಮೇತಿ ಸ್ವರ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಯ ಏವಂ ವೇದ ॥ ೧ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

* ತದ್ವೈ ತದೇತದೇವ ತದಾಸ ಸತ್ಯಮೇವ ಸ ಯೋ ಹೈತಂ ಮಹದ್ಯಕ್ಷಂ

---

* ಸ ಯೋ ಹೈ ತನ್ಮಹದ್ಯಕ್ಷಮಿತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ಪ್ರಥಮಜಂವೇದಸತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಜಯತೀ ಮಾಲ್ಲೋಕಾಞ್ಜಿತ ಇನ್ನ್ವ
ಸಾವ ಸದ್ಯಏವಮೇತಂ ಮಹದ್ಯಕ್ಷಂ ಪ್ರಥಮಜಂ ವೇದಸತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ
ಸತ್ಯಗ್ ಹ್ಯೇವಬ್ರಹ್ಮ ॥ ೧ ॥ ಆಪಏವೇದಮಗ್ರ ಆಸುಸ್ತಾಆಪಃ ಸತ್ಯಮ
ಸೃಜನ್ತಸತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಜಾಪತಿಂ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ದೇವಾಗ್ ಸ್ತೇದೇ
ವಾಸ್ಸತ್ಯಮೇವೋಪಾಸತೇ ತದೇತತ್ತ್ರ್ಯಕ್ಷರಗ್ ಸತ್ಯಮಿತಿ ಸಇತ್ಯೇಕ
ಮಕ್ಷರಂ ತೀತ್ಯೇಕಮಕ್ಷರಂಯಮಿತ್ಯೇಕಮಕ್ಷರಂ ಪ್ರಥಮೋತ್ತಮೇ ಅಕ್ಷ
ರೇಸತ್ಯಂ ಮಧ್ಯತೋಽನೃತಂ ತದೇತದನೃತಮುಭಯತ ಸ್ಸತ್ಯೇನ ಪರಿಗೃಹೀ
ತಗ್ ಸತ್ಯಭೂಯಮೇವಭವತಿನೈನಂ ವಿದ್ವಾಗ್ ಸ ಮನೃತಗ್ಂಹಿನಸ್ತಿ ॥೨॥

—— ಅಥ ಪಞ್ಚಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. ——

ತದ್ಯತ್ಸತ್ಯಮಸೌಸ ಆದಿತ್ಯೋಯಏಷ ಏತಸ್ಮಿನ್ಮಣ್ಡಲೇ ಪುರುಷೋ
ಯಶ್ಚಾಯಂ ದಕ್ಷಿಣೇಽಕ್ಷನ್ಪುರುಷಸ್ತಾವೇತಾ ವನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿ
ತೌ ರಶ್ಮಿಭಿರೇಷೋಽಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ ಪ್ರಾಣೈರಯ ಮಮುಷ್ಮಿನ್ಸಯ
ದೋತ್ಕ್ರಮಿಷ್ಯನ್ಭವತಿ ಶುದ್ಧಮೇವೈತನ್ಮಂಡಲಂ ಪಶ್ಯತಿನೈನಮೇತೇರ
ಶ್ಮಯಃ ಪ್ರತ್ಯಾಯನ್ತಿ ॥ ೧ ॥ ಯಏಷಏತಸ್ಮಿನ್ಮಣ್ಡಲೇ ಪುರುಷಸ್ತಸ್ಯ ಭೂ
ರಿತಿಶಿರಏಕಗ್ ಶಿರಏಕಮೇತದಕ್ಷರಂಭುವ ಇತಿ ಬಾಹೂದ್ವೌಬಾಹೂ ದ್ವೇ
ಏತೇ ಅಕ್ಷರೇಸುವರಿತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾದ್ವೇಪ್ರತಿಷ್ಠೇದ್ವೇ ಏತೇಅಕ್ಷರೇತಸ್ಯೋ
ಪನಿಷದಹರಿತಿಹನ್ತಿ ಪಾಪ್ಮಾನಂಜಹಾತಿಚ ಯಏವಂವೇದ ॥೨॥ ಯೋಽಯಂ
ದಕ್ಷಿಣೇಽಕ್ಷನ್ಪುರುಷಸ್ತಸ್ಯ ಭೂರಿತಿಶಿರಏಕಗ್ ಶಿರಏಕಮೇತದಕ್ಷರಂಭುವ
ಇತಿ ಬಾಹೂದ್ವೌಬಾಹೂದ್ವೇ ಏತೇ ಅಕ್ಷರೇಸುವರಿತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ರತಿಷ್ಠೇ
ದ್ವೇದ್ವೇ ಏತೇಅಕ್ಷರೇತಸ್ಯೋಪನಿಷದಹಮಿತಿ ಹನ್ತಿಪಾಪ್ಮಾನಂ ಜಹಾತಿ
ಚ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೩ ॥

—— ಅಥ ಷಷ್ಠಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. ——

ಮನೋಮಯೋಽಯಂ ಪುರುಷೋಭಾಸ್ಸತ್ಯ ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನನ್ತರ್ಹೃದಯೇ
ಯಥಾ ವ್ರೀಹಿರ್ವಾಯವೋವಾ ಸ ಏಷಸರ್ವಸ್ಯೇಶಾನಃ ಸರ್ವಸ್ಯಾಧಿಪತಿ ಸ್ಸ
ರ್ವಮಿದಂ ಪ್ರಶಾಸ್ತಿಯದಿದಂಕಿಞ್ಚ ॥ ೧ ॥

—— ಅಥ ಸಪ್ತಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. ——

ವಿದ್ಯುದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯಾಹುರ್ವಿದಾನಾದ್ವಿದ್ಯುದ್ವಿದ್ಯತ್ಯೇನಂ ಪಾಪ್ಮನೋ
ಯಏವಂ ವೇದವಿದ್ಯುದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವಿದ್ಯುದ್ಧ್ಯೇವಬ್ರಹ್ಮ ॥ ೧ ॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ವಾಚಂಧೇನುಮುಪಾಸೀತ ತಸ್ಯಾಶ್ಚತ್ವಾರಃ ಸ್ತನಾಃ ಸ್ವಾಹಾಕಾರೋವಷಟ್ಕಾರೋ ಹನ್ತಕಾರಸ್ಸ್ವಧಾಕಾರ ಸ್ತಸ್ಯೈದ್ವೌಸ್ತನೌದೇವಾ ಉಪಜೀವನ್ತಿಸ್ವಾಹಾಕಾರಂಚ ವಷಟ್ಕಾರಂಚ ಹನ್ತಕಾರಂ ಮನುಷ್ಯಾ ಸ್ಸ್ವಧಾಕಾರಂ ಪಿತರಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಣಋಷಭೋ ಮನೋವತ್ಸಃ ॥ ೧ ॥

ಅಥ ನವಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಅಯಮಗ್ನಿ ರ್ವೈಶ್ವಾನರೋಯೋ ಯಮನ್ತಃ ಪುರುಷೇಯೇನೇದ ಮನ್ನಂಪಚ್ಯತೇಯದಿದಮದ್ಯತೇ ತಸ್ಯೈಷ ಘೋಷೋಭವತಿ ಯಮೇತತ್ಕ ರ್ಣಾವಪಿಧಾಯ ಶೃಣೋತಿಸಯದೋತ್ಕ್ರಮಿಷ್ಯನ್ಭವತಿನೈನಂ ಘೋಷಗ್ಂ ಶೃಣೋತಿ

ಅಥ ದಶಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಯದಾವೈಪುರುಷೋ ಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರೈತಿಸವಾಯು ಮಾಗಚ್ಛತಿತಸ್ಮೈಸ ತತ್ರವಿಜಿಹೀತೇ ಯಥಾರಥಚಕ್ರಸ್ಯ ಖಂ ತೇನಸಊರ್ಧ್ವ ಆಕ್ರಮತೇಸ ಆದಿತ್ಯಮಾಗಚ್ಛತಿತಸ್ಮೈ ಸತತ್ರವಿಜಿಹೀತೇ ಯಥಾಡಮ್ಬರಸ್ಯ ಖಂ ತೇನಸಊರ್ಧ್ವ ಆಕ್ರಮತೇಸ ಚನ್ದ್ರಮಸಮಾಗಚ್ಛತಿ ತಸ್ಮೈಸತತ್ರ ವಿಜಿಹೀತೇ ಯಥಾದುನ್ದುಭೇಃ ಖಂ ತೇನಸಊರ್ಧ್ವ ಆಕ್ರಮತೇಸ ಲೋಕಮಾಗಚ್ಛತ್ಯ ಶೋಕಮಹಿಮಂ ತಸ್ಮಿನ್ವಸತಿಶಾಶ್ವತೀಸ್ಸಮಾಃ ॥ ೧

ಅಥ ಏಕಾದಶಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಏತದ್ವೈಪರಮಂ ತಪೋಯದ್ವ್ಯಾಹಿತ ಸ್ತಪ್ಯತೇಪರಮಗ್ಂಹೈವ ಲೋಕಂಜಯತಿಯ । ಏವಂವೇದೈತದ್ವೈಪರಮಂ ತಪೋಯಂ ಪ್ರೇತಮ ರಣ್ಯಗ್ಂ ಹರನ್ತಿಪರಮಗ್ಂ ಹೈವಲೋಕಂಜಯತಿ ಯಏವಂವೇದೈ ತದ್ವೈ ಪರಮಂ ತಪೋಯಂ ಪ್ರೇತ ಮಗ್ನಾವಭ್ಯಾದಧತಿ ಪರಮಗ್ಂ ಹೈವ ಲೋಕಂ ಜಯತಿ ಯ ಏವಂವೇದ ॥ ೧ ॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಅನ್ನಂಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯೇಕ ಆಹುಸ್ತನ್ನ ತಥಾಪೂಯತಿವಾ ಅನ್ನಮೃತೇ ಪ್ರಾಣಾತ್ಪ್ರಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯೇಕ ಆಹುಸ್ತನ್ನ ತಥಾಶುಷ್ಯತಿವೈ ಪ್ರಾ ಣಋತೇನ್ನಾ ದೇತೇಹತ್ವೇವದೇವತೇ ಏಕಧಾಭೂಯಂಭೂತ್ವಾ ಪರ ಮತಾಂಗಚ್ಛತಸ್ತದ್ಧಸ್ಮಾಹ ಪ್ರಾತೃದಃಪಿತರಂಕಿಗ್ಂ ಸ್ವಿದೇವೈವಂವಿದುಷೇ

ಸಾಧುಕುರ್ಯಾಂಕಿಮೇವಾಸ್ಮಾ ಅಸಾಧುಕುರ್ಯಾಮಿತಿ ಸಹಸ್ಮಾಹಪಾಣಿನಾ ಮಾಪ್ರಾತೃದಕಸ್ತ್ವೇನಯೋ ರೇಕಧಾಭೂಯಂಭೂತ್ವಾ ಪರಮತಾಂಗಚ್ಛತೀತಿ ತಸ್ಮಾ ಉಹೈತದುವಾಚವೀತ್ಯನ್ನಂವೈವಿ ಅನ್ನೇಹೀಮಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿವಿಷ್ಟಾನಿರಮಿತಿ ಪ್ರಾಣೋವೈರಂ ಪ್ರಾಣೇಹೀಮಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ರಮನ್ತೇಸರ್ವಾಣಿಹವಾ ಅಸ್ಮಿನ್ಭೂತಾನಿ ವಿಶನ್ತಿ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿರಮನ್ತೇ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧ ॥

—ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಉಕ್ಥಂಪ್ರಾಣೋವಾಉಕ್ಥಂ ಪ್ರಾಣೋಹೀದಗ್ ಸರ್ವಮುತ್ಥಾಪಯತ್ಯುದ್ಧಾಸ್ಮಾದುಕ್ಥವಿದ್ವೀರ ಸ್ತಿಷ್ಠತ್ಯುಕ್ಥಸ್ಯಸಾಯುಜ್ಯಗ್ ಸಲೋಕತಾಂಜಯತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥೧॥ ಯಜುಃ ಪ್ರಾಣೋವೈಯಜುಃ ಪ್ರಾಣೇಹೀಮಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಯುಜ್ಯನ್ತೇ ಯುಜ್ಯನ್ತೇಹಾಸ್ಮೈ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಶ್ರೈಷ್ಠ್ಯಾಯ ಯಜುಷಸ್ಸಾಯುಜ್ಯಗ್ ಸಲೋಕತಾಂಜಯತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥೨॥ ಸಾಮಪ್ರಾಣೋವೈಸಾಮ ಪ್ರಾಣೇಹೀಮಾನಿಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಸಮ್ಯಞ್ಚಿ ಸಮ್ಯಞ್ಚಿಹಾಸ್ಮೈ ಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನಿ ಶ್ರೈಷ್ಠ್ಯಾಯಕಲ್ಪನ್ತೇ ಸಾಮ್ನಸ್ಸಾಯುಜ್ಯಗ್ ಸಲೋಕತಾಂಜಯತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೩ ॥ ಕ್ಷತ್ರಂಪ್ರಾಣೋವೈಕ್ಷತ್ರಂ ಪ್ರಾಣೋಹಿವೈಕ್ಷತ್ರಂ ತ್ರಾಯತೇಹೈನಂ ಪ್ರಾಣಃ ಕ್ಷಣಿತೋಃ ಪ್ರಕ್ಷತ್ರಮ ತ್ರಮಾಪ್ನೋತಿಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಸಾಯುಜ್ಯಗ್ ಸಲೋಕತಾಂಜಯತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ದಶಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಭೂಮಿರನ್ತರಿಕ್ಷಂ ದ್ಯೌರಿತ್ಯಷ್ಟಾವಕ್ಷ ರಾಣ್ಯಷ್ಟಾಕ್ಷರಗ್ ಹವಾಏಕಂ ಗಾಯತ್ರ್ಯೈಪದಮೇ ತದು ಹೈವಾಸ್ಯಾ ಏತತ್ಸಯಾವದೇಷು ತ್ರಿಷುಲೋಕೇಷು ತಾವದ್ಧಜಯತಿಯೋಽಸ್ಯಾ ಏತದೇವಂಪದಂವೇದ ॥ ೧ ॥ ಋಚೋಯಜೂಗ್ಷಿ ಸಾಮಾನೀತ್ಯಷ್ಟಾವಕ್ಷರಾಣ್ಯಷ್ಟಾಕ್ಷರಗ್ ಹವಾ ಏಕಂಗಾಯತ್ರ್ಯೈ ಪದಮೇತದುಹೈವಾಸ್ಯಾ ಏತತ್ಸಯಾವತೀಯಂ ತ್ರಯೀ ವಿದ್ಯಾತಾವದ್ಧ ಜಯತಿಯೋಽಸ್ಯಾ ಏತದೇವಂಪದಂವೇದ॥೨॥ ಪ್ರಾಣೋಽಪಾನೋವ್ಯಾನ ಇತ್ಯಷ್ಟಾವಕ್ಷರಾಣ್ಯಷ್ಟಾಕ್ಷರಗ್ ಹವಾ ಏಕಂಗಾಯತ್ರ್ಯೈ ಪದಮೇತದುಹೈವಾಸ್ಯಾ ಏತತ್ಸಯಾವದಿದಂ ಪ್ರಾಣಿತಾವದ್ಧ ಜಯತಿಯೋಽಸ್ಯಾ ಏತದೇವಂ ಪದಂವೇದಾಥಾಸ್ಯಾ ಏತದೇವತುರೀಯಂ ದರ್ಶತಂಪದಂ ಪರೋರಜಾಯ

ಏಷತಪತಿಯದ್ವೈ ಚತುರ್ಥಂತತ್ತುರೀಯಂ ದರ್ಶತಂಪದಮಿತಿದದೃಶ ಇವ ಹ್ಯೇಷ ಪರೋಽರಜಾ ಇತಿಸರ್ವಮುಹ್ಯೇವೈಷರಜ ಉಪರ್ಯುಪರಿ ತಪತ್ಯೇವಗ್ ಹೈವ ಶ್ರಿಯಾಯಶಸಾತಪತಿಯೋಽಸ್ಯಾ ಏತದೇವಂಪದಂವೇದ॥೩॥ * ಸೈಷಾಗಾಯತ್ರ್ಯೇ ತಸ್ಮಿಗ್ ಸ್ತುರೀಯೆದರ್ಶತೆಪದೇ ಪರೋಽರಜಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾತದ್ವೈತತ್ಸತ್ಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂಚಕ್ಷುರ್ವೈಸತ್ಯಂ ಚಕ್ಷುರ್ಹಿವೈಸತ್ಯಂ ತಸ್ಮಾದ್ಯದಿದಾನೀಂದ್ವೌ ವಿವದಮಾನಾ ವೇಯಾತಾ ಮಹಮದರ್ಶಮಹಮಶ್ರೌಷಮಿತಿ ಯಏವ ಬ್ರೂಯಾದಹಮದರ್ಶಮಿತಿ ತಸ್ಮಾಏವ ಶ್ರದ್ದಧ್ಯಾಮತದ್ವೈತತ್ಸತ್ಯಂಬಲೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ಪ್ರಾಣೋವೈಬಲಂ ತತ್ಪ್ರಾಣೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ತಸ್ಮಾದಾಹುರ್ಬಲಗ್ ಸತ್ಯಾದೋಗೀಯ ಇತ್ಯೇವಮ್ವೇಷಾ ಗಾಯತ್ರ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಪ್ರಾಣೇಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಸಾ ಹೈಷಾಗಯಾಗ್ ಸ್ತತ್ರೇಪ್ರಾಣಾವೈಗಯಾ ಸ್ತತ್ಪ್ರಾಣಾಗ್ ಸ್ತತ್ರೇತದ್ಯದ್ಗಯಾಗ್ ಸ್ತತ್ರೇತಸ್ಮಾದ್ಗಾಯತ್ರೀನಾಮ ಸಯಾಮೇವಾಮೂಗ್ ಸಾವಿತ್ರೀಮನ್ವಾಹೈಷೈವಸಯಸ್ಮಾ ಅನ್ವಾಹ ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಗ್ಸ್ತ್ರಾಯತೇ ॥ ೪ ॥ ತಾಗ್ ಹೈತಾಮೇಕೆಸಾವಿತ್ರೀ ಮನುಷ್ಟುಭಮನ್ವಾಹುರ್ವಾಗನುಷ್ಟುಬೇತದ್ವಾಚ ಮನುಬ್ರೂಮ ಇತಿನತಥಾಕುರ್ಯಾದ್ಗಾಯತ್ರಿಮೇವ ಸಾವಿತ್ರೀಮನುಬ್ರೂಯಾದ್ಯದಿಹವಾ ಅಪ್ಯೇವಂ ವಿದ್ಬಹ್ವಿವಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತಿನಹೈವತದ್ಗಾಯತ್ರ್ಯಾ ಏಕಞ್ಚನಪದಮ್ಪ್ರತಿ ॥೫॥ ಸಯಇಮಾಗ್ಸ್ತ್ರೀನ್ಲೋಕಾನ್ಪೂರ್ಣಾನ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ಸೋಽಸ್ಯಾ ಏತತ್ಪ್ರಥಮಂ ಪದಮಾಪ್ನುಯಾದಥಯಾವತೀಯಂ ತ್ರಯೀವಿದ್ಯಾಯಸ್ತಾವತ್ಪ್ರತಿ ಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ಸೋಽಸ್ಯಾಏತದ್ದ್ವಿತೀಯಂ ಪದಮಾಪ್ನುಯಾದಥಯಾವದಿದಂ ಪ್ರಾಣಿಯಸ್ತಾವತ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ಸೋಽಸ್ಯಾಏತತ್ತೃತೀಯಂ ಪದಮಾಪ್ನುಯಾದಥಾಸ್ಯಾ ಏತದೇವತುರೀಯಂ ದರ್ಶತಂಪದಂ ಪರೋಽರಜಾಯ ಏಷತಪತಿನೈವಕೇನಚನಾಪ್ಯಂಕುತ ಉಏತಾವತ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ ॥ ೬ ॥ ತಸ್ಯಾ ಉಪಸ್ಥಾನಂಗಾಯತ್ರ್ಯಸ್ಯೇಕಪದೀ ದ್ವಿಪದೀತ್ರಿಪದೀಚತುಷ್ಪದ್ಯಪದಸಿ ನಹಿಪದ್ಯಸೇನಮಸ್ತೇತುರೀಯಾಯದರ್ಶತಾಯಪದಾಯ ಪರೋಽರಜಸೇಽಸಾವದೋ ಮಾಪ್ರಾಪದಿತಿಯಂದ್ವಿಷ್ಯಾದಸಾವಸ್ಮೈ ಕಾಮೋಮಾಸಮೃದ್ಧಿ

* ತಸ್ಮಾದೇವಶ್ರದ್ದಧ್ಯಾಮೇತಿ, ಬಲಂಸತ್ಯಾದೋಜೀಯ ಇತಿ, ಏಷೈವಸಸಾಯಸ್ಮಾ ಇತಿ, ಚ [illegible] ರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ತಿವಾ ನ ಹೈವಾಸ್ಮೈಸಕಾಮ ಋಧ್ಯತೇಽಯಸ್ಮಾ ಏವಮುಪತಿಷ್ಠತೇಽಹಮ ದಃಪ್ರಾಪಮಿತಿವಾ ॥ ೭ ॥ ಏತದ್ಧವೈತಜ್ಜನಕೋ ವೈದೇಹೋ ಬುಡಿಲ ಮಾಶ್ವತರಾಶ್ವಿಮುವಾಚಯನ್ನು ಹೋಽಯದ್ಗಾಯತ್ರೀ ವಿದಬ್ರೂಥಾ ಅಥ ಕಥಗ್ ಹಸ್ತೀಭೂತೋ ವಹಸೀತಿಮುಖಗ್ ಹ್ಯಸ್ಯಾ ಸ್ಸಮ್ರಾಣ್ಣವಿದಾಞ್ಚಕಾರೇತಿಹೋವಾಚತಸ್ಯಾ ಅಗ್ನಿರೇವಮುಖಂ ಯದಿಹವಾ ಅಪಿಬಹ್ವಿವಾಗ್ನಾವಭ್ಯಾದಧತಿ ಸರ್ವಮೇವತತ್ಸನ್ದಹತ್ಯೇವಗ್ ಹೈವೈವಂವಿದ್ಯದ್ಯ * ಪಿಬಹ್ವಿವಪಾಪಂ ಕುರುತೇಸರ್ವಮೇವ ತತ್ಸಮ್ಪ್ಸಾಯಶುದ್ಧಃಪೂತೋಽ ಜರೋಽಮೃತಸ್ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೮ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

† ಹಿರಣ್ಮಯೇನಪಾತ್ರೇಣ ಸತ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಹಿತಂಮುಖಂ । ತತ್ತ್ವಂ ಪೂಷನ್ನಪಾವೃಣು ಸತ್ಯಧರ್ಮಾಯದೃಷ್ಟಯೇ । ಪೂಷನ್ನೇಕರ್ಷೇಯಮ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯವ್ಯೂಹರಶ್ಮೀನ್ । ಸಮೂಹತೇಜೋಯತ್ತೇ ರೂಪಂ ಕಲ್ಯಾಣತಮಂ ತತ್ತೇಪಶ್ಯಾಮಿಯೋಽಸಾ ವಸೌಪುರುಷಃ ಸೋಽಹಮಸ್ಮಿ ವಾಯುರನಿಲ ಮಮೃತಮಥೇದಂಭಸ್ಮಾನ್ತಗ್ ಶರೀರಂ । ಓಂಕ್ರತೋ ಸ್ಮರಕೃತಗ್ ಸ್ಮರಕ್ರತೋಸ್ಮರಕೃತಗ್ ಸ್ಮರ। ಅಗ್ನೇನಯಸುಪಥಾರಾಯೇ ಅಸ್ಮಾನ್ವಿಶ್ವಾನಿದೇವ ವಯುನಾನಿವಿದ್ವಾನ್ । ಯುಯೋಧ್ಯಸ್ಮ ಜ್ಜುಹುರಾಣಮೇನೋ ಭೂಯಿಷ್ಠಾಂತೇನಮಉಕ್ತಿಂವಿಧೇಮ ॥ ೧ ॥

ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ-ಓಂ ತತ್ಸತ್.

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್-ಅಷ್ಟಮಾಧ್ಯಾಯಃ.

—ಅಥ ಪ್ರಥಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಯೋಽಹವೈಜ್ಯೇಷ್ಠಂಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಂಚವೇದಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚಸ್ವಾನಾಂಭವತಿ ಪ್ರಾಣೋವೈಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚಸ್ವಾನಾಂ ಭವತ್ಯಪಿಚಯೇಷಾಂ ಬುಭೂಷತಿಯಏವಂವೇದ ॥೧॥ ಯೋಽಹವೈವ ಸಿಷ್ಠಾಂವೇದವಸಿಷ್ಠಸ್ಸ್ವಾನಾಂ ಭವತಿವಾಗ್ವೈವಸಿಷ್ಠಾವಸಿ

---

* ಸರ್ವಮೇವತತ್ಸಂಪ್ಸಾಯೇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

† ವಾಯುರನಿಲಂಮೃತಮಥೇದಮಿತಿ,ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಷ್ಠಸ್ಸ್ವಾನಾಂ ಭವತ್ಯಪಿಚ ಯೇಷಾಂ ಬುಭೂಷತಿಯ ಏವಂವೇದ ॥ ೨ ॥
ಯೋಹವೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂವೇದ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿಸಮೇ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ದುರ್ಗೇಚ
ಕ್ಷುರ್ವೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಚಕ್ಷುಷಾಹಿ ಸಮೇಚದುರ್ಗೇಚ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠ
ತಿ ಸಮೇಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ದುರ್ಗೇಯಏವಂವೇದ ॥ ೩ ॥ ಯೋಹವೈಸಮ್ಪದಂ
ವೇದಸಗ್ ಹಾಸ್ಮೈಪದ್ಯತೇಯಂ ಕಾಮಂ ಕಾಮಯತೇಶ್ರೋತ್ರಂ ವೈಸ
ಮ್ಪತ್ ಶ್ರೋತ್ರೇಹೀಮೇ ಸರ್ವೇವೇದಾ ಅಭಿಸಮ್ಪನ್ನಾಃಸಗ್ ಹಾಸ್ಮೈಪ
ದ್ಯತೇಯಂ ಕಾಮಂ ಕಾಮಯತೇಯ ಏವಂವೇದ ॥ ೪ ॥ ಯೋಹವಾ ಆ
ಯತನಂವೇದಾಯತನಗ್ ಸ್ವಾನಾಂಭವತ್ಯಾಯತನಂ ಜನಾನಾಂ ಮನೋ
ವಾ ಆಯತನಮಾಯತನಗ್ ಸ್ವಾನಾಂಭವತ್ಯಾಯತನಂ ಜನಾನಾಂಯಏ
ವಂವೇದ ॥ ೫ ॥ ಯೋಹವೈಪ್ರಜಾಪತಿಂ ವೇದಪ್ರಜಾಯತೇಹಪ್ರಜಯಾ
ಪಶುಭಿರೇತೋವೈಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪ್ರಜಾಯತೇಹ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಯಏವಂ
ವೇದ ॥೬॥ ತೇಹೇಮೇ ಪ್ರಾಣಾಅಹಗ್ ಶ್ರೇಯಸೇವಿವದಮಾನಾ ಬ್ರಹ್ಮಜ
ಗ್ಮುಸ್ತದ್ಧೋಚುಃ ಕೋನೋವಸಿಷ್ಠ ಇತಿ ತಗ್ ಹೋವಾಚಯಸ್ಮಿನ್ವ
ಉತ್ಕ್ರಾನ್ತ ಇದಗ್ ಶರೀರಂಪಾಪೀಯೋಮನ್ಯತೇ ಸವೋವಸಿಷ್ಠ ಇತಿ॥೭॥
ವಾಗ್ಘೋಚ್ಚಕ್ರಾಮಸಾಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಾಗತ್ಯೋವಾಚಕ ಥಮಶಕ
ತ ಮದೃತೇಜೀವಿತು ಮಿತಿತೇಹೋಚುರ್ಯಥಾಕಲಾ ಅವದನ್ತೋವಾಚಾ
ಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನಪಶ್ಯನ್ತ ಶ್ಚಕ್ಷುಷಾಶೃಣ್ವನ್ತ ಶ್ರೋತ್ರೇಣವಿದ್ವಾಗ್
ಸೋಮನಸಾ ಪ್ರಜಾಯಮಾನಾರೇತಸೈವ ಮಜೀವಿಷ್ಮೇತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹ
ವಾಕ್ ॥ ೮ ॥ ಚಕ್ಷುರ್ಹೋಚ್ಚಕ್ರಾಮತ ತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಾಗತ್ಯೋ
ವಾಚ ಕಥಮಶಕತಮದೃತೇಜೀವಿತುಮಿತಿ ತೇಹೋಚುರ್ಯಥಾಅನ್ಧಾ ಅಪ
ಶ್ಯನ್ತಶ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನ ವದನ್ತೋವಾಚಾಶೃಣ್ವನ್ತ ಶ್ರೋ
ತ್ರೇಣವಿದ್ವಾಗ್ ಸೋಮನಸಾ ಪ್ರಜಾಯಮಾನಾ ರೇತಸೈವ ಮಜೀವಿ
ಷ್ಮೇತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹಚಕ್ಷುಃ ॥ ೯ ॥ ಶ್ರೋತ್ರಗ್ ಹೋಚ್ಚಕ್ರಾಮತತ್ಸಂವ
ತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಾಗತ್ಯೋವಾಚ ಕಥಮಶಕತಮದೃತೇ ಜೀವಿತುಮಿತಿತೇ
ಹೋಚುರ್ಯಥಾಬಧಿರಾ ಅಶೃಣ್ವನ್ತಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನವದ
ನ್ತೋವಾಚಾ ಪಶ್ಯನ್ತಶ್ಚಕ್ಷುಷಾ ವಿದ್ವಾಗ್ ಸೋಮನಸಾ ಪ್ರಜಾಯಮಾ
ನಾರೇತಸೈವ ಮಜೀವಿಷ್ಮೇತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹಶ್ರೋತ್ರಂ ॥ ೧೦ ॥ ಮನೋ
ಹೋಚ್ಚಕ್ರಾ ಮತತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಾಗತ್ಯೋವಾಚಕಥಮ ಶಕತಮ

ದೃತೇಜೀವಿತುಮಿತಿ ತೇಹೋಚುರ್ಯಥಾಮುಗ್ಧಾ ಅವಿದ್ವಾಗ್ಂಸೋ ಮನಸಾ ಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನವದನ್ತೋವಾಚಾ ಪಶ್ಯನ್ತಶ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಶೃಣ್ವನ್ತಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಪ್ರಜಾಯಮಾನಾರೇತಸೈವ ಮಜೀವಿಷ್ಮೇತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹಮನಃ ॥ ॥೧೧॥ ರೇತೋಹೋಚ್ಚಕ್ರಾಮತತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಾಗತ್ಯೋವಾಚ ಕಥಮಶಕತಮೃತೇಜೀವಿತುಮಿತಿ ತೇಹೋಚುರ್ಯಥಾ ಕ್ಲೀಬಾ ಅಪ್ರಜಾಯಮಾನಾರೇತಸಾ ಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನವದನ್ತೋವಾಚಾ ಪಶ್ಯನ್ತಶ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಶೃಣ್ವನ್ತಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ವಿದ್ವಾಗ್ಂಸೋ ಮನಸೈವ ಮಜೀವಿಷ್ಮೇತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹರೇತಃ ॥೧೨॥ ಅಥಹಪ್ರಾಣಉತ್ಕ್ರಮಿಷ್ಯನ್ಯಥಾ ಮಹಾಸುಹಯಃ ಸೈನ್ಧವಃ ಪಡ್ವೀಶಶಙ್ಕೂನ್ಸಂವೃಹೇದೇವಗ್ಂ ಹೈವೇಮಾನ್ಪ್ರಾಣಾನ್ಸಂಬಬರ್ಹ ತೇಹೋಚುರ್ಮಾ ಭಗವಉತ್ಕ್ರಮೀರ್ನ ವೈಶಕ್ಷ್ಯಾಮ ಸ್ತ್ವದೃತೇಜೀವಿತುಮಿತಿ ತಸ್ಯೋಮೇಬಲಿಂ ಕುರುತೇತಿತಥೇತಿ ॥೧೩॥ ಸಾಹವಾಗುವಾಚಯದ್ವಾಅಹಂ ವಸಿಷ್ಠಾಸ್ಮಿತ್ವಂ ತದ್ವಸಿಷ್ಠೋಸೀತಿ ಯದ್ವಾ ಅಹಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸ್ಮಿತ್ವಂ ತತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠೋಸೀತಿ ಚಕ್ಷುರ್ಯದ್ವಾ ಅಹಗ್ಂ ಸಮ್ಪದಸ್ಮಿತ್ವಂ ತತ್ಸಮ್ಪದಸೀತಿಶ್ರೋತ್ರಂಯದ್ವಾ ಅಹಮಾಯತನಮಸ್ಮಿತ್ವಂ ತದಾಯತನಮಸೀತಿ ಮನೋಯದ್ವಾಅಹಂ ಪ್ರಜಾತಿರಸ್ಮಿತ್ವಂ ತತ್ಪ್ರಜಾತಿರಸೀತಿ ರೇತಸ್ತಸ್ಯೋಮೇಕಿಮನ್ನಂ ಕಿಂವಾಸ ಇತಿಯದಿದಂಕಿಂಚಾಶ್ವಭ್ಯ ಆಕೃಮಿಭ್ಯ ಆಕೀಟಪತಙ್ಗೇಭ್ಯಸ್ತತ್ತೇ ನ್ನಮಾಪೋವಾಸಇತಿನಹವಾ ಅಸ್ಯಾನನ್ನಂ ಜಗ್ಧಂಭವತಿನಾನನ್ನಂ ಪ್ರತಿಗೃಹೀತಂ ಯಏವಮೇತದನಸ್ಯಾನ್ನಂ ವೇದತದ್ವಿದ್ವಾಗ್ಂಸಃ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾಅಶಿಷ್ಯನ್ತ ಆಚಾಮನ್ತ್ಯಶಿತ್ವಾಚಾ ಚಾಮನ್ತ್ಯೇ ತಮೇವತದನಮನಗ್ನಂ ಕುರ್ವನ್ತೋಮನ್ಯನ್ತೇ ॥೧೪॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

* ಶ್ವೇತಕೇತುರ್ಹವಾ ಆರುಣೇಯಃ ಪಞ್ಚಾಲಾನಾಂಪರಿಷದಮಾಜಗಾಮ ಸ ಆಜಗಾಮಜೈವಲಿಂ ಪ್ರವಾಹಣಂ ಪರಿಚಾರಯಮಾಣಂ ತಮುದೀಕ್ಷ್ಯಾಭ್ಯುವಾದಕುಮಾರಾ೩ ಇತಿ ಸಭೋ೩ ಇತಿ ಪ್ರತಿಶುಶ್ರಾವಾನುಶಿಷ್ಟೋನ್ವಸಿಪಿತ್ರೇತ್ಯೋಮಿತಿಹೋವಾಚ ॥೧॥ ವೇತ್ಥಯಥೇಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪ್ರಯತ್ಯೋವಿಪ್ರತಿಪದ್ಯನ್ತಾ೩ ಇತಿನೇತಿಹೋವಾಚ ವೇತ್ಥೋಯಥೇಮಂ

---

* ಪಾಞ್ಚಾಲಾನಾಂ ಪರಿಷದಮಿತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಲೋಕಂಪುನರಾಪದ್ಯಾನ್ತಾ ೩ ಇತಿ ನೇತಿಹೋವಾಚ ವೇತ್ಥೋಯಥಾ ಸೌ ಲೋಕಏವಂಬಹುಭಿಃ ಪುನಃಪುನಃ ಪ್ರಯದ್ಭಿರ್ನಸಮ್ಪೂರ್ಯತಾ ೩ ಇತಿನೇತಿಹೋವಾಚ ವೇತ್ಥೋಯತಿಥ್ಯಾ ಮಾಹುತ್ಯಾಗ್ಂ ಹುತಾಯಾಮಾಪಃ ಪುರುಷವಾಚೋಭೂತ್ವಾ ಸಮುತ್ಥಾಯವದನ್ತೀ ೩ ಇತಿನೇತಿಹೈವೋವಾಚವೇತ್ಥೋ ದೇವಯಾನಸ್ಯವಾಪಥಃ ಪ್ರತಿಪದಂ ಪಿತೃಯಾಣಸ್ಯವಾಯತ್ಕೃತ್ವಾ ದೇವಯಾನಂ ವಾಪನ್ಥಾನಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯನ್ತೇ ಪಿತೃಯಾಣಂವಾಪಿಹಿನಋಷೇರ್ವಚಃಶ್ರುತಂ । ದ್ವೇಸೃತೀಅಶೃಣವಂ ಪಿತೄಣಾಮಹಂ ದೇವಾನಾಮುತ ಮರ್ತ್ಯಾನಾಂ । ತಾಭ್ಯಾಮಿದಂವಿಶ್ವಮೇಜತ್ಸಮೇತಿ ಯದನ್ತರಾಪಿತರಂ ಮಾತರಂಚೇತಿ । ನಾಹಮತಏಕಂಚನ ವೇದೇತಿಹೋವಾಚ ॥೨॥ ಅಥೈನಂ ವಸತ್ಯೋಪಮನ್ತ್ರಯಾಞ್ಚಕ್ರೇ ನಾದೃತ್ಯವಸತಿಂಕುಮಾರಃ ಪ್ರದುದ್ರಾವ ಸ ಆಜಗಾಮಪಿತರಂತಗ್ಂ ಹೋವಾಚೇತಿವಾವಕಿಲನೋಭವಾನ್ ಪುರಾನುಶಿಷ್ಟಾನವೋಚದಿತಿಕಥಗ್ಂ ಸುಮೇಧ ಇತಿಪಞ್ಚಮಾ ಪ್ರಶ್ನಾನ್ರಾಜನ್ಯಬನ್ಧುರ ಪ್ರಾಕ್ಷೀತ್ತತೋನೈಕಞ್ಚನವೇದೇತಿ ಕತಮೇತ ಇತೀಮಇತಿಹ ಪ್ರತೀಕಾನ್ಯುದಾಜಹಾರ ॥೩॥ ಸಹೋವಾಚತಥಾನಸ್ತ್ವಂತಾತಜಾನೀಥಾಃ ಯಥಾಯದಹಂಕಿಂಚವೇದ ಸರ್ವಮಹಂತತ್ತುಭ್ಯಮವೋಚಂ ಪ್ರೇಹಿತುತತ್ರಪ್ರತೀತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂವತ್ಸ್ಯಾವ ಇತಿಭವಾನೇವಗಚ್ಛತ್ವಿತಿ ಸ ಆಜಗಾಮ ಗೌತಮೋಯತ್ರ ಪ್ರವಾಹಣಸ್ಯಜೈವಲೇರಾಸ ತಸ್ಮಾ ಆಸನಮಾಹೃತ್ಯೋದಕ ಮಾಹಾರಯಾಞ್ಚಕಾರಾಥಹಾಸ್ಮಾ ಅರ್ಘ್ಯಂಚಕಾರತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ ವರಂಭಗವತೇ ಗೌತಮಾಯದದ್ಮ ಇತಿ ॥೪॥ ಸಹೋವಾಚ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೋಮ ಏಷವರೋಯಾಂತು ಕುಮಾರಸ್ಯಾನ್ತೇವಾಚ ಮಭಾಷಥಾಸ್ತಾಮ್ಮೇ ಬ್ರೂಹೀತಿ ॥೫॥ ಸಹೋವಾಚದೈವೇಷುವೈ ಗೌತಮತದ್ವರೇಷುಮಾನುಷಾಣಾಂ ಬ್ರೂಹೀತಿ ॥೬॥ ಸಹೋವಾಚ ವಿಜ್ಞಾಯತೇಹಾಸ್ತಿ ಹಿರಣ್ಯಸ್ಯಾಪಾತ್ತಂಗೋ ಅಶ್ವಾನಾಂ ದಾಸೀನಾಂ ಪ್ರವಾರಾಣಾಂ ಪರಿಧಾನಸ್ಯ ಮಾನೋಭವಾನ್ ಬಹೋರನನ್ತಸ್ಯಾ ಪರ್ಯನ್ತಸ್ಯಾಭ್ಯವದಾನ್ಯೋ ಭೂದಿತಿಸವೈ ಗೌತಮತೀರ್ಥೇನೇಚ್ಛಾಸಾ ಇತ್ಯುಪೈಮ್ಯಹಂ ಭವನ್ತಮಿತಿವಾಚಾ ಹಸ್ಮೈವಪೂರ್ವ ಉಪಯನ್ತಿ ಸಹೋಪಾಯನ ಕೀರ್ತ್ಯೋವಾಸ ॥೭॥ ಸಹೋವಾಚತಥಾನಸ್ತ್ವಂ ಗೌತಮಮಾಪರಾಧಾಸ್ತವಚಪಿತಾಮಹಾ ಯಥೇಯಂವಿದ್ಯೇತಃ ಪೂರ್ವಂನಕಸ್ಮಿಗ್ಂಶ್ಚನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಉವಾಸ

ತಾಂ ತ್ವಹಂತುಭ್ಯಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿಕೋಹಿತ್ವೈವಂ ಬ್ರುವನ್ತಮರ್ಹತಿ ಪ್ರತ್ಯಾ ಖ್ಯಾತುಮಿತಿ ॥ ೮ ॥ ಅಸೌವೈಲೋಕೋಽಗ್ನಿರ್ಗೌತಮತಸ್ಯಾದಿತ್ಯ ಏವಸಮಿ ದ್ರಶ್ಮಯೋಧೂಮೋಽಹರರ್ಚಿರ್ದಿಶೋಽಙ್ಗಾರಾ ಅವಾನ್ತರದಿಶೋವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾ ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾಶ್ಶ್ರದ್ಧಾಂಜುಹ್ವತಿತಸ್ಯಾ ಆಹುತ್ಯೈಸೋ ಮೋ ರಾಜಾಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೯ ॥ ಪರ್ಜನ್ಯೋವಾ ಅಗ್ನಿರ್ಗೌತಮತಸ್ಯ ಸಂವ ತ್ಸರಏವ ಸಮಿದಭ್ರಾಣಿ ಧೂಮೋವಿದ್ಯುದರ್ಚಿರಶನಿ ರಙ್ಗಾರಾಹ್ರಾದುನಯೋ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾ ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾಸ್ಸೋಮಗ್‌ ರಾಜಾನಂಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾಆಹುತ್ಯೈ ವೃಷ್ಟಿಸ್ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೧೦ ॥ ಅಯಂವೈಲೋಕೋಽಗ್ನಿರ್ಗೌ ತಮತಸ್ಯಪೃಥಿವ್ಯೇವ ಸಮಿದಗ್ನಿರ್ಧೂಮೋರಾತ್ರಿ ರರ್ಚಿಶ್ಚನ್ದ್ರಮಾ ಅಙ್ಗಾ ರಾನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾ ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾವೃಷ್ಟಿಂಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾ ಆಹುತ್ಯಾಅನ್ನಗ್‌ ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೧೧ ॥ ಪುರುಷೋವಾ ಅಗ್ನಿರ್ಗೌತ ಮತಸ್ಯವ್ಯಾತ್ತಮೇವ ಸಮಿತ್ಪ್ರಾಣೋ ಧೂಮೋವಾಗರ್ಚಿಶ್ಚಕ್ಷು ರಙ್ಗಾ ರಾಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾ ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌದೇವಾ ಅನ್ನಂಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾ ಆಹುತ್ಯೈರೇತಸ್ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೧೨ ॥ ಯೋಷಾವಾ ಅಗ್ನಿರ್ಗೌತಮತ ಸ್ಯಾ ಉಪಸ್ಥಏವ ಸಮಿಲ್ಲೋಮಾನಿಧೂಮೋಯೋನಿರರ್ಚಿರ್ಯದನ್ತಃ ಕರೋ ತಿತೇಽಙ್ಗಾರಾ ಅಭಿನನ್ದಾವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾ ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾರೇ ತೋಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾಆಹುತ್ಯೈ ಪುರುಷಸ್ಸಮ್ಭವತಿ ಸಜೀವತಿಯಾವಜ್ಜೀವ ತ್ಯಥ ಯದಾಮ್ರಿಯತೇ ॥ ೧೩ ॥ ಅಥೈನಮಗ್ನಯೇ ಹರನ್ತಿತಸ್ಯಾಗ್ನಿ ...

ವಿ

ತಿ

ತಸ್ಯಾಆಹುತ್ಯೈ ಪುರುಷೋಭಾಸ್ವರ ವರ್ಣಸ್ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೧೪ ॥ * ತೇಯ ಏವಮೇತದ್ವಿದುಃಯೇಚಾಮೀ ಅರಣ್ಯೇಶ್ರದ್ಧಾಗ್‌ಸತ್ಯಮುಪಾಸತೇತೇಽರ್ಚಿರ ಭಿಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಅರ್ಚಿಷೋಽಹರಹ್ನ ಆಪೂರ್ಯಮಾಣಪಕ್ಷ ಮಾಪೂರ್ಯಮಾಣ ಪಕ್ಷಾದ್ಯಾನ್ ಷಣ್ಮಾಸಾನುದಙ್ಙಾದಿತ್ಯ ಏತಿಮಾಸೇಭ್ಯೋ ದೇವಲೋಕಂ ದೇವಲೋಕಾದಾದಿತ್ಯ ಮಾದಿತ್ಯಾದ್ವೈದ್ಯುತಂತಾನ್ವೈದ್ಯುತಾತ್ಪುರು ಷೋಮಾನಸ ಏತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾನ್ಗಮಯತಿತೇಷು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇಷು

* ಪರಾಃಪರಾವನ್ತ ಇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಪರಾಃ ಪರಾವತೋ ವಸನ್ತಿ ತೇಷಾಂ ನ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಃ ॥೧೫॥ ಅಥ ಯೇ ಯಜ್ಞೇನ ದಾನೇನ ತಪಸಾ ಲೋಕಾಞ್ಜಯನ್ತಿ ತೇ ಧೂಮಮಭಿಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಧೂಮಾದ್ರಾತ್ರಿಗ್ ರಾತ್ರೇರಪಕ್ಷೀಯಮಾಣ ಪಕ್ಷಮಪಕ್ಷೀಯಮಾಣ ಪಕ್ಷಾದ್ಯಾನ್ ಷಣ್ಮಾಸಾನ್ ದಕ್ಷಿಣಾಽಽದಿತ್ಯ ಏತಿ ಮಾಸೇಭ್ಯಃ ಪಿತೃಲೋಕಂ ಪಿತೃಲೋಕಾಚ್ಚನ್ದ್ರಂ ತೇ ಚನ್ದ್ರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಾನ್ನಂ ಭವನ್ತಿ ತಾಗ್ ಸ್ತತ್ರ ದೇವಾ ಯಥಾ ಸೋಮಗ್ ರಾಜಾನ ಮಾಪ್ಯಾಯಸ್ವಾಪಕ್ಷೀಯಸ್ವೇತ್ಯೇವಮೇನಾಗ್ ಸ್ತತ್ರ ಭಕ್ಷಯನ್ತಿ ತೇಷಾಂ ಯದಾ ತತ್ಪರ್ಯವೈತ್ಯಥೇಮಮೇವಾಕಾಶಮಭಿನಿಷ್ಪದ್ಯನ್ತ ಆಕಾಶಾದ್ವಾಯುಂ ವಾಯೋರ್ವೃಷ್ಟಿಂ ವೃಷ್ಟೇಃ ಪೃಥಿವೀಂ ತೇ ಪೃಥಿವೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಾನ್ನಂ ಭವನ್ತಿ ತೇ ಪುನಃ ಪುರುಷಾಗ್ನೌ ಹೂಯನ್ತೇ ತತೋ ಯೋಷಾಗ್ನೌ ಜಾಯನ್ತೇ * ತೇ ಲೋಕಾನ್ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯಿನಸ್ತ ಏವಮೇವಾನುಪರಿವರ್ತನ್ತೇಽಥ ಯ ಏತೌ ಪನ್ಥಾನೌ ನ ವಿದುಸ್ತೇ ಕೀಟಾಃ ಪತಙ್ಗಾ ಯದಿದಂ ದನ್ದಶೂಕಮ್ ॥ ೧೬ ॥

— ಅಥ ತೃತೀಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್. —

ಸ ಯಃ ಕಾಮಯೇತ ಮಹತ್ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಮಿತ್ಯುದಗಯನ ಆಪೂರ್ಯಮಾಣ ಪಕ್ಷಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಾಹೇ ದ್ವಾದಶಾಹ ಮುಪಸದ್ವ್ರತೀ ಭೂತ್ವಾ ಔದುಮ್ಬರೇ ಕಗ್ ಸೇ ಚಮಸೇ ವಾ ಸರ್ವೌಷಧಂ ಫಲಾನೀತಿ ಸಮ್ಭೃತ್ಯ ಪರಿಸಮುಹ್ಯ ಪರಿಲಿಪ್ಯಾಗ್ನಿಮುಪ ಸಮಾಧಾಯ ಪರಿಸ್ತೀರ್ಯಾ ವೃತಾಜ್ಯಗ್ ಸಗ್ಸ್ಕೃತ್ಯ ಪುಗ್ ಸಾ ನಕ್ಷತ್ರೇಣ ಮನ್ಥಗ್ ಸನ್ನೀಯ ಜುಹೋತಿ । ಯಾವನ್ತೋ ದೇವಾಸ್ತ್ವಯಿ ಜಾತವೇದಸ್ತಿರ್ಯಞ್ಚೋ ಘ್ನನ್ತಿ ಪುರುಷಸ್ಯ ಕಾಮಾನ್ ತೇಭ್ಯೋಽಹಂ ಭಾಗಧೇಯಂ ಜುಹೋಮಿ ತೇ ಮಾ ತೃಪ್ತಾಃ ಸರ್ವೈಃ ಕಾಮೈಸ್ತರ್ಪಯನ್ತು ಸ್ವಾಹಾ । ಯಾ ತಿರಶ್ಚೀ ನಿಪದ್ಯತೇಽಹಂ ವಿಧರಣೀ ಇತಿ । ತಾಂ ತ್ವಾ ಘೃತಸ್ಯ ಧಾರಯಾ ಯಜೇ ಸಗ್ ರಾಧನೀಮಹಗ್ ಸ್ವಾಹಾ ॥ ೧ ॥ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಯ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾ ಮನ್ಥೇ ಸಗ್ಸ್ರವಮವನಯತಿ ಪ್ರಾಣಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ವಸಿಷ್ಠಾಯೈ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾ ಮನ್ಥೇ ಸಗ್ಸ್ರವಮವನಯತಿ ವಾಚೇ ಸ್ವಾಹಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಯೈ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾ ಮನ್ಥೇ ಸಗ್ಸ್ರವಮವನಯತಿ ಚಕ್ಷುಷೇ ಸ್ವಾಹಾ ಸಮ್ಪದೇ

* ತೇಲೋಕಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯಿನ ಇತಿ, ಶಾಙ್ಕರಪಾಠಃ.

ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ಶ್ರೋತ್ರಾಯ ಸ್ವಾ
ಹಾ ಆಯತನಾಯ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮವನಯತಿ
ಮನಸೇಸ್ವಾಹಾ ಪ್ರಜಾತ್ಯೈಸ್ವಾಹೇ ತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮ
ವನಯತಿ ರೇತಸೇಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ॥
॥ ೨॥ ಅಗ್ನಯೇ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮವನಯತಿ
ಸೋಮಾಯಸ್ವಾಹೇ ತ್ಯಗ್ನೌಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮವನಯತಿಭೂ
ಸ್ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮವನಯತಿಭುವಸ್ಸ್ವಾಹೇ ತ್ಯ
ಗ್ನೌಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ಸುವಸ್ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌಹುತ್ವಾಮ
ನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವಸ್ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇ
ಸಗ್ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ಬ್ರಹ್ಮಣೇಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರ
ವಮವನಯತಿ ಕ್ಷತ್ರಾಯಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮವನ
ಯತಿಭೂತಾಯ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮವನಯತಿಭವಿ
ಷ್ಯತೇಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌಹುತ್ವಾ ಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ವಿಶ್ವಾಯ
ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನೌಹುತ್ವಾ ಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ಸರ್ವಾಯಸ್ವಾಹೇ
ತ್ಯಗ್ನೌಹುತ್ವಾ ಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ಪ್ರಜಾಪತಯೇ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯ
ಗ್ನೌ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇಸಗ್ ಸ್ರವಮವನಯತಿ ॥ ೩ ॥ ಅಥೈನಮಭಿಮೃಶತಿ
ಭ್ರಮದಸಿಜ್ವಲದಸಿ ಪೂರ್ಣಮಸಿ ಪ್ರಸ್ತಬ್ಧಮಸ್ಯೇಕಸಭಮಸಿಹಿಂಕೃತಮ
ಸಿಹಿಂಕ್ರಿಯಮಾಣ ಮಸ್ಯುದ್ಗೀಥಮಸಿ ಉದ್ಗೀಯಮಾನ ಮಸಿಶ್ರಾವಿತ
ಮಸಿ ಪ್ರತ್ಯಾಶ್ರಾವಿತಮಸ್ಯಾರ್ದ್ರೇಸನ್ದೀಪ್ತಮಸಿ ವಿಭೂರಸಿ ಪ್ರಭೂರ
ಸ್ಯನ್ನಮಸಿ ಜ್ಯೋತಿರಸಿ ನಿಧನಮಸಿ ಸಂವರ್ಗೋಸೀತಿ ॥೪ ॥ ಅಥೈನಮು
ದ್ಯಚ್ಛತ್ಯಾಮಗ್ ಸ್ಯಾಮಗ್ ಹಿತೇಮಹಿ ಸಹಿರಾಜೇಶಾನೋಧಿಪತಿಃಸಮಾ
ಗ್ ರಾಜೇಶಾನೋಧಿಪತಿಂಕರೋತ್ವಿತಿ ॥೫॥ ಅಥೈನಮಾಚಾಮತಿ ತ
ತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ ಮಧುವಾತಾ ಋತಾಯತೇ ಮಧುಕ್ಷರನ್ತಿಸಿನ್ಧವಃ ಮಾ
ಧ್ವೀರ್ನಸ್ಸನ್ತ್ವೋಷಧೀರ್ಭೂಸ್ಸ್ವಾಹಾ । ಭರ್ಗೋದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿಮಧು
ನಕ್ತಮುತೋಷಸೋ ಮಧುಮತ್ಪಾರ್ಥಿವಗ್ ರಜಃಮಧುದ್ಯೌರಸ್ತುನಃಪಿತಾ
ಭುವಸ್ಸ್ವಾಹಾ । ಧಿಯೋಯೋನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ಮಧುಮಾನ್ನೋ
ವನಸ್ಪತಿರ್ಮಧುಮಾಗ್ಅಸ್ತುಸೂರ್ಯಃಮಾಧ್ವೀರ್ಗಾವೋಭವನ್ತುನಸ್ಸುವಸ್ಸ್ವಾ
ಹೇತಿ । ಸರ್ವಾಂಚಸಾವಿತ್ರೀಮನ್ವಾಹಸರ್ವಾಶ್ಚ ಮಧುಮತೀರಹಮೇವೇದ

ಗ್ ಸರ್ವಂಭೂಯಾಸಂ ಭೂರ್ಭುವ ಸ್ಸುವಸ್ಸ್ವಾಹೇತ್ಯನ್ತತ ಆಚಮ್ಯಪಾಣೀ ಪ್ರಕ್ಷಾಳ್ಯ ಜಘನೇನಾಗ್ನಿಂ ಪ್ರಾಕ್ಶಿರಾಸ್ಸಂವಿಶತಿ ಪ್ರಾತರಾದಿತ್ಯ ಮುಪತಿಷ್ಠತೇ ದಿಶಾಮೇಕ ಪುಣ್ಡರೀಕಮಸ್ಯಹಂ ಮನುಷ್ಯಾಣಾ ಮೇಕಪುಣ್ಡರೀಕಂ ಭೂಯಾಸಮಿತಿ ಯಥೇತಮೇತ್ಯಜಘನೇನಾ ಗ್ನಿಮಾಸೀನೋವಗ್ಂಶಂ ಜಪತಿ ॥೬॥ ತಗ್ಂಹೈತ ಮುದ್ದಾಲಕ ಆರುಣಿರ್ವಾಜಸನೇಯಾಯ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಾಯಾನ್ತೇವಾಸಿನ ಉಕ್ತ್ವೋವಾಚಾಪಿ ಯಏನಗ್ಂ ಶುಷ್ಕೇಸ್ಥಾಣೌ ನಿಷಿಂಚೇಜ್ಜಾಯೇರಞ್ಛಾಖಾಃ ಪ್ರರೋಹೇಯುಃ ಪಲಾಶಾನೀತಿ॥೭॥ ಏತಮುಹೈವ ವಾಜಸನೇಯೋ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೋ ಮಧುಕಾಯಪೈಂಗ್ಯಾಯಾನ್ತೇ ವಾಸಿನ ಉಕ್ತ್ವೋವಾಚಾಪಿಯ ಏನಗ್ಂ ಶುಷ್ಕೇಸ್ಥಾಣೌ ನಿಷಿಞ್ಚೇಜ್ಜಾಯೇರಞ್ ಶಾಖಾಃಪ್ರರೋಹೇಯುಃ ಪಲಾಶಾನೀತಿ ॥೮॥ ಏತಮುಹೈವಮಧುಕಃ ಪೈಙ್ಗ್ಯಶ್ಚೂಲಾಯಭಾಗವಿತ್ತಯೇಽನ್ತೇವಾಸಿನ ಉಕ್ತ್ವೋವಾಚಾಪಿಯ ಏನಗ್ಂ ಶುಷ್ಕೇಸ್ಥಾಣೌ ನಿಷಿಞ್ಚೇಜ್ಜಾಯೇ ರಞ್ಛಾಖಾಃ ಪ್ರರೋಹೇಯುಃ ಪಲಾಶಾನೀತಿ ॥ ೯ ॥ ಏತಮು ಹೈವ ಚೂಲೋ ಭಾಗವಿತ್ತಿರ್ಜಾನಕಯ ಆಯಸ್ಥೂಣಾಯಾನ್ತೇವಾಸಿನಉಕ್ತ್ವೋವಾಚಾಪಿಯ ಏನಗ್ಂ ಶುಷ್ಕೇಸ್ಥಾಣೌ ನಿಷಿಞ್ಚೇಜ್ಜಾಯೇ ರಞ್ಛಾಖಾಃ ಪ್ರರೋಹೇಯುಃ ಪಲಾಶಾನೀತಿ ॥೧೦॥ ಏತಮು ಹೈವ ಜಾನಕಿರಾಯಸ್ಥೂಣಃ ಸತ್ಯಕಾಮಾಯಜಾಬಾಲಾಯಾನ್ತೇ ವಾಸಿನ ಉಕ್ತ್ವೋ ವಾಚಾಪಿಯ ಏನಗ್ಂ ಶುಷ್ಕೇಸ್ಥಾಣೌ ನಿಷಿಞ್ಚೇ ಜ್ಜಾಯೇರಞ್ಛಾಖಾಃ ಪ್ರರೋಹೇಯುಃ ಪಲಾಶಾನೀತಿ ॥೧೧॥ ಏತಮುಹೈವಸತ್ಯ ಕಾಮೋಜಾಬಾಲೋ ಽನ್ತೇವಾಸಿಭ್ಯ ಉಕ್ತ್ವೋವಾಚಾಪಿಯ ಏನಗ್ಂ ಶುಷ್ಕೇಸ್ಥಾಣೌ ನಿಷಿಞ್ಚೇಜ್ಜಾಯೇರಞ್ಛಾಖಾಃ ಪ್ರರೋಹೇಯುಃ ಪಲಾಶಾನೀತಿತಮೇತಂನಾಪುತ್ರಾಯ ವಾ ನನ್ತೇವಾಸಿನೇ ವಾ ಬ್ರೂಯಾತ್ ॥ ೧೨ ॥ * ಚತುರೌದುಮ್ಬರೋ ಭವತ್ಯೌದುಮ್ಬರಃ ಸ್ರುವ ಔದುಮ್ಬರಶ್ಚ ಮಸ ಔದುಮ್ಬರ ಇಧ್ಮ ಔದುಮ್ಬರ್ಯಾ ಉಪಮನ್ಥ್ಯಾ ವ ಶಗ್ರಾಮ್ಯಾಣಿಧಾನ್ಯಾನಿ ಭವನ್ತಿ ವ್ರೀಹಿ ಯವಾಸ್ತಿಲಮಾಷಾ ಅಣುಪ್ರಿಯಙ್ಗವೋ ಗೋಧೂಮಾಶ್ಚ ಮಸೂರಾಶ್ಚ ಖಲ್ವಾಶ್ಚ ಖಲ ಕುಲಾಶ್ಚ ತಾನ್ ಪಿಷ್ಟಾನ್ ದಧಿನಿ ಮಧುನಿಘೃತ ಉಪಸಿಞ್ಚ ತ್ಯಾಜ್ಯಸ್ಯ ಜುಹೋತಿ ॥

---

* ತಾನ್ ಪಿಷ್ಟ್ವಾದಧಿನೀತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಅಥ ಚತುರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.

ಏಷಾಂವೈಭೂತಾನಾಂ ಪೃಥಿವೀರಸಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಆಪೋಽಪಾಮೋಷಧಯ ಓಷಧೀನಾಂ ಪುಷ್ಪಾಣಿಪುಷ್ಪಾಣಾಂ ಫಲಾನಿಫಲಾನಾಂ ಪುರುಷಃ ಪುರುಷಸ್ಯರೇತಃ ॥ ೧ ॥ * ಸಹಪ್ರಜಾಪತಿರೀಕ್ಷಾಞ್ಚಕ್ರೇಹನ್ತಾಸ್ಮೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಕಲ್ಪಯಾನೀತಿ ಸ ಸ್ತ್ರಿಯಗ್ ಸಸೃಜೇತಾಗ್ಸೃಷ್ಟ್ವಾಧಉಪಾಸ್ತ ತಸ್ಮಾತ್ಸ್ತ್ರಿಯಮಧ ಉಪಾಸೀತಸಏತಂ ಪ್ರಾಞ್ಚಂಗ್ರಾವಾಣಮಾತ್ಮನಏವ ಸಮುದಪಾರಯತ್ತೇಽಸ್ಯೈ ನಾಮಭ್ಯಸೃಜತ್ ॥ ೨ ॥ ‡ ತಸ್ಯಾವೇದಿರುಪಸ್ಥೋಲೋಮಾನಿ ಬರ್ಹಿಶ್ಚರ್ಮಾಧಿಷವಣೇ ಸಮಿಧೋಽಮಧ್ಯತಸ್ತೌಮುಷ್ಕೌಸಯಾವಾನ್ ಹವೈವಾಜಪೇಯೇನಯಜಮಾನಸ್ಯ ಲೋಕೋಭವತಿಯ ಏವಂವಿದ್ವಾನಧೋಪಹಾಸಂಚರತ್ಯಾಸಾಗ್ ಸ್ತ್ರೀಣಾಗ್ ಸುಕೃತಂವೃಙ್ಕ್ತೇ ಥಯ ಇದಮವಿದ್ವಾನಧೋಪಹಾಸಂಚರತ್ಯಸ್ಯಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸುಕೃತಂವೃಞ್ಜತೇ ॥ ೩ ॥ ಏತದ್ಧಸ್ಮವೈತದ್ವಿದ್ವಾನುದ್ದಾಲಕ ಆರುಣಿರಾಹೈತದ್ಧಸ್ಮವೈ ತದ್ವಿದ್ವಾನ್ನಾಕೋ ಮೌದ್ಗಲ್ಯಆಹೈತದ್ಧಸ್ಮವೈತ ದ್ವಿದ್ವಾನ್ ಕುಮಾರಹಾರೀತ ಆಹಬಹವೋ ಮರ್ಯಾಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ನಾ ನಿರಿನ್ದ್ರಿಯಾವಿಸುಕೃತೋಽಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರಯನ್ತಿ ಯ ಇದಮವಿದ್ವಾಗ್ಸೋಽಧೋಪಹಾಸಂಚರನ್ತೀತಿ ಬಹುವಾ ಇದಗ್ ಸುಪ್ತಸ್ಯವಾಜಾಗ್ರತೋವಾರೇತಸ್ಕನ್ದತಿ ॥೪॥ ತದಭಿಮೃಶೇದನುವಾಮನ್ತ್ರಯೇತ ಯನ್ಮೇಽದ್ಯ ರೇತಃಪೃಥಿವೀಮಸ್ಕಾನ್ತ್ಸೀದ್ಯದೋಷಧೀರಪ್ಯಸರದ್ಯದಪಃ । ಇದಮಹಂತದ್ರೇತ ಆದದೇ । ಪುನರ್ಮಾಮೈತ್ವಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪುನಸ್ತೇಜಃ ಪುನರ್ಭಗಃ । ಪುನರಗ್ನಿರ್ಧಿಷ್ಣಿಯಾಯಥಾಸ್ಥಾನಂ ಕಲ್ಪನ್ತಾಮಿತ್ಯನಾಮಿಕಾಙ್ಗುಷ್ಠಾಭ್ಯಾಮಾದಾಯಾನ್ತರೇಣಸ್ತನೌವಾ ಭ್ರುವೌವಾನಿಮೃಞ್ಜ್ಯಾತ್ ॥ ೫ ॥ ಅಥಯದ್ಯುದಕಆತ್ಮಾನಂ ಪರಿಪಶ್ಯೇತ್ತದಭಿಮನ್ತ್ರಯೇತಮಯಿ ತೇಜಇನ್ದ್ರಿಯಂ ಯಶೋದ್ರವಿಣಗ್ ಸುಕೃತಮಿತಿಶ್ರೀರ್ಹವಾಏಷಾಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಯನ್ಮಲೋದ್ವಾಸಾಸ್ತಸ್ಮಾನ್ಮಲೋದ್ವಾಸಸಂಯಶಸ್ವಿನೀಮಭಿ ಕ್ರಮ್ಯೋಪಮನ್ತ್ರಯೇತ॥೬॥ಸಾಚೇದಸ್ಮೈನದದ್ಯಾತ್ಕಾಮಮೇನಾಮ ವಕ್ರೀಣೀಯಾತ್ಸಾಚೇದಸ್ಮೈನೈವ

---

* ಸ್ತ್ರಿಯಮಧ ಉಪಾಸತೇ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

‡ ಮಧ್ಯತಸ್ಸ್ಥಾವಿತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ದದ್ಯಾತ್ಕಾಮಮೇನಾಂ ಯಷ್ಟ್ಯಾವಾಪಾಣಿನಾವೋಪಹತ್ಯಾತಿ ಕ್ರಾಮೇದಿ
ನ್ದ್ರಿಯೇಣ ತೇ ಯಶಸಾಯಶ ಆದದ ಇತ್ಯಯಶಾ ಏವ ಭವತಿ ॥ ೭ ॥ ಸಾ ಹಾ
ಸ್ಮೈದದ್ಯಾದಿನ್ದ್ರಿಯೇಣ ತೇ ಯಶಸಾ ಯಶ ಆದಧಾಮೀತಿ ಯಶಸ್ವಿನಾವೇ
ವಭವತಃ ॥ ೮ ॥ ಸಯಾಮಿಚ್ಛೇತ್ಕಾಮಯೇತಮೇತಿ ತಸ್ಯಾಮರ್ಥಂ ನಿಷ್ಠಾ
ಯಮುಖೇನಮುಖಂ ಸನ್ಧಾಯೋಪಸ್ಥಮಸ್ಯಾ ಅಭಿಮೃಶ್ಯಜಪೇತ್ ಅಂ
ಗಾದಂಗಾತ್ಸಮ್ಭವಸಿ ಹೃದಯಾದಧಿಜಾಯಸೇ । ಸತ್ವಮಙ್ಗಕಷಾಯೋಽಸಿ
ದಿಗ್ಧವಿದ್ಧಾಮಿವಮಾದಯೇ ಮಾಮಮೂಂಮಯೀತಿ ॥ ೯ ॥ ಅಥಯಾಮಿ
ಚ್ಛೇನ್ನಗರ್ಭಂ ದಧೀತೇತಿತಸ್ಯಾಮರ್ಥಂ ನಿಷ್ಠಾಯಮುಖೇನಮುಖಂ ಸನ್ಧಾ
ಯಾಭಿ ಪ್ರಾಣ್ಯಾಪಾನ್ಯಾದಿನ್ದ್ರಿಯೇಣತೇ ರೇತಸಾರೇತ ಆದದಇತ್ಯರೇತಾ
ಏವಭವತಿ ॥೧೦॥ ಅಥಯಾಮಿಚ್ಛೇದ್ದಧೀತೇತಿ ತಸ್ಯಾ ಮರ್ಥಂನಿಷ್ಠಾಯಮು
ಖೇನಮುಖಂ ಸನ್ಧಾಯಾಪಾನ್ಯಾಭಿ ಪ್ರಾಣ್ಯಾದಿನ್ದ್ರಿಯೇಣತೇ ರೇತಸಾರೇ
ತಆದಧಾಮೀತಿಗರ್ಭಿಣ್ಯೇವಭವತಿ ॥ ೧೧ ॥ ಅಥಯಸ್ಯ ಜಾಯಾಯೈ ಜಾರ
ಸ್ಸ್ಯಾತ್ತಂಚೇ ದ್ವಿಷ್ಯಾದಾಮಪಾತ್ರೇಽಗ್ನಿಮುಪ ಸಮಾಧಾಯಪ್ರತಿಲೋ
ಮಂ ಶರಬರ್ಹಿಸ್ತೀರ್ತ್ವಾ ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಾಃ ಶರಭೃಷ್ಟೀಃ ಪ್ರತಿಲೋಮಾಸ್ಸ
ರ್ಪಿಷಾಕ್ತಾ ಜುಹುಯಾನ್ಮಮ ಸಮಿದ್ಧೇಽಹೌಷೀಃ ಪ್ರಾಣಾಪಾನೌತ ಆದ
ದೇಽಸಾವಿತಿ । ಮಮಸಮಿದ್ಧೇಽಹೌಷೀಃ ಪುತ್ರಪಶೂಂಸ್ತ ಆದದೇಽಸಾವಿ
ತಿ । ಮಮಸಮಿದ್ಧೇಽಹೌಷೀರಿಷ್ಟಾಸುಕೃತೇತ ಆದದೇಽಸಾವಿತಿ । ಮಮ
ಸಮಿದ್ಧೇಽಹೌಷೀರಿಷ್ಟಾಸುಕೃತೇತ ಆದದೇಽಸಾವಿತಿ । ಮಮಸಮಿದ್ಧೇಽಹೌ
ಷೀರಾಶಾಪರಾಕಾಶೌತ ಆದದೇಽಸಾವಿತಿ । ಸವಾಏಷನಿರಿನ್ದ್ರಿಯೋವಿ ಸುಕೃ
ದಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಪ್ರೈತಿಯಮೇವಂ ವಿದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಶಪತಿತಸ್ಮಾದೇ
ವಂ ವಿಚ್ಛ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯದಾರೇಣ ನೋಪಹಾಸಮಿಚ್ಛೇದುತಹ್ಯೇವಂವಿತ್ಪ
ರೋಭವತಿ ॥ ೧೨ ॥ ಅಥ ಯಸ್ಯಜಾಯಾಮಾರ್ತವಂ ವಿನ್ದೇತ್ತ್ರ್ಯಹಂಕಂ
ಸೇನಪಿಬೇದಹತ ವಾಸಾನೈನಾಂ ವೃಷಲೋನ ವೃಷಲ್ಯುಪಹನ್ಯಾತ್ತ್ರಿರಾತ್ರಾ
ನ್ತ ಆಪ್ಲುತ್ಯವ್ರೀಹೀನವಘಾತಯೇತ್ ॥ ೧೩ ॥ ಸಯ ಇಚ್ಛೇತ್ಪುತ್ರೋ
ಮೇ ಶುಕ್ಲೋಜಾಯೇತವೇದಮನುಬ್ರುವೀತ ಸರ್ವಮಾಯುರಿಯಾದಿತಿ
ಕ್ಷೀರೌದನಂಪಾಚಯಿತ್ವಾ ಸರ್ಪಿಷ್ಮನ್ತಮಶ್ನೀಯಾತಾ ಮೀಶ್ವರೌಜನಯಿತ
ವೈ॥೧೪॥ಅಥಯಇಚ್ಛೇತ್ಪುತ್ರೋಮೇಕಪಿಲಃಪಿಙ್ಗಳೋಜಾಯೇತದ್ವೌವೇ
ದಾವನುಬ್ರುವೀತಸರ್ವಮಾಯುರಿಯಾದಿತಿ ದಧ್ಯೋದನಂಪಾಚಯಿತ್ವಾಸರ್ಪಿ

ಷ್ಮನ್ತಮಶ್ನೀಯಾತಾಮೀಶ್ವರೌ ಜನಯಿತವೈ॥೧೫॥ಅಥ ಯ ಇಚ್ಛೇತ್ಪುತ್ರೋ
ಮೇ ಶ್ಯಾಮೋ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷೋ ಜಾಯೇತ ತ್ರೀನ್ವೇದಾನನುಬ್ರುವೀತ ಸರ್ವ
ಮಾಯುರಿಯಾದಿತ್ಯುದೋದನಂ ಪಾಚಯಿತ್ವಾ ಸರ್ಪಿಷ್ಮನ್ತಮಶ್ನೀಯಾತಾ
ಮೀಶ್ವರೌ ಜನಯಿತವೈ ॥ ೧೬ ॥ ಅಥ ಯ ಇಚ್ಛೇದ್ದುಹಿತಾ ಮೇ ಪಣ್ಡಿತಾ ಜಾ
ಯೇತ ಸರ್ವಮಾಯುರಿಯಾದಿತಿ ತಿಲೌದನಂ ಪಾಚಯಿತ್ವಾ ಸರ್ಪಿಷ್ಮನ್ತಮಶ್ನೀ
ಯಾತಾಮೀಶ್ವರೌ ಜನಯಿತವೈ ॥ ೧೭ ॥ ಅಥ ಯ ಇಚ್ಛೇತ್ಪುತ್ರೋ ಮೇ
ಪಣ್ಡಿತೋ ವಿಗೀತಃ ಸಮಿತಿಂಗಮಃ ಶುಶ್ರೂಷಿತಾಂ ವಾಚಂ ಭಾಷಿತಾ ಜಾಯೇ
ತ ಸರ್ವಾನ್ವೇದಾನನುಬ್ರುವೀತ ಸರ್ವಮಾಯುರಿಯಾದಿತಿ ಮಾಗ್ಂ ಸೌದನಂ
ಪಾಚಯಿತ್ವಾ ಸರ್ಪಿಷ್ಮನ್ತಮಶ್ನೀಯಾತಾಮೀಶ್ವರೌ ಜನಯಿತವಾ ಔಕ್ಷ್ಣೇ
ನ ವಾರ್ಷಭೇಣ ವಾ ॥ ೧೮ ॥ ಅಥಾಭಿಪ್ರಾತರೇವ ಸ್ಥಾಲೀಪಾಕಾವೃತಾಜ್ಯಂ
ಚೇಷ್ಟಿತ್ವಾ ಸ್ಥಾಲೀಪಾಕಸ್ಯೋಪಘಾತಂ ಜುಹೋತ್ಯಗ್ನಯೇ ಸ್ವಾಹಾ ಅ
ನುಮತಯೇ ಸ್ವಾಹಾ ದೇವಾಯ ಸವಿತ್ರೇ ಸತ್ಯಪ್ರಸವಾಯ ಸ್ವಾಹೇತಿ ಹು
ತ್ವೋದ್ಧೃತ್ಯ ಪ್ರಾಶ್ನಾತಿ ಪ್ರಾಶ್ಯೇತರಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ಪ್ರಕ್ಷಾಳ್ಯ ಪಾಣೀ
ಉದಪಾತ್ರಂ ಪೂರಯಿತ್ವಾ ತೇನೈನಾಂ ತ್ರಿರಭ್ಯುಕ್ಷತಿ ಉತ್ತಿಷ್ಠಾತೋ ವಿಶ್ವಾವ
ಸೋಽನ್ಯಾಮಿಚ್ಛ ಪ್ರಪೂರ್ವ್ಯಾಗ್ಂ ಸಂಜಾಯಾಂ ಪತ್ಯಾ ಸಹೇತಿ ॥೧೯॥ ಅಥೈ
ನಾಮಭಿಪದ್ಯತೇ ಅಮೋಽಹಮಸ್ಮಿ ಸಾ ತ್ವಗ್ಂ ಸಾ ತ್ವಮಸ್ಯಮೋಽಹಂ ಸಾಮಾ
ಹಮಸ್ಮಿ ಋಕ್ತ್ವಂ ದ್ಯೌರಹಂ ಪೃಥಿವೀ ತ್ವಂ ತಾವೇಹಿ ಸಗ್ಂ ರಭಾವಹೈ ಸಹ ರೇ
ತೋ ದಧಾವಹೈ ಪುಗ್ಂ ಸೇ ಪುತ್ರಾಯ ವಿತ್ತಯ ಇತಿ ॥೨೦॥ ಅಥಾಸ್ಯಾ ಊರೂ
ವಿಹಾಪಯತಿ ವಿಜಿಹೀಥಾಂ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ಇತಿ ತಸ್ಯಾಮರ್ಥಂ ನಿಷ್ಠಾಯ ಮು
ಖೇನ ಮುಖಗ್ಂ ಸನ್ಧಾಯ ತ್ರಿರೇನಾಮನುಲೋಮಾಮನುಮಾರ್ಷ್ಟಿ ವಿಷ್ಣು
ರ್ಯೋನಿಂ ಕಲ್ಪಯತು ತ್ವಷ್ಟಾ ರೂಪಾಣಿ ಪಿಗ್ಂ ಶತು ಆಸಿಞ್ಚತು ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಧಾ
ತಾ ಗರ್ಭಂ ದಧಾತು ತೇ । ಗರ್ಭಂ ಧೇಹಿ ಸಿನೀವಾಲಿ ಗರ್ಭಂ ಧೇಹಿ ಪೃಥುಷ್ಟುಕೇ ।
ಗರ್ಭಂ ತೇ ಅಶ್ವಿನೌ ದೇವಾವಾಧತ್ತಾಂ ಪುಷ್ಕರಸ್ರಜೌ ॥೨೧॥ ಹಿರಣ್ಮಯೀ
ಅರಣೀ ಯಾಭ್ಯಾಂ ನಿರ್ಮನ್ಥತಾಮಶ್ವಿನೌ । ತಂ ತೇ ಗರ್ಭಂ ಹವಾಮಹೇ ದಶಮೇ
ಮಾಸಿ ಸೂತವೇ । ಯಥಾಗ್ನಿಗರ್ಭಾ ಪೃಥಿವೀ ಯಥಾ ದ್ಯೌರಿನ್ದ್ರೇಣ ಗರ್ಭಿ
ಣೀ । ವಾಯುರ್ದಿಶಾಂ ಯಥಾ ಗರ್ಭ ಏವಂ ಗರ್ಭಂ ದಧಾಮಿ ತೇಽಸಾವಿತಿ॥೨೨॥
ಸೋಷ್ಯನ್ತೀಮದ್ಭಿರಭ್ಯುಕ್ಷತಿ । ಯಥಾ ವಾಯುಃ ಪುಷ್ಕರಿಣೀಗ್ಂ ಸಮಿ
ಙ್ಗಯತಿ ಸರ್ವತಃ । ಏವಾ ತೇ ಗರ್ಭ ಏಜತು ಸಹಾವೈತು ಜರಾಯುಣಾ । ಇನ್ದ್ರ

ಸ್ಯಾಯಂ ವ್ರಜಃಕೃತಃಸಾರ್ಗಳಸ್ಸಪರಿಶ್ರಯಃ । ತಮಿನ್ದ್ರನಿರ್ಜಹಿಗರ್ಭೇಣ ಸಾವರಾಗ್ಂಸಹೇತಿ ॥ ೨೩ ॥ ಜಾತೇಽಗ್ನಿಮುಪಸಮಾಧಾಯಾಙ್ಕಆಧಾಯ ಕಗ್ಂ ಸೇಪೃಷದಾಜ್ಯಗ್ಂ ಸನ್ನೀಯಪೃಷದಾಜ್ಯಸ್ಯೋಪಘಾತಂ ಜುಹೋತಿ । ಅಸ್ಮಿನ್ಸಹಸ್ರಂ ಪುಷ್ಯಾಸಮೇಧಮಾನಃ ಸ್ವೇಗೃಹೇ । ಅಸ್ಯೋಪಸದ್ಯಾಂ ಮಾಚ್ಛೇತ್ಸೀತ್ ಪ್ರಜಯಾಚಪಶುಭಿಶ್ಚಸ್ವಾಹಾ । ಮಯಿಪ್ರಾಣಾಗ್ಂ ಸ್ತ್ವ ಯಿಮನಸಾಜುಹೋಮಿಸ್ವಾಹಾ। ಯತ್ಕರ್ಮಣಾತ್ಯರೀರಿಚಂ ಯದ್ವಾನ್ಯೂನ ಮಿಹಾಕರಂ।ಅಗ್ನಿಷ್ಟತ್ಸ್ವಿಷ್ಟಕೃದ್ವಿದ್ವಾನ್ತ್ಸ್ವಿಷ್ಟಗ್ಂ ಸುಹುತಂಕರೋತು ನಸ್ಸ್ವಾಹೇತಿ ॥ ೨೪ ॥ ಅಥಾಸ್ಯದಕ್ಷಿಣಂಕರ್ಣ ಮಭಿನಿಧಾಯವಾಗ್ವಾಗಿತಿತ್ರಿಃ ಅಥದಧಿಮಧುಘೃತಗ್ಂ ಸನ್ನೀಯಾನನ್ತರ್ಹಿತೇನ ಜಾತರೂಪೇಣ ಪ್ರಾಶಯತಿ । ಭೂಸ್ತೇದಧಾಮಿ । ಭುವಸ್ತೇದಧಾಮಿ । ಸುವಸ್ತೇದಧಾಮಿ । ಭೂರ್ಭುವ ಸ್ಸುವಸ್ಸರ್ವಂ ತ್ವಯಿದಧಾಮೀತಿ ॥೨೫॥ ಅಥಾಸ್ಯನಾಮಕರೋತಿ ವೇದೋ ಸೀತಿತದಸ್ಯತದ್ಗುಹ್ಯ ಮೇವನಾಮಭವತಿ ॥೨೬॥ ಅಥೈನಂಮಾತ್ರೇಪ್ರದಾಯ ಸ್ತನಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿಯಸ್ತೇ ಸ್ತನಸ್ಸಶಯೋಯೋಮಯೋಭೂರ್ಯೋ ರತ್ನ ಧಾವಸುವಿದ್ಯಸ್ಸುದತ್ರಃ । ಯೇನವಿಶ್ವಾ ಪುಷ್ಯಸಿವಾರ್ಯಾಣಿ ಸರಸ ತಿತಮಿ ಹಧಾತವೇಕರಿತಿ ॥೨೭॥ ಅಥಾಸ್ಯಮಾತರಭಿಮನ್ತ್ರಯತೇ । ಇಲಾಸಿಮೈ ತ್ರಾವರುಣೀ ವೀರೇವೀರಮಜೀಜನತ್। ಸಾತ್ವಂವೀರವತೀ ಭವಯಾಸ್ಮಾನ್ ವೀರವತೋಕರದಿತಿ । ತಂವಾಏತಮಾಹುರತಿ ಪಿತಾಬತಾಭೂರತಿಪಿತಾ ಮ ಹೋಬತಾಭೂಃ ಪರಮಾಂಬತಕಾಷ್ಠಾಂ ಪ್ರಾಪಿಚ್ಛ್ರಿಯಾ ಯಶಸಾಬ್ರಹ್ಮ ವರ್ಚಸೇನಯಏವಂವಿದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಪುತ್ರೋಜಾಯತಇತಿ ॥೨೮॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್.—

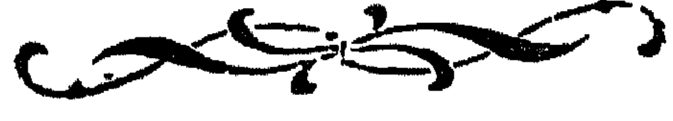
ಅಥವಗ್ಂಶಃ ಪೌತಿಮಾಷೀಪುತ್ರಃ ಕಾತ್ಯಾಯನೀಪುತ್ರಾತ್ ಕಾತ್ಯಾ ಯನೀಪುತ್ರೋ ಗೌತಮೀಪುತ್ರಾದ್ಗೌತಮೀಪುತ್ರೋ ಭಾರದ್ವಾಜೀಪುತ್ರಾ ದ್ಭಾರದ್ವಾಜೀಪುತ್ರಃ ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರಾ ತ್ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರಔಪಸ್ವಸ್ತೀ ಪುತ್ರಾದೌಪಸ್ವಸ್ತೀಪುತ್ರಃ ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರಾ ತ್ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರಃ ಕಾತ್ಯಾ ಯನೀಪುತ್ರಾ ತ್ಕಾತ್ಯಾಯನೀಪುತ್ರಃ ಕೌಶಿಕೀಪುತ್ರಾತ್ಕೌಶಿಕೀಪುತ್ರ ಆಲ ಮ್ಬೀಪುತ್ರಾ ಜ್ಜೈವೈಯಾಘ್ರಪದೀಪುತ್ರಾ ಜ್ಜೈವೈಯಾಘ್ರಪದೀಪುತ್ರಃ ಕಾ ಣ್ವೀಪುತ್ರಾಜ್ಜಕಾಪೀ ಪುತ್ರಾಜ್ಜಕಾಪೀಪುತ್ರಃ ॥೧॥ ಅತ್ರೇಯೀಪುತ್ರಾದಾ ತ್ರೇಯೀಪುತ್ರೋಗೌತಮೀಪುತ್ರಾದ್ಗೌತಮೀಪುತ್ರೋ ಭಾರದ್ವಾಜೀಪುತ್ರಾ

ದ್ಭಾರದ್ವಾಜೀಪುತ್ರಃ ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರಾತ್ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರೋ ವಾತ್ಸೀಪುತ್ರಾದ್ವಾತ್ಸೀಪುತ್ರಃ ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರಾತ್ಪಾರಾಶರೀಪುತ್ರೋ ವಾರ್ಕಾರುಣೀಪುತ್ರಾದ್ವಾರ್ಕಾರುಣೀಪುತ್ರೋ ವಾರ್ಕಾರುಣೀಪುತ್ರಾದ್ವಾರ್ಕಾರುಣೀಪುತ್ರ ಆರ್ತ್ತಭಾಗೀಪುತ್ರಾದಾರ್ತ್ತಭಾಗೀಪುತ್ರಃ ಶೌಙ್ಗೀಪುತ್ರಾಚ್ಛೌಙ್ಗೀಪುತ್ರಃ ಸಾಙ್ಕೃತೀಪುತ್ರಾತ್ಸಾಙ್ಕೃತೀಪುತ್ರ ಆಲಮ್ಬಾಯನೀಪುತ್ರಾದಾಲಮ್ಬಾಯನೀಪುತ್ರ ಆಲಮ್ಬೀಪುತ್ರಾದಾಲಮ್ಬೀಪುತ್ರೋ ಜಾಯನ್ತೀಪುತ್ರಾಜ್ಜಾಯನ್ತೀಪುತ್ರೋ ಮಾಣ್ಡೂಕಾಯನೀಪುತ್ರಾನ್ಮಾಣ್ಡೂಕಾಯನೀಪುತ್ರೋ ಮಾಣ್ಡೂಕೀಪುತ್ರಾನ್ಮಾಣ್ಡೂಕೀಪುತ್ರಃ ಶಾಣ್ಡಿಲೀಪುತ್ರಾಚ್ಛಾಣ್ಡಿಲೀಪುತ್ರೋ ರಾಥೀತರೀಪುತ್ರಾದ್ರಾಥೀತರೀಪುತ್ರೋ ಭಾಲುಕೀಪುತ್ರಾದ್ಭಾಲುಕೀಪುತ್ರಃ ಕ್ರೌಞ್ಚಿಕೀಪುತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಕ್ರೌಞ್ಚಿಕೀಪುತ್ರೌ ವೈದೃಭತೀಪುತ್ರಾದ್ವೈದೃಭತೀಪುತ್ರಃ ಕಾರ್ಶಕೇಯೀಪುತ್ರಾತ್ಕಾರ್ಶಕೇಯೀಪುತ್ರಃ ಪ್ರಾಚೀನಯೋಗೀಪುತ್ರಾತ್ಪ್ರಾಚೀನಯೋಗೀಪುತ್ರಃ ಸಾಂಜೀವೀಪುತ್ರಾತ್ಸಾಂಜೀವೀಪುತ್ರಃ ಪ್ರಾಶ್ನೀಪುತ್ರಾದಾಸುರಿವಾಸಿನಃ ಪ್ರಾಶ್ನೀಪುತ್ರ ಆಸುರಾಯಣಾದಾಸುರಾಯಣ ಆಸುರೇರಾಸುರಿಃ ॥೨॥ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಾದ್ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಉದ್ದಾಲಕಾದುದ್ದಾಲಕೋಽರುಣಾದರುಣ ಉಪವೇಶೇರುಪವೇಶಿಃ ಕುಶ್ರೇಃ ಕುಶ್ರಿರ್ವಾಜಶ್ರವಸೋ ವಾಜಶ್ರವಾ ಜಿಹ್ವಾವತೋ ವಾಧ್ಯೋಗಾಜ್ಜಿಹ್ವಾವಾನ್ ವಾಧ್ಯೋಗೋಽಸಿತಾದ್ವಾರ್ಷಗಣಾದಸಿತೋ ವಾರ್ಷಗಣೋ ಹರಿತಾತ್ಕಶ್ಯಪಾದ್ಧರಿತಃ ಕಶ್ಯಪಃ ಶಿಲ್ಪಾತ್ಕಶ್ಯಪಾಚ್ಛಿಲ್ಪಃ ಕಶ್ಯಪಃ ಕಶ್ಯಪಾನ್ನೈಧ್ರುವೇಃ ಕಶ್ಯಪೋ ನೈಧ್ರುವಿರ್ವಾಚೋ ವಾಗಮ್ಭಿಣ್ಯಾ ಅಮ್ಭಿಣ್ಯಾದಿತ್ಯಾದಾದಿತ್ಯಾತ್ತಾನೀಮಾನಿ ಶುಕ್ಲಾನಿ ಯಜೂಂಷಿ ವಾಜಸನೇಯೇನ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯೇನಾಖ್ಯಾಯನ್ತೇ ॥೩॥ ಸಮಾನಮಾಸಾಂಜೀವೀಪುತ್ರಾತ್ಸಾಂಜೀವೀಪುತ್ರೋ ಮಾಣ್ಡೂಕಾಯನೇರ್ಮಾಣ್ಡೂಕಾಯನಿಃ ಮಾಣ್ಡವ್ಯಾನ್ಮಾಣ್ಡವ್ಯಃ ಕೌತ್ಸಾತ್ಕೌತ್ಸೋ ಮಾಹಿತ್ಥೇರ್ಮಾಹಿತ್ಥಿಃ ವಾಮಕಕ್ಷಾಯಣಾದ್ವಾಮಕಕ್ಷಾಯಣಃ ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಾಚ್ಛಾಣ್ಡಿಲ್ಯೋ ವಾತ್ಸ್ಯಾದ್ವಾತ್ಸ್ಯಃ ಕುಶ್ರೇಃ ಕುಶ್ರಿಃ ಯಜ್ಞವಚಸೋ ರಾಜಸ್ತಮ್ಬಾಯನಾದ್ಯಜ್ಞವಚಾ ರಾಜಸ್ತಮ್ಬಾಯನಸ್ತುರಾತ್ಕಾವಷೇಯಾತ್ತುರಃ ಕಾವಷೇಯಃ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವಯಮ್ಭು ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ ॥

ಇತ್ಯಷ್ಟಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ – ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕಂ ಸಮಾಪ್ತಮ್.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್-ಪ್ರಥಮಃಪಾಠಕಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಓಮಿತ್ಯೇತದಕ್ಷರಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸೀತ । ಓಮಿತ್ಯು ದ್ಗಾಯತಿತಸ್ಯೋಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮ್ ॥ ೧ ॥ ಏಷಾಂಭೂತಾನಾಂ ಪೃಥಿವೀರಸಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಆಪೋರಸಃ ಅಪಾಮೋಷಧಯೋರಸಃ । ಪುರುಷಸ್ಯವಾಗ್ರಸೋವಾಚ ಋಗ್ರಸಋಚಸ್ಸಾಮರಸಸ್ಸಾಮ್ನ ಉದ್ಗೀಥೋರಸಃ ॥ ೨ ॥ ಸ ಏಷರಸಾನಾಗ್ ರಸತಮಃ ಪರಮಃಪರಾರ್ಧ್ಯೋ ಷ್ಟಮೋಯದುದ್ಗೀಥಃ॥ ॥ ೩ ॥ ಕತಮಾಕತಮರ್ಕ್ಕತ ಮತ್ಕತ ಮತ್ಸಾಮಕತಮಃ ಕತಮ ಉದ್ಗೀಥಇತಿವಿಮೃಷ್ಟಂಭವತಿ ॥೪॥ ವಾಗೇವರ್ಕ್ಪ್ರಾಣ ಸ್ಸಾಮಓಮಿತ್ಯೇತದಕ್ಷರಮುದ್ಗೀಥಃತದ್ವಾ ಏತನ್ಮಿಥುನಂ ಯದ್ವಾಕ್ಚ ಪ್ರಾಣಶ್ಚರ್ಕ್ಚ ಸಾಮಚ ॥ ೫ ॥ ತದೇತನ್ಮಿಥುನಯೋಮಿತ್ಯೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಕ್ಷರೇಸಗ್ ಸೃಜ್ಯತೇ । ಯದಾವೈಮಿಥುನೌ ಸಮಾಗಚ್ಛತಆಪಯತೋ ವೈತಾವನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯಕಾಮಂ ॥ ೬ ॥ ಆಪಯಿತಾಹವೈಕಾಮಾನಾಂ ಭವತಿಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನಕ್ಷರಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೭ ॥ ತದ್ವಾ ಏತದನುಜ್ಞಾಕ್ಷರಂ ಯದ್ಧಿ ಕಿಂಚಾನು ಜಾನಾತ್ಯೋಮಿತ್ಯೇವತದಾಹಏಷೋ ಏವಸಮೃದ್ಧಿರ್ಯದನುಜ್ಞಾಸಮರ್ಧಯಿತಾಹವೈಕಾಮಾನಾಂಭವತಿಯ ಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನಕ್ಷರಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೮ ॥ ತೇನೇಯಂತ್ರಯೀವಿದ್ಯಾ ವರ್ತ್ತತೇ ಓಮಿತ್ಯಾಶ್ರಾವಯತ್ಯೋಮಿತಿಶಗ್ ಸತ್ಯೋಮಿತ್ಯುದ್ಗಾಯತ್ಯೇತಸ್ಯೈವಾಕ್ಷರಸ್ಯಾಪಚಿತ್ಯೈ ಮಹಿಮ್ನಾರಸೇನ ॥ ॥ ೯ ॥ ತೇನೋಭೌ ಕುರುತೋಯಶ್ಚೈತದೇವಂವೇದ ಯಶ್ಚನವೇದನಾನಾತು ವಿದ್ಯಾಚಾ ವಿದ್ಯಾಚಯದೇವ ವಿದ್ಯಯಾ ಕರೋತಿ ಶ್ರದ್ಧಯೋಪನಿಷದಾ ತದೇವವೀರ್ಯವತ್ತರಂ ಭವತೀತಿಖಲ್ವೇ ತಸ್ಯೈವಾಕ್ಷರಸ್ಯೋಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂಭವತಿ ॥ ೧೦ ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮಪ್ರಪಾಠಕೇ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ದೇವಾಸುರಾಹವೈಯತ್ರಸಂಯೇತಿರೆ ಉಭಯೇ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾಸ್ತದ್ಧದೇವಾ ಉದ್ಗೀಥಮಾಜಹ್ರು ರನೇನೈನಾನಭಿಭವಿಷ್ಯಾಮ ಇತಿ ॥ ೧ ॥ ತೇಹನಾಸಿಕ್ಯಂ ಪ್ರಾಣಮುದ್ಗೀಥ ಮುಪಾಸಾಞ್ಚಕ್ರಿರೇ ತಗ್‌ಹಾಸುರಾಃಪಾಪ್ಮ

ನಾವಿವಿಧುಃ । ತಸ್ಮಾತ್ತೇನೋಭಯಂ ಜಿಘ್ರತಿಸುರಭಿ ಚದುರ್ಗನ್ಧಿಚಪಾಪ್ಮ
ನಾಹ್ಯೇಷವಿದ್ಧಃ ॥೨॥ ಅಥಹವಾಚಮುದ್ಗೀಥ ಮುಪಾಸಾಞ್ಚಕ್ರಿರೇತಾಗ್ಂ
ಹಾಸುರಾಃಪಾಪ್ಮನಾವಿವಿಧುಃ । ತಸ್ಮಾತ್ತಯೋಭಯಂ ವದತಿಸತ್ಯಂಚಾನೃ
ತಂಚ ಪಾಪ್ಮನಾಹ್ಯೇಷಾವಿದ್ಧಾ ॥ ೩ ॥ ಅಥಹಚಕ್ಷುರುದ್ಗೀಥ ಮುಪಾಸಾ
ಞ್ಚಕ್ರಿರೇತದ್ಧಾಸುರಾಃ । ಪಾಪ್ಮನಾವಿವಿಧುಸ್ತಸ್ಮಾ ತ್ತೇನೋಭಯಂಪ
ಶ್ಯತಿ ದರ್ಶನೀಯಂಚಾ ದರ್ಶನೀಯಂಚ ಪಾಪ್ಮನಾಹ್ಯೇತದ್ವಿದ್ಧಮ್ ॥೪॥ ಅ
ಥಹಶ್ರೋತ್ರ ಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸಾಞ್ಚಕ್ರಿರೇತದ್ಧಾಸುರಾಃ। ಪಾಪ್ಮನಾವಿವಿ
ಧುಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇನೋಭಯಗ್ಂ ಶೃಣೋತಿಶ್ರವಣೀಯಂಚಾಶ್ರವಣೀಯಂಚ
ಪಾಪ್ಮನಾಹ್ಯೇತದ್ವಿದ್ಧಮ್॥೫॥ ಅಥಹಮನಉದ್ಗೀಥ ಮುಪಾಸಾಞ್ಚಕ್ರಿರೇತ
ದ್ಧಾಸುರಾಃಪಾಪ್ಮನಾವಿವಿಧುಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇನೋಭಯಂ ಸಙ್ಕಲ್ಪತೇ ಸಙ್ಕಲ್ಪ
ನೀಯಂಚಾಸಙ್ಕಲ್ಪನೀಯಂಚ ಪಾಪ್ಮನಾಹ್ಯೇತದ್ವಿದ್ಧಮ್ ॥೬॥ ಅಥಹಯಏ
ವಾಯಂಮುಖ್ಯಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸಾಞ್ಚಕ್ರಿರೇ ತಗ್ಂಹಾಸುರಾ
ಋತ್ವಾವಿದಧ್ವಂಸುರ್ಯಥಾ ಶ್ಮಾನಮಾಖಣಮೃತ್ವಾವಿಧ್ವಗ್ಂ ಸೇತೈವಮ್ ॥
॥ ೭ ॥ ಯಥಾ ಶ್ಮಾನಮಾಖಣಮೃತ್ವಾವಿಧ್ವಗ್ಂ ಸತಏವಗ್ಂ ಹೈವಸವಿಧ್ವಗ್ಂ
ಸತೇ ಯ ಏವಂ ವಿದಿಪಾಪಂ ಕಾಮಯತೇಯಶ್ಚೈನಮಭಿದಾಸತಿಸ ಏಷೋ
ಶ್ಮಾಖಣಃ ॥ ೮ ॥ ನೈವೈತೇನ ಸುರಭಿನದುರ್ಗನ್ಧಿ ವಿಜಾನಾತ್ಯಪಹತಪಾಪ್ಮಾ
ಹ್ಯೇಷತೇನ ಯದಶ್ನಾತಿ ಯತ್ಪಿಬತಿ ತೇನೇತರಾನ್ಪ್ರಾಣಾನವತಿ ಏತಮು ಏ
ವಾನ್ತತೋ ವಿತ್ತ್ವೋತ್ಕ್ರಾಮತಿವ್ಯಾ ದದಾತ್ಯೇವಾನ್ತತಇತಿ ॥೯॥ ತಗ್ಂಹಾ
ಙ್ಗಿರಾ ಉದ್ಗೀಥಮುಪಾಸಾಞ್ಚಕ್ರ ಏತಮು ಏವಾಙ್ಗಿರಸಂಮನ್ಯನ್ತೇ । ಅ
ಙ್ಗಾನಾಂಯದ್ರಸಃ ॥೧೦ ॥ ತೇನತಗ್ಂಹ ಬೃಹಸ್ಪತಿರುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸಾಞ್ಚ
ಕ್ರ ಏತಮುಏವ ಬೃಹಸ್ಪತಿಂಮನ್ಯನ್ತೇ ವಾಗ್ಘಿಬೃಹತೀತಸ್ಯಾಏಷಪತಿಃ॥೧೧॥
ತೇನತಗ್ಂಹಾಯಾಸ್ಯ ಉದ್ಗೀಥಮುಪಾಸಾಞ್ಚಕ್ರ ಏತಮುಏವಾಯಾಸ್ಯಂ
ಮನ್ಯನ್ತ ಆಸ್ಯಾದ್ಯದಯತೇ ॥ ೧೨ ॥ ತೇನತಗ್ಂಹ ಬಕೋದಾಲ್ಭ್ಯೋವಿದಾ
ಞ್ಚಕಾರ । ಸಹನೈಮಿಷೀಯಾಣಾ ಮುದ್ಗಾತಾ ಬಭೂವಸಹಸ್ಮೈಭ್ಯಃಕಾ
ಮಾನಾಗಾಯತಿ ॥ ೧೩॥ ಆಗಾತಾಹ ವೈಕಾಮಾನಾಂಭವತಿ ಯಏತದೇವಂ
ವಿದ್ವಾನಕ್ಷರಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸ್ತ ಇತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮಮ್ ॥೧೪॥

ಅಥ ತೃತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಾಧಿದೈವತಂ ಯಏವಾಸೌತಪತಿ ತಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸೀತೋ

ದ್ಯನ್ವಾಏಷ ಪ್ರಜಾಭ್ಯಉದ್ಗಾಯತಿಉದ್ಯಗ್ಂ ಸ್ತಮೋಭಯಮಪಹನ್ತ್ಯಪ
ಹನ್ತಾಹ ವೈಭಯಸ್ಯ ತಮಸೋಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧ ॥ * ಸಮಾನ
ಉಏವಾಯಂಚಾಸೌ ಚೋಷ್ಣೋಯಮುಷ್ಣೋಸೌ ಸ್ವರ ಇತೀಮಮಾ
ಚಕ್ಷತೆ ಸ್ವರಇತಿ ಪ್ರತ್ಯಾಸ್ವರಇತ್ಯಮುಂ ತಸ್ಮಾದ್ವಾಏತಮಿಮಮಮುಂ
ಚೋದ್ಗೀಥಮುಪಾಸೀತ ॥ ೨ ॥ ಅಥಖಲುವ್ಯಾನಮೇವೋದ್ಗೀಥ ಮುಪಾ
ಸೀತ ಯದ್ವೈಪ್ರಾಣಿತಿ ಸ ಪ್ರಾಣೋಯದಪಾನಿತಿ ಸೋಽಪಾನಃಅಥಯಃ
ಪ್ರಾಣಾಪಾನಯೋಸ್ಸನ್ಧಿಃ ಸವ್ಯಾನೋಯೋವ್ಯಾನಸ್ಸಾವಾಕ್ । ತಸ್ಮಾದ
ಪ್ರಾಣನ್ನನಪಾನನ್ವಾಚಮಭಿವ್ಯಾಹರತಿ ॥ ೩ ॥ ಯಾವಾಕ್ಸರ್ಕ್ತಸ್ಮಾದ
ಪ್ರಾಣನ್ನನಪಾನನ್ನೃಚಮಭಿವ್ಯಾಹರತಿ ಯರ್ಕ್ತತ್ಸಾಮತಸ್ಮಾದ ಪ್ರಾಣನ್ನ
ನಪಾನನ್ಸಾಮಗಾಯತಿ ಯತ್ಸಾಮ ಸಉದ್ಗೀಥತಸ್ಮಾದ ಪ್ರಾಣನ್ನನಪಾನನ್ನು
ದ್ಗಾಯತಿ ॥ ೪ ॥ ಅತೋಯಾನ್ಯನ್ಯಾನಿ ವೀರ್ಯವನ್ತಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಯಥಾಗ್ನೇರ್ಮ
ನ್ಥನಮಾಜೇಃ ಸರಣಂದೃಢಸ್ಯಧನುಷಆಯಮನಮ ಪ್ರಾಣನ್ನನಪಾನಗ್ಂಸ್ತಾ
ನಿ ಕರೋತ್ಯೇತಸ್ಯಹೇತೋರ್ವ್ಯಾನ ಮೇವೋದ್ಗೀಥಮುಪಾಸೀತ ॥ ೫ ॥
ಅಥಖಲೂದ್ಗೀಥಾಕ್ಷರಾಣ್ಯುಪಾಸೀತೋದ್ಗೀಥ ಇತಿ ಪ್ರಾಣಏವೋತ್ಪ್ರಾ
ಣೇನಹ್ಯುತ್ತಿಷ್ಠತಿ ವಾ ಗೀರ್ವಾಚೋಹಗಿರ ಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಅನ್ನಂಥಮ
ನ್ನೇಹೀದಗ್ಂ ಸರ್ವಗ್ಂಸ್ಥಿತಂ ॥ ೬ ॥ ದ್ಯೌರೇವೋದನ್ತರಿಕ್ಷಂಗೀಃ ಪೃಥಿವೀ
ಥಮಾದಿತ್ಯ ಏವೋದ್ವಾಯುರ್ಗೀರಗ್ನಿಸ್ಥಗ್ಂ ಸಾಮವೇದಏವೋ ದ್ಯಜುರ್ವೇ
ದೋಗೀಃ ಋಗ್ವೇದಸ್ಥಂ ದುಗ್ಧೇಽಸ್ಮೈವಾಗ್ದೋಹಂ ಯೋವಾಚೋದೋ
ಹಃ ಅನ್ನವಾನನ್ನಾದೋಭವತಿ ಯಏತಾನ್ಯೇವಂ ವಿದ್ವಾನುದ್ಗೀಥಾಕ್ಷರಾ
ಣ್ಯುಪಾಸ್ತ ಉದ್ಗೀಥಇತಿ ॥ ೭ ॥ ಅಥಖಲ್ವಾಶೀಃ ಸ್ಸಮೃದ್ಧಿರುಪಸರಣಾನೀ
ತ್ಯುಪಾಸೀತಯೇನ ಸಾಮ್ನಾಸ್ತೋಷ್ಯನ್ಸ್ಯಾತ್ತತ್ಸಾಮೋಪಧಾವೇತ್ ॥ ೮ ॥
ಯಸ್ಯಾಮೃಚಿತಾಮೃಚಂ ಯದಾರ್ಷೇಯಂ ತಮೃಷಿಂಯಾಂ ದೇವತಾಮಭಿ
ಷ್ಟೋಷ್ಯನ್ಸ್ಯಾತ್ತಾಂ ದೇವತಾಮುಪಧಾವೇತ್ ॥ ೯ ॥ ಯೇನಚ್ಛನ್ದಸಾ
ಸ್ತೋಷ್ಯನ್ಸ್ಯಾತ್ತಚ್ಛನ್ದ ಉಪಧಾವೇದ್ಯೇನಸ್ತೋಮೇನಸ್ತೋಷ್ಯ ಮಾ
ಣಸ್ಸ್ಯಾತ್ತಗ್ಂ ಸ್ತೋಮಮುಪಧಾವೇತ್ ॥ ೧೦ ॥ ಯಾಂದಿಶಮಭಿಷ್ಟೋ
ಷ್ಯನ್ಸ್ಯಾತ್ತಾಂದಿಶಮುಪಧಾವೇತ್ ॥ ೧೧ ॥ ಆತ್ಮಾನಮನ್ತತ ಉಪಸೃತ್ಯ

* ಇಮಮಮುಂಚೋದ್ಗೀಥಮಿತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಸ್ತುವೀತಕಾಮಂಧ್ಯಾಯನ್ನ ಪ್ರಮತ್ತೋಭ್ಯಾಶೋಹ ಯದಸ್ಮೈಸಕಾಮ ಸ್ಸಮೃಧ್ಯೇತಯತ್ಕಾಮಃ ಸ್ತುವೀತೇತಿ ಯತ್ಕಾಮಃ ಸ್ತುವೀತೇತಿ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಣ್ಡಃ.—

ಓಮಿತ್ಯೇತದಕ್ಷರಮುದ್ಗೀಥ ಮುಪಾಸೀತೋಮಿತಿ ಹ್ಯುದ್ಗಾಯತಿ ತಸ್ಯೋಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ॥ ೧ ॥ ದೇವಾವೈಮೃತ್ಯೋರ್ಬಿಭ್ಯತ ಸ್ತ್ರಯೀಂ ವಿದ್ಯಾಂ ಪ್ರಾವಿಶಗ್ಸ್ತೇಛನ್ದೋಭಿರಚ್ಛಾದಯನ್ಯದೇಭಿರಚ್ಛಾದಯಗ್ಸ್ತಚ್ಛನ್ದಸಾಂಛನ್ದಸ್ತ್ವಂ ॥ ೨ ॥ ತಾನುತತ್ರಮೃತ್ಯುರ್ಯಥಾ ಮತ್ಸ್ಯಮುದಕೆಪರಿಪಶ್ಯೇ ದೇವಂಪರ್ಯಪಶ್ಯದೃಚಿಸಾಮ್ನಿ ಯಜುಷಿತೇನುವಿದಿತ್ವೋರ್ಧ್ವಾ ಋಚಸ್ಸಾಮ್ನೋ ಯಜುಷಸ್ಸ್ವರಮೇವಪ್ರಾವಿಶನ್॥೩॥ ಯದಾವಾಋಚಮಾಪ್ನೋತ್ಯೋಮಿತ್ಯೇವಾತಿಸ್ವರತ್ಯೇವಗ್ ಸಾಮೈವಂಯಜುರೇಷ ಉಸ್ವರೊಯದೇತದಕ್ಷರಮೇ ತದಮೃತಮಭಯಂ ತತ್ಪ್ರವಿಶ್ಯದೇವಾ ಅಮೃತಾಅಭಯಾಅಭವನ್ ॥ ೪ ॥ ಸಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನಕ್ಷರಂ ಪ್ರಣೌತ್ಯೇತದೇವಾಕ್ಷರಗ್ ಸ್ವರಮಮೃತಮಭಯಂ ಪ್ರವಿಶತಿತತ್ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಯದಮೃತಾದೇವಾಸ್ತದಮೃತೋಭವತಿ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಖಲುಯಉದ್ಗೀಥಸ್ಸ ಪ್ರಣವೋಯಃ ಪ್ರಣವಸ್ಸಉದ್ಗೀಥಇತ್ಯಸೌವಾ ಆದಿತ್ಯಉದ್ಗೀಥಏಷ ಪ್ರಣವಓಮಿತಿಹ್ಯೇಷಸ್ವರನ್ನೇತಿ ॥ ೧ ॥ ಏತಮುಏವಾಹಮಭ್ಯಗಾಸಿಷಂ ತಸ್ಮಾನ್ಮಮತ್ವಮೇಕೋಸೀತಿಹ ಕೌಷೀತಕಿಃ ಪುತ್ರಮುವಾಚ । ರಶ್ಮೀಗ್ ಸ್ತ್ವಂಪರ್ಯಾವರ್ತಯಾದ್ಬಹವೋವೈತೇ ಭವಿಷ್ಯನ್ತೀತ್ಯಧಿದೈವತಂ ॥ ೨ ॥ ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಯಏವಾಯಂಮುಖ್ಯಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತಮುದ್ಗೀಥ ಮುಪಾಸೀತೋಮಿತಿಹ್ಯೇಷ ಸ್ವರನ್ನೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಏತಮುಏವಾಹಮಭ್ಯಗಾಸಿಷಂ ತಸ್ಮಾನ್ಮಮತ್ವಮೇಕೋಸೀತಿಹ ಕೌಷೀತಕಿಃ ಪುತ್ರಮುವಾಚ ಪ್ರಾಣಗ್ ಸ್ತ್ವಂಭೂಮಾನಮಭಿಗಾಯತಾದ್ಬಹವೋಮೇ ಭವಿಷ್ಯನ್ತೀತಿ ॥ ೪ ॥ ಅಥಖಲುಯ ಉದ್ಗೀಥಸ್ಸಪ್ರಣವೋಯಃ ಪ್ರಣವಸ್ಸಉದ್ಗೀಥಇತಿಹೋತೃಷದನಾದ್ಧೈವಾಪಿ ದುರುದ್ಗೀಥಮನುಸಮಾಹರತೀತ್ಯನುಸಮಾಹರತೀತಿ ॥ ೫ ॥

ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.—

ಇಯಮೇವರ್ಗಗ್ನಿಸ್ಸಾಮತದೇತ ದೇತಸ್ಯಾಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮ

ತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೇ ಇಯಮೇವಸಾಗ್ನಿರಮಸ್ತತ್ಸಾಮ ॥ ೧ ॥ ಅನ್ತರಿಕ್ಷಮೇವರ್ಗ್ವಾಯುಃ ಸಾಮ ತದೇತದೇ ತಸ್ಯಾಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೇಽನ್ತರಿಕ್ಷಮೇವಸಾವಾಯುರಮಸ್ತತ್ಸಾಮ ॥ ೨ ॥ ದ್ಯೌರೇವರ್ಗಾದಿತ ಸ್ಸಾಮತದೇತದೇತಸ್ಯಾಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೇದ್ಯೌರೇವಸಾ ಆದಿತ್ಯೋಽಮಸ್ತತ್ಸಾಮ ॥ ೩ ॥ ನಕ್ಷತ್ರಾಣ್ಯೇವರ್ಕ್ಚನ್ದ್ರಮಾಸ್ಸಾಮತದೇತದೇತಸ್ಯಾ ಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮ ತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೇ ನಕ್ಷತ್ರಾಣ್ಯೇವಸಾಚನ್ದ್ರಮಾ ಅಮಸ್ತತ್ಸಾಮ ॥ ೪ ॥ ಅಥ ಯದೇತದಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ಶುಕ್ಲಂಭಾಸ್ಸೈವರ್ಗಥಯನ್ನೀಲಂ ಪರಃಕೃಷ್ಣಂತತ್ಸಾಮ ತದೇತದೇತಸ್ಯಾಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೇ ॥ ೫ ॥ ಅಥಯದೇವೈತದಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ಶುಕ್ಲಂಭಾಸ್ಸೈವಸಾಥಯನ್ನೀಲಂ ಪರಃಕೃಷ್ಣಂ ತದಮಸ್ತತ್ಸಾಮಾಥಯ ಏಷೋಽನ್ತರಾದಿತ್ಯೇ ಹಿರಣ್ಮಯಃ ಪುರುಷೋದೃಶ್ಯತೆ ಹಿರಣ್ಯಶ್ಮಶ್ರುರ್ಹಿರಣ್ಯಕೇಶ ಆಪ್ರಣಖಾತ್ಸರ್ವಏವಸುವರ್ಣಃ ॥ ೬ ॥ ತಸ್ಯಯಥಾಕಪ್ಯಾಸಂ ಪುಣ್ಡರೀಕಮೇವಮಕ್ಷಿಣೀ ತಸ್ಯೋದಿತಿನಾಮ ಸಏಷಸರ್ವೇಭ್ಯಃ ಪಾಪ್ಮಭ್ಯ ಉದಿತಉದೇತಿಹವೈಸರ್ವೇಭ್ಯಃ ಪಾಪ್ಮಭ್ಯೋ ಯಏವಂವೇದ ॥೭॥ ತಸ್ಯರ್ಕ್ಚಸಾಮಚಗೇಷ್ಣೌ ತಸ್ಮಾದುದ್ಗೀಥ ಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವೇವೋದ್ಗಾತೈತಸ್ಯಹಿಗಾತಾ ಸಏಷಯೇಚಾಮುಷ್ಮಾತ್ಪರಾಞ್ಚೋ ಲೋಕಾಸ್ತೇಷಾಂಚೇಷ್ಟೇ ದೇವಕಾಮಾನಾಂಚೇತ್ಯಧಿದೈವತಂ ॥ ೮ ॥

ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂವಾಗೇವರ್ಕ್ಪ್ರಾಣಸ್ಸಾಮ ತದೇತದೇತಸ್ಯಾಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೇವಾಗೇವಸಾಪ್ರಾಣೋಽಮಸ್ತತ್ಸಾಮ ॥ ೧ ॥ ಚಕ್ಷುರೇವರಾತ್ಮಾಸಾಮ ತದೇತದೇತಸ್ಯಾಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೆಚಕ್ಷುರೇವಸಾ ಆತ್ಮಾಮಸ್ತತ್ಸಾಮ ॥೨॥ ಶ್ರೋತ್ರಮೇವರ್ಙ್ಮನಃಸಾಮತದೇತದೇತಸ್ಯಾಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ಸಾಮ ತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೆ ಶ್ರೋತ್ರಮೇವಸಾಮನೋಽಮಸ್ತತ್ಸಾಮ॥೩॥ಅಥಯದೇತದಕ್ಷ್ಣಶ್ಶುಕ್ಲಂಭಾಸ್ಸೈವರ್ಗಥಯನ್ನೀಲಂ ಪರಃಕೃಷ್ಣಂ ತತ್ಸಾಮತದೇತದೇತಸ್ಯಾ ಮೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್

ಸಾಮತಸ್ಮಾದೃಚ್ಯಧ್ಯೂಢಗ್ ಸಾಮಗೀಯತೇ ಅಥಯದೇವೈತದಕ್ಷ್ಣಃ
ಶುಕ್ಲಂಭಾಸ್ಸೈವಸಾಥಯನ್ನೀಲಂ ಪರಃಕೃಷ್ಣಂತದಮಸ್ತತ್ಸಾಮ ॥ ೪ ॥ ಅ
ಥಯಏಷೋಽನ್ತರಕ್ಷಿಣಿ ಪುರುಷೋದೃಶ್ಯತೇಸೈವರ್ಕ್ತತ್ಸಾಮತದುಕ್ಥಂತದ್ಯಜು
ಸ್ತದ್ಬ್ರಹ್ಮತಸ್ಯೈತಸ್ಯತ ದೇವರೂಪಂ ಯದಮುಷ್ಯರೂಪಂ ಯಾವಮು
ಷ್ಯಗೇಷ್ಣೌತೌ ಗೇಷ್ಣೌಯನ್ನಾಮತನ್ನಾಮ ॥ ೫ ॥ ಸಏಷಯೇಚೈತಸ್ಮಾದ
ರ್ವಾಞ್ಚೋ ಲೋಕಾಸ್ತೇಷಾಂಚೇಷ್ಟೇಮನುಷ್ಯಕಾಮಾನಾಂಚೇತಿತದ್ಯ
ಇಮೇವೀಣಾಯಾಂ ಗಾಯನ್ತ್ಯೇತಂತೇಗಾಯನ್ತಿ ತಸ್ಮಾತ್ತೇಧನಸನಯಃ॥
॥ ೬ ॥ ಅಥಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಸಾಮಗಾಯತ್ಯುಭೌ ಸಗಾಯತಿಸೋ
ಮುನೈವ ಸಏಷಯೇಚಾಮುಷ್ಮಾತ್ಪರಾಞ್ಚೋ ಲೋಕಾಸ್ತಾಗ್ ಶ್ಚಾ
ಪ್ನೋತಿದೇವಕಾಮಾಗ್ಶ್ಚ ॥ ೭ ॥ ಅಥಾನೇನೈವಯೇಚೈತಸ್ಮಾದರ್ವಾಞ್ಚೋ
ಲೋಕಾಸ್ತಾಗ್ ಶ್ಚಾಪ್ನೋತಿಮನುಷ್ಯಕಾಮಾಗ್ಶ್ಚ ತಸ್ಮಾದುಹೈವಂವಿ
ದುದ್ಗಾತಾಬ್ರೂಯಾತ್ ॥ ೮ ॥ ಕಂತೇಕಾಮಮಾಗಾಯಾನೀತ್ಯೇಷ ಹ್ಯೇವ
ಕಾಮಾಗಾನಸ್ಯೇಷ್ಟೇ ಯಏತದೇವಂವಿದ್ವಾನ್ ಸಾಮಗಾಯತಿಸಾಮಗಾ
ಯತಿ ॥ ೯ ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ತ್ರಯೋಹೋದ್ಗೀಥೇಕುಶಲಾ ಬಭೂವುಶ್ಶಿಲಕಶ್ಶಾಲಾವತ್ಯಶ್ಚೈಕಿ
ತಾಯನೋದಾಲ್ಭ್ಯಃ ಪ್ರವಾಹಣೋಜೈವಲಿರಿತಿ ತೇಹೋಚುರುದ್ಗೀ
ಥೇವೈಕುಶಲಾಸ್ಸ್ಮೋಹನ್ತೋದ್ಗೀಥೇ ಕಥಾಂವದಾಮಇತಿ॥೧॥ ತಥೇತಿಹ
ಸಮುಪವಿವಿಶುಃ ಸಹಪ್ರವಾಹಣೋಜೈವಲಿರುವಾಚ ಭಗವನ್ತಾವಗ್ರೇವದ
ತಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯೋರ್ವದತೋರ್ವಾಚಗ್ ಶ್ರೋಷ್ಯಾಮೀತಿ ॥ ೨ ॥ ಸಹಶಿ
ಲಕಶ್ಶಾಲಾ ವತ್ಯಶ್ಚೈಕಿತಾಯನಂದಾಲ್ಭ್ಯಮುವಾಚಹನ್ತತ್ವಾ ಪೃಚ್ಛಾನೀ
ತಿಪೃಚ್ಛೇತಿಹೋವಾಚ ॥೩॥ ಕಾಸಾಮ್ನೋಗತಿರಿತಿಸ್ವರ ಇತಿಹೋವಾಚಸ್ವ
ರಸ್ಯಕಾಗತಿರಿತಿ ಪ್ರಾಣಇತಿಹೋವಾಚ ಪ್ರಾಣಸ್ಯಕಾಗತಿರಿತ್ಯನ್ನ ಮಿತಿಹೋ
ವಾಚಾನ್ನಸ್ಯ ಕಾಗತಿರಿತ್ಯಾಪ ಇತಿಹೋವಾಚ ॥ ೪ ॥ ಅಪಾಂಕಾಗತಿರಿತ್ಯ
ಸೌ ಲೋಕಇತಿಹೋವಾಚ ಅಮುಷ್ಯಲೋಕಸ್ಯಕಾಗತಿರಿತಿ ಸ್ವರ್ಗಂಲೋ
ಕಮತಿ ನಯೇದಿತಿಹೋವಾಚ ಸ್ವರ್ಗಂವಯಂಲೋಕಗ್ ಸಾಮಾಭಿ
ಸಂಸ್ಥಾಪಯಾಮ ಸ್ಸ್ವರ್ಗಸಗ್ ಸ್ತಾವಗ್ಂಹಿಸಾಮೇತಿ ॥ ೫ ॥ ತಗ್ಂಹಶಿಲ
ಕಶ್ಶಾಲಾವತ್ಯಶ್ಚೈಕಿತಾಯನಂದಾಲ್ಭ್ಯಮುವಾಚಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂವೈಕಿಲತೇ

ದಾಲ್ಭ್ಯಸಾಮಯಸ್ತ್ವೇತರ್ಹಿ ಬ್ರೂಯಾನ್ಮೂರ್ಧಾತೇ ವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿಮೂರ್ಧಾತೇ ವಿಪತೇದಿತಿ ॥ ೭ ॥ ಹನ್ತಾಹಮೇತದ್ಭಗವತ್ತೋ ವೇದಾನೀತಿವಿದ್ಧೀತಿಹೋವಾಚಾಮುಷ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯಕಾಗತಿರಿತ್ಯಯಂ ಲೋಕಇತಿಹೋವಾಚಾಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಕಾಗತಿರಿತಿನಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಲೋಕಮತಿನಯೇ ದಿತಿ ಹೋವಾಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂವಯಂ ಲೋಕಗ್‌ಸಾಮಾಭಿಸಗ್‌ಸ್ಥಾಪಯಾಮಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸಗ್‌ಸ್ತಾವಗ್‌ಹಿ ಸಾಮೇತಿ ॥೮॥ ತಗ್‌ಹಪ್ರವಾಹಣೋಜೈವಲಿರುವಾಚಾನ್ತವದ್ವೈ ಕಿಲತೇಶಾಲಾವತ್ಯ ಸಾಮ ಯಸ್ತ್ವೇತರ್ಹಿ ಬ್ರೂಯಾನ್ಮೂರ್ಧಾತೇ ವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿ ಮೂರ್ಧಾತೇವಿಪತೇದಿತಿ ಹನ್ತಾಹಮೇ ತದ್ಭಗವತ್ತೋ ವೇದಾನೀತಿವಿದ್ಧೀತಿಹೋವಾಚ ॥೯॥

—ಅಥ ನವಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಸ್ಯಲೋಕಸ್ಯ ಕಾಗತಿರಿತ್ಯಾಕಾಶ ಇತಿಹೋವಾಚ ಸರ್ವಾಣಿಹವಾ ಇಮಾನಿ ಭೂತಾನ್ಯಾಕಾಶಾದೇವ ಸಮುತ್ಪದ್ಯನ್ತ ಆಕಾಶಂ ಪ್ರತ್ಯಸ್ತಂಯನ್ತ್ಯಾಕಾಶೋ ಹ್ಯೇವೈಭ್ಯೋಜ್ಯಾಯಾನಾಕಾಶಃ ಪರಾಯಣಮ್ ॥೧॥ ಸ ಏಷಪರೋವರೀಯಾನುದ್ಗೀಥಸ್ಸ ಏಷೋನನ್ತಃ ಪರೋವರೀಯೋಹಾಸ್ಯ ಭವತಿಪರೋವರೀಯಸೋಹಲೋಕಾಞ್ಜಯತಿ ಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಪರೋವರೀಯಾಗ್‌ಸಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೨ ॥ * ತಗ್‌ಹೈತಮತಿಧನ್ವಾ ಶೌನಕಉದರಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಾಯೋಕ್ತ್ವೋವಾಚ । ಯಾವತ್ತಏನಂ ಪ್ರಜಾಯಾಮುದ್ಗೀಥಂ ವೇದಿಷ್ಯನ್ತೇ ಪರೋವರೀಯೋಹೈಭ್ಯಸ್ತಾವದಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕೇಜೀವನಂಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೩ ॥ ತಥಾ ಮುಷ್ಮಿನ್ಲ್ಲೋಕ ಇತಿಸಯಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನುಪಾಸ್ತೇ ಪರೋವರೀಯ ಏವಹಾಸ್ಯಾಸ್ಮಿಁಲ್ಲೋಕೇಜೀವನಂಭವತಿತಥಾಮುಷ್ಮಿಁಲ್ಲೋಕೇಲೋಕಇತಿಲೋಕೇಲೋಕಇತಿ॥

—ಅಥ ದಶಮಃಖಣ್ಡಃ.—

‡ ಮಟಚೀಹತೇಷು ಕುರುಷ್ವಾಟಿಕ್ಯಾ ಸಹಜಾಯಯೋಷಸ್ತಿರ್ಹಚಾಕ್ರಾಯಣ ಇಭ್ಯಗ್ರಾಮೇಪ್ರದ್ರಾಣಕಉವಾಸ ॥ ೧ ॥ ಸಹೇಭ್ಯಂಕುಲ್ಮಾಷಾನ್ಖಾದನ್ತಂ ಬಿಭಿಕ್ಷೇತಗ್‌ಹೋವಾಚ । ನೇತೋ ನ್ಯೇವಿದ್ಯನ್ತೇ

* ಯಾವನ್ತಏನಂಪ್ರಜಾಯಾಮಿತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

‡ ಕುರಷ್ವಾಟಿಕ್ಯಾಸಹೇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಯಚ್ಚ ಯೇಮಇಮ ಉಪನಿಹಿತಾಇತಿ ॥ ೨ ॥ ಏತೇಷಾಂಮೇದೇಹೀತಿ
ಹೋವಾಚತಾನಸ್ಮೈ ಪ್ರದದೌಹನ್ತಾನುಪಾನ ಮಿತ್ಯುಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ವೈಮೇಪೀ
ತಗ್ಗ್ ಸ್ಯಾದಿತಿಹೋವಾಚ ॥ ೩ ॥ ನಸ್ವಿದೇತೇಽಪ್ಯುಚ್ಛಿಷ್ಟಾಇತಿನವಾ ಅಜೀ
ವಿಷ್ಯಮಿಮಾನಖಾದನ್ನಿತಿಹೋವಾಚ ಕಾಮೋಮಉದಪಾನಮಿತಿ ॥ ೪ ॥
ಸಹಖಾದಿತ್ವಾ ತಿಶೇಷಾಞ್ಜಾಯಾಯಾ ಆಜಹಾರಸಾಗ್ರಏವಸುಭಿಕ್ಷಾ ಬಭೂ
ವತಾನ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯನಿದಧೌ ॥ ೫ ॥ ಸಹಪ್ರಾತಃಸಂಜಿಹಾನ ಉವಾಚಯದ್ಬತಾ
ನ್ನಸ್ಯಲಭೇಮಹಿಲಭೇಮಹಿಧನಮಾತ್ರಾಗ್ಂ ರಾಜಾಸೌಯಕ್ಷ್ಯತೇ ಸಮಾ
ಸರ್ವೈ ರಾರ್ತ್ವಿಜ್ಯೈರ್ವೃಣೀತೇತಿ ॥ ೬ ॥ ತಂಜಾಯೋವಾಚಹನ್ತಪತಇ
ಮಏವಕುಲ್ಮಾಷಾಇತಿತಾನ್ ಖಾದಿತ್ವಾಮುಂಯಜ್ಞಂ ವಿತತಮೇಯಾಯ॥
॥ ೭ ॥ ತತ್ರೋದ್ಗಾತೄನಾಸ್ತಾವೇಸ್ತೋಷ್ಯಮಾಣಾನುಪೋಪವಿವೇಶಸಹ
ಪ್ರಸ್ತೋತಾರಮುವಾಚ ॥ ೮ ॥ ಪ್ರಸ್ತೋತರ್ಯಾದೇವತಾ ಪ್ರಸ್ತಾವಮನ್ವಾ
ಯತ್ತಾತಾಂ ಚೇದವಿದ್ವಾನ್ಪ್ರಸ್ತೋಷ್ಯಸಿ ಮೂರ್ಧಾತೇವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿ ॥
॥ ೯ ॥ ಏವಮೇವೋದ್ಗಾತಾರಮುವಾಚೋ ದ್ಗಾತರ್ಯಾದೇವತೋದ್ಗೀಥ
ಮನ್ವಾಯತ್ತಾತಾಂಚೇದ ವಿದ್ವಾನುದ್ಗಾಸ್ಯಸಿ ಮೂರ್ಧಾ ತೇ ವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿ॥
॥ ೧೦ ॥ ಏವಮೇವ ಪ್ರತಿಹರ್ತಾರಮುವಾಚ ಪ್ರತಿಹರ್ತರ್ಯಾ ದೇವತಾಪ್ರ
ತಿಹಾರಮನ್ವಾಯತ್ತಾತಾಂ ಚೇದವಿದ್ವಾನ್ ಪ್ರತಿಹರಿಷ್ಯಸಿ ಮೂರ್ಧಾತೇವಿ
ಪತಿಷ್ಯತೀತಿ ತೇಹ ಸಮಾರತಾಸ್ತೂಷ್ಣೀಮಾಸಾಞ್ಚಕ್ರಿರೇ ॥೧೧॥

— ಅಥ ಏಕಾದಶಃಖಣ್ಡಃ. —

ಅಥಹೈನಂ ಯಜಮಾನಉವಾಚ ಭಗವನ್ತಂವಾ ಅಹಂವಿವಿದಿಷಾಣೀ
ತ್ಯುಷಸ್ತಿರಸ್ಮಿ ಚಾಕ್ರಾಯಣಇತಿಹೋವಾಚ ॥ ೧ ॥ * ಸಹೋವಾಚಭಗ
ವನ್ತಂವಾ ಅಹಮೇಭಿಸ್ಸರ್ವೈರಾರ್ತ್ವಿಜ್ಯೈಃ ಪರ್ಯೈಷಿಷಂಭಗವತೋವಾ ಅ
ಹಮವಿತ್ತ್ಯಾ ನ್ಯಾನವೃಷಿ ॥ ೨ ॥ ಭಗವಾಗ್ಂಸ್ತ್ವೇವಮೇ ಸರ್ವೈರಾರ್ತ್ವಿ
ಜ್ಯೈರಿತಿತಥೇತ್ಯಥತರ್ಹ್ಯೇತ ಏವಸಮತಿಸೃಷ್ಟಾಸ್ತುವತಾಂ ಯಾವತ್ತ್ವೇ
ಭ್ಯೋಧನಂ ದದ್ಯಾಸ್ತಾವನ್ಮಮದದ್ಯಾ ಇತಿತಥೇತಿಹಯಜಮಾನಉವಾಚ ॥
ಅಥಹೈನಂ ಪ್ರಸ್ತೋತೋಪಸಸಾದ ಪ್ರಸ್ತೋತರ್ಯಾದೇವತಾ ಪ್ರಸ್ತಾವಮ
ನ್ವಾ ಯತ್ತಾತಾಂಚೇದವಿದ್ವಾನ್ ಪ್ರಸ್ತೋಷ್ಯಸಿ ಮೂರ್ಧಾತೇವಿಪತಿಷ್ಯತೀ

* ಅಹಮವಿದ್ಯಾನ್ಯಾನಿತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ತಿ ಮಾ ಭಗವಾನಪ್ರೋಚತ್ಕ್ರತಮಾಸಾದೇವತೇತಿ ॥ ೪ ॥ ಪ್ರಾಣಇತಿಹೋ
ವಾಚ ಸರ್ವಾಣಿಹವಾಇಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಪ್ರಾಣಮೇವಾಭಿ ಸಂವಿಶನ್ತಿಪ್ರಾ
ಣಮಭ್ಯುಜ್ಜಿಹತೇ ಸೈಷಾದೇವತಾ ಪ್ರಸ್ತಾವಮನ್ವಾಯತ್ತಾತಾಂ ಚೇದವಿ
ದ್ವಾನ್ಪ್ರಾಸ್ತೋಷ್ಯೋಮೂರ್ಧಾತೇವ್ಯಪತಿಷ್ಯತ್ತಥೋಕ್ತಸ್ಯಮಯೇತಿ ॥
ಅಥ ಹೈನಮುದ್ಗಾತೋಪ ಸಸಾದೋದ್ಗಾತರ್ಯಾದೇವತೋದ್ಗೀಥಮನ್ವಾಯ
ತ್ತಾತಾಂ ಚೇದವಿದ್ವಾನುದ್ಗಾಸ್ಯಸಿಮೂರ್ಧಾತೇವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿಮಾಭಗವಾನ
ವ್ರೋಚತ್ಕ್ರತಮಾಸಾದೇವತೇತಿ॥೬॥ಆದಿತ್ಯಇತಿಹೋವಾಚ ಸರ್ವಾಣಿಹವಾಇ
ಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಆದಿತ್ಯಮುಚ್ಚೈಸ್ಸನ್ತಂಗಾಯನ್ತಿ ಸೈಷಾದೇವತೋದ್ಗೀ
ಥಮನ್ವಾಯತ್ತಾತಾಂಚೇದವಿದ್ವಾನುದಗಾಸ್ಯೋ ಮೂರ್ಧಾತೇವ್ಯಪತಿಷ್ಯ
ತ್ತಥೋಕ್ತಸ್ಯಮಯೇತಿ ॥ ೭ ॥ ಅಥಹೈನಂ ಪ್ರತಿಹರ್ತೋಪಸಸಾದ ಪ್ರತಿಹ
ರ್ತರ್ಯಾ ದೇವತಾ ಪ್ರತಿಹಾರಮನ್ವಾಯತ್ತಾತಾಂಚೇದವಿದ್ವಾನ್ಪ್ರತಿಹರಿಷ್ಯ
ಸಿ ಮೂರ್ಧಾತೇವಿಪತಿಷ್ಯತೀತಿಮಾ ಭಗವಾನವ್ರೋಚತ್ಕ್ರತಮಾಸಾದೇವತೇ
ತಿ॥ ೮ ॥ ಅನ್ನಮಿತಿಹೋವಾಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಹವಾಇಮಾನಿ ಭೂತಾನ್ಯನ್ನಮೇವ
ಪ್ರತಿಹರಮಾಣಾನಿ ಜೀವನ್ತಿಸೈಷಾದೇವತಾ ಪ್ರತಿಹಾರಮನ್ವಾ ಯತ್ತಾ
ತಾಂಚೇದ ವಿದ್ವಾನ್ಪ್ರತ್ಯಹರಿಷ್ಯೋ ಮೂರ್ಧಾತೇವ್ಯ ಪತಿಷ್ಯತ್ತಥೋಕ್ತ
ಸ್ಯಮಯೇತಿ ತಥೋಕ್ತಸ್ಯಮಯೇತಿ ॥೯॥

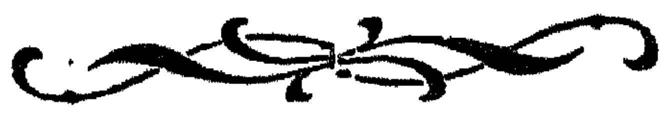
ಅಥ ದ್ವಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಾತಶ್ಶೌವ ಉದ್ಗೀಥಸ್ತದ್ಧಬಕೋದಾಲ್ಭ್ಯೋಗ್ಲಾವೋವಾ ಮೈತ್ರೇ
ಯಃ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಮುದ್ವವ್ರಾಜ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮೈಶ್ವಾಶ್ವೇತಃ ಪ್ರಾದುರ್ಬಭೂವ
ತಮನ್ಯೇಶ್ವಾನ ಉಪಸಮೇತ್ಯೋಚುರನ್ನಂನೋ ಭಗವಾನಾಗಾಯತು ಅಶ
ನಾಯಾಮವಾಇತಿ ॥ ೨ ॥ ತಾನ್ಹೋವಾಚೇಹೈವಮಾ ಪ್ರಾತರುಪಸಮೀಯ
ತೇತಿತದ್ಧಬಕೋದಾಲ್ಭ್ಯೋಗ್ಲಾವೋವಾಮೈತ್ರೇಯಃ ಪ್ರತಿಪಾಲಯಾಞ್ಚ
ಕಾರ ॥ ೩ ॥ ತೇಹಯಥೈವೇದಂ ಬಹಿಷ್ಪವಮಾನೇನಸ್ತೋಷ್ಯ ಮಾಣಾಃ
ಸಗ್ ರಬ್ಧಾಸ್ಸರ್ಪನ್ತೀತ್ಯೇ ವಮಾಸಸೃಪುಸ್ತೇಹಸಮುಪವಿಶ್ಯ ಹಿಙ್ಚಕ್ರುಃ ॥
॥ ೪ ॥ ಓಮದಾ೩ಮೋಂಪಿಬಾ೩ಮೋಂ ದೇವೋವರುಣಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃಸವಿ
ತಾ೨ನ್ನಮಿಹಾ೨ಹರದ೨ ನ್ನಪತೇ೨ ನ್ನಮಿಹಾಹರಾ೨ ಹರೋ೩ಮಿತಿ ॥

ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಯಂವಾವಲೋಕೋಹಾ ಉಕಾರೋವಾಯುರ್ಹಾ ಇಕಾರಶ್ಚನ್ದ್ರ

ಮಾ ಅಥಕಾರಃ ಆತ್ಮೇಹಕಾರೋಽಗ್ನಿರೀಕಾರಃ ॥ ೧ ॥ ಆದಿತ್ಯಊಕಾರಃ
ನಿಹವಏಕಾರೋ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಔಹೋಇಕಾರಃಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಹಿಙ್ಕಾರಃ ಪ್ರಾ
ಣಸ್ಸ್ವರೋಽನ್ನಂಯಾವಾಗ್ವಿರಾಟ್ ॥೨॥ ಅನಿರುಕ್ತಸ್ತ್ರಯೋದಶಸ್ತೋಭಃ
ಸಞ್ಚರೋಹುಙ್ಕಾರಃ ॥ ೩ ॥ ದುಗ್ಧೇಽಸ್ಮೈವಾಗ್ದೋಹಂ ಯೋವಾಚೋ
ದೋಹೋಽನ್ನವಾನನ್ನಾದೋಭವತಿ ಯಏತಾಮೇವಗ್ಂ ಸಾಮ್ನಾಮುಪನಿ
ಷದಂ ವೇದೋಪನಿಷದಂವೇದೇತಿ ॥ ೪ ॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ ಪ್ರಥಮಃ ಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.
ಹರಿಃ ಓಮ್ ತತ್ಸತ್.

ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ - ದ್ವಿತೀಯಃ ಪ್ರಪಾಠಕಃ.

—ಅಥ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಸಮಸ್ತಸ್ಯಖಲುಸಾಮ್ನ ಉಪಾಸನಗ್ಂ ಸಾಧುಯತ್ಖ
ಲುಸಾಧುತತ್ಸಾಮೇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇಯದ ಸಾಧುತದಸಾಮೇತಿ ॥ ೧ ॥ ತದುತಾ
ಪ್ಯಾಹುಃ ಸಾಮ್ನೈನಮುಪಾಗಾದಿತಿ ಸಾಧುನೈನಮುಪಾಗಾದಿತ್ಯೇವ ತದಾ
ಹುರಸಾಮ್ನೈನ ಮುಪಾಗಾದಿತ್ಯಸಾಧುನೈನ ಮುಪಾಗಾದಿತ್ಯೇವತದಾಹುಃ॥
॥ ೨ ॥ ಅಥೋತಾಪ್ಯಾಹುಃ ಸಾಮನೋಬತೇತಿ ಯತ್ಸಾಧುಭವತಿ ಸಾಧುಬ
ತೇತ್ಯೇವ ತದಾಹುರಸಾಮನೋಬತೇತಿ ಯದಸಾಧುಭವತ್ಯಸಾಧುಬತೇ
ತ್ಯೇವತದಾಹುಃ ॥ ೩ ॥ ಸಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಸಾಧುಸಾಮೇತ್ಯುಪಾ
ಸ್ತೇಽಭ್ಯಾಶೋ ಹ ಯದೇನಗ್ಂ ಸಾಧವೋಧರ್ಮಾಆಚಗಚ್ಛೇಯುರುಪಚನ
ಮೇಯುಃ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.—

ಲೋಕೇಷುಪಞ್ಚವಿಧಗ್ಂ ಸಾಮೋಪಾಸೀತಪೃಥಿವೀಹಿಙ್ಕಾರಃ ಅಗ್ನಿಃ
ಪ್ರಸ್ತಾವೋಽನ್ತರಿಕ್ಷಮುದ್ಗೀಥ ಆದಿತ್ಯಃ ಪ್ರತಿಹಾರೋದ್ಯೌ ರ್ನಿಧನಮಿತ್ಯೂ
ರ್ಧ್ವೇಷು ॥ ೧ ॥ ಅಥಾವೃತ್ತೇಷುದ್ಯೌರ್ಹಿಙ್ಕಾರಆದಿತ್ಯಃ ಪ್ರಸ್ತಾವೋಽನ್ತರಿಕ್ಷ
ಮುದ್ಗೀಥೋಽಗ್ನಿಃಪ್ರತಿಹಾರಃ ಪೃಥಿವೀನಿಧನಂ ॥ ೨ ॥ ಕಲ್ಪನ್ತೇಹಾಸ್ಮೈ

ಲೋಕಾ ಊರ್ಧ್ವಾಶ್ಚಾವೃತ್ತಾಶ್ಚ ಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾಁಲ್ಲೋಕೇಷುಪಞ್ಚವಿಧಂಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥ ೩ ॥

—ಅಥ ತೃತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.—

ವೃಷ್ಟೌಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸೀತ ಪುರೋವಾತೋಹಿಙ್ಕಾರೋ ಮೇಘೋಜಾಯತೇ ಸ ಪ್ರಸ್ತಾವೋವರ್ಷತಿಸಉದ್ಗೀಥೋವಿದ್ಯೋತತೇಸ್ತನಯತಿ ಸಪ್ರತಿಹಾರಃ ಉದ್ಗೃಹ್ಣಾತಿತನ್ನಿಧನಂ ॥ ೧ ॥ ವರ್ಷತಿಹಾಸ್ಮೈ ವರ್ಷಯತಿಹಯ ಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ವೃಷ್ಟೌ ಪಞ್ಚವಿಧಗ್ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥೨

—ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಣ್ಡಃ.—

ಸರ್ವಾಸ್ವಪ್ಸು ಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸೀತಮೇಘೋಯತ್ಸಂಪ್ಲವತೇಸಹಿಙ್ಕಾರೋ ಯದ್ವರ್ಷತಿ ಸಪ್ರಸ್ತಾವೋಯಾಃ ಪ್ರಾಚ್ಯಸ್ಸ್ಯನ್ದನ್ತೇಸಉದ್ಗೀಥೋಯಾಃ ಪ್ರತೀಚ್ಯಸ್ಸಪ್ರತಿಹಾರ ಸ್ಸಮುದ್ರೋನಿಧನಂ ॥೧॥ ನಹಾಪ್ಸುಪ್ರೈತ್ಯಪ್ಸುಮಾನ್ಭವತಿ ಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಸರ್ವಾಸ್ವಪ್ಸು ಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥೨॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಋತುಷುಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸೀತವಸನ್ತೋಹಿಙ್ಕಾರೋಗ್ರೀಷ್ಮಃ ಪ್ರಸ್ತಾವೋವರ್ಷಾ ಉದ್ಗೀಥಶ್ಶರತ್ಪ್ರತಿಹಾರೋ ಹೇಮನ್ತೋನಿಧನಂ ॥ ೧ ॥ ಕಲ್ಪನ್ತೇಹಾಸ್ಮಾ ಋತವಋತುಮಾನ್ಭವತಿ ಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನೃತುಷುಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥

—ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.—

ಪಶುಷುಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸೀತಾಜಾಹಿಙ್ಕಾರೋವಯಃ ಪ್ರಸ್ತಾವೋಗಾವಉದ್ಗೀಥೋಶ್ವಾಃ ಪ್ರತಿಹಾರಃಪುರುಷೋನಿಧನಂ ॥೧॥ ಭವನ್ತಿಹಾಸ್ಯಪಶವಃ ಪಶುಮಾನ್ಭವತಿ ಯಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಪಶುಷುಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಪ್ರಾಣೇಷುಪಞ್ಚವಿಧಗ್ ಪರೋವರೀಯಸ್ಸಾಮೋಪಾಸೀತ ಪ್ರಾಣೋಹಿಙ್ಕಾರೋ ವಾಕ್ಪ್ರಸ್ತಾವಶ್ಚಕ್ಷುರುದ್ಗೀಥಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂ ಪ್ರತಿಹಾರೋಮನೋನಿಧನಂ ಪರೋವರೀಯಾಗ್ಂಸಿವೈತಾನಿ ॥ ೧ ॥ ಪರೋವರೀಯೋಹಾಸ್ಯಭವತಿ ಪರೋವರೀಯಸೋಹಲೋಕಾಞ್ಜಯತಿ ಯಏತದೇವಂ

ವಿದ್ವಾನ್ಪ್ರಾಣೇಷು ಪಞ್ಚವಿಧಂ ಪರೋವರೀಯಸ್ಸಾಮೋಪಾಸ್ತ ಇತಿತು ಪಞ್ಚವಿಧಸ್ಯ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃಖಣ್ಡಃ.

* ಅಥಸಪ್ತವಿಧಸ್ಯವಾಚಿ ಸಪ್ತವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸೀತ ಯತ್ಕಿಞ್ಚ ವಾಚೋಹುಮಿತಿ ಸಹಿಙ್ಕಾರೋ ಯತ್ಪ್ರೇತಿಸ ಪ್ರಸ್ತಾವೋಯದೇತಿಸಆದಿಃ ॥ ೧ ॥ ಯದುದಿತಿ ಸಉದ್ಗೀಥೋಯತ್ಪ್ರತೀತಿ ಸಪ್ರತಿಹಾರೋಯದುಪೇತಿ ಸ ಉಪದ್ರವೋಯನ್ನೀತಿತನ್ನಿಧನಂ ॥ ೨ ॥ ದುಗ್ಧೇಸ್ಮೈವಾಗ್ದೋಹಂಯೋವಾಚೋದೋಹೋನ್ನವಾನನ್ನಾದೋಭವತಿಯಏತದೇವಂವಿದ್ವಾನಾ ಚಿಸಪ್ತವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥ ೩ ॥

ಅಥ ನವಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಖಲ್ವಮುಮಾದಿತ್ಯಗ್ ಸಪ್ತವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸೀತ ಸರ್ವದಾಸಮಸ್ತೇನ ಸಾಮಮಾಂಪ್ರತಿಸಮಾಂ ಪ್ರತೀತಿಸರ್ವೇಣಸಮಸ್ತೇನಸಾಮ ॥೧॥ ತಸ್ಮಿನ್ನಿಮಾನಿಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನ್ಯನ್ವಾಯತ್ತಾನೀತಿ ವಿದ್ಯಾತ್ತಸ್ಯಯತ್ಪುರೋದಯಾ ತ್ಸಹಿಙ್ಕಾರಸ್ತದಸ್ಯಪಶವೋನ್ವಾಯತ್ತಾ ಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇಹಿಙ್ಕುರ್ವನ್ತಿ ಹಿಙ್ಕಾರಭಾಜಿನೋಹ್ಯೇತಸ್ಯಸಾಮ್ನಃ ॥ ೨ ॥ ಅಥಯತ್ಪ್ರಥಮೋದಿತೇಸ ಪ್ರಸ್ತಾವಸ್ತದಸ್ಯಮನುಷ್ಯಾ ಅನ್ವಾಯತ್ತಾ ಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇಪ್ರಸ್ತುತಿಕಾಮಾಃ ಪ್ರಶಗ್ ಸಾಕಾಮಾಃ ಪ್ರಸ್ತಾವಭಾಜಿನೋಹ್ಯೇತಸ್ಯಸಾಮ್ನಃ ॥ ೩ ॥ ಅಥ ಯತ್ಸಙ್ಗವವೇಲಾಯಾಗ್ ಸಆದಿಸ್ತದಸ್ಯವಯಾಗ್ ಸ್ಯನ್ವಾಯತ್ತಾನಿತಸ್ಮಾತ್ತಾನ್ಯನ್ತರಿಕ್ಷೇನಾರಮ್ಭಣಾನ್ಯಾ ದಾಯಾತ್ಮಾನಂ ಪರಿಪತನ್ತ್ಯಾದಿಭಾಜೀನಿಹ್ಯೇತಸ್ಯಸಾಮ್ನಃ ॥ ೪ ॥ ಅಥಯತ್ಸಮ್ಪ್ರತಿಮಧ್ಯನ್ದಿನೇಸಉದ್ಗೀಥಸ್ತದಸ್ಯದೇವಾ ಅನ್ವಾಯತ್ತಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇಸತ್ತಮಾಃ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾನಾ ಮುದ್ಗೀಥಭಾಜಿನೋಹ್ಯೇತಸ್ಯಸಾಮ್ನಃ ॥೫॥ ಅಥಯದೂರ್ಧ್ವಂಮಧ್ಯನ್ದಿನಾತ್ಪ್ರಾಗಪರಾಹ್ಣಾತ್ಸಪ್ರತಿಹಾರಸ್ತದಸ್ಯಗರ್ಭಾ ಅನ್ವಾಯತ್ತಾ ಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ಪ್ರತಿಹೃತಾನಾವಪದ್ಯನ್ತೇಪ್ರತಿಹಾರಭಾಜಿನೋಹ್ಯೇತಸ್ಯಸಾಮ್ನಃ ॥ ೬ ॥ ಅಥಯದೂರ್ಧ್ವಮಪರಾಹ್ಣಾತ್ಪ್ರಾಗಸ್ತಮಯಾತ್ಸ ಉಪದ್ರವಸ್ತದಸ್ಯಾರಣ್ಯಾ ಅನ್ವಾಯತ್ತಾ ಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತೇಪುರುಷಂದೃಷ್ಟ್ವಾಕಕ್ಷಗ್ ಶ್ವಭ್ರಮಿತ್ಯುಪದ್ರವನ್ತ್ಯುಪದ್ರ

* ಯತ್ಕಿಞ್ಚವಾಚೋಹಿಮಿತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ವಭಾಜಿನೋಽಹ್ಯೇತಸ್ಯಸಾಮ್ನಃ ॥೭॥ ಅಥಯತ್ಪ್ರಥಮಾಸ್ತಮಿತೇತನ್ನಿ ಧನಂ ತದಸ್ಯಪಿತರೋಽನ್ವಾಯತ್ತಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತಾನ್ನಿ ದಧತಿನಿಧನಭಾಜಿನೋಹ್ಯೇತಸ್ಯಸಾಮ್ನ ಏವಂಖಲ್ವಮುಮಾದಿತ್ಯಗ್ ಸಪ್ತವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥೮॥

—ಅಥ ದಶಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥ ಖಲ್ವಾತ್ಮಸಮ್ಮಿತಮತಿ ಮೃತ್ಯುಸಪ್ತವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸೀತ ಹಿಙ್ಕಾರ ಇತಿತ್ರ್ಯಕ್ಷರಂಪ್ರಸ್ತಾವ ಇತಿತ್ರ್ಯಕ್ಷರಂತತ್ಸಮಂ ॥ ೧ ॥ ಆದಿರಿತಿ ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಂ ಪ್ರತಿಹಾರಇತಿ ಚತುರಕ್ಷರಂತತ ಇಹೈಕಂತತ್ಸಮಂ ॥ ೨ ॥ ಉದ್ಗೀಥಇತಿತ್ರ್ಯಕ್ಷರಮುಪದ್ರವ ಇತಿಚತುರಕ್ಷರಂ ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಸ್ಸಮಂ ಭವತ್ಯಕ್ಷರಮತಿಶಿಷ್ಯತೇ ತ್ರ್ಯಕ್ಷರಂತತ್ಸಮಂ ॥ ೩ ॥ ನಿಧನಮಿತಿತ್ರ್ಯಕ್ಷರಂತತ್ಸಮಮೇವಭವತಿತಾನಿಹವಾ ಏತಾನಿದ್ವಾವಿಗ್ ಶತಿರಕ್ಷರಾಣಿ ॥೪॥ ಏಕವಿಗ್ ಶತ್ಯಾದಿತ್ಯಮಾಪ್ನೋತ್ಯೇಕವಿಶಗ್ ಶೋವಾಇತೋಽಸಾವಾದಿತ್ಯೋ ದ್ವಾವಿಗ್ ಶೇನಪರಮಾದಿತ್ಯಾಜ್ಜಯತಿ ತನ್ನಾಕಂತದ್ವಿಶೋಕಂ ॥ ೫ ॥ ಆಪ್ನೋತಿಹಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ಜಯಂಪರೋಹಸ್ಯಾದಿತ್ಯ ಜಯಾಜ್ಜಯೋಭವತಿ ಯ ಏತದೇವಂ ವಿದ್ವಾನಾತ್ಮಸಮ್ಮಿತಮತಿ ಮೃತ್ಯುಸಪ್ತವಿಧಗ್ ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ಸಾಮೋಪಾಸ್ತೇ ॥ ೬ ॥

—ಅಥ ಏಕಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಮನೋಹಿಙ್ಕಾರೋವಾಕ್ಪ್ರಸ್ತಾವಶ್ಚಕ್ಷುರುದ್ಗೀಥಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂ ಪ್ರತಿಹಾರಃ ಪ್ರಾಣೋನಿಧನಮೇ ತದ್ಗಾಯತ್ರಂ ಪ್ರಾಣೇಷುಪ್ರೋತಂ ॥೧॥ ಸ ಯಏವಮೇ ತದ್ಗಾಯತ್ರಂ ಪ್ರಾಣೇಷುಪ್ರೋತಂ ವೇದ ಪ್ರಾಣೀಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯುರೇತಿ ಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾಮಹಾಮನಾಸ್ಸ್ಯಾತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ದ್ವಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಭಿಮನ್ಥತಿಸಹಿಙ್ಕಾರೋ ಧೂಮೋಜಾಯತೇ ಸಪ್ರಸ್ತಾವೋ ಜ್ವಲತಿಸ ಉದ್ಗೀಥೋಽಙ್ಗಾರಾಭವನ್ತಿಸಪ್ರತಿಹಾರ ಉಪಶಾಮ್ಯತಿತನ್ನಿಧನಗ್ ಸಗ್ ಶಾಮ್ಯತಿತನ್ನಿಧನಮೇತದ್ರಥನ್ತರಮಗ್ನೌಪ್ರೋತಂ ॥ ೧ ॥ ಸಯಏವಮೇತದ್ರಥನ್ತರಮಗ್ನೌ ಪ್ರೋತಂವೇದ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ಯನ್ನಾದೋಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯುರೇತಿಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾನಪ್ರತ್ಯಙ್ಙಗ್ನಿಮಾಚಾಮೇನ್ನನಿಷ್ಠೀವೇತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಉಪಮನ್ತ್ರಯತೇ ಸಹಿಂಕಾರೋ ಜ್ಞಪಯತೇಸಪ್ರಸ್ತಾವಸ್ತ್ರಿಯಾ ಸಹಶೇತೇಸಉದ್ಗೀಥಃ ಪ್ರತಿಸ್ತ್ರೀ ಸಹಶೇತೇ ಸಪ್ರತಿಹಾರಃ ಕಾಲಂಗಚ್ಛತಿ ತನ್ನಿಧನಂಪಾರಂ ಗಚ್ಛತಿತನ್ನಿಧನಮೇತದ್ವಾಮದೇವ್ಯಂ ಮಿಥುನೇಪ್ರೋತಂ ॥ ೧ ॥ ಸಯಏವಮೇತದ್ವಾಮದೇವ್ಯಂ ಮಿಥುನೇಪ್ರೋತಂ ವೇದಮಿಥುನೀಭವತಿ ಮಿಥುನಾನ್ಮಿಥುನಾತ್ಪ್ರಜಾಯತೇ ಸರ್ವಮಾಯುರೇತಿ ಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ನಕಾಞ್ಚನಪರಿಹರೇತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಉದ್ಯನ್ಹಿಂಕಾರಉದಿತಃ ಪ್ರಸ್ತಾವೋಮಧ್ಯನ್ದಿನ ಉದ್ಗೀಥೋ ಪರಾಹ್ಣಃ ಪ್ರತಿಹಾರೋ ಸ್ತಂಯನ್ನಿಧನಮೇ ತದ್ಬೃಹದಾದಿತ್ಯೇಪ್ರೋತಂ ॥ ೧ ॥ ಸಯಏವಮೇತದ್ಬೃಹದಾದಿತ್ಯೇ ಪ್ರೋತಂವೇದತೇಜಸ್ವ್ಯನ್ನಾದೋಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯುರೇತಿ ಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾತಪನ್ತಂ ನನಿನ್ದೇತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಭ್ರಾಣಿಸಮ್ಪ್ಲವನ್ತೇ ಸಹಿಂಕಾರೋ ಮೇಘೋಜಾಯತೇ ಸಪ್ರಸ್ತಾವೋ ವರ್ಷತಿ ಸ ಉದ್ಗೀಥೋ ವಿದ್ಯೋತತೇ ಸ್ತನಯತಿ ಸ ಪ್ರತಿಹಾರ ಉದ್ಗೃಹ್ಣಾತಿ ತ ನ್ನಿಧನಮೇತದ್ವೈರೂಪಂ ಪರ್ಜನ್ಯೇಪ್ರೋತಂ॥ ೧ ॥ ಸಯಏವಮೇತದ್ವೈ ರೂಪಂ ಪರ್ಜನ್ಯೇ ಪ್ರೋತಂ ವೇದ ವಿರೂಪಾಗ್ ಶ್ಚ ಸುರೂಪಾಗ್ ಶ್ಚ ಪಶೂನ ವರುನ್ಧೇ ಸರ್ವಮಾಯುರೇತಿಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ವರ್ಷನ್ತಂ ನನಿನ್ದೇ ತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಷೋಡಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ವಸನ್ತೋಹಿಂಕಾರೋ ಗ್ರೀಷ್ಮಃಪ್ರಸ್ತಾವೋ ವರ್ಷಾ ಉದ್ಗೀಥಶ್ಶರತ್ಪ್ರತಿಹಾರೋ ಹೇಮನ್ತೋ ನಿಧನಮೇತದ್ವೈರಾಜಮೃತುಷು ಪ್ರೋತಂ॥ ॥ ೧ ॥ ಸಯ ಏವಮೇತದ್ವೈ ರಾಜ ಮೃತುಷು ಪ್ರೋತಂ ವೇದವಿರಾಜತಿ ಪ್ರಜಯಾಪಶುಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನ ಸರ್ವಮಾಯು ರೇತಿಜ್ಯೋ ಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯರ್ತೂನ್ನನಿನ್ದೇ ತ್ತದ್ವ್ರತಂ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಪೃಥಿವೀಹಿಙ್ಕಾರೋನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಪ್ರಸ್ತಾವೋದ್ಯೌರುದ್ಗೀಥೋದಿಶಃ ಪ್ರತಿಹಾರಸ್ಸಮುದ್ರೋ ನಿಧನಮೇತಾಶ್ಶಕ್ವರ್ಯೋಲೋಕೇಷು ಪ್ರೋತಾಃ ॥೧॥ ಸಯಏವಮೇತಾಶ್ಶಕ್ವರ್ಯೋ ಲೋಕೇಷು ಪ್ರೋತಾವೇದ ಲೋಕೀಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯು ರೇತಿಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾಲೋಕಾನ್ನನಿನ್ದೇ ತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಜಾಹಿಙ್ಕಾರೋ ಽವಯಃ ಪ್ರಸ್ತಾವೋಗಾವ ಉದ್ಗೀಥೋ ಽಶ್ವಾ ಪ್ರತಿಹಾರಃ ಪುರುಷೋ ನಿಧನಮೇತಾ ರೇವತ್ಯಃ ಪಶುಷುಪ್ರೋತಾಃ ॥೧॥ ಸಯ ಏವಮೇತಾ ರೇವತ್ಯಃ ಪಶುಷು ಪ್ರೋತಾ ವೇದ ಪಶುಮಾನ್ಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯು ರೇತಿಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ಪಶೂನ್ನನಿನ್ದೇ ತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಏಕೋನವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಲೋಮಹಿಙ್ಕಾರ ಸ್ತ್ವಕ್ಪ್ರಸ್ತಾವೋಮಾಗ್ ಸಮುದ್ಗೀಥೋ ಽಸ್ಥಿಪ್ರತಿಹಾರೋ ಮಜ್ಜಾ ನಿಧನಮೇತದ್ಯಜ್ಞಾ ಯಜ್ಞೀಯಮಙ್ಗೇಷು ಪ್ರೋತಂ ॥ ೧ ॥ ಸಯ ಏವಮೇತದ್ಯಜ್ಞಾ ಯಜ್ಞೀಯಮಙ್ಗೇಷು ಪ್ರೋತಂ ವೇದಾಙ್ಗೀ ಭವತಿ ನಾಙ್ಗೇನ ವಿಹೂರ್ಛತಿ ಸರ್ವಮಾಯು ರೇತಿಜ್ಯೋ ಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ಸಂವತ್ಸರಂ ಮಜ್ಜ್ಞೋನಾಶ್ನೀಯಾ ತ್ತದ್ವ್ರತಂ ಮಜ್ಜ್ಞೋನಾಶ್ನೀಯಾದಿತಿವಾ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಗ್ನಿರ್ಹಿಙ್ಕಾರೋವಾಯುಃ ಪ್ರಸ್ತಾವಆದಿತ್ಯ ಉದ್ಗೀಥೋ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಪ್ರತಿ ಹಾರಶ್ಚನ್ದ್ರಮಾ ನಿಧನಮೇತ ದ್ರಾಜನಂ ದೇವತಾಸು ಪ್ರೋತಂ ॥ ೧ ॥ ಸಯ ಏವಮೇತ ದ್ರಾಜನಂ ದೇವತಾಸು ಪ್ರೋತಂ ವೇದೈತಾಸಾಮೇವದೇವತಾನಾಗ್ ಸ ಲೋಕತಾಗ್ ಸಾರ್ಷ್ಟಿತಾಗ್ ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ ಸರ್ವ ಮಾಯು ರೇತಿಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ಮಹಾನ್ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಭವತಿ ಮಹಾನ್ಕೀರ್ತ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ನನಿನ್ದೇ ತ್ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಏಕವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ತ್ರಯೀವಿದ್ಯಾಹಿಙ್ಕಾರ ಸ್ತ್ರಯಇಮೇಲೋಕಾ ಸ್ಸಪ್ರಸ್ತಾವೋ

ಗ್ನಿರ್ವಾಯುರಾದಿತ್ಯಸ್ಸ ಉದ್ಗೀಥೋನಕ್ಷತ್ರಾಣಿವಯಾಗ್ಂಸಿ ಮರೀಚಯಸ್ಸ
ಪ್ರತಿಹಾರಸ್ಸರ್ಪಾ ಗನ್ಧರ್ವಾಃ ಪಿತರಸ್ತನ್ನಿಧನಮೇತತ್ಸಾಮ ಸರ್ವಸ್ಮಿನ್ಪ್ರೋ
ತಂ ॥ ೧ ॥ ಸಯಏವಮೇತತ್ಸಾಮ ಸರ್ವಸ್ಮಿನ್ಪ್ರೋತಂ ವೇದಸರ್ವಗ್ಂಹ
ಭವತಿ ॥ ೨ ॥ ತದೇಷಶ್ಲೋಕಃ । ಯಾನಿಪಞ್ಚಧಾ ತ್ರೀಣಿತ್ರೀಣಿತೇ
ಭ್ಯೋ ನಜ್ಯಾಯಃ ಪರಮನ್ಯದಸ್ತಿ ॥ ೩ ॥ ಯಸ್ತದ್ವೇದಸ ವೇದಸರ್ವಗ್ಂ
ಸರ್ವಾದಿಶೋ ಬಲಿಮಸ್ಮೈ ಹರನ್ತಿ । ಸರ್ವಮಸ್ಮೀತ್ಯುಪಾಸೀತ ತದ್ವ್ರತಂ
ತದ್ವ್ರತಂ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ದ್ವಾವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ವಿನರ್ದಿಸಾಮ್ನೋ ವೃಣೇಪಶವ್ಯ ಮಿತ್ಯಗ್ನೇರುದ್ಗೀಥೋ ನಿರುಕ್ತಃ
ಪ್ರಜಾಪತೇರ್ನಿರುಕ್ತಸ್ಸೋಮಸ್ಯ ಮೃದುಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ ವಾಯೋಶ್ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ
ಬಲವದಿನ್ದ್ರಸ್ಯ ಕ್ರೌಞ್ಚಂ ಬೃಹಸ್ಪತೇರಪಧ್ವಾನ್ತಂ ವರುಣಸ್ಯ ತಾನ್ಸ
ರ್ವಾನೇವೋಪಸೇವೇತವಾರುಣಂ ತ್ವೇವವರ್ಜಯೇತ್ ॥ ೧ ॥ ಅಮೃತತ್ವಂ
ದೇವೇಭ್ಯ ಆಗಾಯಾನೀ ತ್ಯಾಗಾಯೇತ್ಸ್ವಧಾಂ ಪಿತೃಭ್ಯ ಆಶಾಂ ಮನು
ಷ್ಯೇಭ್ಯಸ್ತೃಣೋದಕಂ ಪಶುಭ್ಯ ಸ್ಸ್ವರ್ಗಂಲೋಕಂ ಯಜಮಾನಾಯಾ
ನ್ನಮಾತ್ಮನ ಆಗಾಯಾನೀತ್ಯೇತಾನಿ ಮನಸಾಧ್ಯಾಯನ್ನಪ್ರಮತ್ತಸ್ಸ್ತು
ವೀತ ॥ ೨ ॥ ಸರ್ವೇಸ್ವರಾ ಇನ್ದ್ರಸ್ಯಾತ್ಮಾನಃ ಸರ್ವ ಊಷ್ಮಾಣಃ ಪ್ರಜಾ
ಪತೇರಾತ್ಮಾನಃ ಸರ್ವೇಸ್ಪರ್ಶಾಮೃತ್ಯೋ ರಾತ್ಮಾನಸ್ತಂ ಯದಿ ಸ್ವರೇಷೂ
ಪಾಲಭೇತೇನ್ದ್ರಗ್ಂ ಶರಣಂ ಪ್ರಪನ್ನೋ ಭೂವಂ ಸತ್ವಾ ಪ್ರತಿವಕ್ಷ್ಯತೀ
ತ್ಯೇನಂ ಬ್ರೂಯಾತ್ ॥ ೩ ॥ ಅಥ ಯದ್ಯೇನಮೂಷ್ಮಸೂಪಾಲಭೇತ
ಪ್ರಜಾಪತಿಗ್ಂ ಶರಣಂ ಪ್ರಪನ್ನೋ ಭೂವಂಸತ್ವಾ ಪ್ರತಿಪೇಕ್ಷ್ಯತೀ ತ್ಯೇ
ನಂಬ್ರೂಯಾದಥಯದ್ಯೇನಗ್ಂ ಸ್ಪರ್ಶೇಷೂಪಾಲಭೇತಮೃತ್ಯುಗ್ಂ ಶರಣಂ
ಪ್ರಪನ್ನೋ ಭೂವಂಸತ್ವಾ ಪ್ರತಿಧಕ್ಷ್ಯತೀ ತ್ಯೇನಂ ಬ್ರೂಯಾತ್ ॥ ೪ ॥
* ಸರ್ವೇಸ್ವರಾ ಘೋಷವನ್ತೋ ಬಲವನ್ತೋ ವಕ್ತವ್ಯಾ ಇನ್ದ್ರೇಬಲಂ
ದದಾನೀತಿ ಸರ್ವ ಊಷ್ಮಾಣೋ ಗ್ರಸ್ತಾ ಅನಿರಸ್ತಾ ವಿವೃತ್ತಾ ವಕ್ತವ್ಯಾಃ
ಪ್ರಜಾಪತೇರಾತ್ಮಾನಂ ಪರಿದದಾನೀತಿ ಸರ್ವೇಸ್ಪರ್ಶಾಲೇಶೇನಾನಭಿನಿಹಿತಾ
ವಕ್ತವ್ಯಾ ಮೃತ್ಯೋರಾತ್ಮಾನಂ ಪರಿಹರಾಣೀತಿ ॥ ೫ ॥

ಅಥ ತ್ರಯೋವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ತ್ರಯೋಧರ್ಮಸ್ಕನ್ಧಾಯಜ್ಞೋ ಧ್ಯಯನಂ ದಾನಮಿತಿ ಪ್ರಥಮಸ್ತಪ

ಏವ ದ್ವಿತೀಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರ್ಯಾಚಾರ್ಯ ಕುಲವಾಸೀತೃತೀಯೋ ತ್ಯನ್ತಮಾತ್ಮಾನ ಮಾಚಾರ್ಯಕುಲೇ ವಸಾದಯನ್ಸರ್ವ ಏತೇ ಪುಣ್ಯಲೋಕಾ ಭವನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಸಗ್‌ಸ್ಥೋ ಮೃತತ್ವಮೇತಿ ॥ ೧ ॥ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಲೋಕಾನಭ್ಯ ತಪತ್ತೇಭ್ಯೋ ಭಿತಪ್ತೇಭ್ಯಸ್ತ್ರಯೀ ವಿದ್ಯಾಸಮ್ಪ್ರಾಸ್ರವತ್ತಾಮಭ್ಯತಪತ್ತಸ್ಯಾ ಅಭಿತಪ್ತಾಯಾ ಏತಾನ್ಯಕ್ಷರಾಣಿ ಸಮ್ಪ್ರಾಸ್ರವನ್ತ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸ್ವರಿತಿ ॥ ೨॥ ತಾನ್ಯಭ್ಯತಪತ್ತೇಭ್ಯೋ ಭಿತಪ್ತೇಭ್ಯ ಓಙ್ಕಾರಸ್ಸಮ್ಪ್ರಾಸ್ರವತ್ತದ್ಯಥಾ ಶಙ್ಕುನಾಸರ್ವಾಣಿ ಪರ್ಣಾನಿ ಸನ್ತೃಣ್ಣಾನ್ಯೇವಮೋಂಕಾರೇಣ ಸರ್ವಾವಾಕ್ ಸನ್ತೃಣ್ಣಾ ಓಂಕಾರ ಏವೇದಗ್ ಸರ್ವಮೋಂಕಾರ ಏವೇದಗ್ ಸರ್ವಂ ॥ ೩ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನೋ ವದನ್ತಿ ಯದ್ವಸೂನಾಂ ಪ್ರಾತಸ್ಸವನಗ್ ರುದ್ರಾಣಾಂ ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಗ್ ಸವನಮಾದಿತ್ಯಾನಾಂಚ ವಿಶ್ವೇಷಾಂಚ ದೇವಾನಾಂ ತೃತೀಯಸವನಂ ॥ ೧ ॥ ಕ್ವತರ್ಹಿ ಯಜಮಾನಸ್ಯ ಲೋಕ ಇತಿ ಸಯಸ್ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾತ್ಕಥಂ ಕುರ್ಯಾದಥ ವಿದ್ವಾನ್ಕುರ್ಯಾತ್ ॥ ೨ ॥ ಪುರಾ ಪ್ರಾತರನುವಾಕಸ್ಯೋ ಪಾಕರಣಾ ಜ್ಜಘನೇನ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಸ್ಯೋದಙ್ಮುಖ ಉಪವಿಶ್ಯ ಸವಾಸವಗ್ ಸಾಮಾಭಿಗಾಯತಿ ॥ ೩ ॥ ಲೋಕದ್ವಾರಮಪಾವಾರ್ಣೂ ೩ - ೩ - ೩ ಪಶ್ಯೇಮತ್ವಾವಯಗ್ ರಾ ೩ - ೩ - ೩ - ೩ - ೩ ಹುಂ ೩ ಆ ೨- ೩- ೩ ಜಾ ೩ ಯೋ ೩ ಆ ೧- ೨- ೪-೫ ಇತಿ ॥ ೪ ॥ ಆಥ ಜುಹೋತಿ ನಮೋ ಗ್ನಯೇ ಪೃಥಿವೀಕ್ಷಿತೇ ಲೋಕಕ್ಷಿತೇ ಲೋಕಂಮೇ ಯಜಮಾನಾಯ ವಿನ್ದೈಷವೈ ಯಜಮಾನಸ್ಯ ಲೋಕ ಏತಾಸ್ಮಿ॥೫॥ ಅತ್ರ ಯಜಮಾನಃ ಪರಸ್ತಾದಾಯುಷ ಸ್ಸ್ವಾಹಾ ಅಪಜಹಿ ಪರಿಘಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವೋ ತ್ತಿಷ್ಠತಿ ತಸ್ಮೈವಸವಃ ಪ್ರಾತಸ್ಸವನಗ್ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತಿ ॥೬ ॥ ಪುರಾಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಸ್ಯ ಸವನಸ್ಯೋ ಪಾಕರಣಾಜ್ಜಘನೇನಾಗ್ನೀಧ್ರೀಯಸ್ಯೋದಙ್ಮುಖ ಉಪವಿಶ್ಯಸರೌದ್ರಗ್ ಸಾಮಾಭಿಗಾಯತಿ ॥ ೭ ॥ ಲೋಕದ್ವಾರಮಪಾವಾರ್ಣೂ ೩- ೩- ೩ ಪಶ್ಯೇಮತ್ವಾವಯಂ ವಿರಾ ೩- ೩- ೩-೩ ಹುಂ ಆ ೩- ೩ ಜಾಯೋ ಆ ೩- ೩- ೩- ೪- ೫ ಇತಿ ॥ ೮ ॥ ಅಥಜುಹೋತಿನಮೋ ವಾಯವೇನ್ತರಿಕ್ಷಕ್ಷಿತೇ ಲೋಕಕ್ಷಿತೇ ಲೋಕಂಮೇ ಯಜಮಾನಾಯ ವಿನ್ದೈಷವೈ ಯಜಮಾನಸ್ಯ ಲೋಕಏತಾಸ್ಮಿ ॥ ೯ ॥ ಅತ್ರ

ಯಜಮಾನಃ ಪರಸ್ತಾದಾಯುಷಸ್ಸ್ವಾಹಾ ಅಪಜಹಿಪರಿಘ ಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವೋತ್ತಿಷ್ಠತಿ ತಸ್ಮೈರುದ್ರಾ ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಗ್ ಸವನಗ್ ಸಮ್ಪ್ರಯಚ್ಛನ್ತಿ ॥೧೦॥ ಪುರಾ ತೃತೀಯ ಸವನಸ್ಯೋ ಪಾಕರಣಾಜ್ಜಘನೇನಾ ಹವನೀಯಸ್ಯೋದಙ್ಮುಖ ಉಪವಿಶ್ಯ ಸಆದಿತ್ಯಗ್ ಸವೈಶ್ವದೇವಗ್ ಸಾಮಾಭಿಗಾಯತಿ॥೧೧॥ ಲೋಕದ್ವಾರಮಪಾವಾರ್ಣೂ ೨- ೩- ೩ ಪಶ್ಯೇಮತ್ವಾವಯಗ್ ಸ್ವಾರಾ ೩ ೩- ೩- ೩ಹುಂ ಆ ೨- ೩- ೩ ಜಾ ೩ ಯೋ ೩ ೩ ಆ ೩- ೪- ೫ ಇತ್ಯಾದಿತ್ಯಂ ॥ ೧೨ ॥ ಅಥ ವೈಶ್ವದೇವಂ ಲೋಕದ್ವಾರಮಪಾವಾರ್ಣೂ ೨- ೩- ೩ ಪಶ್ಯೇಮತ್ವಾವಯಗ್ ಸಾಮ್ರಾ ೩- ೩- ೩- ೩ ಹುಂ ೩ ಆ ೨- ೩- ೩ ಜಾ ಯೋ ೩ ಆ ೩- ೧- ೧- ೧ ಇತಿ ॥ ೧೩ ॥ ಅಥ ಜುಹೋತಿ ನಮ ಆದಿತ್ಯೇಭ್ಯಶ್ಚ ವಿಶ್ವೇಭ್ಯಶ್ಚ ದೇವೇಭ್ಯೋ ದಿವಿಕ್ಷಿದ್ಭ್ಯೋ ಲೋಕಕ್ಷಿದ್ಭ್ಯೋ ಲೋಕಂಮೇ ಯಜಮಾನಾಯ ವಿನ್ದತ ॥ ೧೪ ॥ ಏಷವೈ ಯಜಮಾನಸ್ಯ ಲೋಕಏತಾಸ್ಮ್ಯತ್ರ ಯಜಮಾನಃ ಪರಸ್ತಾದಾಯುಷಃ ಸ್ವಾಹಾ ಅಪಹತ ಪರಿಘ ಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವೋತ್ತಿಷ್ಠತಿ ॥ ೧೫ ॥ ತಸ್ಮಾ ಆದಿತ್ಯಾಶ್ಚ ವಿಶ್ವೇಚ ದೇವಾಸ್ತೃತೀಯ ಸವನಗ್ ಸಮ್ಪ್ರಯಚ್ಛ ನ್ತ್ಯೇಷಹವೈ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಮಾತ್ರಾಂ ವೇದ ಯಏವಂವೇದ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೧೬ ॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ - ದ್ವಿತೀಯಃ ಪ್ರ ಪಾಠಕ ಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಹರಿಃ ಓಮ್ ತತ್ಸತ್.

-:0:

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್-ತೃತೀಯಃ ಪ್ರಪಾಠಕಃ.

ಅಥ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಅಸೌವಾಆದಿತ್ಯೋದೇವಮಧುತಸ್ಯದ್ಯೌರೇವತಿರಶ್ಚೀನವಗ್ ಶೋ ನ್ತರಿಕ್ಷಮಪೂಪೋಮರೀಚಯಃಪುತ್ರಾಃ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಯಯೇಪ್ರಾಞ್ಚೋರಶ್ಮಯಸ್ತಾ ಏವಾಸ್ಯ ಪ್ರಾಚ್ಯೋಮಧುನಾಡ್ಯಃ ಋಚಏವಮಧುಕೃತಃ ಋಗ್ವೇದಏವಪುಷ್ಪಂ ತಾ ಅಮೃತಾಆಪಃ ॥೨॥ ತಾವಾಏತಾಋಚಃ ಏತಮೃಗ್ವೇದಮಭ್ಯತಪಗ್ ಸ್ತಸ್ಯಾಭಿತಪ್ತಸ್ಯಯಶಸ್ತೇಜಇನ್ದ್ರಿಯಂ ವೀರ್ಯಮನ್ನಾದ್ಯಗ್ ರಸೋಜಾಯತ ॥೩॥ ತದ್ವ್ಯಕ್ಷರತ್ತದಾದಿತ್ಯ ಮಭಿತೋಶ್ರಯತ್ತದ್ವಾ ಏತದ್ಯದೇತದಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ರೋಹಿತಗ್‌ರೂಪಂ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯೇಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಾರಶ್ಮಯಸ್ತಾ ಏವಾಸ್ಯದಕ್ಷಿಣಾಮಧುನಾಡ್ಯೋ
ಯಜೂಗ್ಂಷ್ಯೇವ ಮಧುಕೃತೋ ಯಜುರ್ವೇದ ಏವಪುಷ್ಪಂತಾ ಅಮೃತಾ
ಆಪಃ ॥೧॥ ತಾನಿವಾಏತಾನಿ ಯಜೂಗ್ಂಷ್ಯೇತಂ ಯಜುರ್ವೇದಮಭ್ಯತಪಗ್ಂ
ಸ್ತಸ್ಯಾಭಿ ತಪ್ತಸ್ಯಯಶಸ್ತೇಜ ಇನ್ದ್ರಿಯಂ ವೀರ್ಯಮನ್ನಾದ್ಯಗ್ಂ ರಸೋ
ಜಾಯತ ॥ ೨ ॥ ತದ್ವ್ಯಕ್ಷರತ್ತದಾದಿತ್ಯ ಮಭಿತೋ ಶ್ರಯತ್ತದ್ವಾ ಏತದ್ಯ
ದೇತದಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ಶುಕ್ಲಗ್ಂರೂಪಂ ॥ ೩ ॥

ಅಥ ತೃತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯೇ ಸ್ಯಪ್ರತ್ಯಞ್ಚೋರಶ್ಮಯಸ್ತಾ ಏವಾಸ್ಯಪ್ರತೀಚ್ಯೋಮಧು
ನಾಡ್ಯಸ್ಸಾಮಾನ್ಯೇವ ಮಧುಕೃತಃ ಸಾಮವೇದಏವಪುಷ್ಪಂತಾಅಮೃತಾಆ
ಪಃ ॥ ೧ ॥ ತಾನಿವಾಏತಾನಿ ಸಾಮಾನ್ಯೇತಗ್ಂ ಸಾಮವೇದಮಭ್ಯತಪಗ್ಂಸ್ತ
ಸ್ಯಾಭಿ ತಪ್ತಸ್ಯಯಶಸ್ತೇಜಇನ್ದ್ರಿಯಂ ವೀರ್ಯಮನ್ನಾದ್ಯಗ್ಂ ರಸೋಜಾ
ಯತ ॥ ೨ ॥ ತದ್ವ್ಯಕ್ಷರತ್ತದಾದಿತ್ಯ ಮಭಿತೋಶ್ರಯತ್ತದ್ವಾಏತದ್ಯದೇತ
ದಾದಿತ್ಯಸ್ಯಕೃಷ್ಣಗ್ಂ ರೂಪಂ ॥ ೩ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯೇ ಸ್ಯೋದಞ್ಚೋರಶ್ಮಯಸ್ತಾ ಏವಾಸ್ಯೋದೀಚ್ಯೋ ಮ
ಧುನಾಡ್ಯೋ ಥರ್ವಾಙ್ಗಿರಸ ಏವಮಧುಕೃತ ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಂ ಪುಷ್ಪಂತಾ
ಅಮೃತಾಆಪಃ ॥ ೧ ॥ ತೇವಾಏತೇಥರ್ವಾಙ್ಗಿರಸ ಏತದಿತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಮ
ಭ್ಯತಪಗ್ಂಸ್ತಸ್ಯಾಭಿತಪ್ತಸ್ಯಯಶಸ್ತೇಜ ಇನ್ದ್ರಿಯಂವೀರ್ಯಮನ್ನಾದ್ಯಗ್ಂ
ರಸೋಜಾಯತ ॥ ೨ ॥ ತದ್ವ್ಯಕ್ಷರತ್ತದಾದಿತ್ಯ ಮಭಿತೋ ಶ್ರಯತ್ತದ್ವಾಏ
ತದ್ಯದೇತದಾದಿತ್ಯಸ್ಯಪರಃ ಕೃಷ್ಣಗ್ಂ ರೂಪಂ ॥ ೩ ॥

ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯೇಸ್ಯೋರ್ಧ್ವಾರಶ್ಮಯಸ್ತಾ ಏವಾಸ್ಯೋರ್ಧ್ವಾ ಮಧುನಾ
ಡ್ಯೋಗುಹ್ಯಾಏವಾದೇಶಾ ಮಧುಕೃತೋ ಬ್ರಹ್ಮೈವಪುಷ್ಪಂತಾ ಅಮೃ
ತಾಆಪಃ ॥ ೧ ॥ ತೇವಾಏತೇಗುಹ್ಯಾಆದೇಶಾ ಏತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಭ್ಯತಪಗ್ಂಸ್ತ
ಸ್ಯಾಭಿತಪ್ತಸ್ಯಯಶಸ್ತೇಜ ಇನ್ದ್ರಿಯಂವೀರ್ಯಮನ್ನಾದ್ಯಗ್ಂ ರಸೋ
ಜಾಯತ ॥ ೨ ॥ ತದ್ವ್ಯಕ್ಷರತ್ತದಾದಿತ್ಯ ಮಭಿತೋ ಶ್ರಯತ್ತದ್ವಾಏತದ್ಯದೇ
ತದಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇಕ್ಷೋಭತಇವ॥೩॥ ತೇವಾಏತೇರಸಾನಾಗ್ಂ ರಸಾವೇ

ದಾಹಿರಸಾಸ್ತೇಷಾ ಮೇತೇರಸಾಸ್ತಾನಿವಾ ಏತಾನ್ಯಮೃತಾನಿ ವೇದಾಹ್ಯ
ಮೃತಾಸ್ತೇಷಾಮೇತಾನ್ಯಮೃತಾನಿ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.—

ತದ್ಯತ್ಪ್ರಥಮಮಮೃತಂತದ್ವಸವಉಪಜೀವನ್ತ್ಯಗ್ನಿನಾ ಮುಖೇನನ
ವೈದೇವಾ ಅಶ್ನನ್ತಿನಪಿಬನ್ತ್ಯೇತದೇವಾಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾತೃಪ್ಯನ್ತಿ ॥ ೧ ॥
ತಏತದೇವರೂಪಮಭಿಸಂವಿಶನ್ತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದ್ಯನ್ತಿ ॥ ೨ ॥ ಸಯ
ಏತದೇವಮಮೃತಂ ವೇದವಸೂನಾಮೇ ವೈಕೋಭೂತ್ವಾ ಗ್ನಿನೈವಮು
ಖೇನೈತದೇವಾಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾತೃಪ್ಯತಿಸಯ ಏತದೇವರೂಪ ಮಭಿಸಂವಿ
ಶತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಸಯಾವದಾದಿತ್ಯಃ ಪುರಸ್ತಾದುದೇ
ತಾ ಪಶ್ಚಾದಸ್ತಮೇತಾವಸೂನಾಮೇವತಾವದಾಧಿಪತ್ಯಗ್ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂಪ
ರ್ಯೇತಾ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥ ಯದ್ದ್ವಿತೀಯಮಮೃತಂ ತದ್ರುದ್ರಾಉಪಜೀವನ್ತೀನ್ದ್ರೇಣ
ಮುಖೇನನವೈದೇವಾ ಅಶ್ನನ್ತಿನಪಿಬನ್ತ್ಯೇತದೇವಾಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾತೃಪ್ಯ
ನ್ತಿ ॥ ೧॥ ತಏತದೇವರೂಪ ಮಭಿಸಂವಿಶನ್ತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದ್ಯನ್ತಿ ॥
॥ ೨ ॥ ಸಯಏತದೇವಮಮೃತಂ ವೇದರುದ್ರಾಣಾಮೇ ವೈಕೋಭೂತ್ವೇ
ನ್ದ್ರೇಣೈವಮುಖೇನೈ ತದೇವಾಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾತೃಪ್ಯತಿಸ ಏತದೇವರೂ
ಪಮಭಿಸಂವಿಶತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಸಯಾವದಾದಿತ್ಯಃಪುರ
ಸ್ತಾದುದೇತಾ ಪಶ್ಚಾದಸ್ತಮೇತಾದ್ವಿಸ್ತಾವದ್ದಕ್ಷಿಣತ ಉದೇತೋತ್ತರತೋ
ಸ್ತಮೇತಾರುದ್ರಾಣಾಮೇವತಾವದಾಧಿಪತ್ಯಗ್ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂಪರ್ಯೇತಾ ॥೪॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಯತ್ತೃತೀಯ ಮಮೃತಂತದಾದಿತ್ಯಾ ಉಪಜೀವನ್ತಿವರುಣೇನ
ಮುಖೇನನವೈದೇವಾ ಅಶ್ನನ್ತಿನಪಿ ಬನ್ತ್ಯೇತದೇವಾಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೃಪ್ಯ
ನ್ತಿ ॥೧॥ ತಏತದೇವರೂಪಮಭಿಸಂವಿಶನ್ತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದ್ಯನ್ತಿ॥೨॥
ಸಯ ಏತದೇವಮಮೃತಂ ವೇದಾದಿತ್ಯಾನಾಮೇವೈಕೋಭೂತ್ವಾ ವರುಣೇ
ನೈವಮುಖೇನೈತದೇವಾಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೃಪ್ಯತಿಸ ಏತದೇವರೂಪಮಭಿ
ಸಂವಿಶತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದೇತಿ ॥೩॥ ಸಯಾವದಾದಿತ್ಯೋ ದಕ್ಷಿಣತಉ
ದೇತೋತ್ತರತೋಽಸ್ತಮೇತಾದ್ವಿಸ್ತಾವತ್ಪಶ್ಚಾದುದೇತಾ ಪುರಸ್ತಾದಸ್ತಮೇ

ತಾ ಆದಿತ್ಯಾನಾಮೇವತಾವದಾಧಿಪತ್ಯಗ್ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂಪರ್ಯೇತಾ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ನವಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯಚ್ಚತುರ್ಥಮಮೃತಂ ತನ್ಮರುತಉಪಜೀವನ್ತಿ ಸೋಮೇನಮು
ಖೇನನವೈ ದೇವಾಅಶ್ನನ್ತಿನಪಿಬನ್ತ್ಯೇ ತದೇವಾಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾತೃಪ್ಯನ್ತಿ ॥
॥ ೧ ॥ ತಏತದೇವರೂಪಮಭಿಸಂವಿಶನ್ತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದ್ಯನ್ತಿ ॥೨॥
ಸಯಏತದೇವಮಮೃತಂವೇದಮರುತಾಮೇ ವೈಕೋಭೂತ್ವಾಸೋಮೇ
ನೈವಮುಖೇನೈ ತದೇವಾಮೃತಂದೃಷ್ಟ್ವಾತೃಪ್ಯತಿ ಸಏತದೇವರೂಪಮಭಿ
ಸಂವಿಶತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದೇತಿ ॥೩॥ ಸಯಾವದಾದಿತ್ಯಃ ಪಶ್ಚಾದುದೇ
ತಾ ಪುರಸ್ತಾದಸ್ತಮೇತಾ ದ್ವಿಸ್ತಾವದುತ್ತರತ ಉದೇತಾದಕ್ಷಿಣತೋಽಸ್ತಮೇ
ತಾ ಮರುತಾಮೇವತಾ ವದಾಧಿಪತ್ಯಗ್ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂಪರ್ಯೇತಾ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ದಶಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯತ್ಪಞ್ಚಮಮಮೃತಂ ತತ್ಸಾಧ್ಯಾಉಪಜೀವನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಮು
ಖೇನನವೈದೇವಾ ಅಶ್ನನ್ತಿನಪಿಬನ್ತ್ಯೇತದೇವಾಮೃತಂದೃಷ್ಟ್ವಾತೃಪ್ಯನ್ತಿ॥೧॥
ತಏತದೇವರೂಪ ಮಭಿಸಂವಿಶನ್ತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದ್ಯನ್ತಿ ॥ ೨ ॥ ಸಯ
ಏತದೇವಮಮೃತಂವೇದ ಸಾಧ್ಯಾನಾಮೇವೈ ಕೋ ಭೂತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಣೈ
ವಮುಖೇ ನೈತದೇವಾಮೃತಂದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೃಪ್ಯತಿಸಏತದೇವರೂಪ ಮಭಿಸಂ
ವಿಶತ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ರೂಪಾದುದೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಸಯಾವದಾದಿತ್ಯ ಉತ್ತರತಉದೇ
ತಾ ದಕ್ಷಿಣತೋಽ ಸ್ತಮೇತಾ ದ್ವಿಸ್ತಾವದೂರ್ಧ್ವಉದೇತಾ ರ್ವಾಗಸ್ತಮೇ
ತಾಸಾಧ್ಯಾನಾಮೇವತಾವದಾಧಿಪತ್ಯಗ್ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂಪರ್ಯೇತಾ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ಏಕಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥತತಊರ್ಧ್ವಉದೇತ್ಯನೈವೋ ದೇತಾನಾಸ್ತಮೇತ್ಯೈಕಲ ಏವಮ
ಧ್ಯೇ ಸ್ಥಾತಾತದೇಷಶ್ಲೋಕಃ ॥ ೧ ॥ * ನವೈತತ್ರನನಿಮ್ಲೋಚನೋದಿಯಾ
ಯಕದಾಚನ । ದೇವಾಸ್ತೇನಾಹಗ್ಸತ್ಯೇನಮಾವಿರಾಧಿಷಿ ಬ್ರಹ್ಮಣೇತಿ ॥
॥ ೨ ॥ ನಹವಾಅಸ್ಮಾಉದೇತಿನನಿಮ್ಲೋಚತಿ ಸಕೃದ್ದಿವಾಹೇವಾ ಸ್ಮೈಭವ
ತಿ. ಯ ಏತಾಮೇವಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪನಿಷದಂವೇದ ॥೩॥ ತದ್ಧೈತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಪ್ರ
ಜಾಪತಯ ಉವಾಚ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಮನವೇಮನುಃ ಪ್ರಜಾಭ್ಯಸ್ತದ್ಧೈತದು

* ನವೈತತ್ರಸನಿಮ್ಲೋಚೇತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ದ್ದಾಲಕಾಯಾರುಣಯೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯ ಪುತ್ರಾಯಪಿತಾಬ್ರಹ್ಮಪ್ರೋವಾಚ॥ ॥ ೪ ॥ ಇದಂವಾವತಜ್ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯ ಪುತ್ರಾಯಪಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಬ್ರೂಯಾತ್ ಪ್ರಣಾಯ್ಯಾಯವಾನ್ತೇವಾಸಿನೇ ॥ ೫ ॥ ನಾನ್ಯಸ್ಮೈಕಸ್ಮೈಚನಯದ್ಯಪ್ಯಸ್ಮಾ ಇಮಾಮದ್ಭಿಃ ಪರಿಗೃಹೀತಾಂ ಧನಸ್ಯಪೂರ್ಣಾಂದದ್ಯಾದೇತ ದೇವ ತತೋಭೂಯ ಇತ್ಯೇತ ದೇವತತೋಭೂಯ ಇತಿ ॥ ೬ ॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಗಾಯತ್ರೀವಾ ಇದಗ್ ಸರ್ವಂಭೂತಂ ಯದಿದಂಕಿಞ್ಚ ವಾಗ್ವೈಗಾಯತ್ರೀವಾಗ್ವಾ ಇದಗ್ ಸರ್ವಂಭೂತಂ ಗಾಯತಿಚತ್ರಾಯತೇಚ ॥೧॥ ಯಾವೈಸಾಗಾಯತ್ರೀ ಇಯಂವಾವಸಾ ಯೇಯಂ ಪೃಥಿವ್ಯಸ್ಯಾಗ್ ಹೀದಗ್ ಸರ್ವಂ ಭೂತಂಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮೇತಾ ಮೇವನಾತಿಶೀಯತೇ ॥ ೨ ॥ ಯಾವೈಸಾಪೃಥಿವೀಇಯಂವಾವಸಾಯದಿದಮಸ್ಮಿನ್ಪುರುಷೇ ಶರೀರಮಸ್ಮಿನ್ ಹೀಮೇಪ್ರಾಣಾಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಏತದೇವನಾತಿಶೀಯನ್ತೇ ॥ ೩ ॥ ಯದ್ವೈತತ್ಪುರುಷೇ ಶರೀರಮಿದಂವಾವತದ್ಯದಿದ ಮಸ್ಮಿನ್ನನ್ತಃ ಪುರುಷೇ ಹೃದಯಮಸ್ಮಿನ್ಹೀಮೇ ಪ್ರಾಣಾಃಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಏತದೇವನಾತಿಶೀಯನ್ತೇ ॥ ೪ ॥ ಸೈಷಾಚತುಷ್ಪದಾಷಡ್ವಿಧಾ ಗಾಯತ್ರೀತದೇತದೃಚಾಭ್ಯನೂಕ್ತಂ ॥ ೫ ॥ ತಾವಾನಸ್ಯ ಮಹಿಮಾತತೋಜ್ಯಾಯಾಗ್ಶ್ಚ ಪುರುಷಃ । ಪಾದೋಽಸ್ಯಸರ್ವಾಭೂತಾನಿತ್ರಿಪಾದಸ್ಯಾಮೃತಂ ದಿವೀತಿ ॥೬॥ ಯದ್ವೈತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತೀದಂವಾವತದ್ಯೋಯಂ ಬಹಿರ್ಧಾ ಪುರುಷಾದಾಕಾಶೋಯೋವೈಸ ಬಹಿರ್ಧಾ ಪುರುಷಾದಾಕಾಶಃ ॥೭॥ ಅಯಂವಾವಸಯೋಯಮನ್ತಃ ಪುರುಷಆಕಾಶೋ ಯೋವೈಸೋ ನ್ತಃಪುರುಷಆಕಾಶಃ ॥ ೮ ॥ * ಅಯಂವಾವಸಯೋ ಯಮನ್ತರ್ಹೃದಯ ಅಕಾಶಸ್ತದೇತತ್ಪೂರ್ಣಮಪ್ರವರ್ತಿ ಪೂರ್ಣಾಮಪ್ರವರ್ತಿನೀಗ್ ಶ್ರಿಯಂಲಭತೇಯ ಏವಂವೇದ ॥ ೯ ॥

ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ತಸ್ಯಹವಾಏತಸ್ಯ ಹೃದಯಸ್ಯ ಪಞ್ಚ ದೇವಸುಷಯಃ ಸಯೋಽಸ್ಯ ಪ್ರಾಙ್ಸುಷಿಃ ಸಪ್ರಾಣಸ್ತಚ್ಚಕ್ಷುಸ್ಸ ಆದಿತ್ಯಸ್ತದೇತತ್ತೇಜೋ ನ್ನಾದ್ಯಮಿ

* ಯೋಯಮನ್ತರ್ಹೃದಯಆಕಾಶೋಯೋವೈಸೋನ್ತರ್ಹೃದಯಾಕಾಶಸ್ತದೇತತ್ಪೂರ್ಣಮಿತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ತ್ಯುಪಾಸೀತ ತೇಜಸ್ವ್ಯನ್ನಾದೋಭವತಿಯಏವಂ ವೇದ ॥ ೧ ॥ ಅಥಯೋ
ಸ್ಯದಕ್ಷಿಣಸ್ಸುಷಿಃ ಸವ್ಯಾನಸ್ತಚ್ಛ್ರೋತ್ರಗ್‌ಸಚನ್ದ್ರಮಾಸ್ತದೇತಚ್ಛ್ರೀಶ್ಚ ಯ
ಶಶ್ಚೇತ್ಯುಪಾಸೀತ ಶ್ರೀಮಾನ್ಯಶಸ್ವೀಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥೨॥ ಅಥಯೋ
ಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಙ್ಸುಷಿಃಸೋ ಪಾನಃಸಾವಾಕ್ಸೋಗ್ನಿಸ್ತದೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಮ
ನ್ನಾದ್ಯಮಿತ್ಯುಪಾಸೀತ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ವ್ಯನ್ನಾದೋಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥
॥ ೩ ॥ ಅಥಯೋಸ್ಯೋದಙ್ಸುಷಿಃ ಸಸಮಾನಸ್ತನ್ಮನಃ ಸಪರ್ಜನ್ಯಸ್ತದೇತ
ತ್ಕೀರ್ತಿಶ್ಚವ್ಯುಷ್ಟಿಶ್ಚೇತ್ಯುಪಾಸೀತ ಕೀರ್ತಿಮಾನ್ವ್ಯುಷ್ಟಿಮಾನ್ಭವತಿ ಯ
ಏವಂವೇದ ॥ ೪ ॥ ಅಥಯೋಸ್ಯೋರ್ಧ್ವಸ್ಸುಷಿಸ್ಸ ಉದಾನಃಸವಾಯುಸ್ಸ
ಆಕಾಶಸ್ತದೇತದೋಜಶ್ಚ ಮಹಶ್ಚೇತ್ಯುಪಾಸೀತ ಓಜಸ್ವೀಮಹಸ್ವಾನ್ಭವ
ತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥೫॥ ತೇವಾಏತೇಪಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಪುರುಷಾ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯಲೋ
ಕಸ್ಯದ್ವಾರಪಾಃಸಯಏತಾನೇವಂಪಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಪುರುಷಾನ್ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯಲೋಕ
ಸ್ಯ ದ್ವಾರಪಾನ್ವೇದಾಸ್ಯ ಕುಲೇವೀರೋಜಾಯತೇ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ಸ್ವರ್ಗಂ
ಲೋಕಂಯಏತಾನೇವಂಪಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಪುರುಷಾನ್ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯದ್ವಾ
ರಪಾನ್ವೇದ ॥ ೬ ॥ ಅಥಯದತಃಪರೋದಿವೋ ಜ್ಯೋತಿರ್ದೀಪ್ಯತೇ ವಿಶ್ವ
ತಃಪೃಷ್ಠೇಷು ಸರ್ವತಃಪೃಷ್ಠೇಷು ಅನುತ್ತಮೇಷೂತ್ತಮೇಷು ಲೋಕೇ
ಷ್ವಿದಂ ವಾವತದ್ಯದಿದಮಸ್ಮಿನ್ನನ್ತಃ ಪುರುಷೇಜ್ಯೋತಿಃ ॥ ೭ ॥ ತಸ್ಯೈಷಾ
ದೃಷ್ಟಿರ್ಯತ್ರೈತದಸ್ಮಿನ್ಶರೀರೇಸಗ್ ಸ್ಪರ್ಶೇನೋಷ್ಣಿಮಾನಂ ವಿಜಾನಾತಿ ತ
ಸ್ಯೈಷಾ ಶ್ರುತಿರ್ಯತ್ರೈ ತತ್ಕರ್ಣಾವಪಿಗೃಹ್ಯನಿನದ ಮಿವ ನದಥುರಿವಾಗ್ನೇರಿವ
ಜ್ವಲತ ಉಪಶೃಣೋತಿ ತದೇತದ್ದೃಷ್ಟಂಚಶ್ರುತಂಚೇತ್ಯುಪಾಸೀತ ಚಕ್ಷು
ಷ್ಯಃಶ್ರುತೋಭವತಿಯಏವಂ ವೇದಯಏವಂವೇದ ॥ ೮ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಸರ್ವಂಖಲ್ವಿದಂಬ್ರಹ್ಮ ತಜ್ಜಲಾನಿತಿಶಾನ್ತ ಉಪಾಸೀತ ಅಥ ಖಲುಕ್ರ
ತುಮಯಃ ಪುರುಷೋಯಥಾ ಕ್ರತುರಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕೇ ಪುರುಷೋಭವತಿ ತ
ಥೇತಃ ಪ್ರೇತ್ಯಭವತಿಸಕ್ರತುಂಕುರ್ವೀತ ॥ ೧ ॥ ಮನೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣಶ
ರೀರೋ ಭಾರೂಪಸ್ಸತ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪಆಕಾಶಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಕರ್ಮಾ ಸರ್ವಕಾಮಃ
ಸರ್ವಗನ್ಧಸ್ಸರ್ವರಸಸ್ಸರ್ವಮಿದಮಭ್ಯಾತ್ತೋವಾಕ್ಯನಾದರಃ ॥ ೨ ॥ ಏಷಮ
ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಹೃದಯೇ ಣೀಯಾನ್ ವ್ರೀಹೇರ್ವಾಯವಾದ್ವಾ ಸರ್ಷಪಾದ್ವಾ
ಮಾಕಾದ್ವಾ ಶ್ಯಾಮಾಕತಣ್ಡುಲಾದ್ವೈಷಮಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಹೃದಯೇಜ್ಯಾಯಾ

ಪೃಥಿವ್ಯಾಜ್ಯಾಯಾ ನನ್ತರಿಕ್ಷಾಜ್ಜ್ಯಾಯಾನ್ದಿವೋಜ್ಯಾಯಾ ನೇಭ್ಯೋ ಲೋಕೇಭ್ಯಃ ॥ ೩ ॥ ಸರ್ವಕರ್ಮಾ ಸರ್ವಕಾಮಸ್ಸರ್ವಗನ್ಧಸ್ಸರ್ವರಸಸ್ಸರ್ವಮಿದಮಭ್ಯಾತ್ತೋ ವಾಕ್ಯನಾದರಏಷಮ ಆತ್ಮಾನ್ತರ್ಹೃದಯ ಏತದ್ಬ್ರಹ್ಮೈತಮಿತಃ ಪ್ರೇತ್ಯಾಭಿಸಮ್ಭವಿತಾಸ್ಮೀತಿಯಸ್ಯಸ್ಯಾ ದದ್ಧಾನವಿಚಿಕಿತ್ಸಾಸ್ತೀತಿಹ ಸ್ಮಾಹಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಶ್ಶಾಣ್ಡಿಲ್ಯಃ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅನ್ತರಿಕ್ಷೋದರಃಕೋಶೋ ಭೂಮಿಬುಧ್ನೋನಜೀರ್ಯತಿದಿಶೋ ಹ್ಯಸ್ಯ ಸ್ರಕ್ತಯೋದ್ಯೌರಸ್ಯೋತ್ತರಂಬಿಲಗ್ ಸಏಷಕೋಶೋವಸುಧಾನಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ವಿಶ್ವಮಿದಗ್ಂಶ್ರಿತಂ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಯಪ್ರಾಚೀದಿಗ್ಜುಹೂರ್ನಾಮ ಸಹಮಾನಾನಾಮದಕ್ಷಿಣಾರಾಜ್ಞೀ ನಾಮಪ್ರತೀಚೀಸುಭೂತಾನಾಮೋದೀಚೀತಾಸಾಂ ವಾಯುರ್ವತ್ಸಃ ಸಯಏತಮೇವಂ ವಾಯುಂದಿಶಾಂವತ್ಸಂವೇದ ನಪುತ್ರರೋದಗ್ ರೋದಿತಿಸೋಹಮೇತ ಮೇವಂವಾಯುಂ ದಿಶಾಂವತ್ಸಂ ವೇದಮಾಪುತ್ರರೋದಗ್ಂರುದಂ ॥ ೨ ॥ ಅರಿಷ್ಟಂಕೋಶಂಪ್ರಪದ್ಯೇ ಮುನಾ ಮುನಾ ಮುನಾಪ್ರಾಣಂಪ್ರಪದ್ಯೇ ಮುನಾ ಮುನಾ ಮುನಾಭೂಃಪ್ರಪದ್ಯೇಮುನಾಮುನಾಮುನಾಭುವಃಪ್ರಪದ್ಯೇ ಮುನಾಮುನಾಮುನಾಸುವಪ್ರಪದ್ಯೇಮುನಾಮುನಾಮುನಾ ॥ ೩ ॥ ಸಯದವೋಚಂಪ್ರಾಣಂಪ್ರಪದ್ಯಃ ಇತಿಪ್ರಾಣೋವಾಇದಗ್ಂಸರ್ವಂಭೂತಂಯದಿದಂ ಕಿಞ್ಚತಮೇವ ತತ್ಪ್ರಾಪತ್ಸಿ॥೪॥ ಅಥಯದವೋಚಂಭೂಃ ಪ್ರಪದ್ಯಇತಿ ಪೃಥಿವೀಂಪ್ರಪದ್ಯೇ ನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇದಿವಂ ಪ್ರಪದ್ಯಇತ್ಯೇವತದವೋಚಂ ॥ ೫ ॥ ಅಥಯದವೋಚಂಭುವಃಪ್ರಪದ್ಯಇತ್ಯಗ್ನಿಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇವಾಯುಂ ಪ್ರಪದ್ಯಆದಿತ್ಯಂ ಪ್ರಪದ್ಯ ಇತ್ಯೇವತದವೋಚಂ ॥ ೬ ॥ ಅಥಯದವೋಚಗ್ ಸುವಃಪ್ರಪದ್ಯ ಇತ್ಯೃಗ್ವೇದಂಪ್ರಪದ್ಯೇ ಯಜುರ್ವೇದಂಪ್ರಪದ್ಯೇ ಸಾಮವೇದಂಪ್ರಪದ್ಯಇತ್ಯೇವ ತದವೋಚಂತದವೋಚಂ ॥ ೭ ॥

ಅಥ ಷೋಡಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಪುರುಷೋವಾವಯಜ್ಞಸ್ತಸ್ಯಯಾನಿ ಚತುರ್ವಿಗ್ಂಶತಿ ವರ್ಷಾಣಿತತ್ಪ್ರಾತಸ್ಸವನಂ ಚತುರ್ವಿಗ್ ಶತ್ಯಕ್ಷರಾಗಾಯತ್ರೀ ಗಾಯತ್ರಂ ಪ್ರಾತಸ್ಸವನಂತದಸ್ಯವಸವೋ ನ್ವಾಯತ್ತಾಃ ಪ್ರಾಣಾವಾವವಸವಏತೇಹೀದಗ್ ಸರ್ವಂವಾಸಯನ್ತಿ ॥ ೧ ॥ ತಂಚೇದೇತಸ್ಮಿನ್ವಯಸಿ ಕಿಂಚಿದುಪತಪೇತ್ಸಬ್ರೂಯಾ

ತ್ಪ್ರಾಣಾವಸವಇದಂಮೇ ಪ್ರಾತಸ್ಸವನಂ ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಗ್ ಸವನಮನುಸನ್ತ
ನುತೇತಿ ಮಾಹಂ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ವಸೂನಾಂ ಮಧ್ಯೇಯಜ್ಞೋವಿಲೋಪ್ಸೀ
ಯೇತ್ಯುದ್ಧೈವತತ ಏತ್ಯಗದೋಹಭವತಿ ॥ ೨ ॥ ಅಥಯಾನಿಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿ
ಗ್ ಶದ್ವರ್ಷಾಣಿತನ್ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಗ್ ಸವನಂಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಗ್ ಶದಕ್ಷರಾತ್ರಿಷ್ಟು
ಪ್ತ್ರೈಷ್ಟುಭಂ ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಗ್ ಸವನಂತದಸ್ಯರುದ್ರಾಅನ್ವಾಯತ್ತಾಃ ಪ್ರಾ
ಣಾವಾವರುದ್ರಾಏತೇಹೀದಗ್ ಸರ್ವಗ್ ರೋದಯನ್ತಿ ॥ ೩ ॥ ತಂಚೇದೇ
ತಸ್ಮಿನ್ವಯಸಿ ಕಿಞ್ಚಿದುಪತಪೇತ್ ಸಬ್ರೂಯಾತ್ಪ್ರಾಣಾರುದ್ರಾ ಇದಂಮೇ
ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಗ್ ಸವನಂತೃತೀಯಸವನ ಮನುಸನ್ತನುತೇತಿಮಾಹಂಪ್ರಾಣಾ
ನಾಗ್ ರುದ್ರಾಣಾಂಮಧ್ಯೇ ಯಜ್ಞೋವಿಲೋಪ್ಸೀಯೇತ್ಯುದ್ಧೈವತತ ಏ
ತ್ಯಗದೋಹಭವತಿ ॥ ೪ ॥ ಅಥಯಾನ್ಯಷ್ಟಾಚತ್ವಾರಿಗ್ ಶದ್ವರ್ಷಾಣಿತತ್ತೃ
ತೀಯಸವನಮಷ್ಟಾಚತ್ವಾರಿಗ್ ಶದಕ್ಷರಾಜಗತೀಜಾಗತಂತೃತೀಯಸವನಂ
ತದಸ್ಯಾದಿತ್ಯಾ ಅನ್ವಾಯತ್ತಾಃ ಪ್ರಾಣಾವಾವಾದಿತ್ಯಾ ಏತೇಹೀದಗ್ ಸರ್ವ
ಮಾದದತೇ ॥ ೫ ॥ ತಂಚೇದೇತಸ್ಮಿನ್ವಯಸಿ ಕಿಞ್ಚಿದುಪತಪೇತ್ಸಬ್ರೂಯಾತ್
ಪ್ರಾಣಾಆದಿತ್ಯಾ ಇದಂಮೇ ತೃತೀಯಸವನಮಾಯು ರನುಸನ್ತನುತೇತಿ
ಮಾಹಂಪ್ರಾಣಾನಾಮಾದಿತ್ಯಾನಾಂಮಧ್ಯೇ ಯಜ್ಞೋವಿಲೋಪ್ಸೀಯೇ
ತ್ಯುದ್ಧೈವ ತತಏತ್ಯಗದೋಹೈವಭವತಿ ॥ ೬ ॥ ಏತದ್ಧಸ್ಮವೈತದ್ವಿದ್ವಾನಾಹ
ಮಹಿದಾಸಐತರೇಯಃಸಕಿಂಮಏತದುಪತಪಸಿಯೋಹ ಮನೇನನಪ್ರೇಷ್ಯಾ
ಮೀತಿಸಹ ಷೋಡಶಂವರ್ಷಶತಮಜೀವತ್ಪ್ರಹಷೋಡಶಂ ವರ್ಷಶತಂಜೀವ
ತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೭ ॥

ಅಥ ಸಪ್ತದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಸಯದಶಿಶಿಷತಿ ಯತ್ಪಿಪಾಸತಿಯನ್ನರಮತೇತಾ ಅಸ್ಯದೀಕ್ಷಾ ॥೧॥
ಅಥಯದಶ್ನಾತಿಯತ್ಪಿಬತಿ ಯದ್ರಮತೇತದುಪಸದೈರೇತಿ ॥ ೨ ॥ ಅಥಯದ್ಧ
ಸತಿಯಜ್ಜಕ್ಷತಿಯನ್ಮೈಥುನಂ ಚರತಿಸ್ತುತಶಸ್ತ್ರೈರೇವತದೇತಿ ॥ ೩ ॥ ಅಥ
ಯತ್ತಪೋದಾನ ಮಾರ್ಜವಮಹಿಗ್ ಸಾಸತ್ಯವಚನಮಿತಿತಾ ಅಸ್ಯದಕ್ಷಿಣಾಃ
॥ ೪ ॥ ತಸ್ಮಾದಾಹುಃಸೋಷ್ಯತ್ಯ ಸೋಷ್ಟೇತಿ ಪುನರುತ್ಪಾದನಮೇವಾ
ವಭೃಥಃ ॥ ೫ ॥ ತದ್ಧೈತದ್ ಘೋರಆಙ್ಗಿರಸಃ ಕೃಷ್ಣಾಯದೇವಕೀಪುತ್ರಾ
ಯೋಕ್ತ್ವೋವಾಚಾಪಿಪಾಸಏವಸಬಭೂವಸೋನ್ತವೇಳಾಯಾಮೇತತ್ತ್ರ
ಯಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯೇ ತಾಕ್ಷಿತಮಸ್ಯಚ್ಯುತಮಸಿ ಪ್ರಾಣಸಗ್ ಶಿತಮಸೀತಿತತ್ರೈ

ತೇದ್ವೇಋಚೌಭವತಃ ॥ ೬ ॥ ಆದಿತ್ಪ್ರತ್ನಸ್ಯರೇತಸಃ ಉದ್ವಯಂತಮಸಸ್ಪ
ರಿಜ್ಯೋತಿಃಪಶ್ಯನ್ತಉತ್ತರಗ್ ಸ್ವಃಪಶ್ಯನ್ತ ಉತ್ತರಂದೇವಂದೇವತ್ರಾ ಸೂ
ರ್ಯಮಗನ್ಮಜ್ಯೋತಿರುತ್ತಮಮಿತಿ ಜ್ಯೋತಿರುತ್ತಮಮಿತಿ ॥ ೭ ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಮನೋಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸೀತೇ ತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಥಾಧಿದೈವತಮಾಕಾ
ಶೋಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಭಯಮಾದಿಷ್ಟಂ ಭವತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮಂಚಾಧಿದೈವತಂಚ ॥೧॥
ತದೇತಚ್ಚತುಷ್ಪಾದ್ಬ್ರಹ್ಮವಾಕ್ಪಾದಃಪ್ರಾಣಃಪಾದಶ್ಚಕ್ಷುಃ ಪಾದಶ್ಶ್ರೋತ್ರಂ
ಪಾದ ಇತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮಮಥಾಧಿ ದೈವತಮಗ್ನಿಃ ಪಾದೋದಿಶಃಪಾದ ಇತ್ಯುಭ
ಯಮೇವಾದಿಷ್ಟಂ ಭವತ್ಯಧ್ಯಾತ್ಮಂಚೈವಾಧಿದೈವತಂಚ ॥ ೨ ॥ ವಾಗೇವ
ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚತುರ್ಥಃ ಪಾದಃಸೋಗ್ನಿನಾಜ್ಯೋತಿಷಾ ಭಾತಿಚತಪತಿಚಭಾತಿ
ಚತಪತಿಚಕೀರ್ತ್ಯಾಯಶಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚ್ಚಸೇನಯ ಏವಂವೇದ ॥೩॥ ಪ್ರಾ
ಣಏವ ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚತುರ್ಥಃಪಾದಃ ಸವಾಯುನಾಜ್ಯೋತಿಷಾ ಭಾತಿಚತಪತಿ
ಚಭಾತಿಚತಪತಿ ಕೀರ್ತ್ಯಾಯಶಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚ್ಚಸೇನಯಏವಂವೇದ ॥ ೪ ॥
ಚಕ್ಷುರೇವ ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚತುರ್ಥಃಪಾದಃಸ ಆದಿತ್ಯೇನಜ್ಯೋತಿಷಾಭಾತಿಚತ ಪ
ತಿಚಭಾತಿಚತಪತಿಚ ಕೀರ್ತ್ಯಾಯಶಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚ್ಚಸೇನಯಏವಂವೇದ ॥
॥ ೫ ॥ ಶ್ರೋತ್ರಮೇವ ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚತುರ್ಥಃಪಾದಃ ಸದಿಗ್ಭಿರ್ಜ್ಯೋತಿಷಾಭಾತಿ
ಚತಪತಿಚ ಭಾತಿಚತಪತಿಚಕೀರ್ತ್ಯಾಯಶಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚ್ಚಸೇನಯ ಏವಂ
ವೇದ ಯ ಏವಂವೇದ ॥ ೬ ॥

—ಅಥ ಏಕೋನ ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಆದಿತ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯಾದೇಶಸ್ತಸ್ಯೋಪ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಸದೇ ವೇದ
ಮಗ್ರ ಆಸೀತ್ । ತತ್ಸದಾಸೀ ತ್ತತ್ಸಮ ಭವತ್ತದಾಣ್ಡಂ ನಿರವರ್ತತ ತತ್ಸಂ
ವತ್ಸರಸ್ಯ ಮಾತ್ರಾಮಶಯತ ತನ್ನಿರಭಿದ್ಯತ ತೇ ಆಣ್ಡಕಪಾಲೇ ರಜತಂ
ಚ ಸುವರ್ಣಂ ಚಾ ಭವತಾಂ ॥ ೧ ॥ ತದ್ಯದ್ರಜತಗ್ ಸೇಯಂ ಪೃಥಿವೀ
ಯತ್ಸುವರ್ಣಗ್ ಸಾದ್ಯೌರ್ಯಜ್ಜರಾಯು ತೇ ಪರ್ವತಾ ಯದುಲ್ಬಗ್ ಸಮೇ
ಘೋನೀಹಾರೋ ಯಾಧಮನಯಸ್ತಾನದ್ಯೋ ಯದ್ವಾಸ್ತೇಯಮುದಕ
ಗ್ಸ ಸಮುದ್ರಃ ॥ ೨ ॥ ಅಥ ಯತ್ತದಜಾಯತಸೋಸಾವಾದಿತ್ಯ ಸ್ತಂಜಾ
ಯಮಾನಂ ಘೋಷಾ ಉಲೂಲವೋ ನೂದತಿಷ್ಠನ್ ಸರ್ವಾಣಿ ಚ ಭೂತಾ
ನಿ ಸರ್ವೇಚ ಕಾಮಾ ಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಯೋದಯಂ ಪ್ರತಿಪ್ರತ್ಯಾಯನಂ ಪ್ರತಿ

ಘೋಷಾ ಉಲೂಲವೋ ನೂತ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಚ ಭೂತಾನಿ ಸರ್ವೇ ಚೈವ ಕಾಮಾಃ ॥ ೩ ॥ ಸಯ ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನಾದಿತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಭ್ಯಾಶೋ ಹ ಯದೇನಗ್ ಸಾಧವೋ ಘೋಷಾ ಆಚಗಚ್ಛೇಯುರುಪನಿಮ್ರೇಡೇರನ್ನಿ ಮ್ರೇಡೇರನ್ ॥ ೪ ॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ - ತೃತೀಯಃ ಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಹರಿಃ ಓಮ್ ತತ್ಸತ್.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ - ಚತುರ್ಥಃಪ್ರಪಾಠಕಃ.

ಅಥ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಜಾನಶ್ರುತಿರ್ಹ ಪೌತ್ರಾಯಣಃ ಶ್ರದ್ಧಾದೇಯೋ ಬಹುದಾಯೀ ಬಹುಪಾಕ್ಯ ಆಸ ಸಹಸರ್ವತ ಆವಸಥಾನ್ಮಾಪಯಾಞ್ಚಕ್ರೇ ಸರ್ವತಏವಮೇಽನ್ನಮತ್ಸ್ಯನ್ತೀತಿ ॥ ೧ ॥ * ಅಥಹ ಹಗ್ಸಾ ನಿಶಾಯಾಮತಿಪೇತುಸ್ತದ್ಧೈವಗ್ ಹಗ್ ಸೋಹಗ್ಸ ಮಭ್ಯುವಾದ ಹೋಹೋಯಿ ಭಲ್ಲಾಕ್ಷಭಲ್ಲಾಕ್ಷಜಾನಶ್ರುತೇಃ ಪೌತ್ರಾಯಣಸ್ಯಸಮಂದಿವಾಜ್ಯೋತಿರಾತತಂ ತನ್ಮಾಪ್ರಸಾಂಕ್ಷೀಸ್ತತ್ತ್ವಾಮಾ ಪ್ರಧಾಕ್ಷೀರಿತಿ ॥ ೨ ॥ ತಮುಹಪರಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಕಮ್ವರ ಏನಮೇತತ್ಸನ್ತಗ್ ಸಯುಗ್ವಾನ ಮಿವ ರೈಕ್ವಮಾತ್ಥೇತಿ ಯೋನು ಕಥಗ್ ಸಯುಗ್ವಾರೈಕ್ವ ಇತಿ ॥ ೩ ॥ ಯಥಾಕೃತಾಯ ವಿಜಿತಾಯಾಧರೇಯಾಃ ಸಂಯನ್ತ್ಯೇವ ಮೇನಗ್ ಸರ್ವಂ ತದಭಿಸಮೇತಿ ಯತ್ಕಿಂಚ ಪ್ರಜಾಸ್ಸಾಧು ಕುರ್ವನ್ತಿ ಯಸ್ತದ್ವೇದ ಯತ್ಸವೇದ ಸಮಯೈತದುಕ್ತ ಇತಿ ॥ ೪ ॥ ತದುಹಜಾನಶ್ರುತಿಃ ಪೌತ್ರಾಯಣ ಉಪಶುಶ್ರಾವ ಸಹ ಸಂಜಿಹಾನ ಏವ ಕ್ಷತ್ತಾರ ಮುವಾಚಾಙ್ಗಾರೇ ಹ ಸಯುಗ್ವಾನ ಮಿವರೈಕ್ವಮಾತ್ಥೇತಿಯೋನು ಕಥಗ್ ಸ ಯುಗ್ವಾರೈಕ್ವ ಇತಿ ॥ ೫ ॥ ಯಥಾಕೃತಾಯವಿಜಿತಾಯಾಧರೇ ಯಾಸ್ಸಂ ಯನ್ತ್ಯೇವಮೇನಗ್ ಸರ್ವಂ ತದಭಿಸಮೇತಿ ಯತ್ಕಿಂಚ ಪ್ರಜಾಸ್ಸಾಧು ಕುರ್ವನ್ತಿ ಯಸ್ತದ್ವೇದ ಯತ್ಸವೇದಸಮಯೈತದುಕ್ತ ಇತಿ ॥ ೬ ॥ ಸಹಕ್ಷತ್ತಾನ್ವಿಷ್ಯ ನಾವಿದಮಿತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಯಾ

* ಭೋಭೋಯಿಭಲ್ಲಾಕ್ಷೇತಿ ಮಾಪ್ರದಾಕ್ಷೀದಿತಿ, ರ॥ ರಾ॥ ಪಾ.

ಯ ತಗ್ ಹೋವಾಚಯತ್ರಾರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಾನ್ವೇಷಣಾ ತದೇನ ಮರ್ಛೇತಿ ॥ ೭ ॥ ಸೋಧಸ್ತಾಚ್ಛಕಟಸ್ಯ ಪಾಮಾನಂ ಕಷಮಾಣ ಮುಪೋಪವಿವೇಶ ತಗ್ ಹಾಭ್ಯುವಾದ ತ್ವಂನು ಭಗವಸ್ಸಯುಗ್ವಾರೈಕ್ವಇತ್ಯಹಗ್ ಹ್ಯಾರಾ ೩ ಇತಿಹ ಪ್ರತಿಜಜ್ಞೇ ಸಹಕ್ಷತ್ತಾ ವಿದಮಿತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಯಾಯ ॥ ೮ ॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ತದುಹ ಜಾನಶ್ರುತಿಃ ಪಾತ್ರಾಯಣಃ ಷಟ್ಛತಾನಿಗವಾಂ ನಿಷ್ಕಮಶ್ವತರೀರಥಂ ತದಾದಾಯ ಪ್ರತಿಚಕ್ರಮೇ ತಗ್ ಹಾಭ್ಯುವಾದ ॥ ೧ ॥ ರೈಕ್ವೇಮಾನಿಷಟ್ಛತಾನಿ ಗವಾ ಮಯಂ ನಿಷ್ಕೋಯ ಮಶ್ವತರೀರಥೋ ನು ಮ ಏತಾಂಭಗವೋ ದೇವತಾಗ್ ಶಾಧಿ ಯಾಂ ದೇವತಾಮುಪಾಸ್ಸ ಇತಿ ॥ ೨ ॥ ತಮುಹಪರಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾಹಹಾರೇ ತ್ವಾ ಶೂದ್ರ ತವೈವ ಸಹಗೋಭಿರಸ್ತ್ವಿತಿ ತದುಹ ಪುನರೇವ ಜಾನ ಶ್ರುತಿಃ ಪಾತ್ರಾಯಣ ಸ್ಸಹಸ್ರಂ ಗವಾಂ ನಿಷ್ಕಮಶ್ವತರೀರಥಂ ದುಹಿತರಂ ತದಾದಾಯ ಪ್ರತಿಚಕ್ರಮೇ ॥ ೩ ॥ ತಗ್ ಹಾಭ್ಯುವಾದ ರೈಕ್ವೇದಗ್ ಸಹಸ್ರಂ ಗವಾಮಯಂ ನಿಷ್ಕೋಯ ಮಶ್ವತರೀ ರಥ ಇಯಂ ಜಾಯಾಯಂ ಗ್ರಾಮೋಯಸ್ಮಿನ್ನಾಸ್ಸೇ ಸ್ವೇಮಾ ಭಗವಶ್ಶಾಧೀತಿ ॥ ೪ ॥ ತಸ್ಯಾಹ ಮುಖಮುಪೋದ್ಗೃಹ್ಣನ್ನುವಾಚಾಜಹಾರೇಮಾಶ್ಶೂದ್ರಾನೇನೈವ ಮುಖೇನಾಲಾಪಯಿಷ್ಯಥಾ ಇತಿ ತೇ ಹೈತೇ ರೈಕ್ವ ಪರ್ಣ್ಣಾನಾಮ ಮಹಾವೃಷೇಷು ಯತ್ರಾಸ್ಮಾ ಉವಾಸ ಸತಸ್ಮೈ ಹೋವಾಚ ॥ ೫ ॥

ಅಥ ತೃತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ವಾಯುರ್ವಾವಸಂ ವರ್ಗೋಯದಾವಾ ಅಗ್ನಿರುದ್ವಾಯತಿ ವಾಯುಮೇವಾಪ್ಯೇತಿ ಯದಾಸೂರ್ಯೋಸ್ತಮೇತಿ ವಾಯುಮೇವಾಪ್ಯೇತಿ ಯದಾ ಚನ್ದ್ರೋಸ್ತಮೇತಿ ವಾಯುಮೇವಾಪ್ಯೇತಿ ॥ ೧ ॥ ಯದಾಪ ಉಚ್ಛುಷ್ಯನ್ತಿ ವಾಯುಮೇವಾಪಿಯನ್ತಿ ವಾಯುರ್ಹ್ಯೇವೈತಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ಸಂ ವೃಙ್ಕ್ತ ಇತ್ಯಧಿದೈವತಂ ॥ ೨ ॥ ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ ಪ್ರಾಣೋವಾವಸಂವರ್ಗಃ ಸ ಯದಾಸ್ವಪಿತಿ ಪ್ರಾಣಮೇವವಾಗಪ್ಯೇತಿ ಪ್ರಾಣಂಚಕ್ಷುಃ ಪ್ರಾಣಗ್ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಪ್ರಾಣಂಮನಃ ಪ್ರಾಣೋ ಹ್ಯೇವೈತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಸಂ ವೃಙ್ಕ್ತ ಇತಿ ॥ ೩ ॥ ತೌವಾಏತೌದ್ವೌಸಂ ವರ್ಗೌ ವಾಯುರೇವ ದೇವೇಷು ಪ್ರಾಣಃಪ್ರಾಣೇಷು ॥೪॥ ಅಥಹ ಶೌನಕಂಚಕಾಪೇಯ ಮಭಿಪ್ರತಾರಿಣಂಚ ಕಾಕ್ಷಸೇನಿಂ ಪರಿವಿಷ್ಯ

ಮಾಣೌ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬಿಭಿಕ್ಷೇ ತಸ್ಮಾ ಉಹನದದತುಃ ॥ ೫ ॥ ಸಹೋವಾಚ ಮಹಾತ್ಮನಶ್ಚತುರೋ ದೇವ ಏಕಕಸ್ಸಜಗಾರ ಭುವನಸ್ಯಗೋಪಾಃ । ತಂಕಾಪೇಯನಾಭಿ ಪಶ್ಯನ್ತಿ ಮರ್ತ್ಯಾ ಅಭಿಪ್ರತಾರಿನ್ ಬಹುಧಾ ವಸನ್ತಂ । ಯಸ್ಮೈವಾ ಏತದನ್ನಂ ತಸ್ಮಾ ಏತನ್ನ ದತ್ತಮಿತಿ ॥ ೬ ॥ ತದುಹಶೌನಕ ಕಾಪೇಯಃ ಪ್ರತಿಮನ್ವಾನಃ ಪ್ರತ್ಯೇಯಾಯ ಆತ್ಮಾ ದೇವಾನಾಂ ಜನಿತಾ ಪ್ರಜಾನಾಗ್ ಹಿರಣ್ಯದಗ್ ಷ್ಟ್ರೋಬಭಸೋನಸೂರಿಃ । ಮಹಾನ್ತಮಸ್ಯ ಮಹಿಮಾನ ಮಾಹುರನದ್ಯಮಾನೋ ಯದನನ್ನ ಮತ್ತೀತಿವೈ ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನ್ನೇದಮುಪಾಸ್ಮಹೇ ದತ್ತಾಸ್ಮೈಭಿಕ್ಷಾಮಿತಿ ॥ ೭ ॥ ತಸ್ಮಾಉಹದದುಸ್ತೇವಾ ಏತೇಪಂಚಾನ್ಯೇಪಂಚಾನ್ಯೇದಶಸನ್ತಸ್ತತ್ಕೃತಂ ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾಸುದಿಕ್ಷ್ವನ್ನ ಮೇವ ದಶಕೃತಗ್ ಸೈಷಾವಿರಾಡನ್ನಾ ದೀ ತಯೇದಗ್ ಸರ್ವಂ ದೃಷ್ಟಗ್ ಸರ್ವಮಸ್ಯೇದಂ ದೃಷ್ಟಂ ಭವತ್ಯನ್ನಾದೋ ಭವತಿ ಯ ಏವಂವೇದ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೮ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಣ್ಡಃ.

ಸತ್ಯಕಾಮೋಹ ಜಾಬಾಲೋ ಜಬಾಲಾಂ ಮಾತರ ಮಾಮನ್ತ್ರಯಾಞ್ಚಕ್ರೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಭವತಿ ವಿವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಕಿಂಗೋತ್ರೋನ್ವಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥ ೧ ॥ ಸಾಹೈನಮುವಾಚನಾಹಮೇತ ದ್ವೇದ ತಾತ ಯದ್ಗೋತ್ರಸ್ತ್ವಮಸಿ ಬಹ್ವಹಂ ಚರನ್ತೀಪರಿಚಾರಿಣೀ ಯೌವನೇತ್ವಾಮಲಭೇ ಸಾಹಮೇತನ್ನ ವೇದ ಯದ್ಗೋತ್ರಸ್ತ್ವಮಸಿ ಜಬಾಲಾತು ನಾಮಾಹಮಸ್ಮಿ ಸತ್ಯಕಾಮೋನಾಮತ್ವಮಸಿ ಸಸತ್ಯಕಾಮ ಏವ ಜಾಬಾಲೋ ಬ್ರವೀಥಾ ಇತಿ ॥ ೨ ॥ ಸಹಹಾರಿದ್ರುಮತಂ ಗೌತಮ ಮೇತ್ಯೋವಾಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಭಗವತಿವತ್ಸ್ಯಾ ಮ್ಯುಪೇಯಾಂ ಭಗವನ್ತ ಮಿತಿ ॥ ೩ ॥ ತಗ್ಹೋವಾಚ ಕಿಂಗೋತ್ರೋನುಸೋಮ್ಯಾಸೀತಿ ಸಹೋವಾಚ ನಾಹಮೇತದ್ವೇದಭೋಯದ್ಗೋತ್ರೋಹ ಮಸ್ಮ್ಯಪೃಚ್ಛಂ ಮಾತರಗ್ ಸಾಮಾಪ್ರತ್ಯಬ್ರವೀದ್ಬಹ್ವಹಂಚರನ್ತೀ ಪರಿಚಾರಿಣೀ ಯೌವನೇತ್ವಾಮಲಭೇ ಸಾಹಮೇತನ್ನ ವೇದಯದ್ಗೋತ್ರ ಸ್ತ್ವಮಸಿ ಜಬಾಲಾತು ನಾಮಾಹಮಸ್ಮಿ ಸತ್ಯಕಾಮೋನಾಮ ತ್ವಮಸೀತಿ ಸೋಹಗ್ ಸತ್ಯಕಾಮೋ ಜಾಬಾಲೋಸ್ಮಿ ಭೋ ಇತಿ ॥ ೪ ॥ ತಗ್ಹೋವಾಚ ನೈತದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಿವಕ್ತುಮರ್ಹತಿ ಸಮಿಧಂ ಸೋಮ್ಯಾಹರೋಪತ್ವಾನೇಷ್ಯೇ ನ ಸತ್ಯಾದಗಾಇತಿ

ತಮುಪನೀಯ ಕೃಶಾನಾಮಬಲಾನಾಂ ಚತುಶ್ಶತಾ ಗಾ ನಿರಾಕೃತ್ಯೋ
ವಾಚೇಮಾಃ ಸೋಮ್ಯಾನುಸಂವ್ರಜೇತಿ ತಾ ಅಭಿಪ್ರಸ್ಥಾಪಯನ್ನುವಾಚ
ನಾಸಹಸ್ರೇಣಾವರ್ತೇಯೇತಿ ಸ ಹ ವರ್ಷಗಣಂ ಪ್ರೋವಾಸ ತಾ ಯದಾ
ಸಹಸ್ರಗ್ಸಮ್ಪೇದುಃ ॥ ೫ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಹೈನಮೃಷಭೋಽಭ್ಯುವಾದ ಸತ್ಯಕಾಮಾ೩ ಇತಿ ಭಗವಇತಿ
ಹ ಪ್ರತಿ ಶುಶ್ರಾವ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸೋಮ್ಯ ಸಹಸ್ರಗ್ ಸ್ಮಃ ಪ್ರಾಪಯ ನ ಆಚಾ
ರ್ಯಕುಲಂ ॥ ೧ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚ ತೇ ಪಾದಂ ಬ್ರವಾಣೀತಿ ಬ್ರವೀತು ಮೇ
ಭಗವಾನಿತಿ ತಸ್ಮೈ ಹೋವಾಚ ಪ್ರಾಚೀ ದಿಕ್ಕಲಾ ಪ್ರತೀಚೀ ದಿಕ್ಕಲಾ
ದಕ್ಷಿಣಾ ದಿಕ್ಕಲೋದೀಚೀ ದಿಕ್ಕಲೈಷ ವೈ ಸೋಮ್ಯ ಚತುಷ್ಕಲಃ ಪಾದೋ
ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಕಾಶವಾನ್ನಾಮ ॥ ೨ ॥ ಸ ಯ ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾಗ್ಶ್ಚತು
ಷ್ಕಲಂ ಪಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಕಾಶವಾನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಪ್ರಕಾಶವಾನಸ್ಮಿಁಲ್ಲೋ
ಕೇ ಭವತಿ ಪ್ರಕಾಶವತೋ ಹ ಲೋಕಾಞ್ಜಯತಿ ಯ ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾಗ್
ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂ ಪಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಕಾಶವಾನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೩ ॥

—ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಗ್ನಿಷ್ಟೇ ಪಾದಂ ವಕ್ತೇತಿ ಸ ಹ ಶ್ವೋ ಭೂತೇ ಗಾ ಅಭಿಪ್ರಸ್ಥಾಪ
ಯಾಞ್ಚಕಾರ ತಾ ಯತ್ರಾಭಿಸಾಯಂ ಬಭೂವುಸ್ತತ್ರಾಗ್ನಿಮುಪಸಮಾಧಾ
ಯ ಗಾ ಉಪರುಧ್ಯ ಸಮಿಧಮಾಧಾಯ ಪಶ್ಚಾದಗ್ನೇಃ ಪ್ರಾಙುಪೋಪವಿವೇಶ॥
॥ ೧ ॥ ತಮಗ್ನಿರಭ್ಯುವಾದ ಸತ್ಯಕಾಮಾ೩ ಇತಿ ಭಗವ ಇತಿ ಹ ಪ್ರತಿ ಶುಶ್ರಾವ॥
॥ ೨ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸೋಮ್ಯ ತೇ ಪಾದಂ ಬ್ರವಾಣೀತಿ ಬ್ರವೀತು ಮೇ ಭಗ
ವಾನಿತಿ ತಸ್ಮೈ ಹೋವಾಚ ಪೃಥಿವೀ ಕಲಾನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಕಲಾ ದ್ಯೌಃ ಕಲಾ ಸಮು
ದ್ರಃ ಕಲೈಷ ವೈ ಸೋಮ್ಯ ಚತುಷ್ಕಲಃ ಪಾದೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽನನ್ತವಾನ್ನಾ
ಮ ॥ ೩ ॥ ಸ ಯ ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾಗ್ ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂ ಪಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ
ನನ್ತವಾನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽನನ್ತವಾನಸ್ಮಿಁಲ್ಲೋಕೇ ಭವತ್ಯನನ್ತವತೋ ಹ ಲೋ
ಕಾಞ್ಜಯತಿ ಯ ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾಗ್ ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂ ಪಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ
ನನ್ತವಾನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಹಗ್ಸಸ್ತೇ ಪಾದಂ ವಕ್ತೇತಿ ಸ ಹ ಶ್ವೋ ಭೂತೇ ಗಾ ಅಭಿಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಾ

ಜ್ಞಾಕಾರತಾಯತ್ರಾಭಿಸಾಯಂ ಬಭೂವುಸ್ತತ್ರಾಗ್ನಿ ಮುಪಸಮಾಧಾಯಗಾ ಉಪರುಧ್ಯಸಮಿಧಮಾಧಾಯ ಪಶ್ಚಾದಗ್ನೇಃ ಪ್ರಾಜುಪೋಪವಿವೇಶ ॥ ೧ ॥ ತಗ್ ಹಗ್ ಸ ಉಪನಿಸತ್ಯಾ ಭ್ಯುವಾದ ಸತ್ಯಕಾಮಾ ೩ ಇತಿಭಗವಇತಿಹ ಪ್ರತಿಶುಶ್ರಾವ ॥ ೨ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಸೋಮ್ಯತೇಪಾದಂ ಬ್ರುವಾಣೀತಿಬ್ರವೀತುಮೆ ಭಗವಾನಿತಿ ತಸ್ಮೈಹೋವಾಚಾಗ್ನಿಃಕಲಾ ಸೂರ್ಯಃಕಲಾ ಚನ್ದ್ರಃಕಲಾವಿದ್ಯುತ್ಕಲೈಷವೈಸೋಮ್ಯಚತುಷ್ಕಲಃಪಾದೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಜ್ಯೋತಿಷ್ಮಾನ್ನಾಮ ॥ ೩ ॥ ಸಯಏತಮೇವಂವಿದ್ವಾಗ್ ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂಪಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಜ್ಯೋತಿಷ್ಮಾ ನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮಾನಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕೇ ಭವತಿ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತೋಹಲೋಕಾ ಜಯತಿ ಯಏತಮೇವಂವಿದ್ವಾಗ್ ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂಪಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಜ್ಯೋತಿಷ್ಮಾನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಮದ್ಗುಷ್ಟೇಪಾದಂವಕ್ತೇತಿ ಸಹಶ್ವೋಭೂತೇ ಗಾಅಭಿಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಾಞ್ಚಾಕಾರ ತಾಯತ್ರಾಭಿಸಾಯಂಬಭೂವು ಸ್ತತ್ರಾಗ್ನಿಮುಪಸಮಾಧಾಯಗಾಉಪರುಧ್ಯಸಮಿಧಮಾಧಾಯ ಪಶ್ಚಾದಗ್ನೇಃ ಪ್ರಾಜುಪೋಪವಿವೇಶ॥ ॥ ೧ ॥ ತಂಮದ್ಗುರುಪನಿಪ ತ್ಯಾಭ್ಯುವಾದಸತ್ಯಕಾಮಾ ಇತಿ ಭಗವಇತಿಹ ಪ್ರತಿಶುಶ್ರಾವ ॥ ೨ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಸೋಮ್ಯತೇಪಾದಂ ಬ್ರುವಾಣೀತಿ ಬ್ರವೀತುಮೇ ಭಗವಾನಿತಿ ತಸ್ಮೈಹೋವಾಚ ಪ್ರಾಣಃಕಲಾ ಚಕ್ಷುಃಕಲಾ ಶ್ರೋತ್ರಂಕಲಾಮನಃ ಕಲೈಷವೈಸೋಮ್ಯ ಚತುಷ್ಕಲಃಪಾದೋಬ್ರಹ್ಮಣಆಯತನವಾನ್ನಾಮ ॥ ೩ ॥ ಸಯಏತಮೇವಂವಿದ್ವಾಗ್ ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂಪಾದಂಬ್ರಹ್ಮಣ ಆಯತನವಾನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತ ಆಯತನವಾನಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕೇ ಭವತ್ಯಾಯತನವತೋಹಲೋಕಾಞ್ಜಯತಿ ಯಏತಮೇವಂವಿದ್ವಾಗ್ ಶ್ಚತುಷ್ಕಲಂಪಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಆಯತನವಾನಿತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೪ ॥

—ಅಥ ನವಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಪ್ರಾಪಹಾಚಾರ್ಯ ಕುಲಂತಮಾಚಾರ್ಯೋ ಭ್ಯುವಾದ ಸತ್ಯಕಾಮಾ೩ ಇತಿಭಗವಇತಿಹಪ್ರತಿಶುಶ್ರಾವ ॥೧॥ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಿವವೈಸೋಮ್ಯಭಾಸಿಕೋನು ತ್ವಾನುಶಶಾಸೇತ್ಯನ್ಯೇ ಮನುಷ್ಯೇಭ್ಯ ಇತಿಹ ಪ್ರತಿಜಜ್ಞೇಭಗವಾಗ್ ಸ್ತ್ವೇವ ಮೇಕಾಮೇಬ್ರೂಯಾತ್ ॥ ೨ ॥ ಶ್ರುತಗ್ ಹ್ಯೇವಮೇಭಗವದ್ದೃಶೇಭ್ಯ ಆಚಾರ್ಯಾದ್ಧೈವವಿದ್ಯಾ ವಿದಿತಾಸಾಧಿಷ್ಠಂ ಪ್ರಾಪದಿತಿ ತಸ್ಮೈಹೈ

ತದೇವೋಪವಾಚಾತ್ರಹನಕಿಂಚನ ವೀಯಾಯೇತಿವೀಯಾಯೇತಿ ॥೩॥

—ಅಥ ದಶಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಉಪಕೋಸಲೋಹವೈ ಕಾಮಲಾಯನಸ್ಸತ್ಯಕಾಮೇ ಜಾಬಾಲೇಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮುವಾಸ ತಸ್ಯಹ ದ್ವಾದಶವರಾಣ್ಯಗ್ನೀನ್ ಪರಿಚಚಾರ ಸಹಸ್ಮಾನ್ಯಾನನ್ತೇವಾಸಿನ ಸ್ಸಮಾವರ್ತಯಗ್ ಸ್ತಗ್ ಹಸ್ಮೈವ ನಸಮಾವರ್ತಯತಿ ॥ ॥ ೧ ॥ * ತಂಜಾಯೋವಾಚ ತಪ್ತೋಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಕುಶಲಮಗ್ನೀನ್ ಪರಿಚಚಾರೀನ್ಮಾತ್ವಾ ಗ್ನಯಃ ಪರಿಪ್ರವೋಚನ್ ಪ್ರಬ್ರೂಹ್ಯಸ್ಮಾ ಇತಿತಸ್ಮೈಹಾಪ್ರೋಚ್ಯೈವ ಪ್ರವಾಸಾಞ್ಚಕ್ರೇ ॥ ೨ ॥ ಸಹವ್ಯಾಧಿನಾ ನಶಿತುಂ ದಧ್ರೇತಮಾಚಾರ್ಯ ಜಾಯೋವಾಚ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ನ್ನಶಾನ ಕಿಂನುನಾಶ್ನಾಸೀತಿ ಸಹೋವಾಚಬಹವಇಮೇ ಸ್ಮಿನ್ಪುರುಷೇಕಾಮಾ ನಾನಾತ್ಯಯಾವ್ಯಾಧಿಭಿಃ ಪ್ರತಿಪೂರ್ಣೋ ಸ್ಮಿನಾಶಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ॥ ೩ ॥ ಅಥಹಾಗ್ನಯಸ್ಸಮೂದಿರೇ ತಪ್ತೋಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಕುಶಲಂನಃ ಪರ್ಯಚಾರೀತ್ ಹನ್ತಾಸ್ಮೈಪ್ರಬ್ರವಾಮೇತಿ ತಸ್ಮೈಹೋಚುಃ ॥೪ ॥ ಪ್ರಾಣೋಬ್ರಹ್ಮ ಕಂಬ್ರಹ್ಮ ಖಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಸಹೋವಾಚ ವಿಜಾನಾಮ್ಯಹಂ ಯತ್ಪ್ರಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಕಂಚತುಖಂಚನ ವಿಜಾನಾಮೀತಿ ತೇಹೋಚುರ್ಯದ್ವಾವಕಂ ತದೇವಖಂ ಯದೇವಖಂ ತದೇವಕಮಿತಿ ಪ್ರಾಣಂಚಹಾಸ್ಮೈತದಾಕಾಶಂಚೋಚುಃ ॥ ೫ ॥

—ಅಥ ಏಕಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಹೈನಂ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯೋನುಶಶಾಸ ಪೃಥಿವ್ಯಗ್ನಿರನ್ನಮಾದಿತ್ಯ ಇತಿಯಏಷಆದಿತ್ಯೇ ಪುರುಷೋದೃಶ್ಯತೇಸೋ ಹಮಸ್ಮಿ ಸಏವಾಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥೧॥ ಸಯ ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನುಪಾಸ್ತೇ ಪಹತೇ ಪಾಪಕೃತ್ಯಾಂ ಲೋಕೀಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯು ರೇತಿ ಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ನಾಸ್ಯಾವರಪುರುಷಾಃ ಕ್ಷೀಯನ್ತ ಉಪವಯನ್ತಂ ಭುಂಜಾಮೋಸ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚಲೋಕೇ ಮುಷ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚಯ ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ದ್ವಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಹೈನಮನ್ವಾಹಾರ್ಯ ಪಚನೋನುಶಶಾಸಾಪೋದಿಶೋ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಚನ್ದ್ರಮಾ ಇತಿ ಯಏಷಚನ್ದ್ರಮಸಿ ಪುರುಷೋದೃಶ್ಯತೇ ಸೋಹಮಸ್ಮಿ ಸ ಏವಾಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥ ೧ ॥ ಸಯಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನುಪಾ

---

* ಕುಶಲಮಗ್ನೀನ್ಪರ್ಯಚಾರೀದಿತಿ, ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಸ್ತೇ ಪಹತೇ ಪಾಪಕೃತ್ಯಾಂ ಲೋಕೀಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯುು ರೇತಿಜ್ಯೋ
ಗ್ಜೀವತಿ ನಾಸ್ಯಾವರಪುರುಷಾಃಕ್ಷೀಯನ್ತ ಉಪವಯಂ ತಂ ಭುಂಜಾಮೋ
ಸ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚ ಲೋಕೇ ಮುಷ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚ ಯ ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನುಪಾಸ್ತೇ ॥

—ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಅಥಹೈನಮಾಹವ ನೀಯೋನುಶಶಾಸ ಪ್ರಾಣ ಆಕಾಶೋ ದ್ಯೌರ್ವಿ
ದ್ಯು ದಿತಿ ಯ ಏಷವಿದ್ಯುತಿ ಪುರುಷೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಸೋಹಮಸ್ಮಿ ಸ ಏವಾ
ಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥ ೧ ॥ ಸಯ ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನುಪಾಸ್ತೇ ಪಹತೇ ಪಾಪ
ಕೃತ್ಯಾಂ ಲೋಕೀ ಭವತಿ ಸರ್ವಮಾಯುುರೇತಿ ಜ್ಯೋಗ್ಜೀವತಿ ನಾಸ್ಯಾವರ
ಪುರುಷಾಃಕ್ಷೀಯನ್ತ ಉಪವಯಂ ತಂ ಭುಂಜಾಮೋಸ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚ ಲೋ
ಕೇ ಮುಷ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚ ಯ ಏತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನುಪಾಸ್ತೇ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಚತುರ್ದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

" ತೇ ಹೋಚುರುಪ ಕೋಸಲೈಷಾ ಸೋಮ್ಯತೇ ಸ್ಮದ್ವಿದ್ಯಾತ್ಮ
ವಿದ್ಯಾಚಾ ಚಾರ್ಯಸ್ತು ತೇಗತಿಂ ವಕ್ತೇತ್ಯಾ ಜಗಾಮುಹಾಸ್ಯಾ ಚಾರ್ಯಸ್ತ
ಮಾಚಾರ್ಯೋ ಭ್ಯುವಾದೋಪ ಕೋಸಲಾ ೩ ಇತಿ ॥ ೧ ॥ ಭಗವ ಇತಿ
ಹಪ್ರತಿಶುಶ್ರಾವ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ ಇವ ಸೋಮ್ಯತೇ ಮುಖಂ ಭಾತಿಕೋನು
ತ್ವಾನು ಶಶಾಸೇತಿ ಕೋನು ಮಾನುಶಿಷ್ಯಾದ್ಭೋ ಇತಿ ಹಾಪೇವನಿಹ್ನು
ತೇ ಇಮೇನೂನಮೀದೃಶಾ ಅನ್ಯಾದೃಶಾ ಇತಿ ಹಾಗ್ನೀನ ಭ್ಯೂದೇ ಕಿಂ
ನುಸೋಮ್ಯಕಿಲತೇ ವೋಚನ್ನಿತಿ ॥ ೨ ॥ ಇದಮಿತಿಹ ಪ್ರತಿ ಜಜ್ಞೇ ಲೋ
ಕಾನ್ವಾವ ಕಿಲಸೋಮ್ಯತೇ ವೋಚನ್ನಹಂ ತು ತೇ ತದ್ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ
ಪುಷ್ಕರ ಪಲಾಶ ಆಪೋನ ಶ್ಲಿಷ್ಯನ್ತ ಏವಮೇವಂವಿದಿ ಪಾಪಂ ಕರ್ಮನ
ಶ್ಲಿಷ್ಯತ ಇತಿ ಬ್ರವೀತುಮೇ ಭಗವಾನಿತಿ ತಸ್ಮೈಹೋವಾಚ ॥ ೩ ॥

—ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

* ಯ ಏಷೋ ಕ್ಷಿಣಿ ಪುರುಷೋ ದೃಶ್ಯತ ಏಷ ಆತ್ಮೇತಿ ಹೋ
ವಾಚೈತದಮೃತಮಭಯ ಮೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ತದ್ಯದ್ಯಪ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಸರ್ಪಿರ್ವೋ
ದಕಂ ವಾಸಿಞ್ಚನ್ತಿ ವರ್ತ್ಮನೀ ಏವ ಗಚ್ಛತಿ ॥ ೧ ॥ ಏತಗ್ ಸಂಯ
ದ್ವಾಮ ಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತ ಏತಗ್ ಹಿ ಸರ್ವಾಣಿ ವಾಮಾನ್ಯಭಿಸಂಯನ್ತಿ ಸರ್ವಾ

" ಅಸ್ಮದ್ವಿದ್ಯಾಚಾತ್ಮ ವಿದ್ಯಾಚೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.
* ಸಿಞ್ಚತಿವರ್ತ್ಮನೀಹ್ಯೇವೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ಣ್ಯೇನಂ ವಾಮಾನ್ಯಭಿಸಂಯನ್ತಿ ಯಏವಂ ವೇದ ॥ ೨ ॥ ಏಷ ಉ ಏವ ವಾಮನೀರೇಷ ಹಿ ಸರ್ವಾಣಿ ವಾಮಾನಿನಯತಿ ಸರ್ವಾಣಿ ವಾಮಾನಿನಯತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೩ ॥ ಏಷ ಉ ಏವ ಭಾಮನೀರೇಷ ಹಿ ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷುಭಾತಿ ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷುಭಾತಿ ಯಏವಂವೇದ ॥ ೪ ॥ ಅಥಯದುಚೈವಾಸ್ಮಿಞ್ಛವ್ಯಂ ಕುರ್ವನ್ತಿಯದಿಚ ನಾರ್ಚಿಷಮೇವಾಭಿ ಸಮ ವನ್ತ್ಯರ್ಚಿಷೋ ಹ ರಹ್ನ ಆಪೂರ್ಯಮಾಣ ಪಕ್ಷಮಾಪೂರ್ಯಮಾಣ ಪಕ್ಷಾ ದ್ಯಾನ್ ಷಡುದಙ್ಏತಿ ಮಾಸಾಗ್ ಸ್ತಾನ್ಮಾಸೇಭ್ಯ ಸ್ಸಂವತ್ಸರಗ್ ಸಂವತ್ಸರಾ ದಾದಿತ್ಯಮಾದಿತ್ಯಾಚ್ಚನ್ದ್ರಮಸಂ ಚನ್ದ್ರಮಸೋವಿದ್ಯುತಂ ತತ್ಪುರುಷೋ ಮಾನವಃ ॥ ೫ ॥ ಸ ಏನಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಗಮಯ ತ್ಯೇಷದೇವಪಥೋ ಬ್ರ ಹ್ಮಪಥ ಏತೇನ ಪ್ರತಿಪದ್ಯ ಮಾನಾ ಇಮಂ ಮಾನವಮಾವರ್ತಂ ನಾವರ್ತ ನ್ತೇನಾವರ್ತನ್ತೇ ॥ ೬ ॥

— ಅಥ ಷೋಡಶಃಖಣ್ಡಃ. —

ಏಷಹವೈ ಯಜ್ಞೋಯೋಯಂ ಪವತ ಏಷಹಯನ್ನಿದಗ್ ಸರ್ವಂ ಪುನಾತಿ ಯ ದೇಷಹಯನ್ನಿದಗ್ ಸರ್ವಂಪುನಾತಿ ತಸ್ಮಾದೇಷ ಏವ ಯಜ್ಞ ಸ್ತಸ್ಯ ಮನಶ್ಚ ವಾಕ್ಚ ವರ್ತನೀ ॥ ೧ ॥ ತಯೋರನ್ಯತರಾಂ ಮನಸಾಸಗ್ ಸ್ಕರೋತಿಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾಚಾಹೋತಾ ಧ್ವರ್ಯುರುದ್ಗಾತಾನ್ಯತರಾಗ್ ಸಯತ್ರೋ ಪಾಕೃತೇ ಪ್ರಾತರನುವಾಕೇ ಪುರಾಪರಿಧಾನೀಯಾಯಾ * ಬ್ರಹ್ಮಾವ್ಯವ ವದತಿ ॥ ೨ ॥ " ಅನ್ಯತರಾಮೇವ ವರ್ತನೀಗ್ ಸಗ್ ಸ್ಕರೋತಿ ಹೀ ಯತೇನ್ಯತ ರಾ ಸಯಥೈಕ ಪಾದ್ವ್ರಜನ್ರಥೋ ವೈಕೇನ ಚಕ್ರೇಣ ವರ್ತ ಮಾನೋರಿಷ್ಯತ್ಯೇವ ಮಸ್ಯ ಯಜ್ಞೋರಿಷ್ಯತಿ ಯಜ್ಞಗ್ ರಿಷ್ಯನ್ತಂ ಯಜಮಾನೋನುರಿಷ್ಯತಿ ಸ ಇಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಪೀ ಯಾನ್ ಭವತಿ ॥ ೩ ॥ ‡ ಅಥ ಯತ್ರೋಪಾಕೃತೇ ಪ್ರಾತರನುವಾಕೇನಪುರಾ ಪರೀಧಾನೀಯಾಯಾ ಬ್ರ ಹ್ಮಾವ್ಯವ ವದತ್ಯುಭೇ ಏವವರ್ತನೀಸಗ್ ಸ್ಕುರ್ವನ್ತಿ ನಹೀಯತೇನ್ಯತರಾ ॥ ೪ ॥ ಸ ಯಥೋಭಯ ಪಾದ್ವ್ರಜನ್ರ ಥೋವೋಭಾಭ್ಯಾಂ ಚಕ್ರಾಭ್ಯಾಂ ವರ್ತಮಾನಃ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತ್ಯೇವಮಸ್ಯಯ ಜ್ಞಃ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿಯಜ್ಞಂ ಪ್ರತಿತಿ

---

* ಬ್ರಹ್ಮಾವ್ಯವದತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

" ವರ್ತನೀಗ್ ಸಗ್ ಸ್ಕುರ್ವನ್ತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

‡ ಬ್ರಹ್ಮಾವ್ಯವದತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ಷ್ಯನ್ತಂ ಯಜಮಾನೋನು ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ ಸ ಇಷ್ಟ್ವಾಶ್ರೇಯಾನ್ ಭವತಿ ॥೫॥

—ಅಥ ಸಪ್ತದಶಃಖಣ್ಡಃ.—

ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಲೋಕಾ ನಭ್ಯತಪತ್ತೇಷಾಂ ತಪ್ಯಮಾನಾನಾಗ್ ರಸಾನ್ ಪ್ರಾಬೃಹದಗ್ನಿಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾವಾಯು ಮನ್ತರಿಕ್ಷಾ ದಾದಿತ್ಯಂದಿವಃ ॥ ೧ ॥ ಸ ಏತಾಸ್ತಿ ಸ್ರೋದೇವತಾ ಅಭ್ಯತಪ ತ್ತಾಸಾಂ ತಪ್ಯಮಾನಾನಾಗ್ ರಸಾನ್ ಪ್ರಾ ಬೃಹದಗ್ನೇಃ ಋಚೋವಾಯೋರ್ಯಜೂಗ್‌ಷಿ ಸಾಮಾನ್ಯಾದಿತ್ಯಾತ್ ॥ ೨ ॥ ಸ ಏತಾಂತ್ರಯೀಂ ವಿದ್ಯಾಮಭ್ಯತ ಪತ್ತಸ್ಯಾ ಸ್ತಪ್ಯಮಾನಾಯಾ ರಸಾನ್ ಪ್ರಾ ಬೃಹದ್ಭೂ ರಿತ್ಯೃಗ್ಭ್ಯೋ ಭುವರಿತಿ ಯಜುರ್ಭ್ಯಃ ಸ್ವರಿತಿ ಸಾಮಭ್ಯಃ ॥ ೩ ॥ ತದ್ಯದ್ಯೃಕ್ತೋರಿಷ್ಯೇದ್ಭೂಃಸ್ವಾಹೇತಿ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯೇ ಜುಹುಯಾ ದೃಚಾ ಮೇವತದ್ರ ಸೇನರ್ಚಾಂ ವೀರ್ಯೇಣರ್ಚಾಂ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ವಿರಿಷ್ಟಗ್ ಸಂದಧಾತಿ ॥ ೪ ॥ ಅಥ ಯದಿ ಯಜುಷ್ಟೋರಿಷ್ಯೇದ್ಭುವಸ್ಸ್ವಾಹೇತಿ ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನೌ ಜುಹುಯಾ ದ್ಯಜುಷಾಮೇವ ತದ್ರಸೇನ ಯಜುಷಾಂ ವೀರ್ಯೇಣ ಯಜುಷಾಂ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ವಿರಿಷ್ಟಗ್ ಸಂದಧಾತಿ ॥೫॥ ಅಥಯದಿ ಸಾಮತೋರಿಷ್ಯೇತ್ಸ್ವಸ್ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಾ ಹವನೀಯೇ ಜುಹುಯಾತ್ಸಾಮ್ನಾಮೇವ ತದ್ರಸೇನ ಸಾಮ್ನಾಂ ವೀರ್ಯೇಣಸಾಮ್ನಾಂ ಯಜ್ಞಸ್ಯವಿರಿಷ್ಟಗ್ ಸಂದಧಾತಿ ॥ ೬ ॥ ತದ್ಯಥಾಲವಣೇನ ಸುವರ್ಣಗ್ ಸಂದಧ್ಯಾತ್ಸುವರ್ಣೇನ ರಜತಗ್ ರಜತೇನ ತ್ರಪು ತ್ರಪುಣಾಸೀಸಗ್‌ಸೀಸೇನಲೋಹಂ ಲೋಹೇನ ದಾರು ದಾರು ಚರ್ಮಣಾ ॥ ೭ ॥ ಏವ ಮೇಷಾಂ ಲೋಕಾನಾಮಾಸಾಂ ದೇವತಾನಾಮಸ್ಯಾಸ್ತ್ರಯ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾಯಾ ವೀರ್ಯೇಣ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ವಿರಿಷ್ಟಗ್ ಸಂದಧಾತಿ ಭೇಷಜ ಕೃತೋಹ ವಾ ಏಷಯಜ್ಞೋ ಯತ್ರೈವಂ ವಿದ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಭವತಿ ॥ ೮ ॥ ಏಷಹವಾ ಉದಕ್ಪ್ರವಣೋ ಯಜ್ಞೋ ಯತ್ರೈವಂ ವಿದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಭವತ್ಯೇವಂ ವಿದಗ್ ಹವಾ ಏಷಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮನುಗಾಥಾಯತೋ ಯತ ಆವರ್ತತೇ ತತ್ತದ್ಗಚ್ಛತಿ ॥ ೯ ॥ ಮಾನವೋ ಬ್ರಹ್ಮೈವೈಕ ಋತ್ವಿಕ್ಕುರೂ ನಶ್ವಾಭಿ ರಕ್ಷತ್ಯೇವಂ ವಿದ್ಧವೈ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಯಜ್ಞಂ ಯಜಮಾನಗ್ ಸರ್ವಾಗ್‌ಶ್ಚರ್ತ್ವಿಜೋಭಿರಕ್ಷತಿ ತಸ್ಮಾದೇವಂ ವಿದಮೇವ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಕುರ್ವೀತನಾನೇವಂ ವಿದಂ ನಾನೇವಂ ವಿದಮ್॥೧೦॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ - ಚತುರ್ಥಃಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಹರಿಃ ಓಮ್ ತತ್ಸತ್.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

-:o:-

ಅಥ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಮ್॥ ಯೋಹವೈ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಂಚ ವೇದ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ಹವೈ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ಭವತಿ ಪ್ರಾಣೋವಾವ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ॥ ೧ ॥ ಯೋಹವೈ ವಸಿಷ್ಠಂ ವೇದ ವಸಿಷ್ಠೋಹ ಸ್ವಾನಾಂ ಭವತಿ ವಾಗ್ವಾವ ವಸಿಷ್ಠಃ ॥ ೨ ॥ ಯೋಹವೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂವೇದ ಪ್ರತಿಹತಿಷ್ಠತ್ಯಸ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚ ಲೋಕೇ ಮುಷ್ಮಿಗ್ ಶ್ಚ ಚಕ್ಷುರ್ವಾವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ॥ ೩ ॥ ಯೋಹವೈಸಮ್ಪದಂ ವೇದ ಸಗ್ ಹಾಸ್ಮೈಕಾಮಾಃಪದ್ಯನ್ತೇ ದೈವಾಶ್ಚ ಮಾನುಷಾಶ್ಚ ಶ್ರೋತ್ರಂ ವಾವಸಮ್ಪತ್ ॥ ೪ ॥ ಯೋಹವಾ ಆಯತನಂ ವೇದಾಯತನಗ್ ಹ ಸ್ವಾನಾಂ ಭವತಿ ಮನೋಹವಾ ಆಯತನಂ ॥ ೫ ॥ ಅಥಹಪ್ರಾಣಾ ಅಹಗ್ ಶ್ರೇಯಸಿವ್ಯೂದಿರೇಹಗ್ ಶ್ರೇಯಾನಸ್ಮ್ಯಹಗ್ ಶ್ರೇಯಾನಸ್ಮೀತಿ ತೇಹ ಪ್ರಾಣಾಃಪ್ರಜಾಪತಿಂಪಿತರಮೇತ್ಯೋಚುರ್ಭಗವನ್ ಕೋನಶ್ಶ್ರೇಷ್ಠ ಇತಿ ॥ ೬ ॥ ತಾನ್ಹೋವಾಚ ಯಸ್ಮಿನ್ವ ಉತ್ಕ್ರಾನ್ತೇ ಶರೀರಂ ಪಾಪಿಷ್ಠತರಮಿವದೃಶ್ಯೇತ ಸ ವ ಶ್ಶ್ರೇಷ್ಠ ಇತಿ ॥ ೭ ॥ ಸಾಹವಾಗುಚ್ಚಕ್ರಾಮ ಸಾ ಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಪರ್ಯೇತ್ಯೋವಾಚ ಕಥಮಶಕತರ್ತೇಮ ಜ್ಜೀವಿತುಮಿತಿ ಯಥಾಕಲಾ ಅವದನ್ತಃಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನ ಪಶ್ಯನ್ತ ಶ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಶೃಣ್ವನ್ತಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಧ್ಯಾಯನ್ತೋ ಮನಸೈವಮಿತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹವಾಕ್ ॥ ೮ ॥ ಚಕ್ಷುರ್ಹೋಚ್ಚಕ್ರಾಮ ತತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಪರ್ಯೇತ್ಯೋವಾಚ ಕಥ ಮಶಕತರ್ತೇಮಜ್ಜೀವಿತುಮಿತಿ ಯಥಾನ್ಧಾ ಅಪಶ್ಯನ್ತಃ ಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನ ವದನ್ತೋವಾಚಾ ಶೃಣ್ವನ್ತಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಧ್ಯಾಯನ್ತೋ ಮನಸೈವಮಿತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹಚಕ್ಷುಃ ॥೯॥ ಶ್ರೋತ್ರಗ್ ಹೋಚ್ಚಕ್ರಾಮ ತತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಪರ್ಯೇತ್ಯೋವಾಚ ಕಥಮಶಕತರ್ತೇಮಜ್ಜೀವಿತುಮಿತಿ ಯಥಾಬಧಿರಾ ಅಶೃಣ್ವನ್ತಃ ಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನ ವದನ್ತೋವಾಚಾ ಪಶ್ಯನ್ತಶ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಧ್ಯಾಯನ್ತೋ ಮನಸೈವಮಿತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹಶ್ರೋತ್ರಂ ॥ ೧೦ ॥ ಮನೋಹೋಚ್ಚಕ್ರಾಮ ತತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಪರ್ಯೇತ್ಯೋವಾಚ ಕಥಮಶಕತರ್ತೇಮಜ್ಜೀವಿತುಮಿತಿ ಯಥಾಬಾಲಾ ಅಮನಸಃ ಪ್ರಾಣನ್ತಃ ಪ್ರಾಣೇನ ವದನ್ತೋವಾಚಾ ಪಶ್ಯ

ನ್ತಶ್ಚಕ್ಷುಷಾಶೃಣ್ವನ್ತಶ್ಶ್ರೋತ್ರೇಣೈವಮಿತಿ ಪ್ರವಿವೇಶಹಮನಃ ॥ ೧೧ ॥
ಅಥಹ ಪ್ರಾಣ ಉಚ್ಚಿಕ್ರಮಿಷ್ಯನ್ತ್ಸ ಯಥಾಸುಹಯಃ ಪಡ್ವೀಶಶಙ್ಕೂನ್
ಸಙ್ಖಿದೇದೇವಮಿತರಾನ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಸಮಖಿದತ್ತಗ್ ಹಾಭಿಸಮೇತ್ಯೋ
ಚುರ್ಭಗವನ್ನೇಧಿತ್ವಂ ನಶ್ಶ್ರೇಷ್ಠೋಸಿ ಮೋತ್ಕ್ರಮೀರಿತಿ ॥ ೧೨ ॥ ಅಥ
ಹೈನಂವಾಗುವಾಚಯದಹಂ ವಸಿಷ್ಠಾಸ್ಮಿತ್ವಂ ತದ್ವಸಿಷ್ಠೋಸೀತ್ಯಥಹೈನಂ
ಚಕ್ಷುರುವಾಚ ಯದಹಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸ್ಮಿತ್ವಂ ತತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸೀತಿ ॥ ೧೩ ॥
ಅಥಹೈನಗ್ ಶ್ರೋತ್ರಮುವಾಚ ಯದಗ್ ಸಮ್ಪದಸ್ಮಿತ್ವಂ ತತ್ಸಮ್ಪದಸೀತ್ಯ
ಥಹೈನಂ ಮನ ಉವಾಚ ಯದಹಮಾಯತನಮಸ್ಮಿ ತ್ವಂ ತದಾಯತನಮ
ಸೀತಿ ॥ ೧೪ ॥ ನವೈವಾಚೋನಚಕ್ಷೂಗ್ಂಷಿ ನಶ್ರೋತ್ರಾಣಿ ನಮನಾಗ್
ಸೀತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಪ್ರಾಣಾ ಇತ್ಯೇವಾಚಕ್ಷತೇ ಪ್ರಾಣೋಹ್ಯೇವೈತಾನಿಸ
ರ್ವಾಣಿ ಭವತಿ ॥ ೧೫

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ಸಹೋವಾಚ ಕಿಂಮೇನ್ನಂ ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ ಯತ್ಕಿಂಚಿದಿದಮಾಶ್ವ
ಭ್ಯ ಆಶಕುನಿಭ್ಯ ಇತಿಹೋಚುಸ್ತದ್ವಾ ಏತದನಸ್ಯಾನ್ನ ಮನೋಹವೈನಾ
ಮಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ನಹವಾ ಏವಂ ವಿದಿಕಿಞ್ಚನಾನನ್ನಂ ಭವತೀತಿ ॥ ೧ ॥ ಸ
ಹೋವಾಚ ಕಿಂಮೇವಾಸೋ ಭವಿಷ್ಯತೀತ್ಯಾಪ ಇತಿ ಹೋಚುಸ್ತಸ್ಮಾ
ದ್ವಾ ಏತದಶಿಷ್ಯನ್ತಃ ಪುರಸ್ತಾಚ್ಚೋಪರಿಷ್ಟಾಚ್ಚಾದ್ಭಿಃ ಪರಿದಧತಿ ಲಮ್ಭು
ಕೋಹವಾಸೋ ಭವತ್ಯನಗ್ನೋಹಭವತಿ ॥ ೨ ॥ ತದ್ಧೈತತ್ಸತ್ಯಕಾಮೋ
ಜಾಬಾಲೋ ಗೋಶ್ರುತಯೇ ವೈಯಾಘ್ರಪದ್ಯಾಯೋಕ್ತ್ವೋವಾಚ
ಯದ್ಯಪ್ಯೇನಚ್ಛುಷ್ಕಾಯ ಸ್ಥಾಣವೇ ಬ್ರೂಯಾಜ್ಜಾಯೇರನ್ನೇವಾಸ್ಮಿ
ಞ್ಛಾಖಾಃ ಪ್ರರೋಹೇಯುಃ ಪಲಾಶಾನೀತಿ ॥ ೩ ॥ ಅಥ ಯದಿಮಹಜ್ಜಿ
ಗಮಿಷೇದ ಮಾವಾಸ್ಯಾಯಾಂ ದೀಕ್ಷಿತ್ವಾ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಗ್ ರಾತ್ರೌಸರ್ವೌ
ಷಧಸ್ಯ ಮನ್ಥಂದಧಿಮಧುನೋರುಪಮಥ್ಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಯಸ್ವಾ
ಹೇತ್ಯಗ್ನಾವಾಜ್ಯಸ್ಯ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇ ಸಮ್ಪಾತಮವನಯೇತ್ ॥ ೪ ॥ ವಸಿ
ಷ್ಠಾಯ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನಾ ವಾಜ್ಯಸ್ಯ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇ ಸಮ್ಪಾತ ಮವನಯೇ
ತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಯೈ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನಾ ವಾಜ್ಯಸ್ಯಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇ ಸಮ್ಪಾತಮವನ
ಯೇತ್ಸಮ್ಪದೇಸ್ವಾ ಹೇತ್ಯಗ್ನಾವಾಜ್ಯಸ್ಯ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇ ಸಮ್ಪಾತಮವನ
ಯೇದಾಯತನಾಯಸ್ವಾಹೇತ್ಯಗ್ನಾ ವಾಜ್ಯಸ್ಯ ಹುತ್ವಾಮನ್ಥೇ ಸಮ್ಪಾತ

ಮವನಯೇತ್ ॥ ೫ ॥ ಅಥ ಪ್ರತಿಸೃಪ್ಯಾಞ್ಜಲೌ ಮನ್ಥಮಾಧಾಯ ಜಪತ್ಯಮೋನಾಮಾಸ್ಯ ಮಾಹಿತೇಸರ್ವಮಿದಗ್ ಸಹಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃಶ್ರೇಷ್ಠೋರಾಜಾಧಿಪತಿಃ ಸಮಾಜ್ಯೈಷ್ಠ್ಯಗ್ ಶ್ರೈಷ್ಠ್ಯಗ್ ರಾಜ್ಯಮಾಧಿಪತ್ಯಂ ಗಮಯತ್ವಹ ಮೇವೇದಗ್ ಸರ್ವಮಸಾನೀತಿ ॥ ೬ ॥ ಅಥ ಖಲ್ವೇತಯರ್ಚಾ ಪಚ್ಛ ಆಚಾಮತಿ ತತ್ಸವಿತುರ್ವೃಣೀಮಹ ಇತ್ಯಾಚಾಮತಿ ವಯಂದೇವಸ್ಯ ಭೋಜನಮಿತ್ಯಾಚಾಮತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಗ್ ಸರ್ವಧಾತಮ ಮಿತ್ಯಾಚಾಮತಿ ತುರಂ ಭಗಸ್ಯ ಧೀಮಹೀತಿ ಸರ್ವಂಪಿಬತಿ ॥ ೭ ॥ ನಿರ್ಣಿಜ್ಯಕಗ್ ಸಂಚಮಸಂವಾ ಪಶ್ಚಾದಗ್ನೇಃ ಸಂವಿಶತಿ ಚರ್ಮಣೀವಾಸ್ಥಣ್ಡಿಲೇವಾ ವಾಚಂ ಯಮೋ ಪ್ರಸಾಹಃಸಯದಿಸ್ತ್ರಿಯಂ ಪಶ್ಯೇತ್ಸಮೃದ್ಧಂ ಕರ್ಮೇತಿವಿದ್ಯಾತ್ ॥ ೮ ॥ ತದೇಷಶ್ಲೋಕಃ । ಯದಾಕರ್ಮ ಸು ಕಾಮ್ಯೇಷು ಸ್ತ್ರಿಯಗ್ ಸ್ವಪ್ನೇಷು ಪಶ್ಯತಿ । ಸಮೃದ್ಧಿಂ ತತ್ರ ಜಾನೀಯಾತ್ತಸ್ಮಿನ್ ಸ್ವಪ್ನನಿದರ್ಶನೇ ತಸ್ಮಿನ್ಸ್ವಪ್ನನಿದರ್ಶನೇ ॥ ೯

ಅಥ ತೃತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ಶ್ವೇತ ಕೇತುರ್ಹಾರುಣೇಯಃ ಪಞ್ಚಾಲಾನಾಗ್ ಸಮಿತಿಮೇಯಾಯ ತಗ್‌ಹಪ್ರವಾಹಣೋ ಜೈವಲಿರುವಾಚ ಕುಮಾರಾನುತ್ವಾ ಶಿಷತ್ಪಿತೇತ್ಯನು ಹಿ ಭಗವ ಇತಿ ॥ ೧ ॥ ವೇತ್ಥ ಯದಿತೋಧಿಪ್ರಜಾಃಪ್ರಯನ್ತೀತಿ ನ ಭಗವ ಇತಿ ವೇತ್ಥ ಯಥಾ ಪುನರಾವರ್ತನ್ತಾ೩ ಇತಿ ನ ಭಗವ ಇತಿ ವೇತ್ಥ ಪಥೋರ್ದೇವಯಾನಸ್ಯ ಪಿತೃಯಾಣಸ್ಯ ಚವ್ಯಾವರ್ತನಾ೩ ಇತಿ ನ ಭಗವ ಇತಿ ॥ ೨ ॥ ವೇತ್ಥಯಥಾ ಸೌ ಲೋಕೋ ನ ಸಮ್ಪೂರ್ಯತಾ೩ ಇತಿ ನ ಭಗವ ಇತಿ ವೇತ್ಥಯಥಾ ಪಞ್ಚಮ್ಯಾ ಮಾಹುತಾ ವಾಪಃ ಪುರುಷವಚಸೋ ಭವನ್ತೀತಿ ನೈವ ಭಗವ ಇತಿ ॥ ೩ ॥ ಅಥನು ಕಿಮನುಶಿಷ್ಟೋ ವೋಚಥಾ ಯೋ ಹೀ ಮಾನಿ ನ ವಿದ್ಯಾತ್ಕಥಗ್ ಸೋನುಶಿಷ್ಟೋಬ್ರುವೀತೇತಿ ಸಹಾಯಸ್ತಃ ಪಿತುರರ್ಧಮೇಯಾಯ ತಗ್ ಹೋವಾಚಾನನುಶಿಷ್ಯ ವಾವಕಿಲಮಾ ಭಗವಾ ನಬ್ರುವೀದನುತ್ವಾಶಿಷಮಿತಿ ॥ ೪ ॥ ಪಞ್ಚಮಾರಾಜನ್ಯ ಬನ್ಧುಃ ಪ್ರಶ್ನಾನ ಪ್ರಾಕ್ಷೀತ್ತೇಷಾಂ ನೈಕಞ್ಚನಾಶಕಂ ವಿವಕ್ತು ಮಿತಿ ಸಹೋವಾಚ ಯಥಾಮಾತ್ವಂ ತ ದೈತಾನವದೋ ಯಥಾಹ ಮೇಷಾಂನೈಕಞ್ಚನ ವೇದಯ್ಯಹ ಮಿಮಾನ ವೇದಿಷ್ಯಂ ಕಥಂ ತೇ ನಾವಕ್ಷ್ಯಮಿತಿ ॥ ೫ ॥ ಸಹಗೌತಮೋರಾಜ್ಞೋರ್ಧಮೇ ಯಾಯ ತಸ್ಮೈಹ ಪ್ರಾಪ್ತಾಯಾರ್ಹಾಂಚ

ಕಾರಸಹ ಪ್ರಾತಸ್ಸಭಾಗ ಉದೇಯಾಯತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ ಮಾನುಷಸ್ಯ ಭಗವನ್ಗೌತಮ ವಿತ್ತಸ್ಯವರಂ ವೃಣೀಥಾ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚ ತವೈವರಾಜನ್ ಮಾನುಷಂ ವಿತ್ತಂ ಯಾ ಮೇವ ಕುಮಾರಸ್ಯಾನ್ತೇ ವಾಚ ಮಭಾಷಥಾಸ್ತಾ ಮೇವ ಮೇ ಬ್ರೂಹೀತಿ ॥ ೬ ॥ ಸಹ ಕೃಚ್ಛ್ರೀಬಭೂವ ತಗ್ಂ ಹ ಚಿರಂ ವಸೇತ್ಯಾಜ್ಞಾಪಯಾಞ್ಚಕಾರ ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ ಯಥಾಮಾತ್ವಂ ಗೌತ ಮಾವದೋ ಯಥೇಯಂ ನ ಪ್ರಾಕ್ತ್ವತ್ತಃ ಪುರಾವಿದ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಗಚ್ಛ ತಿ ತಸ್ಮಾದು ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷು ಕ್ಷತ್ರಸ್ಯೈವ ಪ್ರಶಾಸನಮಭೂದಿತಿ ತಸ್ಮೈಹೋವಾಚ ॥ ೭ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಸೌವಾವಲೋಕೋ ಗೌತಮಾಗ್ನಿಸ್ತಸ್ಯಾದಿತ್ಯ ಏವ ಸಮಿದ್ರಶ್ಮಯೋ ಧೂಮೋ ಹರರ್ಚಿಶ್ಚನ್ದ್ರಮಾ ಅಙ್ಗಾರಾನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಃ ॥೧॥ ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾಶ್ಶ್ರದ್ಧಾಂ ಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾ ಆಹುತೇಸ್ಸೋಮೋರಾಜಾ ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಪರ್ಜನ್ಯೋವಾವ ಗೌತಮಾಗ್ನಿಸ್ತಸ್ಯ ವಾಯುರೇವ ಸಮಿದಭ್ರಂ ಧೂಮೋ ವಿದ್ಯುದರ್ಚಿರಶನಿರಙ್ಗಾರಾ ಹ್ರಾದುನಯೋ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಃ ॥೧॥ ತಸ್ಮಿನ್ನೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾಸ್ಸೋಮಗ್ಂ ರಾಜಾನಂ ಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾ ಆಹುತೇರ್ವರ್ಷಗ್ಂ ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.

ಪೃಥಿವೀ ವಾವಗೌತಮಾಗ್ನಿಸ್ತಸ್ಯಾ ಸ್ಸಂವತ್ಸರ ಏವ ಸಮಿದಾಕಾಶೋ ಧೂಮೋರಾತ್ರಿರರ್ಚಿರ್ದಿಶೋಙ್ಗಾರಾ ಅವಾನ್ತರದಿಶೋ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಃ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮಿನ್ನೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾವರ್ಷಂ ಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾ ಆಹುತೇರನ್ನಗ್ಂ ಸಮ್ಭವತಿ

ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಪುರುಷೋವಾವ ಗೌತಮಾಗ್ನಿಸ್ತಸ್ಯ ವಾಗೇವ ಸಮಿತ್ಪ್ರಾಣೋ ಧೂಮೋಜಿಹ್ವಾರ್ಚಿಶ್ಚಕ್ಷುರಙ್ಗಾರಾ ಶ್ರೋತ್ರಂ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಃ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮಿನ್ನೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾ ಅನ್ನಂ ಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾ ಆಹುತೇ ರೇತಸ್ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಯೋಷಾವಾವಗೌತಮಾಗ್ನಿಸ್ತಸ್ಯಾ ಉಪಸ್ಥ ಏವ ಸಮಿದ್ಯದುಪಮನ್ತ್ರಯತೇ ಸ ಧೂಮೋ ಯೋನಿರರ್ಚಿರ್ಯದನ್ತಃ ಕರೋತಿತೇಽಙ್ಗಾರಾ ಅಭಿನನ್ದಾ ವಿಸ್ಫುಲಿಙ್ಗಾಃ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮಿನ್ನೇತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ದೇವಾರೇತೋಜುಹ್ವತಿ ತಸ್ಯಾ ಆಹುತೇರ್ಗರ್ಭಸ್ಸಮ್ಭವತಿ ॥ ೨ ॥

—ಅಥ ನವಮಃಖಣ್ಡಃ.—

ಇತಿ ತು ಪಞ್ಚಮ್ಯಾಮಾಹುತಾವಾಪಃ ಪುರುಷ ವಚಸೋ ಭವನ್ತೀತಿ ಸ ಉಲ್ಬಾವೃತೋ ಗರ್ಭೋದಶ ವಾಮಾಸಾ ನನ್ತಶ್ಶಯಿತ್ವಾ ಯಾವದ್ವಾಥಜಾಯತೇ ॥ ೧ ॥ ಸ ಜಾತೋಯಾವದಾಯುಷಂ ಜೀವತಿ ತಂ ಪ್ರೇತಂ ದಿಷ್ಟಮಿತೋಽಗ್ನಯ ಏವ ಹರನ್ತಿ ಯತ ಏವೇತೋಯತ ಸ್ಸಮ್ಭೂತೋ ಭವತಿ ॥ ೨ ॥

— ಅಥ ದಶಮಃಖಣ್ಡಃ. —

ತದ್ಯ ಇತ್ಥಂ ವಿದುಃ ಯೇಚೇಮೇಽರಣ್ಯೇ ಶ್ರದ್ಧಾತಪ ಇತ್ಯುಪಾಸತೇ ತೇಽರ್ಚಿಷಮಭಿ ಸಮ್ಭವನ್ತ್ಯರ್ಚಿಷೋಽಹ ರಹ್ನ ಆಪೂರ್ಯಮಾಣ ಪಕ್ಷಮಾಪೂರ್ಯಮಾಣಪಕ್ಷಾದ್ಯಾನ್ ಷಡುದಙ್ಙೇತಿ ಮಾಸಾಗ್ಂಸ್ತಾನ್ ॥ ೧ ॥ ಮಾಸೇಭ್ಯ ಸ್ಸಂವತ್ಸರಗ್ಂ ಸಂವತ್ಸರಾದಾದಿತ್ಯಮಾದಿತ್ಯಾ ಚ್ಚನ್ದ್ರಮಸಂ ಚನ್ದ್ರಮಸೋವಿದ್ಯುತಂ ತತ್ಪುರುಷೋ ಮಾನವ ಸ್ಸ ಏನಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಗಮಯತ್ಯೇಷ ದೇವಯಾನಃ ಪನ್ಥಾ ಇತಿ ॥ ೨ ॥ ಅಥ ಯಇಮೇ ಗ್ರಾಮ ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತೇ ದತ್ತಮಿತ್ಯುಪಾಸತೇ ತೇ ಧೂಮಮಭಿಸಮ್ಭವನ್ತಿ ಧೂಮಾದ್ರಾತ್ರಿಗ್ಂ ರಾತ್ರೇರಪರಪಕ್ಷಮಪರ ಪಕ್ಷಾದ್ಯಾನ್ ಷಡ್ದಕ್ಷಿಣೈತಿ ಮಾಸಾಗ್ಂ ಸ್ತಾನ್ನೈತೇ ಸಂವತ್ಸರಮಭಿ ಪ್ರಾಪ್ನುವನ್ತಿ ॥ ೩ ॥ ಮಾಸೇಭ್ಯಃ ಪಿತೃಲೋಕಂ ಪಿತೃಲೋಕಾದಾಕಾಶಮಾಕಾಶಾ ಚ್ಚನ್ದ್ರಮಸ ಮೇಷ ಸೋಮೋರಾಜಾ ತದ್ದೇವಾನಾಮನ್ನಂ ತಂ ದೇವಾಭಕ್ಷಯನ್ತಿ ॥ ೪ ॥ ತಸ್ಮಿನ್ಯಾವತ್ಸಮ್ಪಾತಮುಷಿತ್ವಾಥೈತ ಮೇವಾಧ್ವಾನಂ ಪುನರ್ನಿವರ್ತನ್ತೇ ಯಥೇತಮಾಕಾಶ ಮಾಕಾಶಾದ್ವಾಯುಂ ವಾಯುರ್ಭೂತ್ವಾ ಧೂಮೋಭವತಿ ಧೂಮೋ ಭೂತ್ವಾಭ್ರಂ ಭವತಿ ॥ ೫ ॥ ಅಭ್ರಂ ಭೂತ್ವಾಮೇಘೋ ಭವತಿ ಮೇಘೋಭೂತ್ವಾಪ್ರವರ್ಷತಿ ತ ಇಹವ್ರೀಹಿಯವಾ ಓಷಧಿವನಸ್ಪತಯ ಸ್ತಿಲಮಾಷಾ ಇತಿ ಜಾಯನ್ತೇ ತೋ ವೈ ಖಲುದುರ್ನಿಷ್ಪ್ರಪತರಂ ಯೋಯೋಹ್ಯನ್ನಮತ್ತಿ

ಯೋ ರೇತಸ್ಸಿಂಚತಿ ತದ್ಭೂಯ ಏವ ಭವತಿ ॥ ೬ ॥ ತದ್ಯ ಇಹ ರಮಣೀಯ ಚರಣಾ ಅಭ್ಯಾಶೋಹಯತ್ತೇ ರಮಣೀಯಾಂ ಯೋನಿಮಾಪದ್ಯೇರನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯೋನಿಂ ವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಯೋನಿಂ ವಾ ವೈಶ್ಯಯೋನಿಂ ವಾಥ ಯ ಇಹ ಕಪೂಯಚರಣಾ ಅಭ್ಯಾಶೋಹ ಯತ್ತೇ ಕಪೂಯಾಂ ಯೋನಿಮಾಪದ್ಯೇರನ್ ಶ್ವಯೋನಿಂ ವಾ ಸೂಕರಯೋನಿಂ ವಾ ಚಣ್ಡಾಲಯೋನಿಂ ವಾ ॥ ೭ ॥ ಅಥೈತಯೋಃ ಪಥೋರ್ನ ಕತರೇಣ ಚ ತಾನೀಮಾನಿ ಕ್ಷುದ್ರಾಣ್ಯ ಸಕೃದಾವರ್ತೀನಿ ಭೂತಾನಿ ಭವನ್ತಿ ಜಾಯಸ್ವ ಮ್ರಿಯಸ್ವೇತ್ಯೇತ ತ್ತೃತೀಯಗ್ ಸ್ಥಾನಂ ತೇನಾ ಸೌ ಲೋಕೋ ನ ಸಂಪೂರ್ಯತೇ ತಸ್ಮಾಜ್ಜುಗುಪ್ಸೇತ ತದೇಷಶ್ಲೋಕಃ ॥ ೮ ॥ ಸ್ತೇನೋಹಿರಣ್ಯಸ್ಯ ಸುರಾಂ ಪಿಬಗ್‌ಶ್ಚ ಗುರೋಸ್ತಲ್ಪಮಾವಸನ್ ಬ್ರಹ್ಮಹಾಚ । ಏತೇಪತನ್ತಿ ಚತ್ವಾರಃ ಪಂಚಮಶ್ಚಾಚರಗ್ ಸ್ತೈರಿತಿ ॥ ೯ ॥ ಅಥಹ ಯ ಏತಾನೇವಂ ಪಂಚಾಗ್ನೀನ್ ವೇದ ನ ಸಹತೈರಥಾಚರನ್ ಪಾಪ್ಮನಾಲಿಪ್ಯತೇ ಶುದ್ಧಃ ಪೂತಃ ಪುಣ್ಯಲೋಕೋ ಭವತಿ ಯಏವಂವೇದ ಯಏವಂ ವೇದ ॥ ೧೦ ॥

ಅಥ ಏಕಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಪ್ರಾಚೀನಶಾಲ ಔಪಮನ್ಯವಃ ಸತ್ಯಯಜ್ಞಃ ಪೌಲುಷಿರಿನ್ದ್ರದ್ಯುಮ್ನೋಭಾಲ್ಲವೇಯೋಜನ ಶ್ಶಾರ್ಕರಾಕ್ಷ್ಯೋ ಬುಡಿಲ ಆಶ್ವತರಾಶ್ವಿಸ್ತೇಹೈತೇಮಹಾಶಾಲಾ ಮಹಾಶ್ರೋತ್ರಿಯಾ ಸ್ಸಮೇತ್ಯಮೀಮಾಗ್‌ಸಾಂಚಕ್ರುಃ ಕೋನ ಆತ್ಮಾ ಕಿಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ॥ ೧ ॥ ತೇಹಸಮ್ಪಾದಯಾಂ ಚಕ್ರುರುದ್ದಾಲಕೋ ವೈ ಭಗವನ್ತೋ ಯ ಮಾರುಣಿಸ್ಸಂಪ್ರತೀಮಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರಮಧ್ಯೇತಿತಗ್ ಹನ್ತಾಭ್ಯಾಗಚ್ಛಾಮೇತಿ ತಗ್ ಹಾಭ್ಯಾಜಗ್ಮುಃ ॥ ೨ ॥ ಸಹ ಸಮ್ಪಾದಯಾಂ ಚಕಾರ ಪ್ರಕ್ಷ್ಯನ್ತಿಮಾ ಮಿಮೇ ಮಹಾಶಾಲಾ ಮಹಾಶ್ರೋತ್ರಿಯಾ ಸ್ತೇಭ್ಯೋ ನ ಸರ್ವಮಿವ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯೇಹನ್ತಾಹ ಮನ್ಯಮಭ್ಯನುಶಾಸಾನೀತಿ ॥ ೩ ॥ ತಾನ್‌ಹೋವಾಚಾಶ್ವಪತಿ ರ್ವೈ ಭಗವನ್ತೋಯಂ ಕೈಕಯಸ್ಸಮ್ಪ್ರತೀ ಮಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರಮಧ್ಯೇತಿತಗ್‌ಹನ್ತಾಭ್ಯಾಗಚ್ಛಾಮೇತಿತಗ್ ಹಾಭ್ಯಾಜಗ್ಮುಃ ॥ ೪ ॥ ತೇಭ್ಯೋಹಪ್ರಾಪ್ತೇಭ್ಯಃ ಪೃಥಗರ್ಹಾಣಿ ಕಾರಯಾಂ ಚಕಾರ ಸಹ ಪ್ರಾತಸ್ಸಂಜಿಹಾನ ಉವಾಚ ನಮೇಸ್ತೇನೋ ಜನಪದೇ ನಕದರ್ಯೋ ನ ಮದ್ಯಪೋ ನಾನಾ

ಹಿತಾಗ್ನಿರ್ನಾವಿದ್ವಾನ್ನಸ್ವೈರೀಸ್ವೈರಿಣೀ ಕುತೋ ಯಕ್ಷ್ಯಮಾಣೋ ವೈ
ಭಗವನ್ತೋಽಹಮಸ್ಮಿ ಯಾವದೇ ಕೈಕಸ್ಮಾ ಋತ್ವಿಜೇಧನಂ ದಾಸ್ಯಾಮಿ
ತಾವದ್ಭಗವದ್ಭ್ಯೋ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ವಸನ್ತು ಭಗವನ್ತ ಇತಿ ॥ ೫ ॥ ತೇಹೋ
ಚುರ್ಯೇನ ಹೈವಾರ್ಥೇನ ಪುರುಷಶ್ಚರೇತ್ತಗ್ಂ ಹೈವವದೇದಾತ್ಮಾನಮೇವೇ
ಮಂವೈಶ್ವಾನರಗ್ಂ ಸಮ್ಪ್ರತ್ಯಧ್ಯೇಷಿ ತಮೇವ ನೋ ಬ್ರೂಹೀತಿ ॥ ೬ ॥
ತಾನ್ಹೋವಾಚ ಪ್ರಾತರ್ವಃ ಪ್ರತಿವಕ್ತಾಸ್ಮೀತಿ ತೇಹ ಸಮಿತ್ಪಾಣಯಃ
ಪೂರ್ವಾಹ್ಣೇ ಪ್ರತಿಚಕ್ರಮಿರೇ ತಾನ್ ಹಾನುಪನೀಯೈವೈತದುವಾಚ ॥೭॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಔಪಮನ್ಯವ ಕಂತ್ವ ಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಾಸ್ಸ ಇತಿ ದಿವಮೇವ ಭಗ
ವೋ ರಾಜನ್ನಿತಿಹೋವಾಚೈಷ ವೈ ಸುತೇಜಾ ಆತ್ಮಾ ವೈಶ್ವಾನರೋಯಂ
ತ್ವ ಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಾಸ್ಸೇತಸ್ಮಾತ್ತವಸುತಂ ಪ್ರಸುತಮಾಸುತಂ ಕುಲೇದೃ
ಶ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥ ಅತ್ಸ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಪ್ರಿಯ ಮತ್ತ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯತಿಪ್ರಿಯಂ
ಭವತ್ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂ ಕುಲೇಯ ಏತಮೇವ ಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರ
ಮುಪಾಸ್ತೇ ಮೂರ್ಧಾತ್ವೇಷ ಆತ್ಮನ ಇತಿಹೋವಾಚ ಮೂರ್ಧಾತೇ ವ್ಯಪ
ತಿಷ್ಯದ್ಯನ್ಮಾಂ ನಾಗಮಿಷ್ಯ ಇತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಹೋವಾಚ ಸತ್ಯಯಜ್ಞಂ ಪೌಲುಷಿಂ ಪ್ರಾಚೀನಯೋಗ್ಯ ಕಂ
ತ್ವಮಾತ್ಮಾನಮುಪಾಸ್ಸ ಇತ್ಯಾದಿತ್ಯಮೇವ ಭಗವೋರಾಜನ್ನಿತಿ ಹೋವಾ
ಚೈಷವೈ ವಿಶ್ವರೂಪ ಆತ್ಮಾವೈಶ್ವಾನರೋಯಂ ತ್ವಮಾತ್ಮಾನಮುಪಾಸ್ಸೇ
ತಸ್ಮಾತ್ತವ ಬಹು ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಕುಲೇದೃಶ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥ ಪ್ರವೃತ್ತೋಶ್ವತ
ರೀರಥೋ ದಾಸೀನಿಷ್ಕೋತ್ಸ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಪ್ರಿಯಮತ್ತ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯತಿ
ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂಕುಲೇ ಯಏತಮೇವಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈ
ಶ್ವಾನರಮುಪಾಸ್ತೇ ಚಕ್ಷುಷ್ಟ್ವೇತದಾತ್ಮನ ಇತಿ ಹೋವಾಚಾನ್ಧೋಭ
ವಿಷ್ಯದ್ಯನ್ಮಾಂ ನಾಗಮಿಷ್ಯ ಇತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಹೋವಾಚೇನ್ದ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಭಾಲ್ಲವೇಯಂ ವೈಯಾಘ್ರಪದ್ಯ

ಕಂತ್ವ ಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಾಸ್ಸ ಇತಿ ವಾಯುಮೇವ ಭಗವೋ ರಾಜನ್ನಿತಿ ಹೋವಾಚೈಷವೈ * ಪೃಥಗ್ವರ್ತ್ಮಾತ್ಮಾ ವೈಶ್ವಾನರೋಯಂ ತ್ವ ಮಾತ್ಮಾನಮುಪಾಸ್ಸೇ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಾಂ ಪೃಥಗ್ಬಲಯ ಆಯನ್ತಿ ಪೃಥಗ್ರಥಶ್ರೇಣಯೋನುಯನ್ತಿ ॥ ೧ ॥ ಅತ್ಸ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಪ್ರಿಯಮತ್ತ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯತಿ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂಕುಲೇ ಯಏತಮೇವಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರಮುಪಾಸ್ತೇ ಪ್ರಾಣಸ್ತ್ವೇಷ ಆತ್ಮನ ಇತಿಹೋವಾಚ ಪ್ರಾಣಸ್ತ ಉದಕ್ರಮಿಷ್ಯದ್ಯನ್ಮಾಂ ನಾಗಮಿಷ್ಯ ಇತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಹೋವಾಚ ಜನಗ್ ಶಾರ್ಕರಾಕ್ಷ್ಯಂ ಶಾರ್ಕರಾಕ್ಷ್ಯಕಂತ್ವಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಾಸ್ಸ ಇತ್ಯಾಕಾಶಮೇವ ಭಗವೋ ರಾಜನ್ನಿತಿಹೋವಾಚೈಷವೈಬಹುಲ ಆತ್ಮಾವೈಶ್ವಾನರೋಯಂ ತ್ವ ಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಾಸ್ಸೇ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಬಹುಳೋಸಿ ಪ್ರಜಯಾಚಧನೇನಚ ॥ ೧ ॥ ಅತ್ಸ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯಸಿಪ್ರಿಯಮತ್ತ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯತಿ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂಕುಲೆ ಯಏತಮೇವಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರಮುಪಾಸ್ತೇ ಸನ್ದೇಹಸ್ತ್ವೇಷ ಆತ್ಮನ ಇತಿಹೋವಾಚ ಸನ್ದೇಹಸ್ತೇವ್ಯ ಶೀರ್ಯದ್ಯನ್ಮಾಂ ನಾಗಮಿಷ್ಯ ಇತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಷೋಡಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಹೋವಾಚ ಬುಡಿಲಮಾಶ್ವತರಾಶ್ವಿಂ ವೈಯಾಘ್ರಪದ್ಯ ಕಂತ್ವಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಾಸ್ಸ ಇತ್ಯಪ ಏವ ಭಗವೋ ರಾಜನ್ನಿತಿ ಹೋವಾಚೈಷವೈರಯಿರಾತ್ಮಾ ವೈಶ್ವಾನರೋಯಂ ತ್ವಮಾತ್ಮಾನ ಮುಪಾಸ್ಸೇ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಗ್ ರಯಿಮಾನ್ ಪುಷ್ಟಿಮಾನಸಿ ॥ ೧ ॥ ಅತ್ಸ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಪ್ರಿಯಮತ್ತ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯತಿ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂಕುಲೇ ಯಏತಮೇವಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರ ಮುಪಾಸ್ತೇ ಬಸ್ತಿಸ್ತ್ವೇಷ ಆತ್ಮನ ಇತಿಹೋವಾಚ ಬಸ್ತಿಸ್ತೇವ್ಯಭೇತ್ಸ್ಯದ್ಯನ್ಮಾಂ ನಾಗಮಿಷ್ಯ ಇತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಸಪ್ತದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಹೋವಾಚೋದ್ದಾಲಕ ಮಾರುಣಿಂ ಗೌತಮ ಕಂತ್ವಮಾತ್ಮಾನ

* ಪೃಥಗ್ವರ್ತ್ಮಾವೈಶ್ವಾನರ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಮುಪಾಸ್ಸ ಇತಿ ಪೃಥಿವೀ ಮೇವ ಭಗವೋ ರಾಜನ್ನಿತಿ ಹೋವಾಚೈಷ ವೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾತ್ಮಾ ವೈಶ್ವಾನರೋಯಂ ತ್ವಮಾತ್ಮಾನಮುಪಾಸ್ಸೇ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋಸಿ ಪ್ರಜಯಾಚ ಪಶುಭಿಶ್ಚ ॥ ೧ ॥ ಅತ್ಸ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಪ್ರಿಯಮತ್ತ್ಯನ್ನಂ ಪಶ್ಯತಿ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂಕುಲೇ ಯಏತಮೇವಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರಮುಪಾಸ್ತೇ ಪಾದೌತ್ವೇತಾವಾತ್ಮನ ಇತಿಹೋವಾಚ ಪಾದೌತೇವ್ಯಮ್ಲಾಸ್ಯೇತಾಂ ಯನ್ಮಾಂ ನಾಗಮಿಷ್ಯ ಇತಿ॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ತಾನ್ ಹೋವಾಚೈತೇ ವೈ ಖಲುಯೂಯಂ ಪೃಥಗಿವೇಮಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರಂ ವಿದ್ವಾಗ್ ಸೋನ್ನಮತ್ಥ ಯಸ್ತ್ವೇತಮೇವಂ ಪ್ರಾದೇಶಮಾತ್ರಮಭಿ ವಿಮಾನಮಾತ್ಮಾನಂ ವೈಶ್ವಾನರಮುಪಾಸ್ತೇ ಸ ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಸರ್ವೇಷ್ವಾ ತ್ಮಸ್ವನ್ನಮತ್ತಿ ॥ ೧ ॥ * ತಸ್ಯಹವಾ ಏತಸ್ಯಾತ್ಮನೋ ವೈಶ್ವಾನರಸ್ಯ ಮೂರ್ಧೈವ ಸು ತೇಜಾಶ್ಚಕ್ಷುರ್ವಿಶ್ವರೂಪಃ ಪ್ರಾಣಃ ಪೃಥಗ್ವರ್ತ್ಮಾತ್ಮಾ ಸನ್ದೇಹೋ ಬಹುಳೋವಸ್ತಿರೇವರಯಿಃ ಪೃಥಿವ್ಯೇವಪಾದಾ ಉರಏವ ವೇದಿರ್ಲೋಮಾನಿ ಬರ್ಹಿರ್ಹೃದಯಂಗಾರ್ಹ ಪತ್ಯೋ ಮನೋನ್ವಾಹಾರ್ಯ ಪಚನ ಆಸ್ಯಮಾಹವನೀಯಃ ॥

ಅಥ ಏಕೋನವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ತದ್ಯದ್ಭಕ್ತಂ ಪ್ರಥಮ ಮಾಗಚ್ಛೇತ್ತದ್ಧೋಮೀಯಗ್ ಸಯಾಂ ಪ್ರಥಮಮಾಹುತಿಂ ಜುಹುಯಾತ್ತಾಂ ಜುಹುಯಾತ್ ಪ್ರಾಣಾಯ ಸ್ವಾಹೇತಿ ಪ್ರಾಣಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ॥ ೧ ॥ ಪ್ರಾಣೇತೃಪ್ಯತಿ ಚಕ್ಷುಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ಚಕ್ಷುಷಿ ತೃಪ್ಯತ್ಯಾದಿ ತ್ಯಸ್ತೃಪ್ಯತ್ಯಾದಿ ತ್ಯೇ ತೃಪ್ಯತಿ ದ್ಯೌ ಸ್ತೃಪ್ಯತಿದಿವಿ ತೃಪ್ಯನ್ತ್ಯಾಂ ಯತ್ಕಿಂಚ ದ್ಯೌಶ್ಚಾದಿತ್ಯಶ್ಚಾಧಿ ತಿಷ್ಠತಸ್ತತ್ತೃಪ್ಯತಿ ತಸ್ಯಾನು ತೃಪ್ತಿಂ ತೃಪ್ಯತಿ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರನ್ನಾದ್ಯೇನ ತೇಜಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನೇತಿ ॥೨॥

ಅಥ ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥ ಯಾಂ ದ್ವಿತೀಯಾಂ ಜುಹುಯಾತ್ತಾಂ ಜುಹುಯಾದ್ವ್ಯಾನಾಯ

* ಪೃಥಗ್ವರ್ತ್ಮಾಸನ್ದೇಹ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ಸ್ವಾಹೇತಿವ್ಯಾನ ಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ॥ ೧ ॥ ವ್ಯಾನೇತೃಪ್ಯತಿ ಶ್ರೋತ್ರಂ ತೃಪ್ಯತಿ ಶ್ರೋತ್ರೇ ತೃಪ್ಯತಿ ಚನ್ದ್ರಮಾಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ಚನ್ದ್ರಮಸಿ ತೃಪ್ಯತಿ ದಿಶ ಸ್ತೃಪ್ಯನ್ತಿ ದಿಕ್ಷುತೃಪ್ಯನ್ತೀಷು ಯತ್ಕಿಂಚ ದಿಶಶ್ಚನ್ದ್ರಮಾಶ್ಚಾಧಿತಿಷ್ಠನ್ತಿ ತತ್ತೃಪ್ಯತಿ ತಸ್ಯಾನುತೃಪ್ತಿಂ ತೃಪ್ಯತಿ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರನ್ನಾದ್ಯೇನ ತೇಜಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನೇತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಏಕವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯಾಂ ತೃತೀಯಾಂ ಜುಹುಯಾತ್ತಾಂ ಜುಹುಯಾ ದಪಾನಾಯ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯ ಪಾನಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ॥ ೧ ॥ ಅಪಾನೇ ತೃಪ್ಯತಿ ವಾಕ್ತೃಪ್ಯತಿ ವಾಚಿತೃಪ್ಯನ್ತ್ಯಾ ಮಗ್ನಿಸ್ತೃಪ್ಯತ್ಯಗ್ನೌ ತೃಪ್ಯತಿ ಪೃಥಿವೀತೃಪ್ಯತಿ ಪೃಥವ್ಯಾಂ ತೃಪ್ಯನ್ತ್ಯಾಂ ಯತ್ಕಿಂಚ ಪೃಥಿವೀಚಾಗ್ನಿಶ್ಚಾಧಿತಿಷ್ಠತಸ್ತತ್ತೃಪ್ಯತಿ ತಸ್ಯಾನುತೃಪ್ತಿಂ ತೃಪ್ಯತಿ ಪ್ರಜಯಾಪಶುಭಿರನ್ನಾದ್ಯೇನ ತೇಜಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನೇತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ದ್ವಾವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯಾಂ ಚತುರ್ಥೀಂ ಜುಹುಯಾ ತ್ತಾಂ ಜುಹುಯಾತ್ಸಮಾನಾಯ ಸ್ವಾಹೇತಿ ಸಮಾನಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ॥ ೧ ॥ ಸಮಾನೇ ತೃಪ್ಯತಿ ಮನಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ಮನಸಿ ತೃಪ್ಯತಿ ಪರ್ಜನ್ಯಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ಪರ್ಜನ್ಯೇ ತೃಪ್ಯತಿ ವಿದ್ಯುತ್ತೃಪ್ಯತಿ ವಿದ್ಯುತಿ ತೃಪ್ಯನ್ತ್ಯಾಂ ಯತ್ಕಿಂಚ ವಿದ್ಯುಚ್ಚ ಪರ್ಜನ್ಯಶ್ಚಾಧಿ ತಿಷ್ಠತಸ್ತತ್ತೃಪ್ಯತಿ ತಸ್ಯಾನುತೃಪ್ತಿಂ ತೃಪ್ಯತಿ ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರನ್ನಾದ್ಯೇನ ತೇಜಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನೇತಿ ೨

ಅಥ ತ್ರಯೋವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥ ಯಾಂ ಪಂಚಮೀಂ ಜುಹುಯಾತ್ತಾಂ ಜುಹುಯಾದುದಾನಾಯ ಸ್ವಾಹೇತ್ಯು ದಾನಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ॥ ೧ ॥ ಉದಾನೇ ತೃಪ್ಯತಿ ವಾಯುಸ್ತೃಪ್ಯತಿ ವಾಯೌತೃಪ್ಯತ್ಯಾಕಾಶ ಸ್ತೃಪ್ಯತ್ಯಾಕಾಶೇ ತೃಪ್ಯತಿ ಯತ್ಕಿಂಚ ವಾಯುಶ್ಚಾಕಾಶಶ್ಚಾಧಿ ತಿಷ್ಠತಸ್ತತ್ತೃಪ್ಯ ತಿತಸ್ಯಾನು ತೃಪ್ತಿಂ ತೃಪ್ಯತಿ ಪ್ರಜಯಾಪಶುಭಿರನ್ನಾದ್ಯೇನ ತೇಜಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೇನೇತಿ ॥ ೨ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಸಯಇದಮವಿದ್ವಾನಗ್ನಿಹೋತ್ರಂಜುಹೋತಿಯಥಾಙ್ಗಾರಾನಪೋಹ್ಯ ಭಸ್ಮನಿಜುಹುಯಾತ್ತಾದೃಕ್ತತ್ಸ್ಯಾತ್ ॥ ೧ ॥ ಅಥಯಏತದೇವಂವಿದ್ವಾನಗ್ನಿಹೋತ್ರಂಜುಹೋತಿತಸ್ಯ ಸರ್ವೇಷುಲೋಕೇಷು ಸರ್ವೇಷುಭೂತೇಷು ಸರ್ವೇಷ್ವಾತ್ಮಸುಹುತಂಭವತಿ ॥ ೨॥ ತದ್ಯಥೇಷೀಕತೂಲಮಗ್ನೌ ಪ್ರೋತಂಪ್ರದೂಯೇತೈವಗ್ ಹಾಸ್ಯಸರ್ವೇಪಾಪ್ಮಾನಃ ಪ್ರದೂಯನ್ತೇಯ ಏತದೇವಂವಿದ್ವಾನಗ್ನಿಹೋತ್ರಂಜುಹೋತಿ ॥೩॥ ತಸ್ಮಾದುಹೈವಂ ವಿದ್ಯದ್ಯಪಿಚಣ್ಡಾಲಾಯೋಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ಪ್ರಯಚ್ಛೇದಾತ್ಮನಿಹೈವಾಸ್ಯ ತದ್ವೈಶ್ವಾನರೇ ಹುತಗ್ ಸ್ಯಾದಿತಿತದೇಷಶ್ಲೋಕಃ ॥ ೪ ॥ ಯಥೇಹಕ್ಷುಧಿತಾಬಾಲಾ ಮಾತರಂಪರ್ಯುಪಾಸತೇ । ಏವಗ್ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನ್ಯಗ್ನಿಹೋತ್ರಮುಪಾಸತ ಇತ್ಯಗ್ನಿಹೋತ್ರಮುಪಾಸತಇತಿ ॥೫॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ- ಪಞ್ಚಮಃ ಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ತತ್ಸತ್.

ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್-ಷಷ್ಠಃಪ್ರಪಾಠಕಃ.

ಅಥ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ

ಹರಿಃ ಓಂ॥ಶ್ವೇತಕೇತುರ್ಹಾರುಣೇಯ ಆಸ ತಗ್ ಹ ಪಿತೋವಾಚ ಶ್ವೇತಕೇತೋ ವಸ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ನವೈ ಸೋಮ್ಯಾಸ್ಮತ್ಕುಲೀನೋ ನನೂಚ್ಯಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧುರಿವ ಭವತೀತಿ ॥೧॥ ಸಹದ್ವಾದಶವರ್ಷ ಉಪೇತ್ಯ ಚತುರ್ವಿಗ್ ಶತಿವರ್ಷಃ ಸರ್ವಾನ್ವೇದಾನಧೀತ್ಯ ಮಹಾಮನಾಅನೂಚಾನಮಾನೀ ಸ್ತಬ್ಧಏಯಾಯ ತಗ್ ಹಪಿತೋವಾಚ ॥೨॥ ಶ್ವೇತಕೇತೋಯನ್ನುಸೋಮ್ಯೇದಂ ಮಹಾಮನಾ ಅನೂಚಾನಮಾನೀ ಸ್ತಬ್ಧೋಸ್ಯುತ ತಮಾದೇಶ ಮಪ್ರಾಕ್ಷ್ಯೋ ಯೇನಾಶ್ರುತಗ್ ಶ್ರುತಂಭವತ್ಯಮತಂ ಮತ ಮವಿಜ್ಞಾತಂ ವಿಜ್ಞಾತಮಿತಿ ಕಥಂನು ಭಗವಸ್ಸ ಆದೇಶೋಭವತೀತಿ ॥೩॥ ಯಥಾಸೋಮ್ಯೈಕೇನಮೃತ್ಪಿಣ್ಡೇನ ಸರ್ವಂ ಮೃನ್ಮಯಂ ವಿಜ್ಞಾ

ತಂ ಸ್ಯಾದ್ವಾಚಾರಮ್ಭಣಂ ವಿಕಾರೋ ನಾಮಧೇಯಂ ಮೃತ್ತಿಕೇತ್ಯೇವ ಸತ್ಯಂ ॥೪॥ ಯಥಾ ಸೋಮ್ಯೈಕೇನ ಲೋಹಮಣಿನಾ ಸರ್ವಂ ಲೋಹಮಯಂ ವಿಜ್ಞಾತಗ್ಂ ಸ್ಯಾದ್ವಾಚಾರಮ್ಭಣಂ ವಿಕಾರೋ ನಾಮಧೇಯಂ ಲೋಹಮಿತ್ಯೇವ ಸತ್ಯಂ ॥೫॥ ಯಥಾ ಸೋಮ್ಯೈಕೇನ ನಖನಿಕೃನ್ತನೇನ ಸರ್ವಂ ಕಾರ್ಷ್ಣಾಯಸಂ ವಿಜ್ಞಾತಗ್ಂ ಸ್ಯಾದ್ವಾಚಾರಮ್ಭಣಂ ವಿಕಾರೋ ನಾಮಧೇಯಂ ಕೃಷ್ಣಾಯಸಮಿತ್ಯೇವ ಸತ್ಯಂ ಏವಗ್ಂ ಸೋಮ್ಯ ಸ ಆದೇಶೋ ಭವತೀತಿ ॥೬॥ ನ ವೈ ನೂನಂ ಭಗವನ್ತಸ್ತ ಏತದವೇದಿಷುರ್ಯದ್ಧ್ಯೇತದವೇದಿಷ್ಯನ್ ಕಥಂ ಮೇ ನಾವಕ್ಷ್ಯನ್ನಿತಿ ಭಗವಾಗ್ಂಸ್ತ್ವೇವ ಮೇ ತದ್ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ತಥಾ ಸೋಮ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ॥೭॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ಸದೇವ ಸೋಮ್ಯೇದಮಗ್ರ ಆಸೀದೇಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯಂ ತದ್ಧೈಕ ಆಹುರಸದೇವೇದಮಗ್ರ ಆಸೀದೇಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯಂ ತಸ್ಮಾದಸತಸ್ಸಜ್ಜಾಯತ ॥೧॥ ಕುತಸ್ತು ಖಲು ಸೋಮ್ಯೈವಗ್ಂ ಸ್ಯಾದಿತಿ ಹೋವಾಚ ಕಥಮಸತಸ್ಸಜ್ಜಾಯೇತೇತಿ ಸತ್ತ್ವೇವ ಸೋಮ್ಯೇದಮಗ್ರ ಆಸೀದೇಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯಂ ॥೨॥ * ತದೈಕ್ಷತ ಬಹು ಸ್ಯಾಂ ಪ್ರಜಾಯೇಯೇತಿ ತತ್ತೇಜೋಽಸೃಜತ ತತ್ತೇಜ ಐಕ್ಷತ ಬಹು ಸ್ಯಾಂ ಪ್ರಜಾಯೇಯೇತಿ ತದಪೋಽಸೃಜತ ತಸ್ಮಾದ್ಯತ್ರ ಕ್ವಚ ಶೋಚತಿ ಸ್ವೇದತೇ ವಾ ಪುರುಷಸ್ತೇಜಸ ಏವ ತದಧ್ಯಾಪೋ ಜಾಯನ್ತೇ ॥೩॥ ತಾ ಆಪ ಐಕ್ಷನ್ತ ಬಹ್ವ್ಯಃ ಸ್ಯಾಮ ಪ್ರಜಾಯೇಮಹೀತಿ ತಾ ಅನ್ನಮಸೃಜನ್ತ ತಸ್ಮಾದ್ಯತ್ರ ಕ್ವಚ ವರ್ಷತಿ ತದೇವ ಭೂಯಿಷ್ಠಮನ್ನಂ ಭವತ್ಯದ್ಭ್ಯ ಏವ ತದಧ್ಯನ್ನಾದ್ಯಂ ಜಾಯತ

ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ತೇಷಾಂ ಖಲ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ತ್ರೀಣ್ಯೇವ ಬೀಜಾನಿ ಭವನ್ತ್ಯಾಣ್ಡಜಂ ಜೀವಜಮುದ್ಭಿಜ್ಜಮಿತಿ ॥೧॥ ಸೇಯಂ ದೇವತೈಕ್ಷತ ಹನ್ತಾಹಮಿಮಾಸ್ತಿಸ್ರೋ ದೇವತಾ ಅನೇನ ಜೀವೇನಾತ್ಮನಾನುಪ್ರವಿಶ್ಯ ನಾಮರೂಪೇ

---

* ಯತ್ರ ಕ್ವಚನ ಶೋಚತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

* ಯತ್ರ ಕ್ವಚನ ವರ್ಷತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯ ಪಾಠಃ.

ವ್ಯಾಕರವಾಣೀತಿ ॥೨॥ ತಾಸಾಂತ್ರಿವೃತಂ ತ್ರಿವೃತಮೇಕೈಕಾಙ್ಕರ ವಾ
ಣೀತಿಸೇಯಂ ದೇವತೇಮಾಸ್ತಿಸ್ರೋ ದೇವತಾ ಅನೇನೈವ ಜೀವೇನಾತ್ಮ
ನಾನು ಪ್ರವಿಶ್ಯನಾಮರೂಪೇ ವ್ಯಾಕರೋತ್ ॥೩॥ ತಾಸಾಂತ್ರಿವೃತಂತ್ರಿ
ವೃತಮೇಕೈಕಾ ಮಕರೋದ್ಯಥಾತು ಖಲುಸೋಮ್ಯೇಮಾಸ್ತಿಸ್ರೋ
ದೇವತಾಸ್ತ್ರಿವೃತ್ತ್ರಿವೃದೇಕೈಕಾಭವತಿ ತನ್ಮೇವಿಜಾನೀಹೀತಿ ॥೪॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಣ್ಡಃ

ಯದಗ್ನೇರೋಹಿತಗ್ ರೂಪಂ ತೇಜಸಸ್ತದ್ರೂಪಂ ಯಚ್ಛುಕ್ಲಂ
ತದಪಾಂಯತ್ಕೃಷ್ಣಂ ತದನ್ನಸ್ಯಾ ಪಾಗಾದಗ್ನೇರಗ್ನಿತ್ವಂ ವಾಚಾರ
ಮ್ಭಣಂ ವಿಕಾರೋನಾಮಧೇಯಂತ್ರೀಣಿರೂಪಾಣೀತ್ಯೇವ ಸತ್ಯಂ॥೧॥
ಯದಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ರೋಹಿತಗ್ ರೂಪಂತೇಜಸ ಸ್ತದ್ರೂಪಂ ಯಚ್ಛುಕ್ಲಂ
ತದಪಾಂಯತ್ಕೃಷ್ಣಂ ತದನ್ನಸ್ಯಾ ಪಾಗಾದಾದಿತ್ಯಾದಾದಿತ್ಯತ್ವಂ ವಾ
ಚಾರಮ್ಭಣಂ ವಿಕಾರೋ ನಾಮಧೇಯಂತ್ರೀಣಿರೂಪಾಣೀತ್ಯೇವ ಸತ್ಯಂ
॥೨॥ ಯಚ್ಚನ್ದ್ರಮಸೋರೋಹಿತಗ್ ರೂಪಂ ತೇಜಸಸ್ತದ್ರೂಪಂ ಯ
ಚ್ಛುಕ್ಲಂತದಪಾಂ ಯತ್ಕೃಷ್ಣಂ ತದನ್ನಸ್ಯಾ ಪಾಗಾಚ್ಚನ್ದ್ರಾಚ್ಚನ್ದ್ರ
ತ್ವಂ ವಾಚಾರಮ್ಭಣಂ ವಿಕಾರೋ ನಾಮಧೇಯಂತ್ರೀಣಿರೂಪಾಣೀ
ತ್ಯೇವಸತ್ಯಂ ॥೩॥ ಯದ್ವಿದ್ಯುತೋ ರೋಹಿತಗ್ ರೂಪಂತೇಜಸಸ್ತದ್ರೂ
ಪಂ ಯಚ್ಛುಕ್ಲಂ ತದಪಾಂಯತ್ಕೃಷ್ಣಂ ತದನ್ನಸ್ಯಾಪಾಗಾದ್ವಿದ್ಯುತೋ
ವಿದ್ಯುತ್ತ್ವಂ ವಾಚಾರಮ್ಭಣಂ ವಿಕಾರೋನಾಮಧೇಯಂತ್ರೀಣಿ ರೂ
ಪಾಣೀತ್ಯೇವಸತ್ಯಂ ॥೪॥ ಏತದ್ಧಸ್ಮವೈತದ್ವಿದ್ವಾಗ್ ಸಆಹುಃ ಪೂರ್ವೇ
ಮಹಾಶಾಲಾ ಮಹಾಶ್ರೋತ್ರಿಯಾನನೋದ್ಯಕಶ್ಚನಾ ಶ್ರುತಮಮತಮ
ವಿಜ್ಞಾತಮುದಾಹರಿಷ್ಯತೀತಿಹ್ಯೇಭ್ಯೋ ವಿದಾಂಚಕ್ರುಃ ॥೫॥ ಯದು
ರೋಹಿತಮಿವಾ ಭೂದಿತಿತೇಜಸ ಸ್ತದ್ರೂಪಮಿತಿ ತದ್ವಿದಾಞ್ಚಕ್ರುಃ ಯ
ದುಶುಕ್ಲಮಿವಾಭೂದಿತ್ಯಪಾಗ್ ರೂಪಮಿತಿತದ್ವಿದಾಞ್ಚಕ್ರುರ್ಯದು ಕೃ
ಷ್ಣಮಿವಾ ಭೂದಿತ್ಯನ್ನಸ್ಯ ರೂಪಮಿತಿ ತದ್ವಿದಾಂಚಕ್ರುಃ ॥೬॥ ಯದ್ವ
ವಿಜ್ಞಾತಮಿವಾಭೂ ದಿತ್ಯೇತಾಸಾಮೇವ ದೇವತಾನಾಗ್ ಸಮಾಸಇತಿ ತ
ದ್ವಿದಾಂಚಕ್ರುರ್ಯಥಾತುಖಲು ಸೋಮ್ಯೇಮಾಸ್ತಿಸ್ರೋ ದೇವತಾಃ ಪು
ರುಷಂ ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ರಿವೃತ್ತ್ರಿವೃದೇಕೈಕಾಭವತಿ ತನ್ಮೇವಿಜಾನೀಹೀತಿ ॥

ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅನ್ನಮಶಿತನ್ತ್ರೇಧಾ ವಿಧೀಯತೇತಸ್ಯಯಃ ಸ್ಥವಿಷ್ಠೋಧಾತುಸ್ತತ್ಪುರೀಷಂಭವತಿಯೋ ಮಧ್ಯಮಸ್ತನ್ಮಾಗ್ಂಸಂಯೋಽಣಿಷ್ಠಸ್ತನ್ಮನಃ॥೧॥ ಆಪಃಪೀತಾಸ್ತ್ರೇಧಾ ವಿಧೀಯನ್ತೇತಾಸಾಂಯಃ ಸ್ಥವಿಷ್ಠೋಧಾತುಸ್ತನ್ಮೂತ್ರಂ ಭವತಿಯೋಮಧ್ಯಮಸ್ತಲ್ಲೋಹಿತಂ ಯೋಽಣಿಷ್ಠಸ್ಸಪ್ರಾಣಃ ॥೨॥ ತೇಜೋಽಶಿತನ್ತ್ರೇಧಾವಿಧೀಯತೇತಸ್ಯಯಃ ಸ್ಥವಿಷ್ಠೋಧಾತುಸ್ತದಸ್ಥಿ ಭವತಿಯೋ ಮಧ್ಯಮಸ್ಸಮಜ್ಜಾಯೋಽಣಿಷ್ಠಃ ಸಾವಾಕ್ ॥೩॥ ಅನ್ನಮಯಗ್ಂ ಹಿಸೋಮ್ಯಮನ ಆಪೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣ ಸ್ತೇಜೋಮಯೀವಾಗಿತಿಭೂಯ ಏವಮಾಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.

ದಧ್ನಸ್ಸೋಮ್ಯಮಥ್ಯಮಾನಸ್ಯಯೋಽಣಿಮಾ ಸ ಊರ್ಧ್ವಸ್ಸಮುದೀಷತಿ ತತ್ಸರ್ಪಿರ್ಭವತಿ ॥೧॥ ಏವಮೇವ ಖಲು ಸೋಮ್ಯಾನ್ನಸ್ಯಾಶ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಯೋಽಣಿಮಾ ಸ ಊರ್ಧ್ವಸ್ಸಮುದೀಷತಿ ತನ್ಮನೋಭವತಿ ॥೨॥ ಅಪಾಗ್ಂ ಸೋಮ್ಯಪೀಯಮಾನಾನಾಂ ಯೋಽಣಿಮಾ ಸ ಊರ್ಧ್ವಸ್ಸಮುದೀಷತಿಸ ಪ್ರಾಣೋಭವತಿ॥೩॥ತೇಜಸಸ್ಸೋಮ್ಯಾಶ್ಯಮಾನಸ್ಯಯೋಽಣಿಮಾ ಸ ಊರ್ಧ್ವಸ್ಸಮುದೀಷತಿ ಸಾವಾಗ್ಭವತಿ ॥೪॥ ಅನ್ನಮಯಗ್ಂ ಹಿ ಸೋಮ್ಯಮನಆಪೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜೋಮಯೀವಾಗಿತಿ ಭೂಯಏವಮಾಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ॥೫॥

ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಷೋಡಶಕಲಸ್ಸೋಮ್ಯಪುರುಷಃ ಪಂಚದಶಾಹಾನಿಮಾಶೀಃ ಕಾಮಮಪಃ ಪಿಬಾಪೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣೋನಪಿಬತೋವಿಚ್ಛೇತ್ಸ್ಯತ ಇತಿ ॥೧॥ ಸಹಪಞ್ಚದಶಾಹಾನಿನಾಶಾಥಹೈನ ಮುಪಸಸಾದಕಿಂ ಬ್ರವೀಮಿಭೋ ಇತ್ಯೃಚಸ್ಸೋಮ್ಯಯಜೂಗ್ಂಷಿಸಾಮಾನೀತಿ ಸಹೋವಾಚ ನವೈಮಾ ಪ್ರತಿಭಾನ್ತಿಭೋಇತಿ ॥೨॥ ತಗ್ಂಹೋವಾಚ ಯಥಾಸೋಮ್ಯಮಹತೋಽಭ್ಯಾಹಿತಸ್ಯೈಕೋಽಙ್ಗಾರಃ ಖದ್ಯೋತಮಾತ್ರಃ ಪರಿಶಿಷ್ಟಸ್ಸ್ಯಾತ್ತೇನತತೋಽಪಿನಬಹುದಹೇದೇವಗ್ಂ ಸೋಮ್ಯತೇಷೋಡಶಾನಾಂ ಕಲಾನಾಮೇ

ಕಾ ಕಲಾತಿಶಿಷ್ಟಾ ಸ್ಯಾತ್ತಯೈತರ್ಹಿ ವೇದಾನ್ನಾನುಭವಸ್ಯಶಾನಾಥ ಮೇ ವಿಜ್ಞಾಸ್ಯಸೀತಿ ॥೩॥ ಸಹಾಶಾಥ ಹೈನಮುಪಸಸಾದ ತಗ್ಂ ಹ ಯತ್ಕಿಂಚ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಸರ್ವಗ್ಂ ಹ ಪ್ರತಿಪೇದೇ ತಗ್ಂ ಹೋವಾಚ ॥೪॥ * ಯಥಾ ಸೋಮ್ಯ ಮಹತೋಽಭ್ಯಾಹಿತಸ್ಯೈಕಮಙ್ಗಾರಂ ಖದ್ಯೋತಮಾತ್ರಂ ಪರಿಶಿಷ್ಟಂ ತಂ ತೃಣೈರುಪಸಮಾಧಾಯ ಪ್ರಜ್ವಾಲಯೇತ್ತೇನ ತತೋಽಪಿ ಬಹು ದಹೇತ್ ॥೫॥ ಏವಗ್ಂ ಸೋಮ್ಯ ತೇ ಷೋಡಶಾನಾಂ ಕಲಾನಾಮೇಕಾ ಕಲಾತಿಶಿಷ್ಟಾಭೂತ್ಸಾನ್ನೇನೋಪಸಮಾಹಿತಾ ಪ್ರಾಜ್ವಾಲೀತ್ತಯೈತರ್ಹಿ ವೇದಾನನುಭವಸ್ಯನ್ನಮಯಗ್ಂ ಹಿ ಸೋಮ್ಯ ಮನ ಆಪೋಮಯಃ ಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜೋಮಯೀ ವಾಗಿತಿ ತದ್ಧಾಸ್ಯ ವಿಜಜ್ಞಾವಿತಿ ವಿಜಜ್ಞಾವಿತಿ ॥೬॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಉದ್ದಾಲಕೋ ಹಾರುಣಿಃ ಶ್ವೇತಕೇತುಂ ಪುತ್ರಮುವಾಚ ಸ್ವಪ್ನಾನ್ತಂ ಮೇ ಸೋಮ್ಯ ವಿಜಾನೀಹೀತಿ ಯತ್ರೈತತ್ಪುರುಷಃ ಸ್ವಪಿತಿ ನಾಮ ಸತಾ ಸೋಮ್ಯ ತದಾ ಸಮ್ಪನ್ನೋ ಭವತಿ ಸ್ವಮಪೀತೋ ಭವತಿ ತಸ್ಮಾದೇನಗ್ಂ ಸ್ವಪಿತೀತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಸ್ವಗ್ಂ ಹ್ಯಪೀತೋ ಭವತಿ ॥೧॥ ಸ ಯಥಾ ಶಕುನಿಃ ಸೂತ್ರೇಣ ಪ್ರಬದ್ಧೋ ದಿಶಂ ದಿಶಂ ಪತಿತ್ವಾನ್ಯತ್ರಾಯತನಮಲಬ್ಧ್ವಾ ಬನ್ಧನಮೇವೋಪಶ್ರಯತ ಏವಮೇವ ಖಲು ಸೋಮ್ಯ ತನ್ಮನೋ ದಿಶಂ ದಿಶಂ ಪತಿತ್ವಾನ್ಯತ್ರಾಯತನಮಲಬ್ಧ್ವಾ ಪ್ರಾಣಮೇವೋಪಶ್ರಯತೇ ಪ್ರಾಣಬನ್ಧನಗ್ಂ ಹಿ ಸೋಮ್ಯ ಮನ ಇತಿ ॥೨॥ * ಅಶನಾಪಿಪಾಸೇ ಮೇ ಸೋಮ್ಯ ವಿಜಾನೀಹೀತಿ ಯತ್ರೈತತ್ಪುರುಷೋಽಶಿಶಿಷತಿ ನಾಮಾಪ ಏವ ತದಶಿತಂ ನಯನ್ತೇ ತದ್ಯಥಾ ಗೋನಾಯೋಽಶ್ವನಾಯಃ ಪುರುಷನಾಯ ಇತ್ಯೇವಂ ತದಪ ಆಚಕ್ಷತೇಽಶನಾಯೇತಿ ತತ್ರೈತಚ್ಛುಙ್ಗಮುತ್ಪತಿತಗ್ಂ ಸೋಮ್ಯ ವಿಜಾನೀಹಿ ನೇದಮಮೂಲಂ ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ ॥೩॥ ತಸ್ಯ ಕ್ವ ಮೂಲಗ್ಂ ಸ್ಯಾದನ್ಯತ್ರಾನ್ನಾದೇವಮೇವ ಖಲು ಸೋಮ್ಯಾನ್ನೇನ ಶುಙ್ಗೇನಾಪೋ ಮೂಲಮನ್ವಿಚ್ಛಾದ್ಭಿಃ ಸೋಮ್ಯ ಶುಙ್ಗೇನ ತೇಜೋ ಮೂಲಮನ್ವಿಚ್ಛ ತೇಜಸಾ ಸೋಮ್ಯ ಶುಙ್ಗೇನ ಸನ್ಮೂಲಮನ್ವಿಚ್ಛ ಸನ್ಮೂಲಾಃ ಸೋಮ್ಯೇಮಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾ

---

* ಪ್ರಾಜ್ವಾಲಯೇದಿತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

* ಅಶನಾಯಾಪಿಪಾಸೇ ಇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಸ್ಸದಾಯತನಾ ಸ್ಸತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಃ ॥೪॥ ಅಥಯತ್ರೈತತ್ಪುರುಷಃ ಪಿಪಾಸತಿ
ನಾಮತೇಜ ಏವತತ್ಪೀತಂನಯತೇತದ್ಯಥಾ ಗೋನಾಯೋಶ್ವನಾಯಃ ಪು
ರುಷನಾಯ ಇತ್ಯೇವಂ ತತ್ತೇಜಆಚಷ್ಟ ಉದನ್ಯೇತಿತತ್ರೈತದೇವ ಶುಙ್ಗ
ಮುತ್ಪತಿತಗ್ಂ ಸೋಮ್ಯವಿಜಾನೀಹಿನೇದಮ ಮೂಲಮ್ಭವಿಷ್ಯತೀತಿ ॥೫॥
ತಸ್ಯಕ್ವಮೂಲಗ್ಂ ಸ್ಯಾದನ್ಯತ್ರಾದ್ಭ್ಯೋದ್ಭಿಸ್ಸೋಮ್ಯಶುಙ್ಗೇನ ತೇ
ಜೋಮೂಲಮನ್ವಿಚ್ಛ ತೇಜಸಾ ಸೋಮ್ಯಶುಙ್ಗೇನ ಸನ್ಮೂಲಮನ್ವಿಚ್ಛ
ಸನ್ಮೂಲಾಸ್ಸೋಮ್ಯೇಮಾಸ್ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಸ್ಸದಾಯತನಾಸ್ಸತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ
ಯಥಾತು ಖಲು ಸೋಮ್ಯೇಮಾಸ್ತಿಸ್ರೋದೇವತಾಃ ಪುರುಷಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ
ತ್ರಿವೃತ್ತ್ರಿವೃದೇಕೈಕಾಭವತಿ ತದುಕ್ತಂ ಪುರಸ್ತಾದೇವ ಭವತ್ಯಸ್ಯಸೋ
ಮ್ಯಪುರುಷಸ್ಯ ಪ್ರಯತೋ ವಾಙ್ಮನಸಿ ಸಮ್ಪದ್ಯತೇಮನಃ ಪ್ರಾಣೇಪ್ರಾ
ಣಸ್ತೇಜಸಿತೇಜಃ ಪರಸ್ಯಾಂದೇವತಾಯಾಂ ಸಯಏಷೋಣಿಮಾ ॥ ೬ ॥
ಐತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂತತ್ಸತ್ಯಗ್ಂ ಸಆತ್ಮಾತತ್ತ್ವಮಸಿಶ್ವೇತಕೇತೋ
ಇತಿ ಭೂಯಏವಮಾಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾ ಸೋಮ್ಯೇತಿ
ಹೋವಾಚ ॥೭॥

ಅಥ ನವಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಯಥಾಸೋಮ್ಯ ಮಧುಮಧುಕೃತೋನಿಸ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿ ನಾನಾತ್ಯಯಾ
ನಾಂವೃಕ್ಷಾಣಾಗ್ಂರಸಾನ್ ಸಮವಹಾರಮೇಕತಾಗ್ಂ ರಸಙ್ಗಮಯನ್ತಿ ॥
॥೧॥ ತೇಯಥಾತತ್ರನವಿವೇಕಂಲಭನ್ತೇ ಮುಷ್ಯಾಹಂವೃಕ್ಷಸ್ಯರಸೋ
ಸ್ಮ್ಯಮುಷ್ಯಾಹಂವೃಕ್ಷಸ್ಯ ರಸೋಸ್ಮೀತ್ಯೇವಮೇವ ಖಲುಸೋಮ್ಯೇ
ಮಾಸ್ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಸ್ಸತಿಸಮ್ಪದ್ಯನವಿದುಸ್ಸತಿ ಸಮ್ಪದ್ಯಾಮಹಇತಿ ॥೨॥
ತಇಹವ್ಯಾಘ್ರೋವಾಸಿಗ್ಂ ಹೋವಾವೃಕೋವಾ ವರಾಹೋ ವಾ ಕೀಟೋ
ವಾಪತಙ್ಗೋವಾದಗ್ಂ ಶೋವಾಮಶಕೋವಾಯದ್ಯದ್ಭವನ್ತಿತದಾಭವನ್ತಿ ॥
॥೩॥ ಸಯಏಷೋಣಿಮೈ ತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂತತ್ಸತ್ಯಗ್ಂ ಸಆತ್ಮಾ
ತತ್ತ್ವಮಸಿ ಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿಭೂಯಏವಮಾಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯ
ತ್ವಿತಿತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ॥೪॥

ಅಥ ದಶಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಇಮಾಸ್ಸೋಮ್ಯನದ್ಯಃ ಪುರಸ್ತಾತ್ಪ್ರಾಚ್ಯಸ್ಸ್ಯನ್ದನ್ತೇ ಪಶ್ಚಾ

ತ್ಪ್ರತೀಚ್ಯಸ್ತಾಸ್ಸಮುದ್ರಾತ್ಸಮುದ್ರಮೇವಾಪಿಯನ್ತಿ ಸಮುದ್ರಏವಭ ವನ್ತಿತಾ ಯಥಾತತ್ರ ನವಿದುರಿಯಮಹಮಸ್ಮೀಯ ಮಹಮಸ್ಮೀತಿ ॥೧॥ ಏವಮೇವಖಲುಸೋಮ್ಯೇಮಾಸ್ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಸ್ಸತ ಆಗಮ್ಯನವಿದುಸ್ಸತ ಆಗಚ್ಛಾಮಹ ಇತಿ ತಇಹವ್ಯಾಘ್ರೋವಾ ಸಿಗ್ಂಹೋವಾವೃಕೋವಾವರಾಹೋವಾಕೀಟೋ ವಾ ಪತಙ್ಗೋವಾದಗ್ಂಶೋ ವಾಮಶಕೋವಾಯದ್ಯದ್ಭವನ್ತಿತದಾಭವನ್ತಿ ॥೨॥ ಸಯಏಷೋಽಣಿಮೈ ತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂತತ್ಸತ್ಯಗ್ಂ ಸಆತ್ಮಾತತ್ತ್ವಮಸಿ ಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿಭೂಯಏವಮಾಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ॥೩॥

ಏಕಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಸ್ಯಸೋಮ್ಯಮಹತೋ ವೃಕ್ಷಸ್ಯಯೋ ಮೂಲೇಭ್ಯಾಹನ್ಯಾಜ್ಜೀವನ್ ಸ್ರವೇದ್ಯೋಮಧ್ಯೇಭ್ಯಾಹನ್ಯಾಜ್ಜೀವನ್ ಸ್ರವೇದ್ಯೋಗ್ರೇಭ್ಯಾಹನ್ಯಾಜ್ಜೀವನ್ ಸ್ರವೇತ್ಸಏಷ ಜೀವೇನಾತ್ಮನಾನುಪ್ರಭೂತಃ ಪೇಪೀಯಮಾನೋಮೋದಮಾನಸ್ತಿಷ್ಠತಿ॥೧॥ ತಸ್ಯಯದೇಕಾಗ್ಂ ಶಾಖಾಂಜೀವೋಜಹಾತ್ಯಥಸಾಶುಷ್ಯತಿದ್ವಿತೀಯಾಂ ಜಹಾತ್ಯಥ ಸಾಶುಷ್ಯತಿ ತೃತೀಯಾಂ ಜಹಾತ್ಯಥಸಾಶುಷ್ಯತಿ ಸರ್ವಂಜಹಾತಿ ಸರ್ವಶ್ಶುಷ್ಯತ್ಯೇವಮೇವ ಖಲು ಸೋಮ್ಯವಿದ್ಧೀತಿಹೋವಾಚ॥೨॥ ಜೀವಾಪೇತಂ ವಾವಕಿಲೇದಂಮ್ರಿಯತೇನಜೀವೋಮ್ರಿಯತ ಇತಿಸಯಏಷೋಽಣಿಮೈತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ಂಸರ್ವಂ ತತ್ಸತ್ಯಗ್ಂ ಸಆತ್ಮಾತತ್ತ್ವಮಸಿ ಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿಭೂಯಏವಮಾಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ॥೩॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

* ನ್ಯಗ್ರೋಧಫಲಮತ ಆಹರೇತೀದಮ್ಭಗವ ಇತಿ ಭಿನ್ಧೀತಿಭಿನ್ನಂ ಭಗವಇತಿಕಿಮತ್ರಪಶ್ಯಸೀತ್ಯಣ್ವ್ಯ ಇವೇಮಾಧಾನಾಭಗವ ಇತ್ಯಾಸಾಮಙ್ಗೈಕಾಮ್ಭಿನ್ಧೀತಿ ಭಿನ್ನಾ ಭಗವ ಇತಿಕಿಮತ್ರಪಶ್ಯಸೀತಿ ನ ಕಿಞ್ಚನ ಭಗವಇತಿ॥೧॥ ತಗ್ಂಹೋವಾಚಯಂ ವೈಸೋಮ್ಯೈತಮಣಿಮಾನಂ ನನಿಭಾಲಯಸಏತಸ್ಯವೈ ಕಿಲಸೋಮ್ಯೈಷೋಽಣಿಮ್ನ ಏವಂಮಹಾನ್ನ್ಯಗ್ರೋಧಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ॥೨॥ಶ್ರದ್ಧತ್ಸ್ವಸೋಮ್ಯೇತಿಸಯ ಏಷೋಽಣಿಮೈತದಾ

* ಫಲಮದಆಹರೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ ಸರ್ವಂತತ್ಸತ್ಯಗ್ ಸಆತ್ಮಾತತ್ತ್ವಮಸಿಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿ ಭೂಯ ಏವಮಾಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿಹೋ ವಾಚ ॥ ೩ ॥

ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃ ಖಣ್ಡಃ

ಲವಣಮೇತದುದಕೇವಧಾಯಾಥ ಮಾ ಪ್ರಾತರುಪಸೀದಥಾ ಇತಿಸಹತಥಾ ಚಕಾರ ತಗ್ ಹೋವಾಚ ಯದ್ದೋಷಾಲವಣಮುದಕೇ ವಾಧಾ ಅಙ್ಗ ತದಾಹರೇತಿ ತದ್ಧಾವಮೃಶ್ಯನವಿವೇದ ಯಥಾವಿಲೀನ ಮೇವಾಙ್ಗ ॥೧॥ * ಅಸ್ಯಾನ್ತಾದಾಚಾಮೇತಿ ಕಥಮಿತಿ ಲವಣಮಿತಿ ಮಧ್ಯಾದಾಚಾಮೇತಿಕಥಮಿತಿ ಲವಣ ಮಿತ್ಯಂ ತಾದಾಚಾಮೇತಿಕಥಮಿತಿ ಲವಣ ಮಿತ್ಯಭಿ ಪ್ರಾಸ್ಯೈತದಥ ಮೋಪಸೀದಥಾ ಇತಿತದ್ಧತಥಾಚಕಾರ ತಚ್ಛಶ್ವತ್ಸಂ ವರ್ತ್ತತೇತಗ್ ಹೋವಾಚಾತ್ರ ವಾವಕಿಲಸತ್ಸೋಮ್ಯನ ನಿಭಾಲಯಸೇತ್ರೈವಕಿಲೇತಿ॥ಸ ಯ ಏಷೋಣಿ ಮೈತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ ಸರ್ವಂತತ್ಸತ್ಯಗ್ ಸಆತ್ಮಾತತ್ತ್ವಮಸಿಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿ ಭೂಯಏವ ಮಾಭಗವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ॥

ಅಥ ಚತುರ್ದಶಃ ಖಣ್ಡಃ

ಯಥಾಸೋಮ್ಯಪುರುಷಂ ಗನ್ಧಾರೇಭ್ಯೋ ಭಿನದ್ಧಾಕ್ಷಮಾನೀಯ ತಂತತೋತಿಜನೇ ವಿಸೃಜೇತ್ಸಯಥಾತತ್ರ ಪ್ರಾಙ್ವೋದಙ್ವಾ ಧರಾಙ್ವಾಪ್ರಧ್ಮಾಯೀತಾಭಿ ನದ್ಧಾಕ್ಷಆನೀತೋಭಿನದ್ಧಾಕ್ಷೋ ವಿಸೃಷ್ಟಃ॥೧॥ ತಸ್ಯಯಥಾ ಭಿನಹನಂ ಪ್ರಮುಚ್ಯಪ್ರಬ್ರೂಯಾ ದೇತಾಂದಿಶಂಗನ್ಧಾರಾ ಏತಾಂದಿಶಂ ವ್ರಜೇತಿ ಸಗ್ರಾಮಾದ್ಗ್ರಾಮಂ ಪೃಚ್ಛನ್ಪಣ್ಡಿತೋ ಮೇಧಾವೀಗನ್ಧಾರಾನೇವೋಪ ಸಂಪದ್ಯೇತೈವ ಮೇವೇಹಾಚಾರ್ಯವಾನ್ ಪುರುಷೋವೇದ ತಸ್ಯತಾವದೇವಚಿರಂ ಯಾವನ್ನವಿಮೋಕ್ಷ್ಯೇಥ ಸಂಪತ್ಸ್ಯ ಇತಿ ॥೨॥ ಸಯಏಷೋಣಿ ಮೈತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ ಸರ್ವಂತತ್ಸ ತ್ಯಗ್ ಸಆತ್ಮಾತತ್ತ್ವಮಸಿ ಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿಭೂಯ ಏವಮಾಭಗವಾನ್ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿಹೋವಾಚ ॥೩॥

---

* ಅಥಾಸ್ಯದಾವಾಚಾಮೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಪುರುಷಗ್ಂ ಸೋಮ್ಯೋಪತಾಪಿನಂಜ್ಞಾತಯಃ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇಜಾನಾಸಿ ಮಾಂಜಾನಾಸಿ ಮಾಮಿತಿ ತಸ್ಯಯಾವನ್ನ ವಾಙ್ಮನಸಿ ಸಂಪದ್ಯತೇ ಮನಃ ಪ್ರಾಣೇಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜಸಿ ತೇಜಃ ಪರಸ್ಯಾಂದೇವತಾಯಾಂ ತಾವಜ್ಜಾನಾತಿ ॥೧॥ ಅಥಯದಾಸ್ಯವಾಙ್ಮನಸಿ ಸಂಪದ್ಯತೇಮನಃ ಪ್ರಾಣೇಪ್ರಾಣಸ್ತೇಜಸಿ ತೇಜಃ ಪರಸ್ಯಾಂದೇವತಾಯಾ ಮಥ ನ ಜಾನಾತಿ॥೨॥ಸಯಏಷೋಣಿಮೈತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ಂ ಸರ್ವಂತತ್ಸತ್ಯಗ್ಂ ಸಆತ್ಮಾತತ್ತ್ವಮಸಿಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿಭೂಯಏವ ಮಾ ಭಗವಾನ್ವಿಜ್ಞಾಪಯತ್ವಿತಿ ತಥಾಸೋಮ್ಯೇತಿ ಹೋವಾಚ ॥೩॥

ಅಥ ಷೋಡಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಪುರುಷಗ್ಂ ಸೋಮ್ಯೋತ ಹಸ್ತಗೃಹೀತಮಾನಯನ್ತ್ಯಪಹಾರ್ಷೀತ್ ಸ್ತೇಯಮಕಾರ್ಷೀತ್ಪರಶುಮಸ್ಮೈತಪತೇತಿ ಸಯದಿತಸ್ಯಕರ್ತಾ ಭವತಿ ತತ ಏವಾನೃತಮಾತ್ಮಾನಂ ಕುರುತೇಸೋನೃತಾಭಿಸನ್ಧೋ ನೃತೇನಾತ್ಮಾನ ಮನ್ತರ್ಧಾಯ ಪರಶುಂತಪ್ತಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತಿಸದಹ್ಯತೇಥಹನ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥ ಅಥಯದಿತಸ್ಯಾಕರ್ತಾ ಭವತಿ ತತಏವಸತ್ಯಮಾತ್ಮಾನಂ ಕುರುತೇಸಸತ್ಯಾಭಿಸನ್ಧಸ್ಸತ್ಯೇನಾತ್ಮಾನಮನ್ತರ್ಧಾಯ ಪರಶುಂತಪ್ತಂಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತಿಸನದಹ್ಯತೇಥಮುಚ್ಯತೇ ॥೨॥ ಸಯಥಾತತ್ರನದಾಹ್ಯೇತೈತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಗ್ಂಸರ್ವಂತತ್ಸತ್ಯಗ್ಂ ಸಆತ್ಮಾತತ್ತ್ವಮಸಿ ಶ್ವೇತಕೇತೋ ಇತಿತದ್ಧಾಸ್ಯವಿಜಜ್ಞಾವಿತಿ ವಿಜಜ್ಞಾವಿತಿ ॥೩॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ - ಷಷ್ಠಃಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ತತ್ಸತ್

ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ

ಸಪ್ತಮಃಪ್ರಪಾಠಕಃ

ಅಥ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ

ಅಧೀಹಿ ಭಗವ ಇತಿಹೋಪಸಸಾದ ಸನತ್ಕುಮಾರಂ ನಾರದಸ್ತಗ್
ಹೋವಾಚ ಯದ್ವೇತ್ಥ ತೇನಮೋಪಸೀದ ತತಸ್ತ ಊರ್ಧ್ವಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮೀತಿ ॥
॥೧॥ ಸಹೋವಾಚ ಋಗ್ವೇದಂ ಭಗವೋಧ್ಯೇಮಿ ಯಜುರ್ವೇದಗ್ ಸಾಮವೇ
ದಮಾಥರ್ವಣಂ ಚತುರ್ಥಮಿತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಂ ಪಞ್ಚಮಂ ವೇದಾನಾಂ ವೇ
ದಂಪಿತ್ರ್ಯಗ್ ರಾಶಿಂದೈವಂನಿಧಿಂ ವಾಕೋವಾಕ್ಯಮೇಕಾಯನಂ ದೇವ
ವಿದ್ಯಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ ಭೂತವಿದ್ಯಾಂ ಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾಂ ನಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾಗ್
ಸರ್ಪದೇವಜನವಿದ್ಯಾಮೇತದ್ಭಗವೋಧ್ಯೇಮಿ ॥೨॥ ಸೋಹಂ ಭಗವೋ ಮ
ನ್ತ್ರವಿದೇವಾಸ್ಮಿ ನಾತ್ಮವಿಚ್ಛ್ರುತಗ್ ಹ್ಯೇವಮೇ ಭಗವದ್ದೃಶೇಭ್ಯಸ್ತರತಿ
ಶೋಕಮಾತ್ಮವಿದಿತಿ ಸೋಹಂಭಗವಶ್ಶೋಚಾಮಿತಂಮಾಭಗವಾಞ್ಶೋ
ಕಸ್ಯಪಾರಂ ತಾರಯತ್ವಿತಿ ತಗ್ ಹೋವಾಚಯದ್ವೈಕಿಂಚೈತದಧ್ಯಗೀ
ಷ್ಠಾ ನಾಮೈವೈತತ್ ॥೩॥ ನಾಮವಾ ಋಗ್ವೇದೋ ಯಜುರ್ವೇದಸ್ಸಾಮ
ವೇದ ಆಥರ್ವಣಶ್ಚತುರ್ಥ ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಃ ಪಞ್ಚಮೋವೇದಾನಾಂವೇ
ದಃ ಪಿತ್ರ್ಯೋರಾಶಿರ್ದೈವೋನಿಧಿರ್ವಾಕೋವಾಕ್ಯಮೇಕಾಯನಂ ದೇವ
ವಿದ್ಯಾಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ ಭೂತವಿದ್ಯಾಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾ ನಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾಸರ್ಪದೇವಜ
ನವಿದ್ಯಾ ನಾಮೈವೈತನ್ನಾಮೋಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೪॥ ಸಯೋನಾಮಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯು
ಪಾಸ್ತೇಯಾವನ್ನಾಮ್ನೋಗತಂತತ್ರಾಸ್ಯಯಥಾಕಾಮಚಾರೋಭವತಿಯೋ
ನಾಮ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಸ್ತಿ ಭಗವೋನಾಮ್ನೋಭೂಯ ಇತಿನಾಮ್ನೋ
ವಾವಭೂಯೋಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇಭಗವಾನ್ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೫॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ವಾಗ್ವಾವನಾಮ್ನೋ ಭೂಯಸೀ ವಾಗ್ವಾ ಋಗ್ವೇದಂವಿಜ್ಞಾಪಯತಿ
ಯಜುರ್ವೇದಗ್ ಸಾಮವೇದಮಾಥರ್ವಣಂ ಚತುರ್ಥಮಿತಿಹಾಸಪುರಾಣಂ
ಪಞ್ಚಮಂವೇದಾನಾಂ ವೇದಂಪಿತ್ರ್ಯಗ್ ರಾಶಿಂದೈವಂನಿಧಿಂವಾಕೋವಾ
ಕ್ಯಮೇಕಾಯನಂ ದೇವವಿದ್ಯಾಂಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ ಭೂತವಿದ್ಯಾಂ ಕ್ಷತ್ರವಿ

ದ್ಯಾಂ ನಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾಗ್ಂ ಸರ್ಪದೇವಜನವಿದ್ಯಾಂ ದಿವಂ ಚ ಪೃಥಿವೀಂ ಚ ವಾ
ಯುಂ ಚಾಕಾಶಂ ಚಾಪಶ್ಚ ತೇಜಶ್ಚ ದೇವಾಗ್ಂಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯಾಗ್ಂಶ್ಚ ಪ
ಶೂಗ್ಂಶ್ಚ ವಯಾಗ್ಂಸಿ ಚ ತೃಣವನಸ್ಪತೀಞ್ಛ್ವಾಪದಾನ್ಯಾಕೀಟಪತಙ್ಗ
ಪಿಪೀಲಿಕಂ ಧರ್ಮಂ ಚಾಧರ್ಮಂ ಚ ಸತ್ಯಂ ಚಾನೃತಂ ಚ ಸಾಧು ಚಾಸಾಧು
ಚ ಹೃದಯಜ್ಞಂ ಚಾಹೃದಯಜ್ಞಂ ಚ ಯದ್ವೈ ವಾಙ್ನಾಭವಿಷ್ಯನ್ನ ಧ
ರ್ಮೋ ನಾಧರ್ಮೋ ವ್ಯಜ್ಞಾಪಯಿಷ್ಯನ್ನ ಸತ್ಯಂ ನಾನೃತಂ ನ ಸಾಧು ನಾಸಾಧು ನ
ಹೃದಯಜ್ಞೋ ನಾಹೃದಯಜ್ಞೋ ವಾಗೇವೈತತ್ಸರ್ವಂ ವಿಜ್ಞಾಪಯತಿ ವಾ
ಚಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೧॥ ಸ ಯೋ ವಾಚಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಯಾವದ್ವಾ
ಚೋ ಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿ ಯೋ ವಾಚಂ ಬ್ರಹ್ಮೇ
ತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವೋ ವಾಚೋ ಭೂಯ ಇತಿ ವಾಚೋ ವಾವ ಭೂಯೋ
ಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇ ಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಮನೋ ವಾವ ವಾಚೋ ಭೂಯೋ ಯಥಾ ವೈ ದ್ವೇ ವಾಮಲಕೇ ದ್ವೇ
ವಾ ಕೋಲೇ ದ್ವೌ ವಾಕ್ಷೌ ಮುಷ್ಟಿರನುಭವತ್ಯೇವಂ ವಾಚಂ ಚ ನಾಮ ಚ
ಮನೋಽನುಭವತಿ ಸ ಯದಾ ಮನಸಾ ಮನಸ್ಯತಿ ಮನ್ತ್ರಾನಧೀಯೀಯೇ
ತ್ಯಥಾಧೀತೇ ಕರ್ಮಾಣಿ ಕುರ್ವೀಯೇತ್ಯಥ ಕುರುತೇ ಪುತ್ರಾಗ್ಂಶ್ಚ ಪಶೂಗ್ಂ
ಶ್ಚೇಚ್ಛೇಯೇತ್ಯಥೇಚ್ಛತ ಇಮಂ ಚ ಲೋಕಮಮುಂ ಚೇಚ್ಛೇಯೇತ್ಯಥೇ
ಚ್ಛತೇ ಮನೋ ಹ್ಯಾತ್ಮಾ ಮನೋ ಹಿ ಲೋಕೋ ಮನೋ ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಮನ
ಉಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೧॥ ಸ ಯೋ ಮನೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಯಾವನ್ಮನಸೋ
ಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿ ಯೋ ಮನೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯು
ಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವೋ ಮನಸೋ ಭೂಯ ಇತಿ ಮನಸೋ ವಾವ ಭೂಯೋ
ಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇ ಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಸಙ್ಕಲ್ಪೋ ವಾವ ಮನಸೋ ಭೂಯಾನ್ಯದಾ ವೈ ಸಙ್ಕಲ್ಪಯತೇಽಥ
ಮನಸ್ಯತ್ಯಥ ವಾಚಮೀರಯತಿ ತಾಮು ನಾಮ್ನೀರಯತಿ ನಾಮ್ನಿ ಮನ್ತ್ರಾ
ಏಕಂ ಭವನ್ತಿ ಮನ್ತ್ರೇಷು ಕರ್ಮಾಣಿ ॥೧॥ ತಾನಿ ಹ ವಾ ಏತಾನಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪೈಕಾ
ಯನಾನಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾತ್ಮಕಾನಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾನಿ ಸಮಕ್ಲೃಪ್ತಾಂ ದ್ಯಾ

ವಾಪೃಥಿವೀಸಮಕಲ್ಪೇತಾಂ ವಾಯುಶ್ಚಾಕಾಶಂಚ ಸಮಕಲ್ಪೇತಾಮಾಪ
ಶ್ಚ ತೇಜಶ್ಚ ತೇಷಾಗ್ ಸಂಕ್ಲೃಪ್ತ್ಯೈವರ್ಷಗ್ ಸಙ್ಕಲ್ಪತೇವರ್ಷಸ್ಯಸಂಕ್ಲೃ
ಪ್ತ್ಯೈಅನ್ನಗ್ ಸಙ್ಕಲ್ಪತೇಽನ್ನಸ್ಯಸಂಕ್ಲೃಪ್ತ್ಯೈ ಪ್ರಾಣಾಸ್ಸಙ್ಕಲ್ಪನ್ತೇ
ಪ್ರಾಣಾನಾಗ್ಸಂಕ್ಲೃಪ್ತ್ಯೈಮನ್ತ್ರಾಸ್ಸಙ್ಕಲ್ಪನ್ತೇಮನ್ತ್ರಾಣಾಗ್ ಸಂ
ಕ್ಲೃಪ್ತ್ಯೈಕರ್ಮಾಣಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪನ್ತೇಕರ್ಮಣಾಗ್ಸಂಕ್ಲೃಪ್ತ್ಯೈ ಲೋಕಸ್ಸ
ಙ್ಕಲ್ಪತೇ ಲೋಕಸ್ಯಸಂಕ್ಲೃಪ್ತ್ಯೈಸರ್ವಗ್ ಸಙ್ಕಲ್ಪತೇ ಸಏಷಸಙ್ಕಲ್ಪ
ಸ್ಸಙ್ಕಲ್ಪಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೨॥ ಸಯಸ್ಸಙ್ಕಲ್ಪಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಸಂ
ಕ್ಲೃಪ್ತಾನ್ವೈ ಸಲೋಕಾನ್ಧ್ರುವಾನ್ಧ್ರುವಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಗ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿ
ತೋಽವ್ಯಥಮಾನಾ ನವ್ಯಥಮಾನೋಽಭಿಸಿಧ್ಯತಿ ಯಾವತ್ಸಙ್ಕಲ್ಪಸ್ಯಗತಂತ
ತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿಯಸ್ಸಙ್ಕಲ್ಪಂಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽ
ಸ್ತಿ ಭಗವಸ್ಸಂಕಲ್ಪಾದ್ಭೂಯ ಇತಿ ಸಂಕಲ್ಪಾದ್ವಾವ ಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿತ
ನ್ಮೇಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೩॥

ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಚಿತ್ತಂವಾವಸಙ್ಕಲ್ಪಾದ್ಭೂಯೋ ಯದಾವೈಚೇತಯತೇಽಥ ಸಙ್ಕಲ್ಪ
ಯತೇಽಥ ಮನಸ್ಯತ್ಯಥವಾಚಮೀರಯತಿ ತಾಮುನಾಮ್ನೀರಯತಿನಾಮ್ನಿ
ಮನ್ತ್ರಾಏಕಂಭವನ್ತಿ ಮನ್ತ್ರೇಷುಕರ್ಮಾಣಿ ॥೧॥ ತಾನಿಹವಾಏತಾನಿಚಿ
ತ್ತೈಕಾಯನಾನಿ ಚಿತ್ತಾತ್ಮಾನಿಚಿತ್ತೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾನಿ ತಸ್ಮಾದ್ಯದ್ಯಪಿಬ
ಹುವಿದಚಿತ್ತೋಭವತಿ ನಾಯಮಸ್ತೀತ್ಯೇವೈನಮಾಹುರ್ಯದಯಂ ವೇದ
ಯದ್ವಾಯಂ ವಿದ್ವಾನ್ನೇತ್ಥಮಚಿತ್ತಸ್ಸ್ಯಾದಿತ್ಯಥಯದ್ಯಲ್ಪವಿಚ್ಚಿತ್ತವಾನ್
ಭವತಿತಸ್ಮಾ ಏವೋತಶುಶ್ರೂಷನ್ತೇಚಿತ್ತಗ್ ಹ್ಯೇವೈಷಾಮೇಕಾಯನಂ
ಚಿತ್ತಮಾತ್ಮಾಚಿತ್ತಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಚಿತ್ತಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೨॥ ಸಯಶ್ಚಿತ್ತಂ
ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಚಿತ್ತಾನ್ವೈ ಸಲೋಕಾನ್ಧ್ರುವಾನ್ಧ್ರುವಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿ
ತಾನ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋಽವ್ಯಥಮಾನಾ ನ ವ್ಯಥಮಾನೋಽಭಿಸಿಧ್ಯತಿ ಯಾವಚ್ಚಿ
ತ್ತಸ್ಯಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋಭವತಿಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮೇ
ತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವಶ್ಚಿತ್ತಾದ್ಭೂಯ ಇತಿಚಿತ್ತಾದ್ವಾವಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ
ತನ್ಮೇಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೩॥

ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.

ಧ್ಯಾನಂವಾವಚಿತ್ತಾದ್ಭೂಯೋಧ್ಯಾಯತೀವ ಪೃಥಿವೀಧ್ಯಾಯತೀ

ವಾನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಧ್ಯಾಯತೀವದ್ಯೌರ್ಧ್ಯಾಯನ್ತೀವಾಪೋಧ್ಯಾಯನ್ತೀವ ಪರ್ವ
ತಾಧ್ಯಾಯನ್ತೀವ ದೇವಮನುಷ್ಯಾಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಯ ಇಹಮನುಷ್ಯಾಣಾಂಮಹ
ತ್ತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವನ್ತಿಧ್ಯಾನಾಪಾದಾಗ್ಂಶಾ ಇವೈವತೇಭವನ್ತ್ಯಥಯೇಲ್ಪಾಃ
ಕಲಹಿನಃ ಪಿಶುನಾಉಪವಾದಿನಸ್ತೇಥಯೇ ಪ್ರಭವೋಧ್ಯಾನಾಪಾದಾಗ್
ಶಾ ಇವೈವತೇಭವನ್ತಿಧ್ಯಾನಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ॥೧॥ ಸಯೋಧ್ಯಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇ
ತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಯಾವದ್ಧ್ಯಾನಸ್ಯಗತಂತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋಭವತಿ
ಯೋಧ್ಯಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಸ್ತಿಭಗವೋಧ್ಯಾನಾದ್ಭೂಯ ಇತಿಧ್ಯಾ
ನಾದ್ವಾವಭೂಯೋಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.

ವಿಜ್ಞಾನಂವಾವಧ್ಯಾನಾದ್ಭೂಯೋ ವಿಜ್ಞಾನೇನವಾ ಋಗ್ವೇದಂವಿಜಾ
ನಾತಿ ಯಜುರ್ವೇದಗ್ ಸಾಮವೇದಮಾಥರ್ವಣಂ ಚತುರ್ಥಮಿತಿಹಾಸಪು
ರಾಣಂ ಪಞ್ಚಮಂವೇದಾನಾಂವೇದಂಪಿತ್ರ್ಯಗ್ ರಾಶಿಂದೈವಂನಿಧಿಂವಾ
ಕೋವಾಕ್ಯಮೇಕಾಯನಂ ದೇವವಿದ್ಯಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ ಭೂತವಿದ್ಯಾಂ
ಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾಂ ನಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾಗ್ ಸರ್ಪದೇವಜನವಿದ್ಯಾಂದಿವಂಚ ಪೃಥಿವೀಂ
ಚ ವಾಯುಞ್ಚಾಕಾಶಂಚಾಪಶ್ಚ ತೇಜಶ್ಚ ದೇವಾಗ್ಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯಾಗ್ಶ್ಚ
ವಯಾಗ್ಂಸಿಚತೃಣವನಸ್ಪತೀನ್ ಶ್ವಾಪದಾನ್ಯಾ ಕೀಟಪತಙ್ಗ ಪಿಪೀಲಿಕಂ
ಧರ್ಮಂಚಾಧರ್ಮಂಚ ಸತ್ಯಂಚಾನೃತಂಚಸಾಧುಚಾ ಸಾಧುಚಹೃದಯಜ್ಞ
ಞ್ಚಾ ಹೃದಯಜ್ಞಞ್ಚಾನ್ನಂಚರಸಞ್ಚೇಮಂಚಲೋಕ ಮಮುಂಚವಿ
ಜ್ಞಾನೇನೈವವಿಜಾನಾತಿ ವಿಜ್ಞಾನಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ॥೧॥ ಸಯೋವಿಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರ
ಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ವಿಜ್ಞಾನವತೋವೈಸಲೋಕಾನ್ ಜ್ಞಾನವತೋಭಿಸಿಧ್ಯತಿ
ಯಾವದ್ವಿಜ್ಞಾನಸ್ಯಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯಯಥಾ ಕಾಮಚಾರೋಭವತಿಯೋವಿಜ್ಞಾ
ನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಸ್ತಿ ಭಗವೋವಿಜ್ಞಾನಾದ್ಭೂಯ ಇತಿವಿಜ್ಞಾನಾದ್ವಾ
ವಭೂಯೋಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಬಲಂವಾವವಿಜ್ಞಾನಾದ್ಭೂಯೋಪಿಹಶತಂವಿಜ್ಞಾನವತಾಮೇಕೋಬಲ
ವಾನಾಕಂಪಯತೇ ಸಯದಾಬಲೀಭವತ್ಯಥೋತ್ಥಾತಾ ಭವತ್ಯುತ್ತಿಷ್ಠನ್
ಪರಿಚರಿತಾಭವತಿ ಪರಿಚರನ್ನುಪಸತ್ತಾ ಭವತ್ಯುಪಸೀದನ್ದ್ರಷ್ಟಾಭವತಿ

ಶ್ರೋತಾ ಭವತಿ ಮನ್ತಾ ಭವತಿ ಬೋದ್ಧಾ ಭವತಿ ಕರ್ತಾ ಭವತಿ ವಿಜ್ಞಾತಾ ಭವ
ತಿ ಬಲೇನ ವೈ ಪೃಥಿವೀ ತಿಷ್ಠತಿ ಬಲೇನಾನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಬಲೇನ ದ್ಯೌರ್ಬಲೇನ ಪ
ರ್ವತಾ ಬಲೇನ ದೇವಮನುಷ್ಯಾ ಬಲೇನ ಪಶವಶ್ಚ ವಯಾಗ್ಂಸಿ ಚ ತೃಣವನಸ್ಪ
ತಯಃ ಶ್ವಾಪದಾನ್ಯಾಕೀಟಪತಙ್ಗಪಿಪೀಲಿಕಂ ಬಲೇನ ಲೋಕಸ್ತಿಷ್ಠತಿ
ಬಲಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೧॥ ಸ ಯೋ ಬಲಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಯಾವದ್ಬಲ
ಸ್ಯ ಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿ ಯೋ ಬಲಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯು
ಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವೋ ಬಲಾದ್ಭೂಯ ಇತಿ ಬಲಾದ್ವಾವ ಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತ
ನ್ಮೇ ಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ನವಮಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಅನ್ನಂ ವಾವ ಬಲಾದ್ಭೂಯಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಯದ್ಯಪಿ ದಶ ರಾತ್ರೀರ್ನಾಶ್ನೀ
ಯಾದ್ಯದ್ಯುಹ ಜೀವೇದಥವಾಽದ್ರಷ್ಟಾಽಶ್ರೋತಾಽಮನ್ತಾಽಬೋದ್ಧಾಽಕರ್ತಾಽವಿ
ಜ್ಞಾತಾ ಭವತ್ಯಥಾನ್ನಸ್ಯಾಯೈ ದ್ರಷ್ಟಾ ಭವತಿ ಶ್ರೋತಾ ಭವತಿ ಮನ್ತಾ ಭವ
ತಿ ಬೋದ್ಧಾ ಭವತಿ ಕರ್ತಾ ಭವತಿ ವಿಜ್ಞಾತಾ ಭವತ್ಯನ್ನಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೧॥
ಸ ಯೋಽನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽನ್ನವತೋ ವೈ ಸ ಲೋಕಾನ್ ಪಾನವತೋಽ
ಭಿಸಿಧ್ಯತಿ ಯಾವದನ್ನಸ್ಯ ಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿ
ಯೋಽನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವೋಽನ್ನಾದ್ಭೂಯ ಇತ್ಯನ್ನಾದ್ವಾ
ವ ಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇ ಭಗವಾನ್ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ದಶಮಃ ಖಣ್ಡಃ.

ಆಪೋ ವಾ ಅನ್ನಾದ್ಭೂಯಸ್ಯಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಯದಾ ಸುವೃಷ್ಟಿರ್ನ ಭವತಿ
ವ್ಯಾಧೀಯನ್ತೇ ಪ್ರಾಣಾ ಅನ್ನಂ ಕನೀಯೋ ಭವಿಷ್ಯತೀತ್ಯಥ ಯದಾ ಸುವೃ
ಷ್ಟಿರ್ಭವತ್ಯಾನನ್ದಿನಃ ಪ್ರಾಣಾ ಭವನ್ತ್ಯನ್ನಂ ಬಹು ಭವಿಷ್ಯತೀತ್ಯಾಪ
ಏವೇಮಾ ಮೂರ್ತಾ ಯೇಯಂ ಪೃಥಿವೀ ಯದನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಯದ್ದ್ಯೌರ್ಯತ್ಪರ್ವ
ತಾ ಯದ್ದೇವಮನುಷ್ಯಾ ಯತ್ಪಶವಶ್ಚ ವಯಾಗ್ಂಸಿ ಚ ತೃಣವನಸ್ಪತಯ
ಶ್ವಾಪದಾನ್ಯಾಕೀಟಪತಙ್ಗಪಿಪೀಲಿಕಮಾಪ ಏವೇಮಾ ಮೂರ್ತಾ ಅಪ
ಉಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೧॥ ಸ ಯೋಽಪೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತ ಆಪ್ನೋತಿ ಸರ್ವಾನ್ಕಾ
ಮಾಗ್ಂಸ್ತೃಪ್ತಿಮಾನ್ ಭವತಿ ಯಾವದಪಾಂ ಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮ
ಚಾರೋ ಭವತಿ ಯೋಽಪೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವೋಽದ್ಭ್ಯೋ ಭೂ
ಯ ಇತ್ಯದ್ಭ್ಯೋ ವಾವ ಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇ ಭಗವಾನ್ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ಏಕಾದಶಃಖಣ್ಡಃ

ತೇಜೋವಾವಅದ್ಭ್ಯೋಭೂಯಸ್ತದ್ವಾ ಏತದ್ವಾಯುಮಾಗೃಹ್ಯಾಕಾಶಮಭಿತಪತಿತದಾಹುರ್ನಿಶೋಚತಿ ನಿತಪತಿವರ್ಷಿಷ್ಯತಿವಾಇತಿ ತೇಜ ಏವತತ್ಪೂರ್ವಂ ದರ್ಶಯಿತ್ವಾಥಾಪಸ್ಸೃಜತೇತದೇತದೂರ್ಧ್ವಾಭಿಶ್ಚ ತಿರಶ್ಚೀಭಿಶ್ಚವಿದ್ಯುದ್ಭಿರಾಹ್ರಾದಾಶ್ಚರನ್ತಿ ತಸ್ಮಾದಾಹುರ್ವಿದ್ಯೋತತೇಸ್ತನಯತಿವರ್ಷಿಷ್ಯತಿವಾಇತಿತೇಜ ಏವತತ್ಪೂರ್ವಂದರ್ಶಯಿತ್ವಾಥಾಪ ಸ್ಸೃಜತೇ ತೇಜಉಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ ॥೧॥ ಸಯಸ್ತೇಜೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ತೇಜಸ್ವೀವೈ ಸತೇಜಸ್ವತೋಲೋಕಾನ್ ಭಾಸ್ವತೋಽಪಹತತಮಸ್ಕಾನಭಿಸಿಧ್ಯತಿಯಾವತ್ತೇಜಸೋಗತಂತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋಭವತಿಯಸ್ತೇಜೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವಸ್ತೇಜಸೋಭೂಯ ಇತಿತೇಜಸೋವಾವಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶಃಖಣ್ಡಃ

ಆಕಾಶೋವಾವತೇಜಸೋಭೂಯಾನಾಕಾಶೇವೈ ಸೂರ್ಯಾಚನ್ದ್ರಮಸಾವುಭೌ ವಿದ್ಯುನ್ನಕ್ಷತ್ರಾಣ್ಯಗ್ನಿರಾಕಾಶೇ ನಾಹ್ವಯತ್ಯಾಕಾಶೇನಶೃಣೋತ್ಯಾಕಾಶೇನ ಪ್ರತಿಶೃಣೋತ್ಯಾಕಾಶೇರಮತ ಆಕಾಶೇನರಮತ ಆಕಾಶೇಜಾಯತ ಆಕಾಶಮಭಿಜಾಯತ ಆಕಾಶಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ॥೧॥ಸಯ ಆಕಾಶಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತ ಆಕಾಶವತೋವೈಸಲೋಕಾನ್ ಪ್ರಕಾಶವತೋಽಸಂಬಾಧಾನುರುಗಾಯವತೋಽಭಿಸಿಧ್ಯತಿ ಯಾವದಾಕಾಶಸ್ಯಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಯಥಾಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿಯ ಆಕಾಶಂಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿಭಗವ ಆಕಾಶಾದ್ಭೂಯಇತ್ಯಾಕಾಶಾದ್ವಾವಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃಖಣ್ಡಃ

ಸ್ಮರೋವಾಆಕಾಶಾದ್ಭೂಯ ಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಯದ್ಯಪಿಬಹವ ಆಸೀರನ್ನಸ್ಮರನ್ತೋನೈವತೇಕಂಚನಶೃಣುಯುರ್ನ ಮನ್ವೀರನ್ನವಿಜಾನೀರನ್ ಯದಾವಾವತೇಸ್ಮರೇಯುರಥಶೃಣುಯುರಥಮನ್ವೀರನ್ನಥ ವಿಜಾನೀರನ್ಸ್ಮರೇಣವೈಪುತ್ರಾನ್ವಿಜಾನಾತಿ ಸ್ಮರೇಣಪಶೂನ್ ಸ್ಮರಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ॥ ೧॥ ಸಯಸ್ಸ್ಮರಂಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಯಾವತ್ಸ್ಮರಸ್ಯಗತಂತತ್ರಾಸ್ಯಯಥಾ

ಕಾಮಚಾರೋಭವತಿಯಸ್ಸ್ಮರಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿ ಭಗವಸ್ಸ್ಮರಾದ್ಭೂಯ ಇತಿಸ್ಮರಾದ್ವಾವಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿತನ್ಮೇಭಗವಾನ್ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ

ಅಥ ಚತುರ್ದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಆಶಾವಾವಸ್ಮರಾದ್ಭೂಯಸ್ಯಾಶೇದ್ಧೋವೈಸ್ಮರೋಮನ್ತ್ರಾನಧೀತೇಕರ್ಮಾಣಿಕುರುತೇಪುತ್ರಾಗ್ ಶ್ಚಪಶೂಗ್ ಶ್ಚೇಚ್ಛತಇಮಂಚಲೋಕಮಮುಞ್ಚೇಚ್ಛತ ಆಶಾಮುಪಾಸ್ಸ್ವೇತಿ॥೧॥ಸ ಯ ಆಶಾಂಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಆಶಯಾಸ್ಯಸರ್ವೇಕಾಮಾಸ್ಸಮೃಧ್ಯನ್ತ್ಯಮೋಘಾಹಾಸ್ಯಾಶಿಷೋಭವನ್ತಿ ಯಾವದಾಶಾಯಾಗತಂ ತತ್ರಾಸ್ಯಯಥಾಕಾಮಚಾರೋಭವತಿ ಯ ಆಶಾಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯುಪಾಸ್ತೇಽಸ್ತಿಭಗವ ಆಶಾಯಾಭೂಯ ಇತ್ಯಾಶಾಯಾವಾವಭೂಯೋಽಸ್ತೀತಿ ತನ್ಮೇಭಗವಾನ್ ಬ್ರವೀತ್ವಿತಿ ॥೨॥

ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಪ್ರಾಣೋವಾ ಆಶಾಯಾಭೂಯಾನ್ಯಥಾವಾ ಅರಾ ನಾಭೌಸಮರ್ಪಿತಾಏವಮಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಾಣೇಸರ್ವಗ್‌ಸಮರ್ಪಿತಂ ಪ್ರಾಣಃಪ್ರಾಣೇನಯಾತಿ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಾಣಂದದಾತಿ ಪ್ರಾಣಾಯದದಾತಿ ಪ್ರಾಣೋಹಪಿತಾ ಪ್ರಾಣೋಮಾತಾ ಪ್ರಾಣೋಭ್ರಾತಾ ಪ್ರಾಣಸ್ಸ್ವಸಾಪ್ರಾಣಆಚಾರ್ಯಃ ಪ್ರಾಣೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ॥೧॥ ಸಯದಿಪಿತರಂ ವಾ ಮಾತರಂವಾಭ್ರಾತರಂವಾಸ್ವಸಾರಂವಾ ಚಾರ್ಯಂವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂವಾಕಿಞ್ಚಿದ್ಭೃಶಮಿವ ಪ್ರತ್ಯಾಹಧಿಕ್ತ್ವಾಸ್ತ್ವಿತ್ಯೇವೈನಮಾಹುಃ ಪಿತೃಹಾವೈತ್ವಮಸಿ ಮಾತೃಹಾವೈತ್ವಮಸಿಭ್ರಾತೃಹಾವೈತ್ವಮಸಿ ಸ್ವಸೃಹಾವೈತ್ವಮಸ್ಯಾಚಾರ್ಯಹಾವೈತ್ವಮಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಹಾವೈತ್ವಮಸಿ॥೨॥ ಅಥಯದ್ಯಪ್ಯೇನಾನುತ್ಕ್ರಾನ್ತಪ್ರಾಣಾನ್ ಶೂಲೇನಸಮಾಸಂವ್ಯತಿಸಂದಹೇನ್ನೈವೈನಂಬ್ರೂಯುಃ ಪಿತೃಹಾಸೀತಿನ ಮಾತೃಹಾಸೀತಿ ನ ಭ್ರಾತೃಹಾಸೀತಿನ ಸ್ವಸೃಹಾಸೀತಿನಾಚಾರ್ಯಹಾಸೀತಿ ನಬ್ರಾಹ್ಮಣಹಾಸೀತಿ ॥೩॥ ಪ್ರಾಣೋಹ್ಯೇವೈತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿಭವತಿಸವಾ ಏಷಏವಂಪಶ್ಯನ್ನೇವಂ ಮನ್ವಾನಏವಂ ವಿಜಾನನ್ನತಿವಾದೀಭವತಿ ತಂಚೇದ್ಬ್ರೂಯುರತಿವಾದ್ಯಸೀತ್ಯತಿವಾದ್ಯಸ್ಮೀತಿ ಬ್ರೂಯಾನ್ನಾಪಹ್ನುವೀತ॥೪॥

ಅಥ ಷೋಡಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಏಷತುವಾಅತಿವದತಿಯಸ್ಸತ್ಯೇನಾತಿವದತಿ ಸೋಽಹಂಭಗವಸ್ಸತ್ಯೇ

ನಾತಿವದಾನೀತಿ ಸತ್ಯಂ ತ್ವೇವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯಮಿತಿ ಸತ್ಯಂ ಭಗವೋ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ ॥೧॥

ಅಥ ಸಪ್ತದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯದಾವೈವಿಜಾನಾತ್ಯಥಸತ್ಯಂವದತಿ ನಾವಿಜಾನನ್ ಸತ್ಯಂವದತಿ ವಿಜಾನನ್ನೇವ ಸತ್ಯಂವದತಿ ವಿಜ್ಞಾನನ್ತ್ವೇವವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯಮಿತಿ ವಿಜ್ಞಾನಂ ಭಗವೋವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ ॥೧॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಾದಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯದಾವೈಮನುತೇಥ ವಿಜಾನಾತಿ ನಾಮತ್ವಾ ವಿಜಾನಾತಿಮತ್ವೈವವಿಜಾನಾತಿಮತಿಸ್ತ್ವೇವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯೇತಿ ಮತಿಂ ಭಗವೋವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ ॥೧॥

ಅಥ ಏಕೋನವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯದಾವೈಶ್ರದ್ದಧಾತ್ಯಥ ಮನುತೇ ನಾಶ್ರದ್ದಧನ್ಮನುತೇಶ್ರದ್ದಧದೇವಮನುತೇಶ್ರದ್ಧಾತ್ವೇವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯೇತಿ ಶ್ರದ್ಧಾಂಭಗವೋವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ ॥೧॥

ಅಥ ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯದಾವೈನಿಸ್ತಿಷ್ಠತ್ಯಥ ಶ್ರದ್ದಧಾತಿನಾ ನಿಸ್ತಿಷ್ಠಞ್ಛ್ರದ್ದಧಾತಿನಿಸ್ತಿಷ್ಠನ್ನೇವ ಶ್ರದ್ದಧಾತಿನಿಷ್ಠಾತ್ವೇವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯೇತಿನಿಷ್ಠಾಂ ಭಗವೋವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ ॥೧॥

ಅಥ ಏಕವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯದಾವೈಕರೋತ್ಯಥನಿಸ್ತಿಷ್ಠತಿನಾಕೃತ್ವಾ ನಿಸ್ತಿಷ್ಠತಿಕೃತ್ವೈವನಿಸ್ತಿಷ್ಠತಿಕೃತಿಸ್ತ್ವೇವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯೇತಿಕೃತಿಂ ಭಗವೋವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ ॥೧॥

ಅಥ ದ್ವಾವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯದಾವೈಸುಖಂಲಭತೇಥಕರೋತಿನಾಸುಖಂ ಲಬ್ಧ್ವಾಕರೋತಿ ಸುಖಮೇವಲಬ್ಧ್ವಾಕರೋತಿಸುಖಂ ತ್ವೇವವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯಮಿತಿ ಸುಖಂ ಭಗವೋವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ ॥೧॥

ಅಥ ತ್ರಯೋವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯೋವೈಭೂಮಾತತ್ಸುಖಂನಾಲ್ಪೇ ಸುಖಮಸ್ತಿಭೂಮೈವಸುಖಂ ಭೂಮಾತ್ವೇವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯ ಇತಿಭೂಮಾನಂಭಗವೋವಿಜಿಜ್ಞಾಸಇತಿ॥

ಅಥ ಚತುರ್ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಯತ್ರನಾನ್ಯತ್ಪಶ್ಯತಿ ನಾನ್ಯಚ್ಛೃಣೋತಿ ನಾನ್ಯದ್ವಿಜಾನಾತಿಸಭೂಮಾಅಥಯತ್ರಾನ್ಯತ್ಪಶ್ಯತ್ಯನ್ಯಚ್ಛೃಣೋತ್ಯನ್ಯದ್ವಿಜಾನಾತಿ ತದಲ್ಪಂಯೋವೈಭೂಮಾ ತದಮೃತಮಥಯದಲ್ಪಂ ತನ್ಮರ್ತ್ಯಗ್ಂ ಸಭಗವಃಕಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇತಿಸ್ವೇಮಹಿಮ್ನಿಯದಿವಾ ನ ಮಹಿಮ್ನೀತಿ ॥೧॥ ಗೋಅಶ್ವಮಿಹಮಹಿಮೇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇಹಸ್ತಿ ಹಿರಣ್ಯಂದಾಸಭಾರ್ಯಂ ಕ್ಷೇತ್ರಾಣ್ಯಾಯತನಾನೀತಿ *ನಾಹಮೇವಂಬ್ರವೀಮಿ ಬ್ರವೀಮೀತಿಹೋವಾಚಾನ್ಯೋಹ್ಯನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಇತಿ ॥೨॥

ಅಥ ಪಞ್ಚವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ಸಏವಾಧಸ್ತಾತ್ಸ ಉಪರಿಷ್ಟಾತ್ಸಪಶ್ಚಾತ್ಸ ಪುರಸ್ತಾತ್ಸದಕ್ಷಿಣತಸ್ಸ ಉತ್ತರತಸ್ಸಏವೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಿತ್ಯಥಾತೋಹಂಕಾರಾದೇಶ ಏವಾಹಮೇವಾಧಸ್ತಾದಹಮುಪರಿಷ್ಟಾದಹಂಪಶ್ಚಾದಹಂ ಪುರಸ್ತಾದಹಂದಕ್ಷಿಣತೋಹಮುತ್ತರತೋಹಮೇವೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಿತಿ ॥ ೧ ॥ ಅಥಾತ ಆತ್ಮಾದೇಶ ಏವಾತ್ಮೈವಾಧಸ್ತಾದಾತ್ಮೋಪರಿಷ್ಟಾದಾತ್ಮಾ ಪಶ್ಚಾದಾತ್ಮಾಪುರಸ್ತಾದಾತ್ಮಾ ದಕ್ಷಿಣತಆತ್ಮೋತ್ತರತಆತ್ಮೈವೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಮಿತಿ ಸವಾಏಷಏವಂಪಶ್ಯನ್ನೇವಂ ಮನ್ವಾನಏವಂ ವಿಜಾನನ್ನಾತ್ಮರತಿರಾತ್ಮಕ್ರೀಡ ಆತ್ಮಮಿಥುನ ಆತ್ಮಾನಂದಸ್ಸಸ್ವರಾಡ್ಭವತಿ ತಸ್ಯಸರ್ವೇಷುಲೋಕೇಷು ಕಾಮಚಾರೋಭವತಿ ಅಥಯೇನ್ಯಥಾತೋವಿದುರನ್ಯರಾಜಾನಸ್ತೇಕ್ಷಯ್ಯಲೋಕಾಭವನ್ತಿ ತೇಷಾಗ್ಂ ಸರ್ವೇಷುಲೋಕೇಷ್ವ ಕಾಮಚಾರೋಭವತಿ ॥

ಅಥ ಷಡ್ವಿಂಶಃಖಣ್ಡಃ.

ತಸ್ಯಹವಾಏತಸ್ಯೈವಂಪಶ್ಯತಏವಂ ಮನ್ವಾನಸ್ಯೈವಂ ವಿಜಾನತ ಆತ್ಮತಃ ಪ್ರಾಣಆತ್ಮತ ಆಶಾತ್ಮತಸ್ಸ್ಮರಆತ್ಮತ ಆಕಾಶ ಆತ್ಮತಸ್ತೇಜಆತ್ಮತ ಆಪಆತ್ಮತ ಆವಿರ್ಭಾವತಿರೋಭಾವಾ ವಾತ್ಮತೋನ್ನಮಾತ್ಮತೋ ಬಲಮಾತ್ಮತೋ ವಿಜ್ಞಾನಮಾತ್ಮತೋ ಧ್ಯಾನಮಾತ್ಮತಶ್ಚಿತ್ತಮಾತ್ಮ ತಸ್ಸಂಕಲ್ಪ ಆತ್ಮತೋ ಮನಆತ್ಮತೋವಾಗಾತ್ಮತೋ ನಾಮಾತ್ಮತೋಮಂತ್ರಾಆತ್ಮತಃ ಕರ್ಮಾಣ್ಯಾತ್ಮ ತಏವೇದಗ್ಂಸರ್ವಮಿತಿ ॥೧॥ ತದೇಷ ಶ್ಲೋ

*ನಾಹಮೇವಂಬ್ರವೀಮೀತಿಸಹೋವಾಚೇತಿರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ

ಕಃ। ನಪಶ್ಯೋಮೃತ್ಯುಂಪಶ್ಯತಿನರೋಗಂನೋತದುಃಖತಾಂ । ಸರ್ವಗ್ಂ ಹಪಶ್ಯಃಪಶ್ಯತಿ ಸರ್ವಮಾಪ್ನೋತಿಸರ್ವಶ ಇತಿಸಏಕಧಾಭವತಿ ತ್ರಿಧಾ ಭವತಿಪಂಚಧಾ । ಸಪ್ತಧಾನವಧಾಚೈವ ಪುನಶ್ಚೈಕಾದಶಸ್ಮೃತಃ । ಶತಂ ಚದಶಚೈಕಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿಚವಿಗ್ಂಶತಿಃ । ಆಹಾರಶುದ್ಧೌಸತ್ತ್ವಶುದ್ಧಿಸ್ಸತ್ತ್ವಶುದ್ಧೌಧ್ರುವಾಸ್ಮೃತಿಃ। ಸ್ಮೃತಿಲಮ್ಭೇಸರ್ವಗ್ರನ್ಥೀನಾಂವಿಪ್ರಮೋಕ್ಷಃ ತಸ್ಮೈಮೃದಿತಕಷಾಯಾಯತಮಸಃಪಾರಂ ದರ್ಶಯತಿಭಗವಾನ್ ಸನತ್ಕುಮಾರಸ್ತಗ್ಂ ಸ್ಕಂದಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇತಗ್ಂ ಸ್ಕಂದಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ॥೨॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ - ಸಪ್ತಮಃ ಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ತತ್ಸತ್.

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್-ಅಷ್ಟಮಃಪ್ರಪಾಠಕಃ

ಅಥ ಪ್ರಥಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಅಥಯದಿದಮಸ್ಮಿನ್ ಬ್ರಹ್ಮಪುರೇದಹರಂ ಪುಣ್ಡರೀಕಂ ವೇಶ್ಮದಹರೋಽಸ್ಮಿನ್ನಂತರಾಕಾಶ ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಯದನ್ತಸ್ತದನ್ವೇಷ್ಟವ್ಯಂ ತದ್ವಾವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯಮಿತಿ ॥೧॥ ತಂಚೇದ್ಬ್ರೂಯುರ್ಯದಿದಮಸ್ಮಿನ್ ಬ್ರಹ್ಮಪುರೇದಹರಂಪುಣ್ಡರೀಕಂ ವೇಶ್ಮದಹರೋಽಸ್ಮಿನ್ನನ್ತರಾಕಾಶಃ ಕಿಂತದತ್ರವಿದ್ಯತೇಯದನ್ವೇಷ್ಟವ್ಯಂಯದ್ವಾವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯಮಿತಿ ॥೨॥ ಸಬ್ರೂಯಾದ್ಯಾವಾನ್ವಾ ಅಯಮಾಕಾಶಸ್ತಾವಾನೇಷೋಽನ್ತರ್ಹೃದಯಆಕಾಶ ಉಭೇಅಸ್ಮಿನ್ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವೀಅನ್ತರೇವಸಮಾಹಿತೇ ಉಭಾವಗ್ನಿಶ್ಚವಾಯುಶ್ಚ ಸೂರ್ಯಾಚನ್ದ್ರಮಸಾವುಭೌ ವಿದ್ಯುನ್ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿಯಚ್ಚಾಸ್ಯೇಹಾಸ್ತಿಯಚ್ಚನಾಸ್ತಿಸರ್ವಂ ತದಸ್ಮಿನ್ಸಮಾಹಿತಮಿತಿ ॥೩॥ ತಂಚೇದ್ಬ್ರೂಯುರಸ್ಮಿಗ್ಂಶ್ಚೇದಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಪುರೇಸರ್ವಗ್ಂ ಸಮಾಹಿತಗ್ಂ ಸರ್ವಾಣಿಚಭೂತಾನಿ ಸರ್ವೇಚಕಾಮಾಯದೈ ನಜ್ಜರಾವಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಧ್ವಗ್ಂಸ

ತೇವಾಕಿಂ ತತೋಽತಿಶಿಷ್ಯತ ಇತಿ ॥೪॥ ಸಬ್ರೂಯಾನ್ನಾಸ್ಯಜರಯೈತಜ್ಜೀರ್ಯತಿ ನವಧೇನಾಸ್ಯ ಹನ್ಯತ ಏತತ್ಸತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಮಸ್ಮಿನ್ ಕಾಮಾಸ್ಸಮಾಹಿತಾ ಏಷಆತ್ಮಾಪಹತ ಪಾಪ್ಮಾವಿಜರೋವಿಮೃತ್ಯುರ್ವಿ ಶೋಕೋವಿಜಿಘತ್ಸೋಽಪಿಪಾಸಸ್ಸತ್ಯ ಕಾಮಸ್ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪೋ ಯಥಾಹ್ಯೇವೇಹ ಪ್ರಜಾಅನ್ವಾವಿಶಂತಿ ಯಥಾನುಶಾಸನಂ ಯಂಯಮನ್ತಮಭಿಕಾಮಾಭವನ್ತಿಯಂ ಜನಪದಂ ಯಂಕ್ಷೇತ್ರಭಾಗನ್ತಂ ತಮೇವೋಪಜೀವನ್ತಿ ॥೫॥
* ತದ್ಯಥೇಹಕರ್ಮಜಿತೋಲೋಕಃ ಕ್ಷೀಯತಏವಮೇವಾಮುತ್ರಪುಣ್ಯಜಿತೋಲೋಕಃ ಕ್ಷೀಯತೇತದ್ಯ ಇಹಾತ್ಮಾನಮನನುವಿದ್ಯ ವ್ರಜಂತ್ಯೇತಾಗ್ ಶ್ಚಸತ್ಯಾನ್ಕಾಮಾಗ್ ಸ್ತೇಷಾಗ್ ಸರ್ವೇಷುಲೋಕೇಷ್ವ ಕಾಮಚಾರೋಭವತ್ಯಥ ಯ ಇಹಾತ್ಮಾನಮನುವಿದ್ಯ ವ್ರಜನ್ತ್ಯೇತಾಗ್ ಶ್ಚಸತ್ಯಾನ್ ಕಾಮಾಗ್ ಸ್ತೇಷಾಗ್ ಸರ್ವೇಷುಲೋಕೇಷು ಕಾಮಚಾರೋ ಭವತಿ ॥೬॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ಸಯದಿಪಿತೃಲೋಕ ಕಾಮೋಭವತಿಸಙ್ಕಲ್ಪಾದೇವಾಸ್ಯ ಪಿತರಸ್ಸಮುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿತೇನ ಪಿತೃಲೋಕೇನಸಂಪನ್ನೋಮಹೀಯತೇ ॥೧॥ ಅಥಯದಿಮಾತೃಲೋಕ ಕಾಮೋಭವತಿಸಙ್ಕಲ್ಪಾ ದೇವಾಸ್ಯಮಾತರಸ್ಸಮುತಿಷ್ಠನ್ತಿತೇನ ಮಾತೃಲೋಕೇನ ಸಂಪನ್ನೋಮಹೀಯತೇ ॥ ೨ ॥ ಅಥಯದಿಭ್ರಾತೃಲೋಕ ಕಾಮೋಭವತಿಸಙ್ಕಲ್ಪಾದೇವಾಸ್ಯಭ್ರಾತರಸ್ಸಮುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿತೇನ ಭ್ರಾತೃಲೋಕೇನ ಸಂಪನ್ನೋಮಹೀಯತೇ ॥೩॥ ಅಥಯದಿಸ್ವಸೃಲೋಕ ಕಾಮೋಭವತಿಸಙ್ಕಲ್ಪಾದೇವಾಸ್ಯ ಸ್ವಸಾರಸ್ಸಮುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿತೇನಸ್ವಸೃಲೋಕೇನಸಂಪನ್ನೋಮಹೀಯತೆ ॥೪॥ ಅಥಯದಿಸಖಿಲೋಕ ಕಾಮೋಭವತಿಸಙ್ಕಲ್ಪಾ ದೇವಾಸ್ಯಸಖಾಯಸ್ಸಮುತ್ತಿಷ್ಠನ್ತಿತೇನ ಸಖಿಲೋಕೇನಸಂಪನ್ನೋಮಹೀಯತೇ ॥೫॥ ಅಥಯದಿಗನ್ಧಮಾಲ್ಯಲೋಕ ಕಾಮೋಭವತಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾದೇವಾಸ್ಯ ಗನ್ಧಮಾಲ್ಯೇಸಮುತ್ತಿಷ್ಠತಸ್ತೇನ ಗನ್ಧಮಾಲ್ಯಲೋಕೇನ ಸಂಪನ್ನೋಮಹೀಯತೇ ॥೬॥ ಅಥಯದ್ಯನ್ನಪಾನಲೋಕ ಕಾಮೋಭವತಿಸಙ್ಕಲ್ಪಾ ದೇವಾ

---

* ಕರ್ಮಜಿತೋಲೋಕಃ, ಪುಣ್ಯಜಿತೋಲೋಕ, ಇತಿ ರಙ್ಗರಾ॥ ಪಾ॥

ಸ್ಯಾನ್ನಪಾನೇಸಮುತ್ತಿಷ್ಠತಸ್ತೇನಾನ್ನಪಾನಲೋಕೇನ ಸಂಪನ್ನೋ ಮಹೀಯತೇ ॥೭॥ ಅಥಯದಿಗೀತವಾದಿ ತ್ರಲೋಕಕಾಮೋಭವತಿಸಂಕಲ್ಪಾ ದೇವಾಸ್ಯಗೀತವಾದಿತ್ರೇ ಸಮುತ್ತಿಷ್ಠತಸ್ತೇನ ಗೀತವಾದಿತ್ರಲೋಕೇನ ಸಂಪನ್ನೋಮಹೀಯತೇ ॥೮॥ ಅಥಯದಿ ಸ್ತ್ರೀಲೋಕಕಾಮೋ ಭವತಿಸಙ್ಕಲ್ಪಾದೇವಾಸ್ಯಸ್ತ್ರಿಯಸ್ಸಮುತಿಷ್ಠನ್ತಿತೇನ ಸ್ತ್ರೀಲೋಕೇನಸಂಪನ್ನೋಮಹೀಯತೇ ॥ ೯ ॥ ಯಂಯಮನ್ತಮಭಿಕಾಮೋ ಭವತಿ ಯಂಕಾಮಯತೇಸೋಸ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾದೇವಸಮುತ್ತಿಷ್ಠತಿತೇನ ಸಂಪನ್ನೋಮಹೀಯತೇ ॥೧೦॥

ಅಥ ತೃತೀಯಃಖಣ್ಡಃ.

ತಇಮೇಸತ್ಯಾಃ ಕಾಮಾಅನೃತಾಪಿಧಾನಾಸ್ತೇಷಾಗ್ ಸತ್ಯಾನಾಗ್ ಸತಾಮನೃತಮಪಿಧಾನಂ ಯೋಯೋಹ್ಯಸ್ಯೈತಃ ಪ್ರೈತಿನತಮಿಹದರ್ಶನಾಯಲಭತೇ ॥೧॥ ಅಥಯೇಚಾಸ್ಯೇಹಜೀವಾಯೇಚ ಪ್ರೇತಾಯಚ್ಚಾನ್ಯದಿಚ್ಛನ್ನಲಭತೇ ಸರ್ವಂತದತ್ರಗತ್ವಾವಿಂದತೇತ್ರಹ್ಯಸ್ಯೈತೇಸತ್ಯಾಃ ಕಾಮಾ ಅನೃತಾಪಿಧಾನಾಸ್ತದ್ಯಥಾಹಿರಣ್ಯನಿಧಿಂ ನಿಹಿತಮಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಾ ಉಪರ್ಯುಪರಿಸಂಚರನ್ತೋನ ವಿನ್ದೇಯುರೇವಮೇವೇಮಾಸ್ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಅಹರಹರ್ಗಚ್ಛನ್ತ್ಯೇತಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ನವಿನ್ದನ್ತ್ಯನೃತೇನಹಿಪ್ರತ್ಯೂಢಾಃ ॥೨॥ ಸವಾಏಷಆತ್ಮಾಹೃದಿತಸ್ಯೈತದೇವನಿರುಕ್ತಗ್ಹೃದ್ಯಯಮಿತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಧೃದಯಮಹರಹರ್ವಾಏವಂ ವಿತ್ಸ್ವರ್ಗಂಲೋಕಮೇತಿ ॥೩॥ ಅಥಯಏಷಸಂಪ್ರಸಾದೋಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಾತ್ಸಮುತ್ಥಾಯ ಪರಂಜ್ಯೋತಿರುಪಸಂಪದ್ಯ ಸ್ವೇನರೂಪೇಣಾಭಿನಿಷ್ಪದ್ಯತಏಷಆತ್ಮೇತಿಹೋವಾಚೈತದಮೃತಮಭಯಮೇ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿತಸ್ಯಹವಾಏತಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೋನಾಮಸತ್ಯಮಿತಿ ॥ ೪ ॥ * ತಾನಿಹವಾಏತಾನಿ ತ್ರೀಣ್ಯಕ್ಷರಾಣಿಸತೀಯಮಿತಿ ತದ್ಯತ್ಸತ್ತದಮೃತಮಥಯತ್ತಿ ತನ್ಮರ್ತ್ಯಮಥಯದ್ಯಂತೇನೋಭೇಯಚ್ಛತಿಯದನೇ ನೋಭೇಯಚ್ಛತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಯಮಹರಹರ್ವಾ ಏವಂವಿತ್ಸ್ವರ್ಗಂ ಲೋಕಮೇತಿ ॥೫॥

* ತ್ರೀಣ್ಯಕ್ಷರಾಣಿಸತ್ತಿಯಮಿತೀತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯಆತ್ಮಾಸಸೇತುರ್ವಿಧೃತಿರೇಷಾಂ ಲೋಕಾನಾ ಮಸಮ್ಭೇದಾ
ಯನೈತಗ್ಂಸೇತುಮಹೋರಾತ್ರೇತರತೋ ನಜರಾನಮೃತ್ಯುರ್ನಶೋಕೋ
ನ ಸುಕೃತಂನದುಷ್ಕೃತಗ್ಂ ಸರ್ವೇಪಾಪ್ಮಾನೋತೋ ನಿವರ್ತನ್ತೇಪಹ
ತಪಾಪ್ಮಾಹ್ಯೇಷ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಃ ॥ ೧ ॥ ತಸ್ಮಾದ್ವಾಏತಗ್ಂಸೇತುಂತೀ
ರ್ತ್ವಾನ್ಧಸ್ಸನ್ನ ನನ್ಧೋಭವತಿವಿದ್ಧಸ್ಸನ್ನ ವಿದ್ಧೋಭವತ್ಯುಪತಾಪೀ ಸ
ನ್ನನುಪತಾಪೀಭವತಿತಸ್ಮಾದ್ವಾಏತಗ್ಂಸೇತುಂತೀರ್ತ್ವಾಪಿನಕ್ತಮಹರೇ
ವಾಭಿನಿಷ್ಪದ್ಯತೇ ಸಕೃದ್ವಿಭಾತೋಹ್ಯೇವೈಷ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಃ ॥೨॥ ತದ್ಯ
ಏವೈತಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣಾನುವಿನ್ದನ್ತಿತೇಷಾಮೇವೈಷ
ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸ್ತೇಷಾಗ್ಂ ಸರ್ವೇಷುಲೋಕೇಷು ಕಾಮಚಾರೋಭವತಿ॥

ಅಥ ಪಞ್ಚಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯದ್ಯಜ್ಞ ಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೇವ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇ
ಣಹ್ಯೇವ ಯೋಜ್ಞಾತಾತಂವಿನ್ದತೇಥ ಯದಿಷ್ಟಮಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚ
ರ್ಯಮೇವ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣಹ್ಯೇವೇಷ್ಟ್ವಾತ್ಮಾನಮನುವಿನ್ದತೇ॥೧॥ ಅಥ
ಯತ್ಸತ್ರಾಯಣಮಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೇವ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ
ಹ್ಯೇವಸತ ಆತ್ಮನಸ್ತ್ರಾಣಂವಿನ್ದತೇಥ ಯನ್ಮೌನಮಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಬ್ರಹ್ಮ
ಚರ್ಯಮೇವ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣಹ್ಯೇವಾತ್ಮಾನ ಮನುವಿದ್ಯಮನುತೇ ॥೨॥
ಅಥಯದನಾಶಕಾಯನಮಿತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೇವ ತದೇಷಹ್ಯಾ
ತ್ಮಾನನಶ್ಯತಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣಾನುವಿನ್ದತೇಥ ಯದರಣ್ಯಾಯನಮಿ
ತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೇವ ತದರಶ್ಚಹವೈಣ್ಯಶ್ಚಾರ್ಣವೌ ಬ್ರಹ್ಮ
ಲೋಕೇತೃತೀಯಸ್ಯಾಮಿತೋದಿವಿತದೈರಂಮದೀಯಗ್ಂ ಸರಸ್ತದಶ್ವತ್ಥ
ಸ್ಸೋಮಸವನಸ್ತದಪರಾಜಿತಾಪೂರ್ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಭುವಿಮಿತಗ್ಂಹಿರಣ್ಮ
ಯಂ ॥೩॥ ತದ್ಯಏವೈತಾವರಂಚಣ್ಯಂಚಾರ್ಣವೌ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಬ್ರಹ್ಮ
ಚರ್ಯೇಣಾನುವಿನ್ದನ್ತಿತೇಷಾಮೇವೈಷ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸ್ತೇಷಾಗ್ಂ ಸರ್ವೇ
ಷುಲೋಕೇಷು ಕಾಮಚಾರೋಭವತಿ ॥೪॥

ಅಥ ಷಷ್ಠಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಯಾಏತಾಹೃದಯಸ್ಯನಾಡ್ಯಸ್ತಾಃ ಪಿಙ್ಗಳಸ್ಯಾಣಿಮ್ನಸ್ತಿಷ್ಠ
ನ್ತಿಶುಕ್ಲಸ್ಯ ನೀಲಸ್ಯಪೀತಸ್ಯಲೋಹಿತಸ್ಯೇತ್ಯಸೌವಾ ಆದಿತ್ಯಃಪಿಙ್ಗಳಏ

ಷಶುಕ್ಲ ಏಷನೀಲ ಏಷಪೀತಏಷಲೋಹಿತಃ ॥೧॥ ತದ್ಯಥಾಮಹಾಪಥ ಆತ
ತಉಭೌಗ್ರಾಮೌಗಚ್ಛತೀಮಂಚಾಮುಂಚೈವಮೇವೈತಾ ಆದಿತ್ಯಸ್ಯರ
ಶ್ಮಯ ಉಭೌಲೋಕೌಗಚ್ಛನ್ತೀಮಂಚಾಮುಂಚಾಮುಷ್ಮಾದಾದಿತ್ಯಾ
ತ್ಪ್ರತಾಯನ್ತೇ ತಾ ಆಸುನಾಡೀಷುಸೃಪ್ತಾ ಆಭ್ಯೋನಾಡೀಭ್ಯಃ ಪ್ರತಾ
ಯನ್ತೇತೇಽಮುಷ್ಮಿನ್ನಾದಿತ್ಯೇಸೃಪ್ತಾಃ ॥೨॥ ತದ್ಯತ್ರೈತತ್ಸುಪ್ತಸ್ಸಮ
ಸ್ತಸ್ಸಂಪ್ರಸನ್ನಸ್ಸ್ವಪ್ನಂ ನವಿಜಾನಾತ್ಯಾಸು ದಾನಾಡೀಷು ಸೃಪ್ತೋಭ
ವತಿ ತನ್ನಕಶ್ಚನಪಾಪ್ಮಾಸ್ಪೃಶತಿ ತೇಜಸಾಹಿತದಾಸಂಪನ್ನೋಭವತಿ ॥
॥೩॥ ಅಥಯತ್ರೈತದಬಲಿಮಾನಂನೀತೋಭವತಿತಮಭಿತಆಸೀನಾ ಆಹು
ರ್ಜಾನಾಸಿಮಾಂಜಾನಾಸಿಮಾಮಿತಿ ಸಯಾವದಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಾ ದನುತ್ಕ್ರಾ
ನ್ತೋಭವತಿತಾವಜ್ಜಾನಾತಿ ॥೪॥ ಅಥಯತ್ರೈತದಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಾದುತ್ಕ್ರಾ
ಮತ್ಯಥೈತೈರೇವರಶ್ಮಿಭಿರೂರ್ಧ್ವಮಾಕ್ರಮತೇಸ ಓಮಿತಿವಾ ಹೋ
ದ್ವಾಮೀಯತೇಸ ಯಾವತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯೇನ್ಮನಸ್ತಾವದಾದಿತ್ಯಂಗಚ್ಛತ್ಯೇತ
ದ್ವೈಖಲುಲೋಕದ್ವಾರಂವಿದುಷಾಂ ಪ್ರಪದನಂನಿರೋಧೋಽವಿದುಷಾಂ॥
॥೫॥ ತದೇಷಶ್ಲೋಕಃ।ಶತಂಚೈಕಾಚ ಹೃದಯಸ್ಯನಾಡ್ಯಸ್ತಾಸಾಂ ಮೂ
ರ್ಧಾನಮಭಿನಿಸ್ಸೃತೈಕಾ । ತಯೋರ್ಧ್ವಮಾಯನ್ನಮೃತತ್ವಮೇತಿವಿಷ್ವ
ಙ್ಙನ್ಯಾಉತ್ಕ್ರಮಣೇ ಭವನ್ತ್ಯುತ್ಕ್ರಮಣೇಭವನ್ತಿ ॥೬॥

ಅಥ ಸಪ್ತಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಯಆತ್ಮಾಪಹತಪಾಪ್ಮಾವಿಜರೋವಿಮೃತ್ಯುರ್ವಿಶೋಕೋ ವಿಜಿಘ
ತ್ಸೋಽಪಿಪಾಸಸ್ಸತ್ಯ ಕಾಮಸ್ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪಸ್ಸೋಽನ್ವೇಷ್ಟವ್ಯಸ್ಸ ವಿಜಿಜ್ಞಾ
ಸಿತವ್ಯಸ್ಸಸರ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚಲೋಕಾನಾಪ್ನೋತಿಸರ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚಕಾಮಾನ್ಯಸ್ತ
ಮಾತ್ಮಾನ ಮನುವಿದ್ಯವಿಜಾನಾತೀತಿ ಹ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ॥೧॥ತದ್ಧೋ
ಭಯೇದೇವಾಸುರಾ ಅನುಬುಬುಧಿರೇ ತೇಹೋಚುರ್ಹಂತತಮಾತ್ಮಾನಮ
ನ್ವಿಚ್ಛಾಮೋಯಮಾತ್ಮಾನ ಮನ್ವಿಷ್ಯಸರ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚಲೋಕಾನಾಪ್ನೋತಿ
ಸರ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚಕಾಮಾನಿತೀನ್ದ್ರೋಹೈವ ದೇವಾನಾಮಭಿಪ್ರವವ್ರಾಜ ವಿ
ರೋಚನೋಽಸುರಾಣಾಂತೌಹಾಸಂವಿದಾನಾವೇವ ಸಮಿತ್ಪಾಣೀಪ್ರಜಾ
ಪತಿ ಸಕಾಶಮಾಜಗ್ಮತುಃ ॥೨॥ ತೌಹದ್ವಾತ್ರಿಗ್ಂ ಶತಂವರ್ಷಾಣಿಬ್ರಹ್ಮಚ
ರ್ಯ ಮೂಷತುಸ್ತೌಹ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚಕಿಮಿಚ್ಛನ್ತಾವವಾ ಸ್ತಮಿತಿತೌ
ಹೋಚತುರ್ಯಆತ್ಮಾಪಹತಪಾಪ್ಮಾವಿಜರೋವಿಮೃತ್ಯುರ್ವಿಶೋಕೋವಿಜಿ

ಘತ್ಸೋಽಪಿಪಾಸಸ್ಸತ್ಯ ಕಾಮಸ್ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪಸ್ಸೋಽನ್ವೇಷ್ಟವ್ಯಸ್ಸ ವಿಜಿ
ಜ್ಞಾಸಿತವ್ಯಸ್ಸಸರ್ವಾಗ್ಂಶ್ಚ ಲೋಕಾನಾಪ್ನೋತಿ ಸರ್ವಾಗ್ಂಶ್ಚ ಕಾಮಾನ್
ಯಸ್ತಮಾತ್ಮಾನ ಮನುವಿದ್ಯವಿಜಾನಾತೀತಿಭಗವತೋ ವಚೋ ವೇದ
ಯನ್ತೇ ತಮಿಚ್ಛನ್ತಾವವಾಸ್ತಮಿತಿ ॥ ೩ ॥ * ತೌಹಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ
ಯಏಷೋಽಕ್ಷಿಣಿ ಪುರುಷೋ ದೃಶ್ಯತ ಏಷ ಆತ್ಮೇತಿಹೋವಾಚೈತದಮೃತ
ಮಭಯಮೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯಥಯೋಽಯಂ ಭಗವೋಽಪ್ಸುಪರಿಖ್ಯಾಯತೇ
ಯಶ್ಚಾಯಮಾದರ್ಶೇ ಕತಮ ಏಷ ಇತ್ಯೇಷ ಉ ಏವೈಷು ಸರ್ವೇಷ್ವನ್ತೇ
ಷು ಪರಿಖ್ಯಾಯತ ಇತಿ ಹೋವಾಚ ॥ ೪ ॥

ಅಥ ಅಷ್ಟಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಉದಶರಾವ ಆತ್ಮಾನಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಯದಾತ್ಮನೋ ನ ವಿಜಾನೀಥಸ್ತ
ನ್ಮೇ ಪ್ರಬ್ರೂತಮಿತಿ ತೌ ಹೋದಶರಾವೇಽವೇಕ್ಷಾಂಚಕ್ರಾತೇ ತೌಹಪ್ರಜಾ
ಪತಿರುವಾಚ ಕಿಂ ಪಶ್ಯಥ ಇತಿ ತೌ ಹೋಚತುಸ್ಸರ್ವಮೇವೇದಮಾವಾಂ ಭಗ
ವ ಆತ್ಮಾನಂ ಪಶ್ಯಾವ ಆಲೋಮಭ್ಯ ಆನಖೇಭ್ಯಃ ಪ್ರತಿರೂಪಮಿತಿ ॥ ೧ ॥
ತೌ ಹಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ ಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೌ ಸುವಸನೌ ಪರಿಷ್ಕೃತೌ
ಭೂತ್ವೋದಶರಾವೇಽವೇಕ್ಷೇಥಾಮಿತಿ ತೌ ಹ ಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೌ ಸುವಸನೌ ಪರಿ
ಷ್ಕೃತೌ ಭೂತ್ವೋದಶರಾವೇಽವೇಕ್ಷಾಂಚಕ್ರಾತೇ ತೌ ಹ ಪ್ರಜಾಪತಿ
ರುವಾಚ ಕಿಂ ಪಶ್ಯಥ ಇತಿ ॥ ೨ ॥ ತೌ ಹೋಚತುರ್ಯಥೈವೇದಮಾವಾಂ ಭಗವ
ಸ್ಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೌ ಸುವಸನೌ ಪರಿಷ್ಕೃತೌ ಸ್ವ ಏವಮೇವೇಮೌ ಭಗವ
ಸ್ಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೌ ಸುವಸನೌ ಪರಿಷ್ಕೃತಾವಿತ್ಯೇಷ ಆತ್ಮೇತಿ ಹೋವಾಚೈ
ತದಮೃತಮಭಯಮೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ತೌ ಹ ಶಾನ್ತಹೃದಯೌ ಪ್ರವವ್ರಜ
ತುಃ ॥ ೩ ॥ ತೌ ಹಾನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ ಅನುಪಲಭ್ಯಾತ್ಮಾನಮ
ನನುವಿದ್ಯ ವ್ರಜತೋ ಯತರ ಏತದುಪನಿಷದೋ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ದೇವಾ ವಾ
ಸುರಾ ವಾ ತೇ ಪರಾ ಭವಿಷ್ಯನ್ತೀತಿ ಸ ಹ ಶಾಂತಹೃದಯ ಏವ ವಿರೋಚನೋ
ಸುರಾನ್ಜಗಾಮ ತೇಭ್ಯೋ ಹೈತಾಮುಪನಿಷದಂ ಪ್ರೋವಾಚಾತ್ಮೈವೇ
ಹ ಮಹಯ್ಯ ಆತ್ಮಾ ಪರಿಚರ್ಯ ಆತ್ಮಾನಮೇವೇಹ ಮಹಯನ್ನಾತ್ಮಾನಂ ಪ
ರಿಚರನ್ನುಭೌ ಲೋಕಾವವಾಪ್ನೋತೀಮಂ ಚಾಮುಂ ಚೇತಿ ॥ ೪ ॥ ತಸ್ಮಾ

* ಪರಿಖ್ಯಾಯತ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚೇತಿ ರಙ್ಗರಾಮಾನುಜೀಯಪಾಠಃ.

ದಸ್ಯಾದ್ಯೇಹಾದದಾನ ಮಶ್ರದ್ದಧಾನ ಮಯಜಮಾನಮಾಹು ರಾಸುರೋ ಬತೇತ್ಯಸುರಾಣಾಗ್ ಹ್ಯೇಷೋಪನಿಷತ್ಪ್ರೇತಸ್ಯಶರೀರಂ ಭಿಕ್ಷಯಾವಸ ನೇನಾಲಂಕಾರೇಣೇತಿ ಸಗ್ ಸ್ಕುರ್ವನ್ತ್ಯೇತೇನ ಹ್ಯಮುಂಲೋಕಂ ಜೇ ಷ್ಯನ್ತೋಮನ್ಯನ್ತೇ ॥

ಅಥ ನವಮಃಖಣ್ಡಃ.

ಅಥಹೇನ್ದ್ರೋಽಪ್ರಾಪ್ಯೈವ ದೇವಾನೇತದ್ಭಯಂದದರ್ಶ ಯಥೈವಖ ಲ್ವಯಮಸ್ಮಿನ್ ಶರೀರೇಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೇ ಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೋಭವತಿ ಸು ವಸನೇಸುವಸನಃ ಪರಿಷ್ಕೃತೇಪರಿಷ್ಕೃತಃ ಏವಮೇವಾಯ ಮಸ್ಮಿನ್ನ ನ್ಧೇನ್ಧೋಭವತಿ ಸ್ರಾಮೇಸ್ರಾಮಃ ಪರಿವೃಕ್ಣೇಪರಿವೃಕ್ಣೋಸ್ಯೈವಶರೀ ರಸ್ಯ ನಾಶಮನ್ವೇಷ ನಶ್ಯತಿ ನಾಹಮತ್ರಭೋಗ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮೀತಿ॥೧॥ ಸಸ ಮಿತ್ಪಾಣಿಃಪುನರೇಯಾಯ ತಗ್ ಹ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚಮಘವನ್ಯಚ್ಛಾಂ ತಹೃದಯಃ ಪ್ರಾವ್ರಾಜೀಃಸಾರ್ಧಂ ವಿರೋಚನೇನಕಿಮಿಚ್ಛನ್ಪುನರಾಗ ಮ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚಯಥೈವಖಲ್ವಯಂ ಭಗವೋಽಸ್ಮಿನ್ ಶರೀರೇ ಸಾ ಧ್ವಲಂಕೃತೇಸಾಧ್ವಲಂಕೃತೋಭವತಿ ಸುವಸನೇಸುವಸನಃ ಪರಿಷ್ಕೃ ತೇಪರಿಷ್ಕೃತ ಏವಮೇವಾಯ ಮಸ್ಮಿನ್ನನ್ಧೇನ್ಧೋಭವತಿ ಸ್ರಾಮೇ ಸ್ರಾಮಃ ಪರಿವೃಕ್ಣೇಪರಿವೃಕ್ಣೋಸ್ಯೈವಶರೀರಸ್ಯ ನಾಶಮನ್ವೇಷನಶ್ಯ ತಿ ನಾಹಮತ್ರಭೋಗ್ಯಂಪಶ್ಯಾಮೀತಿ ॥ ೨ ॥ ಏವಮೇವೈಷಮಘವನ್ನಿತಿ ಹೋವಾಚೈತನ್ತ್ವೇವ ತೇಭೂಯೋಽನುವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ವಸಾಪರಾಣಿ ದ್ವಾತ್ರಿಗ್ ಶತಂವರ್ಷಾಣೀತಿ ಸಹಾಪರಾಣಿದ್ವಾತ್ರಿಂಗ್ ಶತಂವರ್ಷಾಣ್ಯು ವಾಸತಸ್ಮೈಹೋವಾಚ॥೩॥

ಅಥ ದಶಮಃ ಖಣ್ಡಃ

ಯಏಷಸ್ವಪ್ನೇ ಮಹೀಯಮಾನಶ್ಚರತ್ಯೇಷ ಆತ್ಮೇತಿ ಹೋವಾಚೈ ತದಮೃತ ಮಭಯಮೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಸಹಶಾಂತ ಹೃದಯಃ ಪ್ರವವ್ರಾಜ ಸಹಾಪ್ರಾಪ್ಯೈವದೇವಾ ನೇತದ್ಭಯಂ ದದರ್ಶ ತದ್ಯದ್ಯಪೀದಗ್ ಶರೀ ರಮನ್ಧಂ ಭವತ್ಯನನ್ಧಸ್ಸಭವತಿ ಯದಿಸ್ರಾಮಮಸ್ರಾಮೋನವೈಷೋಸ್ಯ ದೋಷೇಣದುಷ್ಯತಿ ॥೧॥ ನವಧೇನಾಸ್ಯ ಹನ್ಯತೇ ನಾಸ್ಯ ಸ್ರಾವ್ಯೇಣ

ಸ್ರಾಮೋಘ್ನಂತಿ ತ್ವೇ ವೈನಂವಿಚ್ಛಾದಯಂತೀ ವಾಪ್ರಿಯವೇತ್ತೇವ ಭವ
ತ್ಯಪಿರೋದಿತೀವ ನಾಹಮತ್ರಭೋಗ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮೀತಿ ॥೨॥ ಸಸಮಿತ್ಪಾ
ಣಿಃ ಪುನರೇಯಾಯ ತಗ್ಂ ಹ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ ಮ ಘವನ್ಯಚ್ಛಾನ್ತಹೃ
ದಯಃಪ್ರಾವ್ರಾಜೀಃ ಕಿಮಿಚ್ಛನ್ಪುನರಾಗಮ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚತದ್ಯದ್ಯ
ಪೀದಂ ಭಗವಶ್ಶರೀರ ಮಂಧಂಭವತ್ಯ ನಂಧಸ್ಸಭವತಿಯದಿ ಸ್ರಾಮಮ
ಸ್ರಾಮೋನೈ ವೈಷೋಸ್ಯದೋಷೇಣದುಷ್ಯತಿ ॥೩॥ ನವಧೇನಾಸ್ಯಹನ್ಯ
ತೇ ನಾಸ್ಯ ಸ್ರಾಮ್ಯೇಣ ಸ್ರಾಮೋಘ್ನಂತಿತ್ವೇ ವೈನಂ ವಿಚ್ಛಾದಯಂತಿ
ವಾ ಪ್ರಿಯವೇತ್ತೇವ ಭವತ್ಯಪಿರೋದಿತೀವ ನಾಹ ಮತ್ರಭೋಗ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾ
ಮೀತ್ಯೇವ ಮೇವೈಷ ಮಘವನ್ನಿತಿಹೋ ವಾಚೈತಂ ತ್ವೇವತೇಭೂಯೋ
ನುವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾ ಮಿ ವಸಾಪರಾಣಿ ದ್ವಾತ್ರಿಗ್ಂ ಶತಂವರ್ಷಾಣೀತಿ ಸಹಾ
ಪರಾಣಿ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶತಂ ವರ್ಷಾಣ್ಯುವಾಸ ತಸ್ಮೈ ಹೋವಾಚ ॥೪॥

ಅಥ ಏಕಾದಶಃ ಖಣ್ಡಃ

ತದ್ಯತ್ರೈತತ್ಸುಪ್ತಸ್ಸಮಸ್ತಸ್ಸಂ ಪ್ರಸನ್ನ ಸ್ಸ್ವಪ್ನಂ ನವಿಜಾನಾ
ತ್ಯೇಷಆತ್ಮೇತಿ ಹೋವಾಚೈತದಮೃತ ಮಭಯಮೇ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಸಹ
ಶಾಂತಹೃದಯಃ ಪ್ರವವ್ರಾಜ ಸಹಾ ಪ್ರಾಪ್ಯೈವ ದೇವಾನೇ ತದ್ಭಯಂ
ದದರ್ಶನಾಹ ಖಲ್ವಯಮೇವಗ್ಂ ಸಂಪ್ರತ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ಜಾನಾತ್ಯಯಮಹ
ಮಸ್ಮೀತಿ ನೋ ಏವೇಮಾನಿಭೂತಾನಿ ವಿನಾಶಮೇವಾಪೀತೋ ಭವತಿನಾ
ಹಮತ್ರ ಭೋಗ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮೀತಿ ॥೧॥ ಸಸಮಿತ್ಪಾಣಿಃ ಪುನರೇ ಯಾಯ
ತಗ್ಂ ಹ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ ಮಘವನ್ಯಚ್ಛಾಂತ ಹೃದಯಃ ಪ್ರಾವ್ರಾ
ಜೀಃ ಕಿಮಿಚ್ಛನ್ಪುನರಾಗಮ ಇತಿ ಸಹೋವಾಚ ನಾಹ ಖಲ್ವಯಂ
ಭಗವಏವಗ್ಂ ಸಂಪ್ರತ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ಜಾನಾತ್ಯಯಮಹ ಮಸ್ಮೀತಿನೋ ಏ
ವೇಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ವಿನಾಶಮೇವಾಪೀತೋ ಭವತಿ ನಾಹಮತ್ರಭೋ
ಗ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮೀತಿ ॥ ೨ ॥ ಏವಮೇ ವೈಷಮಘವನ್ನಿತಿ ಹೋವಾಚ ಏ
ತಂತ್ವೇವತೇ ಭೂಯೋ ನುವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಸ್ಯಾಮಿ ನೋ ಏವಾನ್ಯತ್ರೈತಸ್ಮಾ
ದ್ವಸಾಪರಾಣಿ ಪಞ್ಚ ವರ್ಷಾಣ್ಯುವಾಸತಾನ್ಯೇಕ ಶತಗ್ಂ ಸಂಪೇದುರೇ
ತತ್ತದ್ಯದಾಹುರೇಕ ಶತಗ್ಂ ಹವೈವರ್ಷಾಣಿ ಮಘವಾನ್ಪ್ರಜಾಪತೌ ಬ್ರ
ಹ್ಮಚರ್ಯ ಮುವಾಸ ತಸ್ಮೈ ಹೋವಾಚ ॥೩॥

ಅಥ ದ್ವಾದಶಃ ಖಣ್ಡಃ

ಮಘವನ್ಮರ್ತ್ಯಂ ವಾ ಇದಗ್ಂ ಶರೀರಮಾತ್ತಂ ಮೃತ್ಯುನಾ ತದ ಸ್ಯಾಮೃತಸ್ಯಾ ಶರೀರಸ್ಯಾತ್ಮನೋ ಧಿಷ್ಠಾನಮಾತ್ತೋ ವೈ ಸಶರೀರಃ ಪ್ರಿಯಾ ಪ್ರಿಯಾಭ್ಯಾಂನಹವೈ ಸಶರೀರಸ್ಯಸತಃ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯಯೋರು ಪಹತಿರಸ್ತ್ಯಶರೀರಂ ವಾ ವಸನ್ತಂನಪ್ರಿಯಾ ಪ್ರಿಯೇಸ್ಪೃಶತಃ ॥ ೧ ॥ ಅಶರೀರೋ ವಾಯುರಭ್ರಂ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ತನಯಿತ್ನುರಶರೀರಾಣ್ಯೇ ತಾ ನಿತದ್ಯ ಥೈತಾನ್ಯ ಮುಷ್ಮಾದಾಕಾಶಾ ತ್ಸಮುತ್ಥಾಯ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ರು ಪಸಮ್ಪದ್ಯಸ್ವೇನ ರೂಪೇಣಾಭಿ ನಿಷ್ಪದ್ಯನ್ತೇ ಏವಮೇ ವೈಷಸಮ್ಪ್ರ ಸಾದೋ ಽ ಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಾತ್ಸಮುತ್ಥಾಯ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ರುಪಸಮ್ಪದ್ಯ ಸ್ವೇನ ರೂಪೇಣಾಭಿ ನಿಷ್ಪದ್ಯತೇ ॥ ೨ ॥ * ಸಉತ್ತಮಃ ಪುರುಷಃ ಸತತ್ರಪರ್ಯೇತಿ ಜಕ್ಷತ್ಕ್ರೀಡ ನ್ರಮಮಾಣಃ ಸ್ತ್ರೀ ಭಿರ್ವಾ ಯಾನೈರ್ವಾ ಜ್ಞಾತಿಭಿರ್ವಾ ನೋ ಪಜನಗ್ಂ ಸ್ಮರನ್ನಿದಗ್ಂ ಶರೀರಗ್ಂಸಯಥಾ ಪ್ರಯೋ ಗ್ಯಆಚರಣೇ ಯುಕ್ತ ಏವಮೇವಾಯ ಮಸ್ಮಿಚ್ಛರೀರೇ ಪ್ರಾಣೋ ಯುಕ್ತಃ ॥ ೩ ॥ ಅಥಯತ್ರೈತದಾಕಾಶಮನು ವಿಷಣ್ಣಂಚಕ್ಷುಸ್ಸಚಾ ಕ್ಷುಷಃ ಪುರುಷೋದರ್ಶನಾಯಚಕ್ಷುಃ ರಥ ಯೋವೇದೇದಂಜಿಘ್ರಾಣೀತಿ ಸಆತ್ಮಾಗನ್ಧಾಯ ಘ್ರಾಣಮ ಥಯೋವೇದೇದ ಮಭಿವ್ಯಾಹರಾಣೀತಿ ಸಆ ತ್ಮಾಭಿವ್ಯಾಹಾರಾಯ ವಾಗಥಯೋ ವೇದೇದಗ್ಂ ಶೃಣ್ವಾನೀತಿ ಸಆತ್ಮಾ ಶ್ರವಣಾಯಶ್ರೋತ್ರಂ ॥ ೪ ॥ "ಅಥಯೋವೇದೇದಂ ಮನ್ವಾನೀತಿ ಸಆತ್ಮಾ ಮನೋಽಸ್ಯ ದೈವಂ ಚಕ್ಷುಃ ಸವಾಏಷ ಏತೇನ ದೈವೇನಚಕ್ಷುಷಾಮನ ಸೈತಾನ್ಕಾಮಾನ್ಪಶ್ಯನ್ ರಮತೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ॥ ೫ ॥ ತಂವಾಏತಂದೇ ವಾ ಆತ್ಮಾನಮುಪಾಸತೇತಸ್ಮಾತ್ತೇ ಷಾಗ್ಂ ಸರ್ವೇಚಲೋಕಾಆತ್ತಾನ ಸ್ಸರ್ವೇಚಕಾಮಾ ಸ್ಸಸರ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚಲೋಕಾ ನಾಪ್ನೋತಿ ಸರ್ವಾಗ್ಂ ಶ್ಚ ಕಾಮಾನ್ಯಸ್ತಮಾತ್ಮಾನ ಮನುವಿದ್ಯ ವಿಜಾನಾತೀತಿಹ ಪ್ರಜಾಪತಿ ರುವಾಚ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚ ॥ ೬ ॥

* ಸಉತ್ತಮಪುರುಷಇತಿ ಶಾ, ಪಾ. "ಮನೋಽಸ್ಯದಿವ್ಯಂ ಚಕ್ಷು ಸ್ಸವಾ ಏಷಏತೇನ ದಿವ್ಯೇನ ಚಕ್ಷುಷೇತಿ ರಂ. ಪಾ.

೨೨೪ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್-ಅಷ್ಟಮಃಪ್ರಪಾಠಕಃ

ಅಥ ತ್ರಯೋದಶಃ ಖಣ್ಡಃ

ಶ್ಯಾಮಾಚ್ಛಬಳಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಶಬಳಾ ಚ್ಛ್ಯಾಮಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಅಶ್ವ ಇವ ರೋಮಾಣಿ ವಿಧೂಯ ಪಾಪಂ ಚನ್ದ್ರ ಇವ ರಾಹೋರ್ಮುಖಾತ್ಪ್ರಮುಚ್ಯ ಧೂತ್ವಾ ಶರೀರಮಕೃತಂ ಕೃತಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಮಭಿಸಂಭವಾಮೀತ್ಯಭಿ ಸಂಭವಾಮೀತಿ ॥೧॥

ಅಥ ಚತುರ್ದಶಃ ಖಣ್ಡಃ

ಆಕಾಶೋ ವೈ ನಾಮ ನಾಮರೂಪಯೋರ್ನಿರ್ವಹಿತಾ ತೇ ಯದನ್ತರಾ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತದಮೃತಗ್ಂ ಸ ಆತ್ಮಾ ಪ್ರಜಾಪತೇಸ್ಸಭಾಂ ವೇಶ್ಮ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಯಶೋಹಂ ಭವಾಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಯಶೋ ರಾಜ್ಞಾಂ ಯಶೋ ವಿಶಾಂ ಯಶೋಹಮನು ಪ್ರಾಪತ್ಸಿ ಸಹಾಹಂ ಯಶಸಾಂ ಯಶಃ ಶ್ಯೇತಮದತ್ಕಮದತ್ಕಗ್ಂ ಶ್ಯೇತಂ ಲಿನ್ದು ಮಾಭಿಗಾಂ ಲಿನ್ದು ಮಾಭಿಗಾಂ ॥೧॥

ಅಥ ಪಞ್ಚದಶಃ ಖಣ್ಡಃ

ತದ್ಧೈತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪ್ರಜಾಪತಯ ಉವಾಚ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಮನವೇ ಮನುಃ ಪ್ರಜಾಭ್ಯಃ ಆಚಾರ್ಯ ಕುಲಾದ್ವೇದಮಧೀತ್ಯ ಯಥಾ ವಿಧಾನಂ ಗುರೋಃ ಕರ್ಮಾತಿಶೇಷೇಣಾಭಿ ಸಮಾವೃತ್ಯ ಕುಟುಮ್ಬೇ ಶುಚೌ ದೇಶೇ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಮಧೀಯಾನೋ ಧಾರ್ಮಿಕಾನ್ವಿದಧದಾತ್ಮನಿ ಸರ್ವೇನ್ದ್ರಿಯಾಣಿ ಸಮ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯಾಹಿಗ್ಂಸನ್ತ್ಸರ್ವಭೂತಾನ್ಯನ್ಯತ್ರ ತೀರ್ಥೇಭ್ಯಸ್ಸಖಲ್ವೇವಂ ವರ್ತಯನ್ಯಾವದಾಯುಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಮಭಿಸಮ್ಪದ್ಯತೇ ನಚಪುನರಾವರ್ತತೇ ನಚ ಪುನರಾವರ್ತತೇ ॥ ೨ ॥ ಆಪ್ಯಾಯನ್ತು ಮಮಾಂಗಾನಿ ವಾಕ್ಪ್ರಾಣಶ್ಚಕ್ಷುಃಶ್ರೋತ್ರಮಥೋ ಬಲಮಿನ್ದ್ರಿಯಾಣಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಸರ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮೋಪನಿಷದಂ ಮಾಹಂ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿರಾಕುರ್ಯಾಂ ಮಾಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿರಾಕರೋದನಿರಾಕರಣಮಸ್ತ್ವನಿರಾಕರಣಂ ಮೇಽಸ್ತು ತದಾತ್ಮನಿ ನಿರತೇ ಯ ಉಪನಿಷತ್ಸು ಧರ್ಮಾಸ್ತೇ ಮಯಿ ಸನ್ತು ತೇ ಮಯಿ ಸನ್ತು ॥೨॥

ಇತಿ ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷದಿ ಅಷ್ಟಮಃ ಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಸಮಾಪ್ತಃ

ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಶ್ರೀಃ.

ಐತರೇಯೋಪನಿಷದಿ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ

ಹರಿಃ ಓಂ ॥ ಆತ್ಮಾ ವಾ ಇದಮೇಕ ಏವಾಗ್ರ ಆಸೀತ್ ನಾನ್ಯತ್ಕಿಞ್ಚನಮಿಷತ್ ಸ ಈಕ್ಷತ ಲೋಕಾನ್ನು ಸೃಜಾ ಇತಿ ॥೧॥ ಸ ಇಮಾಁಲ್ಲೋಕಾನಸೃಜತಾಮ್ಭೋ ಮರೀಚೀ ರ್ಮರಮಾ ಪೋಽದೋಽಮ್ಭಃ ಪರೇಣ ದಿವಂ ದ್ಯೌಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಽನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಮರೀಚಯಃ ಪೃಥಿವೀ ಮರೋ ಯಾ ಅಧಸ್ತಾತ್ತಾ ಆಪಃ ॥ ೨ ॥ ಸ ಈಕ್ಷತೇಮೇ ನು ಲೋಕಾ ಲೋಕಪಾಲಾನ್ನು ಸೃಜಾ ಇತಿ ಸೋಽದ್ಭ್ಯ ಏವ ಪುರುಷಂ ಸಮುದ್ಧೃತ್ಯಾ ಮೂರ್ಛಯತ್ ॥ ೩ ॥ ತಮಭ್ಯತಪತ್ತಸ್ಯಾಭಿತಪ್ತಸ್ಯ ಮುಖಂ ನಿರಭಿದ್ಯತ ಯಥಾಣ್ಡಂ ಮುಖಾದ್ವಾಗ್ವಾಚೋಽಗ್ನಿರ್ನಾಸಿಕೇ ನಿರಭಿದ್ಯೇತಾಂ ನಾಸಿಕಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಾಣಾ ದ್ವಾಯುರಕ್ಷಿಣೀ ನಿರಭಿದ್ಯೇತಾಂ ಅಕ್ಷಿಭ್ಯಾಂ ಚಕ್ಷು ಶ್ಚಕ್ಷುಷ ಆದಿತ್ಯಃ ಕರ್ಣೌ ನಿರಭಿದ್ಯೇತಾಂ ಕರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಶ್ರೋತ್ರಾದ್ದಿಶಸ್ತ್ವಙ್ನಿ ರಭಿದ್ಯತ ತ್ವಚೋ ಲೋಮಾನಿ ಲೋಮಭ್ಯ ಓಷಧಿವನಸ್ಪತಯೋ ಹೃದಯಂ ನಿರಭಿದ್ಯತ ಹೃದಯಾನ್ಮನೋ ಮನಸಶ್ಚನ್ದ್ರಮಾ ನಾಭಿರ್ನಿರಭಿದ್ಯತ ನಾಭ್ಯಾ ಅಪಾನೋಽಪಾನಾನ್ಮೃತ್ಯುಃ ಶಿಶ್ನಂ ನಿರಭಿದ್ಯತ ಶಿಶ್ನಾದ್ರೇತೋ ರೇತಸ ಆಪಃ ॥೪॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ತಾ ಏತಾ ದೇವತಾ ಸೃಷ್ಟಾ ಅಸ್ಮಿನ್ಮಹತ್ಯರ್ಣವೇ ಪ್ರಾಪತನ್ ತಮಶನಾಯಾಪಿ ಪಾಸಾಭ್ಯಾ ಮನ್ವವಾರ್ಜತ್ ತಾ ಏನ ಮಬ್ರುವನ್ನಾಯತನಂ ನಃ ಪ್ರಜಾನೀಹಿ ಯಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಅನ್ನಮದಾಮೇತಿ ॥೧॥ ತಾಭ್ಯೋ ಗಾ ಮಾನಯತ್ತಾ ಅಬ್ರುವನ್ನ ವೈ ನೋಽಯಮಲಮಿತಿ ತಾಭ್ಯೋಽಶ್ವಮಾನಯತ್ತಾ ಅಬ್ರುವನ್ನ ವೈ ನೋಽಯಮಲಮಿತಿ ॥ ೨ ॥ ತಾಭ್ಯಃ ಪುರುಷ ಮಾನಯತ್ತಾ ಅಬ್ರುವನ್ ಸುಕೃತಂ ಬತೇತಿ ಪುರುಷೋ ವಾವ ಸುಕೃತಮ್ ತಾ ಅಬ್ರವೀದ್ಯಥಾಯತನಂ ಪ್ರವಿಶತೇತಿ ॥೩॥ ಅಗ್ನಿರ್ವಾಗ್ಭೂತ್ವಾ ಮುಖಂ ಪ್ರಾವಿಶದ್ವಾಯುಃ ಪ್ರಾಣೋ ಭೂತ್ವಾ ನಾಸಿಕೇ ಪ್ರಾವಿಶದಾದಿತ್ಯ ಶ್ಚಕ್ಷುರ್ಭೂತ್ವಾಽಕ್ಷಿಣೀ ಪ್ರಾವಿಶದ್ದಿಶಃ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಭೂತ್ವಾ ಕರ್ಣೌ ಪ್ರಾವಿಶನ್ನೋಷಧಿವನಸ್ಪತಯೋ ಲೋಮಾನಿ ಭೂ

ತ್ವಾ ಶಿಶ್ನಂ ಪ್ರಾವಿಶತ್ ॥ ೪ ॥ ತಮಶನಾಯಾಪಿಪಾಸೇ ಅಬ್ರೂತಾ ಮಾ
ವಾಭ್ಯಾಮಭಿ ಪ್ರಜಾನೀಹೀತಿ ಸ ತೇ ಅಬ್ರವೀದೇತಾಸ್ವೇವ ವಾಂ ದೇವ
ತಾಸ್ವಾಭಜಾಮ್ಯೇತಾಸು ಭಾಗಿನ್ಯೌ ಕರೋಮೀತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಯಸ್ಯೈ ಕಸ್ಯೈ
ಚ ದೇವತಾಯೈ ಹವಿರ್ಗೃಹ್ಯತೇ ಭಾಗಿನ್ಯಾವೇವಾಸ್ಯಾಮಶನಾಯಾಪಿ
ಪಾಸೇ ಭವತಃ ॥೫॥

ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ಸ ಈಕ್ಷತೇಮೇ ನು ಲೋಕಾಶ್ಚ ಲೋಕಪಾಲಾಶ್ಚಾನ್ನಮೇಭ್ಯಃ ಸೃ
ಜಾ ಇತಿ ॥೧॥ ಸೋಽಪೋಽಭ್ಯತಪತ್ತಾಭ್ಯೋಽಭಿತಪ್ತಾಭ್ಯೋ ಮೂ
ರ್ತಿರಜಾಯತ ಯಾ ವೈ ಸಾ ಮೂರ್ತಿರಜಾಯತಾನ್ನಂ ವೈ ತತ್ ॥೨॥
ತದೇತದಭಿಸೃಷ್ಟಂ ನ ತತ್ಪರಾಙತ್ಯಜಿಘಾಂಸತ್ತದ್ವಾಚಾ ಜಿಘೃಕ್ಷ
ತ್ತನ್ನಾಶಕ್ನೋದ್ವಾಚಾ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈನದ್ವಾಚಾಽಗ್ರಹೈಷ್ಯ
ದಭಿವ್ಯಾಹೃತ್ಯ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥ ೩ ॥ ತತ್ಪ್ರಾಣೇನಾಜಿಘೃ
ಕ್ಷತ್ತನ್ನಾಶಕ್ನೋತ್ಪ್ರಾಣೇನ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈನತ್ಪ್ರಾಣೇನಾ
ಗ್ರಹೈಷ್ಯದಭಿ ಪ್ರಾಣ್ಯ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥ ೪ ॥ ತಚ್ಚಕ್ಷುಷಾಽ
ಜಿಘೃಕ್ಷತ್ತನ್ನಾಶಕ್ನೋಚ್ಚಕ್ಷುಷಾ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈನಚ್ಚಕ್ಷುಷಾಽ
ಗ್ರಹೈಷ್ಯದ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥ ೫ ॥ ತಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣಾ
ಜಿಘೃಕ್ಷತ್ತನ್ನಾಶಕ್ನೋಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈನ
ಚ್ಛ್ರೋತ್ರೇಣಾಗ್ರಹೈಷ್ಯಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥೬॥
ತತ್ತ್ವಚಾಽಜಿಘೃಕ್ಷತ್ತನ್ನಾಶಕ್ನೋತ್ತ್ವಚಾ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈ
ನತ್ತ್ವಚಾಽಗ್ರಹೈಷ್ಯತ್ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥ ೭ ॥
ತನ್ಮನಸಾಽಜಿಘೃಕ್ಷತ್ತನ್ನಾಶಕ್ನೋನ್ಮನಸಾ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈನ
ನ್ಮನಸಾ ಗ್ರಹೈಷ್ಯದ್ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥೮॥ ತಚ್ಛಿಶ್ನೇ
ನಾಜಿಘೃಕ್ಷತ್ತನ್ನಾಶಕ್ನೋಚ್ಛಿಶ್ನೇನ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ ಯದ್ಧೈನಚ್ಛಿಶ್ನೇ
ನಾಗ್ರಹೈಷ್ಯದ್ವಿಸೃಜ್ಯ ಹೈವಾನ್ನಮತ್ರಪ್ಸ್ಯತ್ ॥೯॥ ತದಪಾನೇನಾಜಿ
ಘೃಕ್ಷತ್ತದಾವಯತ್ಸೈಷೋಽನ್ನಸ್ಯ ಗ್ರಹೋ ಯದ್ವಾಯುರನ್ನಾಯು
ರ್ವಾ ಏಷ ಯದ್ವಾಯುಃ ॥೧೦॥ ಸ ಈಕ್ಷತ ಕಥಂ ನ್ವಿದಂ ಮದೃತೇ ಸ್ಯಾ
ದಿತಿ ಸ ಈಕ್ಷತ ಕತರೇಣ ಪ್ರಪದ್ಯಾ ಇತಿ ಸ ಈಕ್ಷತ ಯದಿ ವಾಚಾಽಭಿವ್ಯಾ

ಹೃತಂ ಯದಿ ಪ್ರಾಣೇನಾಭಿಪ್ರಾಣಿತಂ ಯದಿ ಚಕ್ಷುಷಾ ದೃಷ್ಟಂ ಯದಿ ಶ್ರೋತ್ರೇಣ ಶ್ರುತಂ ಯದಿ ತ್ವಚಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ ಯದಿ ಮನಸಾ ಧ್ಯಾತಂ ಯದ್ಯಪಾನೇನಾಭ್ಯಪಾನಿತಂ ಯದಿ ಶಿಶ್ನೇನ ವಿಸೃಷ್ಟಮಥ ಕೋಽಹಮಿತಿ ॥ ೧೧ ॥ ಸ ಏತಮೇವ ಸೀಮಾನಂ ವಿದಾರ್ಯೈತಯಾ ದ್ವಾರಾ ಪ್ರಪದ್ಯತ ಸೈಷಾ ವಿದೃತಿರ್ನಾಮ ದ್ವಾಸ್ತದೇತನ್ನಾನ್ದನಂ ತಸ್ಯ ತ್ರಯ ಆವಸಥಾಃ ತ್ರಯಸ್ಸ್ವಪ್ನಾ ಅಯಮಾವಸಥೋಽಯಮಾವಸಥೋಽಯಮಾವಸಥ ಇತಿ ॥ ೧೨ ॥ ಸ ಜಾತೋ ಭೂತಾನ್ಯಭಿವ್ಯೈಕ್ಷತ್ ಕಿಮಿಹಾನ್ಯಂ ವಾವದಿಷದಿತಿ ಸ ಏತಮೇವ ಪುರುಷಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತತಮಮಪಶ್ಯದಿದಮದರ್ಶಮಿತೀ೩ ॥೧೩॥ ತಸ್ಮಾದಿದನ್ದ್ರೋ ನಾಮೇದನ್ದ್ರೋ ಹ ವೈ ನಾಮ ತಮಿದನ್ದ್ರಂ ಸನ್ತಮಿನ್ದ್ರ ಇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಪರೋಕ್ಷೇಣ ಪರೋಕ್ಷಪ್ರಿಯಾ ಇವ ಹಿ ದೇವಾಃ ಪರೋಕ್ಷಪ್ರಿಯಾ ಇವ ಹಿ ದೇವಾಃ ॥೧೪॥

ಇತ್ಯೈತರೇಯೇ ದ್ವಿತೀಯೇ ಆರಣ್ಯಕೇ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ.

ಉಪನಿಷತ್ಸು ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ.

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ

ಪುರುಷೇ ಹ ವಾ ಅಯಮಾದಿತೋ ಗರ್ಭೋ ಭವತಿ ಯದೇತದ್ರೇತಸ್ತದೇತತ್ಸರ್ವೇಭ್ಯೋಽಙ್ಗೇಭ್ಯಸ್ತೇಜಸ್ಸಂಭೂತಮಾತ್ಮನ್ಯೇವಾತ್ಮಾನಂ ಬಿಭರ್ತಿ ತದ್ಯದಾ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ಸಿಞ್ಚತ್ಯಥೈತಜ್ಜನಯತಿ ತದಸ್ಯ ಪ್ರಥಮಂ ಜನ್ಮ ॥೧॥

ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ತತ್ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಆತ್ಮಭೂಯಂ ಗಚ್ಛತಿ ಯಥಾ ಸ್ವಮಙ್ಗಂ ತಥಾ ತಸ್ಮಾದೇನಾಂ ನ ಹಿನಸ್ತಿ ಸಾಸ್ಯೈತಮಾತ್ಮಾನಮತ್ರ ಗತಂ ಭಾವಯತಿ ॥೧॥ ಸಾ ಭಾವಯಿತ್ರೀ ಭಾವಯಿತವ್ಯಾ ಭವತಿ ತಂ ಸ್ತ್ರೀ ಗರ್ಭಂ ಬಿಭರ್ತಿ ಸೋಽಗ್ರ ಏವ ಕುಮಾರಂ ಜನ್ಮನೋಽಗ್ರೇಽಧಿಭಾವಯತಿ ಸ

ಯತ್ಕುಮಾರಂ ಜನ್ಮನೋಽಗ್ರೇಽಧಿಭಾವಯತ್ಯಾತ್ಮಾನಮೇವ ತದ್ಭಾವಯತ್ಯೇಷಾಂ ಲೋಕಾನಾಂ ಸನ್ತತ್ಯಾ ಏವಂ ಸನ್ತತಾ ಹೀಮೇ ಲೋಕಾಸ್ತದಸ್ಯ ದ್ವಿತೀಯಂ ಜನ್ಮ ॥೨॥

ಅಥ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ

ಸೋಽಸ್ಯಾಯಮಾತ್ಮಾ ಪುಣ್ಯೇಭ್ಯಃ ಕರ್ಮಭ್ಯಃ ಪ್ರತಿನಿಧೀಯತೇ ಅಥಾಸ್ಯಾಯಮಿತರ ಆತ್ಮಾ ಕೃತಕೃತ್ಯೋ ವಯೋಗತಃ ಪ್ರೈತಿ ಸ ಇತಃ ಪ್ರಯನ್ನೇವ ಪುನರ್ಜಾಯತೇ ತದಸ್ಯ ತೃತೀಯಂ ಜನ್ಮ ತದುಕ್ತಮೃಷಿಣಾ ॥೨॥

ಅಥ ಚತುರ್ಥಃ ಖಣ್ಡಃ

ಗರ್ಭೇ ನು ಸನ್ನನ್ವೇಷಾಮವೇದಮಹಂ ದೇವಾನಾಂ ಜನಿಮಾನಿ ವಿಶ್ವಾ ಶತಂ ಮಾ ಪುರ ಆಯಸೀರರಕ್ಷನ್ನಧಃ ಶ್ಯೇನೋ ಜವಸಾ ನಿರದೀಯಮಿತಿ ಗರ್ಭ ಏವೈತಚ್ಛಯಾನೋ ವಾಮದೇವ ಏವಮುವಾಚ ॥೧॥ ಸ ಏವಂ ವಿದ್ವಾನಸ್ಮಾಚ್ಛರೀರಭೇದಾದೂರ್ಧ್ವ ಉತ್ಕ್ರಮ್ಯಾಮುಷ್ಮಿನ್ ಸ್ವರ್ಗೇ ಲೋಕೇ ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನಾಪ್ತ್ವಾಽಮೃತಃ ಸಮಭವತ್ಸಮಭವತ್ ॥೨॥

ಇತ್ಯೈತರೇಯೇ ದ್ವಿತೀಯೇ ಆರಣ್ಯಕೇ ಪಞ್ಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ.
ಉಪನಿಷತ್ಸು ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ.

ಅಥ ತೃತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ

ಕೋಽಯಮಾತ್ಮೇತಿ ವಯಮುಪಾಸ್ಮಹೇ ಕತರಃ ಸ ಆತ್ಮಾ ಯೇನ ವಾ ರೂಪಂ ಪಶ್ಯತಿ ಯೇನ ವಾ ಶಬ್ದಂ ಶೃಣೋತಿ ಯೇನ ವಾ ಗನ್ಧಾನಾಜಿಘ್ರತಿ ಯೇನ ವಾ ವಾಚಂ ವ್ಯಾಕರೋತಿ ಯೇನ ವಾ ಸ್ವಾದು ಚಾಸ್ವಾ

ದು ಚ ವಿಜಾನಾತಿ ॥೧॥ ಯದೇತದ್ಧೃದಯಂ ಮನಶ್ಚೈತತ್ ಸಂಜ್ಞಾನ
ಮಾಜ್ಞಾನಂ ವಿಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಮೇಧಾ ದೃಷ್ಟಿರ್ಧೃತಿರ್ಮತಿರ್ಮನೀ
ಷಾ ಜೂತಿಸ್ಸ್ಮೃತಿಸ್ಸಙ್ಕಲ್ಪಃ ಕ್ರತುರಸುಃ ಕಾಮೋ ವಶ ಇತಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇ
ವೈತಾನಿ ಪ್ರಜ್ಞಾನಸ್ಯ ನಾಮಧೇಯಾನಿ ಭವನ್ತಿ ॥ ೨ ॥ ಏಷ ಬ್ರಹ್ಮೈ
ಷ ಇನ್ದ್ರ ಏಷ ಪ್ರಜಾಪತಿರೇತೇ ಸರ್ವೇ ದೇವಾ ಇಮಾನಿ ಚ ಪಞ್ಚ ಮ
ಹಾಭೂತಾನಿ ಪೃಥಿವೀ ವಾಯುರಾಕಾಶ ಆಪೋ ಜ್ಯೋತೀಂಷೀತ್ಯೇ
ತಾನೀಮಾನಿ ಚ ಕ್ಷುದ್ರಮಿಶ್ರಾಣೀವ ಬೀಜಾನೀತರಾಣಿ ಚೇತರಾಣಿ ಚಾ
ಣ್ಡಜಾನಿ ಚ ಜಾರುಜಾನಿ ಚ ಸ್ವೇದಜಾನಿ ಚೋದ್ಭಿಜ್ಜಾನಿ ಚಾಶ್ವಾ ಗಾವಃ
ಪುರುಷಾ ಹಸ್ತಿನೋ ಯತ್ಕಿಞ್ಚೇದಂ ಪ್ರಾಣಿ ಜಙ್ಗಮಂ ಚ ಪತತ್ರಿ ಚ
ಯಚ್ಚ ಸ್ಥಾವರಂ ಸರ್ವಂ ತತ್ಪ್ರಜ್ಞಾನೇತ್ರಂ ಪ್ರಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ಪ್ರ
ಜ್ಞಾನೇತ್ರೋ ಲೋಕಃ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮ ॥ ೩ ॥
ಸ ಏತೇನ ಪ್ರಜ್ಞೇನಾತ್ಮನಾಽಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾದುತ್ಕ್ರಮ್ಯಾಮುಷ್ಮಿನ್
ಸ್ವರ್ಗೇ ಲೋಕೇ ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನಾಪ್ತ್ವಾಽಮೃತಸ್ಸಮಭವತ್ಸಮ
ಭವದಿತ್ಯೋಮ್ ॥೪॥ ಹರಿಃ ಓಂ ॥

ಇತ್ಯೈತರೇಯೋ ದ್ವಿತೀಯ ಆರಣ್ಯಕೇ ಷಷ್ಠೋಽಧ್ಯಾಯಃ
ಉಪನಿಷತ್ಸು ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ.
ಓಂ ತತ್ಸತ್.